

Υπεύθυνοι Έκδοσης του Δελτίου

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΓΚΛΑΒΑΣ, Αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,

Πρόεδρος του Τ.Ε.Τ.Ε.Τ.

Συντονιστής Έκδοσης του Δελτίου

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ, Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Τεκμηρίωση – Σύνταξη

ΗΛΙΑΣ ΓΚΟΒΑΡΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΠΑΠΑΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ

ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΟΥ

Έκτακτοι συνεργάτες

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΣΚΗΤΗ

ΑΝΤΩΝΙΑ ΔΗΜΗΤΡΑΣΚΟΥ

ΒΑΝΗ ΚΟΥΛΟΧΕΡΗ

ΛΟΥΚΙΑ ΜΑΡΝΕΛΗ

ΑΜΑΛΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΠΑΠΑΤΣΙΜΠΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΑΚΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΣΙΝΑΚΗΣ

Ηλεκτρονική υποστήριξη

ΚΑΙΤΗ ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΟΥ

Το παρόν έντυπο εκδόθηκε στο πλαίσιο της πράξης 2.1.γ. «Δικτύωση της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου» του Μέτρου 2.1. «Αναβάθμιση της Ποιότητας της Παρεχόμενης Εκπαίδευσης». Η πράξη 2.1.γ. συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Με ιδιαίτερη χαρά παραδίδουμε στο αναγνωστικό κοινό το νέο τεύχος του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*. Η καθυστέρηση στην έκδοσή του, που δεν οφείλεται σε εμάς, οδήγησε στη λύση του διπλού τεύχους (21-22), με το οποίο καλύπτεται σε σημαντικό βαθμό το κενό που δημιουργήθηκε το τελευταίο διάστημα στη βιβλιογραφική σας ενημέρωση. Σύντομα θ' ακολουθήσουν και τα επόμενα τεύχη, ώστε το περιοδικό να επιστρέφει σταδιακά στην κανονική του κυκλοφορία, δύο φορές τον χρόνο.

Θα ήθελα να τονίσω ότι μέλημά μας στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι η διαρκής βελτίωση του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*, μέσα στα πλαίσια, φυσικά, που χάραξε το περιοδικό στη δωδεκάχρονή του, περίπου, διαδρομή στον ελληνικό χώρο. Θέματα, τα οποία έχουν και' επανάληψιν τεθεί στο παρελθόν, σχετικά τόσο με την επιλογή των άρθρων όσο και των πηγών από τις οποίες αντλεί την ύλη του το *Δελτίο*, παραμένουν και σήμερα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας. Εφόσον κριθεί απαραίτητο, θα προχωρήσουμε σε διορθωτικές αλλαγές, ώστε το περιοδικό να υπηρετήσει καλύτερα τους στόχους που έχει θέσει από την αρχή της κυκλοφορίας του, τη διάδοση, δηλαδή, και προβολή του επιστημονικού προβληματισμού στη χώρα μας πάνω σε θέματα Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης.

Υπενθυμίζω, τέλος, ότι, πέρα από την έντυπή του μορφή, το *Δελτίο* δημοσιεύεται και ηλεκτρονικά στο Διαδίκτυο. Είναι, λοιπόν, προσίτο σε κάθε ερευνητή και εκπαιδευτικό μέσω της ιστοσελίδας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Από τα προηγούμενα τεύχη 19 και 20 ξεκίνησε, μάλιστα, μια προσπάθεια εξοικείωσης των αναγνωστών μας με τις δυνατότητες που προσφέρει η ανάρτηση του περιοδικού στο Διαδίκτυο. Αυτή την προσπάθεια συνεχίζουμε σήμερα, με ορισμένες πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τους εναλλακτικούς τρόπους αναζήτησης που μπορεί να επιλέξει κανείς, «ξεφυλλίζοντας» από την οθόνη του ηλεκτρονικού υπολογιστή το παρόν ή οποιοδήποτε άλλο από τα προηγούμενα τεύχη του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*.

Πιστεύοντας ότι συμβάλλουμε ουσιαστικά στην έγκυρη βιβλιογραφική σας ενημέρωση,

με φιλικούς χαιρετισμούς,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Π. Ι.

Μιχαήλ Αγ. Παπαδόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής και πρώην Πρύτανης
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αναζήτηση στον κατάλογο του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας (Μέρος II)*

Στο προηγούμενο τεύχος παρουσιάστηκαν αναλυτικές οδηγίες σχετικά με το πώς γίνεται η βασική αναζήτηση των στοιχείων του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας* στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης του Π.Ι., ο οποίος είναι διαθέσιμος και μέσω διαδικτύου στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης στη διεύθυνση:

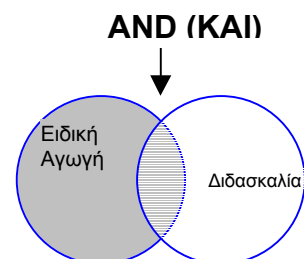
www.pi-schools.gr/library

Στο παρόν τεύχος το θέμα που αναλύεται είναι **πώς γίνεται μια σύνθετη αναζήτηση** των στοιχείων του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*. Δηλαδή, πώς γίνεται μια αναζήτηση που συνδυάζει δύο ή και περισσότερους όρους, χρησιμοποιώντας τους λογικούς τελεστές ή συνδέσμους «και» (AND) «ή» (OR) και «όχι» (NOT).

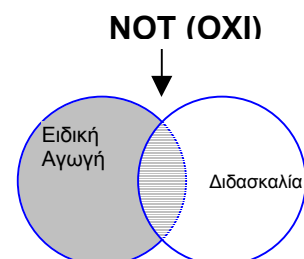
Σημειώνουμε ότι οι παρακάτω οδηγίες ισχύουν για κάθε περιβάλλον αναζήτησης, είτε αυτό αφορά σε μία μηχανή αναζήτησης του διαδικτύου, είτε σε έναν κατάλογο άλλων βιβλιοθηκών.

Η βασική λογική της σύνθετης αναζήτησης

Συνδυάζοντας δύο όρους με τον λογικό σύνδεσμο ΚΑΙ θα εμφανιστούν μόνο όσες εγγραφές αναφέρονται και στα δύο θέματα που έχουμε επιλέξει. Για παράδειγμα, μπορεί κανείς να προσθέσει στον αρχικό όρο «ειδική αγωγή» τον όρο «διδασκαλία» με το AND, ώστε να εντοπίσει από τα συνολικά 299 άρθρα που αναφέρονται στην ειδική αγωγή μόνο εκείνα που αναφέρονται και στη διδασκαλία.

Συνδέοντας τους δύο όρους με το NOT (ΟΧΙ) θα εντοπίσει, από τα συνολικά 299 άρθρα με θέμα την ειδική αγωγή, μόνο το υποσύνολο των άρθρων που δεν αναφέρονται στη διδασκαλία.

Με τη χρήση του τελεστή OR (ή) για να συνδεθούν δύο όροι, θα εντοπιστούν όσα άρθρα αναφέρονται ή στο ένα θέμα ή στο άλλο. Για παράδειγμα, αν επιλέξουμε «ειδική αγωγή» OR «κατάρτιση ατόμων με ειδικές ανάγκες», ο υπολογιστής θα εντοπίσει όλα τα άρθρα που αναφέρονται στην ειδική αγωγή, καθώς και όλα τα άρθρα που αναφέρονται στην κατάρτιση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Τα βήματα μιας σύνθετης αναζήτησης στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΔΕΑ

Στη σύνθετη αναζήτηση πρέπει να συμπληρωθούν **τουλάχιστον τρία πεδία** στην οθόνη αναζήτησης που εμφανίζεται, όταν ενεργοποιήσουμε τον ηλεκτρονικό κατάλογο (OPAC) από την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης και επιλέξουμε τον ειδικό κατάλογο του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*.

Στο πεδίο (1) επιλέγουμε τις διάφορες παραμέτρους αναζήτησης, δηλαδή, αν θέλουμε να ψάξουμε στους τίτλους των άρθρων, στα θέματα, στους συγγραφείς, στο χρόνο έκδοσης κ.ά. ή σε όλα τα πεδία ταυτόχρονα, επιλέγοντας το «**Οπουδήποτε**», όπως στο παρακάτω παράδειγμα.

Στο πεδίο (2) συμπληρώνουμε τους όρους που αναζητούμε (π.χ. **ειδική αγωγή** και **διδασκαλία**).

Σημειώνεται ότι με την αποκοπή, δηλαδή τη χρήση αστερίσκου * σε αντικατάσταση μιας συλλαβής ή ενός γράμματος/των του όρου, θα γίνει αναζήτηση όλων των μορφών της λέξης που αντιστοιχούν στον αστερίσκο. Π.χ. συμπληρώνοντας «διδασκαλι*» στο πεδίο 2, θα γίνει αναζήτηση για διδασκαλία, διδασκαλικός, διδασκαλίες κ.ο.κ.

Στο πεδίο (3) επιλέγουμε τον τρόπο συνδυασμού δύο έως τριών όρων ανάμεσα στο **AND (ΚΑΙ)**, στο **NOT (ΟΧΙ)** ή στο **OR (ή)**, σύμφωνα με τη λογική της σύνθετης αναζήτησης που περιγράψαμε παραπάνω.

Παράδειγμα

Όπως βλέπουμε, χρησιμοποιούνται οι όροι «**ειδική αγωγή**» και «**διδασκαλία**» (2) που συνδέονται με το **AND** (3). Πατώντας το κουμπί «**Αναζήτηση**» από την οθόνη, εμφανίζεται η λίστα των αποτελεσμάτων.

Αναζήτηση Ε	(1)	ν [2. Κατάλογος Δελτίου Εκπ	(2)	ς Αρθρογραφίας]:	(3)
Οπουδήποτε		ειδικη αγωγή		And	
Οπουδήποτε		διδασκαλια		And	
Οπουδήποτε				Or	
				And Not	
Αναζήτηση					

Διαπιστώνουμε ότι βρέθηκαν **20** άρθρα σχετικά με τη διδασκαλία της ειδικής αγωγής. Σημειώνεται, τέλος, ότι από τα **299** συνολικά άρθρα που αφορούσαν γενικότερα στην ειδική αγωγή μόνο ένα υποσύνολο από αυτά (**20**) εμφανίζεται στην οθόνη, επειδή αναφέρεται ταυτόχρονα στα δύο θέματα.

Αποτελέσματα από: Οπουδήποτε=ειδική αγωγή And Οπουδήποτε=διδασκαλία

Εγγραφές 1-10 από 20

1. **Η έρευνα της ελληνικής νοηματικής γλώσσας. Παρατηρήσεις φωνολογικής ανάλυσης**
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΒΕΝΕΤΤΑ - 1997
Περιέχεται στο: Γλώσσα (1997) , τχ 43, σσ. 50-72,
2. **Στρατηγικές οργάνωσης της διδακτικής εργασίας του σχολείου και της τάξης για παιδιά με μαθησιακά προβλήματα**
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ, Κ.Γ - 1997
Περιέχεται στο: Σχολείο Και Ζωή (1997) , τχ 7-8-9, σσ. 254-263,
3. **Στρατηγικές οργάνωσης της διδακτικής εργασίας του σχολείου και της τάξης για παιδιά με μαθησιακά προβλήματα**
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ, Κ.Γ - 1997
Περιέχεται στο: Σχολείο Και Ζωή (1997) , τχ 10, σσ. 309-314,
4. **Μοντέλα ενσωμάτωσης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και προβλήματα στο σχολείο υποχρεωτικής φοίτησης (Ανιλήψεις από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας)**
ΔΡΟΣΙΝΟΥ, ΜΑΡΙΑ - 1998
Περιέχεται στο: Το Σχολείο Και το Σπίτι (1998) , τχ 8, σσ.383-389,
5. **Μοντέλα ενσωμάτωσης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και προβλήματα στο σχολείο υποχρεωτικής φοίτησης (Ανιλήψεις από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας)**
ΔΡΟΣΙΝΟΥ, ΜΑΡΙΑ - 1998
Περιέχεται στο: Το Σχολείο Και το Σπίτι (1998) , τχ 9, σσ.445-452,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	
I. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	9
Θεματικές Κατηγορίες	
1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	13
2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	17
3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	20
4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	23
4.1. ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	24
4.2. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	32
4.3. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	40
4.4. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	41
4.5. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	45
4.6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	47
4.7. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	48
5. ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	56
6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ – ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	61
και Αναλύσεις που αφορούν στα Γνωστικά Αντικείμενα του Σχολικού Προγράμματος	
6.1. ΓΛΩΣΣΑ	61
6.2. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	67
6.3. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	102
6.4. ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	113
6.5. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	120
6.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	121
6.7. ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	130
6.8. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	134
6.9. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	137
7. ΕΙΔΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	142
7.1. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	143
7.2. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	147
7.3. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	150
7.4. ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ	154
8. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	155
9. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	163
10. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	167
11. ΜΑΘΗΣΗ	171
12. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	177
13. ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	188
14. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	190
15. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	195
16. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	196
17. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	198
18. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	199
II. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ	207
III. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	226
IV. ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ	244
V. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	249
VI. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	249
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	
α. Περιοδικά	250
β. Επιστημονικές Επετηρίδες	253
γ. Βάσεις Δεδομένων	254
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ	255

ΜΙΚΡΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

σε ελληνικά παιδαγωγικά περιοδικά που ολοκλήρωσαν τη διαδρομή τους

Ο ΝΟΥΜΑΣ (1903-1931)

Ένα από τα περιοδικά που άφησαν ανεξίτηλα τη σφραγίδα τους στην πνευματική ζωή της νεότερης Ελλάδας είναι ο *Νουμάς*. Μαζί με την *Ευτέρπη*, την *Πανδώρα*, τον *Έσπερο* (που εκδιδόταν στη Λειψία), τα *Παναθήναια*, ανήκει στα περιοδικά εκείνα που φιλοξένησαν στις σελίδες τους ένα πλήθος από φιλολογικά, εκπαιδευτικά-παιδαγωγικά, φιλοσοφικά, ιστορικά, καλλιτεχνικά ή, ακόμα, επίκαιρα κοινωνικά θέματα, ξεδιπλώνοντας στα μάτια μας όλη την πνευματική και λογοτεχνική κίνηση της Ελλάδας από τα μέσα του 19ου ως τις αρχές του 20ού αιώνα.

Ο *Νουμάς* κυκλοφορεί για πρώτη φορά στις 2 Ιανουαρίου 1903 ως «Εφημερίς πολιτική-κοινωνική-φιλολογική». Από το πρώτο φύλλο του είναι έκδηλος ο κοινωνικός ριζοσπαστισμός των συνεργατών του και ιδιαίτερα του διευθυντή του Δ. Π. Ταγκόπουλου, ο οποίος θα σηκώσει και το κύριο βάρος της έκδοσης του περιοδικού στα εικοσιπέντε περίπου χρόνια της διαδρομής του στα ελληνικά γράμματα.* Στο προλογικό σημείωμα του Δ. Π. Ταγκόπουλου διαβάζουμε:

«Το πρόγραμμα του *Νουμά* δεν στηρίζεται εις επαγγελίας κενάς, ούτε εις πομποφυγώδεις υποσχέσεις. Το πρόγραμμά του εις μίαν μόνον λέξιν συνοψίζεται: Εις την εργασίαν. Εργασία ειλικρινής κ' ευσυνείδητος μ' ελευθερίαν γνώμης και μ' ευρύτητα σκέψεως».

* Το έντυπο συνέχισε να εκδίδεται αρχικά δύο φορές την εβδομάδα (Πέμπτη και Κυριακή), σταδιακά έγινε μηνιαίο και μέχρι το 1931 κάλυψε τρεις εκδοτικές περιόδους (1903-1917, 1918-1924 και 1929-1931).

Στη συνέχεια, μάλιστα, ο διευθυντής του *Νουμά* δηλώνει πως το νέο έντυπο θα χτυπήσει το φεύδος το πολιτικό, το θρησκευτικό, το εθνικό, το κοινωνικό και το φιλολογικό που πιέζει σαν βραχνάς τη σύγχρονη ελληνική ψυχή, και θα υποδείξει, παράλληλα, ένα δρόμο σωτηρίας μέσα στη γενική κατάπτωση των θεσμών και την εγωλατρία που κυριαρχεί στη χώρα.

Πράγματι, ο *Νουμάς* έθιξε με θάρρος τα κακώς κείμενα της ζωής της Ελλάδας και εξέφρασε, γενικότερα, την ανάγκη για μια ηθική αναγέννηση μετά τα συμπτώματα παρακμής που επεκράτησαν στη χώρα την περίοδο που ακολούθησε τον ατυχή πόλεμο του 1897. Η κύριά του, όμως, προσφορά εντοπίζεται αλλού: στις νεωτερικές απόψεις που προέβαλε για την τέχνη, χτυπώντας τον στείρο ακαδημαϊσμό και κηρύττοντας την επιστροφή στη ζωντανή λαϊκή παράδοση, όπως, επίσης, και στην παθιασμένη σπράτευσή του υπέρ της δημοτικής γλώσσας. Γύρω από το περιοδικό συσπειρώθηκαν οι μεγαλύτερες μορφές του δημοτικισμού: ο Ψυχάρης, ο Πάλλης, ο Παλαμάς, ο Εφταλιώτης, ο Δελμούζος, ο Δραγούμης, ο Θεοτόκης κ.ά. Με τα άρθρα τους μέσα από τις στήλες του περιοδικού αντέκρουσαν τα επιχειρήματα υπέρ της καθαρεύουσας, σπλήτευσαν την προγονοπληξία των οπαδών της και αφύπνισαν τη συνείδηση του πνευματικού κόσμου για την καθιέρωση της δημοτικής. Θεωρούσαν, παράλληλα, τη δημοτική προϊόν φυσικής εξέλιξης της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Στις σελίδες του *Νουμά* δημοσιεύτηκαν, επίσης, εκλεκτά αποσπάσματα κειμένων της νεοελληνικής λογοτεχνίας και προβλήθηκαν ευνοϊκές για την εθνική μας γλώσσα απόψεις διακεκριμένων ξένων επιστημόνων. Αναμφισβήτητα, ο *Νουμάς* υπήρξε το κατ' εξοχήν μαχητικό περιοδικό στην υπηρεσία του δημοτικισμού. Γι' αυτό και στις σελίδες του συγκερνά τον αυστηρό επιστημονικό λόγο με τη θριαμβολογία ή τον άκριτο έπαινο των ομοϊδεατών του με τη σάτιρα και τη διακωμώδηση των αντιπάλων.

Η κριτική που ασκήθηκε στο περιοδικό ήταν έντονη και μερικές φορές δικαιολογημένη. Είναι γεγονός ότι από τις στήλες του περιφρονήθηκαν τα νεωτερικά κείμενα της γενιάς που επρόκειτο να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο γύρω στα 1930. Ακόμη και ο ίδιος ο Παλαμάς, σταθερός συνεργάτης του *Νουμά*, διατηρούσε κάποιες επιφυλάξεις για τη στάση του περιοδικού σε επιμέρους θέματα, αν και τις θεωρεί τελικά ανάξιες λόγου, γιατί δεν μετρούν, όπως ο ίδιος μας λέει, «μπροστά στη βρυσομάνα που μας άνοιξε ο *Νουμάς* και που χύνει από λογής κρουνοί και σοφία και μάθηση και ζωή και έμπνευση και τέχνη».

Αξιοσημείωτος, επίσης, υπήρξε ο ρόλος του εντύπου στο θέμα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, της οποίας κύριοι εκφραστές υπήρξαν οι Δ. Γληνός, Μ. Τριανταφυλλίδης και Α. Δελμούζος. Η αρχική ευνοϊκή στάση του *Νουμά* μεταβλήθηκε γρήγορα (1919) και, ακολουθώντας την ψυχарική ορθοδοξία, απέρριψε, με συχνές μάλιστα επιθέσεις κατά της κυβερνητικής εκπαιδευτικής πολιτικής, τη «μικτή» γλώσσα που προωθούσε το Υπουργείο Παιδείας. Η τακτική αυτή του περιοδικού προκάλεσε, φαίνεται, αντιδράσεις στους δημοτικιστικούς κύκλους, εφόσον ξεπερνούσε τα όρια μιας εποικοδομητικής κριτικής απέναντι στη μεταρρύθμιση.

Ι. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΗΣ, «Ένα... Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Κ.), ογδόντα χρόνια πριν», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.20 (2003), σσ.41-44.

* Τοπικές σπουδές * Κόρινθος * Ορφανοτροφείο * Σχολείο * Επαγγελματική εκπαίδευση * Εργαστήριο κατάρτισης

ΒΛΑΣΤΑΡΗ ΕΙΡΗΝΗ, «Η γυναικεία εκπαίδευση», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.2 (2002), σσ.121-138.

* Γυναικείο φύλο * Εκπαίδευση των γυναικών * Εκπαιδευτική πολιτική * Ελλάδα – Ιστορία, νεότερη (19^{ος}-20^{ος} αι.)

- Η γυναικεία εκπαίδευση (1834-1954) πέρασε από τη σταδιακή κοινωνική, επαγγελματική διαφοροποίηση των δύο φύλων. Οι πρώτες νομοθετικές ρυθμίσεις είναι προαιρετικές όχι για τη γυναίκα εργαζόμενη, αλλά για τη μητέρα-γυναίκα, με αποτέλεσμα η οικογένεια να κυριαρχεί και να καθορίζει τη ζωή και την εργασία της. Το επάγγελμα της δασκάλας γεννήθηκε μαζί με τη σχολική ένταξη των κοριτσιών. Με την ιδιότητα της δασκάλας για πρώτη φορά οι γυναίκες των μεσαίων στρωμάτων είχαν πρόσβαση στη μισθωτή εργασία. Ολόκληρο το 19^ο αιώνα η μόρφωση των διδασκαλισσών ταυτίστηκε με τα Ανώτερα Παρθεναγωγεία της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρίας. Πολλά άλλα ιδιωτικά Παρθεναγωγεία έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη των Ελληνίδων. (Περικοπή περιλήψης)

ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ ΑΙΜΙΛΙΑ, ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΙΩΤΑ, «Γυναίκες εκπαιδευτικοί μιλούν για την γυναικεία εκπαίδευση στο 'Α' εν Αιγύπτω Ελληνικών Διδασκαλικών Συνεδρίων' (1931)», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.180-189.

* Αίγυπτος, 20^{ος} αιώνας * Έλληνες σε ξένες χώρες * Γυναίκα * Εκπαίδευση * Σύστημα εκπαίδευσης * Ιδεολογία * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Στόχοι και αντιδράσεις στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964», *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.155-168.

* Ελλάδα – Ιστορία – 1964-1967 * Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Γεώργιος Παπανδρέου * Ευάγγελος Παπανούτσος * Πολιτική * Διαφοροποίηση * Πηγή πληροφοριών

ΖΙΑΖΟΠΟΥΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ, «Κωνσταντίνος Δημ. Γεωργούλης: ο επιστήμων, ο φιλόλογος, ο φιλόσοφος, ο χριστιανός παιδαγωγός», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.490 (2002), σσ.103-108.

* Κωνσταντίνος Γεωργούλης * Συγγραφείς Έλληνες – Βιογραφία * Επιστήμες της Αγωγής * Ανθρωπιστική παιδεία

ΖΟΥΖΟΥΛΑ ΕΛΕΝΗ, «Σελίδες από την ιστορία των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων του 20^{ου} αιώνα», *Αντιετάρδια της Εκπαίδευσης*, τχ.65 (2003), σσ.62-66.

* Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Ελλάδα – Ιστορία, νεότερη – 20^{ος} αι. * Ποιότητα της εκπαίδευσης * Εκπαίδευση και κοινωνία * Δημοτικισμός και δημοτικιστές

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Μνήμη Γιώργου Κ. Μωραΐτη (Βιογραφικό σημείωμα, Ανέκδοτα κείμενα: [Δοκμία εκπαιδευτικής πολιτικής], Βιβλιογραφία)**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.81-147.

* Γ.Κ. Μωραΐτης * Βιογραφία * Βιβλιογραφία * Συνδικαλισμός * Επιστήμες της Αγωγής * Μαρξιστική φιλοσοφία

ΚΑΝΔΗΡΟΥ ΓΛΥΚΕΡΙΑ, «**Ο παιδαγωγός Θεόδωρος Κάστανος. 'Η ζωή και το έργο του'**», *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.453-461.

* Παιδαγωγική * Παιδαγωγός * Θεόδωρος Κάστανος * Καινοτομία * Μάθηση με ανακάλυψη * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΚΑΝΤΑΡΤΖΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Το θεματικό περιεχόμενο της εικονογράφησης των αλφαβηταρίων (1930 μέχρι σήμερα)**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.55-64.

* Αλφαβητάρια, ελληνικά * Εικονογράφηση * Οπτική μάθηση * Εκπαίδευση και κοινωνία

ΚΑΠΠΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.1(448) (2003) σσ.45-47.

* Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών * Δημοτικισμός και δημοτικιστές * Πρότυπο πρόγραμμα * Κριτικό πνεύμα * Αξιολόγηση

ΚΑΡΚΟΥΛΙΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, «**Η μαθηματική εκπαίδευση στο συνδιδακτικό σχολείο**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.55 (2001), σσ.37-52.

* Ελλάδα – Ιστορία (19^{ος}-20^{ος} αι.) * Μαθηματικά * Εκπαίδευση και κοινωνία * Ηθική αγωγή * Παιδαγωγική * Αστική ανάπτυξη

- Οι κοινωνικο-οικονομικές αλλαγές που συνέβησαν στην Ελλάδα κατά τα τέλη του 19ου αιώνα είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας νέας κατάστασης, με την αρχή της εκβιομηχάνισης της χώρας και την ανάδυση (και στη συνέχεια) εκλογή της αστικής τάξης στην Κυβέρνηση. Ως αποτέλεσμα, χρειαζόταν η «κατασκευή» ενός νέου πολίτη και το εκπαιδευτικό σύστημα θα ήταν το μέσο για την κατασκευή του. Προκειμένου να εκσυγχρονιστεί το εκπαιδευτικό σύστημα και να επιτευχθεί αυτό, εμφανίζεται το συνδιδακτικό σχολείο, όπου οι μαθητές τοποθετούνται σε τάξεις ανάλογα με την ηλικία τους. Στην πραγματικότητα σηματοδοτείται η εμφάνιση του εκπαιδευτικού συστήματος με τη σημερινή του μορφή. (Περικοπή περίληψης)

ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, «**Η παιδική ηλικία και η εκπαίδευση των παιδιών κατά το Μεσαίωνα**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.47 (2003), σσ.47-64.

* Μεσαιωνική ιστορία * Παιδί * Εκπαίδευση * Στόχοι της εκπαίδευσης * Πρόγραμμα εκπαίδευσης * Κοινωνία

ΜΑΜΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Εθνικισμός, πολιτική και διπλωματία: το παράδειγμα της εκπαιδευτικής περιφέρειας Μερομβέλλου της Κρήτης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125, 127, 128 (2002-2003), σσ.108-126, 40-58, 99-111.

* Κρήτη – Ιστορία * Εκπαίδευση και κράτος * Πολιτική * Διπλωματία * Εθνικισμός

ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ., «**Ημερήσιος τύπος και εκπαιδευτική πολιτική (1976-1998): η ανατομία ενός πάθους**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.73-81.

* Ελλάδα * Πολιτική και εκπαίδευση * Τύπος * Κοινή γνώμη * Αποτέλεσμα έρευνας

ΜΠΕΡΕΔΗΜΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Εικονογραφίες ελληνικών αλφαβηταρίων (1830-1937). Η εικόνα της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στην Ελλάδα μέσα από το πρώτο εργαλείο της εκπαίδευσης**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.90-94.

* Διδακτικό βιβλίο * Αλφαβητάριο * Εικονογράφηση * Ελλάδα * Καλές Τέχνες * Ιστορική έρευνα

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Κ., «**Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.90-114.

* Ελλάδα – Ιστορία, νεότερη – 19^{ος}-20^{ος} αι. * Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις * Δημοτικισμός και δημοτικιστές * Εκπαίδευση και κοινωνία * Ταξικός αγώνας * Κεφαλαιοκρατία

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΟΛΓΑ Γ., «**Το σχολείο της Νάπης Λέσβου. Πληροφορίες για την ίδρυσή του**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.43 (2002), σσ.54-56.

* Δημοτικό σχολείο * Λέσβος * Εκπαιδευτικό ίδρυμα * Λήψη αποφάσεων * Πρόβλημα * 19^{ος} αιώνας

ΠΑΜΟΥΚΤΣΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Ολοήμερο σχολείο: ιστορική πραγματικότητα και προοπτική**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.166-174.

* Ιστορία * Κοινωνική εξέλιξη * Εκπαίδευση * Δημοτικό σχολείο * Ολοήμερο σχολείο * Εκσυγχρονισμός

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΜΠΟΥΖΑΚΗΣ ΣΗΦΗΣ, «**Στοιχεία Κράτους Πρόνοιας σε μια τεθνεώσα δημοκρατία. Οι ανιχνεύσιμες (εκπαιδευτικές) όψεις μιας αντίφασης**», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ.108-109 (2002) σσ.33-68.

* Ελλάδα – Ιστορία – 1922-1936 * Εκπαιδευτική πολιτική * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Κράτος πρόνοιας * Σπουδαστής/φοιτητής

- Αντικείμενο της μελέτης αποτελούν οι «προνοιακές ρυθμίσεις» που προωθήθηκαν στα πλαίσια της πανεπιστημιακής μεταρρύθμισης της περιόδου 1929-1932. Στην ουσία διερευνάται το ενδεχόμενο ύπαρξης αρχών (έστω και σε εντελώς πρώιμο επίπεδο) κράτους πρόνοιας, οι οποίες υπαγόρευαν τη λήψη μιας σειράς μέτρων πρόνοιας και για τους φοιτητές των ελληνικών ΑΕΙ και ανωτέρων σχολών, στα πλαίσια του εκτεταμένου μεταρρυθμιστικού εγχειρήματος των Φιλελευθέρων. Τα μέτρα αυτά αφορούσαν στη βελτίωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των φοιτητών, των συνθηκών σίτισης και στέγασης των πλέον κοινωνικά-οικονομικά υστερούντων και στη βελτίωση αλλά και ποιοτική διαφοροποίηση της λειτουργίας λεισχών και αναγνωστηρίων, στην απαλλαγή «ειδικών κατηγοριών» φοιτητών από την υποχρέωση καταβολής διδάκτρων, στην παροχή σειράς άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στους φοιτητές, αλλά και στην καθιέρωση υποτροφιών, βραβείων και βοηθημάτων για τους «πτωχούς», τους «ευδοκιμούντες» και τους «εκλεκτούς». (Περικοπή περιλήψης)

ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, ΗΛΙΑΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «**Μια μαρμάρινη επιγραφή – κατάλογος αντικειμένων ενός ελληνιστικού γυμνασίου που βρέθηκε στην αθηναϊκή αγορά**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.1(448) (2003), σσ.48-52.

* Αθήνα, αρχαία – Πνευματικές δραστηριότητες * Σχολείο * Γλυπτική * Φυσική Αγωγή * Ιστορία * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΠΡΟΒΑΤΑ ΑΝΘΗ Κ., «**Η πολυτεχνική εκπαίδευση και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ΕΔΑ του 1960: απάντηση σε σύγχρονα ερωτήματα εκπαιδευτικής πολιτικής**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.41-45.

* Ελλάδα – Ιστορία – 1950-1967 * Σοσιαλιστές * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Σχέδιο μεταρρύθμισης * Πολυτεχνική εκπαίδευση * Ανθρωπιστική παιδεία

ΡΑΜΟΥΤΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΑ ΑΓΓ., **«Σελίδες από την ιστορία της υγιεινής του σχολείου, με αφορμή ένα άγνωστο χειρόγραφο από την Κρήτη του τέλους 19^{ου} αιώνα»**, *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.271-284.

* Υγιεινή – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Κρήτη – Ιστορία (19^{ος} αι.) * Χειρόγραφα * Πρόγραμμα σπουδών * Δημόσια υγεία

- Σκοπός: Σκοπός της μελέτης αυτής είναι η παρουσίαση των πρώτων προσπαθειών για την εισαγωγή του μαθήματος της Υγιεινής στα σχολεία της Ελλάδας κατά το 19ο αι. και ειδικότερα σε τουρκοκρατούμενες περιοχές, όπως εκείνη της Κρήτης, με αφορμή ένα αδημοσίευτο χειρόγραφο που διασώζει πίνακα περιεχομένων αντίστοιχου εγχειριδίου, το οποίο έφερε τον τίτλο «Υγιεινή του σχολείου».

Υλικό-Μέθοδος: Το βασικό υλικό πάνω στο οποίο στηρίχθηκε η μελέτη είναι αφενός το ίδιο το χειρόγραφο από το Ιστορικό Μουσείο Ηρακλείου και αφετέρου η ποικίλη βιβλιογραφία, συναφής με το μάθημα της Υγιεινής. Αρχικά γίνεται μία αναφορά στα πρώτα βήματα της εισαγωγής του μαθήματος στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, στη συνέχεια εξετάζεται το πώς εισήχθη στα σχολεία και σε άλλες Σχολές της χώρας μας κατά τα τέλη του 19^{ου} αι. (Περικοπή περίληψης)

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΡΗΓΑΣ, **«Η λειτουργία (δυνατότητες, περιορισμοί) του δασκάλου της ανώτερης παιδείας στο 'εκπαιδευτικό σύστημα' του Βυζαντίου»**, *Αναγέννηση*, τχ.382 (2002), σσ.13-15.

* Βυζάντιο * Εκπαίδευση * Πανεπιστήμιο * Ρόλος του καθηγητή * Οργάνωση καθηγητών

ΣΙΔΕΡΑ-ΛΥΤΡΑ Π., **«Το πρώτο σχολείο για 'Ελληνόπαιδες' στη Γερμανία. Η ίδρυση του εκπαιδευτηρίου Αθήναιον το 1815 στο Μόναχο»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.405-408.

* Κλασικές σπουδές * Εκπαίδευση * Γερμανία * Έλληνες σε ξένες χώρες * Παράδοση * Πνευματική καλλιέργεια

ΣΚΟΥΡΑ ΛΑΜΠΡΙΝΗ, **«Η διοικητική διάρθρωση ως παράγοντας άσκησης κρατικού ελέγχου της μετεκπαίδευσης των δασκάλων στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης (1975-1995)»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.169-183.

* Δημοτικό σχολείο * Μετεκπαίδευση δασκάλων * Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης * Διοίκηση * Πολιτική * Στόχοι της εκπαίδευσης * Κριτική

ΤΣΕΣΜΕΤΖΗ ΘΑΛΕΙΑ, **«Εικόνα της προσχολικής αγωγής στη μεταπολεμική Ελλάδα»**, *Γέφυρες*, τχ.8 (2003) σσ.20-29.

* Νηπιαγωγείο * Ιστορία * Εκπαιδευτική πολιτική * Εκπαίδευση νηπιαγωγών * Διαφοροποίηση * Στόχοι της εκπαίδευσης

ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ ΒΑΣ., **«Η σχολή του Τυρνάβου και ο Ιωάννης Πάζαρος»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.489 (2002), σσ.68-71.

* Εκπαίδευση-Ελλάδα * Θεσσαλία – Ιστορία – Τουρκοκρατία * Σχολή του Τυρνάβου * Ιωάννης Πάζαρος * Δάσκαλος του Γένους

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ-ΜΑΡΑΣΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, **«Οι παιδαγωγικές ιδέες και το έργο του Friedrich Wilhelm August Fröbel»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.107-120.

* Επιστήμες της Αγωγής * Friedrich Fröbel * Εργοβιογραφία * Προσχολική αγωγή * Ευρώπη * Ελλάδα – Ιστορία – 19^{ος} αι.

- Der vorliegende Artikel stellt das Leben, die Ideen, das Werk des Gründers der Vorschulerziehung/des Kindergartens, F. Fröbel dar. Es wird sein Kampf mit Gegner der Vorschulinstitution, bei dessen er gewinnt auch wenn es nach seinem Tod, skizziert. Folge dieses Sieges ist die Verbreitung der Institution auf weltweit u. sehr bald auch auf Griechenland. Viele Elemente dieses pädagogischen Systems haben immer noch Platz an den Kindergarten, trotz der Erscheinung anderen pädagogischen Strömungen u. ihrer weiteren Entwicklung. Die Aktualität des Fröbelschen Systems ist «anwesend» an die Gesellschaft des alltäglichen Kindergartenlebens.

ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ ΤΑΣΟΣ, «Γλωσσική εκπαίδευση και γλωσσικός αποκλεισμός», *Γέφυρες*, τχ.7 (2002), σσ.8-13.

* Ιστορία * Μητρική γλώσσα * Γλώσσα διδασκαλίας * Διαφοροποίηση * Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική δεξιότητα * Εκπαιδευτική πολιτική

ΧΡΥΣΑΦΗΣ Β., «Κων/νος Σπυριδάκης (1903-1976): ένας μεγάλος οραματιστής και ακούραστος πνευματικός εργάτης της κυπριακής εκπαίδευσής», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.500 (2003), σσ.116-119.

* Κωνσταντίνος Σπυριδάκης * Κύπρος * Εκπαίδευση * Βιογραφία * Ανθρωπιστική παιδεία

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΤΑΣΟΥΛΑ, «Πολυπολιτισμική εκπαίδευση στην Κύπρο: μια κύττα πολιτισμικής αφομοίωσης(;)», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.91-98.

* Κύπρος * Εκπαίδευση * Παιδί αλλοδαπού * Ρατσισμός * Διαφορετικότητα * Πολυπολιτισμική κοινωνία

ΑΔΑΜΟΥ-ΡΑΣΗ ΜΑΡΙΑ, «Η εκπαίδευση για την ειρήνη και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Παιδαγωγική απαίτηση και κοινωνική αναγκαιότητα των ημερών μας», *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.3-17.

* Εκπαίδευση * Κοινωνία * Ανθρώπινα δικαιώματα * Στόχοι της εκπαίδευσης * Επίλυση προβλημάτων * Επιλογή * Ειρήνη

- Η Εκπαίδευση για την Ειρήνη και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αποτελεί μια νέα παιδαγωγική τάση που εμφανίσθηκε μεταπολεμικά ως απόρροια των καταστροφικών συνεπειών του Β' Παγκόσμιου Πολέμου αλλά και της ανασφάλειας μπροστά σ' ένα άγνωστο και επικίνδυνο για την επιβίωση του ανθρώπου μέλλον, με στόχο τη δυνατότητα εξασφάλισης μιας μόνιμης και γνήσιας παγκόσμιας ειρήνης μέσω της αλλαγής αξιών και νοοτροπιών των ανθρώπων, συμπεριφοράς και στάσεων των λαών – ειδικά των γειτονικών – απέναντι στους «άλλους». Στο άρθρο αυτό επιχειρείται η διερεύνηση των ιδιαίτερων συνθηκών και καταστάσεων που συνέβαλαν στη γέννηση αυτής της τάσης και η κατάδειξη της αναγκαιότητάς της ως εκπαιδευτικής πρακτικής στην κοινωνική πραγματικότητα του ταραγμένου και προβληματικού – παρότι επιστημονικά και τεχνολογικά αναπτυγμένου – κόσμου μας.

ΑΡΑΒΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε., «Η παγκοσμιοποίηση στη διαπολιτισμική διάσταση της εκπαιδευτικής διαδικασίας», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(442) (2002), σσ.219-223.

* Ορολογία * Διεθνής συνεργασία * Εκπαιδευτική πολιτική * Ιδιαιτερότητα * Διαφοροποίηση * Πολιτιστική ταυτότητα

BENINCASA, LUCIANA, «**Μαθητικές παρελάσεις: το έθνος στον καθρέφτη**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.87-102.

* Ελλάδα – Επέτειος * Εθιμοτυπίες * Ηθική αξία * Αυτοαντίληψη * Πρότυπο * Στερεότυπο

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ Μ., «**Τα αποτελέσματα των (πανελλαδικών) εξετάσεων του λυκείου το 1999 και 2000: επισκόπηση των σχετικών ερευνών**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.28-47.

* Μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπ. * Εισαγωγικές εξετάσεις * Εξεταστικό σύστημα * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Μεταρρύθμιση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΔΑΦΕΡΜΑΚΗΣ Μ., «**Σχολείο και Τσιγγανόπαιδα**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.108-116.

* Κοινωνική ανισότητα * Σχολείο * Τσιγγάνος * Μειονέκτημα * Εκπαιδευτική πολιτική * Κοινωνική ένταξη

ΘΕΡΙΑΝΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Οι επιδόσεις των μαθητών του ενιαίου λυκείου και η νεοφιλελεύθερη πρόταση στην εκπαιδευτική πολιτική**», *Αντιπεράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.65 (2003), σσ.42-45.

* Μαθητής * Επίδοση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Έρευνα – Μεθοδολογία * Νεοφιλελευθερισμός * Ιδιωτική εκπαίδευση * Δημόσια εκπαίδευση

ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Το σχολείο στην εποχή της παγκοσμιοποίησης**», *Αντιπεράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.65 (2003), σσ.32-34.

* Παγκοσμιοποίηση * Ευρωπαϊκή Ένωση * Σύνδεση σχολείου – βιομηχανίας * Κεφαλαιοκρατία * Ιδιωτικοποίηση * Επάγγελμα του καθηγητή

ΚΑΤΣΑΝΕΒΑΣ Θ., «**Σύγχρονες πολιτικές καταπολέμησης της ανεργίας**», *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.31 (2003), σσ.8-11.

* Ανεργία * Σύστημα εκπαίδευσης * Εκσυγχρονισμός * Επαγγελματικός Προσανατολισμός * Επαγγελματική κινητικότητα * Συνεχιζόμενη κατάρτιση * Σύνδεση κατάρτισης – απασχόλησης

ΚΕΛΠΑΝΙΔΗΣ Ν., ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ Κ., ΕΜΠΟΡΟΠΟΥΛΟΥ Σ., «**Η 'ευρωπαϊκή διάσταση' στην ελληνική εκπαίδευση. Διαπιστώσεις μιας εμπειρικής έρευνας σε φοιτητές-τριες των τομέων φιλοσοφίας και παιδαγωγικής**», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.121-139.

* Εκπαίδευση – Ελλάδα * Περιεχόμενο εκπαίδευσης * Ανθρωπιστική παιδεία * Ευρωπαϊκή Ένωση * Ελληνική επίδοση * Εμπειρική έρευνα

ΚΕΡΑΣΑΡΙΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «**Η εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ε.Ε. στο χρονικό διάστημα 1972-2002**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.58 (2002), σσ.61-102.

* Ελλάς * Ευρωπαϊκή Ένωση * Σύστημα εκπαίδευσης * Ποιότητα εκπαίδευσης * Εξατομικευμένη διδασκαλία * Μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπ. * Επιμόρφωση * Παιδαγωγικές τάσεις

- Δεν υπάρχει εκπαιδευτικό σύστημα που να μη το διαπερνά κάποια φιλοσοφία. Ιδεολογικά ουδέτερο εκπαιδευτικό σύστημα δεν υπήρξε ποτέ στην ιστορία της ανθρωπότητας. Κατά κανόνα, αυτή η φιλοσοφία, αντανάκλα τις κρατούσες παραγωγικές σχέσεις. Σήμερα που η εκπαίδευση και, γενικότερα, η επιστήμη έγινε παραγωγική δύναμη, η κρατούσα τάση για μια «κοινωνία της αγοράς» δεν μπορούσε παρά να βάλει τη σφραγίδα της στην εκπαίδευση. Με μοχλό την Εκπαίδευση προσπαθεί να δημιουργήσει το νέο τύπο ανθρώπου: τον καταρτίσιμο και απασχολήσιμο. Η τεκμηρίωση αυτής της άποψης είναι το αντικείμενο της παρούσας εργασίας. Στο τέλος παραθέτουμε προτάσεις από οκτώ σημεία, όπου συμπυκνώνονται οι απόψεις μας σχετικά με το τι εκπαίδευση θα θέλαμε εμείς.

ΚΟΛΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Εκπαιδευτική πολιτική και μαθητική ροή. Λύκεια: σχολ. έτη 1980-81 έως 1997-98**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.127-141.

* Εκπαίδευση * Κοινωνία * Εκπαιδευτική πολιτική * Δημόσια εκπαίδευση * Ιδιωτική εκπαίδευση * Διαφοροποίηση

ΚΟΜΗΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΗΣ, «**Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης: έννοια και σπουδαιότητα της διαθεματικότητας**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.346-348.

* Γνωστική ανάπτυξη * Διαθεματικότητα * Διεπιστημονική θεώρηση * Πρόγραμμα διδασκαλίας * Σχολείο και εξωσχολικό περιβάλλον * Αξιολόγηση

ΚΟΥΛΟΥΡΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «**Η μάχη των σχολικών εγχειριδίων**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.93-98.

* Διδακτικό βιβλίο * Εκπαιδευτική πολιτική * Ιδεολογία, πολιτική * Πρόγραμμα σπουδών * Ρόλος του καθηγητή * Ποιότητα διδασκαλίας

ΜΠΑΡΤΣΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, ΧΟΝΤΟΛΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ, «**Παγκοσμιοποίηση και εκπαίδευση: ο μύθος της αποδυνάμωσης των εθνικών κρατών και ο ρόλος τους στα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα**», *Θέσεις*, τχ.80 (2002), σσ.173-182.

* Εθνικό κράτος * Παγκοσμιοποίηση * Ελλάδα * Ευρωπαϊκή κοινότητα * Εκπαίδευση και κράτος * Κυριαρχία

ΜΥΑΡΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Η αντιρατσιστική συμπεριφορά και τα... μαθήματά της. Σχόλιο με εμβέλεια πανελλήνια για όσους επιμένουν να σκέφτονται**», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.68-71.

* Ρατσισμός * Ιδεολογία * Κοινωνία * Σχολείο * Διακρίσεις * Ενσωμάτωση

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Κ., «**Ενιαίο υποχρεωτικό δωδεκάχρονο σχολείο πολυτεχνικής εκπαίδευσης**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.115-121.

* Υποχρεωτική εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Ίσες ευκαιρίες * Εκπαίδευση και κοινωνία * Καινοτομία

ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΞΑΝΘΟΣ, «**‘Ολοήμερο σχολείο’: θεσμός ή δεσμός;**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.15, 16, 17 (2001, 2002), σσ.78-86, 68-80, 70-79.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ολοήμερο σχολείο * Οικογένεια * Δικαιώματα του παιδιού * Υπουργείο Παιδείας

ΠΕΣΤΙΟ ΜΠΕΝΖΑΜΙΝ, ΜΠΟΤΑΝΓΚΑ ΜΑΡΚ, (Μτφρ.: Νατάσα Καραβά, Αλεξάνδρα Λάμπρου, Ειρήνη Αβραμιώτη), «**Η εκπαίδευση στην Ευρώπη μετά τη Διακήρυξη της Μπολόνιας: κόλαση ή παράδεισος;**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.12 (2003), σσ.62-86.

* Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Ευρωπαϊκή Ένωση * Νεοφιλελευθερισμός * Κεφαλαιοκρατία

ΣΙΓΑΛΑΣ ΓΙΩΡΓΗΣ, «**Η αισθητική διάσταση του σχολικού βιβλίου. Προϋποθέσεις και προδιαγραφές για την αισθητική ποιότητα των σχολικών βιβλίων**», *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.88-104.

* Σχολικό βιβλίο * Αισθητική * Στόχοι της εκπαίδευσης * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Πρότυπο

- Το σχολικό βιβλίο πρέπει να έχει, εκτός από άριστο περιεχόμενο, και αρτιότητα εμφάνισης. Έτσι γίνεται ευχάριστο, ελκυστικό και επιδρά θετικά στην αισθητική καλλιέργεια του μαθητή. (...) Προϋποθέσεις για να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη αισθητική ποιότητα στο σχολικό βιβλίο είναι οι κατάλληλες διαστάσεις, το σχήμα, η αρτιότητα και η ελκυστικότητα του εξωφύλλου, η επιλογή ενδεδειγμένης γραμματοσειράς, η αρμονική στοιχειοθεσία του κειμένου, η λιπότητα στο χρώμα, η λειτουργική και εκφραστική εικονογράφηση, η αρμονία στη σύνθεση της σελίδας και, τελικά, η προσεγμένη εκτύπωση σε κατάλληλο χαρτί και η ανθεκτική βιβλιοδεσία. (Περικοπή περίληψης)

ΧΙΩΤΑΚΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ, «**Ανωτατοποίηση των σπουδών ως επαγγελματική στρατηγική: το παράδειγμα των παιδαγωγικών τμημάτων δημοτικής εκπαίδευσης**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.61-88.

* Δάσκαλοι * Εκπαίδευση, ανώτατη * Πανεπιστημιακές σπουδές * Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών * Κατάσταση των καθηγητών

- The achievement of university status for teacher education came about at a period of transition towards the “populist” university and as a result, during a period of overproduction of graduates and of inflation of university degrees. At times when the formal titles are losing their initial value for placement and career development in the respective work positions, it is necessary to give greater emphasis to the content of study programs, with ultimate aim the successful readjustment of the conditions which have radically changed. From this perspective, the university studies of teachers are examined, using the theoretical background of the theory of the professions. Based on this we assess that the teacher must be given, during his studies, a specialization in selected areas such as natural sciences, mathematics, language, etc., otherwise, the specialists of these fields will take over part of the teachers’ work and expertise and as a result this will lead to further deterioration of the teachers’ scientific position and social status.

3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ ΙΩΣΗΦ, «**Ο ρόλος του διευθυντή-ηγέτη στο σύγχρονο σχολείο**», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.50-57.

* Σχολείο * Διοίκηση και οργάνωση * Διευθυντής * Συμπεριφορά * Εκπαιδευτικοί * Αλληλενέργεια

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Μ., ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΛΑΖ., «**Ο σύλλογος διδασκόντων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: διερεύνηση του τρόπου λειτουργίας του από τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών – στάσεις και επιθυμίες τους**», *Διοικητική Ενημέρωση*, τχ.24 (2002), σσ.58-78.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Σύλλογος διδασκόντων * Οργάνωση * Συμπεριφορά του καθηγητή * Ερωτηματολόγιο * Αποτέλεσμα έρευνας

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, «**Η ιδιότυπη γραφειοκρατία του ελληνικού δημοτικού σχολείου**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.113-121.

* Ελλάδα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διοικητική δομή * Γραφειοκρατία * Εκπαιδευτική νομοθεσία * Ερωτηματολόγιο * Αποτέλεσμα έρευνας

ΓΟΥΡΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΚΟΝΤΑΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, «**Ο θεσμός του διευθυντή στο ελληνικό δημοτικό σχολείο: μια ιστορική αναδρομή**», *Διοικητική Ενημέρωση*, τχ.25 (2003), σσ.49-62.

* Διευθυντής * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Ιστορία της εκπαίδευσης * Αξιολόγηση * Κριτήριο επιλογής * Εκπαιδευτική νομοθεσία

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), **«Αφιέρωμα: Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»**, *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.37-80.

* Τοπική Αυτοδιοίκηση * Κρατικό σχολείο * Εκπαιδευτική πολιτική * Χρηματοδοτικές πηγές * Κοινωνική ανισότητα * Ίσες ευκαιρίες * Παιδικός σταθμός * Ολοήμερο σχολείο * Πρωτο-, Δευτερο-, Τριτοβάθμια εκπ. * Τεχνική εκπαίδευση * Ειδική αγωγή * Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Δημιουργικές δραστηριότητες * Βιβλιοθήκες, λαϊκές * Ολυμπιακή παιδεία

ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ Γ., ΤΣΑΓΚΑΛΙΔΟΥ Μ., **«Διεύθυνση σχολικής μονάδας και παρακίνηση προσωπικού»**, *Διοικητική Ενημέρωση*, τχ.24 (2002), σσ.24-30.

* Διευθυντής * Σχολείο * Διδακτικό προσωπικό * Προώθηση επίδοσης * Ανταμοιβή * Επικοινωνία

ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, **«Η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης: το ζήτημα της εφαρμογής»**, *Δημόσιος Τομέας*, τχ.189 (2002), σσ.22-24.

* Δημόσια διοίκηση * Μεταρρύθμιση * Έρευνα * Εφαρμογή * Ελλάδα – Πολιτική και διακυβέρνηση

ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, **«Ο κρατικός συγκεντρωτισμός και η ανάγκη μεταρρύθμισής του»**, *Δημόσιος Τομέας*, τχ.190 (2002), σσ.26-31.

* Ελλάδα * Δημόσια Διοίκηση * Συγκεντρωτικότητα * Γραφειοκρατία * Αποκέντρωση * Σχέδιο μεταρρύθμισης

ΜΑΝΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, **«Καθήκοντα, αρμοδιότητες και κατάρτιση του σχολικού συμβούλου (Σ.Σ.)»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.499 (2003), σσ.89-91.

* Σχολικός σύμβουλος * Ρόλος * Καθήκον * Επαγγελματική κατάρτιση * Ποιότητα εκπαίδευσης

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΗΛΙΑΣ Ε., **«Οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων στην εκπαιδευτική μονάδα»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.165-173.

* Σχολείο * Διοίκηση * Λήψη αποφάσεων * Συνεργασία * Επιτυχία * Αποκέντρωση

ΜΠΟΥΛΟΥΜΠΑΣΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, **«Διαδικασίες λήψης αποφάσεων: απολογισμός και επαναπροσδιορισμός»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.2(449) (2003), σσ.121-127.

* Διοίκηση της εκπαίδευσης * Διευθυντής * Εκπαιδευτικοί * Εκπαιδευτική νομοθεσία * Σχολική καθοδήγηση * Τοπική συνεργασία

ΜΠΟΥΜΠΟΥΡΕΚΑΣ ΣΑΡΑΝΤΟΣ, **«Επιλογή, υποστήριξη, εξέλιξη και ανάπτυξη των διευθυντικών στελεχών της εκπαίδευσης»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(452) (2003), σσ.289-299.

* Διευθυντής * Κριτήριο επιλογής * Προσόν * Επίπεδο γνώσεων * Ανάπτυξη

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΟΣ, **«Λήψη αποφάσεων σε εκπαιδευτικό οργανισμό»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.2(449) (2003), σσ.85-92.

* Διοίκηση της εκπαίδευσης * Συντονισμός * Λήψη αποφάσεων * Κριτήριο επιλογής * Ανάλυση * Αντιμετώπιση

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Ο ρόλος του διευθυντή στην εισαγωγή δραστηριοτήτων εκτός του επίσημου προγράμματος**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.9(447) (2002), σσ.493-497.

* Διευθυντής * Διδακτικό προσωπικό * Διοίκηση προσωπικού * Πρόγραμμα συνεργασίας * Εκπαιδευτική καθοδήγηση * Ηθική αγωγή

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Ο ρόλος του διευθυντή σχολικής μονάδας στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών του**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(451) (2003), σσ.242-246.

* Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Διευθυντής * Ρόλος * Ικανότητα * Εκπαιδευτική πολιτική * Επαγγελματική ικανοποίηση

ΣΑΪΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «**Οργανωτικός σχεδιασμός του σχολικού μας συστήματος: με πολλά ή λίγα επίπεδα διοίκησης;**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.62-71.

* Διοικητική δομή * Εξουσία * Συγκεντρωτικότητα * Γραφειοκρατία * Περιφερειακή διοίκηση * Σχέδιο μεταρρύθμισης * Εκπαιδευτική νομοθεσία

ΣΑΚΚΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «**Επιμόρφωση στα θέματα διοίκησης διευθυντών εκπαίδευσης, προϊσταμένων γραφείων, διευθυντών σχολικών μονάδων**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5 (452) (2003), σσ.281-286.

* Επιμόρφωση * Γνωστική διαδικασία * Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών * Διοικητική δομή * Διοίκηση και οργάνωση * Σχολική καθοδήγηση

ΣΑΠΟΥΝΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Δ., «**Τα όργανα λαϊκής συμμετοχής στη διοίκηση των σχολείων**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.2(449) (2003), σσ.76-79.

* Εκπαιδευτική πολιτική * Τοπική διοίκηση * Τοπική συνεργασία * Ενίσχυση * Οικονομικά της εκπαίδευσης * Κοινωνική πολιτική

ΣΙΒΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΚΑΠΛΑΝΗ ΙΩΑΝΝΑ, «**Ο ρόλος του διευθυντή στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**», *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.23-33.

* Σχολείο * Διοίκηση * Διευθυντής * Καθηγητής * Γονείς * Τοπική διοίκηση * Αλληλεγγύη

ΣΟΦΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑ, «**Αιχμάλωτοι του χρόνου: η αναγκαιότητα της ευέλικτης χρήσης του χρόνου στη σύγχρονη εκπαίδευση**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.223-238.

* Αντίληψη του χρόνου * Κατανομή του σχολικού χρόνου * Εκπαιδευτικοί * Ποιότητα εκπαίδευσης * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Ευέλικτη Ζώνη

- Η παρούσα εργασία αποτελεί μια προσπάθεια προσέγγισης της σύγχρονης προβληματικής σχετικά με το σχολικό χρόνο. Επισημαίνεται ότι το παραδοσιακό μοντέλο οργάνωσης του σχολικού χρόνου δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της μάθησης και της διδασκαλίας, δυσχεραίνει τον εκσυγχρονισμό των σχολικών προγραμμάτων και δεν ευνοεί τη βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση. Υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα της αναδιοργάνωσης της δομής του σχολικού χρόνου, ενώ παράλληλα αναδεικνύονται οι δυσκολίες εφαρμογής ενός τέτοιου εγχειρήματος.

ΧΑΝΙΩΤΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ Ι, ΘΩΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ., «**Διαθεματικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στο ολόημερο σχολείο**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.239-270.

* Ολοήμερο σχολείο * Διαθεματικότητα * Κατανομή του σχολικού χρόνου * Παιδαγωγική * Εκπαιδευτική καινοτομία * Ομαδική μάθηση

- Στην εργασία αυτή το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις διαθεματικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στο ολοήμερο σχολείο. Η βασική αρχή που διαπερνά την εργασία είναι ότι ολοήμερο σχολείο δε σημαίνει περισσότερο σχολείο με την παραδοσιακή έννοια, αλλά ένα διαφορετικό σχολείο, στο οποίο, μεταξύ άλλων, είναι αναγκαίο να ενταχθούν ποικίλες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, ώστε να γίνει ένας τόπος ζωής και αυθεντικών εμπειριών και βιωμάτων για τους μαθητές. (Περικοπή περίληψης)

ΧΑΤΖΗΠΕΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ, «**Από την πολυτέλεια ...στην αναγκαιότητα αξιοποίησης του σχολικού κοινωνικού λειτουργού στη δημόσια εκπαίδευση**», *Το Δικό μας Βήμα*, τχ.22 (2003), σσ.35-39.

* Δημόσια εκπαίδευση * Κοινωνικός λειτουργός * Κοινωνική εργασία * Καινοτομία

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΒΡΑΤΣΑΛΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Η αποδυνάμωση του παραδοσιακού σχολείου και οι νέες μορφές εκπαίδευσης. Αναδιοργάνωση των διαδικασιών εξατομίκευσης και κανονικοποίησης**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.227-242.

* Σχολείο * Κοινωνική αλλαγή * Εξατομίκευση * Κοινωνική προσαρμογή * Κοινωνικοποίηση * Νέες τεχνολογίες * Θεωρητική έρευνα

- Οι σημαντικές κοινωνικές αλλαγές των τελευταίων χρόνων και η τεράστια ανάπτυξη της τεχνολογίας, θέτουν σε δοκιμασία το παραδοσιακό σχολείο. Η συμβολή της εκπαίδευσης στις διαδικασίες εκκοινωνισμού, στις διαδικασίες δηλαδή εξατομίκευσης και κανονικοποίησης των κοινωνικών μονάδων, τίθεται υπό αμφισβήτηση και νέες μορφές οργάνωσης αυτών των διαδικασιών αναζητούνται για να ανταποκριθεί πιο αποτελεσματικά η εκπαίδευση στις απαιτήσεις που τίθενται από το σύγχρονο κοινωνικό καταμερισμό της εργασίας. Στο πρώτο μέρος του άρθρου παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο που αφορά στις διαδικασίες εξατομίκευσης και κανονικοποίησης βασισμένο στις αναλύσεις τόσο του Πουλαντζά όσο και του Foucault. (Περικοπή περίληψης)

ΔΡΕΤΤΑΚΗΣ ΜΑΝΟΛΗΣ Γ., «**Μεγάλες αλλαγές στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση την εικοσαετία 1981-2001**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.52-54.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Μαθητικό δυναμικό * Μετανάστευση * Φθίνουσα γεννητικότητα * Στατιστική ανάλυση * Στατιστικά δεδομένα

ΔΡΕΤΤΑΚΗΣ ΜΑΝΟΛΗΣ Γ., «**Αυξάνεται συνεχώς το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν τα παιδιά των παλιννοσούντων και αλλοδαπών στο μαθητικό δυναμικό**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.45-54.

* Μαθητικό δυναμικό * Παιδί αλλοδαπού * Παιδί μετανάστη * Παλιννόστηση * Ποσοστό φοίτησης * Στατιστικά δεδομένα

ΚΑΤΣΙΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Τι σημαίνουν και πώς εξηγούνται τα αποτελέσματα διεθνών ερευνών για την κατάσταση της εκπαίδευσης στη χώρα μας. Γιατί 'μαθαίνουν' χωρίς να κατανοούν;**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.14-19.

* Εκπαίδευση * Έρευνα * Μέθοδος διδασκαλίας * Εξεταστικό σύστημα * Στόχοι της εκπαίδευσης * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΕΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Γ., «**Προβληματισμοί γύρω από ένα ‘αντιαυταρχικό’ μοντέλο εκπαίδευσης**», *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.17-22.

* Εκπαίδευση * Στόχοι της εκπαίδευσης * Μαθητής * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Μάθηση * Σχολικό περιβάλλον * Ρόλος δασκάλου * Διοίκηση της εκπαίδευσης

ΜΠΙΠΛΑΚΗ-ΔΗΜΑΚΟΥ ΝΙΤΣΑ, «**Τηλεκπαίδευση: διδακτικές τεχνικές, μαθησιακές δραστηριότητες και αξιολόγηση σπουδαστών στο περιβάλλον της ‘ηλεκτρονικής αίθουσας’**», *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.19-34.

* Ανοικτή εκπαίδευση * Ρόλος εκπαιδευτικού * Σπουδαστής * Επικοινωνία * Μέθοδος διδασκαλίας * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Ομαδική μάθηση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήρια

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, «**Η πορεία μετάβασης του Δημοτικού Σχολείου Παλινοστούτων Αλσούπολης σε Διαπολιτισμικό**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.110-118.

* Σχολείο * Μαθητής * Παλινοστίηση * Αλλοδαπός * Ένταξη * Συγκριτική έρευνα

4.1. ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΥΤΥΧΙΑ, ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥΛΑ, «**Ειδική εκπαίδευση / συνεκπαίδευση στα νηπιαγωγεία της Κύπρου: η κατάρτιση των νηπιαγωγών**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.27 (2002), σσ.12-15.

* Εξαιρετικό παιδί * Συνεκπαίδευση * Διδακτικό προσωπικό * Επιμόρφωση * Κύπρος * Εκπαιδευτική νομοθεσία

ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΛΟΥΪΖΑ, «**Η συμμετοχή των γονιών στη σχολική διαδικασία. Μια έρευνα σε επίπεδο νηπιαγωγείου (Κύπρου)**», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.126-143.

* Νηπιαγωγός * Γονείς * Αλληλενέργεια * Συμμετοχή * Στόχοι της εκπαίδευσης * Ανάπτυξη παιδιού * Επίδοση στις σπουδές

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, ΓΚΟΤΟΒΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Η διγλωσσία των διαφορετικών. Αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών της προσχολικής ηλικίας απέναντι στη διγλωσσία των μεταναστών και παλινοστούτων μαθητών**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.23-44.

* Παλινοστίηση * Προσχολική ηλικία * Διγλωσσία * Συμπεριφορά του καθηγητή * Ετερότητα * Έρευνα

ΒΑΡΝΑΒΑ-ΣΚΟΥΡΑ ΤΖΕΛΑ, (Δραστηριότητες και καταγραφές: Ελευθερία Μπασαγιάννη), «**Οι εικόνες των Μ.Μ.Ε. ως παραστάσεις του κόσμου και τα παιδιά. Τα παιδιά και ο πόλεμος: ιδέες, σκέψεις, συζητήσεις και προβληματισμοί**», *Γέφυρες*, τχ.10 (2003), σσ.6-17.

* Νηπιαγωγείο * Πόλεμος * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Παιδί * Κατανόηση * Δομτική προσέγγιση * Διδακτική πρακτική

ΒΑΣΙΛΑΡΑΚΗΣ Ι.Ν., «**Παραμυθικός λόγος και ποιητικό αφήγημα. Διαντιδράσεις και οσμώσεις. Προς ένα ενιαίο γένος της λογοτεχνίας για παιδιά**», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.58-63.

* Νηπιαγωγείο * Παραμύθι * Ποίηση * Αλληλενέργεια * Παιδική λογοτεχνία * Ανάπτυξη παιδιού * Ρόλος νηπιαγωγού

ΓΙΑΓΚΟΥΔΑΚΗ ΜΑΙΡΗ, [κ.ά.] **«Αφιέρωμα στο “Ένθετο δραστηριοτήτων”: η περιβαλλοντική εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.33 (2003), σσ.43-63.

* Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Προστασία του περιβάλλοντος * Ρύπανση * Ανακύκλωση * Φυσικοί πόροι * Μέθοδος διδασκαλίας

ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Α.Α., **«Ποιος φοβάται το μεγάλο λύκο; Τα μικρά παιδιά απέναντι στο λογοτεχνικό του στερεότυπο»**, *Διαδρομές*, τχ.5 (2002), σσ.9-16.

* Παιδική λογοτεχνία * Παραμύθι * Ζώο * Στερεότυπο * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Συναισθηματική συμμετοχή

ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Α., **«Εικονογραφημένα παιδικά βιβλία. Η συμβολή τους στην κατάκτηση του γραμματισμού»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.33 (2003), σσ.8-13.

* Εικονογραφημένα βιβλία, παιδικά * Ανάγνωση * Αλφαριθμητικός * Παιδί προσχολικής ηλικίας

ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, **«Το λαϊκό παραμύθι στην προσχολική ηλικία»**, *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.98-101.

* Νηπιαγωγείο * Παραμύθι * Διδακτικό πρόγραμμα * Αξία * Πολιτιστική κληρονομιά

ΓΚΛΙΑΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ, **«Το νέο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.27 (2002), σσ.68-72.

* Πρόγραμμα σπουδών * Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Αξιολόγηση * Φάκελος εργασίας * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΓΚΛΙΑΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ, **«Ευέλικτη Ζώνη: σχέδια εργασίας στο νηπιαγωγείο»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.30 (2002), σσ.70-73.

* Ευέλικτη Ζώνη * Σχέδιο εργασίας * Διαθεματικότητα * Μάθηση * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΓΚΟΒΑΡΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, **«Συνεργασία μεταξύ παιδαγωγών και αλλοδαπών γονιών στο περιβάλλον του πολυπολιτισμικού νηπιαγωγείου»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.26 (2002), σσ.18-23.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Παιδί αλλοδαπού * Σχέση γονιού-καθηγητή * Οικογενειακό περιβάλλον * Διαφορετικότητα * Πολιτική προσαρμογή

ΓΚΟΡΤΣΑΛΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, ΝΤΙΝΑ ΘΕΟΔΩΡΑ, ΠΑΠΑΛΙΑΓΚΑ ΙΩΑΝΝΑ, **«Μαθηματικές έννοιες στο νηπιαγωγείο. Τοπολογικές σχέσεις ‘μέσα-έξω’»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.31 (2003), σσ.48-54.

* Μαθηματικά * Σχηματισμός εννοιών * Διαδικασία μάθησης * Διανοητική ανάπτυξη * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, **«Η εισαγωγή εννοιών ιστορίας και γεωγραφίας στο ελληνικό νηπιαγωγείο: μια πρόταση εκπαιδευτικής παρέμβασης»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.94-103.

* Πρόγραμμα διδασκαλίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Μάθηση * Γεωγραφία * Ιστορία * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, **«Από τα νηπιακά τμήματα στα ολοήμερα νηπιαγωγεία»**, *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.63-76.

* Ελλάδα * Ιστορία της εκπαίδευσης * Ολοήμερο σχολείο * Μετεκπαίδευση καθηγητών * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική καινοτομία

- Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην εξελικτική πορεία της Προσχολικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, ξεκινώντας από τα πρώτα Νηπιακά Τμήματα του 19ου αιώνα και καταλήγοντας στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο, ένας νέος θεσμός στη χώρα μας που βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη και έχει επεκταθεί πλέον στο 8% των λειτουργούντων δημόσιων και ιδιωτικών Νηπιαγωγείων, σε συνδυασμό με τις σύγχρονες ανάγκες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της προσχολικής αγωγής-εκπαίδευσης και το νέο αναλυτικό πρόγραμμα, που εφαρμόζεται πειραματικά από σχολικό έτος 2001-02 και η εφαρμογή του θα γενικευτεί από το σχολικό έτος 2002-03, αποτελούν αντικείμενο μελέτης αυτού του άρθρου.

ΕΞΑΡΧΟΥ ΝΙΚΗ, «**Νηπιαγωγεία με ολοήμερο πρόγραμμα εμπειρίας. Απόψεις - προτάσεις**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.32 (2003), σσ.20-23.

* Ολοήμερο σχολείο * Σχέση γονιών-σχολείου * Τεχνικός εξοπλισμός * Διδακτικό προσωπικό * Επιμόρφωση * Ποιότητα εκπαίδευσης

ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ, «**Πρώιμη ανίχνευση συμπτωμάτων δυσλεκτικής συμπεριφοράς στο νηπιαγωγείο: οι στόχοι του αναλυτικού προγράμματος και ο παρεμβατικός ρόλος και λόγος των νηπιαγωγών. Τα δεδομένα μιας έρευνας**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.33 (2003), σσ.14-19.

* Δυσλεξία * Εντοπισμός * Πρόγραμμα σπουδών * Ρόλος του καθηγητή * Αποτέλεσμα έρευνας

ΗΛΙΑ ΕΛΕΝΗ Α., «**Παρέα με τους ήρωες των βιβλίων: λογοτεχνικές προσεγγίσεις στο νηπιαγωγείο**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.27 (2002), σσ.20-22.

* Λογοτεχνία * Ήρωες – Βιβλία για παιδιά * Δραματοποίηση * Μέθοδος διδασκαλίας

ΘΕΟΦΙΛΙΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «**Γνωρίσματα της αποτελεσματικής νηπιαγωγού**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.131-144.

* Νηπιαγωγοί * Επίδοση * Ποιότητα διδασκαλίας * Κατάρτιση εκπαιδευτικών * Ατομικά χαρακτηριστικά * Αποτέλεσμα έρευνας

- The purpose of the study was to assess six characteristics of an effective kindergarten teacher identified in a previous study (Theophilides, 1999). The population included all teachers (N=367) serving in state and community pre-primary educational institutions of Cyprus during the school year 1999-2000. Data were collected through a questionnaire sent to all kindergarten teachers (response rate 60.5%) and discussion across four four-member focus groups of teachers. Three salient characteristics emerged: love for children; effective pre-service training and continued professional development; professionalism and commitment. The remaining three characteristics – effective communication skills; a well-rounded personality; verbal ability – were also judged as essential qualities of an effective teacher. Based on individual analysis of each characteristic, the paper proposes the profile of an effective kindergarten teacher. It also discusses the implications of the study for the selection process of kindergarten teachers as well as for their pre-service and in-service training.

ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Π., ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ Κ., «**Ένα πρόγραμμα πρωτο-μαθηματικών εννοιών για την προσχολική ηλικία**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.31 (2003), σσ.55-62.

* Μαθηματικά * Σχηματισμός εννοιών * Παιχνίδι μμπηκής * Δημιουργικές δραστηριότητες * Μέθοδος διδασκαλίας

ΚΑΛΑΒΑΣΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, ΣΚΟΥΜΠΟΥΡΔΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ, **«Κριτικές επισημάνσεις για τη χρήση των συνόλων στο νηπιαγωγείο και τις μικρές τάξεις του δημοτικού σχολείου»**, *Γέφυρες*, τχ.2 (2002), σσ.32-32, 49-55.

* Νηπιαγωγείο * Δημοτικό σχολείο * Μαθηματικά – Σπουδή και διδασκαλία * Θεωρία * Διδακτική πρακτική * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΚΑΝΤΖΟΥ ΝΙΚΗ, **«Εκπαιδευτικές δράσεις μουσειακής αγωγής. Ταξίδια στον πολιτισμό»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.33 (2003), σσ.20-26.

* Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Πολιτισμός * Δημιουργικές δραστηριότητες * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

ΚΑΡΑΒΙΔΑ-ΑΝΔΡΕΑΔΗ ΔΗΜΗΤΡΑ, **«Παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς στο νηπιαγωγείο»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.29 (2002), σσ.20-26.

* Συμπεριφορά του μαθητή * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Πειθαρχία * Ανταμοιβή * Πρόγραμμα σπουδών * Διαρρύθμιση χώρου

ΚΑΡΠΑΘΙΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΔΑΛΛΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, **«Η δυσλεξία στο νηπιαγωγείο»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.30 (2002), σσ.14-17.

* Δυσλεξία * Συμπτώματα * Πρόληψη * Ρόλος του καθηγητή

ΚΟΡΝΗΛΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, **«Βήματα στην ανάπτυξη της μαθηματικής σκέψης στην πρώιμη παιδική ηλικία»**, *Γέφυρες*, τχ.6 (2002), σσ.58-65.

* Νηπιαγωγείο * Αριθμητική * Ανάπτυξη αντίληψης * Δομτική προσέγγιση * Αποτέλεσμα έρευνας * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΚΟΡΤΕΣΗ-ΔΑΦΕΡΜΟΥ ΧΑΡΑ, **«Εγγραμματισμός και σχολείο: η συμβολή του νηπιαγωγείου»**, *Γέφυρες*, τχ.10 (2003), σσ.32-32, 49-59.

* Νηπιαγωγείο * Στρατηγική της μάθησης * Γνωστική διαδικασία * Δομτική προσέγγιση * Κατευθυνόμενες δραστηριότητες * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΟΥΛΟΥΡΗ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, **«Αναζήτηση στο διαδίκτυο κειμένων που διερευνούν θέματα ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση των μικρών παιδιών»**, *Γέφυρες*, τχ.6 (2002), σσ.66-69.

* Εκπαίδευση * Νηπιαγωγείο * Ίσες ευκαιρίες * Έρευνα * Πληροφορίες * Διαδίκτυο

ΚΟΥΛΟΥΡΗ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, **«Τα σχέδια εργασίας και το αναδυόμενο πρόγραμμα στα νηπιαγωγεία: βασικές αρχές και χαρακτηριστικά στοιχεία»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.40-56.

* Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Διδακτική * Ομαδική μάθηση * Δημιουργικές δραστηριότητες * Δεξιότητα

- Τα σχέδια εργασίας είναι έρευνες θεμάτων που επιλέγουν τα παιδιά. Οι στόχοι είναι προσωπικοί ή συλλογικοί. Τα παιδιά σχεδιάζουν την πορεία της έρευνας, συζητούν και παίρνουν αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν και την εξέλιξη του σχεδίου εργασίας. Πρόκειται για αναδυόμενο πρόγραμμα. Οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται, στο πλαίσιο αυτής της δράσης, είναι βιωματικές και επικοινωνιακές, ενθαρρύνουν τη συμμετοχή, την πρωτοβουλία, τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και το διάλογο, συνδέουν το πρόγραμμα με την καθημερινή πρακτική και το σχολείο με την τοπική κοινότητα. Έμφαση δίνεται κυρίως στην εργασία σε μικρές ομάδες.

ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΚΗ ΣΤΕΛΛΑ, ΒΑΜΒΟΥΚΑΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, «**Η πρώιμη αναγνωστική δεξιότητα και η αξιολόγηση του επιπέδου ανάπτυξής της**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.27-44.

* Αναδυόμενος γραμματισμός * Ανάγνωση * Δεξιότητα * Πρώιμη ανάγνωση * Τεστ * Αξιολόγηση

- The wide acceptance of the concept of emergent literacy has resulted in a number of studies concerning early childhood's knowledge and experience about written language. The process of early reading acquisition has been documented and it has been inferred that it includes three interrelated components of reading: The awareness of functions, the consciousness of forms and structure and the familiarization with the conventions of print. Based on these theoretical assumptions and a considerable number of research results the Test of Early Reading Skills, that is presented in this article, meets the needs of preschool children reading skills assessment as it evaluates the development of early reading ability and its three interrelated components.

ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΟΥ ΧΡΥΣΑ, ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΛΕΝΑ, «**Ο τόπος μας, τα σύνορα και οι γείτονες. Τα παιδιά του 3^{ου} Νηπιαγωγείου Φερών γνωρίζουν τον τόπο τους και κατανοούν τα σύνορα**», *Γέφυρες*, τχ.9 (2003), σσ.6-11.

* Νηπιαγωγείο * Γεωγραφική θέση * Σύνορα * Παιδί * Κατανόηση * Κατευθυνόμενες δραστηριότητες * Δομητική προσέγγιση * Διδακτική πρακτική

ΚΥΡΙΔΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ, [κ.ά.], «**Η Πληροφορική και Επικοινωνιακή Τεχνολογία (ΠΕΤ) στο νηπιαγωγείο. Οι απόψεις των νηπιαγωγών για την εισαγωγή της ΠΕΤ στο ελληνικό νηπιαγωγείο**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.131-140.

* Νέες τεχνολογίες * Πληροφορική * Γνωστική ανάπτυξη * Γλωσσική ανάπτυξη * Κοινωνικοποίηση * Αυτοπεποίθηση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΛΙΟΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Συγκριτική προσέγγιση των Αναλυτικών Προγραμμάτων (Π.Δ. 486/1989: ΦΕΚ 208 Α') και Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών: ΦΕΚ 1376/18/10/01**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.29 (2002), σσ.14-19.

* Πρόγραμμα σπουδών * Διαθεματικότητα * Συγκριτική ανάλυση * Εκπαιδευτική κοινότητα

ΜΑΓΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ ΦΙΛΛΙΩ, «**Μου λες, σου λέω, λέμε... Η διαπολιτισμική διάσταση σε ένα πιλοτικό πρόγραμμα επιμόρφωσης**», *Γέφυρες*, τχ.5 (2002), σσ.16-27.

* Νηπιαγωγείο * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Ενσωμάτωση * Σχολικό περιβάλλον * Παιδαγωγικό παιχνίδι * Μη λεκτική επικοινωνία * Μάθηση με ανακάλυψη * Επιμόρφωση

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «**Ο ρόλος της νηπιαγωγού στην κατανόηση κειμένων παιδικής λογοτεχνίας από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.95-106.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Παιδική λογοτεχνία * Ανάγνωση * Ρόλος του καθηγητή * Αποτέλεσμα έρευνας * Μέθοδος διδασκαλίας.

- Les modalités de l'interaction qui caracterise une forme de communication entre l'adulte-lecteur et l'enfant-auditeur, s'effectuent selon deux styles d'interaction principaux: un style d'interaction forte pendant laquelle l'adulte guide la compréhension de l'enfant en mettant le texte en position centrale et un style d'interaction faible, qui, à partir du texte, développe la capacité de l'enfant à s'exprimer et à réasir qu' à écouter un texte lu. Ces deux styles conditionnent en effect, chez les futures lecteurs, des manières différentes de lire des textes ou de se comporter avec eux. Les 150 institutrices de maternelle de l'échantillon qui ont participé à notre recherche, utilisent des procédés différents pour aider à la

compréhension de texte. Elles sont conteuses, lectrices ou adaptatrices. Les stratégies et les procédés utilisés relèvent des logiques différentes.

ΜΟΥΜΟΥΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Ο χώρος και η οργάνωσή του στο νηπιαγωγείο**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.86 (2003), σσ.25-29.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Νηπιαγωγείο * Σχολικό περιβάλλον * Οργάνωση * Παιδαγωγική * Αλληλενέργεια

ΜΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, «**Καθημερινές δραστηριότητες και σχέδια δράσης στο νηπιαγωγείο**», *Γέφυρες*, τχ.2, 3 (2002), σσ.6-13, 10-23.

* Νηπιαγωγείο * Δημοτικό σχολείο * Δομητική προσέγγιση * Διδακτική πρακτική * Μάθηση με ανακάλυψη * Πρότυπο διδασκαλίας

ΜΠΑΤΣΟΥΤΑ ΜΑΡΙΑ, ΣΑΛΑΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΙΑ, «**Η γειτονιά μας γίνεται παιχνίδι**», *Γέφυρες*, τχ.4 (2002), σσ.6-13.

* Νηπιαγωγείο * Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Σχέδιο δράσης * Κοινωνία * Σχολείο * Αλληλενέργεια * Μάθηση με ανακάλυψη

ΜΠΑΤΣΟΥΤΑ ΜΑΡΙΑ, «**Διαθεματική-διεπιστημονική προσέγγιση στο νηπιαγωγείο: 'Η γειτονιά του σχολείου μας'**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.86 (2003), σσ.30-36.

* Διεπιστημονικότητα * Διαθεματικότητα * Νηπιαγωγείο * Σχέδιο εργασίας * Μάθηση με ανακάλυψη * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΜΩΡΑΪΤΗ ΤΖΕΝΗ, «**Το λαϊκό παραμύθι ως εργαλείο στη διαδικασία για την κατάκτηση της γραφής και της ανάγνωσης από τα παιδιά του νηπιαγωγείου**», *Διαδρομές*, τχ.6 (2002), σσ.138-143.

* Νηπιαγωγείο * Παραμύθι * Γραφή * Ανάγνωση * Διδακτική πρακτική

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Κ., «**Νηπιαγωγείο 'Ολοήμερο' ή ολοκληρωμένης διαπαιδαγωγικής παρέμβασης;**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.122-124.

* Παιδικός σταθμός * Ολοήμερο σχολείο * Εκπαιδευτική πολιτική * Αναλογία καθηγητή-μαθητών * Κατάρτιση εκπαιδευτών * Υποχρεωτική εκπαίδευση * Σχέδιο μεταρρύθμισης

ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ ΦΙΛΛΙΩ, «**Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.26 (2002), σσ.14-17.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Παιδί αλλοδαπού * Σύθεση της τάξης * Φυλετικός διαχωρισμός * Διομαδικές σχέσεις * Μέθοδος διδασκαλίας

ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ ΦΙΛΛΙΩ, «**Προσέγγιση μαθηματικών εννοιών και σχέσεων μέσα από την ανάγνωση μιας ιστορίας**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.31 (2003), σσ.63-71.

* Μαθηματικά * Σχηματισμός εννοιών * Παιδικό διήγημα * Μέθοδος διδασκαλίας

ΝΤΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΣΗ, «**Το νέο πρόγραμμα σπουδών για το νηπιαγωγείο: μερικές πρώτες σκέψεις**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.26 (2002), σσ.72-77.

* Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική καινοτομία * Γνωστικά αντικείμενα * Διαθεματικότητα * Πρόγραμμα διδασκαλίας * Κριτική

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΑ, «**Το διαπολιτισμικό νηπιαγωγείο: δραστηριότητες για την ενίσχυση της διαφορετικότητας**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.47 (2003), σσ.90-95.

* Νηπιαγωγείο * Ετερότητα * Παραμύθι * Διαθεματικότητα * Πολιτισμικός πλουραλισμός * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ, «**Κατάρτιση προγράμματος εκπαίδευσης παιδιών προσχολικής ηλικίας στις φωνολογικές και συντακτικές δεξιότητες και ανάλυση της επίδρασής του στην αναγνωστική ικανότητα της πρώτης και δευτέρας δημοτικού: πειραματική μελέτη**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.56-97.

* Φωνολογία * Γλωσσική ανάπτυξη * Γνωστική ικανότητα * Ανάγνωση * Ερευνητικό πρόγραμμα * Αξιολόγηση * Σχολική προσαρμογή

- Στην παρούσα έρευνα προσπαθήσαμε με πειραματικό τρόπο (παρέμβαση) να διαπιστώσουμε κατά πόσο υπάρχουν στατιστικώς σημαντικές διαφορές στην αναγνωστική ικανότητα πρώτης και δευτέρας δημοτικού ανάμεσα σε μαθητές, που έλαβαν κατά το τέλος του νηπιαγωγείου φωνολογική ή συντακτική εκπαίδευση και την ομάδα ελέγχου, η οποία δεν έλαβε καμμία εκπαίδευση. Παράλληλα μελετήσαμε και την ικανότητά τους στην αριθμητική, ούτως ώστε να φανεί ότι η προαναφερθείσα εκπαίδευση επέδρασε αποκλειστικά στην αναγνωστική ικανότητα και όχι σε άλλη γνωστική διαδικασία. Επιπροσθέτως, εξετάστηκαν και διάφοροι παράγοντες σχολικής προσαρμογής με την κλίμακα TCRS-I στο τέλος του νηπιαγωγείου και στο τέλος της πρώτης δημοτικού, για να καταφανεί ότι το δείγμα παιδιών που χρησιμοποιήθηκε δεν αντιμετώπισε κανένα πρόβλημα προσαρμογής εξαιτίας της εκπαίδευσης, ότι δηλαδή η φωνολογική και συντακτική εκπαίδευση δεν επέδρασε σε κανένα ψυχολογικό παράγοντα. Τέλος, εξετάστηκε η επίδραση του μορφωτικού επιπέδου των γονέων στην αναγνωστική ικανότητα των παιδιών. (Περικοπή περιλήψης)

PASCUCCI, MARINA; ROSSI, FRANCA, «**Όχι μόνο γραφείας. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην κατασκευή κειμένων με παιδιά του νηπιαγωγείου**», *Γέφυρες*, τχ.6 (2002), σσ.16-23.

* Νηπιαγωγείο * Συγγραφή * Δομητική προσέγγιση * Ρόλος νηπιαγωγού * Παιδί * Αλληλενέργεια * Διδακτική πρακτική

ΠΑΤΣΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΜΑΓΑΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Μουσικής για το νηπιαγωγείο: σκέψεις και προτάσεις**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.29 (2002), σσ.8-12.

* Πρόγραμμα σπουδών * Μουσική αγωγή * Στρατηγική της μάθησης * Διαθεματικότητα * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΠΙΚΡΟΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΡΩ, «**Οργανωμένη μάθηση, έρευνα και δημιουργία στο νηπιαγωγείο**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.31-39.

* Διαθεματικότητα * Νηπιαγωγείο * Μάθηση * Παιδαγωγική * Μάθηση με ανακάλυψη * Ευέλικτη Ζώνη

- Στην αυγή του 21ου αιώνα τα παιδιά στο Νηπιαγωγείο πρέπει να ακούν μόνο παραμύθια, να μαθαίνουν μόνο τραγούδια και να περνούν ευχάριστα την ώρα τους; «Τα παιδιά παίζουν» ή μαθαίνουν «παίζοντας;» Ένα δίλημμα μπροστά στο μεγαλείο της γνώσης, που τρέχοντας αδιάκοπα, δύσκολα κατακτιέται και αφομοιώνεται. Το Νηπιαγωγείο, ως η βάση του εκπαιδευτικού συστήματος, όχι μόνο δομεί τη γνώση με φαντασία και αυτενέργεια αλλά και πρωτοπορεί. Ως πρώτο σκαλοπάτι της διά βίου

εκπαίδευσης του ανθρώπου, η ευθύνη της Πολιτείας και του κλάδου μας είναι τεράστια. Γι' αυτό, ως καθοδηγητικά όργανα του κλάδου μας, οφείλουμε να μεταδώσουμε στις συναδέλφους Νηπιαγωγούς το δυναμικό πνεύμα της αποδοχής του νέου χωρίς την περιφρόνηση του παλαιού. Τότε μόνο, μέσα από αυτή την πάλη και τη νέα σύνθεση, ανταποκρινόμαστε στις απαιτήσεις των καιρών.

ΡΩΣΣΗ-ΖΑΪΡΗ ΡΕΝΑ, «**Η παιδική λογοτεχνία στο νηπιαγωγείο**», *Διαδρομές*, τχ.8 (2002), σσ.295-303.

* Νηπιαγωγείο * Παιδική λογοτεχνία * Μύθος * Παραμύθι * Ποίηση * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΜΑΡΙΑ Ι., «**Κοινωνικές ικανότητες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.84, 85 (2002), σσ.42-45, 40-44.

* Προσχολική ηλικία * Κοινωνική μάθηση * Εξελικτική Ψυχολογία * Συναισθηματική ανάπτυξη * Γλωσσική συμπεριφορά * Παιγνίδι * Σχέση καθηγητή-μαθητή

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΜΑΡΙΑ Ι., «**Η ηθική ανάπτυξη στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.43 (2002), σσ.108-118.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Παιγνίδι * Παρατήρηση * Ηθική ανάπτυξη * Διαφοροποίηση * Κοινωνικό περιβάλλον

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΜΑΡΙΑ Ι., «**Η κοινωνική μάθηση στο νηπιαγωγείο**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.27, 28 (2002), σσ.8-11, 22-29.

* Κοινωνική μάθηση * Παιδί * Οικογένεια * Σχολείο * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Διαπροσωπικές σχέσεις

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΜΑΡΙΑ Ι., «**Διδακτικές και μεθοδολογικές απόψεις για την κοινωνικο-παιδαγωγική εργασία του νηπιαγωγείου**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.95-110.

* Νηπιαγωγείο * Θεωρία * Ρόλος της νηπιαγωγού * Παιδί * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Κοινωνική προσαρμογή

ΣΕΡΛΕΤΗ ΕΥΘΥΜΙΑ, «**Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στα σχέδια εργασίας**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.32 (2003), σσ.8-13.

* Σχέδιο εργασίας * Ευέλικτη Ζώνη * Ρόλος του καθηγητή * Μαθητοκεντρική διδασκαλία

ΣΙΒΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, «**Οργανωμένο παιχνίδι: μια στρατηγική για την ανάπτυξη των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.86 (2003), σσ.21-24.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Νηπιαγωγείο * Παιγνίδι * Ομαδική μάθηση * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Πρόγραμμα * Ανάπτυξη προσωπικότητας

- (...) Το τελευταίο (Π.Δ. 486/1989) αναφέρεται αναλυτικά στο περιεχόμενο της διδασκαλίας, στοιχείο εξαιρετικά σημαντικό για όσους εργάζονται στο χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης. (...) Η νηπιαγωγός επιλέγει πολλούς στόχους (1-5) από διαφορετικούς τομείς ανάπτυξης και τις σύστοιχες δραστηριότητές τους υλοποιεί στην τάξη και αξιολογεί τη δουλειά της. (...) Ωστόσο οι στόχοι του Α.Π. θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν και με προσεγγίσεις που αφορούν σε έναν βιωματικό τρόπο δουλειάς, που να παρουσιάζει μιαν ενότητα, να θέλει το παιδί πρωταγωνιστή στη διαδικασία της υλοποίησης του προγράμματος, να υποστηρίζει την αλληλεπίδραση παιδιών και ενηλίκων, και να διευρύνει την εμπειρία με αντικείμενο και το σχολιασμό της εμπειρίας. Μια τέτοια προσέγγιση είναι το οργανωμένο παιχνίδι. (Περικοπή περίληψης)

ΣΦΥΡΟΕΡΑ ΜΑΡΙΑ, «**Η μέθοδος του σχεδίου εκπαιδευτικής δράσης και η χρησιμότητά της στην πρώτη ανάγνωση και γραφή: από τη θεωρία στις εφαρμογές**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.28 (2002), σσ.8-14.

* Ανάγνωση * Γραφή * Σχέδιο εκπαιδευτικής δράσης * Γνωστική Ψυχολογία * Διδακτική * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΖΟΡΜΠΑΛΑ ΜΑΡΙΝΑ, «**Ο ήχος και η μουσική ως μέσα διδασκαλίας της γλώσσας και των μαθηματικών στην προσχολική ηλικία**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.498, 499 (2003), σσ.48-52, 78-80.

* Διδασκαλία γλώσσας * Μαθηματικά * Διδακτικά βοηθήματα * Ήχος * Μουσική * Μέθοδος διδασκαλίας

ΤΖΙΜΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Νοητικές παραστάσεις και ιδέες παιδιών της προσχολικής ηλικίας για τη λειτουργία ενός απλού ηλεκτρικού κυκλώματος**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2003), σσ.213-225.

* Παιδί * Ηλεκτρική ενέργεια – Συστήματα * Αντίληψη * Εννοιολογική παράσταση * Μελέτη περίπτωσης

- Η εργασία αυτή αποτελεί μία μελέτη περίπτωσης (case study), στην οποία καταγράφονται και διερευνώνται οι παραστάσεις παιδιών της προσχολικής ηλικίας (5-6 ετών) για τη λειτουργία ενός απλού ηλεκτρικού κυκλώματος που περιλαμβάνει μία ηλεκτρική πηγή και ένα λαμπτήρα. Από τα αποτελέσματά μας προκύπτει ότι τα παιδιά του δείγματος είναι εξοικειωμένα με τις μπαταρίες και διακρίνουν ως εφαρμογές τους στην καθημερινή ζωή, κυρίως, τα παιχνίδια τους. Τα περισσότερα παιδιά έχουν συγκροτήσει βιωματικές παραστάσεις και αντιλήψεις για το ρόλο της μπαταρίας και τη λειτουργία του ηλεκτρικού κυκλώματος. Σύμφωνα με αυτές η μπαταρία δίνει ή έχει ρεύμα (ηλεκτρισμό), φως, μηχανισμό, φωτιά, μια απροσδιόριστη φυσική οντότητα που ανάβει το λαμπάκι. Σε πολλές περιπτώσεις, τα παιδιά εμφανίζουν περισσότερες από μία διαισθητικές παραστάσεις και, συχνά, μεταπηδούν από τη μία ιδέα στην άλλη.

ΤΣΙΜΠΙΡΙΔΟΥ ΕΥΑ, «**Διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο σπουδών για το νηπιαγωγείο. Διεπιστημονική – διαθεματική προσέγγιση**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.28 (2002), σσ.54-56.

* Πρόγραμμα σπουδών * Διαθεματικότητα * Διεπιστημονική θεώρηση * Νηπιαγωγοί * Τεχνικές διδασκαλίας

ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, «**Εκπαίδευση, ανάπτυξη και φροντίδα (Edu-d-care) στο νηπιαγωγείο: πολυπαραμετρική διερεύνηση παραδοσιακών εντάσεων γύρω από τον χαρακτήρα του νηπιαγωγείου**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.28, 29 (2002), σσ.16-21, 28,31.

* Εκπαίδευση νηπιακής ηλικίας * Διανοητική ανάπτυξη * Παιδικά μέρμυρα * Αλληλενέργεια * Διδακτική * Θεωρητική έρευνα

ΧΡΥΣΑΦΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Διεπιστημονική προσέγγιση της γνώσης στο νηπιαγωγείο**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.30 (2002), σσ.18-27.

* Γνώση * Διεπιστημονική προσέγγιση * Διαθεματικότητα * Εκπαίδευση – Ελλάδα * Διδακτική * Εκπαιδευτική καινοτομία

4.2. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΡΒΑΝΙΤΗ Ι., [κ.ά.], «**Οι εκπαιδευτικοί του δημοτικού σχολείου οραματίζονται την ιδανική σχολική βιβλιοθήκη**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127, 128 (2002-2003), σσ.99-110, 153-162.

* Σχολική βιβλιοθήκη * Ποιότητα εκπαίδευσης * Συμπεριφορά του καθηγητή

ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ, «Έχω πολλή φαντασία σήμερα, κυρία. Να γράψω μια ιστορία;», *Γέφυρες*, τχ.5 (2002), σσ.52-61.

* Τσιγγάνος * Δημοτικό σχολείο * Δυσκολία μάθησης * Συγγραφή * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική

ΒΑΧΤΣΕΒΑΝΟΥ ΜΑΙΡΗ, «Από τη δραχμή στο ευρώ': ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά Ε' και ΣΤ' του δημοτικού σχολείου», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.30-33.

* Πρόγραμμα * Παιδί * Διαθεματικότητα * Διδακτική * Δημιουργικές δραστηριότητες * Πολιτισμός

ΒΟΥΚΑΝΟΥ ΜΑΙΡΗ, ΚΟΥΤΡΑ ΚΡΙΣΤΙ, «Η σάκα μου': σχέδιο εργασίας», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.87 (2003), σσ.5-8.

* Διαθεματικότητα * Δημοτικό σχολείο * Σχέδιο εργασίας * Ομαδική εργασία * Δημιουργικές δραστηριότητες

- Για τους μικρούς μαθητές η Α' τάξη του Δημοτικού σχολείου (...) η σάκα ή η σχολική τσάντα αποτελεί από μόνη της ένα στοιχείο που συνδέει την σχολική καθημερινότητα με τη ζωή και την προσωπικότητα του κάθε παιδιού. Το γούστο, τα κριτήρια επιλογής, η προσμονή και τα «όνειρα» για την απόκτησή της καθιστούν τη σάκα ένα από τα πιο οικεία αντικείμενα – «εργαλεία» που συνδέουν το παιδί με τη σχολική πράξη. Το παρόν σχέδιο εργασίας θα μπορούσε να υλοποιηθεί, με τις απαραίτητες προσαρμογές, και από μαθητές με ειδικές μαθησιακές ανάγκες γιατί ο έντονα εικαστικός χαρακτήρας του βοηθάει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην απόκτηση γνώσεων με τρόπο προσιτό, ενδιαφέροντα και δημιουργικό. (Περικοπή περιλήψης)

BRYANT, PETER; NUNES, TEREZINHA, «Μια εξελικτική προσέγγιση στην κατανόηση των αριθμητικών πράξεων», *Γέφυρες*, τχ.3, 4 (2002), σσ.58-63, 64-71.

* Νηπιαγωγείο * Δημοτικό σχολείο * Αριθμητική * Πολλαπλασιασμός * Διάρθρωση * Συναρτήσεις * Κατανόηση * Δομική προσέγγιση * Μέθοδος διδασκαλίας * Αποτέλεσμα έρευνας

ΠΑΧΟΥ ΠΟΛΥΞΕΝΗ, «Από την τυποποίηση στην ποίηση... Μια προσπάθεια εγγραμματοσμού στο πλαίσιο ενός πιλοτικού προγράμματος», *Γέφυρες*, τχ.8 (2003), σσ.6-15.

* Δημοτικό σχολείο * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Ενσωμάτωση * Ρόλος δασκάλου * Δομική προσέγγιση * Μέθοδος project * Διδακτική πρακτική

ΓΚΟΒΑΡΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ, «Στάσεις επιπολιτισμού εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης», *Επισήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.45-56.

* Πολυπολιτισμική κοινωνία * Μετανάστες * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Δάσκαλοι * Στάση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΓΚΟΥΝΤΟΥΡΑ ΕΛΕΝΗ, «Η επιμόρφωση των δασκάλων στην Ελλάδα», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.63 (2002), σσ.36-38.

* Δάσκαλοι * Επιμόρφωση * Περιεχόμενο της εκπαίδευσης * Εξομείωση * Ακαδημαϊκός τίτλος

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΜΑΡΙΑΝΘΗ, «Για τη διδασκαλία-εκμάθηση της ξένης γλώσσας στο δημοτικό σχολείο: σκέψεις πάνω στην αναγκαιότητα αυτής της εκμάθησης στο σύγχρονο δημοτικό σχολείο», *Contact*⁺, τχ.19 (2002), σσ.12-18.

* Δημοτικό σχολείο * Ξένες γλώσσες * Εκπαιδευτική ανάγκη * Μαθητής * Γλωσσική ανάπτυξη * Γνωστική ανάπτυξη

ΔΕΛΗΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΚΥΡΙΑΔΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ, «Το μετέωρο βήμα του δασκάλου», *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.45-67.

* Δημοτικό σχολείο * Ρόλος του δασκάλου * Παράδοση * Κοινωνική αλλαγή * Κοινωνική προσαρμογή * Εκσυγχρονισμός

ΔΗΜΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ., «Ανάλυση του κοινωνικού κόστους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.57 (2002), σσ.35-54.

* Εκπαιδευτική πολιτική * Χρηματοδότηση * Κόστος * Δαπάνες * Κοινωνική αλληλεπίδραση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η παρούσα μελέτη αναφέρεται στην ανάλυση του κοινωνικού κόστους της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Για τον υπολογισμό αυτόν συλλέχθηκαν στοιχεία από 10 Δημοτικά σχολεία αστικών και μη-αστικών περιοχών, καθώς και από το ΥΠΕΠΘ, τον ΟΕΔΒ και τις αντίστοιχες Διευθύνσεις και Γραφεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η συνολική εμπειρική κοστολόγηση περιλαμβάνει τον υπολογισμό τόσο των τρεχουσών δαπανών της εκπαίδευσης (μισθοδοσία εκπαιδευτικών και λειτουργικές δαπάνες των ιδρυμάτων), όσο και των κεφαλαιουχικών επενδυτικών δαπανών (κατασκευή κτιρίων). Τέλος, παρουσιάζονται τα συνολικά αποτελέσματα της έρευνας αυτής για την Ελλάδα, συγκρίσεις με στοιχεία και χώρες του ΟΟΣΑ, καθώς και τελικά συμπεράσματα.

ΕΞΑΡΧΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «Σκέψεις και απόψεις για την εκλογή του καταλληλότερου σχολικού εγχειριδίου (από τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης)», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.140-144.

* Διδακτικό βιβλίο * Αξιολόγηση * Κριτήριο επιλογής * Ποιότητα εκπαίδευσης * Επιμόρφωση * Μετεκπαίδευση καθηγητών

ΖΑΧΑΡΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΚΟΝΤΟΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «Μαθητές της Δ' τάξης του δημοτικού μετρούν επιφάνειες. Αξιολόγηση μιας διδακτικής προσέγγισης που ενσωματώνει πολιτισμικά και ιστορικά χαρακτηριστικά», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.115-137.

* Εμβαδομέτρηση * Γεωμετρία * Διαθεματικότητα * Μέθοδος διδασκαλίας

- Στην παρούσα έρευνα διερευνώνται οι δυνατότητες των μαθητών και μαθητριών ενός τμήματος της Δ' Τάξης του Δημοτικού στην μέτρηση επιφανειών επιπέδων σχημάτων. Οι μαθητές/τριες συμμετέχουν σε μια διδασκαλία όπου δίνεται έμφαση στα εννοιολογικά χαρακτηριστικά του εμβαδού, καθώς και στη διαδικασία μέτρησης επιφανειών. Επιπλέον, η διδασκαλία αντλεί στοιχεία από την ιστορία των μαθηματικών σχετικά με το εμβαδόν και τη μέτρησή του. Στην υπόθεσή μας ισχυριζόμαστε ότι η «διδασκαλία» και η χρήση εργαλείων μέτρησης που προσιδιάζουν στην μέτρηση επιφανειών, συνεισφέρουν στην επιλογή επιτυχών στρατηγικών από τα υποκείμενα της έρευνας. Οι μαθητές/τριες συμμετέχουν σε ατομικές συνεντεύξεις όπου καλούνται να αντιμετωπίσουν έργα σχετικά με την σύγκριση επιφανειών και την μέτρησή τους. Τα αποτελέσματα γενικά επιβεβαιώνουν την υπόθεσή μας.

ΘΕΡΙΑΝΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, **«Το ολοήμερο σχολείο: ένα αίτημα, που στην εφαρμογή κατέληξε σε... τραγωδία. Μια κριτική θεώρηση»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.93-97.

* Ολοήμερο σχολείο * Σχέση γονιού-σχολείου * Σχέση κοινότητας-σχολείου * Εκπαιδευτική πολιτική * Σχέσεις εργασίας * Κεφαλαιοκρατία

ΚΑΒΟΥΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, **«Η περίπτωση του 'ευρώ'»**, *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.87 (2003), σσ.9-14.

* Δημοτικό σχολείο * Διαθεματικότητα * Μέθοδος διδασκαλίας * Ομαδική εργασία * Νομίσματα * Δημιουργικότητα

ΚΑΛΟΓΡΙΔΗ ΣΟΦΙΑ, **«Μια φορά και έναν καιρό...»**, *Γέφυρες*, τχ.5 (2002), σσ.28-32, 49-51.

* Δημοτικό σχολείο * Εκπαιδευτική καινοτομία * Παραμύθι * Ομαδική εργασία * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική

ΚΑΛΥΒΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ., **«Μελέτη του περιβάλλοντος, παρατήρηση, ανάγλυφος χάρτης γεωγραφικών όρων-εννοιών»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.145-159.

* Περιβάλλον – σπουδή και διδασκαλία * Μέθοδος διδασκαλίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Οπτικοακουσικά μέσα * Χάρτης

- It's the teacher's duty to choose the best methods and the support of the teaching with the suitable visual aids, so that the targets and the purposes can be accomplished and learning can come out. The use of bas-relief map of geographical terms-concepts as a visual aid (indirect experience), during the various stages (survey, revision, evaluation) in matters of the Study of the Environment but in other subject as well, it's contribution at the learning of new concepts, experiences, the knowledge and the building of the ideas of the students, as well as the description of the materials and the process of its construction, are issues of this project.

ΚΑΝΑΚΟΥΣΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ, ΛΟΞΑ ΓΙΟΒΑΝΑ, **«Όστρακα της θάλασσας ή αλλιώς κοχύλια»**, *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.63 (2002), σσ.20-25.

* Παιδί * Μάθηση * Σχέδιο εργασίας * Διαθεματικότητα * Γνωστική ανάπτυξη * Στόχος διδασκαλίας

ΚΑΝΤΑΡΤΖΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, **«Οι άνδρες πάνε στον πόλεμο, οι γυναίκες...: μια έρευνα για τα στερεότυπα των δύο φύλων στα σχολικά εγχειρίδια ιστορίας»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.119-129.

* Διδακτικό βιβλίο * Ιστορία * Ρόλος των φύλων * Προκατάληψη * Αποτέλεσμα έρευνας * Διεκπαιδευτική καινοτομία

ΚΟΤΣΑΛΙΔΟΥ ΕΛΛΗ, **«Τα ιδεολογικά πρότυπα μέσα από τα γλωσσικά εγχειρίδια του δημοτικού σχολείου»**, *Θέματα Παιδείας*, τχ.12 (2003), σσ.23-39.

* Διδακτικό βιβλίο * Γλώσσα * Διδασκαλία – Εγχειρίδια * Ιδεολογία * Κοινωνική αντίληψη

ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΙΤΣΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Χ., **«Η Ευέλικτη Ζώνη αλλάζει το σχολείο: μία μελέτη περίπτωσης μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες κι αμοιβαίες δεσμεύσεις»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.57-79.

* Ευέλικτη Ζώνη * Συνθήκες μάθησης * Εκπαιδευτική καινοτομία * Έρευνα * Μελέτη περίπτωσης * Διομαδικές σχέσεις

- Το κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο, τη μεθοδολογία, τα ερευνητικά δεδομένα και τις προτάσεις που ανέκυψαν από την πρώτη εξαμηνιαία εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης στο 54ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, που βρίσκεται στην πλατεία Βάθη. Η πιλοτική εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης (Ε.Ζ.) έλαβε τη μορφή ερευνητικού προγράμματος, η αποτελεσματικότητα του οποίου ελέγχθηκε με εργαλεία προ- και μετά ελέγχου και τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν αναλύθηκαν ποσοτικά και ποιοτικά. (Περικοπή περίληψης)

ΚΥΡΔΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, «Όταν ο λύκος είναι εδώ... Μια διαθεματική, διαπολιτισμική προσέγγιση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στη Β' δημοτικού», *Γέφυρες*, τχ.2 (2002), σσ.14-25.

* Δημοτικό σχολείο * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Δυσκολίες μάθησης * Δομητική προσέγγιση * Διδακτική πρακτική * Μάθηση με ανακάλυψη * Πρότυπο διδασκαλίας

ΚΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, «Αναγνώριση θεματικών και μορφολογικών στοιχείων στο έντεχνο παραμύθι του Ε. Τριβιζά 'Ο Ιγνάτιος και η γάτα'. Ομοιότητες και διαφορές με το βιβλίο του Τζιάνι Ροντάρι 'Η Γραμματική της φαντασίας'», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.381-387.

* Παραμύθι * Μύθος * Γλώσσα * Λεξιλόγιο * Χαρακτήρας * Παιδική λογοτεχνία

ΛΕΜΟΝΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «Μια νέα πρόταση διδασκαλίας στα μαθηματικά για τις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2002), σσ.5-22.

* Μαθηματικά * Μέθοδος διδασκαλίας * Πειραματισμός * Σύγχρονη έρευνα * Σύνολα, θεωρία των * Επίδοση

- Η εργασία αυτή αναφέρεται σε μια νέα διδασκαλία που εφαρμόστηκε πειραματικά στις δύο πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου. Η νέα διδασκαλία που προτείνεται αμφισβητεί την στρουκτουραλιστική δομή των μαθηματικών με βάση τη θεωρία των συνόλων και εισάγει μια σειρά από αλλαγές σε θεωρητικό επίπεδο όσον αφορά τη διαδικασία διδασκαλίας/μάθηση αλλά και στο περιεχόμενο της διδασκαλίας. Αρχικά γίνεται αναφορά σε καινοτόμες σύγχρονες προτάσεις διδασκαλίας από το διεθνή χώρο όπως, τα ρεαλιστικά μαθηματικά των Ολλανδών, τα Standards 2000 των Αμερικάνων και το Εθνικό Πρόγραμμα Αριθμητισμού των Άγγλων. Με βάση τις σύγχρονες διδακτικές θεωρίες, τα ερευνητικά και πειραματικά δεδομένα προσδιορίζονται έξι θεωρητικές αρχές διδασκαλίας/μάθησης που σκιαγραφούν τη διδακτική μας πρόταση. (Περικοπή περίληψης)

ΛΕΜΟΝΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «Μια διαφορετική διδασκαλία των αριθμών και των πράξεων στην αρχή του σχολείου», *Γέφυρες*, τχ.9 (2003), σσ.22-29.

* Δημοτικό σχολείο * Μαθηματικά * Παραδοσιακή εκπαίδευση * Αξιολόγηση * Εκπαιδευτική καινοτομία * Δομητική προσέγγιση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΛΕΜΟΝΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «Η εισαγωγή των πράξεων του πολλαπλασιασμού και της διαίρεσης στο δημοτικό: μια πειραματική εφαρμογή», *Μέντορας*, τχ.7 (2003), σσ.34-48.

* Μαθηματικά – Σπουδή και διδασκαλία (στοιχειώδης) * Πολλαπλασιασμός * Διαίρεση * Δυσκολία μάθησης * Μάθηση με ανακάλυψη * Παραδοσιακή εκπαίδευση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στο σημερινό αναλυτικό πρόγραμμα η εισαγωγή του πολλαπλασιασμού και της διαίρεσης στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου δεν πραγματοποιείται σταδιακά και σύμφωνα με τις προϋπάρχουσες γνώσεις και ικανότητες των μαθητών. Προτείνεται μια πειραματική διδασκαλία κατά το πρώτο στάδιο της οποίας επεκτείνεται χρονικά και δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην ενασχόληση των μαθητών με

εμπειρικές καταστάσεις και προβλήματα, τα οποία απαιτούν τη χρήση άτυπων γνώσεων και στρατηγικών. (Περικοπή περιλήψης)

ΜΑΛΕΤΣΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Η εισαγωγή της πληροφορικής στο δημοτικό σχολείο μέσα από το διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών υποχρεωτικής εκπαίδευσης: απόψεις, προβληματισμοί και μια πρόταση για τη διδασκαλία του μαθήματος 'Νεοελληνική Γλώσσα' με τη χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας**», *Επισήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.51-60.

* Πρόγραμμα σπουδών * Πληροφορική * Νέες τεχνολογίες * Δ.Ε.Π.Σ. * Γλώσσα * Διδασκαλία

- The article describes the New Technologies of Information and Communication, as they are presented in the via-thematic unified frame of Programs of Studies of compulsory Education which is proposed by Pedagogic Institute and it is focused on the role of Information Technology in the Greek Primary School. Afterwards, observations and proposals are presented which are supported by the experience of programs of implementation of New Technologies in Great Britain, as well as the Greek and international bibliography. The article concludes with a proposal for the teaching of course "Modern Greek Language" using the New Technologies of Information and Communication in the structure of the via-thematic unified frame of Programs of Studies.

ΜΑΝΩΛΗ ΒΑΓΙΑ, «**'Αθήνα 2004' Λάβετε θέσεις!**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.87 (2003), σσ.20-24.

* Δημοτικό σχολείο * Διαθεματικότητα * Ολυμπιακοί Αγώνες * Πρόγραμμα * Ομαδική εργασία * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΝΙΚΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «**Διαβάζοντας και παράγοντας κείμενα. Καθημερινές δραστηριότητες εγγραμματοσμού στο δημοτικό σχολείο**», *Γέφυρες*, τχ.6 (2002), σσ.24-31.

* Δημοτικό σχολείο * Ανάγνωση * Συγγραφή * Βιβλιοθήκη * Ρόλος δασκάλου * Παιδί * Αλληλενέργεια * Δομητική προσέγγιση * Αξιολόγηση * Διδακτική πρακτική

ΝΤΑΓΙΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Αδράχτι και αργαλειός: πρόγραμμα μουσειακής αγωγής**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.2(449) (2003), σσ.112-117.

* Πρόγραμμα * Μουσείο * Λαϊκή τέχνη * Λαϊκή κουλτούρα * Καλλιτεχνική αγωγή * Αξιολόγηση

ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ Μ., «**Για την κατανόηση (σύλληψη) του νοηματικού περιεχόμενου ενός αναγνωστικού κειμένου: μια προσφορά για δύσκολους μαθητές**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(442) (2002), σσ.224-231.

* Διδακτική πρακτική * Κατανόηση * Πρακτικές ασκήσεις * Μεθοδολογία * Ανάγνωση * Αυτοαξιολόγηση

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΟΛΓΑ, «**Λογοτεχνία και εκπαίδευση. Το παιδικό λογοτεχνικό βιβλίο. (Εφαρμογές – εμπειρίες – προτάσεις)**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.223-228.

* Δημοτικό σχολείο * Διδασκαλία * Μαθητής * Λογοτεχνία * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική

ΠΑΝΑΓΑΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Η σπουδαιότητα της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης και η προοπτική της στο δημοτικό σχολείο**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.72-79.

* Διαθεματικότητα * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Εκπαιδευτική καινοτομία * Ποιότητα εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών

- Η επιζητούμενη αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης συνεπάγεται την αλλαγή του τρόπου διδακτικής προσέγγισης, καθώς και της μαθησιακής διαδικασίας. Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης προβάλλει ως εναλλακτική λύση καθώς, με την προσέγγιση αυτή, αλλάζει ο χαρακτήρας του σχολείου και παράλληλα ο ρόλος του μαθητή. Το σχολείο από γνωσιοκεντρικό γίνεται μαθητοκεντρικό, ενώ ο μαθητής από «παθητικός δέκτης» γίνεται «ενεργός συμμετέχων». Η εφαρμογή της, όμως, φαίνεται να διευκολύνεται περισσότερο στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση για λόγους οι οποίοι σχετίζονται με το ρόλο του δασκάλου στο Δημοτικό Σχολείο. Τέλος, υποστηρίζεται ότι η επιτυχής εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης δεν είναι δεδομένη, αλλά εξαρτάται από ορισμένα κριτήρια, όπως είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η επιμόρφωση των Σχολικών Συμβούλων, ο ρόλος της Σχολικής Μονάδας και η συγγραφή νέων προτυποποιημένων βιβλίων.

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΝΘΙΑ, ΠΕΡΒΑΝΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, **«Ο ήλιος χτίζει ένα γεφύρι»**, *Γέφυρες*, τχ.5 (2002), σσ.6-15.

* Δημοτικό σχολείο * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Διαφοροποίηση * Ενσωμάτωση * Σχολικό περιβάλλον * Παιδαγωγικό παιχνίδι * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΝΘΙΑ, ΠΕΡΒΑΝΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, **«Ταξιδεύοντας στη θάλασσα των λαϊκών παραμυθιών με τη γοργόνα και τη δυναμική γυναίκα»**, *Γέφυρες*, τχ.10 (2003), σσ.60-71.

* Εγγραμματοσύνη * Δημοτικό σχολείο * Στρατηγική της μάθησης * Δομητική προσέγγιση * Παραμύθι * Κατευθυνόμενες δραστηριότητες * Διδακτική πρακτική

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ., ΜΥΛΩΝΑΣ Β., ΜΠΟΥΤΣΗ Δ., **«Οι αλλαγές καταστάσεων της ύλης στα βιβλία της Ε' τάξης του δημοτικού σχολείου: μια συγκριτική μάθηση»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.98-104.

* Διδακτικό βιβλίο * Φυσικές Επιστήμες * Καινοτομία * Συγκριτική ανάλυση

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ, **«Η ποίηση στο δημοτικό σχολείο μέσα από ένα νέο πρόγραμμα»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.111-121.

* Ποίηση – Σπουδή και διδασκαλία * Παιδική λογοτεχνία * Δημιουργικές δραστηριότητες * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Καλλιτεχνική δημιουργία * Μέθοδος διδασκαλίας

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Ενισχυτική διδασκαλία: μια εκπαιδευτική αναγκαιότητα στο ελληνικό σχολείο»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.9(447) (2002), σσ.512-521.

* Ενίσχυση * Πρόγραμμα * Δυσκολία μάθησης * Παιδί αλλοδαπού * Ελλιπής επίδοση * Αξιολόγηση

ΠΟΛΥΖΟΣ ΝΙΚΟΣ, **«Μαθαίνω για την ισότητα των φύλων: εκπαιδευτικό υλικό για τα παιδιά της Δ' τάξης του δημοτικού σχολείου»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.73-83.

* Δημοτικό σχολείο * Σχολικά βιβλία * Διάκριση φύλου * Στόχοι της εκπαίδευσης * Ισότητα * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Διδακτική πρακτική

ΡΗΓΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΤΣΑΚΩΝΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, **«Η αποτελεσματικότητα μιας διδακτικής παρέμβασης για την παραγωγή γραπτής έκφρασης»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(441), 4(442) (2002), σσ.160-169, 199-204.

* Γραπτή έκφραση * Διδακτική πρακτική * Δάσκαλοι * Πρόγραμμα * Αποτέλεσμα έρευνας * Αξιολόγηση

ΣΑΒΒΑ ΕΛΕΝΗ, «**Πρόταση για αξιοποίηση στην οργάνωση της διδασκαλίας στο μάθημα 'Η Γλώσσα μου' στην Α' τάξη δημοτικού**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.194-198.

* Δημοτικό σχολείο * Διδασκαλία της γλώσσας * Ρόλος του δασκάλου * Μέθοδος διδασκαλίας * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Διδακτική πρακτική

ΣΑΒΒΑ ΕΛΕΝΗ, «**Ας γνωρίσουμε καλύτερα τις μαθήτριες και τους μαθητές της Α' δημοτικού. Ιδιαίτερα χαρακτηρισικά**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.119-131.

* Δημοτικό σχολείο * Μαθητής * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Ρόλος δασκάλου * Οικογένεια * Εξελικτική ψυχολογία

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., «**Συγκριτική μελέτη της επίδοσης στη νεοελληνική γλώσσα – πλαγίωσης (προτίμηση χεριού) σε μαθητές 6-11 ετών στην Αθήνα**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.87 (2003), σσ.37-41.

* Γλώσσα * Δημοτικό σχολείο * Επίδοση * Συγκριτική έρευνα * Γραφοκινητική δραστηριότητα * Συμπεριφορά * Μάθηση

- Η μελέτη περιγράφει την επίδοση στη Νεοελληνική Γλώσσα σε μαθητές (N=78) με προτίμηση να γράφουν με το αριστερό χέρι και σε μαθητές (N=78) με προτίμηση να γράφουν με το δεξί χέρι ηλικίας 6-11 ετών. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν αναλύθηκαν σε επίπεδο συσχέτισης. Δεν επισημάνθηκε διαφορά στη συχνότητα (%) για καλλίτερη επίδοση στη Νεοελληνική Γλώσσα (Α) στους μαθητές με προτίμηση να γράφουν με το δεξί χέρι σε σχέση με τους μαθητές που γράφουν με το αριστερό χέρι, ενώ παρατηρήθηκε μια τάση αύξησης της συχνότητας (%) για χαμηλότερη επίδοση στη Νεοελληνική Γλώσσα (Γ) στους μαθητές με προτίμηση να γράφουν με το αριστερό χέρι. Πιθανώς κάποια κινητική βραδύτητα της ταχύτητας στην οργάνωση των νοητικών επιλογών να επηρεάζει τα αποτελέσματα της επίδοσης στην Νεοελληνική Γλώσσα στους μαθητές με προτίμηση να γράφουν με το αριστερό χέρι.

ΣΠΑΝΕΛΛΗ ΤΑΤΙΑΝΑ, «**Πώς ένας λύκος μπορεί να είναι καλόκαρδος;**», *Γέφυρες*, τχ.2 (2002), σσ.26-31.

* Δημοτικό σχολείο * Μέθοδος διδασκαλίας * Δομητική προσέγγιση * Στερεότυπο * Διαφοροποίηση * Πρότυπο διδασκαλίας * Διδακτική πρακτική

ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Μ., «**Πρώτες απόψεις και εκτιμήσεις από την πιλοτική εφαρμογή των προγραμμάτων Ευέλικτης Ζώνης στα ειδικά δημοτικά σχολεία της 2^{ης} Περιφέρειας Ειδικής Αγωγής**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.8(446) (2002), σσ.473-478.

* Ευέλικτη Ζώνη * Διαθεματικότητα * Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Εκπαιδευτική καινοτομία * Τοπική Διοίκηση * Πρόγραμμα έρευνας

ΤΣΙΑΓΚΑΝΗ ΘΕΟΔΩΡΑ, «**Βατραχοϊστορίες. Μια διαθεματική προσέγγιση της λογοτεχνίας, της μελέτης περιβάλλοντος και της αισθητικής αγωγής, στα πλαίσια ενός περιβαλλοντικού προγράμματος**», *Γέφυρες*, τχ.3 (2002), σσ.24-31.

* Δημοτικό σχολείο * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Λογοτεχνία * Διδασκαλία γλώσσας * Διαθεματικότητα * Μάθηση με ανακάλυψη * Δομητική προσέγγιση * Διδακτική πρακτική

ΦΑΣΑΤΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ, «**Πρακτικές εφαρμογές της ερώτησης του μαθητή**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.91-94.

* Δημοτικό * Μέθοδος διδασκαλίας * Μαθητής * Ερώτηση * Ενδιαφέρον * Διδακτική πρακτική

ΧΑΤΖΗΦΡΑΙΜΙΔΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ (Αρχιμ.), «**Στοιχεία ορθόδοξου πολιτισμού στα εγχειρίδια θρησκευτικών του δημοτικού σχολείου**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.127-138.

* Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία * Πολιτισμός * Δημοτικό σχολείο * Θρησκευτικά * Διδακτικό βιβλίο * Πολυπολιτισμικότητα

- In this article we are demonstrating the elements of the Orthodox culture, which are included in the textbooks of Religious Education for Primary School. The references of the books to the interpersonal relationships, to the social offer of Church, to the cultural work of the saints and the cultural heritage of Church, to the Orthodox art and the customs of "worship" are being presented. All the above mentioned constitute elements of the Orthodox culture. In these days, the days of the intercultural relationships of the students, it is good for the students to become familiar with the Orthodox culture, even for the children of the immigrants who live in our country. They live in Greece, the civilization of which is unbreakably bound up with Orthodoxy.

4.3. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΖΑΦΕΙΡΑΚΙΔΗΣ Γ., «**Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.28 (2002), σσ.20-21.

* Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών * Καινοτομία * Διαφοροποίηση * Κοινωνική ένταξη * Δεξιότητα

ΖΑΦΕΙΡΙΑΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, «**Η αξιολόγηση της προβληματικής συμπεριφοράς των μαθητών γυμνασίου από τους καθηγητές**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.63-74.

* Μαθητής * Διαταραχή συμπεριφοράς * Επίδοση στις σπουδές * Καθηγητής * Αξιολόγηση * Έρευνα

- Educators are considered to be a main source of information about the students' behavior. Besides, the opinion the educators have about their students influences decisively the cooperation relations between them, the way the students conceive themselves as well as their own educational and pedagogical attitude at school. The way the educators deal with their students is often influenced by the students' social origin, their sex and their school progress.

ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΦΩΤΙΑΔΟΥ ΤΕΡΕΖΑ, ΧΡΥΣΟΧΟΟΣ ΙΩΣΗΦ, «**Φυσικές Επιστήμες, επαγγελματικός προσανατολισμός, ξένες γλώσσες: διαθεματική προσέγγιση και πρακτικές εφαρμογές**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.190-204.

* Διαθεματικότητα * Φυσικές Επιστήμες * Ξένες γλώσσες * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Σχέδιο εργασίας * Επιμόρφωση * Δημιουργικές δραστηριότητες

- (...) Στο πλαίσιο της επιμόρφωσης εκπαιδευτικών που πραγματοποιήθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, η διαθεματική προσέγγιση αξιοποιήθηκε με την κοινή επεξεργασία τριών γνωστικών αντικειμένων (των Φυσικών Επιστημών, του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) και των Ξένων Γλωσσών). Κατά τη διαδικασία υλοποίησης του συγκεκριμένου project, οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί οργάνωσαν και παρουσίασαν σχέδιο εργασίας με θέμα «Στον Αστερισμό των Επιστημών». Οι ίδιοι εκπαιδευτικοί συνέλεξαν και ταξινόμησαν το εκπαιδευτικό υλικό αξιοποιώντας γλωσσικές και αισθησιοκινητικές δεξιότητες όπως: επεξεργασία κειμένων, εικόνων και σκίτσων, μετάφραση, δημιουργία αφίσας κτλ. Τα αποτελέσματα από τη συγκεκριμένη διαδικασία έδειξαν ότι οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί ήταν πρόθυμοι και θετικοί, ενώ παράλληλα κατέθεσαν πρωτότυπες ιδέες και απόψεις που ενθαρρύνουν και ενδυναμώνουν αυτή την καινοτόμο προσπάθεια στο ελληνικό σχολείο. (Περικοπή περίληψης)

ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Η ταξινόμηση διδακτικών στόχων του συναισθηματικού τομέα σε σχέση με το διδακτικό αντικείμενο της Οικιακής Οικονομίας**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.89-99.

* Οικιακή Οικονομία * Στόχος διδασκαλίας * Μαθητής * Συναισθηματική συμπεριφορά * Ταξινόμηση στόχων

- This paper discusses the implementation of Krathwohl's et al. Taxonomy of Affective Domain's Objectives in the teaching of Home Economics. The main organizing principles of Krathwohl's taxonomy (receiving, responding, valuing, organization, characteristics) are adapted to the content of the school subject of Home Economics and to the objectives set by the contemporary Curriculum of this particular school subject. Moreover, it examines the process of incorporation of the affects (i.e. values, interests, attitudes, which are promoted by the teacher during Home Economics' teaching and are gradually accepted by the students) within the student's personality.

ΜΠΟΜΠΕΤΣΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΣΙΝΙΓΑΛΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**‘Ελεύθερη ζωή χωρίς εξαρτήσεις’**, πρόταση καινοτόμου δράσης για την Ευέλικτη Ζώνη, τάξη Γ' γυμνασίου», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.172-189.

* Διαθεματικότητα * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Ομαδική εργασία * Δεξιότητα * Τοξικομανία * Δημιουργικές δραστηριότητες * Ευέλικτη Ζώνη

- Η προτεινόμενη καινοτόμος δράση επιχειρεί να περιορίσει την πιθανότητα πειραματισμού των νέων με τις διάφορες μορφές εξάρτησης μέσω της εμπλοκής τους σε ενδο – και εξω – σχολικές δραστηριότητες οι οποίες θα δώσουν διέξοδο στην έμφυτη ανάγκη τους για δημιουργική απασχόληση και θα τους ενισχύσουν ψυχολογικά. Οι δραστηριότητες αυτές ξεφεύγουν από το συνηθισμένο μοντέλο δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας και το στενό πλαίσιο της τάξης και των διακριτών γνωστικών αντικειμένων και δίνουν στο μαθητή πολλές ευκαιρίες να προβληματιστεί, να δράσει, να αναστοχαστεί όχι σε ατομικό, αλλά σε ομαδικό περιβάλλον. Επίσης, βοηθούν το σχολείο να ανοικτεί στην τοπική κοινωνία και να ενισχύσει τους δεσμούς του με τις οικογένειες των μαθητών.

ΣΙΔΕΡΗ ΦΙΛΕΝΝΙΑ, «**Προτάσεις για μια δευτεροβάθμια εκπαίδευση που να μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.4 (2002), σσ.119-122.

* Πρόγραμμα σπουδών * Υποχρεωτικό μάθημα * Μάθημα επιλογής * Μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση * Σχέδιο (πρόταση) μεταρρύθμισης

4.4. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΛΕΞΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗΣ, «**Δημόσιο πανεπιστήμιο και αγορά**», *Ο Πολίτης*, τχ.111 (2003), σσ.16-22.

* Πανεπιστήμια * Οικονομία * Αλληλεγγύη * Γνώση * Κοινωνικός έλεγχος * Κεφαλαιοκρατία * Ρόλος του καθηγητή

ΓΟΥΒΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Σ., «**‘Εξίσωση’ ή ‘προσαρμογή’; Διαχρονικές τάσεις πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η αγορά εργασίας**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.89-114.

* Μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση * Εξεταστικό σύστημα * Αγορά εργασίας * Κοινωνικοοικονομική κατάσταση * Σπουδαστής/φοιτητής * Αποτέλεσμα έρευνας

- The main theme of this article is the examination of trends concerning access to higher education at national level, between the academic years 1993-94 and 1998-99. By using national-level statistics, I will construct some “Indices of Educational Opportunities” that show the patterns of “distribution” of

students in the various universities and other higher education institutes. The students will be categorised according to their parents' occupation and educational level (i.e., parents' occupational category and level of education). The main aim is to identify specific quantitative and qualitative changes in the representation of various "social groups" in higher education across time, and to link them to corresponding changes in the economic structures, the labour-market and the occupational prospects of specific disciplines.

ΔΗΜΑΚΟΥ ΝΙΤΣΑ, «**Η τηλεπαίδευση στον πανεπιστημιακό χώρο: σχεδιασμός προγράμματος και οργάνωση διδασκαλίας από απόσταση με τη χρήση της τηλεματικής τεχνολογίας**», *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.29-44.

* Ανοικτή εκπαίδευση * Πανεπιστημιακές σπουδές * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διαδίκτυο * Πρόγραμμα σπουδών * Πρότυπο διδασκαλίας

ΗΛΙΑΔΗΣ Ν.Η., «**Διαδικασίες εισαγωγής στα πανεπιστήμια στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Μέρος Α')**», *Τεχνικά*, τχ.121 (2003), σσ.59-63.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση * Δίδακτρα * Ακαδημαϊκός τίτλος * Αναγνώριση προσόντων * Εκπαιδευτική νομοθεσία

ΚΟΡΡΕ ΕΙΡΗΝΗ, «**Μικροδιδασκαλία. Η χρήση της τεχνολογίας (του video) στην εργαστηριακή παιδαγωγική άσκηση των φοιτητών – θεωρητικές προσεγγίσεις**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.68-77.

* Παιδαγωγική * Φοιτητής * Πρακτικές ασκήσεις * Μικροδιδασκαλία * Εγγραφέας βίντεο * Νέες τεχνολογίες

ΜΑΥΡΟΣ ΚΩΣΤΑΣ Ν., «**Κοινωνικό προφίλ των σπουδαστών Τ.Ε.Ι. (προέλευση, κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά, προσδοκίες, στάσεις, απόψεις). Η περίπτωση του Τ.Ε.Ι. Αθήνας**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.239-256.

* Τεχνική εκπαίδευση * Σπουδαστής * Ατομικά χαρακτηριστικά * Κοινωνικοοικονομική κατάσταση * Προσδοκία * Στάση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν να διερευνηθεί το «κοινωνικό προφίλ των σπουδαστών Τ.Ε.Ι.». Πιο συγκεκριμένα να εντοπισθεί η κοινωνικο-οικονομική προέλευση των σπουδαστών καθώς και τα ψυχοκοινωνικά τους χαρακτηριστικά (ήτοι: οι στάσεις, οι προσδοκίες, οι απόψεις κ.τ.λ.) που συνθέτουν την προσωπικότητα του μέσου σπουδαστή των Τ.Ε.Ι. Οι προσδοκίες τους αναφέρονται ειδικότερα στην αναγνώριση και χρησιμότητα του πτυχίου τους, στην κοινωνική τους καταξίωση και στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. Τα τελικά ευρήματα έδειξαν: ότι 1) Οι σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. προέρχονται κυρίως από μεσαία και χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά επίπεδα. 2) Ο επαγγελματικός προσανατολισμός των σπουδαστών των Τ.Ε.Ι. δεν επηρεάζεται από το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας. 3) Η ικανοποίηση των σπουδαστών από τις σπουδές τους στα Τ.Ε.Ι. δεν επηρεάζεται από τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους. (Περικοπή περίληψης)

ΜΗΛΙΑΡΟΝΙΚΟΛΑΚΗ ΕΛΕΝΗ, «**Ανωτάτη Εκπαίδευση: ανατομία ενός εγκλήματος**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.26-31.

* Αρχές της εκπαίδευσης * Χρηματοδοτικές πηγές * Ιδιωτικοποίηση * Κεφαλαιοκρατία * Κυβερνητική πολιτική * Μεταπτυχιακές σπουδές * Ανεργία πτυχιούχων

ΜΠΑΛΤΑΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, «**Η 'ιστορία και η φιλοσοφία της επιστήμης' απέναντι στις 'σπουδές επιστήμης και τεχνολογίας': πορεία, δεσμοί και αντιπαλότητες**», *Ο Πολίτης*, τχ.107 (2003), σσ.44-59.

* Ιστορία των επιστημών * Σπουδές επιστήμης και τεχνολογίας * Φιλοσοφία – Ιστορία – 19^{ος} αι.-20^{ος} αι. * Δομισμός * Επιστήμη – Μεθοδολογία * Επιστήμη και πολιτισμός

ΜΠΟΥΛΟΥΜΠΑΣΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «**Διδακτική μεθοδολογία μιας ομαδικής συμβουλευτικής συνάντησης. Μια μελέτη περίπτωσης από την ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας: Γιώργος Σεφέρης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.123-129.

* Λογοτεχνία, ελληνική * Γιώργος Σεφέρης * Διδακτική * Μελέτη περίπτωσης * Μέθοδος εργασίας

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, «**Η πρόκληση της μη ταυτόχρονης διδασκαλίας και μάθησης μέσω διαδικτύου**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.228-234.

* Ανοικτό Πανεπιστήμιο * Συνθήκες μάθησης * Φοιτητής * Ρόλος του καθηγητή * Αλληλενέργεια * Μέθοδος διδασκαλίας * Αξιολόγηση

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΖΗΣΗΣ Δ., «**Παγκοσμιοποίηση, τεχνολογική εξέλιξη και εκπαιδευτικό σύστημα: η περίπτωση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.51-59.

* Παγκοσμιοποίηση * Κρίση της εκπαίδευσης * Ιδιωτικοποίηση * Νέες τεχνολογίες * Εξειδίκευση * Κεφαλαιοκρατία

ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ Α.Δ., ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ Σ.Α. «**Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της εκπαίδευσης από απόσταση**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.7-8 (2002), σσ.213-214.

* Σπουδές από απόσταση * Ανοικτό Πανεπιστήμιο * Μέθοδος διδασκαλίας * Εξατομικευμένη διδασκαλία * Πρόγραμμα σπουδών * Καινοτομία

- Η Ανοικτή και από Απόσταση Εκπαίδευση αποτελεί ένα, πολλά υποσχόμενο, δυναμικό μοντέλο εκπαίδευσης, που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την τεχνολογική εξέλιξη και απευθύνεται σε ώριμους φοιτητές προσόντων. Μια σειρά από πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του τρόπου αυτού εκπαίδευσης, σκιαγραφούν το προφίλ που πρέπει να έχουν οι υποψήφιοι φοιτητές για να έχουν επιτυχία στις σπουδές τους.

ΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗ ΙΟΥΛΙΑ-ΑΘΗΝΑ, «**Η διδακτική αποτελεσματικότητα των υποψηφίων εκπαιδευτικών**», *Μέντορας*, τχ.7 (2003), σσ.3-18.

* Πανεπιστημιακές σπουδές * Εκπαίδευση εκπαιδευτικών * Δάσκαλοι * Δεξιότητα διδασκαλίας * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η εργασία αυτή μελετά τις αντιλήψεις των υποψηφίων δασκάλων για τη διδακτική τους αποτελεσματικότητα και τον τρόπο με τον οποίο διαφοροποιούνται κατά τη διάρκεια του προγράμματος πρακτικών ασκήσεων. Συγκεκριμένα, επιχειρεί να προσδιορίσει τις αντιλήψεις αυτές σε σχέση με τα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος και τον τρόπο διαχείρισης των δυσκολιών συμπεριφοράς των μαθητών. Στη μελέτη συμμετείχαν 86 τεταρτοετείς φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πατρών. (Περικοπή περιλήψης)

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**'Κοινωνία της γνώσης' και πανεπιστήμιο**», *Ο Πολίτης*, τχ.108 (2003), σσ.10-20.

* Γνώση * Ταξικός αγώνας * Κεφαλαιοκρατία * Σύνδεση πανεπιστημίου – βιομηχανίας * Κριτικό πνεύμα * Εκπαιδευτική πολιτική

ΣΤΑΜΕΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Συγκλίσεις και αποκλίσεις των προγραμμάτων των Π.Τ.Δ.Ε. των ελληνικών πανεπιστημίων: ανάλυση των γνωστικών αντικειμένων των μελών Δ.Ε.Π. τους», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.24-32.

* Διδακτικό προσωπικό * Πρόγραμμα σπουδών * Επιστήμες της Αγωγής * Ελλάδα * Στατιστικά δεδομένα * Διδακτική πρακτική

ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗ ΑΓΛΑΪΑ-ΛΙΑ, ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, «Η εισαγωγή των μαθητών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (δυσλεξία) στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: μια πιλοτική έρευνα», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.19-24.

* Δυσκολία μάθησης * Δυσλεξία * Μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Dyslexia is a language-based disorder manifested by difficulty in reading, writing, spelling and organizational skills. It is a life-long disability and its manifestations change with age. Going to university is often a big step for many dyslexic students. The purpose of this paper is to describe the transition from secondary to tertiary education for Greek dyslexic pupils. In particular, we investigate the incidence of dyslexia in secondary school graduates and how dyslexic students are distributed across University subject areas. The most important conclusion that can be drawn from this small-scale research is that dyslexia is not necessarily a barrier to success in higher education. Equal opportunities and the opening of Universities to society enable the entry of dyslexic students into higher education who may require special support in order to learn and study effectively.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «Η επίδραση των προσδοκιών επίδοσης στη διαμόρφωση της απόδοσης αιτίων και των συναισθημάτων για ακαδημαϊκή επίδοση σε πραγματικές συνθήκες επίτευξης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης», *Ψυχολογία*, τχ.1 (2003), σσ.159-179.

* Σπουδαστής / φοιτητής * Προσδοκία * Επίδοση στις σπουδές * Εκτίμηση * Συναισθήματα * Ψυχολογία * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η έρευνα αυτή αποσκοπούσε στη διερεύνηση: (α) της απόδοσης αιτίων και των συναισθημάτων που ακολουθούν την εκτιμώμενη αποτυχημένη ή επιτυχημένη επίδοση σε εξετάσεις, και (β) το ρόλο των προσδοκιών επίδοσης στη διαμόρφωση της απόδοσης αιτίων, των συναισθημάτων και της σχέσης της απόδοσης αιτίων με τα συναισθήματα για τη συγκεκριμένη επίδοση. Το δείγμα αποτέλεσαν 120 σπουδαστές και σπουδάστριες (ηλικίας 20-23 ετών, 63 εκτίμησαν την επίδοσή τους ως επιτυχημένη και 57 ως αποτυχημένη) του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της Θεσσαλονίκης, οι οποίοι συμμετείχαν σε τελικές εξαμηνιαίες εξετάσεις μαθήματος ψυχολογίας. (...) Η σπουδαιότητα της καλής επίδοσης, το εκπαιδευτικό επίπεδο των συμμετεχόντων και η φύση της έρευνας ήταν αποφασιστικοί παράγοντες των ευρημάτων. (Περικοπή περίληψης)

ΤΖΑΝΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Σκέψεις σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών και τους στόχους των παιδαγωγικών τμημάτων δημοτικής εκπαίδευσης», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.42-49.

* Ελλάδα * Επιστήμες της Αγωγής * Πρόγραμμα σπουδών * Σπουδαστής/φοιτητής * Ποιότητα εκπαίδευσης

ΧΑΤΖΗΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΑΣΟΣ, «Ένα παράδειγμα εκσυγχρονιστικού εξουσιαστικού λόγου: η επίτευξη του διαλόγου ως άλλοθι για την απόρριψη της απεργιακής κινητοποίησης», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.49-56.

* Διδακτικό βιβλίο * Βιβλιοκρισία * Συνδικαλισμός * Εκπαιδευτική πολιτική * Πολιτική προπαγάνδα

ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ, «**Η (ερευνητική) μυθοπλασία ως... επιστήμη**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.57-65.

* Διδακτικό βιβλίο * Βιβλιοκρισία * Έρευνα * Εκπαιδευτική πολιτική * Συνδικαλισμός * Πολιτική προπαγάνδα

4.5. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΑΛΕΞΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗΣ, «**Επαγγελματική εκπαίδευση και συνεχιζόμενη κατάρτιση**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.61 (2002), σσ.31-35.

* Διά βίου εκπαίδευση * Επαγγελματική κατάρτιση * Επάγγελμα * Δεξιότητα * Αγορά εργασίας * UNESCO (ΟΥΝΕΣΚΟ)

ΑΛΕΞΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗΣ, «**Επιμόρφωση και συνεχιζόμενη κατάρτιση στην Ελλάδα**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.63 (2002), σσ.39-45.

* Παραγωγικότητα * Εκπαίδευση * Επιμόρφωση * Πρόγραμμα κατάρτισης * Επάγγελμα * Ελλάδα

ΓΟΥΒΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ, «**Η προώθηση της 'κατάρτισης' έναντι της δημόσιας εκπαίδευσης και ο ρόλος του κράτους στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.62 (2002), σσ.22-27.

* Εκπαιδευτική πολιτική * Νεοφιλελευθερισμός * Κεφαλαιοκρατία * Πνευματική καλλιέργεια * Δημόσια εκπαίδευση * Επαγγελματική κατάρτιση

ΔΑΦΕΡΜΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ, «**Τεχνική εκπαίδευση: διαθεματική προσέγγιση και εργασία**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.225-229.

* Τεχνική εκπαίδευση * Διαθεματικότητα * Εργασία * Ομαδική μάθηση * Μέθοδος διδασκαλίας * Πρόσβαση στην απασχόληση * Ανάπτυξη προσωπικότητας

- Η σημερινή οργάνωση της εργασίας απαιτεί από τον εργαζόμενο, εκτός από τις τεχνικές και κοινωνικές δεξιότητες (πρωτοβουλία, συνεργασιμότητα, ανάληψη ευθύνης, δημιουργικότητα, φαντασία κ.ά.). Η καλλιέργεια των κοινωνικών δεξιοτήτων επιβάλλει μια ριζικά διαφορετική εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία θα βασίζεται στην ενεργητική μάθηση και στην ομαδική εργασία. Ταυτόχρονα, η εκπόνηση project απαιτεί το συνδυασμό γνώσεων. Έτσι, η κατακερματισμένη σχολική γνώση ξαναβρίσκει την ενότητά της.

ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών της Τ.Ε.Ε. στην Ελλάδα: μια εναλλακτική πρόταση στο θεσμικό πρόβλημα της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.2 (2002), σσ.139-149.

* Εκπαίδευση καθηγητών * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. * Επίπεδο εκπαίδευσης * Εκπαιδευτική νομοθεσία * Σχέδιο μεταρρύθμισης

- Die Mehrzahl der Lehrkräfte, die im Sekundärbereich tätig sind, entbehrt es an pädagogischen Kenntnissen und Fähigkeiten. Die einzige Ausnahme sind die Lehrkräfte in den berufsbildenden Schulen. Diese erfahren vor ihren Anstellung, eine pädagogische Grund- sowie Weiterbildung durch die S.E.L.E.T.E.. Die S.E.L.E.T.E. stellt somit die einzige Bildungseinrichtung tertiärer Art in Griechenland dar, die Lehrkräfte für technische und berufliche Schulen, im Rahmen von simultan – oder ergänzenden

Bildungsmassnahmen, umfassend, und somit auch pädagogisch vorbereitet. (Abgekürzte Zusammenfassung)

ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Οι κοινωνικές μεταμορφώσεις και η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση»**, *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.221-237.

* Επαγγελματική κατάρτιση * Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία * Αγορά εργασίας * Εκπαιδευτική πολιτική * Παγκοσμιοποίηση * Οικονομική ανάπτυξη * Τεχνολογία

- Die in den letzten Jahren zu beobachtende zunehmende Globalisierung hat einen substantiellen Wandel in Gesellschaft und Arbeitswelt nach sich gezogen. Die gesellschaftlichen Strukturen verändern sich nachhaltig, die Arbeitsbeziehungen sind durch eine höhere Flexibilität gekennzeichnet. Technologie ist das Rüstzeug der Weltwirtschaft und Antriebskraft der Globalisierung zugleich. Die gewaltigen Veränderungen, die sich tagtäglich mit schwindelerregender Geschwindigkeit vollziehen, erzeugen aus der Notwendigkeit des wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Ausgleichs heraus immer wieder neue Technologien, die wiederum von Neuem einen technologisch auszugleichenden Rationalisierungsdruck nach sich ziehen. (Abgekürzte Zusammenfassung)

ΜΑΡΙΝΟΥ-ΒΕΛΕΝΤΖΑ Α., [κ.ά.], **«Τάσεις – επαγγέλματα – εκπαιδευτικά προγράμματα του Τομέα Υγείας και Πρόνοιας»**, *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.46-60.

* Επαγγελματική εκπαίδευση * Τ.Ε.Ε. – Τομέας Υγείας και Πρόνοιας * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Πληροφορίες * Πρόγραμμα σπουδών * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Εκπαιδευτική καινοτομία * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Τομέα Υγείας και Πρόνοιας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, κατά το χρονικό διάστημα 1998-99, με σκοπό το σχεδιασμό εκπαιδευτικής πολιτικής που να καλύπτει τις σύγχρονες απαιτήσεις και εξελίξεις του Τομέα Υγείας και Πρόνοιας. *Υλικά και μέθοδος*: Εστάλησαν 1.085 ερωτηματολόγια σε σχολεία της Ελλάδας και 31 στις Η.Π.Α. (Πενσυλβάνια). Το δείγμα (705 γυναίκες και 380 άνδρες στην Ελλάδα, 23 γυναίκες και 8 άνδρες στις Η.Π.Α.) αποτελούνταν από άτομα όλων των ηλικιών, με μεγαλύτερο το ποσοστό (34%) των εφήβων ηλικίας 15-18 ετών. *Αποτελέσματα*: Η κοινωνική φροντίδα ατόμων με αυξημένες ανάγκες θεωρείται το σημαντικότερο πρόβλημα του συστήματος Υγείας και Πρόνοιας, ενώ η έλλειψη ευκαιριών εργασίας προβληματίζει και ανησυχεί τους περισσότερους ερωτηθέντες. Οι γυναίκες στην Ελλάδα και στην Αμερική εμφανίζουν θετικότερη στάση απέναντι στην επιλογή του Τομέα Υγείας και Πρόνοιας των Τ.Ε.Ε. (Περικοπή περίληψης)

ΡΑΠΤΗ Γ., (Επιμ.), **«Η τεχνική εκπαίδευση στο διαδίκτυο»**, *Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.29 (2002-2003), σσ.46-47.

* Διαδίκτυο * Βιβλιογραφία * Τράπεζα δεδομένων * Δίκτυο πληροφόρησης

ΣΚΙΑΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Β., **«Κ.Ε.Κ.: Χαρακτηριστικό παράδειγμα κρατικής ευθύνης»**, *Δημόσιος Τομέας*, τχ.193 (2003), σσ.30-32.

* Κέντρα κατάρτισης * Ελλάδα * Ευρωπαϊκή Ένωση * Χρηματοδότηση * Διαχείριση * Κυβερνητική πολιτική

ΣΤΑΜΠΟΥΛΗΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ, ΚΑΡΑΦΟΥΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, **«Η σημασία του ολοκληρωμένου συστήματος αξιολόγησης στο πλαίσιο της ολικής ποιότητας στη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση»**, *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.30 (2003), σσ.73-87.

* Άνεργος * Επαγγελματική αποκατάσταση * Συνεχιζόμενη κατάρτιση * Αξιολόγηση * Εκπαιδευτική καινοτομία

4.6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΒΙΤΣΙΛΑΚΗ-ΣΟΡΩΝΙΑΤΗ ΧΡΥΣΗ, «**Η διά βίου εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: μια μελέτη περίπτωσης του προγράμματος 'Αναβάθμισης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης'**», *Επισήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.37-60.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εκπαιδευτικοί, εκπαίδευση των * Διά βίου εκπαίδευση * Πρόγραμμα * Μελέτη περίπτωσης * Αποτέλεσμα έρευνας

- The present study analyzes dimensions of the problematic around life-long learning of educators (teachers in primary and pre-school education). In the first part, we outline the theoretical framework which emerges from the relevant international literature, and we then present part of the results of an empirical study on the views of teachers regarding lifelong learning in general and the “Upgrading” program in particular. From the data analysis of this particular case study a number of conclusions are drawn, the most important of which are: (i) the teachers have very limited experience with continued education but they acknowledge its importance. (...) (ii) Overall, the teachers did not perceive the program under study as an activity which contributed to the improvement of their teaching. (...) Based on this empirical data we propose that analogous future actions, structure and implement programs which offer scientific knowledge in a way which suits the conditions and learning needs of experienced working adults, and which contribute to the essential upgrading of the role and the work of the teacher. (Summary abridged)

ΠΑΝΤΕΛΟΓΛΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, «**Ο στρατηγικός ρόλος της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης – κατάρτισης: μια συστηματική προσέγγιση**», *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.30 (2003), σσ.12-23.

* Επιχείρηση * Ανταγωνιστικότητα * Ανθρώπινο δυναμικό * Συνεχιζόμενη κατάρτιση * Τύπος κατάρτισης * Μέθοδος διδασκαλίας

ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ, «**Οι ενήλικοι ως μαθητές**», *Επισήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.45-53.

* Ενήλικος * Διά βίου εκπαίδευση * Θεωρία μάθησης * Εκπαιδευτής * Στόχος διδασκαλίας * Μέθοδος διδασκαλίας

- The purpose of this article is to discuss the profile of adult learners and present teaching principles in facilitating adult learning. It is widely recognised that to cope with demands of a changing society, people need to become effective lifelong learners. To help adults to achieve this aim, adult educators need to understand both the characteristics of adult learners and their social environments. Adult learners comprise the most diverse learning groups and thus adult learning is a highly complex process. Therefore, it is important that adult educators adopt flexible teaching methods so that learners can select the most appropriate mode to suit their needs. On the other hand, in most cases adult learners will respond to teaching approaches that encourage active involvement and self-directed learning.

4.7. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, «**Η επίδραση των διαταρακών του λόγου στη διαμόρφωση του δείκτη συναισθηματικής νοημοσύνης (αποτέλεσμα εμπειρικής έρευνας σε δείγμα προεφήβων αγοριών)**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.111-126.

* Συναίσθημα * Νοημοσύνη * Αλληλενέργεια * Λόγος – διαταραχές του – παιδιά * Διδασκαλία * Θεραπευτική * Αποτέλεσμα έρευνας

ΑΛΕΥΡΙΑΔΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Είναι η γλωσσική ανάπτυξη των νοηματικών καθυστερημένων παιδιών αποκλίνουσα ή απλά καθυστερημένη; Ευρήματα με βάση τα γενετικά σύνδρομα**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.122-128.

* Διανοητικά καθυστερημένα παιδιά – εκπαίδευση * Διαφοροποίηση * Επικοινωνία * Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική δεξιότητα * Συνθήκες μάθησης

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «**Απική αντίληψη. Έννοια, χαρακτηριστικά και ιδιότητες**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.20 (2003), σσ.30-40.

* Οπικά μειονεκτών * Αντίληψη αφής * Αίσθηση * Στάση του σώματος * Κίνηση * Θεωρία

- Κεντρικό θέμα του παρόντος άρθρου είναι η απική αντίληψη και οι συνδέσεις της με τα χαρακτηριστικά των μοντέλων αντίληψης. Η αντίληψη μέσω της αφής είναι μία αλληλο-αισθητηριακή διαδικασία γιατί η διαστηματική κωδικοποίηση εξαρτάται από ένα σύνολο πληροφοριών το οποίο συλλέγεται από την αφή, την κίνηση και τη στάση του σώματος. Συνολικά παρατίθεται μία ανάλυση της απικής αντίληψης, που ολοκληρώνεται με την αναφορά όλων των υπο-συστημάτων όπως εκείνων της γλώσσας, της προϋπάρχουσας γνώσης και των συνθηκών εκτέλεσης μίας δραστηριότητας.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «**Μια πιλοτική έρευνα σε ειδικό σχολείο (τυφλοί μαθητές). Εφαρμογή της θεωρίας του van Hiele για επίπεδα κατανόησης στη γεωμετρία**», *Μέντορας*, τχ.7 (2003), σσ.94-107.

* Παιδιά με ειδικές ανάγκες – εκπαίδευση * Τυφλός * Σκέψη * Αντίληψη * Γεωμετρία * Μέθοδος διδασκαλίας

- Η γενική ερευνητική πρόταση που προκύπτει από αυτή την πιλοτική έρευνα αναφέρεται στον τρόπο προσέγγισης και κατανόησης της Γεωμετρίας από τυφλούς μαθητές και συγκεκριμένα στο πώς αυτοί οι μαθητές αναπτύσσουν την έννοια του σχήματος. Παράλληλα, τα ευρήματα της παρούσας έρευνας αναλύονται υπό το πρίσμα των συνιστωσών της απικής αντίληψης σχήματος. Για την κατάταξη των επιπέδων κατανόησης χρησιμοποιήθηκε η θεωρία του van Hiele, ως ερευνητικό εργαλείο, για να διερευνηθεί σε ατομικό επίπεδο η κατανόηση και η εμπάθυνση κάθε μαθητή ξεχωριστά πάνω στα θέματα της Γεωμετρίας.

ΑΣΤΕΡΗΣ Θ., [κ.ά.], «**Νέες τεχνολογίες και εκπαιδευτικό λογισμικό για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.64 (2002), σσ.33-36.

* Νέες τεχνολογίες * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Εξαιρετικό παιδί * Εξοπλισμός * Επιμόρφωση * Διδακτική χρήση του υπολογιστή

ΒΕΛΚΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ, «**Διαθεματική προσέγγιση του παραμυθιού στα πλαίσια του αναλυτικού προγράμματος της ειδικής αγωγής, σε τμήμα παιδιών με αυτισμό**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.35-43.

* Παιδί * Αυτισμός * Παραμύθι * Διαθεματική προσέγγιση * Πρόγραμμα σπουδών * Διδακτική πρακτική

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ ΜΑΡΙΑ, «Γνωριμία με τα άτομα με ειδικές ανάγκες: μια πρόταση διαθεματικής διδακτικής προσέγγισης», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85 (2002), σσ.14-21.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διαθεματικότητα * Διδακτική πρακτική * Κοινωνική συμπεριφορά * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ ΜΑΡΙΑ, «Το παιδί με καρκίνο και το σχολείο», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.151-159.

* Παιδί * Ασθένεια * Καρκίνος * Σχολείο * Ενσωμάτωση * Σχέση καθηγητή-μαθητή

ΓΙΑΒΡΙΜΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Άτομα με ειδικές ανάγκες: αποσαφήνιση της έννοιας», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.21-36.

* Μειονεκτών * Ορολογία * Εκπαίδευση μειονεκτούντων * Ειδικό σχολείο * Κοινωνική ένταξη * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΓΚΟΝΕΛΑ ΕΛΕΝΗ, «Η επιθετικότητα – μια μορφή της προκλητικής συμπεριφοράς – των ατόμων του αυτιστικού φάσματος. Τρόποι προσέγγισης», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.83, 84 (2002), σσ.46-48, 36-41.

* Συμπεριφορά * Επιθετικότητα * Αυτισμός * Περιβάλλον * Παρέμβαση * Επικοινωνιακή ικανότητα

ΔΡΑΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Δ., «Η Ειδική Παιδαγωγική, η επιστήμη της θεωρίας και της πράξης. Προβληματισμοί», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.30 (2002), σσ.8-13.

* Επιστήμες της Αγωγής * Φιλοσοφία * Παιδαγωγικές τάσεις * Διεπιστημονική προσέγγιση * Θεωρητική έρευνα

ΔΡΟΣΙΝΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Τάξεις αυτισμού στο δημόσιο ειδικό σχολείο 'Le Trefle' για παιδιά δευτεροβάθμιας ηλικιακά εκπαίδευσης (14-22 χρόνων) στην Βαλλόν (γαλλόφωνη κοινότητα) του Βελγίου», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.81, 82 (2001, 2002), σσ.44-45, 42-45.

* Ειδικό σχολείο * Αυτισμός * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Βέλγιο * Δημιουργικές δραστηριότητες * Ενσωμάτωση

- Η σχολική μονάδα δευτεροβάθμιας ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης της Γαλλικής κοινότητας Βελγίου (École Enseignement Secondaire Spécial Communauté Française de Belgique) E.E.S.S.C.F. 'Le Trefle' έχει 22 αίθουσες διδασκαλίας, δέχεται 140 παιδιά με σοβαρές ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ηλικίας 13-22 χρόνων. Από αυτά τα 30 έχουν διάγνωση με αυτισμό και βρίσκονται σε τρεις τάξεις των 8-9 εφήβων. Στην μονάδα υπηρετούν 50 άτομα προσωπικό, οι οποίοι αμείβονται από το Υπουργείο Παιδείας. Αυτό αποτελείται από: α) εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας (καθηγητές καλλιτεχνικών, μαθηματικών, ιστορίας, ξένης γλώσσας, μαγειρικής), β) ειδικούς εκπαιδευτικούς (σχολικοί νοσηλευτές, φυσικοθεραπευτές, λογοθεραπευτές) και γ) βοηθητικό (οδηγούς, καθαρίστριες, συντηρητές κτιρίων). Τα παιδιά που συναντήσαμε είχαν σοβαρή νοητική καθυστέρηση, βαρύ αυτισμό, δεν είχαν προφορική επικοινωνία και δεν έπιαναν μολύβι στα χέρια για να κάνουν παραδοσιακές ακαδημαϊκές δεξιότητες γραφής και ανάγνωσης. Η εκπαίδευση βασίζεται στην μέθοδο TEACCH (Treatment and Education of Autistic and Related Communication Handicapped Children) προσαρμοσμένη στην γαλλόφωνη κουλτούρα του Βελγίου. (Περικοπή περίληψης)

ΔΡΟΣΙΝΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Αντιλήψεις και διαδικασίες ενσωμάτωσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Μια προσέγγιση απόψεων από το διεθνές συνέδριο για την ειδική αγωγή στο Μάντσεστερ της Μ. Βρετανίας (24-29 Ιουλίου 2000)**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(443) (2002), σσ.289-299.

* Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Σχολική προσαρμογή * Εκπαιδευτική ανάγκη * Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών * Δυσκολία μάθησης * Ενσωμάτωση

- Η ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην κοινωνία αποτελεί πρωταρχικό στόχο στην εξέλιξη των πολυπολιτισμικών κοινωνιών του 21ου αιώνα. Η συζήτηση στο παγκόσμιο συνέδριο του Μάντσεστερ περιστράφηκε γύρω από θέματα, που αφορούν τους άξονες όπως τα δικαιώματα στην πολιτική λήψη αποφάσεων που προωθούν διαδικασίες ένταξης, την κατανόηση των μηνυμάτων, που προβάλλουν οι διαφορετικές φωνές, οι αλλαγές των ρόλων, η ανάπτυξη των πρακτικών παρέμβασης, και η καταγραφή των θετικών αποτελεσμάτων. (Περικοπή περίληψης)

ΔΡΟΣΙΝΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση και εξατομικευμένο διδακτικό πρόγραμμα στον αυτισμό**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.31 (2003), σσ.8-21.

* Αυτιστικός * Εξατομικευμένη διδασκαλία * Αξιολόγηση * Προσαρμογή * Διδασκαλία με στόχους

ΔΡΟΣΙΝΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Σημείωμα σε θέματα ειδικής αγωγής: μερικά οπτικοποιημένα χαρακτηριστικά των παιδιών με αυτισμό**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.31 (2003), σσ.26-29.

* Αυτιστικός * Δυσκολία μάθησης * Εξατομικευμένη διδασκαλία * Κράτος πρόνοιας * Επαγγελματική ένταξη * Οπτικοακουστικά μέσα

ΔΡΟΥΓΚΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «**Προβλήματα γραφής σε παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας και η αντιμετώπισή τους**», *Αναγέννηση*, τχ.388 (2003), σσ.18-20.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Γραφή * Πρόβλημα * Κινητικοαισθητηριακή δραστηριότητα * Θεραπευτική

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΜΗΝΑΣ, «**Τα Κ.Δ.Α.Υ. και η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ενώπιον του σχολικού αποκλεισμού των α.μ.ε.ε.α.**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.17 (2002), σσ.19-27.

* Αυτοδιοίκηση * Άτομα με ειδικές ανάγκες * Κοινωνικές υπηρεσίες * Νομοθεσία * Εκπαίδευση * Ενσωμάτωση

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΜΗΝΑΣ, «**Οι θεσμοί της σχολικής ένταξης και η συμβολή τους στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.20 (2003), σσ.23-29.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Κοινωνικό σύστημα * Νομοθεσία * Σύστημα εκπαίδευσης * Ενσωμάτωση * Αλληλεγγύη

ΖΕΡΒΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, «**Η αναπηρία και οι διαστάσεις της**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.132-140.

* Άτομο * Μειονέκτημα * Διαφοροποίηση * Σχολείο * Κοινωνικό περιβάλλον * Κοινωνική ένταξη

GUMPEL, TOM, (Μιφρ., απόδοση, και προσαρμογή στα ελληνικά: Κωνσταντίνος Μ. Ντίνας), «**Κοινωνική δεξιάτητα και εκπαίδευση στις κοινωνικές ικανότητες για πρόσωπα με νοητική υστέρηση. Μια προέκταση του συμπεριφοριστικού παραδείγματος**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.17 (2002), σσ.9-18.

* Διανοητικά μειονεκτών * Κοινωνικό μειονέκτημα * Δεξιότητα * Γνωστική ικανότητα * Κοινωνική συμπεριφορά * Εκπαίδευση

ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ., «**Το τραυλό παιδί**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85 (2002), σσ.29-31.

* Παιδί * Γλώσσα * Ψυχική υγεία * Νεύρωση * Θεραπευτική του λόγου * Περιβάλλον

ΘΕΜΑΤΑ ΕΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Πρακτικά Ημερίδας: Τα τμήματα ένταξης στην Α/θμια και Β/θμια εκπαίδευση: η αναγκαιότητα του θεσμού και η διεύρυνσή του στα γενικά σχολεία**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.18 (2002), σσ.3-58.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Άτομα με ειδικές ανάγκες * Σχολείο * Ενσωμάτωση * Ρόλος του καθηγητή

ΚΑΡΤΑΣΙΔΟΥ ΛΕΥΚΟΘΕΑ, ΧΑΡΑΤΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Η εκπαιδευτική λειτουργία της μουσικής σε παιδιά με προβλήματα ακοής**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.30 (2003), σσ.16-17.

* Μαθητής * Κουφός * Μουσική * Πρόγραμμα * Νευροφυσιολογία

ΚΕΛΕΠΕΡΤΖΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, «**Μαθησιακές δυσκολίες – ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (δυσλεξία)**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.47 (2003), σσ.22-46.

* Δυσκολία μάθησης * Dyslexia * Στάση του μαθητή * Ανάγνωση * Γραφή * Άσκηση * Συνεργασία

ΚΙΡΜΙΤΖΟΓΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ, «**Αυτισμός και διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.74-79.

* Αυτισμός * Διανοητική ανάπτυξη * Διαταραχή συμπεριφοράς * Κοινωνική αλληλεπίδραση * Επικοινωνία * Διαδικασία μάθησης

ΚΟΛΙΓΙΑΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Δυσλεξία. Η 'ασθένεια' του γραπτού κώδικα επικοινωνίας**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(442) (2002), σσ.239-241.

* Dyslexia * Γλωσσική ανάπτυξη * Δυσκολία μάθησης * Συμπεριφορά * Πρόβλημα * Αντιμετώπιση

ΚΟΥΠΠΑΝΟΥ ANNA, ΦΤΙΑΚΑ ΕΛΕΝΗ, «**Η εκπαίδευση των παιδιών με απώλεια ακοής: εκπαιδευτικές επιλογές των παιδιών με απώλεια ακοής στην Κύπρο**», *Επισήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.61-78.

* Κύπρος * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ακουστικά μειονεκτών * Επικοινωνία * Σύστημα εκπαίδευσης * Ενσωμάτωση

- The current study investigates the educational alternatives of children with hearing impairment within the frames of Cyprus Primary Education. As such, are being considered the special school, the mainstream school and the special education unit for the deaf. The conceptual framework of the study is based on the ecological model, which explores the relationship between hearing impairment and the child's environment, while ethnographical methods were applied. The environmental factors used to structure the field research, were: (a) the type of communication (sign language, vocal) the children use, (b) the teaching approach (vocal, total communication, sign language, bilingual education) and (c) the kind of school used (special, general, unit). The results indicate that disorientation prevails in each and every kind of educational option for this special group of children.

ΚΟΥΡΚΟΥΤΑΣ ΗΛΙΑΣ, «**Ενσωμάτωση παιδιών με ειδικές ανάγκες στη σχολική τάξη. Η δυναμική των κρίσεων και των συγκρούσεων: όρια και προοπτικές**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.65 (2003), σσ.26-33.

* Ελλάδα * Εξαιρετικό παιδί * Σχολείο * Ενσωμάτωση * Συμπεριφορά του καθηγητή * Αλληλενέργεια

ΛΙΑΡΑΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Περιβαλλοντική εκπαίδευση: ένα εργαλείο για την ένταξη των παιδιών με ειδικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.104-110.

* Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Ενσωμάτωση * Σχολικό περιβάλλον * Παιδαγωγική * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΜΑΝΙΑΤΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Ειδική Αγωγή**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.37-50.

* Πρόγραμμα σπουδών * Ειδικό σχολείο * Εποπικά μέσα διδασκαλίας * Διδακτική πρακτική * Εφαρμογή * Αξιολόγηση

ΜΑΝΤΕΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Το 'χάρισμα της δυσλεξίας': μύθος και πραγματικότητα**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.265 (2002), σσ.40-49.

* Δυσλεξία * Εγκέφαλος * Νευροφυσιολογία * Διάγνωση * Ψυχολογία

ΜΟΥΡΤΖΙΟΥ-ΑΒΡΑΜΙΔΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Ένταξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο νηπιαγωγείο**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127 (2002), σσ.92-94.

* Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Νηπιαγωγείο * Ενσωμάτωση * Πρόγραμμα σπουδών * Μέθοδος διδασκαλίας

ΜΟΥΣΤΑΪΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ., «**Συστήματα επικοινωνίας στην εκπαίδευση των κωφών παιδιών**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85, 86 (2002, 2003), σσ.32-35, 39-42.

* Κωφότητα * Συγκριτική εκπαίδευση * Γλώσσα * Μεθοδολογία * Θεραπευτική του λόγου * Επικοινωνιακή ικανότητα

ΜΟΥΣΤΑΪΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Η κοινωνική ενσωμάτωση – ένταξη των κωφών**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.44-55.

* Κουφός * Αυτοαντίληψη * Επικοινωνία * Κοινωνία * Ενσωμάτωση * Διομαδικές σχέσεις

ΜΠΑΤΖΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, «**Παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές και διαταραχές συμπεριφοράς**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.492, 493 (2002), σσ.174-178, 209-216.

* Εξαιρετικό παιδί * Διαταραχή συμπεριφοράς * Συναισθηματική διαταραχή * Ψυχοθεραπεία * Ειδικό σχολείο * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΝΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΗΝΑΣ, «**Συμβουλευτική αγωγή γονεών-παιδιών, ατόμων με ειδικές ανάγκες σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης. Ελεύθερο σώμα**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.401-404.

* Σεξουαλική Αγωγή * Έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας * Συμβουλευτική * Θεραπευτική * Κοινωνική αλλαγή

ΝΤΙΝΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Μ., «Ήταν ένα μικρό καράβι», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127 (2002), σσ.89-92.

* Ελλάδα * Εξαιρετικό παιδί * Εκπαίδευση μειονεκτούντων * Παιδαγωγικές τάσεις * Καθηγητής ειδικού σχολείου * Πνεύμα και χιούμορ

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΓΟΥΔΗΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Ηλεκτρονικός Οδηγός Σπουδών για άτομα με εξασθενημένη όραση**», *Μέντορας*, τχ.7 (2003), σσ.81-93.

* Παιδιά με ειδικές ανάγκες – εκπαίδευση * Οπτικά μειονεκτών * Ανάγνωση * Λογισμικό * Πρόγραμμα σπουδών * Πανεπιστήμιο Μακεδονίας * Εφαρμογές Πληροφορικής

• Στο άρθρο παρουσιάζεται η μελέτη και η δημιουργία ενός Ηλεκτρονικού Οδηγού Σπουδών του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για άτομα με εξασθενημένη όραση. Στην ουσία πρόκειται για τη δημιουργία ενός «ομιλούντος βιβλίου». Το λογισμικό παρέχει τη δυνατότητα ανάγνωσης των περιεχομένων του Οδηγού Σπουδών τόσο από άτομα με τύφλωση όσο και από άτομα με μειωμένη οπτική οξύτητα ή στένωση οπτικού πεδίου. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μέσω της πολλαπλότητας των επιλογών στα χρώματα, στο μέγεθος και στη μορφή των γραμμάτων. Το λογισμικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρουσίαση οποιουδήποτε βιβλίου ή εντύπου, παρέχοντας μια σημαντική υποδομή για την εκπαίδευση των ατόμων με εξασθενημένη όραση.

ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, «**Δίγλωσση εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη του κωφού ατόμου**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.18 (2002), σσ.59-74.

* Κουφός * Γλώσσα και εκπαίδευση * Διαφοροποίηση * Διγλωσσία * Νοηματική γλώσσα * Ενσωμάτωση

ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, «**Οριζόντια και κάθετη ένταξη. Ο πολυεπίπεδος χαρακτήρας της εντάξεως με παράδειγμα την εκπαιδευτική και κοινωνική ένταξη των ανηκόνων**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.20 (2003), σσ.3-22.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Ακουστικά μειονεκτών * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Ενσωμάτωση * Μελέτη περίπτωσης

ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ Α., «**Οι γνώμες των δασκάλων για την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα ολιγοθέσια σχολεία**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.45 (2002), σσ.19-36.

* Προβληματικό παιδί * Έρευνα * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Οικογενειακό περιβάλλον * Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών * Εποπτικά μέσα διδασκαλίας * Εκπαιδευτική πολιτική

ΠΑΠΠΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Σ., «**Εκπαίδευση και συμβουλευτική γονέων με παιδιά με ειδικές ανάγκες στα πλαίσια των σχολών γονέων**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.141-145.

* Εκπαίδευση γονέων * Εξαιρετικό παιδί * Σχέση γονιού-παιδιού * Σχέση γονιού-καθηγητή * Ψυχολογία * Σύμβουλος προσανατολισμού

ΣΑΡΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Το θεατρικό παιχνίδι ως επικοινωνιακό διάμεσο στα βαρήκοα παιδιά: η διαμεσολαβητική λειτουργία του σωματικού σχήματος**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.113-128.

* Παιδί * Βαρνηκοΐα * Θέατρο * Παιχνίδι * Εικόνα του σώματος * Νοηματική γλώσσα * Έρευνα δράσης

- Pour les enfants malentendants le jeu théâtral constitue un instrument d' amélioration de la connaissance de son schéma corporel et de ses aptitudes langagières. Par les jeux théâtraux les enfants malentendants acquièrent des aptitudes cognitives, métacognitives et relationnelles conduisant à leur autonomie. Ce sont les résultats d' une recherche-action dont nous exposons le déroulement dans cet article.

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΔΗΜΑΚΑΚΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΓΙΑΒΡΙΜΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΚΛΟΥΒΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, **«Επαγγελματική κατάσταση και αυτοεκτίμηση ατόμων με προβλήματα όρασης»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.110-125.

* Οπτικά μειονεκτών * Κοινωνικό περιβάλλον * Επαγγελματική κατάρτιση * Επαγγελματική ένταξη * Επαγγελματική ικανοποίηση * Αυτοαντίληψη * Αποτέλεσμα έρευνας

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., **«Αξιολόγηση των στρεσογόνων παραγόντων που χαρακτηρίζουν τις μητέρες των παιδιών με ειδικές ανάγκες (νοητική καθυστέρηση) και αναπτυξιακές διαταραχές με το Clarke Q.R.S.»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.499 (2003), σσ.81-86.

* Καθυστερημένο παιδί * Μητέρα * Σχέση μητέρας – παιδιού * Άγχος * Ερωτηματολόγιο * Έρευνα

- Στη μελέτη αυτή διερευνώνται οι παράγοντες που δημιουργούν το περισσότερο στρες σε 54 μητέρες (N=54) με παιδιά με νοητική υστέρηση και αναπτυξιακές διαταραχές, με το Clarke Q.R.S., ώστε να προταθούν μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι μητέρες αυτών των παιδιών βιώνουν ως πιο στρεσογόνους παράγοντες, το Αίσθημα Θυσίας – Μαρτυρίου, τα Χαρακτηριστικά του παιδιού, την Αντίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος, την Συναισθηματική αντίδραση. Ακολουθούν με μικρότερη ένταση οι υπόλοιποι παράγοντες όπως, οι Απαιτήσεις σε χρονική απασχόληση κ.λπ. (Περικοπή περίληψης)

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, **«Δυσλεξία: ένας διαφορετικός τρόπος μάθησης»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(450) (2003), σσ.160-172.

* Διαταραχή συμπεριφοράς * Ορολογία * Έρευνα * Αποκλίνουσα συμπεριφορά * Θεραπευτική * Συμβουλευτική

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, **«Νευροψυχολογική προσέγγιση της μαθηματικής ικανότητας και της αναπτυξιακής δυσαριθμοσίας – Θεραπευτικές αρχές»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(453-454) (2003), σσ.387-392.

* Δυσλεξία * Μαθηματικό πρότυπο * Μαθηματικοί * Αριθμητική * Μέθοδοι διδασκαλίας * Διαγνωστικό τεστ

ΣΚΟΡΔΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ., **«Η σημασία της εννοιολογικής εξέλιξης για τη ζωή των ατόμων με προβλήματα όρασης. Ο ρόλος του δασκάλου»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.492, 493 (2002), σσ.179-183, 205-208.

* Τυφλός * Σχηματισμός εννοιών * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Ρόλος του καθηγητή * Σχέση γονιού-μαθητή

ΣΚΟΡΔΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ., **«Τα κύρια γλωσσολογικά στοιχεία της νοηματικής γλώσσας που την καθιστούν ολοκληρωμένη γλώσσα. Ο ρόλος της για τους κωφούς»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(452) (2003), σσ.304-307.

* Ακουστικά μειονεκτών * Γλώσσα με σήματα * Γλωσσική δεξιότητα * Γλωσσική ανάπτυξη * Διανοητική ανάπτυξη

ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α., «Παιδιά με προβλήματα όρασης», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445), 8 (446) (2002), σσ.339-345, 440-447.

* Οπτικά μειονεκτών * Δυσκολία μάθησης * Παιδί * Φαντασία * Οπτικοακουστική μέθοδος * Μνήμη

ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Μ., «Προβλήματα των άκρων: ελλείψεις, δυσπλασίες, ακρωτηριασμοί, παραμορφώσεις. Επιπτώσεις στο σχολικό πρόγραμμα», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(451) (2003), σσ.205-208.

* Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Σωματικά μειονεκτών * Θεραπευτική * Εκπαίδευση μειονεκτούντων * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΤΟΚΑΣ ΤΑΣΟΣ, «Η 'ένταξη' των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη βασική εκπαίδευση: μύθοι - πραγματικότητα - προοπτικές», *Θέματα Παιδείας*, τχ.13 (2003), σσ.23-28.

* Μειονεκτών * Σχολική προσαρμογή * Ίσες ευκαιρίες * Επαγγελματική ένταξη * Ελλάδα * Εκπαιδευτική πολιτική

ΤΟΤΟΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ Δ., «Αγωγή και συμβουλευτική παιδιών με ειδικές ανάγκες», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.91-95.

* Εξαιρετικό παιδί * Οδηγητική * Ελλάδα * Κοινωνία * Ενσωμάτωση * Ειδικό σχολείο

ΤΣΑΜΠΑΡΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΚΟΝΣΟΛΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΤΣΙΜΠΙΔΑΚΗ ΑΣΗΜΙΝΑ, «Ένα μοντέλο συνεργασίας και κοινωνικής αλληλεγγύης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τις οικογένειές τους: η περίπτωση του ιδρύματος 'La Rete' στο Trento της Ιταλίας», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.18 (2002), σσ.81-91.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Οικογένεια * Κοινωνία * Συνεργασία * Ίδρυμα * Ιταλία

- Η συνεργασία ανάμεσα στην οικογένεια, τις κοινωνικές δομές που περιστοιχίζουν το άτομο με ειδικές ανάγκες και τους ειδικούς, αποτελεί αίτημα της σύγχρονης κοινωνίας αλλά και νομοθετική καταξίωση στο χώρο της ειδικής αγωγής στο διεθνή χώρο. Το αίτημα αυτό βρίσκει άμεση εφαρμογή στο Τρέντο της Ιταλίας, στο ίδρυμα 'La Rete', το οποίο αποτελεί ένα δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τις οικογένειές τους. Η παρούσα καταγραφή – βασισμένη στην προσωπική εμπειρία η οποία αποκτήθηκε από τρίμηνη πρακτική – κλινική άσκηση αλλά και σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία – επιδιώκει να δώσει μία όσο το δυνατόν σφαιρική προσέγγιση της οργάνωσης και της λειτουργίας του ιδρύματος, το οποίο βασισμένο στη φιλοσοφία της «κοινοτικής περίθαλψης», παρέχει εκπαίδευση και υποστήριξη σε άτομα με πολλαπλές ειδικές ανάγκες και τις οικογένειές τους.

ΤΣΑΜΠΑΡΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΤΣΙΜΠΙΔΑΚΗ ΑΣΗΜΙΝΑ, «Η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών από νήπια με σωματικές δυσκολίες στο σχολικό περιβάλλον: η καταγραφή μιας περίπτωσης ενός νηπίου με 'εγκεφαλική παράλυση'», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.3-18.

* Τεχνολογία * Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Εγκεφαλική παράλυση * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Σχολείο

- Στη σύγχρονη εποχή, η τεχνολογία της πληροφορίας και της επικοινωνίας είναι παντού παρούσα, στο σπίτι, στην εργασία, στον ελεύθερο χρόνο και φυσικά στο σχολείο. Κατά συνέπεια, όλα τα παιδιά και ιδιαίτερα τα παιδιά με ειδικές ανάγκες πρέπει να προετοιμάζονται ώστε να δεχτούν την πρόκληση ενός γρήγορου και μεταβαλλόμενου τεχνολογικού κόσμου. Η παρούσα μελέτη επιδιώκει να εξετάσει τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών (Η/Υ) από νήπια με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και

σωματικές δυσκολίες. Η εργασία, μέσα από την παρουσίαση μίας περίπτωσης ενός νηπίου με εγκεφαλική παράλυση στοχεύει να διερευνήσει το ρόλο των υπολογιστών και της τεχνολογίας στην εκπαίδευση των μαθητών στα πρώτα χρόνια της φοίτησής τους, όταν αρχίζουν να μαθαίνουν τη γραφή, την ανάγνωση και την αριθμητική. (Περικοπή περίληψης)

ΤΣΙΝΑΡΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ., **«Η διάσταση πιλοτικών αποφάσεων και πράξης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Από τον πολιτικό σχεδιασμό στην κοινωνική εμπέδωση, από το θεωρητικά εφαρμόσιμο στο κοινωνικά ανεφάρμοστο»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.25-46.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Κοινωνική αλληλεπίδραση * Ανάλυση εννοιών * Ευρωπαϊκή Ένωση * Νομοθεσία * Επισκόπηση της κατάστασης ενός θέματος

ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΟΓΛΟΥ-ΞΕΝΟΔΟΧΙΔΗ ΘΑΛΕΙΑ, **«Τα αδέρφια του παιδιού με ιδιαίτερες ανάγκες»**, *Κοινωνική Εργασία*, τχ.67 (2002), σσ.155-165.

* Εξαιρετικό παιδί * Αδέρφια * Διαπροσωπικές σχέσεις * Οικογένεια * Προσαρμογή

- The objective of the present study focuses on the impact of a child with special needs or a chronic disease on his/her siblings. Through a review of various studies, the feelings, thoughts, the coping and adaptation process of the exceptionality by the healthy sibs are described. Special emphasis is given on the sibling relationship processes within the bounds of the family system.

ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, **«Αναλυτικό πρόγραμμα ειδικής αγωγής (Π.Δ. 301/1996) ή το ενιαίο αναλυτικό πρόγραμμα γενικής εκπαίδευσης, προσαρμοσμένο στις ανάγκες κάθε μαθητή;»**, *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.17 (2002), σσ.54-65.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική ανάγκη * Εξατομίκευση * Καθηγητής * Επιμόρφωση

ΧΟΥΡΔΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, **«Το συστημικό μοντέλο παρέμβασης στο πλαίσιο της οικογένειας που έχει άτομο με ειδικές ανάγκες»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.47-61.

* Θεωρία συστημάτων * Άτομα με ειδικές ανάγκες * Οικογένεια * Παρέμβαση * Ένταξη * Επαγγελματικός προσανατολισμός

- Until the middle of the twentieth century, the parents of children with special needs did not involve with programs aiming to help the education of their children. But, the development of the systemic theory has helped to evaluate the dynamic of the relationships which are been developed within the limits of a family that includes a member with special needs. So nowadays the role of the parents as collaborators is been recognized and these people are regarded to be indispensable for the planning, development and valuation of programs concerning their children. In conclusion to all these, the systemic theory of interference has as target to help the family which has a member with special needs to function as normally as possible, satisfying its personal needs too.

5. ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ, **«Διδακτικοί στόχοι. Προτάσεις των φιλολόγων καθηγητών των γυμνασίων του νομού Ημαθίας»**, *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.444-452.

* Στόχος διδασκαλίας * Εκπαίδευση, στοιχειώδης – διδασκαλία * Εκπαίδευση μέση – διδασκαλία * Αλληλεγγύη * Διαφοροποίηση * Πρόβλημα, λύση του

ΑΛΑΧΙΩΤΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ Ν., «**Η Ευέλικτη Ζώνη του σχολείου**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.5-14.

* Ευέλικτη Ζώνη * Πρόγραμμα σπουδών * Υποχρεωτική εκπαίδευση * Εκπαιδευτική καινοτομία * Ομαδική μάθηση * Διδακτικά βοηθήματα

- Η Ευέλικτη Ζώνη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης αποτελεί καινοτομία του ΥΠΕΠΘ μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που αποβλέπει στην αναβάθμιση του κοινωνικού και πολιτιστικού ρόλου του σχολείου, συμβάλλοντας έτσι στην επιδιωκόμενη ενίσχυση του σχολικού παιδαγωγικού περιβάλλοντος. Η εν λόγω καινοτομία βασίζεται στη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, προωθεί την ανάπτυξη σχεδίων εργασίας (projects), την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και ενισχύει τη δημιουργική και διερευνητική μάθηση και την κριτική σκέψη. Μπορεί, επίσης, να λειτουργήσει και να καταδειχθεί σαν ένα «φίλτρο» στο οποίο θα δοκιμαστούν τα τρέχοντα πιλοτικά προγράμματα και θα δοκιμάζονται τα μέλλοντα, για να διαφανεί ποιο μπορεί να «επιβιώσει» και να αποτελέσει συστατικό στοιχείο της Ευέλικτης Ζώνης και του σχολείου γενικότερα.

ΑΛΑΧΙΩΤΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ Ν., «**Για ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.7-18.

* Διαθεματικότητα * Εκπαιδευτική καινοτομία * Μέθοδος διδασκαλίας * Μαθητής * Κριτικό πνεύμα * Ανάπτυξη προσωπικότητας

- Με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και τα συνακόλουθα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) που εισηγείται το Π.Ι., επιχειρείται μια ισόρροπη, κάθετη κατανομή της διδακτέας ύλης και οριζόντια διασύνδεση των μαθημάτων μέσα από θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες, με σκοπό την αλλαγή της θεώρησης των στόχων, της μεθοδολογίας και της διδακτικής πράξης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Οι καινοτομίες που ενυπάρχουν στην εισήγηση του Π.Ι. μορφοποιούν το πλαίσιο για μια ουσιαστική εσωτερική μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος στο Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό και το Γυμνάσιο, προσδίδοντας τη δυναμική εκείνη και την ευελιξία στο σχολείο για να ανταποκρίνεται με επιτυχία στην κοινωνική ρευστότητα της συναρπαστικής εποχής μας και να προετοιμάζει με επιτυχία την κοινωνική ένταξη του μαθητή. Ο σχετικός διάλογος που έγινε σηματοδότησε μια ουσιαστική, άμεση επικοινωνία με τους μαχόμενους εκπαιδευτικούς και τα στελέχη της εκπαίδευσης και συνέβαλε στη βελτιστοποίηση της πρότασης του Π.Ι.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «**Η διαθεματικότητα στα φιλολογικά μαθήματα του γυμνασίου**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.149-157.

* Ανθρωπιστικές Επιστήμες * Διαθεματικότητα * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Φιλολογία * Διδακτική * Πολιτισμός

- Στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών δίνονται ο σκοπός και οι στόχοι των φιλολογικών μαθημάτων και η διαθεματική τους προσέγγιση. Επιδιώκεται στα νέα Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ. η εσωτερική συνοχή των προγραμμάτων σπουδών σε όλες τις βαθμίδες σε μια προσπάθεια ελάφρυνσης και ολιστικής προσέγγισης της γνωστικής ύλης, δηλαδή οριζόντιας σύνδεσης των μαθημάτων. Περιγράφεται η διαθεματικότητα, δίνονται τα κύρια χαρακτηριστικά της διαθεματικής προσέγγισης και οι άξονες της αναμόρφωσης των Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ. Ακολουθεί κατά γνωστικό αντικείμενο η συνοπτική παρουσίαση των νέων στοιχείων του αναλυτικού προγράμματος που δίνει έμφαση στη διαδικασία. Τέλος, δίνονται ενδεικτικά και συνοπτικά

παραδείγματα διαθεματικών προσεγγίσεων στα φιλολογικά μαθήματα και αναλυτικότερα για τον πολιτισμό, από την ενότητα Φαιακίδα, Ομήρου Οδύσσεια.

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΛΑΪΑ Δ., **«Η εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης κατά το σχολικό έτος 2001-2002»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.271-285.

* Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Εκπαιδευτική καινοτομία * Διδακτικά βοηθήματα * Επιμόρφωση

- Στόχος του άρθρου είναι να αποτυπώσει μεθοδικά τα στάδια της εφαρμογής του πιλοτικού πειραματικού προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης κατά το πρώτο έτος της υλοποίησής του και να καταγράψει τα πρώτα αποτελέσματα που προκύπτουν.

ΓΚΛΙΑΟΥ-ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ, **«Λογοτεχνία και διαθεματικότητα στα προγράμματα σπουδών του νηπιαγωγείου»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.119-126.

* Παιδική λογοτεχνία * Διαθεματικότητα * Προσχολική αγωγή * Στρατηγική της μάθησης * Μέθοδος διδασκαλίας

- Η Λογοτεχνία κατέχει σημαντική θέση στα νέα Προγράμματα Σπουδών του Νηπιαγωγείου. Συγκεκριμένα στο πρόγραμμα «Η Γλώσσα στο νηπιαγωγείο», τόσο στην Προφορική Επικοινωνία όσο και στην Ανάγνωση και τη Γραφή δίνονται στα παιδιά ευκαιρίες για να αναπτύξουν ικανότητες όπως να διηγούνται, να αφηγούνται, να δημιουργούν και να συνθέτουν κείμενα, να εμπλουτίζουν τον προφορικό τους λόγο μέσα από την απομνημόνευση και την απαγγελία ποιημάτων, λαχνισμάτων, αινιγμάτων, γλωσσοδετών. (...) Η Μελέτη Περιβάλλοντος αλλά και η Έκφραση και Δημιουργία και συγκεκριμένα η Θεατρική Αγωγή προσφέρουν, επίσης, ευκαιρίες μέσα από κατάλληλες δραστηριότητες για την προώθηση του διαλόγου και την επεξεργασία λογοτεχνικών κειμένων. (Περικοπή περίληψης)

ΔΑΛΚΟΣ Γ., **«Τα αναλυτικά προγράμματα και η ανάγκη της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.86-97.

* Σύστημα εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών * Σχεδίαση * Η.Π.Α. * Ευρώπη * Ελλάδα * Παράδοση * Καινοτομία * Διαθεματικότητα

ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Η σημασία της συνεργατικής ικανότητας ως σκοπού διδασκαλίας στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση»**, *Φιλολογος*, τχ.108 (2002), σσ.267-282.

* Στόχοι της εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών * Στόχος διδασκαλίας * Συνεργασία * Συμμετοχή σε ομάδα * Συμπεριφορά του καθηγητή * Αλληλενέργεια

ΚΑΡΑΤΖΙΑ-ΣΤΑΥΛΙΩΤΗ ΕΛΕΝΗ, **«Η διαθεματικότητα στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών: παραδείγματα από την ευρωπαϊκή εμπειρία και πρακτική»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.52-65.

* Διαθεματικότητα * Συγκριτική εκπαίδευση * Ποιότητα εκπαίδευσης * Γνωστική διεργασία * Έννοια * Δεξιότητα

- Ο ρόλος και η σημασία των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα προσδιορίζεται από τις αναφορές των ιστορικών και άλλων μελετητών της εκπαίδευσης αλλά και από τη σημαντική θέση που καταλαμβάνουν στην έκφραση του πολιτικού λόγου και στην υλοποίηση πολιτικών επιλογών. Οι επιλογές που αφορούν τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών προσαρμόζονται στις ανάγκες της κάθε εποχής και εκφράζουν τη βούληση για τη βελτιστοποίηση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος και των κοινωνικών του προεκτάσεων. Η επισκόπηση βασικών θεωρητικών

αναζητήσεων στο πεδίο της σύνταξης Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών και οι αναφορές στην ευρωπαϊκή εμπειρία και πρακτική αναδεικνύουν τη σημασία του εγχειρήματος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για την προώθηση της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης.

ΚΟΜΗΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΗΣ, **«Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης (έννοια και σπουδαιότητα της διαθεματικότητας)»**, *Εκπαιδευτικοί Προβληματισμοί*, τχ.10 (2003), σσ.41-42.

* Διαθεματική προσέγγιση * Γνώση * Μαθητής * Σχέδιο εργασίας

ΚΟΜΗΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΗΣ, **«Διαθεματική προσέγγιση της γνώσης»**, *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.30 (2003), σσ.14-15.

* Διαθεματικότητα * Μαθητοκεντρική διδασκαλία * Διανοητική ανάπτυξη * Κριτικό πνεύμα * Ποιότητα εκπαίδευσης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, **«Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.37-51.

* Αξιολόγηση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Μαθητής * Διαθεματικότητα * Εκπαιδευτική καινοτομία * Αύξηση επίδοσης

- Στην εργασία αυτή προσεγγίζεται η οργάνωση, η λειτουργία και το περιεχόμενο της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή σύμφωνα με τη φιλοσοφία και τον παιδαγωγικό προσανατολισμό του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών. Εκτιμάται ότι εγγύτερα στη σκοποθεσία – στοχοθεσία του Δ.Ε.Π.Π.Σ. βρίσκονται οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης και τα ποιοτικά μέσα έκφρασης του αποτελέσματός της, χωρίς όμως να εξοβελίζονται πλήρως τα ποσοτικά μέσα αποτύπωσής της. Τέλος, εξετάζεται διεξοδικότερα η περιγραφική μορφή έκφρασης του μαθησιακού και κατά συνέπεια του αξιολογικού αποτελέσματος, η οποία παρέχει τη δυνατότητα να περιγραφούν διαφοροποιημένα και με περισσότερη σαφήνεια και πληρότητα οι επιδόσεις του μαθητή.

ΜΑΣΤΡΑΠΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, **«Το εγχειρίδιο 'Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου': το πρώτο στάδιο εφαρμογής του νέου προγράμματος σπουδών ιστορίας στο λύκειο»**, *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.21-25.

* Ιστορία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Σχολικό βιβλίο * Θεωρία * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΜΑΤΣΑΓΠΟΥΡΑΣ ΗΛΙΑΣ Γ., **«Ευέλικτη Ζώνη διαθεματικών προσεγγίσεων: μια εκπαιδευτική καινοτομία που αλλάζει το σχολείο»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.15-30.

* Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Εκπαιδευτική καινοτομία * Μέθοδος διδασκαλίας * Κοινωνία * Κουλτούρα * Κατανομή του σχολικού χρόνου

- Η Ευέλικτη Ζώνη αποτελεί ένα καινοτόμο πρόγραμμα, που καλύπτει τουλάχιστον δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα και λειτουργεί εντός του υποχρεωτικού ωρολόγιου προγράμματος. Σκοπός της Ε.Ζ. είναι να εξασφαλίσει στον εκπαιδευτικό το θεσμικό και το χρονικό πλαίσιο για να μελετήσει η τάξη του θέματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους μαθητές, ακολουθώντας τρόπους που δεν είναι εύκολο να εφαρμόσει στο συμβατικό πρόγραμμα. Με τις αρχές και τις πρακτικές της η Ε.Ζ. αναβαθμίζει το ρόλο των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία και την αυτονομία του εκπαιδευτικού και της σχολικής μονάδας, συνδέει το σχολείο με την κοινωνία και τη σχολική γνώση με την κοινωνική και φυσική πραγματικότητα. Όλα αυτά λειτουργούν ανανεωτικά και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για γενικότερες αλλαγές στο σχολικό σύστημα.

ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ ΗΛΙΑΣ Γ., «**Διεπιστημονικότητα, διαθεματικότητα και ενιαιοποίηση στα νέα προγράμματα σπουδών: τρόποι οργάνωσης της σχολικής γνώσης**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.19-36.

* Διεπιστημονική θεώρηση * Διαθεματικότητα * Εκπαιδευτική καινοτομία * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Δημιουργικές δραστηριότητες * Μάθηση με ανακάλυψη

- Τα προβλήματα που έχουν προκύψει από τον κατακερματισμό της σχολικής γνώσης σε αυτοτελή και ανεξαρτήτως διδασκόμενα μαθήματα σε συνδυασμό με τις νέες επιστημολογικές, παιδαγωγικές και κοινωνικές αντιλήψεις για τη φύση της γνώσης, για τη διαδικασία της μάθησης και για το ποιο πρέπει να είναι στις ημέρες μας το περιεχόμενο της γενικής παιδείας οδήγησαν στην αμφισβήτηση του περιεχομένου και του τρόπου οργάνωσης των παραδοσιακών αναλυτικών προγραμμάτων και στην αναζήτηση εναλλακτικών προτάσεων. Στην προβληματική αυτή κινούνται τα νέα προγράμματα σπουδών της χώρας μας, τα οποία προσαρμόζουν στην ελληνική πραγματικότητα τις αρχές και πρακτικές των διεπιστημονικών και διαθεματικών προγραμμάτων σπουδών, που αποτελούν τις πλέον αξιόπιστες αντιπροτάσεις στα συμβατικά αναλυτικά προγράμματα.

ΜΠΑΡΜΠΑΤΣΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΛΛΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ ΣΤΕΛΛΑ, «**Για την 'Ευέλικτη Ζώνη'**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.61 (2002), σσ.10-11.

* Ευέλικτη Ζώνη * Διαθεματικότητα * Πρόγραμμα σπουδών * Επιμόρφωση * Ειδική αγωγή * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΤΟΥΛΙΑΤΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, «**Η ενότητα των επιστημών και η διδασκαλία τους στα προγράμματα του σχολείου**», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.64-67.

* Διαθεματικότητα * Πρόγραμμα σπουδών * Διδακτική πρακτική * Αξιολόγηση * Κριτική * Πρόβλημα, λύση του

ΤΟΥΛΙΑΤΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, «**Η διδασκαλία της ιστορίας και το βιβλίο της Β' λυκείου: 'Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου, 565-1815'**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.28-37.

* Ιστορία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Σχολικό βιβλίο * Θεωρία * Αξιολόγηση * Κριτική

ΧΙΟΝΙΔΟΥ-ΜΟΣΚΟΦΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) των Μαθηματικών στην υποχρεωτική εκπαίδευση**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.80-100.

* Μαθηματικά * Παιδαγωγικές τάσεις * Διαθεματικότητα * Νηπιαγωγείο * Υποχρεωτική εκπαίδευση * Εκπαιδευτική καινοτομία

- Στο άρθρο αυτό παρουσιάζεται περιληπτικά η εξέλιξη από το Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (Ε.Π.Π.Σ.), 1998 των Μαθηματικών στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.), 2001 του ίδιου μαθήματος. Από τη «διδασκτέα» ύλη του «Αναλυτικού Προγράμματος» των Μαθηματικών πριν το 1998, φτάσαμε στο σημείο να τεθούν από το Ε.Π.Π.Σ., 1998 οι γενικοί στόχοι για τη μαθηματική εκπαίδευση των μαθητών. Το Δ.Ε.Π.Π.Σ. του 2001 συμπλήρωσε το Ε.Π.Π.Σ., 1998 αλλά και το ανέπτυξε με τις διαθεματικές προσεγγίσεις και την ολιστική, συστημική προσέγγιση στη διδασκαλία και μάθηση των Μαθηματικών. (Περικοπή περιλήψης)

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ – ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

ΒΑΣΑΛΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, ΦΛΟΓΑΪΤΗ ΕΥΓΕΝΙΑ, «**Η διδακτική τεχνική 'εργαστήριο για το μέλλον'**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2002), σσ.97-110.

* Καθηγητής * Επιμόρφωση * Πειραματική εκπαίδευση * Καινοτομία * Επίλυση προβλημάτων * Περιβαλλοντική εκπαίδευση

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, σε ένα σχολείο που αλλάζει, στο πλαίσιο των κοινωνικοοικονομικών εξελίξεων και των προκλήσεων που αυτές θέτουν, είναι απαραίτητη στη σημερινή εποχή. Ιδιαίτερα σημαντική ενότητα στα προγράμματα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αποτελούν οι καινοτόμες διδακτικές τεχνικές. Το «Εργαστήριο για το Μέλλον» ως καινοτόμος διδακτική τεχνική, είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τον εκπαιδευτικό. Εφαρμόζεται στη μελέτη προβληματικών καταστάσεων και αποβλέπει στην αναζήτηση λύσεων και την εκπόνηση συγκεκριμένων σχεδίων δράσης. Στο άρθρο αυτό αναπτύσσεται το θεωρητικό πλαίσιο της τεχνικής και παρουσιάζεται μία εφαρμογή με συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. (Περικοπή περίληψης)

ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ., «**Η εισαγωγή και η υποδοχή των καινοτομιών στα σχολεία: θεωρητικό πλαίσιο και πρακτικά προβλήματα**», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.16-23.

* Σχολείο * Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Εκπαιδευτική καινοτομία * Θεωρία * Διδακτική πρακτική * Στόχοι της εκπαίδευσης * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήρια

ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ., «**Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: μορφωτικό αγαθό ή εκπαιδευτικό αδιέξοδο;**», *Φιλολογος*, τχ.108 (2002), σσ.258-266.

* Αρχαία Ελληνικά * Διδασκαλία * Ιστορία της εκπαίδευσης * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Δυσκολία μάθησης * Πρόβλημα, λύση του

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Ευέλικτη Ζώνη διαθεματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(450) (2003), σσ.153-156.

* Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Συμμετοχή * Έρευνα * Δημιουργικές δραστηριότητες * Αξιολόγηση

ΠΡΑΣΤΙΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ, «**Η παιδική λογοτεχνία μέσα από το θεατρικό παιχνίδι**», *Διαδρομές*, τχ.8 (2002), σσ.254-261.

* Παιδική λογοτεχνία * Θέατρο * Παιχνίδι * Παιδί * Σωματική έκφραση * Μουσική και κίνηση

6.1. ΓΛΩΣΣΑ

ΑΓΓΕΛΑΚΟΣ ΚΩΣΤΑΣ Γ., «**Ιδεολογικοί δείκτες στις εκθέσεις των μαθητών στις πανελλήνιες εξετάσεις (από την αρχή της ελευθερίας στην έκφραση σε μια 'κατασκευασμένη συναίνεση')**», *Θαλλά*, τχ.13 (2002), σσ.167-180.

* Γραπτή έκφραση * Εκθέσεις, μαθητικές * Διδασκαλία * Εξεταστικό σύστημα * Ιδεολογία * Στερεότυπο * Αποτέλεσμα έρευνας

- ΑΪΔΙΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Ανάπτυξη μεταγλωσσικών ικανοτήτων και κατάκτηση της εγγραμματοσύνης»**, *Φιλολογος*, τχ.111 (2003), σσ.93-110.
 * Προφορική έκφραση * Γραπτή έκφραση * Γλωσσολογία * Ψυχολογία * Γλωσσική ανάπτυξη * Θεωρία
- ΑΡΑΒΑΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, **«Παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της γλώσσας»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(453-454) (2003), σσ.344-350.
 * Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική συμπεριφορά * Οικογενειακό περιβάλλον * Σχολική ζωή * Σχολικό βιβλίο * Γλωσσική δεξιότητα
- ΑΡΧΑΚΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ, ΒΡΑΚΑΤΣΕΛΗ ΣΟΦΙΑ, **«Ο συμφραστικός προσδιορισμός του συνομιλιακού φαινομένου της διακοπής: ανάλυση δεδομένων από νεανικές συνομιλίες»**, *Γλώσσα*, τχ.55 (2002), σσ.29-50.
 * Επικοινωνία * Προφορική έκφραση * Γυναίκα * Άντρας * Κοινωνικό περιβάλλον * Κοινωνική συμπεριφορά * Διαφοροποίηση
- ΒΕΪΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, **«Σημσιολογικές μεταβολές της έννοιας 'λόγος': παράδειγμα διαθεματικής διδασκαλίας στη Γ' τάξη του γυμνασίου»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.158-167.
 * Φιλολογία * Διαθεματικότητα * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Διδακτική * Γνωστική διεργασία * Έννοια
- Το άρθρο αυτό αναφέρεται: α. στις δυνατότητες που προσφέρουν τα φιλολογικά, ιδιαίτερα, μαθήματα για την εφαρμογή διαθεματικών διδασκαλιών, β. παρουσιάζει τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να οργανωθεί μία διαθεματική διδασκαλία, γ. επικεντρώνεται σε διαθεματική σημασιολογική ανάλυση μιας γενικής έννοιας που απαντά σε πολλά μαθήματα της Γ' γυμνασίου και δ. επεξεργάζεται ένα σχετικό παράδειγμα διαθεματικής διδασκαλίας στην τάξη αυτή.
- ΓΛΩΣΣΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), **«Αφιέρωμα: Πρόγραμμα σπουδών γλώσσας του δημοτικού»**, *Γλώσσα*, τχ.54 (2002), σσ.7-75.
 * Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία της γλώσσας * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Καινοτομία * Στρατηγική της μάθησης * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο
- ΓΟΥΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Μνήμη και λήθη της σωστής γραφής των λέξεων της καρτέλας, στο μάθημα της γλώσσας στο δημοτικό σχολείο»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.391-400.
 * Δημοτικό σχολείο * Δυσκολία μάθησης * Έρευνα * Λεξιλόγιο * Αποτέλεσμα * Ορθογραφία
- ΔΑΡΑΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α., **«Φωνολογική ενημερότητα και ανάγνωση»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.1 (448) (2003), σσ.33-45.
 * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδασκαλία γλώσσας * Γραφή – Σπουδή και διδασκαλία * Φωνολογία * Ανάγνωση * Ανάπτυξη αντίληψης
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), **«Αφιέρωμα στον ελληνισμό της Αζοφικής»**, *Ελληνική Διεθνής Γλώσσα*, τχ.5(49) (2002), σσ.486-535.
 * Έλληνες στην Ουκρανία * Γλώσσα και πολιτισμός * Ήθη και έθιμα * Διάλεκτος * Ελλάδα – Ιστορία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα στον ελληνισμό των Βλάχων (Α'-Β')**», *Ελληνική Διεθνής Γλώσσα*, τχ.6(50), 7(51) (2002), σσ.602-645, 720-757.

* Κουτσόβλαχοι * Διάλεκτος * Γλώσσα και πολιτισμός * Ήθη και έθιμα * Ιστορία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα στον 4^ο Διαγωνισμό Αρχαίων Ελληνικών**», *Ελληνική Διεθνής Γλώσσα*, τχ.1(53) (2003), σσ.3-25.

* Ελληνική γλώσσα, αρχαία * Μαθητής * Διαγωνισμός * Βράβευση

ΖΩΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΑΡΓΥΡΟΥΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «**Η διδασκαλία του παραγωγικού γραπτού λόγου σαν φορέα πολιτισμού και μέσου επικοινωνίας**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.133-137.

* Γραπτή έκφραση * Γραπτή εργασία * Δημιουργικότητα * Επίγνωση * Πολιτιστική ταυτότητα * Επανάληψη * Ρόλος του καθηγητή

ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Η κοινωνιογλωσσολογία στο κοινωνικό μοντέλο περιγραφής της γλώσσας και ο τρόπος διδασκαλίας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(442) (2002), σσ.242-247.

* Κοινωνιογλωσσολογία * Γλωσσολογία * Μέθοδος έρευνας * Ορολογία * Γλωσσική ανάπτυξη * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΚΑΣΚΑΝΤΑΜΗ ΜΑΡΙΑ, «**Αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας στη διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.42-45.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Μάθηση με ανακάλυψη * Συνεργασία * Διδακτική πρακτική

ΚΑΤΣΑΝΗΣ Ν., «**Νικόλαος Φαρδύς (1853-1901). Ο πρώτος εισηγητής του μονοτονικού συστήματος**», *Φιλολόγος*, τχ.108 (2002), σσ.228-233.

* Ελληνική γλώσσα * Ιστορία * Γλωσσικό ζήτημα * Δημοτικισμός και δημοτικιστές * Καινοτομία * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΚΑΤΣΙΑΜΠΟΥΡΑ ΖΩΗ, «**Από την ανάλυση του κειμένου στο κείμενο του μαθητή**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.36-40.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία * Γραπτή έκφραση * Δεξιότητα * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Πρότυπο διδασκαλίας

ΚΑΤΣΙΜΑΛΗ Γ., «**Αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά εγχειρίδια για την ελληνική ως ξένη γλώσσα**», *Γλώσσα*, τχ.54 (2002), σσ.63-75.

* Αλλοδαπός * Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία της γλώσσας * Πρόγραμμα σπουδών * Διδακτικό βιβλίο * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΚΑΤΣΟΥΔΑ Γ., «**Η εξέλιξη της μετοχής παθητικού παρακείμενου 'δεδομένος'**», *Γλώσσα*, τχ.55 (2002), σσ.76-82.

* Γλωσσολογία * Γραμματική * Τύπος * Εξέλιξη * Έρευνα

ΚΑΤΣΟΥΔΑ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Το ρηματικό σύστημα όπως παρουσιάζεται στις γραμματικές του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα**», *Μέντορας*, τχ.7 (2003), σσ.19-33.

* Ελληνική γλώσσα * Γραμματική * Διαφοροποίηση * Κοινωνία * Προσωπικότητα * Αλληλενέργεια * Συγκριτική έρευνα

- Η πρώτη γραμματική της δημόδους Ελληνικής γράφηκε στα μέσα περίπου του 16ου αι. (1540-1550) από το Νικόλαο Σοφιανό και ακολούθησαν ο Germano με μια ιταλοελληνική γραμματική (1619) και ο Portius (1638) με μια λατινοελληνική. Στο παρόν άρθρο θα επιχειρήσουμε τη συγκριτική παρουσίαση και ανάλυση του ρηματικού συστήματος ενεργητικής φωνής των τριών γραμματικών, λαμβάνοντας υπ' όψιν κείμενα του 14ου, 15ου, 16ου και 17ου αι. (Περικοπή περίληψης)

ΚΕΧΑΠΟΓΛΟΥ ΠΩΡΓΟΣ, «**Διάλεκτοι, ιδιώματα, ιδιόλεκτα, μείγματα γλωσσών, πολυγλωσσία και ξενογλωσσία σε λογοτεχνικά κείμενα της όψιμης Τουρκοκρατίας (1789-1830)**», *Νέα Εστία*, τχ.1752 (2003), σσ.73-92.

* Ελλάδα, Τουρκοκρατία (1789-1830) * Νεοελληνική λογοτεχνία * Κωνσταντινούπολη – Φανάρι * Επάνησα * Διαφοροποίηση * Ελληνική γλώσσα – Ύφος * Συγκριτική ανάλυση

ΚΛΑΔΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ, «**Τα διδακτικά προβλήματα και ο διδακτικός σχεδιασμός της ελληνικής ως ξένης γλώσσας**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.58-60.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία * Ξένος μαθητής * Δεξιότητα * Πρόβλημα, λύση του * Πρότυπο πρόγραμμα

ΚΟΛΕΤΟΣ ΠΙΑΝΝΗΣ, «**Λειτουργική χρήση διδασκαλίας της γλώσσας. Εφαρμογή προγράμματος στο 118^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.61 (2002), σσ.36-43.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Διδασκαλία γλώσσας * Καινοτομία * Στάση γονέων * Στάση του μαθητή

ΚΟΞΑΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, «**Αποτέλεσμα έρευνας που αφορά στην αξιολόγηση του προγράμματος για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας μέσα από αρχαία, βυζαντινά και λόγια κείμενα στο γυμνάσιο**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.66-73.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία της γλώσσας * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Διδακτικό βιβλίο * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΟΤΣΑΚΙΔΗ ΕΛΕΝΑ, «**Η λεξιλογική έκρηξη στα ελληνικά. Πρώτα ευρήματα από τρία ελληνόπουλα**», *Γλώσσα*, τχ.56 (2003), σσ.85-93.

* Γλωσσολογία * Παιδί * Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική δεξιότητα * Εξέλιξη * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΙΤΣΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Χ., «**Η οργάνωση της δομής των μαθητικών κειμένων με τη χρήση του εννοιολογικού χάρτη**», *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.68-79.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία της γλώσσας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Γραπτή έκφραση * Δυσκολία μάθησης * Μέθοδος διδασκαλίας * Δομική ανάλυση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΩΤΟΥΛΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «**Φωνημική επίγνωση και εκδίλωση αναγνωστικών δυσκολιών**», *Γλώσσα*, τχ.56 (2003), σσ.29-48.

* Δημοτικό σχολείο * Φωνολογία * Ανάπτυξη, παιδική * Ανάγνωση * Μειονεκτών * Συγκριτική ανάλυση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Το γλωσσικό λάθος και η διδακτική αντιμετώπισή του»**, *Γλώσσα*, τχ.56 (2003), σσ.51-69.

* Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική δεξιότητα * Λάθος * Διαδικασία μάθησης * Διδασκαλία της γλώσσας * Μέθοδος διδασκαλίας

ΜΠΑΣΛΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, **«Προφορικός λόγος, ο παραμελημένος»**, *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.30-34.

* Ελληνική γλώσσα * Προφορική έκφραση * Διδασκαλία * Σχολικό βιβλίο * Κριτική * Πρότυπο διδασκαλίας

ΜΠΟΥΝΤΑ ΕΛΕΝΗ, ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, **«Το αναθεωρημένο πρόγραμμα της γλώσσας για το δημοτικό σχολείο»**, *Γλώσσα*, τχ.54 (2002), σσ.7-39.

* Διδασκαλία της γλώσσας * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Καινοτομία * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση

ΝΑΚΑΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, **«Πώς ορίζουν τα παιδιά τις λέξεις»**, *Γλώσσα*, τχ.56 (2003), σσ.70-84.

* Γλωσσολογία * Κοινωνιολογία * Παιδί * Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική δεξιότητα * Αποτέλεσμα έρευνας

ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, **«Γλωσσική αποτυχία – σχολική αποτυχία: δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Η περίπτωση των αλλοδαπών μαθητών»**, *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.64 (2003), σσ.44-47.

* Παιδί αλλοδαπού * Γλωσσική ανάπτυξη * Πολυγλωσσία * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Εκμάθηση γλωσσών * Σχολική αποτυχία

ΝΤΑΓΚΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, **«Η περίληψη, τέχνη-τεχνική και βίωμα»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(451) (2003), σσ.209-214.

* Γλωσσική δεξιότητα * Περίληψη * Μεθοδολογία * Διδασκαλία * Αξιολόγηση * Άσκηση

ΞΑΝΘΑΚΗ-ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, **«Η αξία της ελληνικής γλώσσας και της κλασικής παιδείας για τον σύγχρονο άνθρωπο»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.500 (2003), σσ.106-114.

* Αρχαία Ελληνικά * Εκπαίδευση, μέση – Διδασκαλία * Κρίση του πολιτισμού * Τρέχουσα γλώσσα * Ποιότητα εκπαίδευσης * Ανθρωπιστική παιδεία

ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ Μ., **«Το μάθημα ‘Η Γλώσσα μου’ στις Γ’, Δ’, Ε’ και ΣΤ’ τάξεις»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.1(448) (2003), σσ.11-22.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Πρόγραμμα διδασκαλίας * Γλωσσική ανάπτυξη * Γραπτή έκφραση * Αρχαία Ελληνικά * Αξιολόγηση

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Σταδιακή συγγραφή κειμένου’. Μια άλλη μεθοδολογική προσέγγιση του ‘Σκέφτομαι και γράφω’»**, *Γλώσσα*, τχ.55 (2002), σσ.83-92.

* Δημοτικό σχολείο * Γραπτή έκφραση * Δυσκολία μάθησης * Μέθοδος διδασκαλίας * Εκπαιδευτική καινοτομία * Διδακτική πρακτική

ΠΑΤΟΥΝΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Ο μαθητής του δημοτικού ως φορέας αξιολόγησης κατά το πρόγραμμα σπουδών της γλώσσας**», *Γλώσσα*, τχ.54. (2002), σσ.40-51.

* Διδασκαλία της γλώσσας * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Καινοτομία * Μαθητής * Αυτοαξιολόγηση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΠΕΠΟΝΗΣ Α., «**Εθνική γλώσσα και γλώσσα διεθνούς επικοινωνίας**», *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.355-362.

* Γλώσσα και γλώσσες * Ιστορία * Ελλάδα * Ευρωπαϊκή Ένωση * Επικοινωνία * Ταυτότητα

ΡΙΤΣΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ Γ., «**Προθήματα της Ελληνικής και αναγνωστικές δεξιότητες δυσλεκτικών μαθητών**», *Μέντορας*, τχ.7(2003), σσ.64-80.

* Μειονέκτημα * Δυσλεξία * Ανάγνωση * Δεξιότητα * Γλωσσολογία * Αποτέλεσμα έρευνας

- Σκοπός της παρούσας δημοσίευσης είναι η πιο διεξοδική παρουσίαση του ρόλου της μορφολογίας στην αναγνωστική διαδικασία. Εξετάσαμε τις αναγνωστικές δεξιότητες Ελλήνων δυσλεξικών και μη δυσλεξικών μαθητών, υποθέτοντας ότι η αλλοίωση ορθογραφικών χαρακτηριστικών προθημάτων της Ελληνικής που αποτελούν τμήμα μορφολογικά σύνθετων λέξεων επηρεάζει την αναγνωστική διαδικασία. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν μια σημαντική διαφοροποίηση των αναγνωστικών επιδόσεων μεταξύ των δυσλεξικών και των μη δυσλεξικών μαθητών. Και οι δύο ομάδες μαθητών έδειξαν ότι εδράζουν την αναγνωστική διαδικασία στην αυτόματη αναγνώριση προθημάτων.

ΣΑΜΣΑΡΕΛΟΥ ΕΥΗ, «**Η γλώσσα της τηλεόρασης και η γλωσσική ανάπτυξη**», *Διαδρομές*, τχ.8 (2002), σσ.247-253.

* Παιδί * Λεκτική επικοινωνία * Γλωσσική ανάπτυξη * Τηλεόραση * Ρόλος του γονιού

ΣΕΤΑΤΟΣ Μ., «**Πρότυπα, αυτοσχεδιασμός και δημιουργικότητα στη γλώσσα**», *Φιλολόγος*, τχ.108 (2002), σσ.195-209.

* Διδασκαλία της γλώσσας * Θεωρία * Χρήση * Δεξιότητα

ΣΕΤΑΤΟΣ Μ., «**Πόσο κοινή είναι η Κοινή Νεοελληνική**», *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.363-371.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία * Χρήση * Επικοινωνία * Διαφοροποίηση * Ατομικότητα

ΣΕΤΑΤΟΣ Μ., «**Το γλωσσικό σύστημα, η νόρμα και οι γλωσσικές πραγματώσεις της στιγμής**», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.39-44.

* Μητρική γλώσσα * Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική δεξιότητα * Γλωσσική συμπεριφορά * Διαφοροποίηση * Κοινωνική προσαρμογή

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Βιβλιοκριτικό αφιέρωμα για τον τόμο 'Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας (από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα), επιμ.: Α-Φ Χρηστίδης, Θεσσαλονίκη 2001'**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.81 (2002), σσ.67-93.

* Ελληνική γλώσσα, αρχαία – Ιστορία * Βιβλιοκρισία * Γλωσσολογία * Κλασική Φιλολογία * Σύγχρονη έρευνα

ΣΦΥΡΟΕΡΑ ΜΑΡΙΑ, ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΡΑΛΛΟΥ, «**Μελέτη των αρχικών ιδεών παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας για τα σημεία στίξης. Μια πτυχή του αναδυόμενου γραμματισμού**», *Γλώσσα*, τχ.55 (2002), σσ.7-28.

* Προσχολική αγωγή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ανάπτυξη αντίληψης * Γλώσσα * Σύμβολο * Σημασία

ΤΕΡΕΖΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Πλάτων και K. Popper. Μια συνάντηση στο πεδίο της γλώσσας**», *Γλώσσα*, τχ.55 (2002), σσ.51-75.

* Φιλοσοφία * Γλωσσολογία * Πλάτων * K. Popper * Θεωρία * Σχηματισμός εννοιών

ΦΟΥΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΖΑ, «**Η γλωσσική εμπειρία του μαθητή: μάθηση και διδασκαλία**», *Γλώσσα*, τχ.56 (2003), σσ.12-28.

* Γλωσσική ανάπτυξη * Γλωσσική δεξιότητα * Γενετική και περιβάλλον * Σχολείο * Διδασκαλία της γλώσσας * Μέθοδοι διδασκαλίας

ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΚΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ, «**Τα αναλυτικά προγράμματα του ενιαίου λυκείου και η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.4-17.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία * Θεωρία * Πρόγραμμα σπουδών * Σχολικό βιβλίο * Κριτική

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΑΘ., ΚΑΖΑΚΗΣ ΔΗΜ., «**Βασικές αρχές και παράδειγμα εφαρμογής της πρότασης 'Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας'**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.19-28.

* Ελληνική γλώσσα * Διδασκαλία γλώσσας * Επικοινωνιακή ικανότητα * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

ΧΑΤΖΗΣΑΒΒΙΔΗΣ ΣΩΦΡΟΝΗΣ, «**Δομή, επικοινωνία, είδη λόγου και γραμματισμός στα νέα προγράμματα σπουδών γλωσσικής διδασκαλίας στο δημοτικό σχολείο**», *Γλώσσα*, τχ.54 (2002), σσ.54-62.

* Διδασκαλία της γλώσσας * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Στόχος διδασκαλίας * Στρατηγική της μάθησης * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΧΟΝΤΟΛΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ, «**Διδασκαλία της γλώσσας και λογοτεχνία**», *Ο Πολίτης*, τχ.105 (2002), σσ.40-45.

* Γλώσσα * Λογοτεχνία * Αλληλενέργεια * Μέθοδος διδασκαλίας * Παιδαγωγικές τάσεις * Εκπαιδευτική καινοτομία

6.2. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Η περί αγγέλων διδασκαλία της Εκκλησίας**», *Κοινωνία*, τχ.3 (2002), σσ.235-241.

* Θεολογία, Δογματική * Άγγελοι * Πατέρες της Εκκλησίας – Απόσπασματα, χωρία κ.λπ.

ΑΕΡΑΚΗΣ ΔΑΝΙΗΛ Γ. (Αρχιμ.), **«Ερμηνευτικός σχολιασμός στο Ρωμ. Β' 9-16: πώς κρίνονται οι μη Χριστιανοί»**, *Κοινωνία*, τχ.2 (2002), σσ.123-129.

* Βίβλος – Θεολογία * Εσχατολογία * Σωτηρία * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες – Ιουδαϊσμός – Ειδωλολατρία * Δευτέρα Παρουσία

ΑΛΙΣΑΝΔΡΑΤΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Γ., **«Η ελληνική κριτική για την ποίηση του Σολωμού (1825-1925)»**, *Νέα Εστία*, τχ.1741 (2002), σσ.90-143.

* Λογοτεχνία * Ποίηση * Διονύσιος Σολωμός * Συγκριτική ανάλυση * Λογοτεχνική κριτική * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΑΛΜΠΑΝΙΔΗΣ Ε., **«Οι αρχαίοι ολυμπιονίκες»**, *Αθληση και Κοινωνία*, τχ.30 (2002), σσ.57-66.

* Ιστορία, Αρχαία * Ολυμπία * Αθλητική εκδήλωση * Ανταμοιβή * Κοινωνική προαγωγή * Πολιτισμός

- Ο κατάλογος των ολυμπιονικών και οι αγωνιστικές επιγραφές αποτελούν σπουδαίες πηγές της ολυμπιακής ιστορίας και γενικότερα της άθλησης στον αρχαίο ελληνικό κόσμο. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η μελέτη της γεωγραφικής και κοινωνικής προέλευσης των ολυμπιονικών καθώς και η διερεύνηση της συμμετοχής των «βαρβάρων». (...) Αρχικά, οι Ολυμπιακοί Αγώνες ήταν δραστηριότητα και μέλημα των πλουσίων αριστοκρατών. Αργότερα, κατά τη διάρκεια του 6ου και 5ου αι. π.Χ., με την σταδιακή εξάπλωση του γυμνασίου ως δημοσίου ιδρύματος, οι Ολυμπιακοί Αγώνες άρχισαν να προσελκύουν αθλητές από τη μεσαία και κατώτερη τάξη. Από τα μέχρι στιγμής δεδομένα δεν επιβεβαιώνεται κατά τη ρωμαϊκή εποχή η αθρόα συμμετοχή «βαρβάρων» στους Ολυμπιακούς Αγώνες. (Περικοπή περιλήψης)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Β.Δ., **«Η λαϊκή προφορική παράδοση σήμερα και πάντοτε»**, *Διαδρομές*, τχ.6 (2002), σσ.92-95.

* Παράδοση, λαϊκή * Προφορική παράδοση * Καλλιτεχνική δημιουργία * Καταγραφή

ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ, ΚΩΤΣΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, **«Αρχαιολογία, μουσείο και εκπαίδευση. Έρευνα της ελληνικής και της διεθνούς εμπειρίας»**, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85B (2002), σσ.102-103.

* Σχολείο * Διδασκαλία σε μουσεία * Στόχοι της εκπαίδευσης * Μάθηση με ανακάλυψη * Πρόγραμμα * Ελλάδα * Ευρώπη

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΡΕΧΛΗ ΖΩΗ, **«Άγγελου Σικελιανού, 'Στ' Οσίου Λουκά το μοναστήρι' – Διδακτική προσέγγιση»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.61-68.

* Μονή Οσίου Λουκά * Ζωγραφική, βυζαντινή * Επιρροή * Α. Σικελιανός * 'Στ' Οσίου Λουκά το μοναστήρι' * Διαθεματικότητα * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, **«Καζαντζάκης και οικουμενικότητα – Θέμα: 'Από τη γραφή στο στοχασμό του Ν. Καζαντζάκη' (Μελέτη στα έργα 'Αλέξης Ζορμπάς' και 'Αναφορά στον Γκρέκο')»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.69-80.

* Ν. Καζαντζάκης * Συγγραφή * Ιδεολογία * Συγκριτική ανάλυση * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΑΡΤΕΜΗ ΕΙΡΗΝΗ Α., «**Η ευθυμία στη σκέψη του ιερού Χρυσοστόμου και οι τρόποι αποφυγής της αθυμίας**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2003), σσ.169-177.

* Ιωάννης Χρυσόστομος * Χριστιανική Ηθική * Πατέρες της Εκκλησίας, Έλληνες * Αρετές * Χριστιανισμός - Φιλοσοφία

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Η ένδυση στην αρχαιότητα**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.82 (2002), σσ.6-74.

* Αρχαιολογία * Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Πηγή πληροφοριών * Πολιτισμός, αρχαίος * Ένδυση και ενδύματα * Διακόσμηση * Ερμηνευτική * Αθλητισμός * Αγάλματα * Ιδεολογία

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Ένδυση στο Βυζάντιο**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.83 (2002), σσ.6-56.

* Πολιτισμός, βυζαντινός * Ενδυμασίες, βυζαντινές * Μυστράς * Δύση-επιδράσεις * Διαφοροποίηση * Κόμμωση * Κεφαλόδεσμος * Σεξισμός * Υφαντουργία και υφάσματα * Θεολογία * Ρόδος * Βαφές, φυσικές

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Η θεωρία της ένδυσης**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85Α (2002), σσ.6-71.

* Ενδυμασίες – Ιστορία * Θεωρία * Κοινωνιολογία * Γκάντι * Ιδεολογία * Καλλιτεχνικές δραστηριότητες * Διάκριση φύλου * Εκβιομηχάνιση * Υφαντική * Εκκλησία * Ενδυμασίες, εθνικές * Ψυχανάλυση

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Ένδυση: νεότερη και σύγχρονη εποχή**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.84 (2002), σσ.6-64.

* Ενδυμασίες – Ιστορία * Μόδα * Υφαντουργία και υφάσματα * Κρήτη * Ενετοκρατία * Δύση – επιδράσεις * Ενδυμασίες, εθνικές * Συμβολισμός * Άγχος * Αυτοαντίληψη

ΒΑΓΕΝΑΣ ΝΑΣΟΣ, «**Για την πεζογραφία στα Επάνησα του 19^{ου} αιώνα**», *Νέα Εστία*, τχ.1741 (2002), σσ.7-23.

* Λογοτεχνία * Πεζογραφία * Επάνησα * Συγκριτική ανάλυση * Διαφοροποίηση * Λογοτεχνική κριτική

ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «**Το πρακλείτσιο 'ήθος' οδηγός για την υπέρ του παρμενίδειου 'είναι' επιλογή**», *Φιλολογος*, τχ.110 (Χειμώνας 2002-2003), σσ.582-587.

* Φιλοσοφία * Ηράκλειτος * Παρμενίδης * Συγκριτική ανάλυση

ΒΑΣΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Των νέων φιλολόγων παλαίσματα. Η συλλογή σχεδών του κώδικα Vaticanus Palatinus gr. 92**», *Ελληνικά*, τχ.1(52) (2002), σσ.37-68.

* Εκπαίδευση, βυζαντινή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Λογοτεχνία * Σχολική καθοδήγηση * Άσκηση * Διδακτικά βοηθήματα

ΒΕΪΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «**Αρχαϊκή λυρική ποίηση. Συνοπτική παρουσίαση του βιβλίου και μια διαθεματική διδακτική προσέγγιση**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.2-4.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Λυρική ποίηση * Διδακτικό βιβλίο * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Αξιολόγηση * Διδακτική πρακτική

ΒΕΡΒΕΝΙΩΤΗ ΤΑΣΟΥΛΑ, «**Ιστορία χωρίς 'ύλη': μια εναλλακτική διδακτική πρόταση**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.46-51.

* Ιστορία * Θεωρία * Μέθοδος διδασκαλίας * Καινοτομία * Συνεργασία * Έρευνα δράσης * Διδακτική πρακτική

ΒΙΝΤΑΛ-ΝΑΚΕ, ΠΙΕΡ, «**Η ιστορική αλήθεια υπάρχει, όπως υπάρχει και το ιστορικό ψεύδος: μια συζήτηση με την Έλενα Πατρικίου**», *Ο Πολίτης*, τχ.103 (2002), σσ.43-50.

* Βιντάλ – Νακέ, Πιέρ * Κλασική Φιλολογία * Ιστορία, Αρχαία * Ιστορία – Μεθοδολογία * Συγγραφείς – Βιογραφία

ΒΙΝΤΑΛ-ΝΑΚΕ, ΠΙΕΡ, «**Από την Ατλαντίδα στη Μασούτα: σκέψεις πάνω στην φιλονικία, τον μύθο, την ιστορία και την πολιτική**», *Ο Πολίτης*, τχ.104 (2002), σσ.45-55.

* Ατλαντίδα * Πλατωνική φιλοσοφία – Κοινωνικές απόψεις * Ιώσπος * Ιουδαϊσμός – Ιστορία * Συγκριτική ανάλυση * Ιστορία, Αρχαία

ΒΛΑΧΟΣ ΘΩΜΑΣ, ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ ΗΡΩ, ΜΑΝΤΑΡΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ, «**Ζωντανεύοντας τη λογοτεχνία: εισήγηση στο συνέδριο του Ανοικτού Σχολείου**», *Ανοικτό Σχολείο*, τχ.83 (2002), σσ.24-35.

* Λογοτεχνία * Διδασκαλία * Κατανόηση * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «**‘Θρησκευτικών απολογία’: πληροφορίες και σκέψεις για τη θέση του μαθήματος στην Ελλάδα και στην Ευρώπη**», *Κοινωνία*, τχ.4, 1 (2002, 2003), σσ.341-362, 41-59.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία * Ευρωπαϊκή Ένωση * Συγκριτική εκπαίδευση * Ελληνισμός και Χριστιανισμός * Θρησκευτική μειονότητα * Πολυπολιτισμική κοινωνία

ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗ-ΠΙΣΙΝΑ ΕΥΗ, «**Ο Ρώσος Χριστός, ο οικείος και ο άπιαστος. Μια αναφορά στον Χριστό του Ντοστογιέφσκι**», *Νέα Εστία*, τχ.1749 (2002), σσ.483-496.

* Λογοτεχνία * Θεολογία * Ντοστογιέφσκι * Χριστός * Επίδραση * Λογοτεχνική κριτική

BRUNET, MICHELE, «**Σύντομη ιστοριογραφία της αρχαιολογίας του τοπίου**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.44-49.

* Αρχαιολογία * Μνημεία * Ανασκαφές * Διαφοροποίηση * Αγροτικό περιβάλλον * Ιστορία * Γεωγραφία * Αλληλενέργεια

- Landscape archaeology is finally older than it seems: The great scientific expeditions of the nineteenth century, such as the Moreas expedition, realized combined geographical and archaeological research. At the same time, it remains undeniable that the archaeology of the rural areas was developed in the 60s and 70s throughout Europe, owing much to the general consciousness that landscape and environment also belong to the cultural heritage, on equal terms with monuments.

ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΑΓΑΘΗ, «**Οι αφηγηματικές τεχνικές στα Κ.Ν.Α. του γυμνασίου (Θεωρία και πράξη)**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.32-41.

* Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Λογοτεχνία * Αφήγηση * Στιλ * Θεωρία * Διδακτική πρακτική

ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΑΓΑΘΗ, «**Τα καθαφικά επιτύμβια ποιήματα. Οι πηγές, ο χαρακτήρας και η τεχνική τους**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.63-68.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ελεγειακή ποίηση * Κ. Καβάφης * Πηγή πληροφοριών * Ποιητική * Ανάλυση περιεχομένου

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α. (Πρεσβ.), «**Το πρόσωπο της Θεοτόκου στην Προτεσταντική Θεολογία**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2002), σσ.133-136.

* Μαρία, Θεοτόκος * Προτεσταντισμός * Θεολογία, Δογματική * Ορθολογισμός * Έρευνα * Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία – Λατρεία

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «**Ο εσωτερικός λόγος στο σύγχρονο εφηβικό μυθιστόρημα στην Ελλάδα: επισημάνσεις από αναγνώσεις ελληνικών παιδικών κειμένων**», *Διαδρομές*, τχ.5 (2002), σσ.54-57.

* Ελληνικό μυθιστόρημα * Έφηβος * Ψυχολογικά χαρακτηριστικά * Ήρωες * Ανάλυση κατά θέμα * Ερμηνεία

ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΜΥΡΤΩ, «**Διδασκαλία Νεοελληνικών Κειμένων Β' Γυμνασίου: 'Το φύτεμα του χωριού' του Νίκου Καζαντζάκη. Μια διδακτική δοκιμή**», *Φιλολόγος*, τχ.110 (Χειμώνας 2002-2003), σσ.568-580.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Ν. Καζαντζάκης * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Συγκριτική ανάλυση * Διδακτική πρακτική

ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗ ΙΩΑΝΝΑ, «**Οι ρήτορες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση**», *Θαλλά*, τχ.13 (2002), σσ.55-66.

* Αρχαία Ελληνικά * Σχολικό βιβλίο * Συγγραφή * Κριτήριο επιλογής * Ανάλυση περιεχομένου * Κριτική * Πρόβλημα, λύση του

ΓΚΑΣΤΗ ΕΛΕΝΗ, «**Σοφοκλέους 'Ηλέκτρα' 32-37: μια περίπτωση ελεύθερου πλάγιου λόγου**», *Ελληνικά*, τχ.1(52) (2002), σσ.7-15.

* Αρχαία Ελληνικά * Τραγωδία * Σοφοκλής * 'Ηλέκτρα' * Ηθική * Θρησκεία

ΓΟΓΟΛΟΣ Θ.Γ., «**Γιάννης Σκαρίμπας 'Χορός συρτός'**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.75-79.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Ποίηση * Γιάννης Σκαρίμπας * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Λογοτεχνική κριτική

ΓΟΓΟΛΟΣ ΘΟΔΩΡΗΣ Γ., «**Κ.Π. Καβάφης. 'Ο Δαρείος': ερμηνευτική προσέγγιση**», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.84-92.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Κ.Π. Καβάφης * 'Δαρείος' * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική

ΓΡΑΙΚΟΥ ΝΙΚΟΣ, «**Το έργο τέχνης και η εικόνα, ως πηγές στο μάθημα της ιστορίας: ερμηνευτικές και διδακτικές προϋποθέσεις – διδακτικές εφαρμογές**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.66-83.

* Διδακτική * Ιστορία * Τέχνη * Εικόνα * Συγκριτική ανάλυση * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική

ΓΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ, «**Γύρω από το διάλογο για το μάθημα των θρησκευτικών: κάποιες επισημάνσεις**», *Σύναξη*, τχ.83 (2002), σσ.61-73.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία * Χριστιανική Αγωγή * Συνείδηση, ελευθερία της * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Παιδαγωγικές τάσεις * Καινοτομία

ΓΡΟΣΔΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, «**Πριν και μετά την επίσκεψη στο μουσείο...: παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σύμφωνα με τη διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.8-11.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μουσείο * Μέθοδος διδασκαλίας * Γλωσσική ανάπτυξη * Συμπεριφορά * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΓΡΟΣΔΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, «**Το λογοτεχνικό ταξίδι της ιστορίας**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85, 86, 87 (2002, 2003), σσ.11-13, 46-48, 42-46.

* Ιστορία * Λογοτεχνία * Διδασκαλία * Βιβλιοθήκη * Δημιουργικές δραστηριότητες * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΓΡΥΝΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ Γ., «**Απελευθερώσεις και απολυτρώσεις δούλων κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.27-42.

* Ελλάδα – Ιστορία – 1453-1832 * Δουλεία * Σκλάβοι * Σωτηρία * Χρήμα * Ελευθερία

ΓΡΥΝΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ Γ., «**Τα αίτια της δουλείας και η προέλευση των δούλων κατά την τουρκοκρατία**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.61-74.

* Ιστορία * Οθωμανική αυτοκρατορία * Δουλεία

ΓΡΥΝΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «**Τα σκλαβοπάζαρη και η ζωή των σκλάβων κατά την Τουρκοκρατία**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.42-55.

* Οθωμανική αυτοκρατορία * Εμπόριο * Δούλοι * Τρόπος ζωής * Πληροφορίες

ΔΑΛΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Η μεταρρύθμιση και η διδασκαλία της ιστορίας**», *Θαλλώ*, τχ.13 (2002), σσ.151-160.

* Ιστορία * Διδασκαλία * Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Σχολικό βιβλίο * Πρόγραμμα σπουδών * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΔΑΛΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Το μάθημα της ιστορίας και η διαθεματική προσέγγισή του στο μουσείο**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.184-199.

* Ιστορία * Διεπιστημονικότητα * Διαθεματικότητα * Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Διδακτική * Δημιουργικές δραστηριότητες

- Η διεπιστημονική-διαθεματική προσέγγιση, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, αποτελεί στοιχείο που ενδιαφέρει άμεσα τους συντάκτες των αναλυτικών προγραμμάτων διεθνώς. Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται και η πρόσφατη προσπάθεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την ανάπτυξη του νέου Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό, το μάθημα της Ιστορίας και οι δραστηριότητες που οργανώνονται κατά τη διδασκαλία του έχουν να διαδραματίσουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο. Ειδικότερα οι επισκέψεις των μαθητών στα μουσεία μπορούν να συμβάλουν στη διαθεματική προσέγγιση, μέσα από κατάλληλες δραστηριότητες, οι οποίες προσφέρουν το πλαίσιο

για τη διασύνδεση επιφανειακά διαφορετικών γνώσεων, που προέρχονται από τις περιοχές των μαθημάτων που διδάσκονται στο σχολείο, αλλά και εμπειριών από την καθημερινή ζωή.

ΔΑΝΙΗΛ ΑΝΘΟΥΛΑ, «Όταν το μάθημα γίνεται έργο τέχνης», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.59-62.

* Διαθεματικότητα * Λογοτεχνία * Ζωγραφική * Μουσική * Αλληλεπέργεια * Δημιουργικότητα * Πρότυπο διδασκαλίας

ΔΑΡΑΒΙΓΚΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Η παγίδα του αντι-αστυνομικού μυθιστορήματος και πώς να την αποφύγετε», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.141-151.

* Λογοτεχνία * Συγγραφέας * Ανάγνωση * Ατομικότητα * Διαφοροποίηση * Αλληλεπέργεια

DARCQUE, PASCAL, «Από το θησαυρό του Ατρέα στο παλάτι του Μενέλαου. Ο τρόμος της ανωνυμίας στη μυκηναϊκή αρχαιολογία», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.24-30.

* Ελλάδα – Προϊστορία * Μύθος * Όμηρος * Επιρροή * Αρχαιολογία * Κοινωνία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Κριτική

- Από τον Πausanias έως τις μέρες μας, περνώντας φυσικά από τον Σλίμαν, ο οποίος ανακάλυψε τη μυκηναϊκή Ελλάδα, οι ταξιδιώτες, οι ειδικοί και οι αρχαιολόγοι δεν έχουν πάψει να δίνουν ονομασίες με κύρος στα αρχαιολογικά κατάλοιπα που χρονολογούνται από το δεύτερο μισό της 2ης χιλιετίας π.Χ. Οι περισσότερες από αυτές τις ονομασίες είναι δάνεια από τα θεμελιώδη κείμενα του ελληνισμού, την *Ιλιάδα* και την *Οδύσσεια*, ορισμένες, όμως απαντώνται σε μύθους ή σε παραδόσεις που δεν αναφέρονται από τον Όμηρο.

ΔΕΛΗΚΑΡΗ ΒΙΒΗ, «Χριστόφορος Μηλιώνης. Ο πεζογράφος και το έργο του», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.49-53.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Χριστόφορος Μηλιώνης * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Σχολικό βιβλίο * Ανάλυση περιεχομένου

ΔΕΛΛΗΣ Ι.Γ., «Οι επιδράσεις των ιδεών του Voltaire και του J. Locke στο 'Σχεδιάσμα περί Ανεξιθρησκίας' του Ε. Βούλγαρη», *Ελληνικά*, τχ.1(52) (2002), σσ.79-102.

* Ιστορία * Νεοελληνικός διαφωτισμός * Ευγένιος Βούλγαρης * Voltaire * John Locke * Θρησκευτική συμπεριφορά * Επιρροή

ΔΙΑΒΑΖΩ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Νικηφόρος Βρεττάκος (1912-1991)», *Διαβάσω*, τχ.425 (2002), σσ.96-135.

* Νικηφόρος Βρεττάκος * Ελληνική ποίηση * Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ός} αι. * Εργοβιογραφία

ΔΙΑΒΑΖΩ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Βασίλης Ρώτας – 25 χρόνια από το θάνατό του (1889-1977)», *Διαβάσω*, τχ.434 (2002), σσ.78-114.

* Βασίλης Ρώτας * Ελληνική λογοτεχνία * Εργοβιογραφία

ΔΙΑΒΑΖΩ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Κική Δημουλά», *Διαβάσω*, τχ.435 (2002), σσ.93-131.

* Κική Δημουλά * Ελληνική ποίηση * Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ός} αι. * Εργοβιογραφία

ΔΙΑΒΑΖΩ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Μίλτος Σαχτούρης (1919-)**», *Διαβάζω*, τχ.436 (2003), σσ.82-129.

* Μίλτος Σαχτούρης * Ελληνική ποίηση * Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ος} αι. * Εργοβιογραφία

ΔΙΑΒΑΖΩ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Νίκος Καββαδίας (1910-1975)**», *Διαβάζω*, τχ.437 (2003), σσ.70-109.

* Νίκος Καββαδίας * Ελληνική ποίηση * Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ος} αι. * Εργοβιογραφία

ΔΙΑΒΑΖΩ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Κώστας Ταχτσής (1927-1988)**», *Διαβάζω*, τχ.440 (2003), σσ.76-107.

* Κώστας Ταχτσής * Ελληνική πεζογραφία * Δίηγημα * Μυθιστόρημα * Εργοβιογραφία

ΔΙΑΛΗΣΜΑ ΚΙΚΗ, ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΕΛΗ ΛΙΤΣΑ, «**Παιδεία και εκπαίδευση στον πλατωνικό 'Πρωταγόρα' και στα 'Ἠθικά Νικομάχεια' του Αριστοτέλη**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.29-32.

* Πλάτων * 'Πρωταγόρας' * Αριστοτέλης * 'Ἠθικά Νικομάχεια' * Εκπαίδευση * Συγκριτική ανάλυση

ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ ΚΑΙΤΗ, «**Θηβαϊκός κύκλος: οι χώροι μιας καταραμένης γενιάς**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.2-7.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Τραγωδία * Θήβα * Αθήνα * Διαφοροποίηση * Ανάλυση περιεχομένου

ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ ΘΩΜΑΣ, ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΛΕΜΟΝΙΑ, «**Θεματικές και λειτουργικές διαφορές μικρής ιστορίας και παραμυθιού**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.83 (2002), σσ.40-43.

* Παιδική λογοτεχνία * Παραμύθι * Παιδί * Ψυχική υγεία * Γλωσσική ανάπτυξη * Συγκριτική μελέτη

ΔΟΛΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ, «**Το 'εγώ' και το 'έτερον' στον Δαρείο του Κ. Καβάφη**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.81-83.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Κ. Καβάφης * 'Δαρείος' * Ανάλυση περιεχομένου * Λογοτεχνική κριτική

ΔΟΥΛΑΒΕΡΑΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ν., «**Διαθεματική προσέγγιση της αρχαίας ελληνικής γραμματείας: παραδείγματα**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.168-175.

* Αρχαία Ελληνικά * Διαθεματικότητα * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Διδακτική * Όμηρος

- Στην εργασία μας αυτή ασχολούμαστε με τη διαθεματική προσέγγιση της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας από μετάφραση. Ειδικότερα, προσδιορίζουμε την έννοια της διαθεματικότητας, παρουσιάζουμε τη διαδικασία της θεματικής προσέγγισης και διατυπώνουμε στόχους για τις προτεινόμενες θεματικές ενότητες. Παράλληλα, καταγράφουμε τις δραστηριότητες που μπορούν να αναλάβουν οι μαθητές στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης και επισημαίνουμε τη διασύνδεση των συγκεκριμένων θεμάτων με άλλα μαθήματα του σχολείου.

ΔΡΙΤΣΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «**Ο θεολόγος ως παιδαγωγός και δάσκαλος: βασικά θέματα παιδαγωγικής και διδακτικής**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2003), σσ.121-126.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Εφηβεία * Αντιαυταρχική εκπαίδευση * Ποιότητα διδασκαλίας * Επιστήμες της Αγωγής

ΕΝΤΣΕΝΣΜΠΕΡΓΚΕΡ ΧΑΝΣ ΜΑΓΚΝΟΥΣ, (Μτφρ.: Κώστας Σπαθαράκης), **«Οραματιστές του απολύτου. Προκήρυξη και βόμβα»**, *Νέα Εστία*, τχ.1757 (2003), σσ.934-966.

* Ιστορία * Ρωσία * Επανάσταση * Ιδεολογία * Πολιτική της πληροφόρησης * Βία

ΕΤΙΕΝΝΕ, ROLAND; ΕΤΙΕΝΝΕ, FRANÇOISE, **«Ο Κλεμανσώ, η Ελλάδα και η ελληνική αρχαιολογία»**, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.26-31.

* Αρχαία Ελλάδα * Πολιτισμός * Επιρροή * Κλεμανσώ * Μνημεία – Συντήρηση και αποκατάσταση * Ιδεολογία * Πολιτική

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, **«Η λειτουργία των υποκοριστικών στην ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη: μια δοκιμή στο 'Άσμα ηρωικό και πένθιμο για τον χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας'»**, *Διαδρομές*, τχ.8 (2002), σσ.307-312.

* Νεοελληνική ποίηση * Οδυσσέας Ελύτης * Υπερρεαλισμός * Ερμηνευτική * Κριτική

ΖΑΧΑΡΙΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, **«Πλουραλισμός και πολυφωνία στον 'Ίωνα' του Ευριπίδη. Ο Ευριπίδης ως ποικαστής και δραματουργός»**, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.97-100.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Πλουραλισμός * Προσέγγιση * Γνώση * Ευριπίδης * 'Ίων' * Αισχύλος * Σοφοκλής * Διαφοροποίηση

- Αυτή η εργασία ασχολείται με ένα γενικότερο ζήτημα στην ποιητική του Ευριπίδη, αρχίζοντας από ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του 'Ίωνα. Σε αυτό το έργο διακρίνουμε μια περίεργη παράθεση αντίθετων ζευγών, τα οποία φτάνουν μέχρι και τον κεντρικό πυρήνα του. Ο Ευριπίδης έχει οργανώσει την πλοκή του έργου πάνω σε μία σειρά διπλών εννοιών και θεμάτων. (...) Επιπλέον, η διάταξη σε διπλές έννοιες είναι ένας τρόπος παρουσίασης της πραγματικότητας. Ο Ευριπίδης επισημαίνει στο κοινό του τη συνύπαρξη διαφορετικών οπτικών γωνιών (585-586), χωρίς να δίνει μια ξεκάθαρη απάντηση. (Περιοχή περίληψης)

ΖΩΓΡΑΦΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, **«Το μάθημα της φιλοσοφίας στη μέση εκπαίδευση: από την 'Λογική' στις 'Αρχές Φιλοσοφίας'»**, *Θαλάω*, τχ.13 (2002), σσ.113-134.

* Φιλοσοφία * Σχολικό βιβλίο * Ιστορία της εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Κριτική

HAMILTON, E., **«Ανατολή και Δύση»**, *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.345-354.

* Ιστορία, Αρχαία * Θεωρία * Ανατολή και Δύση * Πολιτισμός * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση

HAMILTON, E., **«Φιλοκαλούμεν...»**, *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.20-27.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Αγγλική λογοτεχνία * Εβραϊκή λογοτεχνία * Ανάλυση περιεχομένου * Συγκριτική ανάλυση

HELLMANN, MARIE-CHRISTINE, **«Οι αρχιτέκτονες και οι απαρχές της ελληνικής αρχαιολογίας»**, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.18-25.

* Αρχιτεκτονική – Ιστορία 18^{ος}-20^{ός} αι. * Αρχιτεκτονικά σχέδια * Αρχιτέκτονες * Ζωγράφοι * Επιρροή * Αρχιτεκτονική, αρχαία * Αρχιτεκτονική, σύγχρονη * Αρχαιολογία

ΗΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Δυσάρεστοι συνειρμοί: ‘...διότι δεν συνεμορφώθην...’ (ή πώς η ιστορία παραπέμπεται ‘εις τας υποδείξεις’)**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.69-70.

* Ιστορία – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Κυβερνητική πολιτική * Υπουργείο Παιδείας * Διδακτικά βοηθήματα

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Χ., «**Ο δημιουργικός διδακτισμός στην πεζογραφία του Χριστόφορου Μηλιώνη. ‘Η ο Μηλιώνης καλός μαθητής, καλύτερος δάσκαλος’**», *Νέα Εστία*, τχ.1757 (2003), σσ.1007-1015.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Χριστόφορος Μηλιώνης * Χαρακτήρες και χαρακτηριστικά * Ελληνική γλώσσα – Ύφος * Λογοτεχνική κριτική * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΙΓΝΑΤΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ., «**Εμείς σκοτώσαμε τον Όμηρο;**», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.42-47.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * Σχολικό βιβλίο * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Αξιολόγηση * Κριτική

ΙΓΝΑΤΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ., «**Ομήρου ‘Οδύσσεια’ Α’ γυμνασίου: ένα δείγμα διδακτικής πρότασης (α 26-108)**», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.45-56.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * ‘Οδύσσεια’ * Σχολικό βιβλίο * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Διδακτική πρακτική

ΙΝΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Π., «**Η τοπική ιστορία ως σχολική δραστηριότητα. Κατάθεση εμπειριών**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(453-454) (2003), σσ.328-334.

* Ιστορία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μεθοδολογία * Οργάνωση έρευνας * Σχέδιο εργασίας * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, «**Η θέση της γυναίκας στο σχολικό εγχειρίδιο ιστορίας της ΣΤ’ τάξης δημοτικού**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.26-27.

* Ιστορία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτικά βοηθήματα * Πρόγραμμα σπουδών * Φύλο

ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, «**Ουσιαστικές διαφορές στην πλοκή των δύο δραματοποιήσεων του Ευριπίδη για τον ‘Ιππόλυτο’**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.31-36.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Τραγωδία * Ευριπίδης * ‘Ιππόλυτος’ * Διαφοροποίηση * Ανάλυση περιεχομένου

ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, «**Η ωδή 96D της Σαπφούς και το θέμα του σαπφικού έρωτα**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.34-39.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Λυρική ποίηση * Σαπφώ * Προσωπικότητα * Έργο * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΙΑΚΟΒ, D.J., «**Fictionality and effectiveness: Two essential characteristics of literature in Aristotle’s Poetics**», *Ελληνικά*, τχ.1(52) (2002), σσ.27-35.

* Αρχαία Ελληνικά * Αριστοτέλης * Ποιητική * Ιστορία * Συγκριτική μελέτη * Φαντασία * Αισθητική

JOCKEY, PHILIPPE, «**Η γέννηση της σύγχρονης αρχαιολογίας**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.8-17.

* Ελλάδα, Αρχαία * Μεσαίωνας * Αναγέννηση * 18^{ος}-19^{ος} αι., Ιταλία – Αίγυπτος * Ανασκαφές * Καταγωγή ανθρώπου * Θρησκεία * Ανταγωνισμός * Αρχαιολογία, σύγχρονη

- Curiously enough, although archaeology is a “science” referring to the past, it has been formed in modern times. Neither antiquity nor the Middle Ages, apart from certain amazing exceptions, have recognized its real value, probably because of its origins. (...) Thus, being in the last quarter of the nineteenth century, the era of the great excavations could finally commence. (Summary abridged)

JOCKEY, PHILIPPE, «**Η σύγχρονη αρχαιολογία σε ‘πράξεις’. Η εποχή των μεγάλων ανασκαφών**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.32-37.

* Ελλάδα – Αρχαιότητες * Ανασκαφές * Γαλλία * Γερμανία * Ανταγωνισμός * Ιδεολογία * Εθνική συνείδηση

- The development of great excavations in Greece, starting from the last quarter of the nineteenth century, serves as a good example of the apple of discord, generated by archaeology among the European powers. It was absolutely fair and just that the Modern Greek nation wished to base its identity on and to certify its relation with its ancient past by revealing its archaeological heritage. (Summary abridged)

ΚΑΚΡΙΔΗΣ ΦΑΝΗΣ, «**Το διδακτικό βιβλίο της ‘Ιλιάδας’ από μετάφραση**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.60-64.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * ‘Ιλιάδα’ * Διδακτικό βιβλίο * Αξιολόγηση * Κριτική

ΚΑΚΡΙΔΗΣ ΦΑΝΗΣ Ι., «**Φιλολογοί**», *Θαλλώ*, τχ.13 (2002), σσ.33-37.

* Φιλολογία * Καθηγητής * Εξειδίκευση * Ρόλος καθηγητή * Εκπαιδευτική πολιτική * Κριτική * Πρόβλημα, λύση του

ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, «**Εκκλησία και έθνος σε εσατολογική προοπτική**», *Νέα Εστία*, τχ.1744 (2002), σσ.722-750.

* Θρησκεία – Ιστορία * Θρησκεία – Φιλοσοφία * Εκκλησία * Εσατολογία * Εθνικισμός * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση

ΚΑΛΙΚΑΝΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Τοπική ιστορία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση: πρόταση διδασκαλίας της ιστορίας της Λέσβου μέσα από τα διδακτικά βιβλία της ιστορίας**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.45 (2002), σσ.76-88.

* Ιστορία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική * Λέσβος * Διδακτικό βιβλίο * Δημιουργικές δραστηριότητες

- Τα τελευταία χρόνια συζητείται όλο και περισσότερο η εισαγωγή της τοπικής ιστορίας στο δημοτικό σχολείο. Επειδή, όμως δεν υπάρχει ακόμα για το δημοτικό σχολείο ένα ολοκληρωμένο εγχειρίδιο ή αναλυτικό πρόγραμμα, θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε ορισμένες προτάσεις για την ένταξη της τοπικής ιστορίας στο δημοτικό σχολείο μέσα από το μάθημα της Ιστορίας. Για το σκοπό αυτό, δίνουμε το παράδειγμα της ιστορίας της Λέσβου.

ΚΑΛΛΙΑΝΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Κ., «**Ελληνορθόδοξος παιδεία και παράδοσις: φορείς πασών των υπέρτατων αξιών**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.494 (2002), σσ.242-248.

* Ανθρωπιστική παιδεία * Ελληνισμός και Χριστιανισμός * Ηθική αξία * Πολιτιστική ταυτότητα * Έλληνες της Διασποράς * Ποιότητα εκπαίδευσης

ΚΑΛΛΙΓΑΣ ΠΑΥΛΟΣ, «**Η ανεπάρκεια της μετάφρασης**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.73-76.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Μετάφραση * Χώρος και χρόνος * Κοινωνικό περιβάλλον * Σκέψη * Αλληλενέργεια * Πρόβλημα, λύση του

ΚΑΛΛΙΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Λειτουργίες του αφηγητή στην αναγεννησιακή ιταλική ποίηση και στον Βιτσέντσο Κορνάρο (με αφορμή τον πρόλογο του 'Ερωτόκριτος')**», *Ελληνικά*, τχ.2(52) (2002), σσ.295-304.

* Ποίηση * Ιταλία * Βιτσέντσος Κορνάρος * 'Ερωτόκριτος' * Συγκριτική έρευνα

ΚΑΛΦΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, «**Αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι σε μετάφραση**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.68-72.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Μετάφραση * Χρόνος * Χρήση * Αναγνωστικό κοινό – έρευνες * Κριτική

ΚΑΝΑΚΟΥΣΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ, «**'Αρχαία ελληνικά θέατρα': σχέδιο εργασίας**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.105-119.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Μέθοδος διδασκαλίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Ομαδική εργασία * Πολιτιστική κληρονομιά

- Τα αρχαία ελληνικά θέατρα αποτελούν έναν τόπο συνάντησης πολλών και σημαντικών δραστηριοτήτων του ανθρώπινου όντος. Αποτελούν επίσης την κλασική κοιλίδα της δημοκρατίας. Με αυτό το σχέδιο εργασίας εισάγουμε στη σχολική τάξη ένα πλήθος μαθησιακών ευκαιριών, ώστε τα παιδιά βασισμένα στα διαφορετικά δεδομένα των εμπειριών τους και τα ενδιαφέροντά τους να χτίσουν τη γνώση τους. Μια ενδιαφέρουσα τέτοια θεματική ενότητα μπορεί κάποιος να την επεξεργαστεί χρησιμοποιώντας ποικίλες προσεγγίσεις και διαθεματικές δραστηριότητες. Είναι σημαντικό τα παιδιά να ταξιδέψουν μέσα στο θέμα τους ακολουθώντας τους δρόμους που αυτά επιλέγουν. Είναι όμως εξίσου σημαντικό να διακρίνουν μέσα από τα διαφορετικά τους ταξίδια ό,τι συνθέτει και νοηματοδοτεί την ολότητα του θέματός τους.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, (Μτφρ: Λίνος Μπενάκης), «**Το ιερό στους αρχαίους Έλληνες**», *Νέα Εστία*, τχ.1757 (2003), σσ.1002-1006.

* Αρχαία Ελλάδα * Ελλάδα, σύγχρονη * Θρησκεία * Θάνατος * Αντίληψη * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση

ΚΑΡΑΒΟΛΑΝΗ-ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗ ΜΑΡΙΑ, «**Η γυναίκα στην ελληνική λογοτεχνία**», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.152-166.

* Ελληνική λογοτεχνία * Γυναίκα * Συγγραφέας * Ατομικότητα * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΑΣΟΥΛΑ, «**Ένα σημαντικό έργο: Η Ανθολογία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, ΟΕΔΒ, 2001**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.78-83.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Σχολικό βιβλίο * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση * Διδακτική

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΑΣΟΥΛΑ, «Οι δρόμοι της γενιάς του '70», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.36-40.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ος} αι. * Θεωρία * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Λογοτεχνική κριτική

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «Προσέγγιση θεατρικών κειμένων σε ένα πρόγραμμα λογοτεχνίας στην **Ευέλικτη Ζώνη**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.134-148.

* Λογοτεχνία * Θέατρο * Ευέλικτη Ζώνη * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μέθοδος διδασκαλίας * Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

- Η εργασία αναφέρεται στη διδασκαλία θεατρικών κειμένων στο Δημοτικό Σχολείο (από τη Γ' έως τη ΣΤ' Τάξη) σ' ένα πρόγραμμα Λογοτεχνίας που μπορεί να εφαρμοστεί στην Ευέλικτη Ζώνη Καινοτόμων Δράσεων. Προτείνει τη διακειμενική προσέγγιση μιας θεματικής ενότητας με βάση θεατρικά βιβλία που έχουν γραφεί σύμφωνα με τον αισθητικό κώδικα του θεάτρου. Αφορμή στάθηκε μια μελέτη για την προώθηση εναλλακτικών τρόπων προσέγγισης των θεατρικών κειμένων και το θεωρητικό της πλαίσιο αποτέλεσε τη βάση της μεθοδολογίας για την πειραματική διδασκαλία τους στο 101ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης το σχολικό έτος 2001-2002 με θετικά αποτελέσματα.

ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «Κωστή Παλαμά 'Το σπίτι που γεννήθηκα' και Κώστα Στεργιόπουλου 'Το σπίτι'. Μια σύγκριση», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.48-54.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Διήγημα * Παιδική ηλικία * Συγκριτική ανάλυση * Διδακτική πρακτική

ΚΑΡΑΚΟΥΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «Αθήνα. Η συνάντηση των δύο πόλεων: αρχαίας και σύγχρονης», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85 (2002), σσ.7-10.

* Ιστορία * Περιβάλλον * Αθήνα * Πρόγραμμα διδασκαλίας * Διαθεματικότητα * Συγκριτική μελέτη * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΚΑΡΑΜΑΝΟΛΙΣ, GEORGE, «Was there a stream of greek humanists in the Late Renaissance?», *Ελληνικά*, τχ.1(53) (2003), σσ.19-47.

* Ανθρωπισμός * Έλληνες σε ξένες χώρες * Αναγέννηση (Ύστερη) * Πολιτισμός, ελληνικός * Επίδραση * Αξιολόγηση

ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Διαθεματικότητα: γεωγραφία και ιστορία, οι 'επιστήμες του χάρτη'», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.200-208.

* Ιστορία * Γεωγραφία * Διαθεματικότητα * F. Braudel * Διδακτική

- (...) Στο πλαίσιο αυτό της διαθεματικότητας προτείνουμε τη σύζευξη γεωγραφίας και ιστορίας, που θεωρούνται – ατυχώς – μαθήματα διαφορετικού προσανατολισμού στη χώρα μας, και πιο συγκεκριμένα την πολυπρισματική διερεύνηση σε αντικείμενα όπως η Τοπική Ιστορία, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και ο ευρωπαϊκός χώρος, στη σφαιρική γνώση των οποίων μπορούν να συνεισφέρουν ταυτόχρονα η ιστορική και η (ανθρωπο)γεωγραφική μελέτη. Στο κείμενο που ακολουθεί δίνουμε μια συνοπτική εικόνα των σημείων σύγκλισης των δύο επιστημών με θεωρητική βάση την άποψη του γάλλου ιστορικού Braudel, που εργάστηκε συστηματικά πάνω στη «Γεωιστορία». (Περικοπή περιλήψης)

ΚΑΡΑΤΣΙΝΙΔΟΥ ΧΡΥΣΗ, «Οι Διαλογισμοί του Βίκτωρος Ουγκώ: το βιβλίο μιας ζωής», *Νέα Εστία*, τχ.1751 (2002), σσ.925-930.

* Λογοτεχνία, γαλλική * Βίκτωρ Ουγκώ * 'Οι Διαλογισμοί' * Θάνατος * Ζωή * Ποίηση * Αλληλενέργεια * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΚΑΡΝΑΒΑ ΑΡΤΕΜΙΣ, «**Επτά διευκρινίσεις σχετικά με τις προϊστορικές γραφές του Αιγαίου**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.84 (2002), σσ.69-77.

* Αιγαίο – Ιστορία * Αρχαιολογία * Γλώσσα * Γραφή * Συγκριτική ανάλυση * Ερμηνευτική

- The study of the prehistoric Aegean script is an underdeveloped field in the Greek academia, a fact which entails lack of academic interest and scarcity of relevant publications. The public's interest, however, make it imperative certain research targets to be clarified as these are followed by script researchers. (Summary abridged)

ΚΑΣΒΙΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΝΙΚΟΛΑΚΟΥ ΚΛΕΟΝΙΚΗ, ΦΟΥΡΛΙΓΚΑ ΕΥΑ, «**Εκπαιδευτικά προγράμματα αρχαιολογίας στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα μιας έρευνας και μιας εναλλακτικής πειραματικής εφαρμογής**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85B (2002), σσ.103-113.

* Σχολεία, Ελλάδα * Αρχαιολογία * Πρόγραμμα * Αναλυτικό πρόγραμμα * Αλληλενέργεια * Στόχοι της εκπαίδευσης * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΑΣΣΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, «**Η υστεροφημία της ποίησης**», *Νέα Εστία*, τχ.1756 (2003), σσ.820-828.

* Ποίηση * Επιρροή * Κοινωνία * Εκπαίδευση * Διαφοροποίηση * Κριτική

ΚΑΣΤΡΙΝΑΚΗ ΑΓΓΕΛΑ, «**Το παράξενο φονικό της Ιζαμπέλας Μόλναρ ή ο εσαυρωμένος καλλιτέχνης**», *Νέα Εστία*, τχ.1752 (2003), σσ.58-72.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Δημήτρης Χατζής * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Ανάλυση περιεχομένου * Λογοτεχνική κριτική

ΚΑΤΡΑΚΙ ΑΓΛΑΪΑ, «**Pour une réflexion sur la dyade: texte littéraire et communication didactique**», *Contact⁺*, τχ.19 (2002), σσ.34-35.

* Σχολείο * Λογοτεχνία * Διδακτική * Επικοινωνία

ΚΑΤΣΑΔΩΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ., «**Οι μύθοι ζώων**», *Διαδρομές*, τχ.7 (2002), σσ.221-227.

* Μύθος * Ζώα * Επισκόπηση * Ανάλυση * Αξία * Αίσωπος

ΚΑΤΣΙΑΜΠΟΥΡΑ ΖΩΗ, «**'Κανονικά δεν πρέπει να 'χουμε παράπονο' ..., αλλά στην τάξη είναι αλλιώς**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.64-67.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Διδακτικό βιβλίο * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Κριτική * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΑΤΣΙΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Τι σημαίνουν και πώς εξηγούνται τα αποτελέσματα διεθνών ερευνών για την κατάσταση της εκπαίδευσης στη χώρα μας. Γιατί 'μαθαίνουν' χωρίς να κατανοούν;**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.14-19.

* Σχολείο * Διαδικασία μάθησης * Δυσκολία μάθησης * Αποστήθιση * Εξεταστικό σύστημα * Στόχοι της εκπαίδευσης * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΚΑΤΣΙΜΑΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ Σ., «**Η συμβολή του Σωκράτη στην ανάπτυξη της λογικής (οι 'επακτικοί λόγοι' και το 'ορίζεσθαι καθόλου')**», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.81-91.

* Φιλοσοφία * Σωκράτης * Πλάτων * Αριστοτέλης * Αλληλεπενέργεια * Συγκριτική ανάλυση

ΚΑΥΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**Πρόταση διδακτικής προσέγγισης στο πλαίσιο της τοπικής ιστορίας: διαδρομές στην πόλη του Ναυπλίου**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.5-7.

* Τοπική ιστορία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ναύπλιο * Σχέδιο εργασίας * Ομαδική εργασία * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΚΑΥΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**Η διδακτική αξιοποίηση των λαϊκών παραδόσεων στην τοπική ιστορία**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.10-13.

* Τοπική ιστορία * Σχέδιο εργασίας * Πολιτιστική κληρονομιά * Λαϊκή κουλτούρα * Δημιουργικές δραστηριότητες * Δεξιότητα

ΚΑΥΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**Η αξιοποίηση του εικαστικού υλικού κατά τη διδασκαλία της γενικής-τοπικής ιστορίας και ο ρόλος του στην κατανόηση της πολυπολιτισμικότητας**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.49-54.

* Διδακτική * Ιστορία * Σχολείο * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Εποπικά μέσα διδασκαλίας * Εικόνα * Διδακτική πρακτική

ΚΙΟΥΤΣΕΚΟΓΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ, «**Τάφοι λαξευμένοι στο βράχο και τελετουργίες στη γη των Κικόνων**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.55-60.

* Αρχαία Ελλάδα * Θρησκεία * Θεότητες * Θάνατος * Τάφοι * Νεκροί – λατρεία

- The cult of the sun was spread in Thrace during the last phase of the Bronze Age. The countless schematic representations of the sun, carved on the Palaeokastro rock, in Petrota of Rodope and in Nipsa of Evros, in combination with Makrobios' information regarding the existence of a cyclical temple with a central roof opening on the Zilmissos hill, reveal the affiliation of this Dionysiac sanctuary with the cult of the sun, a deity related both with the god of vegetation and that of the kingdom of the dead. (Summary abridged)

ΚΙΤΣΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Το 'γενναίον ψεύδος' και η πλατωνική ουτοπία**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.70-72.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Πλάτων * 'Πολιτεία' * Ιδεολογία * Ανάλυση περιεχομένου * Κριτικό πνεύμα

ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «**'Αιολική Γη'. 'Ο παραμυθός' Ηλίας Βενέζης**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.18-20.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ηλίας Βενέζης * 'Αιολική Γη' * Παραμύθι * Επίδραση * Φαντασία

ΚΟΠΤΣΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, «**Η βιωματική προσέγγιση και το μάθημα των θρησκευτικών: η αναγκαιότητα της μεταρρύθμισης του μαθήματος των θρησκευτικών στο δημοτικό σχολείο και ο ρόλος του δασκάλου**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.495 (2002), σσ.268-270.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ρόλος του καθηγητή * Μέθοδος διδασκαλίας * Διδακτικά βοηθήματα * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΚΟΠΤΣΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, **«Τα προγράμματα της Ευέλικτης Ζώνης και ο ρόλος του μαθήματος των Θρησκευτικών»**, *Κοινωνία*, τχ.4 (2002), σσ.371-375.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ευέλικτη Ζώνη * Διαθεματικότητα * Μάθηση * Ποιότητα διδασκαλίας

ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, **«Η ανέλιξη μιας ειρωνικής γλώσσας. Μικρή εισαγωγή στην ποίηση του Νάσου Βαγενά»**, *Νέα Εστία*, τχ.1754 (2003), σσ.423-439.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Νάσος Βαγενάς * Συγκριτική ανάλυση * Λογοτεχνική κριτική * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΚΟΤΖΙΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ, **«Η αρνητική στάση των μεσοπολεμικών πεζογράφων και κριτικών απέναντι στη λογοτεχνική νεωτερικότητα της δεκαετίας του '30»**, *Νέα Εστία*, τχ.1749 (2002), σσ.453-482.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ελλάδα – Ιστορία – 1920-1940 * Πεζογραφία * Ποίηση * Μοντερνισμός * Λογοτεχνική κριτική * Διαφοροποίηση

ΚΟΥΒΑΡΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, **«Και του Ανδρέα Εμπειρικού τα μαγικά τα μαγεμένα τα ανεξάντλητα»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.105-118.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ος} αι. * Α. Εμπειρικός * Συγγραφή * Επιρροή * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΚΟΥΝΕΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, **«Η τοπική ιστορία στο πρόγραμμα σπουδών του γυμνασίου»**, *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.17-19.

* Ιστορία * Τοπικές σπουδές * Θεωρία * Οδηγός για το δάσκαλο * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση

ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑΣ ΑΘΑΝ., **«Η θρησκευτικότητα του Ευριπίδη»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.491 (2002), σσ.152-157.

* Ευριπίδης * Ελλάδα, Αρχαία – Θρησκεία * Θεοί * Μυθολογία * Κριτικό πνεύμα

ΚΟΥΤΣΟΣ ΜΙΧΑΗΛΣ, **«Δειγματική διδασκαλία στην 'Αντιγόνη' του Σοφοκλή. Γ' επεισόδιο, στ. 635-647»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.48-59.

* Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Σοφοκλής * 'Αντιγόνη' * Πρότυπο διδασκαλίας * Διδακτική πρακτική

ΚΟΥΤΣΟΣ ΜΙΧΑΗΛΣ, **«Ο Μαντίθεος σε δίκη (Λυσίου υπέρ Μαντιθέου)»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.141-144.

* Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Ελληνική γλώσσα, αρχαία * Λυσίας * Ρητορική * Δραματοποίηση * Μέθοδος διδασκαλίας

ΚΟΥΤΣΟΥΡΕΛΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, **«Η έννοια της κόλασης στον Σολωμό, η περίπτωση του 'Πόρφυρα' και τα όρια της ερμηνευτικής φαντασίας»**, *Νέα Εστία*, τχ.1748 (2002), σσ.210-235.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Δ. Σολωμός * 'Πόρφυρας' * Ανάλυση περιεχομένου * Συγκριτική ανάλυση * Λογοτεχνική κριτική

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «**Η διδασκαλία της ιστορίας στο γυμνάσιο με τη μέθοδο project. Η ελληνική επανάσταση και η εικαστική δημιουργία του 19^{ου} αι.**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.56-61.

* Ελλάδα – Ιστορία – Επανάσταση του 1821 * Ζωγραφική, σύγχρονη – 19^{ος} αι. * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Διεπιστημονικότητα * Σχέδιο εργασίας * Διδακτική πρακτική

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΦΑΝΗΣ, «**‘Les fleurs du mal’ : η μεταφραστική περιπέτεια στη χώρα μας**», *Contact⁺*, τχ.20 (2002), σσ.51-53.

* Ποίηση * Γαλλία * Ελλάδα * Μετάφραση * Ποιοτική ανάλυση * C. Baudelaire

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΦΑΝΗΣ, «**Η ποίηση του Ουγκώ στους ‘Αθλίους’**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.79-81.

* Ευρωπαϊκή λογοτεχνία * Βίκτωρ Ουγκώ * ‘Αθλιόι’ * Ποίηση * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ, «**Σημειώσεις για τη ‘θεωρία’ της μοντέρνας ποίησης**», *Νέα Εστία*, τχ.1752 (2003), σσ.3-8.

* Κοινωνία * Ποίηση * Αλληλενέργεια * Μοντερνισμός * Ελληνική γλώσσα – Ύφος * Λογοτεχνική κριτική

ΛΕΟΝΤΣΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Η τοπική ιστορία στην εκπαίδευση και το επιστημονικό – διδακτικό βοήθημα του καθηγητή**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.10-15.

* Ιστορία * Τοπικές σπουδές * Ερευνητικό πρόγραμμα * Συνεργασία * Οδηγός για το δάσκαλο * Αξιολόγηση * Διδακτική πρακτική

LEVASSEUR, JEAN, (Μτφρ.: Κική Λαλαγιάννη), «**Οι ροδαλές πόρτες του θανάτου: αναπαραστάσεις του θανάτου στη νεανική λογοτεχνία του γαλλόφωνου Καναδά**», *Διαδρομές*, τχ.7 (2002), σσ.177-184.

* Καναδάς (Γαλλόφωνος) * Παιδική λογοτεχνία * Θάνατος – Βιβλία για παιδιά * Ανάλυση κατά θέμα

ΛΕΖΙΝΕ-ΒΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, VÉRONIQUE, «**Σκέψεις επάνω σε παραστάσεις αττικών αγγείων**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.83 (2002), σσ.57-67.

* Αρχαιολογία * Αττική * Αγγειοπλαστική * Πηγή πληροφοριών * Διακόσμηση * Ανάλυση περιεχομένου

- If we want to understand the meaning of the representations decorating the fifth century BC Attic vases, we have to analyze them in their entirety and details. These representations, under a fictitious simplicity, develop an ensemble of indications that cause the intervention of time, which controls the narration. For this reason, there are more than one concepts of time in these depictions, the one of the narration, the other of the myth, which are transferred in the time of use of the vessel. (Summary abridged)

ΛΙΟΣΑΤΟΥ ΕΛΒΙΡΑ, «**Μια διδακτική πρόταση για την ενιαία διδασκαλία Αρχαίων και Νέων Ελληνικών**», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.42-47.

* Αρχαία Ελληνικά * Νέα Ελληνικά * Διακειμενικότητα * Διαθεματικότητα * Μέθοδος διδασκαλίας * Διδακτική πρακτική

ΛΥΠΟΥΡΛΗΣ ΔΗΜ., «**Πόλεμος ειρήνης διαφέρει ότι...**», *Φιλολόγος*, τχ.110 (Χειμώνας 2002-2003), σσ.526-535.

* Ιστορία * Πολιτική * Πόλεμος * Ειρήνη * Διαφοροποίηση * Αίτιο – αποτέλεσμα

ΜΑΚΡΗΣ ΣΠΥΡΟΣ, «**Η απόλαυση της ποίησης στο ελληνικό μεταπολεμικό σχολείο**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.44-52.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση, σύγχρονη * Σπουδή και διδασκαλία * Κράτος * Ιδεολογία * Θεωρία

ΜΑΚΡΗΣ ΧΑΡΗΣ, «**Κοινωνιολογική προσέγγιση του πεζογραφικού έργου του Γεωργίου Βιζυηνού**», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.55-62.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Γ. Βιζυηνός * Κοινωνικό περιβάλλον * Επιρροή * Συγγραφή * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΜΑΝΤΑΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Στρατηγικές επιβίωσης στην αρχαιότητα: υιοθεσία, δουλεία, 'παρामीνη'**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.97-100.

* Ελλάδα, Αρχαία – Κοινωνικές συνθήκες * Ρωμαϊκή αυτοκρατορία – Ιδιωτικός βίος * Παιδιά, υιοθετημένα

* Φύλο * Γερωνική ηλικία * Δουλεία στην Αρχαία Ελλάδα * Δουλεία στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία

- (...) The survival of the elderly in antiquity was depending on the possession of slaves who looked after them instead of their children. Therefore, it is not surprising that in numerous liberation inscriptions the slaves are bound to stay with their former master or an aged relative of him until the latter would die. For the members of the elite the adoption, of boys in particular, as well as the institutions of marriage between close relatives and of concubine were representing various strategies of survival. (Summary abridged)

ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, «**Κική Δημουλά. Η έγερση των καθημερινών πραγμάτων**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.61-66.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Κική Δημουλά * Ανάλυση περιεχομένου * Λογοτεχνική κριτική *

Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, «**Η θρησκευτική αγωγή στην Ελλάδα μετά τη μεταπολίτευση: προβλήματα και προοπτικές**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.64 (2002-2003), σσ.24-27.

* Ελλάδα * Θρησκευτική Αγωγή * Σύστημα εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών * Ελευθερία επιλογής *

Νομοθεσία

ΜΑΡΚΟΤΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Η έννοια της παιδείας στη χριστιανική παράδοση (Παλαιά και Καινή Διαθήκη, Πατέρες της Εκκλησίας)**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.491, 492 (2002), σσ.143-150. 170-173.

* Βίβλος – Μελέτη * Χριστιανική εκπαίδευση * Ιησούς Χριστός – Μέθοδοι διδασκαλίας * Πατέρες της

Εκκλησίας, Έλληνες * Ιστορία της εκπαίδευσης * Ελληνισμός και Χριστιανισμός

ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ Δ.Ν., «**Η διδασκαλία της ποίησης στη μέση εκπαίδευση**», *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.374-380.

* Ποίηση * Ποιητική * Διδασκαλία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Θεωρία * Διδακτική πρακτική

ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ Δ.Ν., «**Σοφοκλής 'Οιδίπους επί Κολωνών': μια αιγιματική τραγωδία**», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.28-37.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Σοφοκλής * 'Οιδίπους επί Κολωνών' * Ερμηνευτική * Παράδοση *

Καινοτομία * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική

ΜΑΣΤΡΟΔΗΜΗΤΡΗΣ Π.Δ., «**Το έπος της προσφυγιάς. Σχόλια στο μυθιστόρημα του Τάσου Αθανασιάδη 'Τα παιδιά της Νιόβης'**», *Νέα Εστία*, τχ.1754 (2003), σσ.408-415.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Τάσος Αθανασιάδης * 'Τα παιδιά της Νιόβης' * Χαρακτήρες και χαρακτηριστικά * Ανάλυση περιεχομένου * Λογοτεχνική κριτική

ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Στρατηγικές διδασκαλίας στο μάθημα της ιστορίας: από τον αφηγηματικό μονόλογο στις βιωματικές προσεγγίσεις**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.48-54.

* Ιστορία – Σπουδή και διδασκαλία * Στρατηγική της μάθησης * Βίωμα * Κριτικό πνεύμα * Διδακτικά βοηθήματα * Ποιότητα διδασκαλίας

ΜΕΡΑΚΛΗΣ Μ.Γ., «**Ένας ελληνικός μύθος και οι παραλλαγές του**», *Διαδρομές*, τχ.6 (2002), σσ.87-91.

* Πολιτισμός, λαϊκός * Παράδοση, λαϊκή * Μύθος * Σημασία * Παροιμίες

ΜΗΓΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π., «**Διδασκαλία της τοπικής ιστορίας με τη μέθοδο project**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.8(446) (2002), σσ.463-466.

* Ιστορία * Ιστορική έρευνα * Μαθητής * Μεθοδολογία * Διδασκαλία * Αξιολόγηση

ΜΗΝΑΪΔΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, «**Marcel Aymé (1902-1967). Το θεατρικό έργο του Marcel Aymé και η εποχή του**», *Contact*⁺, τχ.21, 22 (2003), σσ.50-58, 48-50.

* Θέατρο * Marcel Aymé * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Θεατρικά έργα * Ανάλυση κατά θέμα

ΜΗΤΑΚΙΔΟΥ Χ., ΤΡΕΣΣΟΥ Ε., «**Η συνάντηση της γλώσσας και των μαθηματικών στη λογοτεχνία**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.84 (2002), σσ.11-18.

* Λογοτεχνία * Γλώσσα * Μαθηματικά * Μειονότητα * Διδακτική πρακτική * Δεξιότητα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

- Θα παρουσιάσουμε μια πρόταση για τη χρήση της λογοτεχνίας ως πλαίσιο συμφραζομένων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων στη γλώσσα και τα μαθηματικά – πρόταση που ισχύει τόσο για το μάθημα σε κανονικές τάξεις όσο και σε τάξεις υποδοχής. Αναφέρουμε μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογής της προσέγγισης, ξεκινώντας από μια τάξη υποδοχής και συνεχίζοντας με παραδείγματα από κανονικές τάξεις. Τέλος, εντάσσουμε τα παραδείγματα σε ένα θεωρητικό πλαίσιο. Ακολουθούμε αυτόν τον τρόπο παρουσίασης, δηλαδή πρώτα την πράξη και μετά το θεωρητικό πλαίσιο, για ένα πολύ απλό αλλά, κατά την άποψή μας σημαντικό λόγο: Θεωρούμε ότι έτσι γίνεται φανερός ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί, μέσα από τη διδακτική πράξη και τον αναστοχασμό τους πάνω σ' αυτήν, μπορούν εφόσον το επιθυμούν, να παράγουν νέες διδακτικές προσεγγίσεις. (Περικοπή περίληψης)

ΜΗΤΑΦΙΔΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ, «**Η σχολική ιστορία σε καθεστώς κρατικής επιτήρησης και πολιτικής ομηρίας**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.99-103.

* Ιστορία – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Διδακτικό βιβλίο * Εκπαιδευτική πολιτική * Παρέμβαση * Συντηρητισμός * Κριτικό πνεύμα * Ποιότητα διδασκαλίας

ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «**Η συμβολή των πολυμέσων στον εκσυγχρονισμό της διδασκαλίας του μαθήματος των θρησκευτικών**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2003), σσ.127-132.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Εκσυγχρονισμός * Οπτικοακουστικά μέσα * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Μέθοδος διδασκαλίας

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «**Από την ποιητική στην ποίηση του λογοτεχνικού κειμένου: η συμβολή της αφηγηματολογίας στη διδασκαλία κειμένων παιδικής λογοτεχνίας**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.89-106.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Λογοτεχνία * Διδακτική * Θεωρία * Κριτικό πνεύμα

- Im vorliegenden Beitrag wird einerseits das Verhältnis von literaturwissenschaftlicher Theorie und schulisch kanonisierter Literatur untersucht und andererseits soll der Frage nachgegangen werden, wie neuere literaturwissenschaftliche Erkenntnisse im Bereich der Kinder- und Jugendliteratur ihren Weg in das Literaturcurriculum finden. Die griechische Kinder- und Jugendliteratur folgend die ideologische Orientierung des Schulwesens, funktionierte als Gebrauchsliteratur, beschränkend die ästhetische Bildung der Schüler als Leser. Die Entschulung der Kinder- und Jugendliteratur dennoch setzt die Umorientierung der Beziehung der Schule mit der literarischen Texte zielend auf die Bildung eines kritisch orientierten Lesers voraus. Die Erzähltheorie ist heute eine Herausforderung für die Literaturdidaktik, sowie verbindet sich mit der Metatextualität und bildet eine wesentliche Voraussetzung der Metacognition und des handlungsorientierten Lernens.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «**Ιδεολογικοί ανταγωνισμοί και η διεύρυνση του κανόνα της παιδικής λογοτεχνίας: η περίπτωση της Διδώς Σωτηρίου**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.55-78.

* Διδώ Σωτηρίου * Μυθιστόρημα * Ενήλικος * Λογοτεχνία * Παιδική λογοτεχνία * Συγκριτική ανάλυση * Σοσιαλιστικός ρεαλισμός

- Im hierliegenden Beitrag werden einerseits die Normen und die Grenzen in den Beziehungen zwischen der beiden Literatursystemen untersucht und andererseits soll die Frage nachgegangen werden, wie die Konventionen und die Regelungen im Zentrum des Kinderliteratursystems modifiziert werden. Insbesondere Texte von dem selben Autor, die zunächst für Erwachsene geschrieben und anschließend für das kinderliterarische System adoptiert wurden, fordern zu einer solchen Diskussion heraus. Ein solch seltener Text in der Geschichte der griechischen Kinder- und Jugendliteratur liegt im Falle von Dido Sotiriou vor. Es handelt sich um einen Ambivalenttext des sozialistischen Realismus, der 1978 für das kinderliterarische Publikum von Dido Sotiriou adoptiert wurde. (Abgekürzte Zusammenfassung)

ΜΙΚΕΛΑΚΗΣ ΜΑΝΟΣ, «**Άγιοι Τόποι. Διαδρομή στους τόπους της μνήμης, της πίστης, της ιστορίας. Μια συζήτηση με τον καθηγητή Γ.Π. Λάββα**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.84 (2002), σσ.78-82.

* Χριστιανισμός * Αρχαιολογία * Ιστορία * Χριστός * Γέννηση * Έρευνα

- Η συζήτηση με τον καθηγητή Γ.Π. Λάββα για τους Αγίους Τόπους, μέσα από μια διαδρομή στους τόπους της μνήμης, της πίστης και της ιστορίας έχει διπλό στόχο: αφενός να εντυπώσει σε καίρια ζητήματα της βιβλικής αρχαιολογίας και της επιστημολογίας της και αφετέρου να αναδείξει μια οντολογική πρόταση της Αρχαιολογίας ως επιστήμης που επιχειρεί τη διυποκειμενική αυτεπίγνωση της σχέσης του ανθρώπου με τη μνήμη, την ιστορία, την πραγματικότητα και τις επιθυμίες του. (Περικοπή περίληψης)

ΜΙΤΣΟΤΑΚΗ ΚΛΑΙΡΗ, «**Τρία κείμενα για τον Σωτήρη Δημητρίου**», *Νέα Εστία*, τχ.1741 (2002), σσ.25-41.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Σωτήρης Δημητρίου * Συγκριτική ανάλυση * Λογοτεχνική κριτική * Αξιολόγηση προσωπικότητας

- ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Λαϊκός πολιτισμός και σύγχρονο παιδί: μια διδακτική προσέγγιση**», *Διαδρομές*, τχ.6 (2002), σσ.129-137.
 * Πολιτισμός, λαϊκός * Λαϊκή λογοτεχνία * Διδακτικό βιβλίο * Παιδί * Γλωσσική ανάπτυξη * Γνωστική ανάπτυξη
- ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, «**Το ποιητικό έργο του Αριστείδη Βουγιούκα (πρώτη περίοδος, 1953-1988)**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127 (2002), σσ.111-114.
 * Αριστείδης Βουγιούκας * Νεοελληνική ποίηση * Ποίηση – Συλλογές * Λογοτεχνία – Ιστορία και κριτική
- MOST, GLEN W., «**Three notes on Sophocles' Oedipus in Colonus (100, 1501-1502, 1747)**», *Ελληνικά*, τχ.1(52) (2002), σσ.17-26.
 * Αρχαία Ελληνικά * Σοφοκλής * Οιδίπους * Θρησκεία * Θησεύς * Αντιγόνη * Διάλογος
- ΜΟΥΤΖΑΛΗ ΑΦΕΝΤΡΑ Γ., «**Όψεις της ετερότητας στο Βυζάντιο: η παρουσία των μαύρων**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.83 (2002), σσ.82-86.
 * Βυζαντινή αυτοκρατορία * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Μειονότητες * Αφρική * 'Νέγροι' * Αλληλενέργεια * Φυλετικές διακρίσεις
- ΜΟΥΤΖΟΥΡΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Δ., «**Η ιστορία στο λύκειο. Μύθος και πραγματικότητα**», *Θαλλά*, τχ.13 (2002), σσ.135-149.
 * Ιστορία * Σχολικό βιβλίο * Πρόγραμμα σπουδών * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Κριτική * Πρόβλημα, λύση του
- ΜΠΑΚΑΟΥΚΑΣ ΜΙΧΑΗΛ, «**Η σημασία της προσωκρατικής φιλοσοφίας σήμερα**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.12 (2002), σσ.406-407.
 * Φιλοσοφία, αρχαία ελληνική * Προσωκρατικοί * Ορθολογισμός * Επιστήμη – Φιλοσοφία * Πρόδος
- ΜΠΑΡΤΖΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Δ., «**Παιδική λογοτεχνία και θάνατος**», *Διαδρομές*, τχ.7 (2002), σσ.168-176.
 * Παιδική λογοτεχνία * Κύκλος ζωής * Θάνατος * Παιδί * Σχηματισμός εννοιών * Αποτέλεσμα έρευνας
- ΜΠΕΧΛΙΒΑΝΗΣ ΘΩΜΑΣ, «**'Νεκρός ταξιδιώτης': μια σκηνοθεσία του Παπαδιαμάντη για το θάνατο**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.5-10.
 * Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Α. Παπαδιαμάντης * Διήγημα * Θάνατος * Ανάλυση περιεχομένου
- ΜΠΕΧΛΙΚΟΥΔΗ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**Μια απόπειρα ερμηνευτικής προσέγγισης στο διήγημα του Ανδρέα Μήτσου 'Η Πρόποση' (Κ.Ν.Λ. Β' Γυμνασίου)**», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.73-77.
 * Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Ανδρέας Μήτσου * 'Η πρόποση' * Ανάλυση περιεχομένου * Σχολικό βιβλίο * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ.
- ΜΠΕΧΛΙΚΟΥΔΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Γ., «**Φεύγουμε... παραμένοντας. Μια απόπειρα ερμηνευτικής προσέγγισης στο διήγημα του Δημήτρη Νόλλα 'Η φεύγουσα κόρη'**», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.63-72.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Δημήτρης Νόλλας * Σχολικό βιβλίο * 'Φεύγουσα κόρη' * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική

ΜΠΕΧΛΙΚΟΥΔΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Γ., «Μια πρόταση για τη διδακτική προσέγγιση της 'Ιστορίας ενός αιχμαλώτου' του Στρατή Δούκα», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.30-43.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Στρατής Δούκας * 'Ιστορία ενός αιχμαλώτου' * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Διδακτική πρακτική

ΜΠΛΕΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «Η υπέρβαση της λογοτεχνικής και θεατρικής παράδοσης στο 'Πανηγύρι' του Δημήτρη Κεχαϊδη», *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.69-72.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Θέατρο * Δημήτρης Κεχαϊδης * 'Πανηγύρι' * Ανάλυση περιεχομένου * Λογοτεχνική κριτική

ΜΠΟΝΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, [κ.ά], «Το μάθημα της ιστορίας στην Γ' τάξη του γυμνασίου. Μια έρευνα δράσης με στόχο την ποιοτική αναβάθμισή του», *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.140-151.

* Ιστορία * Διδακτική * Παράδοση * Καινοτομία * Μάθηση με ανακάλυψη * Έρευνα δράσης * Διδακτική πρακτική

ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ ANNA, «Μαθήματα φιλοσοφίας. Γιατί όχι και ηλεκτρονικά; Ένα παράδειγμα για το Σωκράτη», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.25-29.

* Φιλοσοφία * Δυσκολία μάθησης * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διδακτικό βιβλίο * Σωκράτης * Διδακτική πρακτική

ΜΠΟΥΦΕΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Κ., «Κλέιος Κύρου: 'Κραυγή δεκάτη πέμπτη'», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.93-99.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Κ. Κύρου * 'Κραυγή δεκάτη πέμπτη' * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική

ΜΩΡΑΪΤΗ ΤΖΕΝΗ, «Η νεκρή μάνα ως μαγικός βοηθός της Στακτοπούτας στις ελληνικές παραλλαγές του παραμυθιού», *Διαδρομές*, τχ.7 (2002), σσ.214-220.

* Παραμύθι * Ελλάδα * Ήρωας – Βιβλία για παιδιά * Μητέρα * Συγκριτική ανάλυση

ΜΩΡΑΪΤΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Δίκαιος και άδικος λόγος: η σύνδεση φιλοσοφίας και γλώσσας ως σωκρατική επιπαγή», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.18-23.

* Φιλοσοφία * Γλώσσα * Δεξιότητα * Αλληλενέργεια * Σωκράτης * Δικαιοσύνη

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Λογοτεχνία και Αριστερά, 1940-1980», *Νέα Εστία*, τχ.1743 (2002), σσ.348-480.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ιδεολογία * Διανοούμενοι και κομμουνισμός * Επιρροή * Κοινωνία * Πολιτική * Αλληλενέργεια * Διαφοροποίηση * Λογοτεχνία – Αξιολόγηση

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Ανδρέας Εμπειρικός», *Νέα Εστία*, τχ.1744 (2002), σσ.561-719.

* Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ος} αι. * Ελληνική ποίηση * Ανδρέας Εμπειρικός * Σουρεαλισμός – Ιστορία * Ιδεολογία * Ψυχανάλυση * Αλληλεπέργεια * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Λογοτεχνική κριτική * Συγκριτική ανάλυση

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Μικρό αφιέρωμα στον Παπαδιαμάντη**», *Νέα Εστία*, τχ.1747 (2002), σσ.3-39.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Α. Παπαδιαμάντης * Έρευνα * Μυθιστόρημα * Ελληνική γλώσσα – Ύφος * Κάρολος Ντίκενς * Συγκριτική έρευνα

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Μικρό αφιέρωμα στον Παναγιώτη Κονδύλη**», *Νέα Εστία*, τχ.1747 (2002), σσ.50-103.

* Φιλοσοφία * Ιστορία * Π. Κονδύλης * Συγγραφή * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα στον Τζαίμς Τζόυς**», *Νέα Εστία*, τχ.1750 (2002), σσ.585-690.

* Λογοτεχνία, ιρλανδική * Τζαίμς Τζόυς * Συγγραφή * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Επίδραση * Λογοτεχνική κριτική

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα στον Αλέξανδρο Κοτζιά**», *Νέα Εστία*, τχ.1751 (2002), σσ.745-902.

* Προσωπικότητα * Συγγραφή * Χαρακτήρες και χαρακτηριστικά * Λογοτεχνία και Ιστορία * Μέθοδος εργασίας * Πολιτική * Εξουσία * Κοινωνία * Σάτιρα * Ιδεολογία * Μνήμη * Ελληνική γλώσσα – Ύφος * Χώρος και χρόνος * Ποιητική * Πεζογραφία * Λογοτεχνική κριτική

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), (Μτφρ.: Κλαίρη Μπισοτάκη), «**Μπλαιζ Πασκάλ (1623-1662)**», *Νέα Εστία*, τχ.1753 (2003), σσ.167-210.

* Φιλοσοφία * Μ. Πασκάλ * Σκέψη * Κοινωνική δομή * Εξουσία * Αντίληψη * Διαφοροποίηση

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα στον Νίκο Καχίτση**», *Νέα Εστία*, τχ.1755 (2003), σσ.503-684.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Νίκος Καχίτσης * Συγγραφή * Χαρακτήρες και χαρακτηριστικά * Συγκριτική ανάλυση * Ανάλυση περιεχομένου * Ελληνική γλώσσα – Ύφος * Λογοτεχνική κριτική

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα στον Ρόμπερτ Μπράουνινγκ και την Ελισάβετ Μπάρρετ - Μπράουνινγκ**», *Νέα Εστία*, τχ.1756 (2003), σσ.747-819.

* Λογοτεχνία, αγγλική * Ποίηση * Ρόμπερτ Μπράουνινγκ * Επιρροή * Κ. Καβάφης * Ανάλυση περιεχομένου * Συγκριτική ανάλυση * Γυναίκα * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης**», *Νέα Παιδεία*, τχ.102 (2002), σσ.101-157.

* Προσωπικότητα * Επιρροή * Ποίηση, νεοελληνική * Συγγραφή * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική * 'Όνειρο στο κύμα' * Διακειμενικότητα * Ανάλυση περιεχομένου * 'Στο Χριστό στο Κάστρο' * Οικογενειακή ζωή * Ανάλυση περιεχομένου

ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Η νεοελληνική λογοτεχνία στην μέση εκπαίδευση**», *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.83-110.

* Νεοελληνική λογοτεχνία, σπουδή και διδασκαλία * Επιρροή * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Δεξιότητα * Μέθοδος διδασκαλίας * Διαφοροποίηση * Λογοτεχνία – Ιστορία και κριτική * Δ. Σολωμός * Διδακτική πρακτική

ΝΕΛΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, (Μτφρ.: Γ. Γκότσης – Επιμ.: Ι.Κ. Παπαδόπουλος), **«Βασιλείον ιεράτευμα': μελέτη επί του προβλήματος του λαϊκού στοιχείου»**, *Σύναξη*, τχ.83 (2002), σσ.48-60.

* Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία * Ιεροσύνη * Λαϊκοί στην Εκκλησία * Βίβλος – Θεολογία * Κλήρος – Διακονία και εκλογή

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΤΑΣΟΣ, **«Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών: σκοποί και μέσα»**, *Θαλλώ*, τχ.13 (2002), σσ.45-53.

* Αρχαία Ελληνικά * Σχολικό βιβλίο * Μαθητής * Ενδιαφέρον * Ανάλυση περιεχομένου * Μέθοδος διδασκαλίας * Κριτική

ΝΙΚΟΛΙΔΑΚΗ ΕΛΕΝΗ, **«Λίγα σχόλια για το σχολικό εγχειρίδιο του Ηροδότου (Β' Γυμνασίου)»**, *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.46-48.

* Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Σχολικό βιβλίο * Ηρόδοτος * Ανάλυση περιεχομένου * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Διδακτική πρακτική

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, **«Λυκούργος Λυκόφρονος, Βουτάδης, γένους των Ετεοβουταδών»**, *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.50-54.

* Ελλάδα – Ιστορία, Αρχαία – 4^{ος} αι. * Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Λυκούργος Λυκόφρονος * Προσωπικότητα * 'Κατά Λεωκράτους' * Ανάλυση περιεχομένου

ΝΤΟΥΣΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, **«Η φιλοσοφία του Πυθαγόρα και της σχολής του»**, *Αντιπετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.63-64 (2002-2003), σσ.109-114.

* Φιλοσοφία, αρχαία ελληνική * Πυθαγόρας και Πυθαγόρειοι * Προσωκρατικοί * Φιλοσοφία και θρησκεία

ΞΑΝΘΑΚΗ-ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, **«Ιωάννης Συκουτρής»**, *Ελληνική Διεθνής Γλώσσα*, τχ.1(53) (2003), σσ.26-31.

* Ιωάννης Συκουτρής * Βιογραφία * Κλασική Φιλολογία

ΟΜΑΔΑ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΤΟΥ Κ.Μ.Ε., **«Διδακτικές παρεμβάσεις στα φιλολογικά μαθήματα»**, *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.148-155.

* Γλώσσα * Λογοτεχνία * Ιστορία * Ποιότητα διδασκαλίας * Διαθεματικότητα * Παρέμβαση * Ρόλος του καθηγητή

ΠΑΓΟΥΝΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Α., **«Αλέξανδρος Δελμούζος: 'εθνικός παιδαγωγός'»**, *Αναγέννηση*, τχ.390, 391 (2003), σσ.17-21, 18-21.

* Εκπαίδευση * Αλέξανδρος Δελμούζος * Παιδαγωγός * Βιογραφία * Δημοτικισμός * Καινοτομία * Μέθοδος διδασκαλίας

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΒΗΜΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Παναγής Ι. Σαμάρας**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.44 (2002), σσ.3-126.

* Παναγής Ι. Σαμάρας * Ιστορία * Ελληνική λογοτεχνία * Παιδαγωγός * Κοινωνική συμπεριφορά * Βιογραφία * Λογοτεχνία – Ιστορία και κριτική

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΒΗΜΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Αργύρης Εφταλιώτης – 80 χρόνια από το θάνατό του**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.48 (2003), σσ.3-152.

* Αργύρης Εφταλιώτης * Δημοτικισμός και δημοτικιστές * Ελληνική λογοτεχνία * Νεοελληνικός διαφωτισμός * Συγγραφή * Προσωπικότητα * Μετάφραση * Βιογραφία * Ποίηση * Βιβλιογραφία

ΠΑΛΟΥΚΑΣ ΠΑΥΛΟΣ ΑΘ., «**Οργάνωση και εξέλιξη διδασκαλίας: πορεία διδασκαλίας στο μάθημα των θρησκευτικών**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2003), σσ.133-140.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Προετοιμασία μαθήματος * Τεχνική διδασκαλίας * Διδακτικά βοηθήματα * Χριστιανική Αγωγή * Μάθηση με ανακάλυψη

ΠΑΜΟΥΚΤΣΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Λογοτεχνία και διαθεματικότητα: πρόταση διδασκαλίας**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.127-133.

* Λογοτεχνία * Διαθεματικότητα * Πρόγραμμα σπουδών * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική * Κοινωνία

- Η εργασία μας αναφέρεται στη διδακτική αξιοποίηση της Λογοτεχνίας, Νεοελληνικής και Παιδικής, στην υποχρεωτική εκπαίδευση, όσον αφορά τη διαθεματικότητα, όπως περιγράφεται στα Δ.Ε.Π.Π.Σ. Αναλύει τη λειτουργική ένταξή της στις ανάγκες ενός σύγχρονου σχολείου, με την παρουσίαση ενός σχεδίου εργασίας που στοχεύει στην κατανόηση της κοινωνικής ανισότητας.

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, (Επιμ.: Ε. Κοτίνη-Παναγοπούλου), «**Η ελληνική παιδεία και η ευρωπαϊκή ιδέα**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2002), σσ.141-147.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Πολιτισμός, ελληνικός * Ανθρωπιστική παιδεία * Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία * Ενσωμάτωση

ΠΑΝΟΥΣΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Α., «**Το νέο βιβλίο της 'Ιλιάδας' της Α' τάξης Γυμνασίου**», *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.119-132.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * 'Ιλιάδα' * Σχολικό βιβλίο * Αξιολόγηση * Διδακτική πρακτική

ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ Δ., «**Νέοι χάρτες και αρχαίοι λαοί της Ανατολικής Μεσογείου**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.42-46.

* Ιδεολογία * Διακρίσεις * Επιρροή * Καταγωγή του ανθρώπου * Μινωικός πολιτισμός * Μυκηναϊκός πολιτισμός * Θεωρία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

- The way we hang up maps, that is North up and South down, a consensus regarded as a natural fact, conveys the subconscious but firm idea that the countries of the North lay higher than these of the south and that the people of the North are superior and more powerful, active and virile than their counterparts of the South. In the writings of the historians, linguists and archaeologists of the last century, who have formed a still effective viewpoint as regards the origin of the ancient Greek civilization, the influence of this world image is clearly traceable and quite eloquent. (Summary abridged)

ΠΑΠΑΓΓΕΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «**Από τον Όμηρο στο Βιργίλιο**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.45-48.

* Λατινικά * Βιργίλιος * Όμηρος * Αλληλενέργεια * Καινοτομία * Συγκριτική ανάλυση

ΠΑΠΑΖΩΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Δ., «**Η βασίλισσα Ρωξάνη και η σχέση της με τον προθάλαμο του τάφου II στη Βεργίνα**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.80-87.

* Ελλάδα, Αρχαία * Μακεδονία * Βεργίνα * Τάφοι * Ερμηνευτική * Διαφοροποίηση

- In 1978 professor Manolis Andronikos discovered in Vergina three royal tombs, from which two (II, III) were found unlooted. Tomb II was assigned by the excavator himself to King Philip II and to his last wife Cleopatra, while tombs III and I were named “Tomb of the Prince” and “Tomb of Persephone”, respectively. On the basis of the ancient sources the author of this article has reached a different conclusion, according to which the bodies in tomb II belong to Alexander the Great and to Queen Roxane, while that in tomb III to their twelve-years old son. (Summary abridged)

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «**Η θέση του ξένου στην αρχαία Ελλάδα**», *Τσιγγάνικος Λόγος*, τχ.10 (2003), σσ.33-37.

* Ελλάδα, Αρχαία – Κοινωνικές συνθήκες * Σπάρτη, Αρχαία * Ξένος

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΑΝΟΣ, «**Θολωτοί τάφοι στην επικράτεια του βασιλείου του Νέστορος**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.82 (2002), σσ.84-95.

* Αρχαιολογία * Ιστορία * Πολιτισμός, μυκηναϊκός * Μεσσηνία * Τάφοι * Πηγή πληροφοριών

- The Mucenaeen chamber tombs, these important technical achievements, the oldest monumental burial constructions in Europe, are more numerous in Messenia than in any other region in Greece, even more numerous than in Argolis, where Mycenae, the center of the most important and powerful Mycenaean state, are situated. (Summary abridged)

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜ. Ν., «**Βίκτωρ Ουγκώ (1802-1885)**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.495, 496 (2002), σσ.278-279, 305-308.

* Βίκτωρ Ουγκώ * Βιο-βιβλιογραφία * Κλασική λογοτεχνία

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜ. Ν., «**Ευγνωμοσύνη: ελλειμμα και πλήρωμα**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.502 (2003), σσ.179-183.

* Ηθική * Αρετές * Πατέρες της Εκκλησίας – Αποσπάσματα, χωρία κ.λπ. * Γραμματεία, Αρχαία ελληνική

ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Ο μυθιστορηματικός ήρωας ως αναγνώστης: επισημάνσεις από αναγνώσεις ελληνικών παιδικών κειμένων**», *Διαδρομές*, τχ.5 (2002), σσ.17-27.

* Λογοτεχνία * Θεωρία * Ήρωες – Βιβλία για παιδιά * Ενδιαφέρον ανάγνωσης * Ανάγκη * Αξία

ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Η ιστορία του Οιδίποδα στη νεοελληνική ποίηση**», *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.81-111.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Οιδίπους * Επιρροή * Ποίηση, νεοελληνική * Συγκριτική ανάλυση * Ανάλυση περιεχομένου

ΠΑΠΑΠΟΥΛΥΒΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ, «Κυπριακή ιστορία και σχολικά εγχειρίδια», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.104-107.

* Ιστορία – Σπουδή και διδασκαλία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Προγραμματισμένο διδακτικό βιβλίο * Κύπρος – Ιστορία – 20^{ος} αι. * Βιβλιοκρισία

ΠΑΠΑΡΟΥΣΗ ΜΑΡΙΤΑ, «Γιατί πεθαίνουν τα παιδιά; Μια διερεύνηση της θεματικής του θανάτου στο έργο του Κοσμά Πολίτη», *Διαδρομές*, τχ.7 (2002), σσ.185-192, 209-213.

* Νεοελληνική πεζογραφία * Κοσμάς Πολίτης * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Ανάλυση περιεχομένου * Θάνατος

ΠΑΠΟΥΤΣΗ Γ.Β., «Γρηγόριος Ξενόπουλος και Κωνσταντίνος Καβάφης: η ανασύνθεση μιας λογοτεχνικής σχέσης», *Αναγέννηση*, τχ.387 (2002), σσ.16-17.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Γ. Ξενόπουλος * Κ. Καβάφης * Κρητικό πνεύμα * Αναγνώριση

ΠΑΡΑΣΧΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ, «Ανάγνωση και μυθοπλασία. Για τον Βλακοχορτοφάγο του Τζων Μπάρθ», *Νέα Εστία*, τχ.1753 (2003), σσ.262-281.

* Λογοτεχνία * Τζων Μπάρθ * Μεταμοντερνισμός * Χαρακτήρες και χαρακτηριστικά * Ανάλυση περιεχομένου * Λογοτεχνική κριτική

ΠΑΡΙΣΗΣ ΝΙΚΗΤΑΣ, «Σχεδιάζοντας τη διδασκαλία της ‘Ελένης’ του Ευριπίδη: οι προβληματικές πτυχές ενός συνολικού διδακτικού οργανογράμματος», *Φιλολογος*, τχ.111 (2003), σσ.72-80.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Ευριπίδης * ‘Ελένη’ * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Δυσκολία μάθησης * Διδακτική πρακτική

ΠΑΡΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ, «Σχέδιο εργασίας: γνωριμία με το συγγραφέα», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.83 (2002), σσ.13-15.

* Λογοτεχνία * Σχέδιο εργασίας * Άλκη Ζέη * Σχέση ενήλικα-παιδιού * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Σχολική βιβλιοθήκη

ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ Δ., «Η παιδεία στα ‘Πολιτικά’ του Αριστοτέλη», *Εκπαιδευτικοί Προβληματισμοί*, τχ.10 (2003), σσ.37-38.

* Αριστοτέλης * Φιλοσοφία, αρχαία * Φιλοσοφία της Αγωγής * Εκπαίδευση

ΠΑΤΑΡΓΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, [κ.ά.], «Οι ιστορικές διαδρομές της Αθήνας. Η συμβολή τους στο περιβάλλον και τη φυσιογνωμία της πόλης», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.91-96.

* Αθήνα – Αρχαιότητες * Αθήνα – Μνημεία * Ελληνο-ρωμαϊκός πολιτισμός * Βυζαντινός πολιτισμός * Νεότερος πολιτισμός * Πολιτιστική κληρονομιά * Πολιτιστική ταυτότητα

- Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα τον Αύγουστο του 2004 αποτελεί για την πόλη και τους κατοίκους της μοναδική ευκαιρία αναβάθμισης του αστικού της περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάδειξη της φυσιογνωμίας της πόλης, ο εξωραϊσμός του σύγχρονου δομικού της ιστού, η αναβάθμιση και η προβολή των πολιτιστικών κοιτασμάτων της Αθήνας, με την ένταξή τους στον λειτουργικό ιστό της πόλης, αποτελούν αδήριτες προτεραιότητες. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, «**Τα σχολικά εγχειρίδια των Αρχαίων Ελληνικών: πληρότητα και επιστημονική εντιμότητα**», *Θαλλώ*, τχ.13 (2002), σσ.79-86.

* Αρχαία Ελληνικά * Σχολικό βιβλίο * Ανάλυση περιεχομένου * Συγγραφή * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Κριτική

ΠΑΤΣΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «**Ποιτικές δημιουργίες από μαθητές ΣΤ' τάξης δημοτικού σχολείου**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.86 (2003), σσ.13-14.

* Λογοτεχνία * Ποίηση * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μεθοδολογία * Δημιουργικές δραστηριότητες * Γλωσσική ανάπτυξη

- Στο παρόν άρθρο γίνεται περιγραφή και αιτιολόγηση του εγχειρήματος παραγωγής λογοτεχνικού λόγου με τη σύνθεση ποιημάτων από μαθητές ΣΤ' τάξης του δημοτικού σχολείου. Περαιτέρω παρουσιάζεται ο παιδαγωγικός σχεδιασμός και η διδακτική προσέγγιση της εν λόγω δραστηριότητας με συγκεκριμένο παράδειγμα.

ΠΑΥΛΑΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**Ψυχαναλυτική προσέγγιση του έργου της Κικής Δημουλά**», *Το Δικό μας Βήμα*, τχ.20 (2002), σσ.21-28.

* Κική Δημουλά * Ποίηση * Ψυχανάλυση * Γλώσσα * Ανάλυση περιεχομένου

ΠΕΡΟΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Η ποίηση και η χώρα του μνημονικού στον Οδυσσέα Ελύτη. Μια δοκιμή**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.41-44.

* Λογοτεχνία * Ποίηση * Ο. Ελύτης * Ιστορία * Μνήμη * Αλληλενέργεια * Ανάλυση περιεχομένου

ΠΟΛΙΤΗΣ ΑΛΕΞΗΣ, «**Γραμματολογικές απογραφές και συνθετικές θεωρήσεις της λογοτεχνίας. Η σταδιακή πορεία Α', 1821-1871**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.77-84.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ιστορία * Λογοτέχνες * Θεωρία * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση

ΠΟΛΙΤΗΣ Ο (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Προδημοσίευση Πρακτικών Συνεδρίου με θέμα: 'Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας: 1833-2002'**», *Ο Πολίτης*, τχ.104 (2002), σσ.13-34.

* Ιστορία – Συνέδρια * Ιστοριογραφία * Ελλάδα – Ιστορία, νεότερη – 19^{ος}-20^{ος} αι. * Εθνικισμός * Έρευνα * Μεθοδολογία

ΠΟΛΚΑΣ Λ., «**Σκηνές νυχτερινής έντασης στην 'Ιλιάδα' και στην 'Οδύσσεια': το παράδειγμα του Αχιλλέα (Ω 1-30) και του Οδυσσέα (υ 1-30)**», *Φιλολόγος*, τχ.108 (2002), σσ.234-255.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * 'Ιλιάδα – Αχιλλέας' * 'Οδύσσεια – Οδυσσέας' * Ανάλυση περιεχομένου * Συγκριτική ανάλυση

ΠΟΛΚΑΣ ΛΑΜΠΡΟΣ, «**Οι απόλογοι του Οδυσσέα: από το τραγούδι στη διήγηση**», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.58.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * 'Οδύσσεια' * Ανάλυση περιεχομένου * Ερμηνευτική

ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ, «**Οι βασικές αναφορές των πρώτων αρχαιολόγων. Ο μύθος θεμελιωτής μιας επιστήμης**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.19-23.

* Ελλάδα – Προϊστορία * Μύθος * Επιρροή * Αρχαιολογία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο *

Διαφοροποίηση

- Η γέννηση της Προϊστορίας του Αιγαίου τον 19ο αιώνα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα ομηρικά έπη και με την ελληνική μυθολογία, γιατί οι πρώτες έρευνες στο χώρο αποσκοπούσαν στην απόδειξη της ιστορικής αλήθειας των αρχαίων κειμένων και των μύθων. Τα κείμενα άνοιγαν το δρόμο στα ταξίδια και τις ανακαλύψεις, τα ταξίδια και οι ανασκαφές επιβεβαίωναν τα κείμενα. Η Αιγαιακή Προϊστορική Αρχαιολογία (...) υιοθέτησε τη γλώσσα αυτών των επιστημών και δανείστηκε τις μεθόδους τους. (Περικοπή περίληψης)

ΠΟΥΛΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ, «**Ιστοριογραφώντας την κλασική αρχαιότητα**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.6-7.

* Αρχιτεκτονική * Γεωγραφία * Ταξιδιωτικές εντυπώσεις * Ζωγραφική * Πολιτική ηγεσία * Ανταγωνισμός * Αλληλενέργεια * Οικολογία * Διαθεματικότητα * Αρχαιολογία, σύγχρονη

ΠΟΡΤΕΛΑΝΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ, «**Η διαθεματικότητα στα θρησκευτικά του γυμνασίου: φιλοσοφική προσέγγιση**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.209-224.

* Θρησκευτικά * Διαθεματικότητα * Φιλοσοφία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Γνωστική διεργασία *

Διδακτική

- (...) Η Διδακτική των Θρησκευτικών εφόσον υπηρετεί ένα σκοπό που είναι συνυφασμένος με την οντολογία και μια συνδυαστική γνωσιολογία (γνώση και αγνωσία – κατάφαση και αποφατικότητα), καθιερώνει στη σκοποθεσία ειδικές προϋποθέσεις για τη διαδικασία της διδασκαλίας. Η αμοιβαιότητα της φιλοσοφίας και του χριστιανισμού δίνει ερεθίσματα, στον καιρό της «μετανεωτερικότητας», προβληματισμού και αφόρμησης για τη δομική παρουσία του κάθε μαθήματος των Θρησκευτικών και την προαγωγή του «ενεργητικού σχολείου» ή του «σχολείου της ετοιμότητας». (Περικοπή περίληψης)

ΠΟΥΧΝΕΡ ΒΑΛΤΕΡ, «**Ο Θεόδωρος Αλκαίος και η λαϊκότερη πατριωτική τραγωδία στα χρόνια της Επανάστασης**», *Ελληνικά*, τχ.2(52), 1(53) (2002, 2003), σσ.305-361, 93-130.

* Θέατρο * Θεόδωρος Αλκαίος * Νεοελληνικός διαφωτισμός * Δράμα * Αξιολόγηση της προσωπικότητας *

Λαϊκή λογοτεχνία

ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «**Ιστοριοφιλολογικές μελέτες και δοκιμακά κείμενα για το Σωκράτη από τον 16° έως και τον 19° αιώνα**», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.7-16.

* Φιλοσοφία * Ιστορία * Σωκράτης * Προσωπικότητα * Συγγραφή * Πολυδιάστατη ανάλυση

ΠΡΟΓΚΙΔΗΣ ΛΑΚΗΣ, (Μτφρ.: Γιάννης Κιουρτσάκης), «**Ο απόλυτος μονόλογος και το αντίδοτο. Ξαναδιαβάζοντας 'Το κιβώτιο' του Άρη Αλεξάνδρου**», *Νέα Εστία*, τχ.1756 (2003), σσ.843-853.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Άρης Αλεξάνδρου * 'Το κιβώτιο' * Ανάλυση περιεχομένου *

Λογοτεχνική κριτική

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ-ΒΑΞΕΒΑΝΙΔΗ ΕΛΕΝΗ, «**Πόλεμος και ειρήνη στα εγχειρίδια ιστορίας του λυκείου**», *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.39-44.

* Ιστορία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Σχολικά βιβλία * Συγκριτική ανάλυση * Ερμηνευτική *

Κριτική

ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ ΘΕΟΔΟΣΗΣ, **«Το Λαύρειο στη νεοελληνική λογοτεχνία»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.10-20.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ιστορία * Κοινωνιολογία * Διαθεματικότητα * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδασκαλία

ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΝΔΡ., **«Αρχαία Ελληνικά από το πρωτότυπο»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.64-83.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Διδακτική * Πρόγραμμα σπουδών * Μέθοδος διδασκαλίας * Αξιολόγηση και βαθμολογία (εκπαίδευση) * Διδακτικά βοηθήματα * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Κριτική

ΡΕΓΚΑΚΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, **«Αφηγηματικότητα, διακειμενικότητα, αυτοαναφορικότητα. Η νέα ερμηνεία της 'Οδύσσειας'»**, *Φιλολογος*, τχ.110 (2002-2003), σσ.538-562.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * 'Οδύσσεια' * 'Ιλιάδα' * Παράδοση * Αλληλενέργεια * Καινοτομία

ΡΕΠΟΥΣΗ ΜΑΡΙΑ, **«Χρονικό: η 'περιπέτεια' του βιβλίου ιστορίας Γ' λυκείου»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.79-89.

* Ιστορία, νεότερη – Σπουδή και διδασκαλία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Διδακτικό βιβλίο * Εκπαιδευτική πολιτική * Κύπρος – Ιστορία – 20^{ος} αι. * Αρχές της εκπαίδευσης

ROMILLY, JACQUELINE DE, **«Ιατρική και πολιτική στην Αρχαία Ελλάδα»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.67-74.

*Ελλάδα - Ιστορία, Αρχαία * Ιατρική * Επιρροή * Πολιτική * Πρότυπο * Πληροφορίες

ΣΑΚΚΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, **«'Η Κλειώ στα Βαλκάνια': μια συνάντηση καθηγητών ιστορίας στα Σκόπια»**, *Αντιπετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.63-64 (2002-2003), σσ.105-108.

* Ιστορία – Σπουδή και διδασκαλία * Βαλκανική χερσόνησος * Ιστορία – Συνέδρια * Διδακτικό βιβλίο

ΣΑΚΚΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, **«Η προσέγγιση των πηγών και η διδασκαλία της ιστορίας: το πρόβλημα της αξιολόγησης»**, *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.22-29.

* Ιστορία * Διδακτική * Καινοτομία * Υλικό αναφοράς * Μάθηση με ανακάλυψη * Αξιολόγηση * Διδακτική πρακτική

ΣΑΝΤΗ ΔΩΡΑ, **«Φιλία και έρωτας στο 'Λεμονοδάσος' του Κοσμά Πολίτη»**, *Φιλολογική*, τχ.79 (2002), σσ.53-56.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Κοσμάς Πολίτης * 'Λεμονοδάσος' * Ανάλυση περιεχομένου * Λογοτεχνική κριτική

ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, **«Ο Βοναπάρτης, ο Πασβάνογλου και τα επαναστατικά σχέδια του Ρήγα. Αποκαλυπτικές μαρτυρίες από τα γαλλικά και τα βρετανικά αρχεία»**, *Νέα Εστία*, τχ.1747 (2002), σσ.122-134.

* Οθωμανική αυτοκρατορία – Ιστορία * Ρήγας Φεραίος * Επανάσταση * Βοναπάρτης * Πασβάνογλου * Αλληλενέργεια

- ΣΚΙΑΔΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ Ν., «**Λόγος και ήθος: αναφορές στην Αγία Γραφή και στους Πατέρες της Εκκλησίας**», *Κοινωνία*, τχ.3 (2003), σσ.274-283.
 * Λόγος * Χριστιανική Ηθική * Βίβλος – Θεολογία * Πατέρες της Εκκλησίας – Αποσπάσματα, χωρία κ.λπ.
- ΣΜΥΡΝΑΙΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ Λ., «**Έντουαρντ Μάσσον, An Apology for the Greek Church (1843): φιλορθόδοξη έξαρση ή μεταμφιεσμένος καιροσκοπισμός;**», *Νέα Εστία*, τχ.1757 (2003), σσ.1016-1037.
 * Ιστορία * Ελλάδα * Αγγλία * Φιλελληνισμός * Πολιτική * Εκκλησία * Αξιολόγηση προσωπικότητας
- ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΖΩΗ, «**Διαθεματική προσέγγιση της παιδικής λογοτεχνίας στο δημοτικό σχολείο**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(450) (2003), σσ.134-138.
 * Διαθεματικότητα * Δημοτικό σχολείο * Παιδική λογοτεχνία * Στόχος διδασκαλίας * Μεθοδολογία * Πνευματική καλλιέργεια
- ΣΤΑΜΟΥΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Αποχαιρετισμοί Ανδρομάχης – Έκτορα και Καλυψώς – Οδυσσέα**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.38-43.
 * Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * Ίλιάδα * Όδύσσεια * Ανάλυση περιεχομένου * Συγκριτική ανάλυση
- ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ Σ., «**Πρότυπα χριστιανικής ζωής και συμπεριφοράς**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.502 (2003), σσ.172-178.
 * Ηθική ανάπτυξη * Μίμηση * Πατέρες της Εκκλησίας * Άγιοι * Ιησούς Χριστός * Χριστιανική Ηθική
- ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «**Η επικοινωνία στην οικογένεια και στο σχολείο κατά τους τρεις Ιεράρχες**», *Κοινωνία*, τχ.1 (2003), σσ.60-67.
 * Πατέρες της Εκκλησίας, Έλληνες * Ανθρωπολογία * Οικογένεια * Σχολική ζωή * Σχέση καθηγητή - μαθητή
- ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ, «**Ο χρονικός προσδιορισμός της ελληνικής 'αστικής ανόδου'**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.56-66.
 * Ιστορία * Ελλάδα * Αστική τάξη * Βιομηχανική ανάπτυξη * Υπανάπτυκτες περιοχές – Σχέσεις * Δάνεια, ξένα * Εξάρτηση
- ΣΤΕΦΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓΓ., «**Σοφοκλέους Τραγωδία: 'Οιδίπους Τύραννος' – 'Αίας'. Οδηγίες για τη διδασκαλία**», *Νέα Παιδεία*, τχ.102 (2002), σσ.73-100.
 * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Σοφοκλής * 'Οιδίπους Τύραννος' * 'Αίας' * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική
- ΣΤΕΦΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓΓ., «**Τα φιλελληνικά ποιήματα του Βίκτωρος Ουγκώ**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.76-78.
 * Ευρωπαϊκή λογοτεχνία * Βίκτωρ Ουγκώ * Ελλάδα * Επιρροή * Συγγραφή * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΣΤΕΦΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓΓ., «**Θέσεις και αντιθέσεις στις σκηνές: Αχιλλέα – Πάτροκλου (Ψ Ιλιάδας) και Οδυσσέα – Αντίκλειας (λ Οδύσειας)**», *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.74-82.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Όμηρος * 'Ιλιάδα' * 'Οδύσεια' * Θάνατος * Συγκριτική ανάλυση

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Βασίλης Ρώτας ο ποιητής, ο θεατρικός συγγραφέας, ο άνθρωπος**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127 (2002), σσ.3-39.

* Βασίλης Ρώτας * Κρίση του πολιτισμού * Ανθρωπιστική παιδεία * Πόλεμος και λογοτεχνία * Ποίηση – Συλλογές * Λογοτεχνία και κοινωνία * Δημοκρατία * Θεατρικά έργα * Επανάσταση του 1821 στη τέχνη * Λαϊκό θέατρο * Ελλάδα – Ιστορία – 1940-1950 * Αντίσταση στη λογοτεχνία * Βιβλιογραφία

ΣΥΝΑΞΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Ελευθερία και φόβος στη ζωή και τις δομές της Εκκλησίας**», *Σύναξη*, τχ.82 (2002), σσ.3-87.

* Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία, Ελληνική * Κλήρος * Αυταρχικότητα * Πνευματική ζωή * Ελευθερία * Φόβος * Άνθρωπος (Θεολογία) * Πολιτιστική κρίση * Εκσυγχρονισμός * Ποιμαντική Θεολογία * Εκκλησιαστικό κράτος * Αγιογραφία

ΣΥΝΑΞΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Το κήρυγμα μεταξύ λιμού και κορεσμού**», *Σύναξη*, τχ.83 (2002), σσ.3-46.

* Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία. Λειτουργία και τυπικό * Κηρύγματα * Άγιο Πνεύμα * Παράδοση (Θεολογία) * Βίβλος Ερμηνευτική * Μυστήριο * Μύθος * Λογική σκέψη * Επιστήμη * Πατέρες της Εκκλησίας * Βίβλος Π.Δ. * Χριστολογία * Ανθρωπομορφισμός * Ιερείς * Δεοντολογία * Χριστιανική Ηθική * Πνευματική ζωή

ΣΥΝΑΞΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Παλαιά Διαθήκη (και Παλαιά και Διαθήκη)**», *Σύναξη*, τχ.84 (2002), σσ.3-77.

* Βίβλος – Θεολογία * Βίβλος. Π.Δ. * Βίβλος. Π.Δ. – Κριτική, ερμηνεία κ.λπ. * Βίβλος. Π.Δ. – Μεταφράσεις ελληνικές * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες – Ιουδαϊσμός * Σιωνισμός * Μονοθεϊσμός * Πολυθεϊσμός * Θρησκεία και πολιτική * Άνθρωπος (Θεολογία) * Θεός * Έρικ Φρόμ

ΣΥΝΑΞΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Η εικαστική παράδοση: δημιουργία ή μίμηση;**», *Σύναξη*, τχ.85 (2003), σσ.3-70.

* Αγιογραφία * Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική * Εκκλησιαστική διακόσμηση και διακοσμητικά * Χριστιανική τέχνη και συμβολισμός * Παράδοση (Θεολογία) * Συντηρητισμός * Ελευθερία * Πρόοδος * Καλλιτεχνική δημιουργία * Πολιτιστική προσαρμογή

ΤΖΑΝΗΣ Γ., «**Νικηφόρου Βρεττάκου 'Αν δε μου' δινες την ποίηση, Κύριε': διδακτική πρόταση**», *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.406-418.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Ποίηση * Ν. Βρεττάκος * 'Αν δε μου' δινες την ποίηση, Κύριε' * Τεχνική εκπαίδευση * Διδακτική πρακτική

ΤΖΙΦΟΠΟΥΛΟΣ Γ.Ζ., «**Η διδασκαλία της 'Ελένης' του Ευριπίδη και των 'Ορνίθων' του Αριστοφάνη στην μέση εκπαίδευση**», *Θαλλά*, τχ.13 (2002), σσ.67-77.

* Αρχαία Ελληνικά * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Σχολικό βιβλίο * 'Ελένη' * 'Όρνιθες' * Ανάλυση περιεχομένου * Κριτική

ΤΟΛΙΚΑ Κ., «Ο έρωτας στους ξένους υπερρεαλιστές. Η υπερρεαλιστική γυναίκα», *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.419-434.

* Ποίηση, σύγχρονη – 20^{ος} αι. * Ποιητική * Σουρεαλισμός * Γυναίκα * Έρωτας * Επιρροή

TREUIL, RENÉ, «Μινωική Κρήτη. Ένας χαμένος παράδεισος;», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.31-35.

* Μινωικός πολιτισμός * Κρήτη, 19^{ος}-20^{ος} αι. * Έβανς * Ιδεολογία * Θεωρία * Κοινωνία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Κριτική * Διαφοροποίηση

- In revealing Crete to the West, Evans pictured an ideal land: nature was wonderful, with a rich vegetation and welcoming atmosphere, an entity inspiring the artistic creation, while Minoan society, affected by nature, was peaceful, harmonious and feministic in a way; as a result, civilization was splendid in every aspect, and art, luxury and joy governed the Minoan world. (Summary abridged)

ΤΣΑΓΓΑΛΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Κ., «Ανδρομάχη μαινομένη: το διονυσιακό στοιχείο στην *Ιλιάδα*», *Ελληνικά*, τχ.2 (52) (2002), σσ.199-225.

* Αρχαία Ελληνικά * 'Ιλιάδα' * Ανδρομάχη * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Προσωπικότητα * Συμπεριφορά

ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ, «Ο άνθρωπος ως 'ζών πολιτικών' (Αριστοτέλης 'Πολιτικά' III 6 1278B 17)», *Θαλλώ*, τχ.13 (2002), σσ.39-43.

* Φιλοσοφία * Αριστοτέλης * 'Πολιτικά' * Συγκριτική ανάλυση

ΤΣΑΓΚΑΡΛΗ-ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Σύγχρονα μοντέλα διδασκαλίας – Σχέδιο διδασκαλίας θεολογικού μαθήματος», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.487 (2002), σσ.14-18.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Πρότυπο διδασκαλίας

ΤΥΠΑΛΔΟΥ-ΦΑΚΙΡΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Φωκική συμπολιτεία», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.72-79.

* Ελλάδα, Αρχαία – Πολιτική και Διακυβέρνηση * Φωκίδα * Δελφοί * Μαντείο * Πόλεμος * Συνεργασία

- Ancient Phocis played a very important role in the history of ancient Greece, not only because of its vicinity to the famous sanctuary of Delphi, which it originally owned, but also because of its geographical position. (...) In the end of the sixth century BC the Phocian cities allied in a confederation aiming at the recovery of the sanctuary of Delphi and at their independence. (Summary abridged)

ΦΛΩΡΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ, «Οι αφηγηματικοί τρόποι – ο διάλογος και η αφήγηση – στην *Ίστορία ενός αιχμαλώτου του Στρατή Δούκα*», *Φιλολόγος*, τχ.109 (2002), σσ.437-443.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Στρατής Δούκας * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Ανάλυση περιεχομένου * Διδακτική πρακτική

ΦΟΥΣΕΚΗ ΜΑΓΔΑ, «Βίκτωρ Ουγκώ: ο ρομαντικός επαναστάτης», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.73-74.

* Ευρωπαϊκή λογοτεχνία * Βίκτωρ Ουγκώ * Ιδεολογία * Συγγραφή * Σταδιοδρομία * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΦΟΥΤΑΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Χρονολόγηση ενετικών οχυρώσεων του κάστρου της Μεθώνης», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.61-67.

* Ελλάδα – Ιστορία – Ενετοκρατία * Μεθώνη * Βενετία * Οθωμανική αυτοκρατορία * Γαλλία * Οχυρώσεις * Χρονολογία, ιστορική

- Από την ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα μέχρι τη βυζαντινή παρουσία και από την ενετική κυριαρχία μέχρι την Οθωμανική Αυτοκρατορία, η Μεθώνη αποτέλεσε έναν εμπορικό και στρατιωτικό κόμβο άλλοτε με περισσότερη και άλλοτε με λιγότερη σπουδαιότητα. Η περίοδος ακμής της υπήρξε το διάστημα που βρισκόταν υπό ενετική διοίκηση, με αποτέλεσμα και οι οχυρώσεις της να ανήκουν σε αυτή την περίοδο. Μέχρι σήμερα, ωστόσο, δεν είχε γίνει ακριβής χρονολόγηση των οχυρωματικών έργων της Μεθώνης. Το παρόν άρθρο, καλύπτοντας αυτό το κενό, προσφέρει πολύτιμα νέα συμπεράσματα για ένα κάστρο που κάποτε διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη μεσογειακή ιστορία.

ΦΡΥΔΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Διδασκαλία της λογοτεχνίας: εκπαιδύοντας το μαθητή στην ανάγνωση», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.9-21.

* Λογοτεχνία – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Ανάγνωση * Ερμηνευτική * Μέθοδος διδασκαλίας

- Η μελέτη αυτή εστιάζει το ενδιαφέρον της στη μέθοδο μελέτης των λογοτεχνικών κειμένων, την ερμηνευτική. Ξεκινά από τη διαπίστωση της απόστασης που υπάρχει ανάμεσα στις σχετικές θεωρητικές εξελίξεις και στον τρόπο που η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται στις αίθουσες διδασκαλίας. Στη συνέχεια, προτείνει έναν τύπο διδασκαλίας που μπορεί να μετριάσει αυτή την απόσταση, συναιρώντας επιστημονικές και εκπαιδευτικές προτεραιότητες. Άξονες της διδασκαλίας αποτελούν: α) Σαφείς αναγνωστικές οδηγίες για να οικοδομηθεί η αναγνωστική δεξιότητα των μαθητών, β) Επιλογή ορισμένων μόνο εξωκειμενικών στοιχείων που δίνονται στους μαθητές, όχι ως πληροφορίες αλλά ως εργαλεία υπέρβασης ερμηνευτικών δυσχερειών. (Περικοπή περίληψης)

ΦΩΤΙΑΔΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «Η συλλογή προϊστορικών αρχαιοτήτων στην Ελλάδα την εποχή πριν από τον Σλίμαν», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.8-13.

* Συλλέκτες και συλλογές * Δύση * Επιρροή * Προϊστορική αρχαιολογία * Ελλάδα * Διαφοροποίηση

- The practice of collecting prehistoric artifacts has had a long history in Europe, and the collectors and antiquaries of the 16th-19th centuries are regarded today by many as the precursors of the discipline of prehistoric archaeology. In the circum-Aegean lands such a practice and the associated discourses appear to have emerged much more recently, but they certainly antedate Schliemann's discoveries of the 1870s, and they can be followed back to the early 19th century. In this article I try to reconstruct something of the texture and ethos of that practice and discourses, as they emerge from the writings of archaeologists of the period. (Summary abridged)

ΨΑΛΛΑΚΗΣ ΖΑΪΝΟΥΛ, «Οι Έλληνες στην Ανατολή», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.83 (2002), σσ.74-76.

* Αρχαιολογία * Ιστορία * Ινδία * Αλέξανδρος * Έρευνα

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣ., «Η προσδοκία των εθνών: μεσσιανικές προφητείες για τη γέννηση του Χριστού», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.496 (2002), σσ.293-296.

* Ιησούς Χριστός – Προφητείες * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες – Ειδωλολατρία * Ελληνισμός και Χριστιανισμός

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ Β.Χ., «**Ο Νεκτάριος Τέρπος και η πνευματική αντίσταση του γένους στην εποχή της τουρκοκρατίας**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.499 (2003), σσ.73-75.

* Τέρπος, Νεκτάριος * Ελλάδα – Ιστορία – Τουρκοκρατία * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες * Ισλαμισμός * Εθνικισμός * Εκκλησιαστική Ιστορία

ΧΑΡΩΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «**Η ανθρωπολογία του Μεγάλου Βασιλείου**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.498 (2003), σσ.39-41.

* Βασίλειος, Μέγας * Άνθρωπος (Θεολογία) * Πατέρες της Εκκλησίας

ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, «**Οι Έλληνες στα Βαλκάνια, τα Βαλκάνια στην Ελλάδα. Τα πρώτα βήματα της σύγχρονης ελληνικής πεζογραφίας στην αναγνώριση του άλλου της διπλανής πόρτας**», *Νέα Εστία*, τχ.1754 (2003), σσ.416-422.

* Ελλάδα, 1974-2000 * Νεοελληνική λογοτεχνία * Πεζογραφία * Βαλκάνια * Μετανάστες * Ετερότητα * Χαρακτήρες και χαρακτηριστικά * Συγκριτική ανάλυση

ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΠΑΡΑΣΧΟΥ ΣΟΦΙΑ, «**Η κοινωνιολογία της λογοτεχνίας και ο Lucien Goldmann: θεωρία και διδακτική πράξη**», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.55-58.

* Λογοτεχνία * Κοινωνία * Αλληλενέργεια * Θεωρία * Διδακτική πρακτική * Ποίημα * Ν. Εγγονόπουλος

ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΗ-SANGMEISTER ΙΛΙΑ, «**Ο Ρήγας, η Λάνασσα, Ο δικηγόρος και ο χωρικός**», *Ελληνικά*, τχ.1(53) (2003), σσ.71-91.

* Θέατρο * Ρήγας Βελεστινλής * Διαφοπισμός * Βιέννη * Ινδία * Επιρροή * Ανθρώπινα δικαιώματα

ΧΑΤΖΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Ο πλέον μοντέρνος των αντιμοντέρνων: ο Μακιντάιρ και η ορθολογικότητα των παραδόσεων**», *Νέα Εστία*, τχ.1948 (2002).

* Φιλοσοφία * Ιστορία * Ιδεολογία * Κοινωνία * Άτομο * Συγκριτική έρευνα

ΧΙΩΤΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, «**Θρησκεία και το μάθημα των θρησκευτικών σε συνθήκες 'πολιτισμικού πλουραλισμού': προς αναζήτηση ενός νέου 'παραδείγματος'**», *Επισήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.103-116.

* Θρησκεία και κοινωνία * Εκκλησία και εκπαίδευση * Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Ετερότητα * Εκσυγχρονισμός

ΧΟΥΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, «**Ορθόδοξη Θεολογία και Ρωμαιοκαθολικισμός**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2003), σσ.153-156.

* Τριαδικός Θεός * Θεολογία, Δογματική * Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία – Σχέσεις – Καθολική Εκκλησία

ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ Χ., «**Θεατρικές μεταμορφώσεις του αρχαίου μύθου**», *Φιλολόγος*, τχ.108 (2002), σσ.210-225.

* Γραμματεία, Αρχαία ελληνική * Αισχύλος * Σοφοκλής * Ευριπίδης * Αλληλενέργεια * Συγκριτική ανάλυση

ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ, «**Σχολική ιστορία: ... ό,τι η εξουσία θεωρεί ότι συνέβη;...**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.73-76.

* Ιστορία, νεότερη – Σπουδή και διδασκαλία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Προγραμματισμένο διδακτικό βιβλίο * Εκπαιδευτική πολιτική * Παρέμβαση * Λογοκρισία

ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ, «**Σχολικά εγχειρίδια ιστορίας, πεδίο κρατικού ελέγχου...**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.127-131.

* Ιστορία, νεότερη – Σπουδή και διδασκαλία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Προγραμματισμένο διδακτικό βιβλίο * Εκπαιδευτική πολιτική * Παρέμβαση * Λογοκρισία

ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ (Συγκέντρωση υλικού – επιμέλεια, κείμενα), «**Ο τύπος για το βιβλίο ιστορίας της Γ' λυκείου. Τι γράφτηκε στην Ελλάδα και την Κύπρο: ένα οδοιπορικό στις αντιδράσεις που προκλήθηκαν**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.132-139.

* Ιστορία, νεότερη – Σπουδή και διδασκαλία * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Προγραμματισμένο διδακτικό βιβλίο * Κύπρος – Ιστορία – 20^{ός} αι. * Τύπος * Γνώμες

ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «**Η ανακάλυψη των κυκλαδικών ειδωλίων. Αξιολογικές παρερμηνείες και αισθητικές καταχρήσεις**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.14-18.

* Κυκλάδες * Προϊστορική τέχνη * Ειδώλια * Ιστορία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο *

Διαφοροποίηση

- The first figurines carved on white marble came to light in the late eighteenth century. (...)The aesthetic evaluations of the scholars for this new works of art were expressing their reactions, which could be grouped in three categories: the first shows embarrassment and reserve, the second includes all sorts of negative judgements, the third comprises complex terms and peculiar characterizations. (Summary abridged)

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗ-ΗΕΝΡΙΧ ΚΥΡΙΑΚΗ, «**Έρωτας και θάνατος στον Τρισάνο του Γκότφρντ: η υπέρβαση του μεσαιωνικού κοινωνικού μοντέλου**», *Νέα Εστία*, τχ.1748 (2002), σσ.270-279.

* Λογοτεχνία, μεσαιωνική * Κοινωνία * Πρότυπο * Διαφοροποίηση * Αλληλενέργεια * Συγκριτική ανάλυση

6.3. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΒΕΝΙΟΣ, «**Οι έννοιες και τα παράδοξα, το δημόσιο και το υποκειμενικό, καθώς και μερικά άλλα**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.55-76.

* Μαθηματικά – Φιλοσοφία – Ιστορία * Έννοια * Μαθηματικό πρότυπο * Μαθηματικοί * Επιστήμη και πολιτισμός * Μαθηματικά – Σπουδή και διδασκαλία

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Α., «**Οι αριθμοί ε και π και το σύνολο των υπερβατικών αριθμών**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.57 (2002), σσ.79-90.

* Άλγεβρα * Αριθμοί, θεωρία των * Ιστορία των επιστημών

- Το σύνολο των υπερβατικών αριθμών είναι ένα υπεραριθμήσιμο σύνολο. Αυτό σημαίνει ότι μεταξύ των πραγματικών αριθμών οι υπερβατικοί αριθμοί αποτελούν τον κανόνα και οι αλγεβρικοί την εξαίρεση.

(...) Το σύνολο των υπερβατικών αριθμών έχει δύο «διάσημους αντιπροσώπους». Τους αριθμούς e και π . Εκείνος που απέδειξε πρώτος την υπερβατικότητα του e ήταν ο Γάλλος Μαθηματικός Charles Hermite το 1873. Το 1882 ο Γερμανός Μαθηματικός Ferdinand von Lindemann γενικεύοντας τις ιδέες του Hermite απέδειξε την υπερβατικότητα του π . (Περικοπή περίληψης)

ΑΡΒΑΝΙΤΟΓΕΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΦΩΤΕΙΝΗ, **«Η μαθηματική σκέψη υπό το πρίσμα των γνωστικών θεωριών μάθησης στις απαιτήσεις του σύγχρονου σχολείου»**, *Ευκλείδης Γ'*, τχ.59 (2003), σσ.107-119.

* Μάθηση * Διδακτική * Σχηματισμός εννοιών * Γνωστική ανάπτυξη * Απομνημόνευση * Μέθοδος εργασίας

- Στα προγράμματα έρευνας σε σχέση με τη μαθηματική επιστήμη τελευταία γίνονται αναφορές σχετικά με την ανανέωση της δομής των μαθηματικών στο χώρο της εκπαίδευσης. Ειδικότερα, αυτές εστιάζονται στο «τι», στο «πώς», στο «πότε», και «γιατί» μπορούν οι μαθητές να εφαρμόσουν τις συγκεκριμένες δεξιότητες καθ' όλη τη διάρκεια των μαθητικών τους χρόνων αλλά και της μετέπειτα ζωής τους. Στο άρθρο αυτό λαμβάνονται υπόψη διάφορα σύγχρονα πορίσματα των ψυχολογικών θεωριών μάθησης και της διδακτικής. Μετά από μια αναφορά στον καθορισμό των γνωστικών στόχων, αναφερόμαστε στη συνέχεια στην επεξεργασία που απαιτείται για την ανάπτυξη της μαθηματικής σκέψης, μέσω μιας “doing activity” παρά μιας “remembering activity”. (Περικοπή περίληψης)

BILCHEV, SVETOSLAV; KENDEROV, P ETER, **«Bulgarian Winter Competitions in Mathematics, Informatics and Mathematical Linguistics»**, *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.56 (2001), σσ.89-106.

* Μαθηματικά * Πληροφορική * Γλωσσολογία * Διαγωνισμός * Νεότητα * Βουλγαρία

- Μετά από μία σύντομη, αλλά ενδιαφέρουσα, ιστορική αναδρομή στην Ιστορία των Μαθηματικών Διαγωνισμών, στην εργασία αυτή γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στους Εθνικούς Διαγωνισμούς της Βουλγαρίας (Bulgarian Winter Competitions on Mathematics, Informatics and Mathematical Linguistics). Παρουσιάζονται ενδεικτικά θέματα των διαγωνισμών αυτών και επιχειρείται ανάλυση των αποτελεσμάτων.

ΒΟΡΒΟΛΑΚΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, **«Η επιστήμη των συμπώσεων: πώς η θεωρία των πιθανοτήτων και η στατιστική οδηγούν στην απομυθοποίηση»**, *Περσκόπιο της Επιστήμης*, τχ.272 (2003), σσ.44-51.

* Πιθανότητες * Συμπώσεις * Στατιστική

ΒΟΣΚΟΓΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΓΡ., **«Σύγχρονες εξελίξεις και προοπτικές της διδακτικής των μαθηματικών»**, *Ευκλείδης Γ'*, τχ.59 (2003), σσ.82-97.

* Διδακτική * Επιστήμη – Μεθοδολογία * Παιδαγωγικές τάσεις * Σύγχρονη έρευνα * Ρόλος του καθηγητή * Επιμόρφωση

- Στο παρόν άρθρο γίνεται μια απόπειρα οριοθέτησης του επιστημονικού χώρου που καλύπτεται σήμερα από τη Διδακτική των Μαθηματικών (πυρήνας και σχετιζόμενες περιοχές), εξετάζονται οι ρόλοι του ερευνητή της μαθηματικής εκπαίδευσης και του δασκάλου των μαθηματικών για την ανάπτυξή της σε συνάρτηση με το μέλλον και τις προοπτικές της και παρουσιάζεται η άποψη που εντάσσει τη Διδακτική των Μαθηματικών στις λεγόμενες «επιστήμες σχεδιασμού».

ΓΑΒΑΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, **«Η τετραπλή όψη της συνάρτησης»**, *Ευκλείδης Γ'*, τχ.56 (2001), σσ.5-19.

* Συναρτήσεις * Μαθητής * Αυτοαντίληψη * Εξατομικευμένη διδασκαλία * Γνώση * Μαθηματικά – Φιλοσοφία

- Για να περιγράψουμε τον κύκλο του ορίζοντα ως ολότητα, το λιγότερο που απαιτείται είναι να ονομάσουμε τα τέσσερα σημεία του, δηλαδή Βορρά – Νότο – Ανατολή – Δύση. Από την αρχαιότητα, ο κύκλος χωρισμένος με δύο κάθετες διαμέτρους στα τέσσερα συνιστά παγκόσμιο σύμβολο πληρότητας και ολότητας. Στο άρθρο αυτό, ακολουθώντας την απλή αυτή ιδέα, κατατάσσουμε όλες τις απόψεις της συνάρτησης σε ένα ολιστικό σχήμα, το οποίο μας επιτρέπει να αντιμετωπίσουμε τις βασικές πλευρές μιας συνάρτησης, καθώς και να σεβαστούμε τις ατομικές διαφορές των σπουδαστών κατά τη διδασκαλία της. (Περικοπή περίληψης)

ΓΑΓΑΤΣΗΣ Ι., ΗΛΙΑΣ Ι., ΑΝΔΡΕΟΥ Σ., **«Αναπαραστάσεις και μάθηση των μαθηματικών: συναρτήσεις και αριθμητική γραμμή»**, *Ευκλείδης Γ'*, τχ.59 (2003), σσ.5-34.

* Αναπαράσταση * Μάθηση * Πρόσθεση – Αφαίρεση * Στατιστική * Γεωμετρία * Μελέτη περίπτωσης

- Στόχος αυτού του άρθρου είναι να μελετήσει το ρόλο των αναπαραστάσεων στη μάθηση των μαθηματικών μέσα από μια συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση δύο πρόσφατων ερευνητικών εργασιών, με υποκείμενα μαθητές της Κύπρου και της Ελλάδας, σε σχέση με συγκεκριμένες μαθητικές έννοιες: πρόσθεση και αφαίρεση φυσικών αριθμών πάνω στην αριθμητική γραμμή και συναρτήσεις και μέσα από την παράθεση των σημαντικότερων ευρημάτων τους. Πιο συγκεκριμένα, βασική επιδίωξη είναι να επεξηγηθούν και να αναλυθούν περαιτέρω δύο θεμελιώδη θέματα που αφορούν την έννοια της αναπαράστασης. (Περικοπή περίληψης)

ΔΑΦΕΡΜΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, **«Η έννοια του ρητού αριθμού στη σκέψη των μαθητών της Α' γυμνασίου: η περίπτωση της ευρύτερης πόλης του Ρεθύμνου»**, *Ευκλείδης Γ'*, τχ.58 (2002), σσ.22-48.

* Αριθμοί, πραγματικοί * Σχηματισμός εννοιών * Δυσκολία μάθησης * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Αποτέλεσμα έρευνας * Ρέθυμνο

- Σ' αυτή την εργασία γίνεται προσπάθεια καταγραφής συστηματικών λαθών, αδυναμιών, ελλείψεων και προσωπικών στρατηγικών των μαθητών της Α' Γυμνασίου για τους ρητούς αριθμούς. Πιο συγκεκριμένα διερευνούμε: 1. Την ικανότητα αναγνώρισης ή αποδοχής των διάφορων εννοιολογικών μορφών του ρητού αριθμού. 2. Το βαθμό προσκόλλησης των μαθητών στην μέρος – όλου ερμηνεία του ρητού και τις πιθανές συνέπειες αυτής της προσκόλλησης. 3. Την ικανότητα αναγνώρισης του ρητού ως αριθμού από τους μαθητές. 4. Τη διαφορά εννοιολογικής και διαδικαστικής γνώσης του ρητού αριθμού στη σκέψη των μαθητών. 5. Τη συμπεριφορά των μαθητών απέναντι στην τελεστική λειτουργία του ρητού, αλλά και του ακέραιου αριθμού. (Περικοπή περίληψης)

ΔΕΜΙΡΟΓΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΔΕΜΙΡΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, **«Διδακτική των μαθηματικών: τα σχολικά εγχειρίδια (βιβλίο του δασκάλου και του μαθητή) της Α' και Β' τάξης. Κριτική θεώρηση»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(443) (2002), σσ.280-285.

* Διδακτικό πρόγραμμα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Τρόπος διδασκαλίας * Μαθηματικό πρότυπο * Άσκηση * Κριτικό πνεύμα * Αξιολόγηση

ERNEST, PAUL, (Μτφρ.: Χρυσάνθη Γεωργιάννη), **«Η φύση των μαθηματικών και η διδασκαλία τους»**, *Ευκλείδης Γ'*, τχ.56 (2001), σσ.90-102.

* Μαθηματικά – Φιλοσοφία * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Παιδαγωγικές τάσεις

ΕΥΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Λ., «**Μαθηματικός διαγωνισμός «μη ολυμπιακού τύπου». Ο μαθηματικός διαγωνισμός Miklos Schweitzer**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.59 (2003), σσ.98-106.

* Miklos Schweitzer * Διαγωνισμός * Μαθηματικά – Ιστορία * Σύγχρονη έρευνα

ΖΑΡΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ, ΝΤΖΙΑΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, «**Κριτική ανάλυση του μοντέλου van Hiele και η επίδραση της διδασκαλίας του με τη βοήθεια εκπαιδευτικού λογισμικού σε μαθητές που παρουσιάζουν δυσκολία στην κατανόηση γεωμετρικών εννοιών**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.139-153.

* Γεωμετρία * Ανάλυση εννοιών * Δυσκολία μάθησης * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Αποτέλεσμα έρευνας * Διδακτική χρήση του υπολογιστή

- Στόχος της έρευνας αυτής είναι η διερεύνηση της συμβολής της θεωρίας επιπέδων van Hiele στην διδασκαλία της Γεωμετρίας. Η εφαρμογή της θεωρίας γίνεται σε συνδυασμό με τη χρήση του κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού σε μαθητές που παρουσιάζουν δυσκολία στην κατανόηση των γεωμετρικών εννοιών. Αρχικά παρουσιάζεται η γενική προβληματική και μια βαθύτερη ανάλυση του μοντέλου μάθησης van Hiele στη Γεωμετρία. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται έρευνες σχετιζόμενες με το μοντέλο van Hiele, μια εκτεταμένη κριτική ανάλυση του μοντέλου, καθώς και έρευνες για τη διδασκαλία της Γεωμετρίας με τη βοήθεια υπολογιστών. Τέλος περιγράφεται αναλυτικά η έρευνα που διεξήχθη (ερευνητική υπόθεση, μεθοδολογία, σενάρια διδασκαλίας) και σχολιάζονται διεξοδικά τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων.

ΖΑΡΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ, «**Η συμβολή της γλώσσας LOGO στην κατανόηση μαθηματικών εννοιών στην Α' τάξη του γυμνασίου**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.57 (2002), σσ.21-34.

* Γλώσσα προγραμματισμού * LOGO * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Δυσκολία μάθησης * Αλγόριθμοι * Γεωμετρία * Στατιστική ανάλυση

- Στόχος του άρθρου αυτού είναι η συμβολή της γλώσσας προγραμματισμού Logo στην κατανόηση ορισμένων βασικών μαθηματικών εννοιών σε μαθητές της Α' τάξης του Γυμνασίου. Αρχικά, γίνεται αναφορά στη θέση που έχουν οι υπολογιστές στην εκπαίδευση. Στη συνέχεια, περιγράφεται η εκπαιδευτική φιλοσοφία της γλώσσας LOGO, δηλαδή η επίδραση της Logo στα Μαθηματικά, καθώς και το νέο μαθησιακό περιβάλλον που διαμορφώνει. Επίσης, αναφέρεται η γενική προβληματική της έρευνας, που εστιάζεται στις αιτίες που προκαλούν τα λάθη των μαθητών στα Μαθηματικά. Τέλος, παρουσιάζονται οι ερευνητικές υποθέσεις, η μεθοδολογία, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα, καθώς και οι δυνατές προεκτάσεις της εργασίας.

ΘΩΜΑΪΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Χ., «**Μερικές παρατηρήσεις για τη διδασκαλία του διανυσματικού λογισμού στη Β' λυκείου**», *Εκπαιδευτικοί Προβληματισμοί*, τχ.10 (2003), σσ.12-16.

* Λογισμός, διανυσματικός * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Μέθοδος διδασκαλίας

ΙΑΤΡΙΔΗ ΜΑΙΡΗ, «**Μετρήσεις - μήκος**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.19-20.

* Μέτρηση * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μάθηση * Μέθοδος διδασκαλίας * Βίωμα * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Γ., «**Μερικές δυσκολίες στη διδασκαλία των μαθηματικών**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.58 (2002), σσ.47-60.

* Μαθηματικά -Προβλήματα, ασκήσεις κ.λπ. * Δυσκολία μάθησης * Κατανόηση * Ποιότητα διδασκαλίας * Διδακτική πρακτική

- Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται τέσσερις βασικές αιτίες, οι οποίες δημιουργούν δυσκολίες στην μαθηματική διδασκαλία και ιδιαίτερα στη λύση των προβλημάτων. Δίδονται διδακτικές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους, οι οποίες έχουν δοκιμαστεί στην σχολική πραγματικότητα.

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Διδακτικές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή 'αποθαρρυσμένων' μαθητών σε μαθηματικές διαδικασίες**», *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.80-93.

* Μαθηματικά, σπουδή και διδασκαλία * Μαθητής * Δυσκολία μάθησης * Αποτυχία * Ρόλος του καθηγητή * Ενθάρρυνση * Ενδιαφέρον * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Αυτοπεποίθηση

ΚΟΛΕΤΣΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «**Θεωρίες μάθησης και συνέπειες για τη διδασκαλία των μαθηματικών**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.55 (2001), σσ.62-77.

* Μάθηση * Μελέτη, τέχνη της * Επιστήμες της Αγωγής * J. Piaget * Εποικοδομητισμός * Νέες τεχνολογίες

- Σκοπός αυτού του άρθρου είναι να δώσει έμφαση σε ορισμένες συνέπειες των θεωριών μάθησης οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διδασκαλία των Μαθηματικών. Στην αρχή γίνεται σύντομη αναφορά στις θεωρίες μάθησης οι οποίες επηρέασαν διαχρονικά τη διδασκαλία των Μαθηματικών, και στη συνέχεια εστιάζουμε στη Γενετική θεωρία του Piaget και το μοντέλο του Εποικοδομητισμού (Constructivism). Παράλληλα αναφέρονται ορισμένες από τις διδακτικές συνέπειες των δύο αυτών θεωριών, καθώς και η σημασία των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την εφαρμογή τους.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ ΘΩΜΑΣ Β., «**Διαδικασίες δόμησης των συμβολικών αθροισμάτων και διαφορών**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.19-34.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Αριθμητική * Πρόσθεση * Αφαίρεση * Σύμβολο * Διαδικασία μάθησης * Σύγχρονη έρευνα

- Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχουν ενταθεί οι αναζητήσεις σχετικά με τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν τα παιδιά της πρώτης σχολικής ηλικίας, για την εύρεση συμβολικών αθροισμάτων και διαφορών. Ωστόσο, στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν ξεχωρίσει έως σήμερα, μερικά σημαντικά ερευνητικά δεδομένα. Με την παρούσα εργασία μας επιχειρείται μια επισκόπηση των αποτελεσμάτων σχετικών ερευνών. (...) Γενικό συμπέρασμα απ' όλες τις (...) έρευνες αποτελεί το γεγονός ότι η δόμηση των συμβολικών αθροισμάτων και διαφορών, ακολουθεί κάποια ιεραρχική εξέλιξη και ολοκληρώνεται μετά τη Β' τάξη του δημοτικού σχολείου. Για το λόγο αυτό, οι χειρισμοί από πλευράς των εκπαιδευτικών της α/θμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι προσεκτικοί και ανάλογοι με την γνωστική ετοιμότητα του παιδιού. (Περικοπή περίληψης)

ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Διαδικασίες διαμόρφωσης και υλοποίησης των προγραμμάτων για τα μαθηματικά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.57 (2002), σσ.67-78.

* Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Κοινωνική αλληλεγγύη * Τεχνολογική αλλαγή * Σύνδεση σχολείου – Βιομηχανίας * Γνώση * Εκπαιδευτική καινοτομία

- One of the main axes of development and growth in our days is the investment in Education and in human resources. The contemporary trends of the establishment of a free market and a universal economy and the development of technology lead to the re-formation and re-orientation of the educational system, which must be more flexible and adjustable to the new trends. In that context, the present report may constitute the beginning of thinking over about future formatting and implementing processes of curriculums for useful and effective mathematical education.

ΛΕΙΒΑΔΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Η μαγεία του αριθμού 'π'**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.269 (2003), σσ.64-71.

* Αριθμοί, θεωρία των * Μαθηματικά – Φιλοσοφία – Ιστορία * Γεωμετρία

ΛΕΜΟΝΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «**Οι αρχικές αριθμητικές ικανότητες των παιδιών όταν έρχονται στο δημοτικό σχολείο**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.55 (2001), σσ.5-21.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μάθηση * Αριθμητική * Σύνολα, θεωρία των * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η σημερινή διδασκαλία των πρώτων αριθμητικών γνώσεων στην Ελλάδα δεν ανταποκρίνεται στον τρόπο σκέψης του παιδιού, στις προϋπάρχουσες και άτυπες γνώσεις του καθώς και στις πραγματικές καθημερινές καταστάσεις που αντιμετωπίζει. Στην εργασία αυτή θα παρουσιάσουμε δεδομένα από έρευνες του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας, για να δείξουμε τις αρχικές αριθμητικές ικανότητες των παιδιών όταν έρχονται στο Δημοτικό Σχολείο. Τα ευρήματα αυτά θέτουν σε αμφισβήτηση τη σημερινή λογική της διδασκαλίας που βασίζεται στη λογική της θεωρίας των συνόλων και δείχνουν το δρόμο για μια εντελώς διαφορετική διδασκαλία που βασίζεται στις προϋπάρχουσες γνώσεις των παιδιών.

ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ, ΣΤΡΑΝΤΖΑΛΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, ΣΤΡΑΝΤΖΑΛΟΣ ΧΡΟΝΗΣ, «**Η έννοια της συνάρτησης: ένα παράδειγμα ισχυρής αλληλεξάρτησης των θεμελιακών της συστατικών με εφαρμογές στην ολοκλήρωση**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.58 (2002), σσ.103-124.

* Συναρτήσεις * Καμπύλες * Μαθηματική ανάλυση * Γεωμετρία * Ολοκληρώματα

- Περιγράφουμε τα πλαίσια δύο διδακτικών ενοτήτων, ανά μια στο μέσον περίπου και προς το τέλος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που αποσκοπούν στο να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με την έννοια της απεικόνισης ανεξάρτητα από τον τύπο της και να την κατανοήσουν συνθετικά μέσω των συστατικών της, δηλαδή του πεδίου ορισμού, του γραφήματος και του πεδίου τιμών της. Θεωρούμε την ειδική κλάση των απεικονίσεων που έχουν ένα (τουλάχιστον) σημείο συμμετρίας στο γράφημά τους, και προτείνουμε να συζητηθούν στην τάξη οι αναγκαίες διαδικασίες για τον χαρακτηρισμό τους και να αξιοποιηθεί αυτός για τον υπολογισμό φαινομενικά πολύπλοκων ολοκληρωμάτων.

ΜΗΛΙΩΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «**Μαθηματική λογοτεχνία: ένα εργαλείο για τη διδασκαλία των μαθηματικών**», *Το Δικό μας Βήμα*, τχ.21 (2002), σσ.44-47.

* Στάση του μαθητή * Γνωστική Ψυχολογία * Διδακτική μέθοδος * Λογοτεχνία

ΜΗΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ Α., «**Τα μαθηματικά στη μέση γενική εκπαίδευση την περίοδο 1950-2000**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.59 (2003), σσ.35-65.

* Ελλάδα * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική * Πρόγραμμα σπουδών * Σύγχρονη έρευνα * Αλληλενέργεια

- Τον 20ό αιώνα τελειοποιούνται οι μαθηματικές γνώσεις που είχαν παρατηρηθεί κατά τον προηγούμενο αιώνα όταν παρατηρήθηκε μεγάλη ώθηση στη Μαθηματική επιστήμη και εμφανίστηκαν νέες ιδέες. Ειδικά τη δεκαετία του '50 υπήρξε έντονη δραστηριότητα σε Η.Π.Α. και Ευρώπη. Τελικά μετά από συνέδρια και πολλή συζήτηση νέα θέματα εντάχθηκαν στο curriculum των μαθηματικών και έτσι προέκυψαν τα Νέα Μαθηματικά (Ν.Μ.). Όμως προκάλεσαν προβλήματα σε μαθητές και διδάσκοντες και έτσι ακολούθησε η κίνηση "back to basics" τη δεκαετία του '70 αλλά τα προβλήματα δε λύθηκαν, οπότε επιχειρήθηκε μια νέα προσπάθεια με έμφαση στην επίλυση προβλημάτων και στη σύνδεση των μαθηματικών με την πραγματική ζωή. (Περικοπή περίληψης)

ΜΠΑΡΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Η ικανότητα μαθηματικοποίησης και επίλυσης προβλήματος από τους μαθητές Β' και Γ' γυμνασίου**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.56 (2001), σσ.20-36.

* Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Συναρτήσεις – προβλήματα, ασκήσεις κ.λπ.* Δυσκολία μάθησης * Αποτέλεσμα έρευνας * Μέθοδος διδασκαλίας

- Στα σχολικά βιβλία της Β' και Γ' Γυμνασίου παρατηρούμε ότι δε δίνεται ιδιαίτερη σημασία σε δραστηριότητες μαθητών που αφορούν τη μαθηματικοποίηση και επίλυση ενός προβλήματος. Οι ασκήσεις που περιέχονται σε αυτά είναι κυρίως υπολογιστικού τύπου, αλλά και τα ελάχιστα προβλήματα που υπάρχουν, συνήθως δε διδάσκονται. Στη συγκεκριμένη εργασία θελήσαμε να παρουσιάσουμε τα συμπεράσματα ενός μέρους μιας έρευνας που έγινε στα πλαίσια μιας διδακτορικής διατριβής και που αφορούσε την ικανότητα των μαθητών της Β' και Γ' Γυμνασίου για μαθηματικοποίηση και επίλυση προβλήματος με τη βοήθεια της συνάρτησης. Η έρευνα αυτή επαναλήφθηκε μετά από δύο σχολικά έτη και προέκυψαν ανάλογα συμπεράσματα. Στην προσπάθειά μας αυτή επιχειρούμε να καταγράψουμε τους λόγους για τους οποίους οι μαθητές είχαν την ανάλογη απόδοση και να προχωρήσουμε σε προτάσεις για τη βελτίωση και τη σωστότερη αντιμετώπιση αυτών των δραστηριοτήτων.

ΜΠΑΡΑΛΟΣ Γ., «**Ο ρόλος της απόδειξης σε βασικές φιλοσοφικές θεωρίες**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.57 (2002), σσ.79-93.

* Μαθηματικά – Φιλοσοφία * Πλατωνική φιλοσοφία * Λογική, συμβολική και μαθηματική * Φιλοσοφία, σύγχρονη * Θεωρητική έρευνα

- Στην εργασία αυτή, επιχειρείται η ανάδυση του φιλοσοφικού υπόβαθρου της απόδειξης, στις βασικές φιλοσοφικές σχολές σκέψης του Πλατωνισμού, του Εμπειρισμού, του Φορμαλισμού, του Λογικισμού (Τύπου Frege), του Λογικισμού (Τύπου Russell), του Ιντουϊστικισμού και του Ημιεμπειρισμού (Lacatos), μέσω μιας κατηγοριοποίησής τους σε σχέση με την ταύτιση ή όχι της απόδειξης με την αλήθεια.

ΜΠΟΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Σ., «**Διακριτός (και όχι μόνον) Λογισμός (Discrete Calculus)**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.57 (2002), σσ.7-19.

* Λογισμός * Συναρτήσεις * Μεταβλητές (Μαθηματικά) * Λογισμός, διαφορικός * Λογισμός, ολοκληρωτικός * Έρευνα

ΜΠΟΥΡΙΚΑ ΜΑΡΙΑ, ΠΕΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑ, ΧΑΛΚΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Προβληματισμοί και προτάσεις, σχετικά με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας των κλασμάτων. Επίδραση των 'πιστεύω' του διδάσκοντα**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.95-107.

* Κλάσματα – Σπουδή και διδασκαλία * Διδακτική πρακτική * Ρόλος του καθηγητή * Μέθοδος διδασκαλίας

- In this project we have first the intention to indicate another way of teaching fractions to pupils. We suggest also that the teachers have to go a step further from the usual method and also leave the various believes according to it. They have to notice that fractions' chapter is a completely new one with serious difficulties which start early from the beginning. On the other hand, in the second part we give a general idea of the influence that teachers' believes has on their work in class aiming on the fact that they recognize the necessity of realizing some changes on the traditional way they instruct the different subjects to students.

ΝΤΑΓΙΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Τα μαθηματικά στα ολιγοθέσια σχολεία της ελληνικής υπαίθρου: προτάσεις και προοπτικές**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(452) (2003), σσ.271-274.

* Μονοθέσιο σχολείο * Πρόγραμμα μαθήματος * Μαθηματικά * Αναλυτικό πρόγραμμα * Βελτίωση

ΝΤΖΙΑΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, ΖΑΡΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ, «**Η αξιοποίηση της θεωρίας van Hiele στην κατανόηση γεωμετρικών εννοιών της Α' γυμνασίου με τη βοήθεια εκπαιδευτικού λογισμικού**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.56 (2001), σσ.55-74.

* Γεωμετρία * Πειραματική διδασκαλία * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Μέθοδος έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας * Στατιστική ανάλυση

- Στόχος της έρευνας αυτής είναι η διερεύνηση της συμβολής της μεθόδου van Hiele στην διδασκαλία της Γεωμετρίας στην Α' τάξη του Γυμνασίου, με τη βοήθεια εκπαιδευτικού λογισμικού. Αρχικά παρουσιάζεται η γενική προβληματική και το μοντέλο μάθησης van Hiele στη Γεωμετρία, καθώς και το τροποποιημένο μοντέλο του Alan Hoffer. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται έρευνες σχετιζόμενες με το μοντέλο van Hiele, καθώς και έρευνες για τη διδασκαλία της Γεωμετρίας με τη βοήθεια υπολογιστών. Επίσης, περιγράφονται οι υποθέσεις ελέγχου και η μεθοδολογία της έρευνας. Ακόμα, αναφέρονται η μέτρηση του επιπέδου van Hiele των μαθητών πριν και μετά την πειραματική διδασκαλία, καθώς και η διδασκαλία ενοτήτων της Γεωμετρίας με τη μέθοδο van Hiele και τη βοήθεια εκπαιδευτικού λογισμικού. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΓΓΕ ΤΖΕΝΗ, ΣΙΟΖΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «**Η στατιστική στο δημοτικό σχολείο**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.62 (2002), σσ.34-37.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Στατιστική * Μαθηματικά * Πρόγραμμα σπουδών * Διδασκαλία * Ρόλος του καθηγητή

ΠΑΝΑΓΑΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών κατά την επίλυση μαθηματικών προβλημάτων**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.80-90.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Έρευνα * Μελέτη περίπτωσης * Ομαδική διδασκαλία * Κλίμα της τάξης * Συναισθηματική ανάπτυξη * Ευέλικτη Ζώνη

- Στο πλαίσιο μιας έρευνας που σκοπός της ήταν να διερευνήσει πιθανές αλλαγές στις στάσεις και στη συμπεριφορά των μαθητών καθώς μεταβαίνουν από την παραδοσιακή διδασκαλία στην κατά ομάδες σχολική εργασία, εξετάστηκαν και οι κοινωνικοσυναισθηματικές επιπτώσεις. (...) Κατά την πειραματική εφαρμογή ο δάσκαλος δίδαξε σε δύο τμήματα Τετάρτης τάξης Δημοτικού Σχολείου με την ομαδοσυνεργατική προσέγγιση την επίλυση προβλημάτων στα μαθηματικά. Τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν και αναλύθηκαν με μεθόδους της ποιοτικής έρευνας, οι οποίες, όμως, συμπληρώθηκαν, όπου κρίθηκε αναγκαίο, και με μεθόδους της ποσοτικής διερεύνησης. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, «**Η διδασκαλία του ορίου συνάρτησης με τον ε-δ ορισμό**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.56 (2001), σσ.49-69.

* Συναρτήσεις * Μαθηματική ανάλυση * Καμπύλες * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Δυσκολία μάθησης * Μελέτη περίπτωσης

- Οι περισσότεροι από μας έχουμε προσπαθήσει αρκετές φορές να διδάξουμε στους μαθητές μας τα όρια των συναρτήσεων αλλά, δυστυχώς, με πενιχρά αποτελέσματα. Μόνο μερικοί από τους πιο ικανούς μαθητές κατανοούν την έννοια του ορίου. Ο σκοπός αυτού του άρθρου είναι να αποσαφηνίσει τους στόχους της διδασκαλίας του ορίου με τον ε-δ ορισμό και να αναπτύξει μια προσέγγιση στο θέμα αυτό, την οποία έχουμε χρησιμοποιήσει με επιτυχία και σε μαθητές με μέση ικανότητα. Το κρίσιμο χαρακτηριστικό της παρουσιάσής μας είναι ότι στην πορεία από την εμπειρική και διαισθητική έννοια

του ορίου μέχρι τη διατύπωση του αναλυτικού ορισμού παρεμβάλουμε τον *γεωμετρικό* ορισμό του ορίου. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Θ., «**Τρεις εννοιολογικές προσεγγίσεις του όρου 'στατιστικός πληθυσμός' - Τρεις θέσεις για προβληματισμό σε μια βασική έννοια της στατιστικής**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.55 (2001), σσ.53-61.

* Στατιστική * Πληθυσμός * Έννοια * Ορολογία * Σύγχρονη έρευνα

- Αυτό το άρθρο αφορά ένα πρόβλημα που υπάρχει στην Ελληνική και στη ξένη βιβλιογραφία σχετικά με τον αυστηρά επιστημονικό ορισμό του στατιστικού όρου, πληθυσμός. Κάποιοι πανεπιστημιακοί καθηγητές της στατιστικής ορίζουν ως πληθυσμό το πλήθος των αντικειμένων, ατόμων, μονάδων ή γενικά φαινομένων και καταστάσεων. Άλλοι στατιστικοί ορίζουν, ως πληθυσμό το πλήθος των παρατηρήσεων, N , μιας έρευνας οι οποίες (παρατηρήσεις) αναφέρονται σε κάποια χαρακτηριστικά ή ιδιότητες των (υπό εξέταση) υποκειμένων δηλαδή, ατόμων, αντικειμένων κ.λπ. Τελικά, λιγότεροι είναι εκείνοι οι στατιστικοί οι οποίοι, όπως υποθέτουμε, προσπαθούν να ξεπεράσουν αυτό το πρόβλημα δίνοντας ένα απλό και γενικό ορισμό. Δηλαδή, ορίζοντας γενικά, ως πληθυσμό, το πλήθος των δεδομένων ή στοιχείων τα οποία μελετούμε.

ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ, ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Η διδασκαλία των μαθηματικών και κοινωνικές προκλήσεις**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.56 (2001), σσ.107-114.

* Πρόγραμμα σπουδών * Σχηματισμός εννοιών * Ρόλος του καθηγητή * Διδακτικό βιβλίο * Επιμόρφωση * Γεωμετρία

- Η διδασκαλία των Μαθηματικών, τα προβλήματα που εντοπίζονται στη σημερινή εποχή, πιθανά αίτια και προτάσεις για την επίλυσή τους συζητούνται σ' αυτή την εργασία. Κύριοι άξονες της συζήτησης είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού, τα βιβλία και τα αναλυτικά προγράμματα. Επίσης εξετάζονται ζητήματα, όπως η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, η χρήση των λύσεων, η θέση και ο ρόλος της Γεωμετρίας, καθώς και η εικόνα που ο μαθητής σχηματίζει με όσες έννοιες έρχεται σε επαφή στο μάθημα των Μαθηματικών.

ΠΕΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑ, «**Η 'κατά συστάδες' δειγματοληψία**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.56 (2001), σσ.45-53.

* Στατιστική μέθοδος * Δείγμα * Τεχνική έρευνας * Παρατήρηση * Πρότυπο

- In order to assess a trait of a population, whose examination of all its elements is hard or disadvantageous we examine the trait itself from a sample of the population. When the sample is indicative of the population we examine, then the results of the analysis of the sample will be "within specific limits" the same with the results that would arise from the analysis of all the elements of the population together. The methods of choice (selection) of a representative sample of the population comprises among other methods (such as random choice, by layers sampling, or systematic sampling e.t.c.) and the "by clusters sapling" which will be mentioned elaborately. (Summary abridged)

ΠΥΡΓΙΩΤΑΚΗΣ Ι.Ε., «**Φως εξ ανατολών: ο μαθηματικός Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή και το ελληνικό Πανεπιστήμιο της Σμύρνης**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.56 (2001), σσ.15-44.

* Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή * Ιστορία της εκπαίδευσης * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Επιστήμονες – Βιογραφία * Σμύρνη – Ιστορία

- The present study focuses on the effort for creating a Greek University in Smyrni (1919-1922). More specifically it examines prof. Karatheodori's role in the above-mentioned effort. Initially, emphasis is laid on important aspects of Karatheodori's biography (including his relationship to Albert Einstein and

Eleftherios Venizelos), in order to facilitate the interpretation of his priorities and strategies regarding the establishment of the greek “University of Smyrni”. Aspects such as the structure, the technical infrastructure, the staffing criteria are hermeneutically connected to Konstantinos Karatheodori’s multicultural vision, are contextualized and contribute to the final interpretation of the time, place and respective role of the “University of Smyrni”. (Summary abridged)

ΣΑΡΑΦΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Διδασκαλία της απόδειξης σύμφωνα με την κατασκευαστική αρχή της γνώσης», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.71-76.

* Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Γνωστική διεργασία * Σχηματισμός εννοιών * Στρατηγική της μάθησης * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Μέθοδος διδασκαλίας

ΣΚΟΥΡΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Σ., «Εμπλουτίζοντας τη διδασκαλία των μαθηματικών με διαθεματικές προσεγγίσεις», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.101-110.

* Διαθεματικότητα * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Μάθηση * Μέτρηση * Έννοια * Μέθοδος διδασκαλίας

- Οι χαμηλές επιδόσεις των μαθητών στα Μαθηματικά αποδίδονται, κατά μεγάλο ποσοστό, στις πρακτικές διδασκαλίας. Η ενεργοποίηση των μαθητών κατά τη διαδικασία της μάθησης των Μαθηματικών, προϋποθέτει –καταρχήν– την ένταξη της διδασκαλίας σε πλαίσια που είναι οικεία και έχουν νόημα μέσα στο πολιτιστικό περιβάλλον των μαθητών. Ως εκ τούτου απαιτούνται διδακτικές προσεγγίσεις που θα ενθαρρύνουν και θα προωθούν την ενεργητική συμμετοχή του μαθητή. Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης μπορεί να βοηθήσει προς αυτήν την κατεύθυνση, συμβάλλοντας έτσι στην αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας των Μαθηματικών.

ΣΚΟΥΡΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Σ., «Δραστηριότητες και διδακτική πράξη. Από την ανάπτυξη της εμπειρίας στη μαθηματικοποίησή της», *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.105-120.

* Μαθηματικά – Σπουδή και διδασκαλία * Διδακτική πρακτική * Διδακτική πείρα * Δυσκολία μάθησης * Διαδικασία μάθησης * Μάθηση με ανακάλυψη

- Η διαμόρφωση σχέσεων μεταξύ μαθηματικού περιεχομένου και διαδικασίας κατά τη διδασκαλία των Μαθηματικών αποτελεί προϋπόθεση της μάθησης με κατανόηση. (...) Η διαμόρφωση σχέσεων θα πρέπει να υλοποιείται μέσα από κατάλληλες δραστηριότητες. (...) Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται ένα πλαίσιο λειτουργίας του όρου «δραστηριότητα» που είναι προσανατολισμένο στη λογική της ταυτόχρονης παρουσίας (και παρουσίας) περιεχομένου και διαδικασίας, αφού η ταυτόχρονη ανάπτυξη και εξέλιξη εννοιών και διαδικασιών προσφέρεται ως ένα σύγχρονο πλαίσιο μάθησης και διδασκαλίας των Μαθηματικών. (Περικοπή περιλήψης)

ΣΤΑΜΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «Το θεώρημα του Morley», *Εκπαιδευτικοί Προβληματισμοί*, τχ.10 (2003), σσ.8-9.

* Γεωμετρία * Τριγωνομετρία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

ΣΤΑΤΕΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «Η λύση της εξίσωσης $x^2 + \psi^2 = z^2$ στο σύνολο των θετικών ακεραίων και η σπουδαιότητα του πυθαγορείου θεωρήματος», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.57 (2002), σσ.95-109.

* Πυθαγόρειο θεώρημα * Σύνολα, θεωρία των * Αριθμοί, θεωρία των – προβλήματα – ασκήσεις * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Διδακτική μέθοδος

- Η σπουδαιότητα του πυθαγορείου θεωρήματος ή ισοδύναμα η λύση της εξίσωσης $x^2 + \psi^2 = z^2$, στο σύνολο των θετικών ακεραίων είναι ο πρώτος στόχος αυτής της εργασίας, μέσα στα πλαίσια του σχολικού βιβλίου. Η εργασία είναι δομημένη μέσα σε ένα σύνολο ασκήσεων – προτάσεων που όλες

αποδεικνύονται με τις γνώσεις του σχολικού βιβλίου και μόνο. Χρησιμοποιούνται αυτούσια ή με μικρές παραλλαγές οι ακόλουθες προτάσεις και ασκήσεις του σχολικού βιβλίου: 1. «Αν ο φυσικός αριθμός n δεν είναι τετράγωνο φυσικού, τότε ο αριθμός \sqrt{n} είναι άρρητος» (Εφαρμογή 2, σελ. 168). 2. Η πρόταση: «αν $a|b$ και $(a,b)=1$ τότε $a|γ$ ». (Περικοπή περιλήψης)

ΤΖΕΚΑΚΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ, «Ελληνική μαθηματική εκπαίδευση: ένα πρόβλημα αναζητεί λύση», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2002), σσ.23-34.

* Ελλάδα * Σύστημα εκπαίδευσης * Διδακτική * Πρόγραμμα σπουδών * Συγκριτική εκπαίδευση * Καινοτομία

- Στο κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζεται η γενική εικόνα της μαθηματικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, αναφορικά με τα προγράμματα σπουδών, τον τρόπο διδασκαλίας και το διδακτικό υλικό. Κατά θέμα, αναλύονται τα προβλήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος σε σύγκριση με τις προσπάθειες που αναπτύσσονται σε άλλες χώρες, τις σύγχρονες τάσεις της μαθηματικής εκπαίδευσης και τις ερευνητικές μελέτες ή εφαρμογές των Ελλήνων επιστημόνων. Συμπερασματικά, προτείνονται λύσεις, η εφαρμογή των οποίων απαιτεί την αξιοποίηση όλου του δυναμικού της επιστημονικής κοινότητας της Διδακτικής των Μαθηματικών. (Περικοπή περιλήψης)

ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, «Ψυχαναλυτικοί μηχανισμοί που σχετίζονται με τη στάση απέναντι στα μαθηματικά. Συγκριτική μελέτη μαθητών λυκείου από έξι χώρες», *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.137-151.

* Ελλάδα * Μαθηματικά – Σπουδή και διδασκαλία * Διδακτική πείρα * Δυσκολία μάθησης * Ψυχανάλυση * Αλληλεπίδραση * Συγκριτική έρευνα

- Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η συγκριτική μελέτη επτά δειγμάτων, τα οποία προέρχονται από έξι διαφορετικές χώρες, όσον αφορά τους ψυχολογικούς μηχανισμούς που συνδέονται με τη στάση των μαθητών Λυκείου απέναντι στα Μαθηματικά. Αρχικά παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 1.141 Ελλήνων μαθητών Λυκείου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι αμυντικοί μηχανισμοί που συνδέονται με θετική στάση απέναντι στα Μαθηματικά είναι η εξιδανίκευση, η επανόρθωση, η ενδοβολή των Μαθηματικών ως «καλού αντικειμένου» και η αντιστροφή στο αντίθετο, ενώ οι αμυντικοί μηχανισμοί που παραπέμπουν σε αρνητική στάση απέναντι στα μαθηματικά είναι η φοβική αποφυγή, η απώθηση και η προβολή. Στη συνέχεια τα ως άνω αποτελέσματα συγκρίνονται με αυτά αντίστοιχης έρευνας που πραγματοποιήθηκε στις εξής χώρες: Γαλλία, Βέλγιο, Μεγάλη Βρετανία, Καναδά (Οντάριο και Κεμπέκ) και Η.Π.Α.

ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, ΚΑΣΙΜΑΤΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Διδακτικές πρακτικές μέσα στη σχολική τάξη: απόψεις και στάσεις εκπαιδευτικών ως προς τη διδασκαλία των μαθηματικών», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.55 (2001), σσ.22-36.

* Μαθηματικά – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Συμπεριφορά του καθηγητή * Αξιολόγηση * Διδακτική πρακτική * Εκσυγχρονισμός * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στη συγκεκριμένη έρευνα επιχειρείται η καταγραφή των απόψεων καθηγητών των Μαθηματικών ως προς τέσσερις άξονες: Τη φύση των Μαθηματικών, την αποδεικτική διαδικασία την οποία εφαρμόζουν, το διδακτικό μοντέλο το οποίο ακολουθούν μέσα στην τάξη και τη μορφή αξιολόγησης στην οποία στηρίζονται για να αξιολογήσουν τους μαθητές τους. Το ερευνητικό ενδιαφέρον εστιάζεται στην απόκλιση ανάμεσα στις αντιλήψεις και πρακτικές των διδασκόντων από τη μία και στα διδακτικά μοντέλα τα οποία προτείνονται για τον εκσυγχρονισμό της διδασκαλίας των Μαθηματικών από την άλλη. (Περικοπή περιλήψης)

ΦΙΛΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Π., «**Γυναίκες και μαθηματικά**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.57 (2002), σσ.55-64.

* Ιστορία των επιστημών * Γυναικείο φύλο * Έρευνα * Μαθηματικά * Επιστήμονες – Βιογραφία

- In this paper we present some heroic women who confronting many obstacles, could contribute to the development of Mathematics: Maria Agnesi (1718-1799), lecturer at the University of Bologna. Sophie Germain (1776-1831), distinguished research worker in differential geometry. Sofia Kovalskaya (1850-1891), first woman who received her doctorate (in absentia) in 1874 and secured a position as a professor at the University of Stockholm, she was also the first woman elected corresponding member of the Russian Academy of Sciences. Ada Byron, countess of Lovelace (1815-1852), who in her translation of Menabrea paper dealing with Babbage's analytical Engine, gave the first "computer program". (Summary abridged)

ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Ο μαθηματικός παιδαγωγός για το ενιαίο δωδεκάχρονο βασικό σχολείο γενικής – πολυτεχνικής εκπαίδευσης**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.12 (2003), σσ.44-53.

* Φιλοσοφία της αγωγής * Μαρξιστική φιλοσοφία * Διεπιστημονική προσέγγιση * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Υποχρεωτική εκπαίδευση * Καθηγητής * Επιμόρφωση

ΦΛΩΡΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΣΟΥΡΛΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ, «**Excel: ένα εργαλείο διερευνητικής μάθησης αλγεβρικών εννοιών**», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.56 (2001), σσ.37-48.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Άλγεβρα * Ακολουθίες * Αναπαράσταση * Σχηματισμός εννοιών

- Με την εισαγωγή των Η/Υ στη διδασκαλία των μαθηματικών, δημιουργήθηκαν και συνεχίζουν να δημιουργούνται αρκετά προγράμματα με σκοπό να βελτιώσουν τη διαδικασία της μάθησης. Στην εργασία αυτή θα ασχοληθούμε με τα υπολογιστικά φύλλα (spreadsheets) και ειδικότερα με το Excel, ως εργαλείο ανάπτυξης της αλγεβρικής σκέψης. Η βασική τεχνική που χρησιμοποιείται στο πρόγραμμα, καλείται δημιουργία τύπων (formulas) και βοηθάει τους μαθητές να εξοικειωθούν με τον συμβολικό τρόπο παράστασης που χρησιμοποιεί η Άλγεβρα. Η δυνατότητα αναπαράστασης των αριθμητικών δεδομένων σε διαγράμματα, τους βοηθάει να αναπτύξουν ισχυρές διαισθήσεις και να σχηματίσουν μια πολύπλευρη προσέγγιση του θέματος. Στο τέλος, παρουσιάζεται μια δραστηριότητα εισαγωγής των μαθητών στην έννοια της γεωμετρικής προόδου.

6.4. ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, «**Σκαντζόχοιρος: ακανθώδεις σχέσεις**», *Περσκόπιο της Επιστήμης*, τχ.259 (2002), σσ.24-31.

* Βιολογία * Ζωολογία * Θηλασικά * Ζώα – Φυσιολογία

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, «**Σελάκια: σκιές στον βυθό**», *Περσκόπιο της Επιστήμης*, τχ.263 (2002), σσ.78-87.

* Βιολογία * Ιχθυολογία * Θαλάσσια πανίδα * Ωκεανός * Υδροβία ζώα

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, [κ.ά.], «**Οργάνωση και λειτουργία του εργαστηρίου φασματομετρίας μάζας και ανάλυσης του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. 'Δημόκριτος'**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.5 (2003), σσ.32-35.

* Ερευνητικά εργαστήρια * Φασματομετρία μάζας * Κέντρο ερευνών * Εξοπλισμός * Μεθοδολογία * Οργάνωση έρευνας

ΒΟΡΒΟΛΑΚΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, «**Σωματίδια άλφα: οι δομικοί λίθοι των στοιχείων;**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.260 (2002), σσ.56-65.

* Πυρηνική Χημεία * Πυρηνική Φυσική * Στοιχειώδη σωματίδια * Σύγχρονη έρευνα

ΓΕΡΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΒΙΚΥ, «**Αριστοτέλης: θεωρία της κίνησης και κοσμολογία**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.265 (2002), σσ.76-89.

* Αριστοτέλης * Φιλοσοφία, αρχαία ελληνική * Φιλοσοφία της φύσης * Ιστορία των επιστημών * Κινηματική * Κοσμολογία

ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ ΑΣΤΕΡΙΟΣ, «**Η σημερινή φυσική και οι Έλληνες**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.9 (2002), σσ.36-46.

* Φυσική * Θεωρία των κβάντα * Φιλοσοφία, αρχαία ελληνική * Ιστορία των επιστημών

ΓΚΟΤΖΑΡΙΔΗΣ Χ., «**Παρουσίαση εννοιών της φυσικής μέσα από το παιχνίδι και τις ασκήσεις γυμναστικής**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.36-37.

* Φυσική * Ευέλικτη Ζώνη * Κινηματική * Γυμναστική

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Από τον Αριστοτέλη στον Νεύτωνα**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.8-14.

* Ιστορία των επιστημών * Αριστοτέλης * Νεύτωνας * Κοσμολογία

ΓΡΑΨΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Η εργαστηριακή διδασκαλία σε κρίσιμη καμπή**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.78-80.

* Εργαστήριο * Διδασκαλία * Επιμόρφωση * Εκπαιδευτική πολιτική

ΔΑΝΕΖΗΣ Ε., [κ.ά.] «**Μια προσωπική κοσμολογική πρόταση**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.24-27.

* Αλκμάνας * Ελληνική ποίηση, αρχαία * Δημιουργία * Φυσική – Φιλοσοφία * Προσωκρατικοί

ΔΟΥΡΙΔΑ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Απειλή από το διάστημα: πόσο πιθανός είναι ένας νέος Αρμαγεδών;**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.260 (2002), σσ.18-35.

* Κομήτες * Γη (πλανήτης) * Θεομηνίες * Διαστημικές επιστήμες

ΔΟΥΡΙΔΑ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Αποτελεί η γη εξαίρεση στο σύμπαν;**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.264 (2002), σσ.20-31.

* Αστρονομία * Ζωή σε άλλους πλανήτες * Γη (πλανήτης) * Διαπλανητικά ταξίδια

ΖΩΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α., «**Εμπρός καλό μας εργαστήριο**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.68-74.

* Φυσική – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Εργαστήριο * Διαρρύθμιση χώρου * Εργαστηριακός εξοπλισμός

ΚΑΛΚΑΝΗΣ Γ. ΘΕΟΦ., «**Εκπαιδευτικές εφαρμογές των τεχνολογιών πληροφόρησης (και) στην εκπαιδευτική διαδικασία των Φυσικών Επιστημών**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.58-62.

* Διαδίκτυο * Τεχνολογία της Πληροφορίας * Εφαρμογές της Πληροφορικής * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Νέες τεχνολογίες

ΚΑΛΚΑΝΗΣ Γ. ΘΕΟΦ., «**Η επιστημονική / εκπαιδευτική μέθοδος ή το ερευνητικά εξελισσόμενο εκπαιδευτικό πρότυπο**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.9 (2002), σσ.80-84.

* Μέθοδος διδασκαλίας * Μάθηση με ανακάλυψη * Πρότυπο * Κριτικό πνεύμα

ΚΑΡΙΩΤΟΓΛΟΥ ΠΕΤΡΟΣ Π., «**Από την ιδανική διδακτική μέθοδο στη γνώση παιδαγωγικού περιεχομένου: πρόταση εφαρμογής στη διδασκαλία φυσικής**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.81-90.

* Μέθοδος διδασκαλίας * Γνωστική διαδικασία * Θεωρία * Εκπαιδευτική καινοτομία * Πρόγραμμα σπουδών * Ρόλος του εκπαιδευτικού

ΚΑΡΟΥΝΙΑΣ ΔΙΟΝ., ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Θ., ΜΕΛΙΓΑΛΙΩΤΗ Α., «**Ηλεκτρισμός με χειρόκτια**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.38-42.

* Φυσική * Διδακτική * Ηλεκτρισμός * Ηλεκτροστατική * Πείραμα

ΚΑΡΥΔΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, ΚΟΥΜΑΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Διεθνείς τάσεις στη διδασκαλία και τη μάθηση των Φυσικών Επιστημών (Φ.Ε.) στην προοπτική του επιστημονικού και τεχνολογικού αλφαριθμητισμού**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.103-118.

* Διεθνής εκπαίδευση * Στόχοι της εκπαίδευσης * Διαθεματικότητα * Τεχνολογία * Πρόγραμμα σπουδών * Αξιολόγηση * Μέθοδος διδασκαλίας

ΚΑΣΩΤΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «**Η διδασκαλία νόμων και μεγεθών στην Α' τάξη λυκείου**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.9 (2002), σσ.92-93.

* Φυσική * Μηχανική * Διδακτικό βιβλίο * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Διδασκαλία

ΚΑΥΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**‘Ο άνεμος’: σχέδιο εργασίας**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.97-104.

* Διαθεματικότητα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ευέλικτη Ζώνη * Δημιουργικές δραστηριότητες * Δεξιότητα * Συνεργασία

- Παιδευτική στόχευση από τους μαθητές της εργασίας αυτής είναι η απόκτηση σφαιρικής γνώσης για το συγκεκριμένο θέμα μέσω δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη δημιουργική διασύνδεση και αλληλεπίδραση διαφορετικών επιστημονικών πεδίων. Επιπρόσθετα επιδιώκεται η δημιουργία συνεργατικού κλίματος σε επίπεδο ομάδων, και η καλλιέργεια δεξιοτήτων των μαθητών. Το Σχέδιο Εργασίας με θέμα «Ο άνεμος» απευθύνεται σε μαθητές της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού και προβλέπεται να ολοκληρωθεί σε διάστημα τεσσάρων εβδομάδων. (Περικοπή περίληψης)

ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, [κ.ά.], «**Σύγχρονες αναζητήσεις της διδακτικής των Φυσικών Επιστημών: η περίπτωση της χημείας**», *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.111-133.

* Χημεία - Σπουδή και διδασκαλία * Διδακτική * Πρόγραμμα σπουδών * Σχολικό εργαστήριο * Εκπαιδευτική καινοτομία * Διαθεματικότητα * Δομητική προσέγγιση

ΚΕΡΚΙΝΕΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Σ., «**Η χημεία στο διαδίκτυο (Internet)**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.3 (2002), σσ.87-91.

* Χημεία * Διαδίκτυο * Τράπεζα δεδομένων * Βιβλιογραφία * Σύγχρονη έρευνα

- Η παρουσία της Χημείας στο Διαδίκτυο τα τελευταία χρόνια είναι πλέον παραπάνω από αισθητή. Στην παρούσα εργασία γίνεται μια σκιαγράφιση των υπηρεσιών αλλά και των δυνατοτήτων τις οποίες παρέχει σήμερα το Internet στους χημικούς.

ΚΟΚΟΝΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Αντιστροφή του χρόνου: ταξίδι στο παρελθόν και στο μέλλον**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.261 (2002), σσ.32-43.

* Χώρος και χρόνος * Φυσική – Θεωρίες * Σχετικότητα (Φυσική) * Θερμοδυναμική * Σύγχρονη έρευνα

ΚΟΥΜΑΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Όταν τα πειράματα δεν πετυχαίνουν!**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.11 (2003), σσ.24-28.

* Φυσική * Υδροστατική * Πείραμα * Στρατηγική της μάθησης * Μέθοδος διδασκαλίας

ΚΡΙΚΟΣ Κ., «**Φυσική μετά μουσικής**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.54-56.

* Φυσική * Μουσική * Ταλαντώσεις * Μουσικά διαστήματα και κλίμακες * Έρευνα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΣΠΥΡΟΣ, «**Ακτινοβολία Hawking: οι μελανές οπές εξαερώνονται**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.272 (2003), σσ.34-43.

* Αστροφυσική * Μελανές οπές * Ακτινοβολία * Βαρύτης * Σχετικότητα (Φυσική)

ΚΩΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ., «**Κοινά χαρακτηριστικά των αντιλήψεων των φοιτητών Π.Τ.Δ.Ε. για τις δυνάμεις του βάρους, της τριβής, της άνωσης, των υγρών και της αντίστασης του αέρα**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.201-211.

* Σπουδαστής /φοιτητής * Αντίληψη * Μηχανική * Υδροστατική * Εννοιολογική παράσταση * Διδακτική * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των αντιλήψεων φοιτητών/τριών Π.Τ.Δ.Ε. για τις δυνάμεις του βάρους, της τριβής, της άνωσης των υγρών και της αντίστασης του αέρα. Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από εμπειρική έρευνα που έγινε σε φοιτητές του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι υπάρχουν σοβαρές παρανοήσεις για τη φυσική προέλευση αυτών των δυνάμεων. Προσδιορίζονται τα κοινά χαρακτηριστικά των αντιλήψεων από τη κατηγοριοποίηση των παρανοήσεων και γίνονται τέλος επισημάνσεις για τη διδασκαλία της Φυσικής στο Πανεπιστημιακό επίπεδο.

ΛΑΜΠΡΙΝΟΣ ΝΙΚΟΣ, «**Η αφαιρετική διαδικασία στην ανάγνωση χαρτών ως παράγοντας δημιουργίας λανθασμένων εντυπώσεων: μια εφαρμογή της θεωρίας του Koeb**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.187-200.

* Γεωγραφία * Ελλάδα * Χάρτης * Έδαφος, χαρτογράφηση του * Γεωμορφολογία * Διδασκαλία

- Η Γεωγραφία βασίζεται στη χρήση των χαρτών οι οποίοι πολλές φορές απαιτούν αφαιρετικές διαδικασίες για να μπορέσει ο χρήστης να εντοπίσει τα στοιχεία που του χρειάζονται. Από μία τέτοια διαδικασία, που γίνεται μέχρι σήμερα μέσω οπτικής ερμηνείας του μορφολογικού χάρτη της χώρας, έχει προκύψει η άποψη ότι η Ελλάδα είναι χώρα ορεινή. Μέσα από την κατασκευή θεματικών χαρτών σε διαφορετικά χαρτογραφικά επίπεδα με τη βοήθεια των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών – Geographical Information Systems (GIS), αποδεικνύεται ότι η Ελλάδα δεν είναι τόσο ορεινή όσο δείχνει

ή πιστεύεται ότι είναι. Το πεδινό τμήμα (όπως παρουσιάζεται σε προβολή στους χάρτες) είναι περίπου ίσο σε έκταση με το ορεινό. (Περικοπή περιλήψης)

ΛΑΝΤΖΟΥΝΗ ΜΑΡΙΝΑ, **«Αυτοκρατορικός πηγκουίνος: ένα θαύμα της φύσης»**, *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.261 (2002), σσ.70-81.

* Ζωολογία * Θαλάσσια πανίδα * Θηλαστικά * Σύγχρονη έρευνα

ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ Γ., **«Νέα πλανητικά συστήματα και ζωή στο σύμπαν»**, *Φυσικός Κόσμος*, τχ.9,10 (2002, 2003), σσ.28-31, 28-36.

* Αστροφυσική * Ζωή σε άλλους πλανήτες * Σύμπαν

ΛΕΙΒΑΔΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Ερμής: επιστροφή στον άγνωστο πλανήτη»**, *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.267 (2002), σσ.14-27.

* Αστρονομία * Ερμής (Πλανήτης) * Διαστημική πτήση * Διαστημικές επιστήμες

ΛΕΙΒΑΔΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Μεγαήλιοι: τα αστρικά τέρατα του αρχέγονου σύμπαντος»**, *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.271 (2003), σσ.24-38.

* Αστροφυσική * Ήλιος * Άστρα * Εξέλιξη * Κοσμογονία

ΛΕΙΒΑΔΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Εντροπία: μετρώντας την αταξία»**, *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.273 (2003), σσ.58-71.

* Φυσική * Θερμοδυναμική * Εντροπία

ΜΑΧΑΙΡΑ Κ., ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Β., **«Τοξιολογικός έλεγχος φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην Ελλάδα. Εκτίμηση επικινδυνότητας για τον καταναλωτή γεωργικών προϊόντων και τον ψεκαστή»**, *Χημικά Χρονικά*, τχ.5 (2003), σσ.22-29.

* Γεωργικές χημικές ουσίες * Φάρμακα – Έλεγχος * Εντομοκτόνα – Μέτρα ασφαλείας * Ζιζανιοκτόνα * Τοξικολογία * Οδηγία (Ε.Κ.)

- Στο άρθρο παρουσιάζεται η Οδηγία 91/414/ΕΟΚ, και η εφαρμογή της για τον τοξικολογικό έλεγχο και την αξιολόγηση κινδύνου από τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Η Οδηγία περιλαμβάνει την εξέταση της δραστικής ουσίας και του αντίστοιχου σκευάσματος. Με βάση την ύπαρξη ασφαλών χρήσεων του φ.π. για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, εξάγεται η απόφαση για την έγκριση κυκλοφορίας του φ.π. και προτείνεται η κατάταξη και σήμανση της δραστικής.

ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, **«Φυσική και ιδεολογία»**, *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.62 (2002), σσ.53-55.

* Φυσική – Θεωρίες * Επιστήμη και πολιτισμός * Κεφαλαιοκρατία * Ιδεολογία * Διαλεκτική

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ Κ., **«Διδασκαλία και μάθηση στις Φυσικές Επιστήμες και τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας»**, *Φυσικός κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.64-67.

* Εκπαιδευτικό λογισμικό * Διαδίκτυο * Εργαστήριο * Νέες τεχνολογίες * Διδακτική χρήση του υπολογιστή

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΗΣ Κ., ΧΑΤΖΗΣ Γ., «Πειραματικός έλεγχος του φυσικού νόμου της μορφής $y=ax$. Μέτρηση της ποσότητας a », *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.43-48.

* Φυσική * Πείραμα * Μαθηματικά – Τύποι * Διδακτική

ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ Ν., «Το Νόμπελ φυσικής 2002 στους τρεις που εξερεύνησαν το σύμπαν», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10(169) (Χειμώνας 2002-2003), σσ.6-10.

* Βραβεία Νόμπελ * Σύμπαν * Πείραμα * Φυσική

ΠΑΤΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Μ., [κ.ά.], «Εκπαιδευτική πρόταση για τη διδασκαλία / εργαστηριακή πρακτική της τριβής μεταξύ στερεών σωμάτων με προσομοίωση του μικρόκοσμου και διασύνδεση της εργαστηριακής διάταξης με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή μέσω αισθητήρων», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.72-76.

* Φυσική * Διδακτική * Νέες τεχνολογίες * Μηχανική * Πείραμα * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

ΠΕΡΑΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «Η διαθεματική προσέγγιση εννοιών αναδεικνύει τη βιολογία σε σημαντικό παράγοντα ανθρωπιστικής παιδείας», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.111-118.

* Βιολογία * Διαθεματικότητα * Ανθρωπιστική παιδεία * Γνωστική διεργασία * Έννοια * Αξία

- Η ραγδαία ανάπτυξη της Βιολογίας την οδήγησε σε επιτεύγματα που, ενώ δημιουργούν προσδοκίες για την αντιμετώπιση προβλημάτων του σύγχρονου ανθρώπου, παράλληλα προκαλούν φόβους για πιθανές αρνητικές συνέπειες. Ο σημερινός πολίτης καλείται πλέον πολύ συχνά να αποφασίσει σχετικά με εφαρμογές της Βιολογίας που αφορούν τον ίδιο αλλά και το κοινωνικό σύνολο. Στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος, το γεγονός αυτό αναδεικνύει τη Βιολογία σε σημαντικό παράγοντα ανθρωπιστικής παιδείας. Ο συνδυασμός γνώσεων Βιολογίας με γνώσεις από άλλες επιστήμες, μέσα από τη διαθεματική προσέγγιση εννοιών, θα συμβάλει ουσιαστικά στην καλλιέργεια αξιών και στάσεων απαραίτητων για ένα σύγχρονο, υπεύθυνο και δημοκρατικό πολίτη ικανό να αξιοποιεί τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτά για την επεξεργασία δεδομένων και την εξαγωγή συμπερασμάτων.

ΡΑΠΑΔΑΚΟΣ Χ.Ν., «'Εναλλακτικές ιδέες' των εκπαιδευτικών για τα μεγέθη ενέργεια και ορμή», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.84-86.

* Φυσική * Σχηματισμός εννοιών * Καθηγητής * Ποιότητα διδασκαλίας

ΡΟΓΔΑΚΗΣ Ε.Δ., ΜΠΟΡΜΠΙΛΑΣ Ν.Α., «Η μηχανή του Stirling: παλαιά αλλά και πολύ σύγχρονη!», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8, 9 (2002), σσ.53-57, 68-73.

* Θερμοδυναμική * Θερμικές μηχανές * Εξέλιξη * Τεχνολογική αλλαγή

ΣΚΟΡΔΟΥΛΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ Δ., «Η συμβολή της ιστορίας και της φιλοσοφίας της φυσικής στη διδασκαλία της φυσικής», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.11 (2003), σσ.6-12.

* Φυσική * Διδακτική * Ιστορία των επιστημών * Επιστήμη – Φιλοσοφία * Πρόγραμμα σπουδών

ΣΚΟΥΝΤΖΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Μεγάλες στιγμές της φυσικής και η επίδρασή τους στη σκέψη και τον πολιτισμό», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.16-19.

* Ιστορία των επιστημών * Κριτικό πνεύμα * Τέχνη * Σχετικότητα (Φυσική) * Θεωρία των κβάντα * Απώπτητα

ΣΟΚΟΥΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΒΑΡΒΟΓΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, «Ο Μάικλ Φαραντέι και οι χριστουγεννιάτικες διαλέξεις του», *Χημικά Χρονικά*, τχ.6 (2002), σσ.170-173.

* Μάικλ Φαραντέι * Διαλέξεις * Πείραμα * Ιστορία των επιστημών * Επιστήμονες – Βιογραφία

- Ο Μάικλ Φαραντέι και οι χριστουγεννιάτικες διαλέξεις του, των Δημήτρη Σόκουτη και Αναστάσιου Βάρβογλη. Παρουσιάζονται οι διαλέξεις χημικού περιεχομένου που επί σειρά ετών έδινε ο Μάικλ Φαραντέι σε νεανικά ακροατήρια κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων.

ΤΣΟΚΑΝΑ ΜΑΡΙΑ Σ., «Galileo Galilei (1564-1642)», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.9 (2002), σσ.6-10.

* Γαλιλαίος * Ιστορία των επιστημών * Αστρονομία * Επιστήμονες – Βιογραφία

ΤΣΟΧΑΤΖΗ-ΓΙΟΥΡΗ Κ., «Χημεία σε μικροκλίμακα», *Εκπαιδευτικοί Προβληματισμοί*, τχ.10 (2003), σσ.25-28.

* Χημεία * Διδασκαλία * Πείραμα * Παραδοσιακή εκπαίδευση * Εκπαιδευτική καινοτομία * Διδακτική πρακτική

ΦΑΤΣΕΑ ΕΛΕΝΗ, «Αφρικανοί δεινόσαυροι: ο χαμένος κρίκος», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.262 (2002), σσ.34-47.

* Φυσική Ιστορία * Παλαιοντολογία * Δεινόσαυροι * Αφρική * Σύγχρονη έρευνα

ΧΑΛΚΙΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑ, ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΜΕΝΗΣ, «Η χρήση της εικόνας στα εγχειρίδια των Φυσικών Επιστημών: ένα σύστημα ταξινόμησης και αξιολόγησης των εικόνων», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2002), σσ.79-95.

* Διδακτικό βιβλίο * Εικονογράφηση * Αξιολόγηση * Ταξινόμηση * Μάθηση

- Στην παρούσα εργασία διερευνώνται οι πολλαπλές όψεις των εικόνων που εμφανίζονται στα σχολικά εγχειρίδια των φυσικών επιστημών. Πολλές από αυτές τις όψεις παραμένουν αφανείς και λανθάνουσες τόσο στους δημιουργούς τους (σχεδιαστές, συγγραφείς, κτλ.) όσο και στους αποδέκτες τους (μαθητές). Όμως, επηρεάζουν άμεσα τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές επεξεργάζονται την επιστημονική γνώση και συντελούν στη δημιουργία καθοριστικών αναπαραστάσεων στο μυαλό των μαθητών σχετικά με τις ενδείξεις και τα φαινόμενα των φυσικών επιστημών. Η εικονογράφηση των σχολικών εγχειριδίων μπορεί να λειτουργήσει ως ερέθισμα για τους μαθητές προκειμένου να μελετήσουν θέματα των φυσικών επιστημών, ταυτόχρονα όμως μπορεί να ισχυροποιήσει τις εναλλακτικές απόψεις τους για τις έννοιες και τα φαινόμενα των φυσικών επιστημών. (Περικοπή περιλήψης)

ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Συσκευασία», *Χημικά Χρονικά*, τχ.10 (2002), σσ.278-319.

* Χημεία * Πλαστικά στη συσκευασία * Συσκευασία, υλικά της * Πολυμερή και πολυμερισμός * Προστασία του περιβάλλοντος * Τεχνολογία

ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: 35^η Διεθνής Ολυμπιάδα Χημείας (Αθήνα 4-15 Ιουλίου 2003)», *Χημικά Χρονικά*, τχ.11 (2002), σσ.326-355.

* Χημεία * Διαγωνισμός * Ιστορία * Κανονισμός * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Βραβείο

ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Χρώματα», *Χημικά Χρονικά*, τχ.4 (2003), σσ.7-40.

* Χρώματα * Χημεία, Οργανική * Χημεία – Ιστορία * Αλχημεία

ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Διαπίστευση εργαστηρίων σύμφωνα με πρότυπο ISO/IEC 17025**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.6 (2003), σσ.7-46.

* Χημικά εργαστήρια * Διαπίστευση * ISO * Μέτρηση * Εγκυρότητα * Χημεία, Αναλυτική – Ποσοτική * Νομοθεσία

ΨΥΧΑΡΗΣ ΣΑΡΑΝΤΟΣ, «**Ο δεύτερος θερμοδυναμικός νόμος**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.49-53.

* Φυσική * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Θερμοδυναμική * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Εντροπία

6.5. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΚΩΣΤΟΓΛΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ, «**Διερεύνηση των κύκλων σπουδών και ειδικοτήτων στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών στην ελληνική βασική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση**», *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.28 (2002), σσ.80-93.

* Ελλάδα * Βασική εκπαίδευση * Επαγγελματική κατάρτιση * Πληροφορική * Πρόγραμμα διδασκαλίας * Έρευνα * Σχέδιο μεταρρύθμισης

ΜΑΛΕΤΣΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Οι εκπαιδευτικοί και οι νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.64 (2002), σσ.37-40.

* Νέες τεχνολογίες * Πληροφορική * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Επιμόρφωση * Ρόλος του καθηγητή

ΜΑΛΕΤΣΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Οι εκπαιδευτικές εφαρμογές των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής και επικοινωνίας**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445), 8(446) (2002), σσ.329-335, 448-456.

* Εφαρμογές Πληροφορικής * Εκπαίδευση * Ηλεκτρονικός υπολογιστής * Διδασκαλία * Διαδίκτυο * Αξιολόγηση

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Απικτή τεχνολογία**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.259 (2002), σσ.74-87.

* Αισθήσεις * Εικονική πραγματικότητα * Εφαρμογές Πληροφορικής * Καινοτομία

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΛΙΟΣ, ΑΡΜΕΝΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, «**Το διαδίκτυο και οι φοιτητές των Αθηνών**», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ.108-109 (2002), σσ.189-203.

* Διαδίκτυο * Σπουδαστής / φοιτητής * Στάση * Προσδοκία * Παρώθηση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στο κείμενο αυτό παρουσιάζεται η έρευνα που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2001 και η οποία επικεντρώθηκε στα κίνητρα που προωθούν τους φοιτητές των Πανεπιστημίων των Αθηνών να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, στη διάρκεια χρήσης, στους τρόπους, καθώς και τους λόγους χρήσης του διαδικτύου. Επιπλέον, εξετάστηκαν θέματα, πέραν των επικοινωνιακών αναγκών που ικανοποιούνται από τη χρήση του Ίντερνετ, όπως: η γνώση τους για το συγκεκριμένο μέσο και τις τεχνολογίες που συνδέονται με αυτό, οι προσδοκίες τους από τη χρήση του νέου μέσου, η έκθεσή τους στις διαδικτυακές πύλες, καθώς και η δύναμη κατανόμησής τους από τις αμφίδρομες υπηρεσίες, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο, που προσφέρει το Ίντερνετ στους χρήστες του. (Περικοπή περιλήψης)

ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΝΑΣΤΟΣ ΓΩΡΓΟΣ, «**Η διαδικτυακή ανοικτή εκπαίδευση. Η Α.Ε.Ε. (Ανοικτή εξ αποστάσεως εκπαίδευση) στο Internet/w.w.w.**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.9(447) (2002), σσ.503-511.

* Τεχνολογία Εκπαιδευτικών Μέσων * Εκπαιδευτική καινοτομία * Διδασκαλία από καθέδρας * Πρόγραμμα εκπαίδευσης * Κατ' οίκον εργασία * Αξιολόγηση

ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΑ, ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «**Αναπαραστάσεις των μαθητών/τριών σε σχέση με το διαδίκτυο: μια πιλοτική διερεύνηση**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.269-301.

* Στάση του μαθητή * Διαδίκτυο * Αναπαράσταση * Ερωτηματολόγιο * Αποτέλεσμα έρευνας

- Ένα από τα ζητούμενα της διδασκαλίας της Πληροφορικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι οι μαθητές/τριες να οικοδομήσουν ορθές αναπαραστάσεις, γνώσεις και δεξιότητες σε σχέση με το Διαδίκτυο. Σύμφωνα με την εποικοδομητική αντίληψη για τη μάθηση, η οικοδόμηση αυτή θα πρέπει να βασίζεται στη διερεύνηση των αρχικών αναπαραστάσεων των παιδιών, προκειμένου να σχεδιαστούν και να πραγματοποιηθούν κατάλληλες διδασκαλίες. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση και μελέτη των αναπαραστάσεων μαθητών/τριών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με το Διαδίκτυο, και ειδικότερα σε σχέση με: το Διαδίκτυο ως σύνολο, την κατανομημένη αποθήκευση της πληροφορίας και την έλλειψη κεντρικού ελέγχου στο Διαδίκτυο, την αναζήτηση πληροφορίας στο Διαδίκτυο, τη σύνδεση με το Διαδίκτυο και τις υπηρεσίες του Διαδικτύου (w.w.w., e-mail) και τέλος, τη δομή του Διαδικτύου. (Περικοπή περίληψης)

ΣΑΤΡΑΤΖΕΜΗ ΜΑΡΙΑ, «**AnimGraph: ένα σύστημα οπτικοποίησης αλγορίθμων της θεωρίας γραφημάτων και η εμπειρική αξιολόγησή του ως εργαλείου μελέτης**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2002), σσ.35-52.

* Αλγόριθμοι * Ηλεκτρονικοί υπολογιστές – Προγραμματισμός * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Ανάπτυξη διδακτικών βοηθημάτων * Κατανόηση * Διδασκαλία

- Η διδασκαλία και η κατανόηση των αλγορίθμων της Επιστήμης των Υπολογιστών θεωρείται από δασκάλους και φοιτητές δύσκολη. Για το λόγο αυτό τα τελευταία χρόνια πολλοί ερευνητές ανέπτυξαν Συστήματα Οπτικοποίησης Αλγορίθμων (Algorithm Animation Systems) προκειμένου να διευκολύνουν τη διδασκαλία και τη μελέτη των αλγορίθμων. Αν και έχει αναπτυχθεί ένας σημαντικός αριθμός συστημάτων, μόλις πρόσφατα άρχισε η συστηματική διερεύνηση της εκπαιδευτικής τους αξίας. Παρακινούμενοι από τα ευρήματα των εμπειρικών ερευνών αναπτύξαμε το AnimGraph, ένα λογισμικό το οποίο ενσωματώνει ένα σύστημα οπτικοποίησης αλγορίθμων της Θεωρίας Γραφημάτων καθώς και έναν εκδότη γραφημάτων. (Περικοπή περίληψης)

6.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΘΗΝΑ, «**Η πειθαρχία της συνέχειας: σώμα, χρόνος και βιοπολιτική στην Ελλάδα σήμερα**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.45-52.

* Ελλάδα, πληθυσμός * Δημογραφική στατιστική * Ρυθμός γεννήσεων * Κοινωνικό σύστημα * Κοινωνική συμπεριφορά * Κοινωνική προσαρμογή * Διαφοροποίηση

ΑΛΕΞΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗΣ, «**Από τις κοινωνικές τάξεις στις στρατηγικές ταυτότητας. Αναδιάρθρωση της παραγωγής και νέα κοινωνικά κινήματα**», *Θέσεις*, τχ.79 (2002), σσ.67-84.

* Κοινωνική δομή * Εργασία και εργαζόμενοι * Ατομισμός * Πολιτική συμπεριφορά * Ταξικός αγώνας * Κίνημα νεότητας

ΑΛΕΞΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗΣ, «**Κοινωνικές και ιδεολογικές λειτουργίες του εθελοντισμού και της εθελοντικής εργασίας**», *Θέσεις*, τχ.83 (2003), σσ.109-138.

* Εθελοντική οργάνωση * Εθελοντική εργασία * Κοινωνικές υπηρεσίες * Κράτος πρόνοιας * Κοινωνική δομή * Ιστορία, νεότερη

ΑΛΜΠΑΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, «**Αποξένωση, αλλοτρίωση και κεφαλαιοκρατική παραγωγή. Ο ρόλος των 'ανθρωπίνων σχέσεων', των ψυχολογικών μεθόδων και η άσκηση 'κοινωνικής πολιτικής' στη βιομηχανία**», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.70 (2003), σσ.109-124.

* Αλλοτρίωση * Κεφαλαιοκρατία * Εργατική τάξη * Βιομηχανία * Αλληλεγγύη * Κοινωνική πολιτική

- This article is an effort to examine, through literature review, the causes of alienation, as well as, its content in the framework of the commercial capitalistic production, with the prevalence of paid (hired) work. Alienation is not confined only to the factory and the worker, but as a result of commercial production, it is generalized in several aspects of social and inter-personal relationships. Under these circumstances, the capital uses various methods based on scientific theories to increase the exploitation of workers, and also to blunt any negative reactions. The hiring of social workers, psychologists and in general the 'exercise' of social policy on the part of the capital, are some of these methods.

ΑΣΣΝΕΡ ΠΙΕΡ, (Μτφρ.: Νίκος Ζαρταμόπουλος), «**Η σημασία της 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Πολιτικοφιλοσοφικές περιπλανήσεις σε ένα γεγονός**», *Νέα Εστία*, τχ.1757 (2003), σσ.967-991.

* Πολιτική * Φιλοσοφία * Κοινωνιολογία * Ψυχολογία * Πόλεμος * Θρησκεία * Ιδεολογία

ΒΟΥΖΑΣ ΦΩΤΗΣ Κ., «**Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού, στρατηγικός παράγοντας βελτίωσης της ποιότητας: A contigency approach**», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ.108-109 (2002), σσ.285-301.

* Διοίκηση προσωπικού * Επιχείρηση * Αύξηση επίδοσης * Υπάλληλος * Αξιολόγηση * Επιμόρφωση * Συμμετοχή

- Το κεντρικό θέμα της παρούσας εργασίας είναι η συστηματική ανάλυση και μελέτη της Αξιοποίησης και Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού μέσα στο καινούργιο «παράδειγμα» (paradigm) διοίκησης, τη νέα φιλοσοφία οργάνωσης: τη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας. Η βασική ερώτηση η οποία περιμένουμε να απαντηθεί στη συγκεκριμένη εργασία είναι αν οι επιχειρηματικές μονάδες που βρίσκονται σε ένα στάδιο βελτίωσης της ποιότητας, εφαρμόζοντας συγκεκριμένες προσεγγίσεις και προγράμματα, αξιοποιούν κατά τον καλύτερο τρόπο το ανθρώπινο δυναμικό τους. Η ανάλυση της σχέσης της αξιοποίησης ανθρώπινου δυναμικού και βελτίωσης της ποιότητας θα στηριχθεί σε μια εκ βάθους ανάλυση των επιμέρους στοιχείων της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού χρησιμοποιώντας ως θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης το Αμερικανικό Βραβείο Ποιότητας (MBNQA).

ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΣ, «**As απαλλαγούμε επιτέλους από τη μετωπική διδασκαλία**», *Εκπαιδευτική Προβληματισμοί*, τχ.10 (2003), σσ.33-36.

* Διδασκαλία * Στρατηγική μάθησης * Δομητική προσέγγιση * Μάθηση με ανακάλυψη * Κατευθυνόμενες δραστηριότητες * Ομαδική εργασία * Διδακτική πρακτική

ΒΟΓΛΗΣ ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ, «**Συνέχειες και ρήξεις στην αμερικανική εξωτερική πολιτική**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.9-12.

* Διεθνείς σχέσεις – Σπουδή και διδασκαλία * Η.Π.Α. * Πολιτική Επιστήμη * Διπλωματία * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση

BOURDIEU, PIERRE, «**Η κοινωνιολογία της δράσης**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.75-83.

* Κοινωνιολογία * Εκπαίδευση * Κοινωνική δομή * Κοινωνική ανισότητα * Κοινωνική τάξη * Αλληλενέργεια
* Ίσες ευκαιρίες * Εκπαιδευτική πολιτική

ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΑΚΗΣ, «**Αυτοκρατορία: η επιστροφή των 'μεγάλων αφηγήσεων'**», *Θέσεις*, τχ.79 (2002), σσ.43-66.

* Βιβλιοκρισία * Παγκοσμιοποίηση * Κεφαλαιοκρατία * Κοινωνική Δομή * Οικονομικές συνθήκες * Μαρξιστική φιλοσοφία

ΓΑΛΑΝΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Η μοναξιά του παιδιού στο σχολείο και στην οικογένεια**», *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.133-151.

* Σχολικό περιβάλλον * Οικογενειακό περιβάλλον * Ψυχολογία του παιδιού * Αλληλενέργεια * Συναισθηματική ανάπτυξη * Επίδοση στις σπουδές * Αποτέλεσμα έρευνας

ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΑΣ Γ., «**Ηγεσία και δημόσιες επιχειρήσεις**», *Δημόσιος Τομέας*, τχ.195 (2003), σσ.34-35.

* Διοίκηση επιχείρησης * Στελέχη επιχειρήσεων * Ηγέτης * Συμπεριφορά * Συνεργασία * Διομαδικές σχέσεις

CHOMSKY, NOAM, «**Γιατί βία;**», *Φιλολόγος*, τχ.110 (Χειμώνας 2002-2003), σσ.503-525.

* Η.Π.Α. * Πολιτική * Ιμπεριαλισμός * Βία * Τρίτος Κόσμος * Αίτιο και αποτέλεσμα

ΔΑΦΕΡΜΟΣ ΜΑΝΟΛΗΣ, «**Μια απόπειρα μεθοδολογικής κριτικής των κοινωνιολογικών ερμηνειών της εκπαίδευσης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.91-106.

* Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης * Σύγχρονη έρευνα * Κρίση * Μεθοδολογία

ΔΗΜΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Σκέψεις για τα έμψυχα υποκείμενα στις αστικές κοινωνίες**», *Θέσεις*, τχ.80 (2002), σσ.91-118.

* Γυναικείο απελευθερωτικό κίνημα * Γυναίκα – Κοινωνικά και ηθικά προβλήματα * Ρόλος των φύλων * Κοινωνική αντίληψη * Γάμος * Κεφαλαιοκρατία

ΔΟΥΚΑ ΜΑΡΙΑ, «**Το 'Σύνδρομο Επαγγελματικής Κόπωσης' ή 'Burnout' στην κοινωνική εργασία**», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.70 (2003), σσ.97-107.

* Σύνδρομο επαγγελματικής κόπωσης * Κοινωνικοί λειτουργοί * Κοινωνική εργασία * Πρόληψη

- Το «Σύνδρομο Επαγγελματικής Κόπωσης (Σ.Ε.Κ.)» ή 'Burnout' εμφανίζεται στους επαγγελματίες που η δουλειά τους σχετίζεται με τη φροντίδα του ατόμου. Οι εργαζόμενοι που επηρεάζονται από το Σύνδρομο αυτό είναι αυτοί που ξεκίνησαν ενθουσιώδεις την εργασία τους και κατέληξαν να αδιαφορούν, να είναι μόνιμα κουρασμένοι, δυσαρεστημένοι, καθώς επίσης να παρουσιάζουν προβλήματα υγείας. Το Σ.Ε.Κ. είναι ένας συνδυασμός σωματικών, ψυχολογικών, συμπεριφορικών και κοινωνικών παραγόντων. Ο κοινωνικός λειτουργός είναι ένας από τους επαγγελματίες που επηρεάζονται από το Σύνδρομο εξαιτίας του ενδιάμεσου ρόλου του μεταξύ εξυπηρετούμενου και οργάνωσης, καθώς και των περιορισμών των πόρων σε σχέση με τις πιεστικές ανάγκες του κόσμου για βοήθεια.

ΔΡΙΤΣΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Φέρνοντας σε επαφή θύματα και θύτες: νέες προοπτικές για το σύστημα δικαιοσύνης ανηλίκων μέσα από τα μονοπάτια του παρελθόντος;**», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.69 (2003), σσ.7-18.

* Σωφρονιστικό Δίκαιο * Δικαστήριο ανηλίκων * Ποινές (Δίκαιο) * Νεανική παραβατικότητα * Επανορθωτική Δικαιοσύνη

- Το θέμα της κατεύθυνσης του Συστήματος Δικαιοσύνης ανηλίκων στη χώρα μας καθώς και της επάρκειας του να αντιμετωπίσει τη συνεχώς αυξανόμενη νεανική παραβατικότητα έχει επανειλημμένα προκαλέσει ποικίλες αντιδράσεις. Κάποιοι θεωρούν ότι το φαινόμενο απλά απαιτεί αυστηρότερες ποινές, ενώ άλλοι επαναλαμβάνουν την ανάγκη για μία επιστημονικά αξιόπιστη θεραπευτική προσέγγιση των νεαρών παραβατών. Ο συγγραφέας πιστεύει ότι μία ουσιαστική και μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση των ποικίλων μορφών του προαναφερθέντος φαινομένου προϋποθέτει τον επαναπροσδιορισμό της φιλοσοφίας και πρακτικής του όλου Συστήματος. Το άρθρο παρουσιάζει ένα διαφορετικό μοντέλο Δικαιοσύνης το οποίο βασίζεται στις φιλοσοφικές αρχές της Επανορθωτικής Δικαιοσύνης (Restorative Justice) ή Ε.Δ. (Περικοπή περίληψης)

ΖΗΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Κοινωνική προέλευση και γλωσσική εξέλιξη**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85 (2002), σσ.22-25.

* Κοινωνιογλωσσολογία * Οικογένεια * Basil Bernstein * Συγκριτική έρευνα * Επίδοση * Εκπαιδευτική καθοδήγηση

ΖΥΜΒΡΑΚΑΚΗ ΕΛΕΝΗ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, «**Κοινωνικές αναπαραστάσεις παιδιών σχολικής ηλικίας για τα ναρκωτικά**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.82-90.

* Μαθητής * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ναρκωτικό * Τοξικομανία * Αναπαράσταση * Αποτέλεσμα έρευνας

HOLLAND, JANET, [et al.], «**Ερμηνείες των νέων για την ηθική ανάπτυξη**», *Γέφυρες*, τχ.7 (2002), σσ.56-69.

* Ηθική ανάπτυξη * Νεότητα * Οικογένεια * Μπρέρα * Σχολείο * Φιλία * Αλληλεγγύη * Αποτέλεσμα έρευνας

ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΜΠΟΥΤΖΟΥΒΗ ΑΛΕΚΑ (Επιμ.), «**Αφιέρωμα: Όψεις της προφορικής ιστορίας στην Ελλάδα**», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ.107 (2002), σσ.3-231.

* Ελλάδα * Επιστήμη * Προφορική ιστορία * Μέθοδος έρευνας * Συνέντευξη * Αξιοπιστία * Ερευνητής * Διεπιστημονική θεώρηση * Ανθρωπιστικές επιστήμες

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Α., «**Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις των ατόμων για το φαινόμενο της μετανάστευσης**», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.68 (2002), σσ.219-234.

* Κοινωνική Ψυχολογία * Κοινωνική αναπαράσταση * Μετανάστευση * Μεταναστεύων * Κοινή γνώμη * Συνέντευξη * Αποτέλεσμα έρευνας

- Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα και πιο ενδιαφέροντα κεφάλαια της κοινωνικής ψυχολογίας. Με τον όρο “κοινωνικές αναπαραστάσεις” εννοούμε τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα προσλαμβάνουν την κοινωνική πραγματικότητα και επιδρούν σ’ αυτήν. Οι αναπαραστάσεις αυτές είναι απαραίτητες στην καθημερινή μας ζωή, στις σχέσεις που εγκαθιδρύουμε με τους άλλους, στην επικοινωνία και γενικότερα στις ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι επιστήμονες έχουν κατά καιρούς μελετήσει το φαινόμενο των κοινωνικών αναπαραστάσεων, όπως ο Moscovici που

μελέτησε την κοινωνική αναπαράσταση της ψυχανάλυσης. Στη συγκεκριμένη μελέτη προσπαθήσαμε να δούμε τις αναπαραστάσεις του κόσμου για τους μετανάστες και το φαινόμενο της μετανάστευσης γενικότερα, μέσα από ημι-κατευθυνόμενες συνεντεύξεις. Τα αποτελέσματα έδειξαν μια αρνητική εικόνα απέναντι στη μεταναστευτική κίνηση που διαφοροποιείται όμως ανάλογα με τη χώρα προέλευσης των μεταναστών.

ΚΑΛΠΑΞΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, **«Καταστρέφοντας αρχαιότητες 'χάριν συμφερόντων των ζώντων'»**, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.50-54.

* Ελλάδα – Αρχαιότητες * Μνημεία – Συντήρηση και αποκατάσταση * Κοινωνική ανάπτυξη * Αρχαιολόγοι * Διαφοροποίηση * Ολυμπιακοί αγώνες

ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, **«Οι ενότητες με ιστορικό περιεχόμενο στα νέα εγχειρίδια της Οικιακής Οικονομίας»**, *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.81-94.

* Οικιακή Οικονομία * Διδακτικό βιβλίο * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Πολιτισμός, ελληνικός * Διεπιστημονική προσέγγιση * Μέθοδος διδασκαλίας

- Η Οικιακή Οικονομία αποτελεί διδακτικό αντικείμενο με σύνθετο χαρακτήρα, επειδή η διδακτική του προσέγγιση από τον εκπαιδευτικό απαιτεί τον ακριβή προσδιορισμό των διδακτικών στόχων καθώς και την εφαρμογή μεθόδων προερχομένων από άλλους επιστημονικούς κλάδους, όπως είναι η Οικονομία, η Αρχιτεκτονική, η Ιστορία, η Οικολογία, η Διαιτητική κ.ά. Η παρούσα εργασία εξετάζει διεξοδικά τους διδακτικούς στόχους, που πρέπει να τίθενται από τους καθηγητές που διδάσκουν ειδικότερα τις ενότητες με ιστορικό περιεχόμενο, οι οποίες περιλαμβάνονται στα νέα εγχειρίδια της Οικιακής Οικονομίας. Επιπλέον, παρουσιάζεται η διδακτική διαδικασία που ακολουθείται κατά την παρουσίαση και ανάλυση του περιεχομένου κάθε μίας από τις ιστορικές αυτές ενότητες. (Περικοπή περιλήψης)

ΚΥΡΙΔΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ Γ., ΚΑΣΙΔΟΥ Σ., **«Η εκπαίδευση για τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Το παράδειγμα της τηλεόρασης»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.102 (2002), σσ.23-47.

* Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Επίδραση * Μαθητής * Εκπαίδευση * Ρόλος του δασκάλου * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Κριτικό πνεύμα

ΚΩΝΣΤΑΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, **«Οι αναπαραστάσεις της βίας και της εγκληματικότητας στα ΜΜΕ. Οριοθέτηση ενός 'κοινωνικού προβλήματος'»**, *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.33-44.

* Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Βία * Αλληλεγγύη * Κοινωνία * Επίδραση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚ., **«Η στρατηγική διαχείριση και ο οργανωτικός επαναπροσδιορισμός στην κοινωνία της πληροφορίας»**, *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.31 (2003), σσ.20-39.

* Διοίκηση επιχείρησης * Νέες τεχνολογίες * Οικονομικές συνθήκες * Προσαρμογή * Καινοτομία * Συγκριτική ανάλυση

ΛΑΜΝΙΑΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΝΤΑΚΟΥΜΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, **«Κοινωνικά χαρακτηριστικά των μαθητών επτά νομών της Κεντρικής Ελλάδας που φοιτούν σε ολοήμερα δημοτικά σχολεία διευρυμένου ωραρίου»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.153-165.

* Δημοτικό σχολείο * Ολοήμερο σχολείο * Οικογενειακό περιβάλλον * Κοινωνική δομή * Αλληλεγγύη * Κριτική * Αποτέλεσμα έρευνας

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**Το αντιπολεμικό κίνημα: μια σύγχρονη δημοκρατική πρόκληση**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.12-15.

* Πόλεμος * Απιστία στην Κοινωνιολογία * Διεθνείς σχέσεις * Κοινή γνώμη * Συμμετοχή * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση

ΛΑΠΑΒΙΤΣΑΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Παγκοσμιοποίηση και αναγκαιότητα του οικονομικού ελέγχου. Υπάρχουν ρυθμίσεις με σοσιαλιστικό περιεχόμενο;**», *Θέσεις*, τχ.79 (2002), σσ.23-42.

* Παγκοσμιοποίηση * Κεφαλαιοκρατία * Σοσιαλισμός * Ανεργία * Φτώχεια * Κοινωνική σύγκρουση

ΛΕΜΠΕΣΗΣ Κ., «**Μη χρηματοοικονομικοί στόχοι της σύγχρονης επιχείρησης**», *Δημόσιος Τομέας*, τχ.195 (2003), σσ.30-31.

* Επιχείρηση * Μόλυνση του περιβάλλοντος * Διοίκηση και οργάνωση προσωπικού * Σχέσεις εργασίας * Επιχείρηση και κοινωνία * Οικονομία – Δίκαιο και νομοθεσία

ΛΥΡΙΝΤΖΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Η πολιτική επιστήμη στην Ελλάδα: μια σταθερή και χωρίς εξάρσεις ανάπτυξη**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.81 (2002), σσ.26-34.

* Ελλάδα * Πολιτικές Επιστήμες * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Σύγχρονη έρευνα * Μεθοδολογία * Μαρξισμός

ΜΑΚΡΙΔΟΥ-ΜΠΟΥΣΙΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «**Η έρευνα στη διδασκαλία των οικονομικών, στα σχολεία και τα πανεπιστήμια**», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.32 (2002), σσ.115-137.

* Οικονομικά * Διδακτική * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Έρευνα * Βιβλιογραφία

- Το άρθρο αυτό αφορά την έρευνα στην περιοχή της Οικονομικής Εκπαίδευσης – Διδακτικής των Οικονομικών. Επιχειρεί να καταγράψει αυτό που συντελέστηκε στις ΗΠΑ και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και να δείξει ότι έχει γίνει σημαντική ερευνητική δουλειά στα πεδία αναφοράς. Το άρθρο δεν προτίθεται να αναφερθεί διεξοδικά στη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά επιλεκτικά, με στόχο να προσφέρει έναν οδηγό για τη σχετική έρευνα, καθώς η ελληνική βιβλιογραφία πάνω στο θέμα είναι περιορισμένη.

ΜΑΛΚΙΔΗΣ ΦΑΝΗΣ, «**Για την πραγματική ελληνική οικονομία**», *Δημόσιος Τομέας*, τχ.194 (2003), σσ.34-36.

* Ελλάδα * Οικονομικές συνθήκες * Εξαγωγές * Ισοζύγιο πληρωμών * Πληθωρισμός (Οικονομία) * Ανταγωνιστικότητα * Ευρωπαϊκή Ένωση

ΜΑΝΩΛΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Ι., «**Η διδασκαλία της κοινωνικής διαστρωμάτωσης στο λύκειο: προσεγγίσεις ενεργητικής μάθησης**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.327-334.

* Κοινωνική δομή * Μέθοδος διδασκαλίας * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας

- Πρόσφατες έρευνες από το χώρο των παιδαγωγικών επιστημών προτείνουν ότι η ενεργητική μάθηση, σε αντίθεση με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας όπως αυτή της διάλεξης, αυξάνει τα κίνητρα για μάθηση, καλλιεργεί την κριτική και δημιουργική ικανότητα του μαθητή, βελτιώνει την επίδοσή του και ενισχύει την πίστη του μαθητή στις ικανότητές του για μάθηση ούτως ώστε να μην αποφεύγει ευκαιρίες και προκλήσεις για μάθηση στο μέλλον. Οι παραπάνω διαπιστώσεις συμπίπτουν με τους γενικούς σκοπούς της πρόσφατης μεταρρύθμισης στο Λύκειο, αλλά και τους συγκεκριμένους σκοπούς του μαθήματος της Κοινωνιολογίας. Στο άρθρο αυτό, που επιλέγει ως μέσο για την υλοποίηση των

παραπάνω στόχων το ζήτημα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, παρουσιάζονται τέσσερις δραστηριότητες ενεργητικής μάθησης. (Περικοπή περιλήψης)

ΜΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΟΣ, **«Η 'πανούκλα' του Α. Καμύ. Μια πρώτη ανάγνωση»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.112-126.

* Λογοτεχνία * Α. Καμύ * 'Πανούκλα' * Κοινωνία * Αξίες, ηθικές * Ιδεολογία * Ανάλυση περιεχομένου

ΜΗΤΣΗ ΕΥΤΕΡΠΗ, **«Στη σκιά των μνημείων. Αρχαιολάτρες και αρχαιόσυλοι στην Ελλάδα του 18^{ου} αιώνα»**, *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.60-67.

* Περιηγητές * Μνημεία * Ελλάδα 17^{ος}-18^{ος} αι. * Ελλάδα, αρχαία * Συγκριτική ανάλυση * Αποικιοκρατία

ΜΟΛΧΟ ΡΕΝΑ, **«Η αντιεβραϊκή νομοθεσία του Βενιζέλου στον μεσοπόλεμο και πώς η δημοκρατία μπορεί να γίνει αρωγός του αντισημισμού»**, *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.53-59.

* Ελλάδα – Ιστορία 1917-1933 * Πολιτική * Εξουσία * Επιρροή * Ανθρώπινα δικαιώματα * Ρατσισμός

ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, **«Η ιστορική κοινωνιολογία της εκπαιδευτικής γνώσης ως μεταμοντέρνος χώρος ποιοτικών ερευνών στην εκπαίδευση»**, *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.61-74.

* Ιστορία * Κοινωνιολογία * Μοντερνισμός * Μεταμοντερνισμός * Διαφοροποίηση * Αλληλενέργεια * Συγκριτική ανάλυση

- Τα τελευταία χρόνια ο παιδαγωγικός στοχασμός έχει επηρεαστεί από μια γενικότερη μετατόπιση της φιλοσοφικής σκέψης, από τη φιλοσοφία της συνείδησης στη «γλωσσολογική στροφή» (linguistic turn) και το συνεπαγόμενο μεταμοντέρνο λόγο. Ο μεταμοντέρνος λόγος υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει μία αντικειμενική πραγματικότητα, και έχει γίνει επίκεντρο του ερευνητικού ενδιαφέροντος το πώς η γνώση που διαδίδεται μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα «κατασκευάζει» την πραγματικότητα. (...) Η Ιστορική Κοινωνιολογία της Εκπαιδευτικής Γνώσης αναδεικνύεται ως μεταμοντέρνα ερευνητική μέθοδος και παίρνει το χαρακτήρα της ιστορικής αναζήτησης των αρχικών μορφών της γνώσης και των λόγων που αυτή διαδίδεται, έτσι ώστε να αποκωδικοποιηθεί ο κοινωνικός της ρόλος. (Περικοπή περιλήψης)

ΝΤΑΓΙΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Η ισότητα ανδρών και γυναικών στην οικοδόμηση της κοινωνίας: οι επαγγελματικές αναπαραστάσεις των δύο φύλων στα διδακτικά εγχειρίδια της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής του δημοτικού σχολείου»**, *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85 (2002), σσ.36-39.

* Φύλο * Ίσες ευκαιρίες * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Κοινωνική μάθηση * Πολιτική Αγωγή * Διδακτικό βιβλίο * Επάγγελμα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ, **«Νέες μορφές διαχείρισης και παραβατικότητας»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.85-90.

* Ελλάδα * Κοινωνική πολιτική * Φτώχεια * Παραπτωματικότητα * Νεοφιλελευθερισμός * Παγκοσμιοποίηση

ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, **«Πραγματικότητες και ιδεολογικές χρήσεις ενός πολέμου. Μετασχηματισμοί της 'πολιτικής βίας', 'ηθικά αιτήματα' και νέα 'αποστολή' των διανοουμένων»**, *Νέα Εστία*, τχ.1741 (2002), σσ.63-87.

* Πόλεμος * Διανοούμενοι * Ιδεολογία * Χρήση * Ανθρώπινα δικαιώματα * Εθνικισμός * Διαφοροποίηση

PANDOLFI, MARIELLA, (Μτφρ.: Μπάμπης Γεωργαντίδης), «**Moral entrepreneurs**», **κινούμενες κυριαρχίες και συρματοπλέγματα**, *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.82 (2003), σσ.19-32.

* Πόλεμος * Διεθνείς σχέσεις * Οργανισμοί, Διεθνείς * Αιτιότητα * Ανθρωπισμός * Χρήση * Κριτική

ΠΑΠΑΝΙΚΟΣ ΓΡ. Θ., «**Έμμεση φορολογία και αναδιανομή: το αντικείμενο του θεωρήματος του Atkinson – Stiglitz**», *Δημόσιος Τομέας*, τχ.188 (2002), σ.55.

* Φορολογία * Φόρος εισοδήματος * Σύγχρονη έρευνα * Κοινωνική δικαιοσύνη * Οικονομική πολιτική

ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ, «**Ανθρώπινη φύση, κοινωνική εργασία, παιδαγωγία: οι βιολογικοί και κοινωνικοί συντελεστές της προσωπικότητας**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123, 124 (2002), σσ.65-80, 83-93.

* Άνθρωπος – Επίδραση περιβάλλοντος * Ανθρώπινη εξέλιξη * Ανθρώπινη βιολογία * Εργασία * Πνευματική καλλιέργεια * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΠΟΛΥΖΟΣ ΝΙΚΟΣ, «**Εκλογές: ένα διδακτικό σενάριο στο μάθημα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής**», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.100-105.

* Δημοτικό σχολείο * Μαθητής * Μέθοδος διδασκαλίας * Μάθηση με ανακάλυψη * Στόχοι της εκπαίδευσης * Κοινωνική μάθηση * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΡΗΓΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ-ΒΑΛΕΝΤΙΝΗ, ΔΑΙΜΟΝΑΚΟΥ ΣΟΦΙΑ, «**Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις των Ελλήνων για τον εαυτό και τον άλλον (τον Τσιγγάνο)**», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ.108-109 (2002), σσ.257-283.

* Τσιγγάνος * Αυτοαντίληψη * Κοινωνικό περιβάλλον * Ενσωμάτωση * Έλληνας * Στάση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η παρουσία του τσιγγάνικου πληθυσμού στην Ελλάδα δεν αποτελεί τωρινό φαινόμενο και ο κατά πολύ αυξημένος – σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες – αριθμός τους τους καθιστά μια αξιοπρόσεκτη μειονότητα μέσα στο συνονθύλευμα των ανθρώπων από διαφορετικές χώρες που αναζητούν καλύτερη τύχη στον ελλαδικό χώρο. Το παρόν άρθρο επιχειρεί να διερευνήσει τις κοινωνικές αναπαραστάσεις που έχουν σχηματίσει οι Έλληνες για τον τσιγγάνικο πληθυσμό, πώς αντιλαμβάνονται τη δική τους εθνική ταυτότητα και, με μέτρο αυτήν, πού τοποθετούν τους Τσιγγάνους μέσα στο κοινωνικό τους περιβάλλον. Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων πραγματοποιείται μέσα από τη θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων. (Περικοπή περίληψης)

ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, «**Η σημασία και ο ρόλος των υπερεθνικών οργανισμών στη σύγχρονη εποχή. Η ειδική περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης**», *Θέσεις*, τχ.81 (2002), σσ.81-101.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Παγκοσμιοποίηση * Εθνικό κράτος * Διεθνείς οργανισμοί * Πολιτική, πρακτική * Κεφαλαιοκρατία

ΣΕΒΑΣΤΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ Α., «**Το φάσμα της κρίσης: 'παρακμή' και κοινωνική ανάλυση**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.81 (2002), σσ.16-25.

* Κρίση του πολιτισμού * Κοινωνιολογία * Ανάλυση εννοιών

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Περίγραμμα μιας κριτικής θεωρίας δικαιοσύνης**», *Ο Πολίτης*, τχ.105 (2002), σσ.5-10.

* Δικαιοσύνη * Κοινωνική δομή * Κεφαλαιοκρατία * Ανθρώπινα δικαιώματα * Σύστημα αξιών * Δημοκρατία

ΣΤΑΥΡΙΑΝΑΚΗ ΜΕΤΑΞΙΑ, «Κακοποίηση – παραμέληση παιδιού: η σημασία της κοινοτικής προσέγγισης σε μια πολιτική πρόληψης, στο πλαίσιο των δικαιωμάτων του παιδιού», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.69 (2003), σσ.19-28.

* Παραμελημένο παιδί * Κακοποιημένο παιδί * Δικαιώματα του παιδιού * Κοινότητα * Πρόληψη

- Ένας συστηματικός διάλογος σχετικά με την επιστημονική τεκμηρίωση της ανάγκης εφαρμογής της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ), στο πλαίσιο εφαρμογής προγραμμάτων παιδικής προστασίας, εκβάλλει ήδη σε μια ολιστική αντιμετώπιση του προβλήματος της κακοποίησης – παραμέλησης του παιδιού. Η κοινοτική προσέγγιση ως επιστημονική μέθοδος πρακτικής και παρέμβασης σε τοπικό επίπεδο, στοχεύει στην κοινοτική ανάπτυξη και την κοινωνικο-πολιτική χειραφέτηση, κινητοποιώντας για συλλογική δράση, συμβάλλοντας δε πολύ περισσότερο στην πρωτογενή πρόληψη των κοινωνικών προβλημάτων και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Είναι προφανές, ότι η καλύτερη επιβεβαίωση και η εφαρμογή μέτρων για την πρόσπιση και διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού, σημαίνουν σειρά πολιτικών, νομοθετικών και κοινωνικών δράσεων, για ανάπτυξη και εξέλιξη, προστασία και συμμετοχή. (Περικοπή περίληψης)

ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΣΤΑΦΙΔΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΚΑΝΤΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, «Σεξουαλική παρενόχληση γυναικών και ανδρών εκπαιδευτικών στο χώρο του σχολείου», *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.134-154.

* Σχολικό περιβάλλον * Εκπαιδευτικοί * Γυναίκα * Άνδρας * Σεξουαλική συμπεριφορά * Αποτέλεσμα έρευνας

ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Η φωνή του ανάδοχου παιδιού: ποια είναι τα μηνύματα που μεταφέρει η κοινωνική έρευνα στο Ηνωμένο Βασίλειο;», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.66 (2002), σσ.113-120.

* Ανάδοχο παιδί * Κοινωνική έρευνα * Μέθοδος έρευνας * Ηνωμένο Βασίλειο

- Social Research and Bibliography relating to Foster Care in Greece is limited. The only published effort is 1989 “Social Work in Adoption and Foster Care” by Triseliotis and Koussidou. On the other hand, there have been a plethora of studies on the subject of foster care taking place in the United Kingdom over the past 30 years. These studies can be distinguished in three distinctive categories. First, we have studies that exclude children, as data providers (Rave, 1973; 1989 Packman et al., 1986). Second, there are the studies that partially include children (Rave, 1984; Therpe, 1980; Milham 1986; Colton 1988-1989). Third we have the child – focused studies that emphasise exclusively on the views and experiences of children under state protecting (Fletcher, 1993; Shaw 1998; Hicks and Nixon 1989; The Dolphin Project, 1993). Nevertheless, the above studies research foster care only as part of the wider network of child protection services. Up to date, there are no studies exclusively focusing on foster care in the United Kingdom and in particular there are no studies that bring forward the views and experiences of foster children.

ΤΣΑΡΔΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Τηλέοραση και παιδική εγκληματικότητα», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.84-90.

* Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Επίδραση * Κοινωνία * Παραπρωματικότητα ανηλίκων * Θεωρία * Διαφοροποίηση

VASAPOLLO, LUCIANO, (Μτφρ.: Μάρθα Αντωνίου), **«Καπιταλιστική αναδιάρθρωση και Ευρωπαϊκή Ένωση»**, *Θέσεις*, τχ.82 (2003), σσ.149-165.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Κεφαλαιοκρατία * Οικονομική ύφεση * Επενδύσεις * Αγορά εργασίας * Διεθνείς οικονομικές σχέσεις

ΧΑΛΑΖΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, **«Απεργίες, συνδικάτα και κράτος»**, *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.31 (2003), σσ.84-87.

* Εργασία και εργαζόμενοι * Συνδικαλισμός * Απεργία * Ιστορία, νεότερη – 20^{ος} αι. * Εργατικό Δίκαιο * Σχέσεις εργασίας

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, **«Η Ελλάδα της ομογένειας: από μητέρα-πατρίδα, καπιταλιστική μπρόπολη»**, *Ο Πολίτης*, τχ.106 (2002), σσ.9-20.

* Έλληνες της διασποράς * Παλιννόστηση * Επαναπατριsmός * Μεταναστευτική διακίνηση * Διεθνές δίκαιο * Κυβερνητική πολιτική

ΨΗΜΙΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, **«Κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση συλλογικών ταυτοτήτων»**, *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.33 (2002), σσ.47-80.

* Ευρώπη * Παγκοσμιοποίηση * Κοινωνικά κινήματα * Ταυτότητα * Κοινωνικοοικονομική κατάσταση * Πολιτιστικό περιβάλλον

- Το άρθρο, αξιοποιώντας στοιχεία από την πρόσφατη ευρωπαϊκή παράδοση της «θεωρίας των νέων κοινωνικών κινήματων» και ειδικότερα την «κονστρουξιονιστική» εκδοχή της, επιχειρεί να διερευνήσει ορισμένες όψεις μιας δυναμικής σχέσης που σήμερα αναπτύσσεται στην Ευρώπη. Αυτή η σχέση συνδέει τις δομικές διαδικασίες οικονομικής, τεχνολογικής, πολιτικής και θεσμικής ολοκλήρωσης με πολιτισμικά και συμβολικά κίνητρα για τη διαμόρφωση της συλλογικής δράσης. Το άρθρο εστιάζει την προβληματική του στην ανάδειξη του ρόλου που τα νέα κοινωνικά κινήματα μπορούν να παίξουν στο σύγχρονο ευρωπαϊκό χώρο. Επισημαίνει τις καινούριες συνθήκες συλλογικής δράσης που διαμορφώνονται στην Ευρώπη ως αποτέλεσμα των κοινωνικών και πολιτισμικών όψεων της παγκοσμιοποίησης και εξετάζει τις δυνατότητες των κοινωνικών δρώντων να αναλάβουν αναστοχαστική δράση, διαμέσου μιας πολιτισμικής επεξεργασίας των ταυτοτήτων τους. (Περιοχή περίληψης)

ΨΥΧΟΠΑΙΔΗΣ ΚΟΣΜΑΣ, **«Επικοινωνία και μεταφρασσιμότητα στην κοινωνική θεωρία»**, *Νέα Εστία*, τχ.1754 (2003), σσ.371-393.

* Θεωρία * Κοινωνία * Πολιτισμός * Διαφοροποίηση * Επικοινωνία * Αλληλενέργεια * Προσέγγιση

6.7. ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, [κ.ά.] **«Ο ρόλος της επιμόρφωσης καθηγητών φυσικής αγωγής σε προγράμματα 'Άσκησης για υγεία'»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.130-140.

* Πρόγραμμα * Υγιεινή * Άσκηση * Διαιτητική αγωγή * Καθηγητής * Επιμόρφωση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΜΑΧΑΙΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΚΟΥΡΤΕΣΗΣ ΘΩΜΑΣ, «**Παιδιά με αναπτυξιακή διαταραχή της συναρμογής στο τυπικό σχολικό περιβάλλον. Τι μπορούμε να κάνουμε για την αντιμετώπιση των κινητικών τους δυσκολιών**», *Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία*, τχ.12-13 (2002), σσ.11-25.

* Μαθητής * Κινητική διαταραχή * Σωματική ανάπτυξη * Πρόγραμμα σπουδών * Συνθήκες μάθησης * Ενσωμάτωση

- Σκοπός αυτής της μελέτης ήταν να καταστήσει ευρύτερα γνωστό το πλαίσιο του συνδρόμου της «Αναπτυξιακής Διαταραχής της Συναρμογής» (ΑΔΣ, Developmental Co-ordination Disorder, DSM-IV, APA, 1994), των δευτερευόντων ψυχο-συναισθηματικών συνεπειών του και να συζητήσει πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης των παιδιών με ΑΔΣ στο σχολικό περιβάλλον. Η ΑΔΣ αναφέρεται στην κινητική αδεξιότητα, μια κατάσταση που υπολογίζεται ότι αντιμετωπίζει το 5-15% του συνολικού σχολικού πληθυσμού. Τα παιδιά με ΑΔΣ φαίνεται να αντιμετωπίζουν ένα πλήθος από συναισθηματικά και μαθησιακά προβλήματα. Η επιτυχής ενσωμάτωσή τους στο σχολικό περιβάλλον εξαρτάται κυρίως από τους στόχους και τα περιεχόμενα του Αναλυτικού Προγράμματος, τις γνώσεις και τη διάθεση για προσφορά των καθηγητών Φυσικής Αγωγής (ΦΑ), αλλά και τη γενικότερη λειτουργία του σχολείου ως φορέα αγωγής. (Περικοπή περίληψης)

ΑΥΘΙΝΟΣ Γ., «**Ανάλυση κατάρτισης στελεχών διοίκησης 'αθλητισμού για όλους' με βάση την αντίληψη των στελεχών**», *Άθληση και Κοινωνία*, τχ.30 (2002), σσ.51-56.

* Άσκηση * Διοίκηση * Οργάνωση * Έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας * Κατάρτιση εκπαιδευτών

- Η έρευνα αυτή εξέτασε ποιες γνώσεις/ικανότητες διοίκησης προγραμμάτων αναψυχής, θεωρούνται σημαντικές από τα διοικητικά στελέχη (n=132) αθλητισμού για όλους (ΑγΟ). Το ερωτηματολόγιο είχε επιστροφή 63,6%. Η ανάλυση έδειξε ότι οι πιο σημαντικές γνώσεις/ικανότητες προέρχονταν από τα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα: α) εθνικό επίπεδο: επικοινωνία-μάρκετινγκ, διοίκηση, διοργάνωση αθλητικών γεγονότων και αθλητική φιλοσοφία, β) περιφερειακό επίπεδο: επικοινωνία-μάρκετινγκ, αθλητική φιλοσοφία και αθλητική επιστήμη και γ) τοπικό επίπεδο: επικοινωνία-μάρκετινγκ, αθλητική φιλοσοφία και αθλητική επιστήμη. (Περικοπή περίληψης)

ΓΟΓΓΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ Ι., «**Ο κερδώς χαρακτήρας του σύγχρονου αθλητισμού**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.83 (2002), σσ.77-81.

* Αθλητισμός * Κοινωνία * Κοινωνικές απόψεις * Κοινωνική συμπεριφορά * Ηθική * Ιδεολογία * Αλληλενέργεια * Κριτική

ΓΟΓΓΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Η πολιτισμική αξία των αρχαίων ολυμπιακών αγώνων**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.54-58.

* Ολυμπιακοί αγώνες, αρχαίοι * Ολυμπιακό ιδεώδες * Ιστορία * Πληροφορίες * Αξίες, ηθικές * Τέχνη

ΓΡΑΜΨΑ-ΤΖΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ, [κ.ά.], «**Η επίδραση ενός προγράμματος διδασκαλίας αντιπέρσης στις στάσεις μαθητών έναντι των αθλητικών δραστηριοτήτων**», *Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία*, τχ.12-13 (2002), σσ.41-49.

* Αντιπέρση (Μπάντμιντον) * Σχολικός αθλητισμός * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Πειραματική εκπαίδευση * Εκπαιδευτική καινοτομία

- Σκοπός της εργασίας αυτής ήταν να αξιολογήσει αν η αντιπέρση (μπάντμιντον), ένα σχετικά άγνωστο στη χώρα μας ολυμπιακό άθλημα, μπορεί να διαμορφώσει θετικές στάσεις προς τις αθλητικές δραστηριότητες, εντασσόμενο στη διδακτέα ύλη του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής τόσο στην

Α/βάθμια όσο και στη Β/βάθμια εκπαίδευση. Το δείγμα αποτέλεσαν 158 μαθητές (61 δημοτικού και 97 γυμνασίου, 80 αγόρια και 78 κορίτσια). Οι μαθητές συμμετείχαν σε τέσσερις διδακτικές ενότητες του ωρολογίου προγράμματος Φυσικής Αγωγής του σχολείου με αντικείμενο διδασκαλίας το μπάγνιμτον. Η όλη διαδικασία διήρκεσε τέσσερις εβδομάδες (μία διδακτική ενότητα την εβδομάδα). (Περικοπή περίληψης)

ΚΑΜΠΙΑΣ Α., [κ.ά.], «Πιλοτική στάθμιση της δέσμης αξιολόγησης της κινητικής ανάπτυξης MOT 4-6 σε ελληνόπουλα προσχολικής ηλικίας», *Άθληση και Κοινωνία*, τχ.30 (2002), σσ.28-37.

* Κινητική ανάπτυξη * Νηπιαγωγείο * Αξιολόγηση * Μέθοδος έρευνας * Ελλάδα * Αποτέλεσμα έρευνας

- Μια από τις πιο γνωστές και έγκυρες δέσμες για την αξιολόγηση της κινητικής ανάπτυξης παιδιών προσχολικής ηλικίας (4-6 ετών) είναι η δέσμη Motoriktest fuer vier- bis sechs-jaehrige Kinder (MOT 4-6). Στη Γερμανία χρησιμοποιούνται πίνακες με αποδεκτές τιμές κινητικής ανάπτυξης για τις ηλικιακές κατηγορίες στις οποίες εφαρμόζεται η δέσμη. Οι τιμές που αναφέρονται στους πίνακες αυτούς, είναι πιθανόν να διαφέρουν από τις αντίστοιχες τιμές των παιδιών στην Ελλάδα και έτσι είναι αμφισβητήσιμη η καταλληλότητα της χρήσης αυτών των πινάκων στην Ελλάδα. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η πιλοτική στάθμιση της δέσμης MOT 4-6 σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. (Περικοπή περίληψης)

ΚΑΡΚΟΥ Β., «Χοροθεραπεία: εισαγωγή σε βασικούς θεραπευτικούς στόχους και κλινική μεθοδολογία», *Άθληση και Κοινωνία*, τχ.29 (2001), σσ.45-53.

* Χορός * Ψυχική υγεία * Θεραπευτική * Ψυχοκινητική ανάπτυξη * Συμπεριφορά * Μουσική και κίνηση * Τέχνη

- Η χοροθεραπεία είναι μια από τις θεραπείες μέσω τέχνης, που χρησιμοποιεί το χορό και την κίνηση ως μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής ατόμων με ποικίλες ανάγκες. Εξαιτίας της περιορισμένης ερευνητικής δραστηριότητας στο χώρο θεωρήθηκε απαραίτητο να πραγματοποιηθεί μια ευρείας έκτασης ερευνητική μελέτη στο Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ της Αγγλίας (1994-1998), με σκοπό να περιγραφεί όσο το δυνατόν εκτενέστερα η χοροθεραπεία. Σ' αυτό το άρθρο παρουσιάζονται αποτελέσματα, που προέρχονται από 5 συνεντεύξεις «βάθους» ('in-depth interviews') (ποιοτικά αποτελέσματα) και από 41 ερωτηματολόγια (ποσοτικά αποτελέσματα). Υποδεικνύεται ότι η χοροθεραπεία, όπως τουλάχιστον εφαρμόζεται στην Αγγλία, είναι διαφορετικός χώρος από τον παιδαγωγικό και το θεραπευτικό χορό, έχει ξεκάθαρα θεραπευτικούς στόχους και μεγάλο εύρος κλινικών εφαρμογών.

ΚΟΣΜΙΔΟΥ ΕΥΔΟΞΙΑ Β., «Η συστηματική παρατήρηση στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό: μέθοδοι και εργαλεία», *Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία*, τχ.12-13 (2002), σσ.27-38.

* Ποιότητα διδασκαλίας * Ρόλος του καθηγητή * Παρατήρηση * Αυτοαξιολόγηση * Εγγραφέας βίντεο * Εργαλεία

- Η ανάγκη για αξιολόγηση και αναπροσαρμογή του έργου των καθηγητών Φυσικής Αγωγής έχει ως αποτέλεσμα τη χρησιμοποίηση μεθόδων παρατήρησης, οι οποίες χρησιμοποιούνταν σε άλλες επιστήμες. Η συστηματική παρατήρηση μπορεί να βοηθήσει στην καταγραφή του τι συμβαίνει σε έναν συγκεκριμένο χώρο (π.χ. προπόνηση ή μάθημα Φυσικής Αγωγής) και να δώσει πληροφορίες για την αξιολόγηση και τη βελτίωση του έργου του καθηγητή Φυσικής Αγωγής. Ο σκοπός της εργασίας αυτής είναι να περιγράψει τις μεθόδους συστηματικής παρατήρησης και τα συχνότερα χρησιμοποιούμενα εργαλεία τους, έτσι όπως παρουσιάζονται μέσα από τις βιβλιογραφικές αναφορές. (Περικοπή περίληψης)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΚΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, «**Κοινωνιολογική και πολιτισμική προσέγγιση του σώματος, της κίνησης και του αθλητισμού ως μέσου επικοινωνίας και αποδοχής της διαφορετικότητας στο σχολείο**», *Αντιπεράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.65 (2003), σσ.83-84.

* Γυμναστική * Αθλητισμός * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Διαφορετικότητα * Ηθική αγωγή

ΛΕΜΠΕΣΗ ΜΑΡΙΑ, «**Μαθήματα σωματικής έκφρασης στο σχολείο**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.18-21.

* Σχολείο * Σωματική έκφραση * Χορός * Μάθηση * Δεξιότητα * Ψυχοκινητική ανάπτυξη

ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Ντόπινγκ και ηθικά διλήμματα στον αθλητισμό υψηλών επιδόσεων**», *Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία*, τχ.12-13 (2002), σσ.63-79.

* Ντόπινγκ στον αθλητισμό * Φαρμακευτικές ουσίες * Αθλήματα – Δίκαιο και νομοθεσία * Κρίση του πολιτισμού * Ηθική αξία

- Τον τελευταίο καιρό όλο και πυκνώνουν τα κρούσματα των αθλητών που χρησιμοποιούν απαγορευμένες ουσίες, για να αυξήσουν τις επιδόσεις τους. Το πρόβλημα είναι παλιό, πολύπλοκο και γι' αυτό δύσκολο να επιλυθεί. Από τη μια μεριά η διεθνής κοινότητα θέλει όλο και καλύτερες επιδόσεις, τιμά τους αθλητές που τις πέτυχαν, τους παρέχει υλικές απολαβές και συνδέει τις επιδόσεις τους με την εθνική υπερηφάνεια κάθε χώρας. Από την άλλη τους κατηγορεί, αν χρησιμοποιήσουν απαγορευμένες ουσίες για τη βελτίωση των επιδόσεών τους. Ίσως η κοινωνία ολόκληρη να βρίσκεται σε μια σύγχυση την οποία μεταφέρει και στους αθλητές οι οποίοι δεν ξέρουν τελικά τι είναι το καλύτερο να επιλέξουν. Υλικές απολαβές, δόξα και εθνική υπερηφάνεια, με κόστος τον κίνδυνο της υγείας τους ή παραμονή στην ανωνυμία. (Περικοπή περίληψης)

ΜΠΑΜΠΑΛΙΟΥΤΑΣ Δ., ΓΙΑΤΖΗΣ Σ., ΤΣΙΤΛΑΚΙΔΟΥ Σ., «**Αθλητικά σχόλια στους επίνικους του Πίνδαρου**», *Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία*, τχ.12-13 (2002), σσ.51-61.

* Πίνδαρος * Αθλητισμός, αρχαίος ελληνικός * Λυρική ποίηση * Αθλητές * Ηθική αξία

- Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η αναζήτηση, η καταγραφή και ο σχολιασμός των αθλητικών πληροφοριών που παραθέτει στα έργα του ο Πίνδαρος, ο κορυφαίος, ίσως, λυρικός-χορικός ποιητής της ελληνικής αρχαιότητας. Μελετήθηκαν τα έργα του ποιητή και σημειώθηκαν οι κυριότερες αναφορές άλλων συγγραφέων που σχολίασαν το αθλητικό μέρος της ποίησής του. Αναλύθηκαν ιδιαίτερα οι θεματικές που αφορούσαν τους τόπους διεξαγωγής των αγώνων, τα είδη των αγωνισμάτων, τους κανονισμούς και τα έπαθλα. Συμπερασματικά, από την έρευνα φαίνεται ότι ο Πίνδαρος πίστευε σ' έναν αιώνιο, αμετάβλητο κόσμο, διανθισμένο από αριστοκρατικές αξίες. (Περικοπή περίληψης)

ΝΟΤΑΡΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ, «**Η κοινωνικοποίηση του παιδιού μέσω του παιχνιδιού και της άθλησης**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.45 (2002), σσ.89-100.

* Παιχνίδι * Αθλητική εκδήλωση * Έρευνα * Κοινωνική ένταξη * Αυτογνωσία * Αυτοεκτίμηση

ΠΑΡΘΥΜΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Ιωάννης Μητρόπουλος – Ολυμπιονίκης ενόργανης γυμναστικής 1896**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.184-193.

* Ελλάδα, 19^{ος} αιώνας * Ολυμπιακοί αγώνες * Γυμναστική * Ιωάννης Μητρόπουλος * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Πρότυπο

ΠΑΥΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ Κ., «Οι μέρες αθλητικών αγώνων στην ελληνική αρχαιότητα. Η διοργάνωση μιας αρχαίας ολυμπιάδας», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.160-179.

* Αθλητισμός * Ολυμπιακοί αγώνες * Ιστορία, αρχαία * Πληροφορίες * Αξίες, ηθικές * Ολυμπιακό ιδεώδες

ΣΕΡΜΠΕΖΗΣ Β., ΓΟΥΛΙΜΑΡΗΣ Δ., «Προς μια επιστημονική διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού», *Άθληση και Κοινωνία*, τχ.29 (2001), σσ.54-61.

* Χορός * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μέθοδος διδασκαλίας * Πολιτιστική κληρονομιά * Ελλάδα

- Η μετάβαση από την παραδοσιακή κοινωνία στη κοινωνία της πληροφορίας έχει οδηγήσει στην επιστημονική μελέτη του ελληνικού παραδοσιακού χορού καθώς και στην αλλαγή του τρόπου εκμάθησής του. Σκοπός της εργασίας είναι η μελέτη των διαφορετικών ερευνητικών προσεγγίσεων που έχουν αναπτυχθεί για το χορό τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο και που μπορούν να υιοθετηθούν για την επιστημονική διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Σήμερα η διατήρησή του πραγματοποιείται μέσα από οργανωμένες μορφές συλλογικής δράσης τόσο ως επί μέρους αντικείμενο διδασκαλίας της ύλης φυσικής αγωγής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης όσο και ως αντικείμενο διδασκαλίας σε φορείς ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου. Στην εργασία παρουσιάζονται οι γενικές αρχές διδασκαλίας, τα δεδομένα για την καταλληλότερη ηλικία έναρξης της εκμάθησης ελληνικών παραδοσιακών χορών, οι μέθοδοι διδασκαλίας και η διδακτέα ύλη.

6.8. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ANASTASSIADI, MARIE-CHRISTINE, «Jeux d'écriture en classe de F.L.E.», *Contact⁺*, τχ.17 (2002), σσ.22-27.

* Γαλλική γλώσσα * Εκπαιδευτικό παιχνίδι * Γραπτή έκφραση * Γλωσσικό λεξικό * Πρακτικές ασκήσεις

ANGUÉΛΟΠΟΥΛΟΥ, ANGÉLIQUE; CHRA, CATHERINE, «L'interculturel en classe du F.L.E.», *Contact⁺*, τχ.17 (2002), σσ.14-17.

* Γαλλική γλώσσα * Διδακτική * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Διαφοροποιημένη διδασκαλία * Μεθοδολογία

ANGUÉΛΟΠΟΥΛΟΥ, ANGÉLIQUE; CHRA, CATHERINE, «L'amour», *Contact⁺*, τχ.18 (2002), σσ.10-16.

* Γαλλική γλώσσα * Διδασκαλία * Μάθηση * Στόχος διδασκαλίας * Τρόπος διδασκαλίας * Διδακτικά βοηθήματα

ARGHYROUDI, MARINA, «Le bulletin météorologique télévisé: L'intérêt pédagogique des procédés linguistiques et iconiques pour la classe de F.L.E.», *Contact⁺*, τχ.17 (2002), σσ.40-44.

* Διαδικασία μάθησης * Διδακτική πρακτική * Στόχος διδασκαλίας * Εκπομπή τηλεόρασης * Γαλλική γλώσσα

ΑΡΓΥΡΟΥΔΗ ΜΑΡΙΝΑ, «Παιδαγωγικά πλεονεκτήματα από τη διδασκαλία / εκμάθηση της ξένης γλώσσας, μέσα από το μικτό κοινωνικό μήνυμα», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.106-112.

* Γλώσσα – Σπουδή και διδασκαλία * Μέθοδος διδασκαλίας * Λεκτική επικοινωνία * Μη λεκτική επικοινωνία * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδακτική πρακτική

ASPECTS (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Η διδασκαλία της Αγγλικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση – Προβλήματα και προβληματισμοί», *Aspects*, τχ.72 (2003), σσ.16-28.

* Αγγλική γλώσσα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ολοήμερο σχολείο * Αναπαράσταση * Κοινωνική αλληλεπίδραση * Πρόταση (σχέδιο) μεταρρύθμισης * Σχολικός σύμβουλος * Διδακτικό βοήθημα

ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ ΜΟΝΙΚΑ, «Πρόταση για παιδαγωγική αξιοποίηση του διαδικτυακού τύπου ενός μουσείου. Εκπαιδευτικό σενάριο για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας: απολιθωμένα δάση – petrified forests», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127 (2002), σσ.73-77.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διαδίκτυο * Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Εικονική πραγματικότητα * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Μέθοδος διδασκαλίας

ΓΕΝΑΡΑΚΗ ΣΤΕΦΑΝΙΑ, «Influence des courants théoriques sur la conception de manuels didactiques pour l' enseignement / apprentissage de F.L.E.», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.48-51.

* Γαλλική γλώσσα * Διδακτικό βιβλίο * Αξιολόγηση * Γλωσσικές επιστήμες * Στάση του μαθητή

CHRYSHOCHOOS, JOSEPH E., «The european educational policy in foreign language teaching and the cross-curricular approach to learning», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.3-5.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Εκπαιδευτική πολιτική * Εκμάθηση γλωσσών * Διαθεματικότητα * Εκπαίδευση καθηγητών * Έντυπο σχολικής παρατήρησης

ΖΑΦΕΙΡΙΑΔΟΥ ΝΕΛΛΥ, «Following the headlines: Making the case for using newspapers in the secondary context. Rationale and approach», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.34-39.

* Αγγλική γλώσσα – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Αγγλία * Τύπος * Τρέχουσα γλώσσα * Τεχνική διδασκαλίας

FORAKIS, ΚΥΡΙΑΚΟΣ, «Le système de la négation en français moderne», *Contact*⁺, τχ.20 (2002), σσ.7-15.

* Γαλλική γλώσσα * Γλωσσολογία * Γραμματική * Δομή * Τρέχουσα γλώσσα

ΚΑΓΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Διαπολιτισμική επικοινωνία και διαθεματικότητα: όψεις και προοπτικές στην Ευέλικτη Ζώνη», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.91-96.

* Ευέλικτη Ζώνη * Πολυγλωσσία * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Μέθοδος διδασκαλίας * Δημιουργικές δραστηριότητες

- Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση, η υιοθέτηση τρόπων διαθεματικής προσέγγισης των εννοιών της πολυγλωσσίας και της πολυπολιτισμικότητας στην Ευέλικτη Ζώνη συμβάλλει στην «οικοδόμηση» διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας μέσα από ανοιχτούς τρόπους σκέψης και δράσης και μέσα από σχέσεις αλληλεπίδρασης.

ΚΑΓΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Γλωσσική και πολιτισμική πολυμορφία: διαθεματικές προσεγγίσεις στις ξένες γλώσσες», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.66-71.

* Διαθεματικότητα * Πολιτισμικός πλουραλισμός * Μέθοδος διδασκαλίας * Γνωστική διεργασία * Δεξιότητα

- Σε μια πολυγλωσσική και πολυπολιτισμική Ενωμένη Ευρώπη η γλωσσική εκπαίδευση αποκτά μείζονα διάσταση με τη συμβολή της στη δημιουργία ενός πολίτη ο οποίος θα επικοινωνεί μέσα από ανοιχτούς τρόπους σκέψης και δράσης και θα οικοδομεί σχέσεις αλληλεπίδρασης και αλληλοεμπιστοσύνης. Η δημιουργική αξιοποίηση της γλωσσικής ποικιλίας και της πολιτισμικής πολυμορφίας αποτελεί έναν από τους πρωταρχικούς στόχους της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής, η οποία προωθεί τον

πολυγλωσσικό γραμματισμό ως προϋπόθεση όχι μόνο της διακίνησης πολιτών και ιδεών, αλλά και της διατήρησης της πολιτισμικής ταυτότητας των λαών.

ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ Ν., «**Λογοτεχνία και μάθηση: ο ρόλος της ποίησης στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.55-61.

* Διδασκαλία γλώσσας * Αγγλική γλώσσα * Χρήση * Λογοτεχνία * Ποίηση * Διδακτική πρακτική

LINDER, DANIEL, «**Stories and teenagers**», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.44-47.

* Αγγλική γλώσσα * Εφηβεία * Διήγηση ιστοριών * Αύξηση επίδοσης * Ποιότητα διδασκαλίας

ΜΑΤΘΑΙΟΥΔΑΚΗ ΜΑΡΙΝΑ, «**Towards a cross-curricular approach: Human rights education in the E.F.L. curriculum**», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.6-9.

* Αγγλική γλώσσα – Σπουδή και διδασκαλία * Διαθεματικότητα * Προετοιμασία μαθήματος * Ανθρώπινα Δικαιώματα * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΜΠΑΛΙΟΥ ΕΛΕΝΗ, «**Γλωσσική ομοιογένεια – Γλωσσική ποικιλομορφία και ο ρόλος της αγγλικής γλώσσας στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.125-130.

* Ευρωπαϊκή Κοινότητα * Πολιτική για τις γλώσσες * Πολιτισμική ταυτότητα * Ελλάδα * Εκπαίδευση * Αγγλική γλώσσα – Σπουδή και διδασκαλία

ΠΡΟΣΚΟΛΛΗ ΑΡΓΥΡΩ, «**Το portfolio γλωσσών και οι δυσκολίες στην εκτίμηση (αξιολόγηση/ αυτοαξιολόγηση) των επιπέδων γλωσσικής επικοινωνιακής ικανότητας**», *Contact⁺*, τχ.19 (2002), σσ.5-10.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Στόχοι της εκπαίδευσης * 'Portfolio γλωσσών' * Διαδικασία μάθησης * Γλωσσική δεξιότητα * Αξιολόγηση * Αυτοαξιολόγηση

PROSCOLLI, ARGYRO, «**Des objectifs aux compétences. (Délimiter le 'quoi' enseigner en classe de F.L.E.)**», *Contact⁺*, τχ.21 (2003), σσ.22-30.

* Γαλλική γλώσσα * Στόχος διδασκαλίας * Γλωσσική δεξιότητα * Επικοινωνιακή ικανότητα * Προετοιμασία μαθήματος * Διδακτικά βοηθήματα

SOFRONIADOU, ELENA, «**Teaching foreign languages in the primary school: Some theoretical considerations**», *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.29-36.

* Αγγλική γλώσσα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδασκαλία μέσω δραστηριοτήτων * Διαδικασία μάθησης * Στρατηγική της μάθησης * Παρώθηση * Πολιτισμική εμπέριση

THOMPSON, INGRID, «**Developing intercultural awareness through critical incidents**», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.22-24.

* Αγγλική γλώσσα * Κουλτούρα * Πολιτισμική εμπέριση * Τεχνική διδασκαλίας

ΤΣΑΜΑΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Teaching grammar in an E.F.L. classroom: Towards an integrational approach**», *Aspects*, τχ.73 (2003), σσ.40-46.

* Αγγλική γλώσσα * Γραμματική * Διδασκαλία * Συνθετική προσέγγιση * Προετοιμασία μαθήματος * Δραστηριότητες

ΦΩΤΙΑΔΟΥ ΤΕΡΕΖΑ, «Απόπειρες ορισμού της γαλλικής γλώσσας ως γλώσσας ειδικότητας», *Contact*⁺, τχ.18 (2002), σσ.53-56.

* Γαλλική γλώσσα * Αποδέκτες της παιδείας * Γλωσσική συμπεριφορά * Εξειδίκευση * Στόχος διδασκαλίας * Μάθηση

ΧΡΥΣΟΧΟΟΥ ΙΩΣΗΦ Ε., «Η ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική: η διαθεματική προσέγγιση στη διδασκαλία και εκμάθηση των ξένων γλωσσών», *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.24-28.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Εκπαιδευτική πολιτική * Εκμάθηση γλωσσών * Διαθεματικότητα * Μέθοδος διδασκαλίας

6.9. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΛΤΑΝΗ ΝΑΝΤΙΑ, «Εισαγωγή στο θεατρικό παιχνίδι», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(453-454) (2003), σσ.356-358.

* Θέατρο * Εκπαιδευτικό παιχνίδι * Ψυχική υγεία * Αυτοσχεδιασμός * Οπτικοακουστικός εξοπλισμός * Δραματοποίηση

ΑΛΤΕΚΑΜΠ, STEFAN, «Το κλασικό στον κινηματογράφο», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85B (2002), σσ.123-129.

* Αρχαιότητα * Αθήνα * Ρώμη * Κινηματογράφος * Επιρροή * Πηγή πληροφοριών

ΑΡΑΠΑΚΗ ΞΕΝΙΑ, «Οι διαφορετικές σημασίες της διδακτικής των Εικαστικών Τεχνών», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.43-48.

* Καλλιτεχνική Αγωγή * Διδακτική * Στόχος διδασκαλίας * Μεθοδολογία * Σύγχρονη έρευνα

ΑΣΩΝΙΤΗΣ ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ, «Οι εκάστοτε αντιλήψεις για τη λειτουργία της εικονογράφησης στο σχολείο: από το πλαίσιο της παράδοσης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.388-390.

* Βιβλίο με εικόνες * Εποπικά μέσα διδασκαλίας * Πρότυπο πρόγραμμα * Διεθνές σχολείο * Διδακτικά βοηθήματα * Διαπολιτισμική εκπαίδευση

ΒΑΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, «Εμπλέκοντας τα παιδιά στην καλλιτεχνική διεργασία – Διερευνώντας το σκοπό της εικαστικής αγωγής», *Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.29 (2002-2003), σσ.16-19.

* Παιδιά – Αισθητική Αγωγή * Τέχνη * Ερμηνευτική * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Πνευματική καλλιέργεια

ΒΑΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, «'Αποσπώντας εικόνες από το περιβάλλον'. Ένα πρόγραμμα για την κατανόηση της τέχνης της φωτογραφίας στην πρώτη σχολική ηλικία», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.32 (2003), σσ.14-19.

* Φωτογραφική τέχνη * Πρόγραμμα * Πειραματική εκπαίδευση * Προσχολική αγωγή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

ΒΙΔΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «Η εξέλιξη της θεωρίας του χρώματος και ο Δομίνικος Θεοτοκόπουλος», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.79-89.

* Δομήνικος Θεοτοκόπουλος * Ζωγραφική * Τέχνη – Φιλοσοφία * Χρώμα στην τέχνη * Φως * Ανάλυση κατά θέμα

ΓΑΛΑΝΟΥ ΑΜΕΡΙΜΝΗ, ΔΟΓΑΝΗ ΙΩΑΝΝΑ, ΠΟΥΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, «Ο Ερμής της αρχαίας Μεσσήνης. Εφαρμογή τεχνολογίας Laser για απομάκρυνση ιζηματογενών αποθέσεων», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85B (2002), σσ.87-94.

* Μεσσήνη * Άγαλμα * Μνημεία – Συντήρηση και Αποκατάσταση * Τεχνολογία * Χρήση * Αξιοποίηση

ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ-ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ ΕΥΘΥΜΙΑ, «Σχέσεις της λαϊκής με την ακαδημαϊκή ζωγραφική», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.157-161.

* Λαϊκή τέχνη * Ζωγραφική * Αισθητική * Τέχνη και κοινωνία * Τέχνη, κριτική της

ΓΟΔΟΣΗ ΖΩΗ, «Λαϊκή ζωγραφική στη Δυτική Μακεδονία», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.162-170.

* Μακεδονία, Δυτική * Κατοικία * Κτίριο * Διακόσμηση, εντοίχια * Ζωγραφική, λαϊκή * Πρότυπο

ΓΡΟΣΔΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, «Από το 'πότε' και το 'πού' στο 'πώς' και στο 'γιατί' ή πώς ένα έργο τέχνης ζωντανεύει...», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.59-67.

* Καλές Τέχνες * Σχέδιο εργασίας * Διδακτική πρακτική * Στρατηγική της μάθησης

ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΥ ΒΙΒΙΑΝ, «Τα παιδιά δημιουργούν και εκφράζονται», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.39-41.

* Σχολείο * Παιδί * Καλλιτεχνικές δραστηριότητες * Ζωγραφική * Δημιουργικότητα

ΔΙΑΒΑΖΩ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: Μάνος Χατζιδάκις (1925-1994)», *Διαβάζω*, τχ.430 (2002), σσ.78-128.

* Μάνος Χατζιδάκις * Συνθέτες * Μουσική * Θέατρο * Κινηματογράφος * Εργοβιογραφία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ (ΤΑ) (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Μικρό αφιέρωμα στη μνήμη του Βασίλη Ρώτα, 25 χρόνια από το θάνατό του», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64, 65-66 (2002-2003), σσ.9-26, 12-29.

* Βασίλης Ρώτας * Θέατρο * Λογοτεχνία * Μετάφραση * Ποίηση * Παιδί * Κοινωνική ανισότητα * Αξιολόγηση προσωπικότητας

FARNOUX, ALEXANDRE, «Μινωίτες και Μυκηναίοι στον 20^ο αιώνα», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.36-41.

* Μινωικός πολιτισμός * Μυκηναϊκός πολιτισμός * Επιρροή * Τέχνη, 20^{ος} αι. (Αρ Νουβώ) * Αλληλενέργεια * Εφαρμοσμένες τέχνες

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΜΕΝΗΣ, «Γνωριμία με την οπτικοακουστική έκφραση: προτάσεις του προγράμματος 'Μελίνα – Εκπαίδευση και Πολιτισμός' για την καθιέρωση της οπτικοακουστικής παιδείας στο σχολείο», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.33-38.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Πρόγραμμα * Οπτικοακουστικά μέσα * Οπτική μάθηση * Εκπαίδευση με ταινίες * Εκπαιδευτική Τεχνολογία * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΚΑΛΚΟΥΝΟΥ ΠΟΠΗ, «**Τεκμήρια νεοελληνικού πολιτισμού και εικαστική προσέγγιση: τα εκπαιδευτικά προγράμματα στα μουσεία νεοελληνικού πολιτισμού**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.191-197.

* Εκπαίδευση * Πολιτισμός, Ελληνικός * Πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά * Μουσείο * Πρόγραμμα

ΚΑΠΟΥΛΙΤΣΑ-ΤΡΟΥΛΟΥ ΘΩΜΑΗ, «**Η μεθοδολογία της προσέγγισης του εικαστικού έργου τέχνης μέσα στη σχολική τάξη**», *Επισήμες Αγωγές*, τχ.1 (2003), σσ.129-136.

* Καλές Τέχνες * Σχολείο * Τάξη * Διδακτική πρακτική * Μεθοδολογία * Καλλιτεχνική Αγωγή

- L' étude (approche) d' une oeuvre d' art est aussi une affaire de l' école; comme elle constitue une partie des programmes de l' éducation esthétique, elle est exploitée suivant des méthodologies pédagogiques. Pour définir les objectifs pédagogiques on prend en consideration que: Si les enfants aiment l' art comme un aspect vivifiant de leur vie cela dépend de la qualité de l' éducation esthétique que l' école offre aux étudiants. Aucune partie de l' héritage artistique ne peut pas avoir de sens individuel pour les enfants que si celle-ci s' appuie à leur propre vie. Ce rapport doit être centré au processus pédagogique et non pas à des faits fragmentés comme par exemple la suite des noms, des dates ou des titres oeuvres par ordre chronologique.

ΚΑΤΣΑΜΠΟΞΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «**Ο ρόλος του χοροδιδασκάλου στον παραδοσιακό χορό**», *Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία*, τχ.12-13 (2002), σσ.155-161.

* Χορός * Κουλτούρα * Λαογραφία * Ρόλος του καθηγητή * Μέθοδος διδασκαλίας

ΜΕΡΑΚΛΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ Γ., «**Η λαϊκή τέχνη**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.96-99.

* Λαϊκή τέχνη * Αισθητική * Θεωρητική έρευνα

ΜΟΥΡΙΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, «**Η σημασία της αισθητικής θεωρίας στην αισθητική αγωγή**», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.80 (2002), σσ.57-66.

* Αισθητική * Τέχνη – Φιλοσοφία * Καλλιτεχνικές δραστηριότητες * Εκπαιδευτικό έλλειμμα * Διδακτική

ΜΠΑΔΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Λαϊκή τέχνη και πολιτισμός**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.110-117.

* Λαϊκή τέχνη * Κοινωνία * Πολιτισμός, λαϊκός * Λαογραφία

ΜΠΛΕΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ., «**‘Η αυλή των θαυμάτων’ του Ιάκωβου Καμπανέλλη: η αυλή ως μεταίχμιο ανάμεσα στον παλιό και στο νέο κόσμο. Η θεατρική αξιοποίηση του έργου στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης**», *Μέντορας*, τχ.7 (2003), σσ.49-63.

* Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Θέατρο * Σχολείο * ‘Αυλή των θαυμάτων’ * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Μαθητής * Ανάπτυξη προσωπικότητας

- Το θεατρικό έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη *Η αυλή των θαυμάτων* είναι ένα από τα πιο σημαντικά θεατρικά έργα της μεταπολεμικής περιόδου και ιδιαίτερα πρόσφορο για τη θεατρική αξιοποίησή του στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Η ζωή των φτωχών κατοίκων γύρω από μια αθηναϊκή αυλή μιας λαϊκής γειτονιάς, που αναπαριστά έναν τρόπο ζωής, απειλείται από την εμφάνιση δύο μηχανικών, οι οποίοι κάνουν τις μετρήσεις για την κατεδάφιση των δωματίων της αυλής και την κατασκευή στη θέση τους μιας πολυκατοικίας. Η εξέλιξη αυτή τελικά πρόκειται να πραγματοποιηθεί. (Περικοπή περίληψης)

ΜΠΛΕΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Ο ‘Βασιλικός’ του Α. Μάτεση ένα πολυσήμαντο και πρωτοποριακό θεατρικό έργο**», *Φιλολογική*, τχ.82 (2003), σσ.12-20.

* Θέατρο – Ιστορία – 19^{ος} αι. * Αντώνιος Μάτεσης * ‘Βασιλικός’ * Επάνησα * Διαφωτισμός * Αλληλενέργεια * Ανάλυση περιεχομένου

ΜΩΡΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ, «**Δραματοποίηση: από το κείμενο στη σκηνή της τάξης – ένα παράδειγμα, ‘Οδύσσεια’ Ομήρου**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.25-31.

* Όμηρος * Οδύσσεια * Δραματοποίηση * Μάθηση * Καλλιτεχνικές δραστηριότητες * Ανάπτυξη

ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Η συνεισφορά της ανθρωπολογικής οπτικής στην αισθητική αγωγή της προσχολικής και σχολικής ηλικίας**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.2 (2002), σσ.211-220.

* Ανθρωπολογία * Νήπιο * Παιδί * Αντίληψη * Καλλιτεχνικές δραστηριότητες * Πολυπολιτισμικότητα

- This article tempts to explore the relationship between art and aesthetics in the framework of educational training during the early years of pre-school and primary education (4-7 years). Recent discussions on the topic have suggested that the performative qualities of this age could be better cultivated within the broader context of aesthetic education. In order to support this proposal, the present article tries to show how the contribution of the new fields of Cultural Anthropology such as Anthropology of Performance, Performance Studies and Anthropology of the Senses could enrich the theoretical discussion and the practical realization. Special attention will be given to the question how the knowledge to be acquired can be most effective, comprehensive and established through a performance oriented training of the young children. (Περικοπή περιλήψης)

ΠΑΡΟΥΣΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ, «**Θέατρο με κούκλες στο σχολείο**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.31-33.

* Σχολείο * Κουκλοθέατρο * Παιγνίδι * Δημιουργικές δραστηριότητες * Φαντασία * Ψυχική υγεία

ΠΑΤΣΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΜΑΓΑΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο με έμφαση στο γνωστικό αντικείμενο της μουσικής**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.206-217.

* Σχολείο * Μάθημα * Μουσική * Μαθητής * Δάσκαλος * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΑ, «**Παίζοντας με την ιδέα του κύκλου**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.74-78.

* Τέχνη * Γεωμετρία * Κύκλος * Σύμβολο * Εκπαιδευτικό παιχνίδι

ΠΙΕΡΙΔΟΥ ΑΥΡΑ, «**Η διαπολιτισμική προσέγγιση διδασκαλίας της μουσικής – Εννοιολογική προσέγγιση: συσχετισμός με τη σύγχρονη κυπριακή εκπαίδευση**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.46-55.

* Μουσική στην εκπαίδευση * Πολιτιστική υποδομή και πλαίσιο * Πολιτισμική προσέγγιση * Κύπρος * Σύστημα εκπαίδευσης * Πρόγραμμα διδασκαλίας

ΣΙΓΑΛΑΣ ΓΙΩΡΓΗΣ, «**Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών και Πρόγραμμα Σπουδών Εικαστικών (Καλλιτεχνικών)**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.39-42.

* Καλλιτεχνικά * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική καινοτομία * Διαθεματικότητα * Μεθοδολογία

ΣΙΓΑΛΑΣ ΓΙΩΡΓΗΣ, [κ.ά.], «**Προσομοίωση ανάπτυξης του σχεδίου εργασίας ‘Έντυπο για τις Καλές Τέχνες’**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.205-222.

* Ευέλικτη Ζώνη * Καλές Τέχνες * Αισθητική * Μέθοδος εργασίας * Δημιουργικότητα * Επικοινωνία

- Περιεχόμενο του άρθρου αποτελεί η παρουσίαση του εργαστηρίου με θέμα «Έντυπο για τις Καλές Τέχνες», που έγινε στο πλαίσιο των επιμορφωτικών σεμιναρίων για την Ευέλικτη Ζώνη στο Γυμνάσιο. Περιλαμβάνει την εισαγωγική ενημέρωση των καθηγητών σε βασικά θέματα που αφορούν τη φιλοσοφία και τη λειτουργία της Ευέλικτης Ζώνης, καθώς και τη μεθοδολογία ανάπτυξης σχεδίων εργασίας, και παρουσιάζει την πλήρη υλοποίηση (workshop) του σχεδίου εργασίας με θέμα «Έντυπο για τις Καλές Τέχνες». Στις θεωρητικές προσεγγίσεις περιλαμβάνεται, επίσης, συγκριτική ανάλυση έργων τέχνης. Τέλος, επιχειρείται μια πρώτη αποτίμηση τόσο της ανάπτυξης του σχεδίου εργασίας όσο και της επιμορφωτικής διαδικασίας.

ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΙΤΙ (ΤΟ) (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), **«Αφιέρωμα: Βασίλης Ρώτας (1889-1977) – 25 χρόνια από το θάνατό του»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.358-379.

* Παιδί * Βασίλης Ρώτας * Λογοτεχνία * Διδασκαλία * Ψυχική υγεία * Θέατρο

ΤΑΜΒΑΚΗ ΑΓΓΕΛΑ, **«Ο χρυσός αιώνας της ολλανδικής ζωγραφικής, από τη συλλογή του μουσείου της Ντόρντρεχτ»**, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85B (2002), σσ.130-143.

* Ζωγραφική * Ολλανδία, 17^{ος} αιώνας * Ελλάδα * Μουσείο * Καλλιτεχνική αγωγή * Πηγή πληροφοριών

ΤΣΑΦΤΑΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ, **«Η μουσική αγωγή στην πρώτη παιδική ηλικία»**, *Γέφυρες*, τχ.3 (2002), σσ.64-67.

* Νηπιαγωγείο * Δημοτικό σχολείο * Μουσική στην εκπαίδευση * Ρόλος του εκπαιδευτικού * Μαθητής * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Πνευματική καλλιέργεια

ΤΣΙΜΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, **«Ένας τερζής και ένας ζωγράφος μας ταξιδεύουν στα μυστικά της τέχνης τους»**, *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.202-206.

* Ενδυμασίες – Ελλάδα * Ήθη και έθιμα * Ζωγραφική – Ελλάδα * Λαϊκή τέχνη * Θεόφιλος * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα

ΤΣΟΥΠΗ-ΡΕΜΟΥ ΜΑΡΙΑ, **«Ηπειρωτικά λαϊκά λιθόγλυπτα: σημασιολογική προσέγγιση»**, *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.176-180.

* Ήπειρος * Λαϊκή τέχνη * Λιθογλυπτική * Ανάλυση κατά θέμα * Σημασία

ΦΡΑΓΚΗ ΜΑΡΙΑ, **«Έκφραση και δημιουργία των μαθητών στη θεατρική παράσταση»**, *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.21-25.

* Θέατρο * Μαθητής * Δημιουργικότητα * Ψυχοκινητική ανάπτυξη * Καλλιτεχνική Αγωγή * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΙΚΟΣ, **«Μαρξιστική Ιστορία της Τέχνης»**, *Ο Πολίτης*, τχ.103 (2002), σσ.18-25.

* Ιστορία της Τέχνης * Κομμουνισμός και πνευματική καλλιέργεια * Μαρξιστική φιλοσοφία * Σοσιαλιστικός Ρεαλισμός στην τέχνη * Αισθητική

ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, **«Το βιβλίο στη ρωσική πρωτοπορία (με αφορμή την έκθεση 'The Russian Avant - Garde Book'»**, *Διαβάσω*, τχ.431 (2002), σσ.32-39.

* Σοβιετική Ένωση * Σοσιαλισμός και τέχνη * Αισθητική – Ιστορία * Κομμουνισμός και πνευματική καλλιέργεια * Αφίσες * Εικονογράφηση βιβλίων

7. ΕΙΔΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ASPECTS (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα**», *Aspects*, τχ.69 (2002), σσ.9-28.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Σύστημα εκπαίδευσης * Κινητικότητα διδασκόντων * Κινητικότητα σπουδαστών * Διά βίου εκπαίδευση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Κοινωνία των πολιτών

ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ, ΚΥΡΙΔΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ, ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Η αγωγή για την ειρήνη στο σχολείο**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.53-67.

* Ειρήνη * Αγωγή * Διδασκαλία * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική καινοτομία * Εκπαίδευση και κοινωνία

- The aim of the paper is to show the necessity of educating young children in peace. We started this work with a view of today's world as interconnected and interdependent. As educators we focused on the education for a new world, in which the ecological responsibility, the knowledge for health and the training in peace must be included in curriculum. Groups of teachers and students must be introduced to ecological and cooperative education: the major aim is to enable students to more effectively deal with social responsibility and democratic attitude.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα στο πολιτιστικό πρόγραμμα 'Αστεράκια της Χερσονήσου'**», *Ελληνική Διεθνής Γλώσσα*, τχ.8(52) (2002), σσ.819-830.

* Ελληνισμός της Κριμαίας * Κοινωνικοπολιτιστικές εκδηλώσεις * Μαθητής * Δημιουργικές δραστηριότητες * Κατασκηνώσεις

ΣΚΑΡΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΤΑΤΙΔΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «**Παρουσίαση του πιλοτικού προγράμματος 'Εικόνα και Λόγος'**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.230-233.

* Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Πρόγραμμα * Μέθοδος project * Διδασκαλία γλώσσας * Στόχος διδασκαλίας * Παιδιά – Αισθητική Αγωγή

ΦΑΡΔΗ ΚΥΡΙΑΚΗ, «**Το αρχαίο τραγούδι των υδάτων. Ένα πρόγραμμα μουσειακής εκπαίδευσης για την αρχαία Αλμωπία**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.136-140.

* Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Πέλλα (Μακεδονία) * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Προσχολική αγωγή * Διαθεματικότητα * Εμπειρική μάθηση

ΧΑΡΑΜΗΣ ΠΑΥΛΟΣ, «**Η αξιοποίηση του μνημείου στο σχολικό πρόγραμμα**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.208-214.

* Σχολείο * Πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά * Μνημεία * Διαδικασία μάθησης * Εκπαιδευτική καινοτομία * Μέθοδος project

ΧΟΥΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, «**Η μουσειακή αγωγή, κίνητρο δημιουργικής έκφρασης: μια πρόταση του εκπαιδευτικού τομέα του Κέντρου Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας Ρεθύμνης στο πλαίσιο με άλλους πολιτιστικούς φορείς**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.223-225.

* Διδασκαλία σε μουσεία * Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Μαθητής * Δημιουργικότητα * Ανάπτυξη προσωπικότητας

7.1. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, «**Προοπτικές των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.68-71.

* Πηγές ενέργειας – Έρευνα * Ήλιος * Τεχνολογία * Προστασία του περιβάλλοντος

ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ ΑΡΤΕΜΗΣ, «**Το φιλοσοφικό και ηθικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αγωγής και εκπαίδευσης**», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.28-32.

* Περιβάλλον – Σπουδή και διδασκαλία * Οικολογία * Διεπιστημονικότητα * Μάθηση με ανακάλυψη * Στόχοι της εκπαίδευσης * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Κοινωνική συμπεριφορά

ΓΕΦΥΡΕΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Περιβαλλοντική εκπαίδευση**», *Γέφυρες*, τχ.4 (2002), σσ.6-32, 49-63.

* Περιβάλλον – Σπουδή και διδασκαλία * Οικοσύστημα * Κοινωνία * Σχολείο * Πρόγραμμα σπουδών * Μάθηση με ανακάλυψη * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Πληροφορίες

ΓΟΥΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κατά τη σχολική περίοδο 2001-2002 στο 4^ο Δημοτικό Σχολείο Κομοτηνής, Άνθρωποι και ζωή**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(452) (2003), σσ.308-316.

* Προστασία του περιβάλλοντος * Πρόγραμμα * Οικολογία * Ζώο * Δημιουργικές δραστηριότητες * Ομαδική εργασία

ΓΟΥΠΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «**Περιβαλλοντική εκπαίδευση ή εκπαίδευση για βιώσιμη ανάπτυξη;**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.34-36.

* Περιβάλλον – Σπουδή και διδασκαλία * Εκπαιδευτικοί * Κριτικό πνεύμα

ΓΟΥΠΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «**Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.77-94.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Εκπαιδευτική πολιτική * Προστασία του περιβάλλοντος * Συγκριτική εκπαίδευση

- Στο άρθρο αυτό καταγράφεται η πορεία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από αυτή την καταγραφή φαίνεται ότι η δράση των χωρών-μελών της Ένωσης για την προώθηση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης δεν ήταν ομοιόμορφη. Φαίνεται όμως ότι η Π.Ε. σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο και έχει αναγνωριστεί ο ρόλος της στη διαμόρφωση πολιτών με οικολογική παιδεία και περιβαλλοντική συνείδηση. Κοινό ζήτημα των χωρών της Ε.Ε. παραμένει η ένταξη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στις τρεις εκπαιδευτικές βαθμίδες με στόχο να αποτελέσει μέρος της βασικής εκπαίδευσης.

ΓΟΥΠΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «**Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Ευρώπη**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(451) (2003), σσ.224-234.

* Περιβάλλον, προστασία του * Συμμετοχή * Πρόγραμμα * Διαφοροποίηση * Ευρωπαϊκή διάσταση * Διαθεματικότητα

ΔΙΑΚΟΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ, «**Από την πατριδογνωσία στη μελέτη του περιβάλλοντος**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.2(449) (2003), σσ.96-106.

* Πατρίδα * Περιβάλλον * Μέθοδος έρευνας * Συνεργασία * Σχολείο και εξωσχολικό περιβάλλον * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΖΩΝΗ-ΚΑΒΟΓΛΗ ΖΩΗ, **«Φρονίζοντας για την προστασία του περιβάλλοντος»**, *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.86 (2003), σσ.15-20.

* Οικολογική πολιτική * Προστασία του περιβάλλοντος * Παρώθηση * Δημιουργικές δραστηριότητες * Αξία * Συνείδηση

- Πολλοί μαθητές έχουν μια γενική θεώρηση για τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα που πολλές φορές είναι συγκεχυμένη. Στο άρθρο η συγγραφέας προσπαθεί να διασαφηνίσει τα βασικά παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, την προέλευση και συνέπειές τους (η αύξηση της θερμοκρασίας της γης λόγω φαινομένου θερμοκηπίου με άμεσο αποτέλεσμα τρομακτική απώλεια νερού). Προτείνει κάποιες πρακτικές προσεγγίσεις και προσπαθεί να εμπνεύσει ενδιαφέρον για την προστασία του περιβάλλοντος. (Περικοπή περίληψης)

ΙΝΤΖΕΜΠΕΛΗΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ, **«Πώς μπορεί η διδασκαλία της γεωγραφίας να συμβάλει με επιτυχία στην εκπαίδευση 'γύρω', 'από' και 'για' το περιβάλλον»**, *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.47 (2003), σσ.65-78.

* Περιβάλλον – Σπουδή και διδασκαλία * Περιβαλλοντική μελέτη * Γεωγραφία * Οικολογία * Στόχος διδασκαλίας * Προστασία του περιβάλλοντος

ΚΑΤΣΑΡΟΣ ΝΙΚΟΣ, **«Ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία και το απειμπλουτισμένο ουράνιο 3 χρόνια μετά»**, *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8, 9 (2002), σσ.38-42, 54-59.

* Πόλεμος * Γιουγκοσλαβία * Ουράνιο * Επικίνδυνες ουσίες * Καρκινογένεση

ΚΟΥΤΡΟΥΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Γ., **«Φωτορύπανση»**, *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.267 (2002), σσ.76-87.

* Φως * Ρύπανση * Φυσική * Οικολογία * Πρόληψη

ΚΡΟΜΥΑΔΟΥ ΧΑΡΟΥΛΑ, **«Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης του Αρκτούρου»**, *Γέφυρες*, τχ.7 (2002), σσ.71-73.

* Περιβάλλον * Οικολογία * Χλωρίδα * Πανίδα * Πρόγραμμα εκπαίδευσης * Πληροφορίες

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΥΜΕΩΝ, **«Η κρίση στη σχέση άνθρωπος – φύση: η σισύφειος προσπάθεια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127 (2002), σσ.78-88.

* Κρίση του πολιτισμού * Σύστημα αξιών * Προστασία του περιβάλλοντος * Ελλάδα * Εκπαιδευτικό σύστημα * Οικολογία * Σχέδιο μεταρρύθμισης

ΛΕΚΚΑΣ ΘΕΜ., ΜΠΑΜΠΟΣ ΔΑΜ., ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, **«Διαχείριση υδατικών πόρων σύμφωνα με την οδηγία – πλαίσιο 2000/60/Ε.Κ. εφαρμογή στην ποιότητα των επιφανειακών νερών της Ελλάδας»**, *Φυσικός Κόσμος*, τχ.11 (2003), σσ.58-62.

* Υδάτινοι πόροι * Νερό – Ποιότητα * Οδηγία (Ε.Κ.)

ΜΠΑΡ ΕΝΤΟΥΑΡ, (Μτφρ.: Βασίλης Ζουναλής), **«Κλίμα: προς μια μείζονα αλλαγή»**, *Ο Πολίτης*, τχ.112 (2003), σσ.25-28.

* Κλίμα * Ατμοσφαιρική θερμοκρασία * Φαινόμενο του θερμοκηπίου * Περιβάλλον – Μόλυνση * Οικολογία

ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΒΑΛΑΒΑΝΙΔΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης στην Ελλάδα**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.12 (2002), σσ.383-386.

* Προστασία του περιβάλλοντος * Προστασία – Περιβάλλον – Δίκαιο και νομοθεσία * ISO

ΝΤΑΓΙΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια του σήμερα στα παιχνίδια των προγόνων μας: ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.21-23.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Παιχνίδι * Ομαδική εργασία * Βιωματική μάθηση * Λαϊκή κουλτούρα * Νέες τεχνολογίες

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Περιβαλλοντικό πρόγραμμα με θέμα: το περιαστικό δάσος της Θεσσαλονίκης Σέικ-Σου**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.87 (2003), σσ.17-19.

* Προστασία του περιβάλλοντος * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δασοπροστασία * Ομαδική εργασία * Θεσσαλονίκη * Δημοουργικές δραστηριότητες

ΠΙΠΙΝΟΣ ΓΩΡΓΟΣ, «**Μελέτη του Περιβάλλοντος. Διδακτική εφαρμογή στην ενότητα: 'Οι καιρικές συνθήκες στην Ελλάδα'**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.141-149.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική πρακτική * Κλίμα (Μετεωρολογία) * Καιρός * Ελλάδα * Μέθοδος διδασκαλίας

ΠΡΟΧΑΣΚΑ ΧΑΡΑ, ΖΟΥΜΠΟΥΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, «**Διαχείριση αστικών στερεών αποβλήτων στην Ελλάδα**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.3 (2003), σσ.9-13.

* Οικιακά απόβλητα * Περιβάλλον – Προστασία – Δίκαιο και νομοθεσία * Άνθρωπος – Οικολογία * Πολιτική * Αστικό περιβάλλον

- Η παρούσα εργασία περιγράφει συνοπτικά την υφιστάμενη κατάσταση διαχείρισης των Αστικών Στερεών Αποβλήτων στη χώρα μας, τη νομοθεσία, την πολιτική που ασκείται (σύμφωνα και με τις οδηγίες της Ε.Ε.), τα προβλήματα που παρατηρούνται στην εφαρμογή της πολιτικής αυτής, ενώ τέλος περιλαμβάνει κάποιες προτάσεις για τη λύση των προβλημάτων.

ΡΟΥΣΣΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Γ., «**Διεθνείς πολιτικές και περιβάλλον**», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.34 (2002), σσ.159-178.

* Προστασία του περιβάλλοντος * Οικολογικό κίνημα * Διεθνές δίκαιο * Διεθνείς οργανισμοί * Διεθνής συνεργασία * Συνθήκες

- Στην ερευνητική αυτή μελέτη γίνεται προσπάθεια καταγραφής των δυσκολιών για τη διαμόρφωση Διεθνών Κανόνων Δικαίου αναφορικά με την προστασία του Περιβάλλοντος. Σε ένα επόμενο βήμα αναλύονται οι Διεθνείς Συμβάσεις και οι υποχρεωτικού χαρακτήρα αποφάσεις των Διεθνών Οργάνων (hard law), καθώς και οι μη-υποχρεωτικού χαρακτήρα αποφάσεις των Διεθνών Οργάνων (soft law). Τέλος, αναλύεται η δράση περιβαλλοντικής προστασίας που αναπτύσσουν οι Διεθνείς Οργανισμοί (U.N.E.P., Ο.Ο.Σ.Α., Συμβούλιο Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Κοινότητα).

ΣΑΜΑΡΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, ΦΕΡΜΕΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Το μνημείο του Λυσικράτη: μια παιδαγωγική προσέγγιση μέσα από την περιβαλλοντική εκπαίδευση**», *Εικαστική Παιδεία*, τχ.18 (2002), σσ.215-219.

* Αθήνα * Μνημεία, Ελληνικά * Ρύπανση * Διαθεματικότητα * Μέθοδος project (Εκπαίδευση)

ΣΚΑΝΑΒΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΣΑΚΕΛΛΑΡΗ ΜΑΡΙΑ, «**Προσεγγίζοντας την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης: η περίπτωση των δημοσιογράφων στα τοπικά Μ.Μ.Ε. της Μυτιλήνης**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.167-186.

* Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Δημοσιογράφοι, Έλληνες * Περιβάλλον * Ευαισθητοποίηση * Μυτιλήνη

- Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.) αναπτύχθηκε μέσα από το περιβαλλοντικό κίνημα των δεκαετιών '60-'70. Κύριος στόχος της Π.Ε. είναι τα άτομα και οι κοινωνικές ομάδες να αναπτύξουν μια υπεύθυνη περιβαλλοντικά συμπεριφορά. Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση αποτελεί σημαντική παράμετρο για το σχηματισμό της περιβαλλοντικά υπεύθυνης συμπεριφοράς. Τα Μ.Μ.Ε. μπορούν να ενισχύσουν το βαθμό περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του κοινού, μέσα από τη σωστή διάδοση της περιβαλλοντικής πληροφορίας και την προώθηση περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένων επαγγελματιών των μέσων, όπως οι δημοσιογράφοι. Στην παρούσα μελέτη προσεγγίζονται οι αρχές αξιολόγησης της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης στην περίπτωση των δημοσιογράφων που εργάζονται στο τοπικό τύπο της Μυτιλήνης, μέσα από την εφαρμογή της Θεωρίας της Προκαθορισμένης Συμπεριφοράς (Theory of Planned Behavior), ενός μοντέλου εκτίμησης της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

ΣΟΦΟΥΛΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Μ., ΓΑΒΡΙΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Ι., «**Η περιβαλλοντική εκπαίδευση ως επιστήμη και ως τέχνη. Προς μια γενική θεωρία της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.122-133.

* Επιστήμη – Μεθοδολογία * Επιστήμη – Ορολογία * Σύστημα εκπαίδευσης * Ενσωμάτωση * Αξιολόγηση * Μέθοδος διδασκαλίας

ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ, «**Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης: καιρός και κλίμα – προστασία της ατμόσφαιρας**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.160-171.

* Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Περιβάλλον * Κλίμα * Πρόγραμμα * Σχέδιο εργασίας

- Στην εργασία αυτή αφενός γίνεται αναφορά στην «επίλυση ενός προβλήματος» που αφορά στην εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.) στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και αφετέρου προτείνεται ένα σχέδιο εργασίας/παράδειγμα προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την υλοποίησή του από τους μαθητές. Το συγκεκριμένο παράδειγμα επιλέχθηκε, επειδή οι έννοιες ατμόσφαιρα / αέρας – καιρός και κλίμα συναντώνται σε πολλά γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και η προστασία της ατμόσφαιρας είναι ένα βασικό ζήτημα/πρόβλημα του περιβάλλοντος εξαιτίας των επικείμενων κλιματικών αλλαγών, οι οποίες συνδέονται με πλήθος ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

ΣΩΤΗΡΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΧΑΛΚΙΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑ, «**Μια διερεύνηση των τρόπων αξιοποίησης της μεθόδου project στα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης του ελληνικού σχολείου**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2003), σσ.97-109.

* Μέθοδος project (Εκπαίδευση) * Συμπεριφορά του καθηγητή * Ελλάδα * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η παρούσα έρευνα έχει σκοπό να καταγράψει τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της μεθόδου project καθώς και τα προβλήματα που αυτοί αντιμετώπισαν κατά την εφαρμογή της. Η μέθοδος του project (μέθοδος των βιωμάτων), προτείνεται από το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα ως βασική παιδαγωγική δραστηριότητα στα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν γνωρίζουν την παιδαγωγική και διδακτική αξία αυτής της μεθόδου με συνέπεια να αδυνατούν να την εφαρμόσουν κατά την υλοποίηση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων. Η έρευνα είναι περιγραφική και αναφέρεται στον πληθυσμό των εκπαιδευτικών της Α/θμιας και της Β/θμιας Εκπαίδευσης που έχουν υλοποιήσει

προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Το δείγμα αποτελείται από 165 εκπαιδευτικούς (Α/θμιας 63) και (Β/θμιας 102).

ΤΣΑΓΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Β., «**Το μοντέλο της Οικο-Θεολογίας ή Οικολογικής Θεολογίας και η συμβολή του στην περιβαλλοντική εκπαίδευση στο σχολείο του παρόντος και του μέλλοντος**», *Κοινωνία*, τχ.3 (2002), σσ.242-256.

* Οικολογία * Θεολογία * Διεπιστημονική θεώρηση * Χριστιανισμός και κοινωνικά προβλήματα * Κοσμολογία, αρχαία * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΦΛΟΓΑΪΤΗ ΕΥΓΕΝΙΑ, ΛΙΑΡΑΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Η διεπιστημονικότητα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση: κατάκτηση ή ζητούμενο;**», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2003), σσ.85-95.

* Διεπιστημονική θεώρηση * Φυσικές Επιστήμες * Ανθρωπιστικές επιστήμες * Επιστήμες της Αγωγής * Κοινωνική δικαιοσύνη

- Αν και σε θεωρητικό επίπεδο η αρχή της διεπιστημονικότητας στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση θεωρείται δεδομένη, στην πράξη παρατηρείται μια εμμονή σύνδεσης της εκπαίδευσης αυτής με τις Φυσικές Επιστήμες, με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται ο ρόλος των Επιστημών του Ανθρώπου. Οι τελευταίες όμως εμπλέκονται εξ ορισμού στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, όπως προκύπτει από την ανάλυση των δύο όρων της έννοιας: Ως «εκπαίδευση» ανήκει στις Επιστήμες της Αγωγής οι οποίες εντάσσονται στο πεδίο των Επιστημών του Ανθρώπου. Αλλά και ο όρος «περιβαλλοντική» παραπέμπει σε ένα διεπιστημονικό πεδίο καθώς η ανάλυση του περιβάλλοντος και των περιβαλλοντικών ζητημάτων απαιτεί τη σύμπραξη φυσικών και κοινωνικών επιστημών. Παρά τα εμπόδια που υπάρχουν, η πραγμάτωση μιας ουσιαστικής διεπιστημονικότητας είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση να συμβάλει στην επίτευξη μιας περιβαλλοντικά και κοινωνικά δίκαιης κοινωνίας. (Περικοπή περίληψης)

ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «**Άρθρα για την 'περιβαλλοντική εκπαίδευση'**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.141-146.

* Περιοδικό * Υλικό αναφοράς * Βιβλιογραφία

7.2. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Κ., «**Τα θρησκευτικά στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσής**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.493 (2002), σσ.199-204.

* Θρησκευτικά * Πρόγραμμα μαθήματος * Μέθοδος διδασκαλίας * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες * Πολιτιστική εμβάπτιση * Πολιτιστική ανταλλαγή

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ Ν., «**Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στο διαδίκτυο**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.28 (2002), σσ.46-47.

* Διαδίκτυο * Ηλεκτρονικός υπολογιστής * Εφαρμογές Πληροφορικής * Εκπαίδευση * Πολιτισμός * Συνεργασία

ΑΥΔΙΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, «**Αφήγηση, ιστορίες ζωής και διαπολιτισμική εκπαίδευση**», *Διαδρομές*, τχ.6 (2002), σσ.103-106.

* Αντίληψη των άλλων * Ετερότητα * Επικοινωνιακή ικανότητα * Παραμύθι

ΒΕΡΓΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Η κοινωνικο-οικονομική θέση των Τσιγγάνων και η εκπαιδευτική ένταξη των Τσιγγανοπαίδων**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.28 (2002), σσ.27-29.

* Ρατσισμός * Τσιγγάνοι * Κοινωνικο-οικονομική κατάσταση * Εκπαίδευση μειονεκτούντων * Ενσωμάτωση

ΓΚΟΒΑΡΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Πολυπολιτισμικό σχολείο: τι γνωρίζουμε για τις πολιτισμικές διαφορές των παιδιών από οικογένειες μεταναστών;**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.61 (2002), σσ.28-30.

* Παιδί μετανάστη * Πολιτιστική ταυτότητα * Κοινωνική συμπεριφορά * Ψυχολογία, Εξελικτική * Ετερότητα * Γλώσσα

ΓΚΟΥΝΤΟΥΡΑ ΕΛΕΝΗ, «**Προβλήματα των αλλοδαπών και μεταναστών μαθητών στο σημερινό ελληνικό σχολείο**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.6-7(444-445) (2002), σσ.409-412.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Διδασκαλία γλώσσας * Δεξιότητα διδασκαλίας * Γλωσσική ανάπτυξη * Αξιολόγηση

ΔΑΜΑΝΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «**Όρια και αντοχές της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής προσέγγισης σε συγκληρουσιακές καταστάσεις. (Η περίπτωση της Κύπρου)**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.73-85.

* Κύπρος * Πολυπολιτισμικότητα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτικά βοηθήματα * Ιδεολογία * Πρόβλημα, λύση του

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΒΑΣ., «**Διαπολιτισμός και κοινωνικές ενδοομάδες**», *Τσιγγάνικος Λόγος*, τχ.11 (2003), σσ.4-8.

* Κοινωνία * Κοινωνική δομή * Ομάδα * Διαφοροποίηση * Πολυπολιτισμικότητα * Εκπαίδευση

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «**Διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια εννοιολογική και κοινωνική θεώρηση**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.47 (2003), σσ.79-89.

* Διαπολιτισμική προσέγγιση * Ορολογία * Ετερότητα * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Παιδαγωγικές τάσεις * Ενσωμάτωση

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΔΙΟΝΥΣΙΑ, «**Διπολιτισμική – διγλωσσική εκπαίδευση στην Ελλάδα. (Η περίπτωση των πρώτων 'Σχολείων Παλινοστούτων Ατικής')**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.57-71.

* Παλινοστίηση * Σχολείο * Διγλωσσία * Διδακτική πρακτική * Διδακτικά βοηθήματα * Αποτέλεσμα έρευνας

ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, «**Λίγες σκέψεις για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(450) (2003), σσ.157-159.

* Πολιτιστικός πλουραλισμός * Παιδί αλλοδαπού * Ρατσισμός * Κοινωνική ανισότητα * Πρόγραμμα σπουδών

ΜΑΓΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Ν' ανοίξουμε παντού μέτωπα προσφοράς σ' ό,τι μας συγκινεί. Μια συνέντευξη με το Θανάση Λερούνη, καθηγητή ηλεκτρονικό, μέλος της ομάδας: 'Έλληνες εθελοντές'**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.61 (2002), σσ.24-27.

* Πακιστάν * Καλώς * Μειονότητα * Εθελοντική οργάνωση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Αλτρουισμός

ΜΑΓΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Ο μακρύς δρόμος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.26 (2002), σσ.8-13.

* Ελλάδα * Εκπαιδευτική πολιτική * Παιδί αλλοδαπού * Ενσωμάτωση * Πολιτιστική ανταλλαγή * Συγκριτική εκπαίδευση

ΜΠΕΝΕΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ., «**Η ενασχόληση των Ελληνοπαίδων της Βόρειας Ρηνανίας – Βεσφαλίας με θέματα από το λαϊκό πολιτισμό**», *Διαδρομές*, τχ.6 (2002), σσ.107-112.

* Απόδημος Ελληνισμός * Γερμανία * Παιδί μετανάστη * Μητρική γλώσσα * Ελληνική γλώσσα – Σπουδή και διδασκαλία * Πολιτισμός, λαϊκός

ΠΑΜΟΥΚΤΣΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤ., ΠΑΓΩΝΗΣ ΒΑΣ., «**Η εκπαίδευση των Τσιγγανοπαίδων. Μια 'ιδιαίτερη' μορφή στο εκπαιδευτικό πεδίο**», *Τσιγγάνικος Λόγος*, τχ.9 (2002), σσ.18-26.

* Πολυπολιτισμική κοινωνία * Τσιγγάνοι * Διαφοροποίηση * Σύστημα εκπαίδευσης * Διδακτική πρακτική * Πειραματική έρευνα

ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Διαπολιτισμικότητα και παιδική λογοτεχνία**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.28 (2002), σσ.30-32.

* Παιδική λογοτεχνία * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Ετερότητα * Συνεργασία * Ενσωμάτωση * Εκπαιδευτική πολιτική

ΠΟΥΛΥΖΟΣ ΝΙΚΟΣ, «**Διαπολιτισμική εκπαίδευση: ανιχνεύοντας την εικόνα του 'άλλου' στα βιβλία των θρησκευτικών του δημοτικού σχολείου**», *Διαβάω*, τχ.432 (2002), σσ.39-42.

* Θρησκευτικά * Διδακτικό βιβλίο * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ευρωπαϊκή διάσταση * Διαφορετικότητα * Πολυπολιτισμική κοινωνία

ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΝΤΑΛΛΑ ΜΑΡΙΝΑ, «**Χαρακτηριστικά της ψυχολογικής προσαρμογής μεταναστών μαθητών από την Αλβανία στην Ελλάδα**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.13 (2003), σσ.29-42.

* Παιδί μετανάστη * Αλβανοί * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Σχολική προσαρμογή * Άγχος * Προσδοκία * Αποτέλεσμα έρευνας

ΣΑΛΩΝΙΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Εκπαίδευση Τσιγγανοπαίδων και επιμόρφωση εκπαιδευτικών**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.8(446) (2002), σσ.429-434.

* Τσιγγάνος * Διαφοροποίηση * Επιμόρφωση * Εγκατάλειψη σπουδών * Κοινωνική ένταξη * Αυτοπεποίθηση

ΣΙΡ ΔΩΡΟΘΕΑ, «**Οι πιο διαφορετικοί φίλοι: ένα πρόγραμμα για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.84 (2002), σσ.9-10.

* Πολιτιστικός πλουραλισμός * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μεθοδολογία * Διαφοροποίηση * Ενσωμάτωση

- Διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι το σύνθημα των τελευταίων ετών και θεωρείται η παιδαγωγική απάντηση στην – καμιά φορά δύσκολη – πολυπολιτισμική κατάσταση στα σχολεία. Δεν είναι, όμως η μαγική λέξη που λύνει όλα τα προβλήματα της εκμάθησης των Ελληνικών, της ενσωμάτωσης αλλοδαπών στην τάξη, κ.λπ. Είναι απλώς η προς το παρόν τελευταία στη σειρά παιδαγωγική προσέγγιση για μια πιο ομαλή συνύπαρξη και πιο δίκαιες ευκαιρίες σχολικής επιτυχίας όλων των παιδιών.

ΣΚΟΥΡΤΟΥ ΕΛΕΝΗ, **«Διγλωσσοί μαθητές στο ελληνικό σχολείο»**, *Επισήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.11-22.

* Σχολείο * Παιδί αλλοδαπού * Γλώσσα * Επικοινωνία * Διγλωσσία * Μάθηση

ΣΤΑΤΕΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Δ., **«Διαπολιτισμική εκπαίδευση και διαθεματικότητα»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.154-159.

* Πολυπολιτισμική κοινωνία * Κοινωνική προσαρμογή * Εκπαιδευτική πολιτική * Σύστημα εκπαίδευσης * Στόχοι της εκπαίδευσης * Διαθεματικότητα * Ενσωμάτωση

ΤΟΥΡΝΑ ΧΑΡΙΝΕΛΑ, **«Διαπολιτισμική προσέγγιση της λογοτεχνίας στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.176-183.

* Λογοτεχνία * Διαθεματικότητα * Ευέλικτη Ζώνη * Συγκριτική εκπαίδευση * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Διδακτική

- Στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης της Γ' τάξης του Γυμνασίου προτείνεται συνοπτικά μια διδακτική παρέμβαση για την εισαγωγή διαπολιτισμικού προσανατολισμού σε μια άλλη προσδοκώμενη αντίληψη και μια άλλη διδακτική τεχνική της Λογοτεχνίας, που να υπερβαίνει τις εθνοπολιτισμικές ιδιαιτερότητες, με έμφαση στην ευρωπαϊκή πολυπολιτισμική πραγματικότητα και την προσέγγιση της «ετερότητας» στο χώρο του ελληνικού σχολείου.

7.3. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ ΚΩΣΤΑΣ Α., **«Η συμβουλευτική σήμερα»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.147-153.

* Ανάπτυξη προσωπικότητας * Αποκλίνουσα συμπεριφορά * Συμβουλευτική * Μεθοδολογία * Ατομικότητα * Συμμετοχή σε ομάδα * Θεωρία

ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ ΝΙΚΟΣ Α., **«Μια ερμηνευτική προσέγγιση – παρουσίαση της 'πελατείας' του ΓΡΑΣΕΠ 4^{ου} Εν. Λυκείου Π. Φαλήρου»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.25-41.

* Σχολείο * Συμβουλευτική * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Σύμβουλος προσανατολισμού * Ειδικευση * Εκπαιδευτική ανάγκη * Αποτέλεσμα έρευνας

ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, **«Μια ερευνητική εμπειρία στην τοπική αγορά του δήμου Νεάπολης για το επάγγελμα του εμπόρου»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.147-152.

* Σχολείο * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Τοπική κοινότητα * Επάγγελμα * Πρόγραμμα έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΑΚΟΥΡΟΣ Ε., [κ.ά.], **«Ο συμβουλευτικός ρόλος των δασκάλων στην αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών παιδιών με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής – υπερκινητικότητα (Δ.Ε.Π.-Υ.)»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.42-50.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μαθητής * Δυσκολία μάθησης * Συμβουλευτική * Ρόλος δασκάλου * Επιμόρφωση * Εκπαιδευτική ανάγκη

ΚΑΝΔΥΛΑΚΗ ΑΓΑΠΗ, **«Επανάταξη ευπαθών και κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων στην αγορά εργασίας μέσα από δίκτυα υπηρεσιών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.62-63 (2002), σσ.64-75.

* Άτομο * Ιδιαιτερότητα * Αγορά εργασίας * Επαγγελματική ένταξη * Τοπική διοίκηση * Κοινωνικές υπηρεσίες * Συνεργασία

ΚΑΡΥΔΑ ΕΛΕΝΗ, **«Συμβουλευτική»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.103-109.

* Σχολείο * Μαθητής * Δάσκαλος * Συμβουλευτική * Πρόβλημα, λύση του * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΚΑΣΣΩΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, **«Ο ρόλος του Συμβούλου Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην εκπαίδευση και την απασχόληση»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.62-63 (2002), σσ.21-35.

* Επαγγελματικός προσανατολισμός * Σύμβουλος προσανατολισμού * Σχολείο * Κοινωνικές υπηρεσίες * Απασχόληση * Δεξιότητα * Διά βίου εκπαίδευση

ΚΑΤΣΑΝΕΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, **«Οι προβλέψεις για την αγορά εργασίας και η έρευνα του ισοζυγίου ζήτησης και προσφοράς επαγγελματιών»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.51-67.

* Επάγγελμα * Αγορά εργασίας * Αλληλενέργεια * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Επαγγελματική πληροφόρηση * Επαγγελματική εκλογή * Επαγγελματική ικανοποίηση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΟΛΛΗΜΕΝΟΥ Κ., ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ Φ., **«Η συμβουλευτική λειτουργία σε ένα ΓΡΑΣΕΠ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.62-63 (2002), σσ.46-53.

* Επαγγελματικός προσανατολισμός * Σχολείο * Σύμβουλος προσανατολισμού * Συμβουλευτική * Μαθητής * Αυτογνωσία * Λήψη απόφασης

ΚΟΣΜΙΔΟΥ-HARDY ΧΡΥΣΟΥΛΑ, **«Η Συμβουλευτική στο σχολείο: είναι κάτι που χρειαζόμαστε;»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.17-20.

* Σχολείο * Συμβουλευτική * Ρόλος καθηγητή * Μαθητής * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Εκπαιδευτική ανάγκη

KRIWAS, SPYROS, **«Ökologische Kontext, soziale Politik und Berufsw. Karriereberatung: Eine notwendige Interpendenz»**, *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.257-270.

* Οικολογία * Κοινωνική πολιτική * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Οδηγητική * Αλληλενέργεια

- Die einschlägige professionelle Literatur, die das Bild des Karriereberaters unter anderen formt und seine Rolle bestimmt, beschränkt sich sehr oft auf die Validität der benutzten Beratungstechniken oder auf die Erforschung ihrer Effektivität für bestimmten Bevölkerungsgruppen oder auf der Gewinnung dabei von gesicherten Resultaten. Unabhängig von der Bedeutung solcher Vorstellungen und Einsichten

lassen sie sich manchmal unverbunden mit ausserhalb des Individuums wirkenden Faktoren verwirklichen. Unbezweifelt steht – und muss stehen – die Karriereberatung eng mit dem Wirtschaftswachstum. (Abgekürzte Zusammenfassung)

ΛΑΡΔΑ ΡΟΖΑΝΝΑ, **«Ανάπτυξη πρωτοβουλιών και καινοτομιών με στόχο την επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη των μαθητών: η περίπτωση ενός σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.159-164.

* Σχολείο * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Τοπική κοινότητα * Επάγγελμα * Πρόγραμμα έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας

ΛΕΚΑΚΗ-ΜΑΝΑΤΑΚΗ ΣΤΥΛΙΑΝΗ Ι., **«Απορρόφηση των αποφοίτων των ΙΕΚ Κρήτης από την αγορά εργασίας»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.25-46.

* Επαγγελματική κατάρτιση * Αγορά εργασίας * Αλληλενέργεια * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Εκπαιδευτική ανάγκη * Αποτέλεσμα έρευνας

ΜΠΡΟΥΖΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, **«Συνεργασία σχολείου-γονέων από τη σκοπιά των εκπαιδευτικών»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.68-86.

* Σχολείο * Εκπαιδευτικοί * Γονείς * Αλληλενέργεια * Συνεργασία * Αποτέλεσμα έρευνας

ΝΤΕΡΗ ΙΩΑΝΝΑ Α., **«Η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για τα δυο φύλα στην αγορά εργασίας μέσα από την εικονογράφηση και τη γλώσσα των κειμένων του εγχειριδίου του ΣΕΠ της Γ' τάξεως Γυμνασίου 'Ετοιμάζομαι για τη ζωή'»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.47-60.

* Διδακτικό βιβλίο * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Διάκριση φύλου * Στερεότυπο * Ίσες ευκαιρίες * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Μεθοδολογία * Ανάλυση περιεχομένου

ΠΑΝΤΑ ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΡ., **«Η μη λεκτική συμπεριφορά ως διάλογος επικοινωνίας στη συμβουλευτική διαδικασία»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.87-94.

* Συμβουλευτική * Σύμβουλος προσανατολισμού * Λεκτική επικοινωνία * Μη λεκτική επικοινωνία * Αλληλενέργεια * Επικοινωνία * Επαγγελματική επιτυχία

ΠΑΠΑΔΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, [κ.ά.], **«Εμπειρίες από το Συμβουλευτικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων»**, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.61-75.

* Συμβουλευτική * Πανεπιστήμιο * Φοιτητής * Ψυχοδιαγνωστική * Ψυχική υγεία * Ψυχοθεραπεία * Εκπαιδευτική ανάγκη

ΠΑΠΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΡ., **«Σύγχρονες θεωρήσεις στην παροχή Συμβουλευτικής - Προσανατολισμού ως συντελεστών στην αποτελεσματικότερη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην απασχόληση»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.112-116.

* Εκσυγχρονισμός * Διεπιστημονική προσέγγιση * Εφαρμογές Πληροφορικής * Υπηρεσία Οδηγητικής * Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία * Επαγγελματική ένταξη

ΠΑΤΕΣΤΗ ANNA, «Ο/Η Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού μέσα από τη δράση στη σύγχρονη κοινωνία: αναζητώντας τα χαρακτηριστικά του ρόλου του/της», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.62-63 (2002), σσ.76-85.

* Σύμβουλος προσανατολισμού * Ρόλος * Κοινωνική πολιτική * Ανεργία * Απασχόληση * Ιδιαιτερότητα * Συμβουλευτική * Τεχνολογία * Χρήση

ΣΑΒΒΙΔΟΥ-ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Η συμβουλευτική βοήθεια των μακροχρόνια ανέργων μέσα από την εκπαίδευση / κατάρτιση / απασχόληση», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.62-63 (2002), σσ.57-63.

* Ανεργία * Κοινωνική πολιτική * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Συμβουλευτική * Κοινωνικές υπηρεσίες * Πρόβλημα, λύση του

ΣΑΜΟΪΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Ο Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο ΚΕΣΥΠ – Πρώτες εκτιμήσεις από τη λειτουργία του ΚΕΣΥΠ Πατρών», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.62-63 (2002), σσ.36-45.

* Επαγγελματικός προσανατολισμός * Σύμβουλος προσανατολισμού * Κέντρο πληροφοριών * Συμβουλευτική * Μαθητής * Γονείς * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΔΗΜΑΚΑΚΟΥ Δ., ΜΥΛΩΝΑΣ Κ., ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚ., «Οι απόψεις των εφήβων για την επίδραση των γονέων τους στις επαγγελματικές τους επιλογές», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.95-108.

* Επαγγελματικός προσανατολισμός * Έφηβος * Γονείς * Σχέση γονιού-παιδιού * Σχέση γονιού-καθηγητή * Επιρροή * Επαγγελματική εκλογή

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., «Βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση της αντικοινωνικής συμπεριφοράς στα σχολεία – η χρήση και διάδοση των ναρκωτικών (αναγκαιότητα ψυχολογικής και συμβουλευτικής παρέμβασης – προληπτικά μέτρα)», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.76-98.

* Αποκλίνουσα συμπεριφορά * Ψυχοπαθολογία * Ψυχοδιαγνωστική * Οικογενειακό περιβάλλον * Σχολικό περιβάλλον * Συμβουλευτική * Πρόληψη

ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗ ΑΓΛΑΪΑ-ΛΙΑ, «Η εισαγωγή των μαθητών με δυσλεξία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι επαγγελματικές τους κατευθύνσεις: μια πιλοτική έρευνα», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.109-119.

* Δυσκολία μάθησης * Δυσλεξία * Σύμβουλος προσανατολισμού * Επαγγελματική πληροφόρηση * Εισαγωγικές εξετάσεις * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΣΤΕΡΓΙΟΣ Ν., «Η σύνδεση του σχολείου με την αγορά εργασίας, ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η γερμανική εμπειρία», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.99-109.

* Σχολείο * Αγορά εργασίας * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Σύνδεση σχολείου – βιομηχανίας * Εκπαιδευτική πολιτική * Καινοτομία * Διαφοροποίηση

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Η αναγκαιότητα της μετάβασης από το αντικείμενο της επαγγελματικής επιλογής στη γνωστική διεργασία και διαδικασία επιλογής**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.111-132.

* Σχολείο * Μαθητής * Επαγγελματική εκλογή * Επίδοση στις σπουδές * Αυτοεκτίμηση * Κοινωνική τάξη * Αλληλενέργεια * Αποτέλεσμα έρευνας

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «**Ο Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην πράξη: η αναγκαιότητα της ενίσχυσης των γνωστικών παραμέτρων του συμβουλευόμενου για την ομαλή επαγγελματική εξέλιξη**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.62-63 (2002), σσ.122-127.

* Σύμβουλος προσανατολισμού * Εξειδίκευση * Συμβουλευτική * Αυτοαντίληψη * Αυτοεκτίμηση * Περιβάλλον * Αλληλενέργεια * Επαγγελματική εκλογή * Επαγγελματική κινητικότητα

ΤΟΤΟΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «**Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.17 (2002), σσ.39-53.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Εκπαίδευση * Ειδικό σχολείο * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Εκπαιδευτική καθοδήγηση

ΤΟΤΟΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «**Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός μαθητών με κινητικά προβλήματα**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.121-139.

* Μαθητής * Μειονέκτημα * Κινητική διαταραχή * Σύμβουλος προσανατολισμού * Επαγγελματική πληροφόρηση * Επαγγελματική εκλογή * Αποτέλεσμα έρευνας

ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ ΣΜΑΡΑΓΔΑ, «**Τρόποι πρόσληψης της έννοιας της εργασίας από τη σπουδάζουσα νεολαία. Μία κοινωνικο-αναπαραστατική προσέγγιση**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.60-61 (2002), σσ.133-146.

* Σπουδαστής * Γονείς * Εργασία * Σύστημα αξιών * Διαφοροποίηση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ ΣΜΑΡΑΓΔΑ, «**Οι γνώμες της σπουδάζουσας νεολαίας για την εργασία υπό το πρίσμα της θεωρίας των κοινωνικών αναπαραστάσεων**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.140-152.

* Στάση προς την εργασία * Στάση της νεολαίας * Στάση γονέων * Διαφοροποίηση * Ταύτιση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΨΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΩΡΓΟΣ, «**Εργασιακός προσανατολισμός. Τί είδους 'κατάρτιση' χρειαζόμαστε;**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ.64-65 (2003), σσ.153-163

* Επαγγελματικός προσανατολισμός * Επαγγελματική κατάρτιση * Αγορά εργασίας * Δημόσια εκπαίδευση * Ιδιωτική εκπαίδευση * Συγκριτική έρευνα

7.4. ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ Α. Μ., «**Περιβαλλοντική αγωγή υγείας στα πλαίσια της τοπικής κοινωνίας**», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.10 (2003), σσ.77-79.

* Περιβάλλον * Υγεία * Πρόγραμμα * Σχέση σχολείου-κοινότητας * Μεθοδολογία

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ ΜΑΡΙΑ, «**Οι στάσεις των μαθητών Ε' και ΣΤ' τάξης δημοτικού σχολείου απέναντι στα παιδιά με χρόνιες ασθένειες**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.59-76.

* Δημοτικό σχολείο * Χρόνιες ασθένειες * Στάση του μαθητή * Ενσωμάτωση * Κρήτη * Αποτέλεσμα έρευνας

- This study explores the attitudes of students towards children with chronic illnesses. A total of 628 students in the fifth and sixth grade from the primary schools of Crete participated in this study. For the collection of the beliefs of the children, a questionnaire was given by the researcher. The results from this study indicate that children's attitudes were positive towards children with chronic illnesses. Differences were observed between girls and boys. Girls were more positive than boys. Also the students of the sixth grade were more positive than students of fifth grade. However, we must notice that the positive attitudes are expressing the emotions of compassion towards the sick child and not a willingness to co-exist with these children.

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ ΜΑΡΙΑ, «**Το άσθμα στην παιδική ηλικία: επιπτώσεις στη σχολική ζωή του παιδιού**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.155-164.

* Δημοτικό σχολείο * Μαθητής * Άσθμα * Ρόλος δασκάλου * Οικογένεια * Αλληλενέργεια

ΝΤΑΓΙΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Αγωγή υγείας και αναλυτικό πρόγραμμα: η χρησιμότητα και η αναγκαιότητα των θρεπτικών συστατικών στη λειτουργία της θρέψης**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.87 (2003), σσ.15-16.

* Υγεία * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Διαθεματικότητα * Διατροφή * Δημιουργικές δραστηριότητες * Αξιολόγηση

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Θ., «**Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, η υγιεινή και η προστασία του χρήστη: μια συνολική παρουσίαση**», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.126-145.

* Ηλεκτρονικός υπολογιστής * Χρήση * Επίδραση * Σώμα ανθρώπινο – φροντίδα και υγιεινή * Ψυχική υγεία * Πρόβλημα, λύση του

ΠΑΝΤΙΔΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ, «**Ο μεταβαλλόμενος κόσμος μας και οι αλλαγές στην εκπαίδευση. Η περίπτωση της αγωγής υγείας**», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.24-41.

* Κοινωνία και σχολείο * Αλληλενέργεια * Στόχοι της εκπαίδευσης * Εκπαιδευτική καινοτομία * Υγεία * Νοημοσύνη * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α., «**Αγωγή υγείας: αρχές, στόχοι, μέθοδοι στο σχολείο, στην κοινωνία και η εισαγωγή της στην Ευέλικτη Ζώνη διαθεματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(452) (2003), σσ.264-270.

* Προστασία των παιδιών * Περιβάλλον * Υγεία * Ευέλικτη Ζώνη * Σχεδίαση * Δημιουργικές δραστηριότητες

8. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΜΠΑΛΤΑ ΣΟΦΙΑ, «**Νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση: νέος ρόλος με αυξημένη ευθύνη για το σύγχρονο εκπαιδευτικό**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.209-216.

* Εκπαίδευση * Νέες τεχνολογίες * Χρήση * Εκπαιδευτική πολιτική * Ρόλος του καθηγητή * Ερωτηματολόγιο * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΑΣΩΝΙΤΗΣ ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ, «Οι μικρές ιστορίες για μικρές ηλικίες τη δεκαετία του '50 στην Ελλάδα: οι 'Νηριδές'», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(450) (2003), σσ.187-190.

* Παιδική λογοτεχνία * Εθνικισμός * Αυταρχική εκπαίδευση * Διδακτικό βιβλίο * Διακρίσεις * Στερεότυπο

ΒΕΡΕΒΗ ΑΛΚΗΣΤΙΣ, «Η συμβολή των νέων τεχνολογιών στη σχολική εκπαίδευση», *Διαβάω*, τχ.428 (2002), σσ.110-113.

* Νέες τεχνολογίες * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Πληροφορική γνώση * Διανοητική ανάπτυξη * Κριτικό πνεύμα * Μαθητής

ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, ΣΑΜΑΡΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Μοντέλο αναπαράστασης γνώσης σε ένα προσαρμοστικό λογισμικό αξιολόγησης μαθητών», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2002), σσ.53-77.

* Εκπαιδευτικό λογισμικό * Αξιολόγηση * Αναπαράσταση * Γνώση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στο άρθρο αυτό παρουσιάζεται η σχεδίαση της αναπαράστασης της γνώσης ενός προσαρμοστικού λογισμικού αξιολόγησης μαθητών. Η σχετική έρευνα εντοπίζεται στη μελέτη των δυνατοτήτων προσαρμογής της στρατηγικής αξιολόγησης, μέσω της τεχνικής της διαδοχής των μονάδων γνώσης του προγράμματος της ύλης αξιολόγησης (curriculum sequencing). Η αναπαράσταση του γνωστικού χώρου της επίλυσης στοιχειωδών λεκτικών προβλημάτων πρόσθεσης και αφαίρεσης, στον οποίο αναφέρεται η μελέτη, βασίζεται στα διαφορετικά μοντέλα πράξεων που υπάρχουν, τις δυσκολίες επίλυσης προβλημάτων συγκεκριμένης σημασιολογικής δομής και μεγέθους αριθμών και στα σημασιολογικά πλαίσια στα οποία αναφέρονται τα προβλήματα ώστε να είναι σχετικά με τις εμπειρίες των μαθητών. (Περικοπή περίληψης)

ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΥ ΤΕΡΕΖΑ, ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, «Η ελληνική γλώσσα συναντά την πληροφορική. Προβληματισμοί και προτάσεις», *Φιλολογική*, τχ.80 (2002), σσ.73-76.

* Ελληνική γλώσσα * Πληροφορική * Αλληλενέργεια * Καινοτομία * Ενσωμάτωση * Διδακτική πρακτική

DUREL, FLORENT; WINNICKA, KAMILLA, «*Écriture créative en ligne: un roman par courriels*», *Contact*[†], τχ.19 (2002), σσ.24-28.

* Γαλλική γλώσσα * Γραπτή έκφραση * Εφαρμογές Πληροφορικής * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διαδίκτυο * Ρόλος του καθηγητή

ΕΜΒΑΛΩΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, «Η συμβολή της πληροφορικής τεχνολογίας στην κοινωνική – εκπαιδευτική έρευνα: μια πρόταση αξιοποίησης του ερωτηματολογίου ως εργαλείου 'κλειστών' ερευνητικών τεχνικών», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.7-22.

* Τεχνολογία της Πληροφορίας * Συλλογή δεδομένων * Τεχνική έρευνας * Τεχνική ερωτήσεων * Εκπαιδευτική έρευνα

- Dès le début des années '90 les ordinateurs renforcent continuellement leur participation à la procédure de collection, de traitement et d' analyse des données. La diminution du coût de l'investissement initial, le haut indicateur d' amortissement, la diffusion du savoir-faire, ont permis même aux chercheurs sociologiques de mettre en valeur leurs possibilités. Malgré le fait que la bibliographie relative nous permet de prétendre qu'on opère une couverture horizontale en ce qui concerne les procédures de

traitement et d'analyse des données empiriques à l'aide des ordinateurs, les références aux techniques de collection sont limitées. A cet article on opère une première proposition alternative de mise en valeur des technologies de l'information et des communications à la procédure de collection des données de recherche.

EULER, DIETER, (Μτφρ.: Σπύρος Σ. Καναβός), «**Περιοχές μάθησης με την χρήση πολυμέσων και τηλεπικοινωνίας. Ανάμεσα στη δυνατότητα και στην 'επικαιρότητα': μια ανάλυση από οικονομική – παιδαγωγική σκοπιά**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.123-135.

* Νέες τεχνολογίες * Τηλεπικοινωνίες * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Μαθησιακή διαδικασία * Επιστήμες της Αγωγής

ΘΕΡΙΑΝΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Εκπαιδευτική τεχνολογία: προσδοκίες, ρητορική και πραγματικότητα**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.20-25.

* Πληροφορική γνώση * Ανάγκη κατάρτισης * Πρόσβαση στην απασχόληση * Ποιότητα εκπαίδευσης * Εκπαιδευτική τηλεόραση * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Διδακτική χρήση του υπολογιστή

ΘΕΡΙΑΝΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «**Η τεχνολογία της πληροφορικής στην εκπαίδευση**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.229-232.

* Σχολείο * Πληροφορική * Θεωρία * Κριτική

ΘΩΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Πληροφορική και ειδική αγωγή: αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού πολυμέσων - υπερμέσων**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.56-61.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Ειδική Αγωγή * Τεχνολογία της Πληροφορίας * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Αξιολόγηση * Διδακτικά βοηθήματα

ΚΑΡΑΓΩΡΓΗ ΓΙΑΣΕΜΙΝΑ, «**Κριτήρια αξιολόγησης διαδικτυακών περιοχών: πυξίδα πλοήγησης για εκπαιδευτικούς**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.145-150.

* Διαδίκτυο * Πληροφορίες * Αξιολόγηση * Κριτήριο αξιολόγησης * Διδακτική χρήση του υπολογιστή

ΚΑΣΙΜΑΤΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, ΚΑΛΛΙΓΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «**Εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική πρακτική. Νέες τεχνολογίες και εκπαιδευτικό**», *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.29-45.

* Διδασκαλία * Νέες τεχνολογίες * Εκπαιδευτική καινοτομία * Εκπαιδευτική ανάγκη * Επιμόρφωση * Εκπαίδευση καθηγητών * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η εργασία αυτή έχει ως στόχο να καταγράψει, να αναλύσει και να διερευνήσει απόψεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών σχετικά με τη χρήση των νέων τεχνολογιών στη μαθησιακή διαδικασία. Τα ευρήματά της αποδεικνύουν ότι οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση απέναντι στη χρήση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η βασική τους εκπαίδευση δεν επαρκεί για την προσαρμογή του εκπαιδευτικού τους ρόλου στις σύγχρονες κοινωνικές και παιδαγωγικές απαιτήσεις. Τέλος, φαίνεται να συνδέεται η ηλικία των εκπαιδευτικών με τη στάση την οποία έχουν διαμορφώσει ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

ΚΑΣΚΑΝΤΑΜΗ ΜΑΡΙΑ, «**Το διαδίκτυο στο μάθημα της ιστορίας: γιατί; πότε; πώς; (με 1 διδακτική πρόταση)**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.217-227.

* Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Ιστορία * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διαδίκτυο * Συμμετοχή σε ομάδα * Συνεργασία * Ρόλος του καθηγητή * Διδακτική πρακτική

ΚΑΤΣΗΣ ΑΘ., ΜΑΤΖΑΚΟΣ Π., ΠΟΖΙΟΣ Ι., **«Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση»**, *Διοικητική Ενήμερωση*, τχ.25 (2003), σσ.63-73.

* Εκπαίδευση – Ελλάδα * Νέες τεχνολογίες * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Εφαρμογές Πληροφορικής * Στατιστική ανάλυση * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΥΝΗΓΟΣ ΧΡΟΝΗΣ, **«Εκπαίδευση από απόσταση: ενίσχυση παρωχημένων αντιλήψεων διδασκαλίας και μάθησης»**, *Διαβάω*, τχ.428 (2002), σσ.119-122.

* Νέες τεχνολογίες * Σπουδές από απόσταση * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διδακτική * Μάθηση * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΚΩΣΤΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, **«Νέες κατευθύνσεις για τη μάθηση και τη διδασκαλία στην Κοινωνία της Πληροφορίας»**, *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.28 (2002), σσ.16-19.

* Νέες τεχνολογίες * Κοινωνία της Πληροφορίας * Μάθηση * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Βιβλιοθήκη * Δεξιότητες πληροφόρησης

ΛΑΖΑΡΙΝΗΣ ΦΩΤΗΣ, **«Ατομικές υποτροφίες κατάρτισης Comenius 2.2 (Εμπειρίες από τη συμμετοχή στο σεμινάριο: 'Εφαρμογή της Πληροφορικής στην εκπαιδευτική διαδικασία')»**, *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.65 (2003), σσ.34-37.

* Υποτροφία * Τύπος κατάρτισης * Καθηγητής * Νέες τεχνολογίες * Πληροφορική * Ευρωπαϊκή Ένωση

McDOYGALL, DOUGLAS, (Μτφρ.: Άλκησις Βερέβη), **«Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση των νέων τεχνολογιών: η περίπτωση της Ελλάδας και του Καναδά»**, *Διαβάω*, τχ.428 (2002), σσ.123-128.

* Νέες τεχνολογίες * Πληροφορική * Επιμόρφωση * Ελλάδα * Καναδάς * Συγκριτική εκπαίδευση

ΜΑΪΣΤΡΕΛΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΣ, **«Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία της ιστορίας»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.189-196.

* Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ. * Ιστορία * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Μέθοδος διδασκαλίας * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Διδακτική πρακτική

ΜΑΛΕΤΣΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Κριτική θεώρηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας στην κοινωνία και την εκπαίδευση»**, *Αντιπετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.63-64 (2002-2003), σσ.118-121.

* Νέες τεχνολογίες * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διαδίκτυο * Μαθητής * Αλλοτρίωση

ΜΑΛΕΤΣΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Οι νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας στην εκπαίδευση των αναπήρων. Διαπιστώσεις και προτάσεις από την πρακτική εφαρμογή τους»**, *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.62-66.

* Τεχνολογία της Πληροφορίας * Εκπαίδευση μειονεκτούντων * Κινητικά μειονεκτών * Πρόγραμμα * Κοζάνη

ΜΑΡΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, **«Οι νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των σχολικών βιβλιοθηκών. Το παράδειγμα των θρησκευτικών και των ξένων γλωσσών»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.174-188.

* Εκπαίδευση * Σχολείο * Βιβλιοθήκη * Διαδίκτυο * Πολυμέσα * Εκπαιδευτική πολιτική

ΜΙΚΡΟΠΟΥΛΟΣ Τ.Α., «Φυσική στον υπολογιστή», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.11 (2003), σσ.70-73.

* Φυσική * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Διαδίκτυο * Νέες τεχνολογίες * Διδακτική χρήση του υπολογιστή

ΜΟΥΖΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «Τα συστήματα τηλεδιάσκεψης και η αξιοποίησή τους στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση – Εμπειρίες από εφαρμογές στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2003), σσ.69-83.

* Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Σπουδές από απόσταση * Τηλεδιάσκεψη * Τηλεοπτική διδασκαλία * Αποτέλεσμα έρευνας

- Οι νέες τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών με τη συνεχή εξέλιξή τους παρέχουν πολλαπλές δυνατότητες για την υποστήριξη σπουδαστών που παρακολουθούν προγράμματα από απόσταση. Ιδιαίτερα, τα συστήματα τηλεδιάσκεψης με εικόνα και ήχο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία περιβαλλόντων διδασκαλίας τα οποία επιτρέπουν την άμεση επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων και υποστηρίζουν σημαντικές πτυχές της διδακτικής διαδικασίας όπως είναι ο διάλογος, η συνεργασία, η ομαδική εργασία κ.λπ. Η παρούσα εργασία αναφέρεται σε μια εμπειρική μελέτη σχετικά με την αξιοποίηση της τηλεδιάσκεψης στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας βασίστηκε στις παιδαγωγικές και τεχνολογικές παραμέτρους που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των συστημάτων τηλεκπαίδευσης. (Περικοπή περίληψης)

ΜΥΡΟΓΙΑΝΝΗ-ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗ ΕΛΣΑ, «Μουσεία, σχολείο, διαδίκτυο», *Φιλολόγος*, τχ.110 (Χειμώνας 2002-2003), σσ.588-602.

* Μουσειολογία * Κοινωνία * Σχολείο * Διαδίκτυο * Αλληλενέργεια * Καινοτομία

ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, «Το εργαστήρι ενός ζωγράφου: μια βόλτα στο χωροχρόνο με λίγα κλικ», *Φιλολόγος*, τχ.111 (2003), σσ.112-119.

* Σχολικό βιβλίο * Νεοελληνική γλώσσα * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Μάθηση με ανακάλυψη * Διαθεματικότητα * Διδακτική πρακτική

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, «Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Η χρήση τους στο σπίτι και οι επιπτώσεις στο σχολείο», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.40-49.

* Κοινωνία της Πληροφορίας * Σχολείο * Οικογενειακό περιβάλλον * Αλληλενέργεια * Στόχοι της εκπαίδευσης * Στρατηγική της μάθησης

ΠΑΛΛΑΔΑ ΑΝΝΑΜΠΕΛΛΑ, «Πρακτική αξιολόγηση έντυπου εκπαιδευτικού υλικού προγράμματος ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.243-268.

* Σπουδές από απόσταση * Ανοικτή εκπαίδευση * Διδακτικά βοηθήματα * Υλικό αναφοράς * Αξιολόγηση

- Στην παρούσα εργασία προτείνεται και παρουσιάζεται ένα υπόδειγμα – βάση πρακτικής αξιολόγησης έντυπου εκπαιδευτικού υλικού ενός Προγράμματος Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΑεΑΕ), το οποίο να μπορεί να χρησιμοποιείται (κατά μέρη, ή στο σύνολό του), σε οποιοδήποτε στάδιο ανάπτυξης, χρήσης ή βελτίωσης / εξέλιξης του υλικού. Σκοπός της δημιουργίας και χρήσης αυτού του υποδείγματος είναι: η διασφάλιση της ποιότητας του προαναφερθέντος υλικού, η διαρκής βελτιστοποίησή του, η διευκόλυνση του έργου των συντελεστών του Προγράμματος (Συγγραφέα, Κριτικού Αναγνώστη, Ακαδημαϊκού Υπεύθυνου κ.λπ.) και η ατομική βελτίωσή τους, καθώς και η επιτυχία του φορέα. Στο εισαγωγικό μέρος της εργασίας αναφέρονται, συνοπτικά, ο φιλοσοφικός πυρήνας και τα κύρια χαρακτηριστικά της ΑεΑΕ και τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της αξιολόγησης του

έντυπου εκπαιδευτικού υλικού ενός Προγράμματος ΑεΑΕ. Ακολούθως, παρουσιάζονται τα κύρια στοιχεία που αποτελούν/επηρεάζουν αυτή την αξιολόγηση: το θεωρητικό πλαίσιο, ο σκοπός και οι αντικειμενικοί στόχοι της. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΠΙΕΡΡΑΚΕΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΠΙΝΤΕΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, **«Εκπαιδευτικές ηλεκτρονικές τοποθεσίες πληροφοριών. Άξονες και κριτήρια αξιολόγησης»**, *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.75-87.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Σπουδές από απόσταση * Ανοικτό Πανεπιστήμιο * Ιστότοπος – εκπαιδευτικός * Εκπαιδευτικό υλικό * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

- (...) Στη μελέτη αυτή γίνεται προσπάθεια να διαμορφωθούν άξονες και κριτήρια αξιολόγησης των εκπαιδευτικών ηλεκτρονικών τοποθεσιών πληροφοριών, αρχικά συνθέτοντας τα αποτελέσματα αρκετών ερευνών (από διαφορετικούς χώρους) και ακολούθως παραθέτοντας άξονες και κριτήρια που σχετίζονται με τις ιδιαιτερότητες του εκπαιδευτικού υλικού και συστήματος υποστήριξης – διαχείρισης. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ ΒΕΝΕΤΤΑ, **«Τεχνολογίες πληροφορίας – επικοινωνίας και εκπαίδευση κωφών μαθητών»**, *Επισήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.39-50.

* Εκπαίδευση των κωφών * Τεχνολογία * Πληροφορική * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Νοηματική γλώσσα * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Ειδική αγωγή

- The purpose of this study is to analyze the contribution of information and communication technologies in the education of Deaf students. This contribution today, is mainly focused, in the creation of training powerful software, that is to say multimedia software. This software should be designed carefully, based on concrete principles and taken into consideration the needs, weaknesses and abilities of the users. It is pointed out that the involvement of users throughout the process of planning and development is of vital importance for the function, the appropriateness and the effectiveness of the product. Finally, the planning of applications for deaf education is analyzed and the basic elements that concern the evaluation of educational software are presented.

ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, **«Εκπαιδευτικά έμπειρα συστήματα. Εργαλεία – δάσκαλοι – μαθητές»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.13-28.

* Τεχνητή νοημοσύνη * Θεωρία * Σχολείο * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Δάσκαλος * Μαθητής * Καινοτομία * Μάθηση με ανακάλυψη

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, **«Καταγράφοντας τη σχέση των εκπαιδευτικών με τη νέα τεχνολογία»**, *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.7-27.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτικό προσωπικό * Πληροφορική * Επίπεδο γνώσεων * Ερωτηματολόγιο * Αποτέλεσμα έρευνας

- In the European Meeting in Lisbon, the Green Bible with the priorities of Europe was presented. According to the Green Bible, it is very important to integrate educational technology within the procedure of learning. There had been a research through a questionnaire concerning 386 teachers of 38 primary schools in Thessaloniki. The aim of this effort has been to record skills that, our teachers have very low performance on basic skills concerning simple software packets (word processor, spreadsheets, data bases) and absence of basic skills on the use of Information and Communication Technology (Internet, Multimedia). These results indicate the urgency of realization of all teachers' training on the above mentioned areas. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΠΑΚΑΝΑΚΗΣ ΠΑΡΗΣ, «**Η ένταξη του ηλεκτρονικού υπολογιστή στο δημοτικό σχολείο**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.1(448) (2003), σσ.53-58.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Τεχνολογία Εκπαιδευτικών Μέσων * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Έρευνα * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Εκπαιδευτική καθοδήγηση

ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Φ., «**Διδακτική προσέγγιση της φυσικής με τη χρήση νέων τεχνολογιών: από τη θεωρία στην πράξη**», *Διαβάω*, τχ.428 (2002), σσ.114-118.

* Φυσική * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Κριτικό πνεύμα * Διαδικασία μάθησης * Εργαστηριακή εργασία

ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΑ, ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «**Πώς χρησιμοποιούν το διαδίκτυο τα παιδιά και τι αναπαραστάσεις σχηματίζουν με αυτό; (Μια πιλοτική έρευνα σε παιδιά ηλικίας 10 έως 14 ετών)**», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.34 (2002), σσ.83-111.

* Διαδίκτυο * Χρήστης * Παιδί * Στάση * Αποτέλεσμα έρευνας * Παιγνίδι

- Στη σημερινή Εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας, ένας από τους στόχους της εκπαίδευσης στην Πληροφορική είναι να εφοδιάσει τα παιδιά με βασικές γνώσεις και δεξιότητες χρήσης του Διαδικτύου. Σύμφωνα με την εποικοδομητική αντίληψη για τη μάθηση, προκειμένου να σχεδιαστούν κατάλληλες διδασκαλίες, είναι αναγκαίο να διερευνηθεί προηγουμένως το πώς τα παιδιά χρησιμοποιούν και αντιλαμβάνονται το Διαδίκτυο. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η μελέτη των χρήσεων του Διαδικτύου από μαθητές και μαθήτριες, καθώς και των αναπαραστάσεών τους σε σχέση με αυτό. Επτά παιδιά 10-14 ετών έλαβαν μέρος σε δύο δομημένες συνεντεύξεις. Από την επεξεργασία των δεδομένων προέκυψε ότι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο κυρίως ως παιγνίδι εκτός σχολείου. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Γ., «**Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής στην εκπαίδευση**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.85 (2002), σσ.5-6.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Εκπαίδευση * Πληροφορία * Μάθηση * Συνεργασία

ΠΟΛΚΑΣ ΛΑΜΠΡΟΣ, «**Υπολογιστές και αρχαιογνωσία: το παράδειγμα του 'Περσέα'**», *Ο Πολίτης*, τχ.100 (2002), σσ.31-38.

* Εκπαιδευτικό λογισμικό * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Κλασική Φιλολογία * Έλληνες, αρχαίοι * Βάσεις δεδομένων

ΠΟΥΛΙΑΝΟΣ ΝΙΚΟΣ Α., «**Η αρχαιολογική φωτογραφία με τη χρήση της νέας τεχνολογίας**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.64-67.

* Φωτογραφικές μηχανές * Φωτογραφία * Τεχνολογική αλλαγή * Χρήση * Επιστήμη * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, «**Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και επικοινωνίας στην ελληνική εκπαίδευση. Αναδρομή και προοπτικές**», *Διαβάω*, τχ.428 (2002), σσ.106-109.

* Νέες τεχνολογίες * Εκπαιδευτική πολιτική * Ηλεκτρονικός εξοπλισμός * Πρόγραμμα σπουδών * Πληροφορική γνώση * Επιμόρφωση

ΣΕΝΤΕΛΕ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΠΑΓΓΕ ΤΖΕΝΗ, «**Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής ως εκπαιδευτικό εργαλείο στις στρατηγικές μάθησης και μελέτης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.117-121.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Στρατηγική μάθησης * Εξατομίκευση * Αυτοπεποίθηση * Κοινωνικοποίηση * Νέες τεχνολογίες * Εκπαίδευση καθηγητών

ΣΤΑΧΤΕΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «**Ο υπολογιστής ως εργαλείο βέλτιστης διαχείρισης του εκπαιδευτικού έργου**», *Διοικητική Ενημέρωση*, τχ.23 (2002), σσ.35-47.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Νέες τεχνολογίες * Καθηγητής * Επιμόρφωση * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Μάθηση * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΤΖΙΜΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, [κ.ά.], «**Αμβρακία: ένα εκπαιδευτικό υλικό υπερμέσων για τη διαθεματική προσέγγιση της γεωγραφίας**», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.84-99.

* Γεωγραφία * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Λογισμικό * Διαθεματικότητα * Δομτική προσέγγιση * Συνεργασία

ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ ΜΑΡΚΟΣ, ΣΤΑΧΤΕΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «**Η πληροφορική στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον που υπαγορεύει η κοινωνία της πληροφορίας**», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.33 (2002), σσ.133-154.

* Κοινωνία της Πληροφορίας * Κοινωνική αλλαγή * Ελλάδα * Σύστημα εκπαίδευσης * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Εκπαιδευτική καινοτομία

- Η εξέλιξη της πληροφορικής διεθνώς δημιούργησε αντίστοιχες ανάγκες για εκπαίδευση σε αυτήν, καθώς και για την χρήση της όπως και σε άλλους τομείς στον τομέα της εκπαίδευσης. Η εξέλιξη της που θα είναι δραματική κατά τα προσεχή έτη ωθεί και την εκπαιδευτική τεχνολογία να ακολουθήσει παρόμοιο δρόμο. Η παρούσα εργασία διερευνά την εισαγωγή της πληροφορικής ως μέσου ενίσχυσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η οποία παράλληλα θα μειώσει το έλλειμμα διείσδυσης της πληροφορικής στην κοινωνία και θα βοηθήσει την ενεργό συμμετοχή του σημερινού μαθητή και αυριανού πολίτη στην κοινωνία της πληροφορίας. Επίσης υπογραμμίζει την αναμενόμενη αλματώδη ανάπτυξη του πεδίου αυτού τα προσεχή έτη.

WEGNER, B; VLAMOS, P., «**Κριτική αποτίμηση της μαθηματικής βάσης δεδομένων Zentralblatt Math**», *Μαθηματική Επιθεώρηση*, τχ.56 (2001), σσ.85-88.

* Μαθηματικά * Τράπεζα δεδομένων * Διαδίκτυο * Βιβλιογραφία

- Μια κριτική αποτίμηση των προσφερόμενων υπηρεσιών της βάσης μαθηματικών δεδομένων Zentralblatt MATH αναπτύσσεται στην εργασία αυτή με παράλληλη αναφορά στην περιγραφή της βάσης και σύγκρισή της με τη βάση MathSciNet.

ΧΡΟΝΑΚΗ ANNA, «**Ο υπολογιστής: ένας χώρος ψυχαγωγίας και μάθησης για τις μικρές ηλικίες**», *Γέφυρες*, τχ.2 (2002), σσ.66-71.

* Νηπιαγωγείο * Δημοτικό * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Θεωρία * Διδακτική πρακτική * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Κ., «**Ο 'κόσμος' των υπολογιστών στη σύγχρονη εκπαίδευση: τί, πότε, σε ποιο τεύχος δημοσιεύθηκε...**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.137-140.

* Πληροφορική * Εκπαίδευση * Ελλάδα * Βιβλιογραφία

9. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΑΓΙΑΚΛΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «**Αξιολόγηση: ελεγκτική διαδικασία ή ουσιαστική λειτουργία;**», *Aspects*, τχ.72 (2003), σσ.41-43.

* Ταξινόμια στόχων * Υπουργείο Παιδείας * Σχέδιο (πρόταση) μεταρρύθμισης * Εκπαιδευτικός * Πρόγραμμα σπουδών

ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, «**Τάσεις και προσεγγίσεις για την αξιολόγηση στην εκπαίδευση**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.30 (2003), σσ.20-22.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Κριτήριο αξιολόγησης * Νεοφιλελευθερισμός * Ποιότητα εκπαίδευσης * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Παιδαγωγικές τάσεις

ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: μια πρόταση**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.190-193.

* Εκπαίδευση * Σχολικό περιβάλλον * Αξιολόγηση * Εκπαιδευτική ανάγκη * Κριτική * Πρόβλημα, λύση του

ASPECTS (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση – Στόχοι και περιεχόμενο**», *Aspects*, τχ.71 (2002), σσ.11-42.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Κριτήριο αξιολόγησης * Επίτευξη * Αρχική αξιολόγηση * Συντρέχουσα αξιολόγηση * Τελική αξιολόγηση * Διδακτικό βιβλίο * Σχολείο * Αυτοαξιολόγηση * Ξένες γλώσσες * Πρόγραμμα σπουδών * Ποιότητα εκπαίδευσης * Συνδικαλισμός * Ευρωπαϊκή διάσταση

ASPECTS (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: Πιστοποίηση γλωσσομάθειας και δημόσια εκπαίδευση**», *Aspects*, τχ.73 (2003), σσ.11-36.

* Ξένες γλώσσες * Τεστ με αναφορά σε επίπεδα * Στόχος διδασκαλίας * Διδασκαλία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Πολυπολιτισμικότητα

ΑΣΠΡΙΔΗΣ Γ., «**Η αναγκαιότητα για την καθιέρωση ενός ιδεατού συστήματος αξιολόγησης στη δημόσια διοίκηση**», *Διοικητική Ενημέρωση*, τχ.23 (2002), σσ.48-59.

* Δημόσια Διοίκηση * Υπάλληλοι, αξιολόγηση των * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Σχέδιο μεταρρύθμισης * Παραγωγικότητα * Αξιοκρατία

ΒΕΡΕΒΗ ΑΛΚΗΣΤΙΣ, «**Η συμβολή του εκπαιδευτικού στην αξιολόγηση και βελτίωση του εκπαιδευτικού του έργου**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.30 (2003), σσ.23-25.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Ρόλος του καθηγητή * Αύξηση επίδοσης * Βελτίωση * Αξιολογητής * Μοντέλο αξιολόγησης

ΠΑΛΛΟΥΡΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Φάκελος επιτευγμάτων: η άλλη διάσταση της αξιολόγησης του μαθητή**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.122-124.

* Φάκελος επιτευγμάτων * Μαθητής * Αυτοαξιολόγηση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Μέθοδος project * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «**Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών**», *Aspects*, τχ.72 (2003), σσ.29-40.

* Αξιολόγηση με αναφορά σε επίπεδα * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήρια * Αξιολόγηση εκπαιδευτικού
* Σχολικός σύμβουλος * Αυτοαξιολόγηση * Έλεγχος επίδοσης

ΔΕΛΗΜΠΟΥΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, **«Η αυθεντία στη σύγχρονη παιδαγωγική και η αμφισβήτησή της»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.2(449) (2003), σσ.80-84.

* Εκπαίδευση * Πρότυπο * Σύγκρουση * Δημοκρατία * Συμμετοχή * Ανάπτυξη παιδιού

ZABITZANOY ΤΑΣΟΥΛΑ, **«Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και ο ρόλος του διευθυντή»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(443) (2002), σσ.309-314.

* Διοίκηση της εκπαίδευσης * Εκπαιδευτική έρευνα * Μέθοδος έρευνας * Ποιοτική ανάλυση * Αποτέλεσμα έρευνας * Αξιολόγηση

ΖΜΠΑΪΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, HALLAM SUSAN, **«Βαθμολόγηση στο δημοτικό σχολείο: προς τη δημιουργία ενός μοντέλου των παραγόντων και των πρακτικών που την επηρεάζουν»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.35-47.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Βαθμολόγηση * Κριτήριο αξιολόγησης * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Σχέση σχολείου-κοινότητας * Αποτέλεσμα έρευνας

ΖΟΥΓΑΝΕΛΗ ΚΑΙΤΗ, **«Εσωτερική αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα»**, *Aspects*, τχ.71 (2002), σσ.22-27.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Μελέτη περίπτωσης * Αρχική αξιολόγηση * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Στάση του μαθητή

GANTIDOU, EVANGELIA, **«Four generations of evaluation»**, *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.37-39.

* Ιστορία της Εκπαίδευσης * Μοντέλο αξιολόγησης * Σύγχρονη έρευνα

ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ ΧΑΡΗΣ, **«Σκέψεις και προτάσεις για την υποστήριξη της αξιολόγησης στην εκπαίδευση»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.250-257.

* Σχολείο * Αξιολόγηση * Καθηγητής * Διευθυντής * Σχολικό περιβάλλον * Πρόβλημα, λύση του

ΚΟΥΤΟΥΖΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ, **«Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: εξηγήσεις και παρεξηγήσεις»**, *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.30 (2003), σσ.28-29.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Διοίκηση της εκπαίδευσης * Μοντέλο αξιολόγησης

ΚΥΡΙΑΖΗ ΟΥΡΑΝΙΑ, **«Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο του νέου νόμου 2986/2002»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.23-30.

* Στόχοι της εκπαίδευσης * Ποιότητα εκπαίδευσης * Εκπαιδευτική νομοθεσία * Εκπαιδευτική πολιτική * Κριτήριο αξιολόγησης

ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, **«Οι αντιλήψεις των Κύπριων εκπαιδευτικών για τα κριτήρια αξιολόγησής τους όπως αυτά προκύπτουν από την έρευνα για τον αποτελεσματικό εκπαιδευτικό»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.31-46.

* Κύπρος * Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Κριτήριο αξιολόγησης * Συμπεριφορά του καθηγητή * Αποτέλεσμα έρευνας

- This paper presents findings of an investigation into teachers' perceptions of criteria for teacher evaluation emerged from the models of teacher effectiveness research. Questionnaires were administered to a stratified sample of Cypriot teachers (n=355). There were three main findings. First, using the cluster analysis, it was possible to group the criteria in six categories which were similar to the models of teacher effectiveness research. Second, Cypriot teachers considered the criteria emerged from the working process model as the most appropriate for both formative and summative purposes of teacher evaluation. Criteria emerged from the school constituencies satisfaction model and the accountability model were seen as the least appropriate. Third, it was shown that the appropriateness of criteria for teacher evaluation could not be judged unless it is clear whether the criteria are used for formative or summative purposes. Implications of findings for the development of policy on teacher evaluation are discussed.

ΚΩΣΤΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «Αξιολόγηση στο διαδίκτυο με ειδική αναφορά στην εκπαίδευση», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.30 (2003), σσ.46-48.

* Διαδίκτυο * Βιβλιογραφία * Τράπεζα δεδομένων * Δίκτυο πληροφόρησης * Υλικό αναφοράς

ΜΑΚΡΙΔΟΥ-ΜΠΟΥΣΙΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Οικονομικά σταθμισμένα τεστ σε προπανεπιστημιακό επίπεδο. Μερικά σχόλια για το Τεστ των Βασικών Οικονομικών Γνώσεων (Test of Economic Literacy [T.E.L.])», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.56-61.

* Οικονομία – Σπουδή και διδασκαλία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Τεστ πολλαπλής εκλογής * Μέτρηση επίδοσης * Στατιστικά δεδομένα

ΜΑΡΤΙΝΟΥ ANNA, «Παράμετρος αξιολόγησης στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα», *Aspects*, τχ.71 (2002), σσ.32-34.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Σύστημα εκπαίδευσης * Μοντέλο αξιολόγησης * Συγκριτική εκπαίδευση

ΜΠΑΡΑΛΟΣ Γ., ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Κ., «Μια διερεύνηση των αντιλήψεων καθηγητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την αξιολόγηση και τους φορείς της», *Ευκλείδης Γ'*, τχ.57 (2002), σσ.43-47.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Συμπεριφορά του καθηγητή * Μοντέλο αξιολόγησης * Στατιστικά δεδομένα * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η εργασία αυτή αφορά στην παρουσίαση μιας έρευνας με την οποία διερευνήθηκαν οι αντιλήψεις και οι στάσεις καθηγητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με την αναγκαιότητα της αξιολόγησής τους, το βαθμό της σπουδαιότητας και την τρέχουσα κατάσταση της συνεργασίας τους με φορείς της αξιολόγησης, καθώς και την πρόθεσή τους για ενδεχόμενη ατομική τους αξιολόγηση από βασικούς της φορείς. Τα αποτελέσματα αμφισβητούν την μάλλον κοινή πεποίθηση ότι οι καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν επιθυμούν οποιαδήποτε αξιολόγηση και υποστηρίζουν ότι οι καθηγητές αναγνωρίζουν ως σημαντικούς φορείς αξιολόγησης, τον σχολικό σύμβουλο, τον διευθυντή του σχολείου και το σύλλογο των καθηγητών.

ΜΠΟΜΠΕΤΣΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Σ., ΣΤΕΦΑΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Δ., «Η αξιολόγηση στο εργαστήριο των Φυσικών Επιστημών», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.11 (2003), σσ.63-69.

* Φυσικές Επιστήμες * Εργαστηριακή εργασία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Αυτοαξιολόγηση * Μέθοδος διδασκαλίας

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Κ., «**Η αξιολόγηση είναι εκπαιδευτικό πρόβλημα;**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.125-142.

* Ευρωπαϊκή Κοινότητα * Εκπαιδευτική πολιτική * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Ποιότητα εκπαίδευσης * Εκπαίδευση και κοινωνία

ΠΑΓΚΑΚΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, «**Αξιολόγηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ-ΤΕΙ)**», *Δημόσιος Τομέας*, τχ.195 (2003), σσ.26-28.

* Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Κριτήριο αξιολόγησης * Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Εκπαιδευτική πολιτική * Εκπαιδευτική νομοθεσία

ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ-ΛΥΤΡΑ ΣΟΦΙΑ, «**Εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των μαθητών**», *Aspects*, τχ.71 (2002), σσ.28-31.

* Ξένες γλώσσες * Αρχική αξιολόγηση * Συντρέχουσα αξιολόγηση * Τελική αξιολόγηση * Αυτοαξιολόγηση * Συνεχής αξιολόγηση * Ατομικός φάκελος * Αξιολογητής

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Πρόταση για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**», *Εκπαιδευτικοί Προβληματισμοί*, τχ.10 (2003), σσ.43-47.

* Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Σχολικό περιβάλλον * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Αυτοαξιολόγηση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗΣ, ΚΟΤΖΑΚΙΟΖΗ ΕΛΕΝΗ, «**Η αναγκαιότητα της εσωτερικής αξιολόγησης για την αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.9(447) (2002), σσ.498-502.

* Σχολική ζωή * Οργανόγραμμα * Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Αυτοαξιολόγηση * Συνεχής αξιολόγηση * Διαδίκτυο

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου και συναίνεση**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.28 (2002), σσ.38-39.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Έρευνα * Προσωπικότητα * Αυτοσεβασμός * Επιμόρφωση

ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΤΟΜΣΟΝ ΙΝΓΚΡΙΝΤ, «**Σκέψεις για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών**», *Aspects*, τχ.70 (2002), σσ.16-20.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Διδακτική * Ατομικός φάκελος

ΣΙΑΡΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Όρος επιτυχίας του εκπαιδευτικού συστήματος**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.175-183.

* Σχολείο * Αξιολόγηση * Δάσκαλος * Μαθητής * Περιβάλλον * Αλληλενέργεια * Πρόβλημα, λύση του

ΧΑΝΙΩΤΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ Ι., ΚΑΨΑΛΗΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ, «**Αξιολόγηση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.27-36.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Επαγγελματική ανέλιξη * Κριτήριο αξιολόγησης * Αυτοαξιολόγηση * Επάγγελμα του καθηγητή

• The starting point of working is the conclusion that the teacher's evaluation constitutes a pressing need, a necessary procedure that through the feedback operation can help in the professional development

and the teaching improvement. The specific evaluation form introducing here depends on a) the formulating of specific criteria, b) the boundary of relation between graduator and the graduated person c) clarification of the purpose of assessment and d) the way of evaluation of result. By the reason of analysis of the above dimensions, the substantial participation of teacher in his own evaluation, the improvement of self-assessment ability and the co-operative formation improving of a professional plan, separately for every teacher that is estimated mainly in his personal needs and secondary in the system's objective needs, are suggested. Finally, by the reason of the above description and analysis of terms and conditions, the basic principles are expressed would might administer the evaluation, viewing the educator's professional improvement. (Summary abridged)

ΧΑΡΙΤΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Η αξιολόγηση των καθηγητών Αγγλικής στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση**», *Aspects*, τχ.71 (2002), σσ.18-21.

* Αξιολόγηση εκπαιδευτικού * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Ξένες γλώσσες * Εκπαιδευτική πολιτική * Ρόλος του καθηγητή

10. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

ΑΒΕΝΤΙΣΙΑΝ-ΠΑΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ ANNA, ΚΟΥΜΠΙΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Λ., ΓΙΑΒΡΙΜΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Γνώσεις και στάσεις δασκάλων για τη διαταραχή ανάγνωσης και σύνδρομο επαγγελματικής εξουθένωσης**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.29-51.

* Συμπεριφορά του καθηγητή * Άγχος * Επαγγελματική εξουθένωση * Δυσλεξία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Οι γνώσεις και οι στάσεις που υιοθετούν οι δάσκαλοι για την Διαταραχή Ανάγνωσης καθώς και το σύνδρομο επαγγελματικής εξουθένωσης (burnout) εξετάστηκαν σε ένα δείγμα 411 εκπαιδευτικών που εργάζονται σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του ευρύτερου λεκανοπεδίου της Αττικής. Βασικές διαφορικές ομάδες για το δείγμα μας αποτέλεσαν, το φύλο των δασκάλων, οι βασικές τους σπουδές, η οικογενειακή τους κατάσταση (έγγαμος – άγαμος), η τάξη στην οποία ασκούν το διδακτικό τους έργο και η συμμετοχή τους σε επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με τη Διαταραχή Ανάγνωσης. Η συναφειακή προσέγγιση των δεδομένων της έρευνας αποκάλυψε την ισχυρή σχέση που υπάρχει ανάμεσα στις στάσεις και απόψεις που υιοθετούν οι δάσκαλοι για την διαταραχή ανάγνωσης και στις βασικές διαστάσεις του συνδρόμου της επαγγελματικής εξουθένωσης. (Περικοπή περίληψης)

ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΖΕΜΠΥΛΑΣ ΜΙΧΑΛΙΝΟΣ, «**Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Κύπρο: αποδόμηση κάποιων παραδοσιακών αντιλήψεων**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.107-112.

* Κύπρος * Επιμόρφωση * Ηλεκτρονικός υπολογιστής * Εκπαιδευτική πολιτική * Αύξηση επίδοσης * Ποιότητα διδασκαλίας

ΒΑΛΚΑΝΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ, «**Προβλήματα διά βίου εκπαίδευσης εκπαιδευτικών. Η εκπαίδευση στην ανάπτυξη**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.129-138.

* Εκπαίδευση * Παράδοση * Εκπαιδευτική καινοτομία * Αρχές της Εκπαίδευσης * Παγκοσμιοποίηση * Διά βίου εκπαίδευση

CAILLOT, MICHEL, ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «Εφαρμογές Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση: μελέτη των κοινωνικών αναπαραστάσεων Γάλλων εκπαιδευτικών Φυσικών Επιστημών», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2003), σσ.47-68.

* Νέες τεχνολογίες * Ρόλος του καθηγητή * Φυσικές Επιστήμες * Γαλλία * Αναπαράσταση * Κοινωνική συμπεριφορά

- Στο παρόν άρθρο προσπαθούμε να μελετήσουμε τις κοινωνικές αναπαραστάσεις και το νέο ρόλο που αναπτύσσουν καθηγητές των φυσικών επιστημών στη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην σχολική πράξη. Βασισμένη σε συνεντεύξεις με Γάλλους καθηγητές, η έρευνα αυτή προσπαθεί να προσδιορίσει το νέο ρόλο τους μέσα από τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Η μετωπική μορφή διδασκαλίας τείνει να εξαφανιστεί και οι καθηγητές φυσικής αμφισβητούν τον παραδοσιακό ρόλο τους ως μοναδική πηγή γνώσης. Για τους περισσότερους καθηγητές του δείγματος οι Τ.Π.Ε. αποτελούν ένα εργαλείο έρευνας καθώς και ένα σημαντικό παιδαγωγικό μέσο για την εξήγηση βασικών εννοιών της φυσικής. Η ύπαρξή τους δείχνει να αλλάζει το ρόλο των εκπαιδευτικών και τη δυνατότητα της τάξης. (Περικοπή περίληψης)

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΛΑΪΑ Δ., «Διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.7 (2002), σσ.230-238.

* Διαθεματικότητα * Επιμόρφωση * Εκπαιδευτικοί * Πολιτισμός * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Αλληλενέργεια

- (...) Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης μπορεί να υλοποιηθεί είτε σε επίπεδο ενδοεπιστημονικής (ενδοκλαδικής) διαθεματικής προσέγγισης (στο μάθημα) είτε σε επίπεδο διακλαδικής (διεπιστημονικής) διαθεματικής προσέγγισης (κατά την εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης). Για να την εφαρμόσουν οι εκπαιδευτικοί και να προκύψουν αλλαγές στη νοοτροπία, στις στάσεις και στις πρακτικές τους είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή τους. Ερώτημα: ποια επιμόρφωση (μορφή και περιεχόμενο) πρέπει να παρέχεται, ώστε οι εκπαιδευτικοί να είναι σε θέση να χειρίζονται και να διαχειρίζονται τέτοιες καταστάσεις; (Περικοπή περίληψης)

ΓΙΩΤΗ Λ., ΝΟΒΑ-ΚΑΛΤΣΟΥΝΗ Χ., «Στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών για την προοπτική της εκπαίδευσης στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ενοποίησης: περιεχόμενο σπουδών και ευρωπαϊκή ταυτότητα – επαγγελματικό προφίλ του Ευρωπαίου εκπαιδευτικού», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.91-102.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Πολιτιστική ολοκλήρωση * Ταυτότητα * Επάγγελμα του καθηγητή * Εκπαιδευτική πολιτική * Αποτέλεσμα έρευνας

ΔΑΦΕΡΜΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, ΚΟΛΕΖΑ ΕΥΓΕΝΙΑ, ΝΤΖΙΑΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, «Η απόδοση των υποψηφίων δασκάλων στη διδακτική και στα μαθηματικά: τα αποτελέσματα πανελληνίου διαγωνισμού του ΑΣΕΠ το έτος 2000», *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.1 (2003), σσ.3-24.

* ΑΣΕΠ (Διαγωνισμός) * Δάσκαλοι * Διδακτική * Μαθηματικά * Επίδοση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η παρούσα εργασία παρουσιάζει και σχολιάζει τα αποτελέσματα μιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε με βάση τα αποτελέσματα του πανελληνίου διαγωνισμού του ΑΣΕΠ, με σκοπό τη διερεύνηση του επιπέδου γνώσεων των υποψηφίων δασκάλων σχετικά με βασικές μαθηματικές έννοιες και αρχές. Επιπλέον, θέτει σημαντικά ερωτήματα σχετικά με τα προγράμματα εκπαίδευσης των υποψηφίων δασκάλων στα Μαθηματικά και γενικά τους στόχους και τις δυσκολίες μιας τέτοιας εκπαίδευσης, που συνδέεται άμεσα με τα αποτελέσματα.

DENNY, STACY, «Who listens when teachers speak?: A cross – cultural view of educational change», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.17-21.

* Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Διαπολιτισμική έρευνα * Μέθοδος έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας

ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ, «Η προοπτική της ενδοσχολικής επιμόρφωσης σε θέματα σχετικά με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια εμπειρική έρευνα σε εκπαιδευτικούς Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.101-111.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Επιμόρφωση * Εμπειρική έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας

- During the last years there's has been a significant development in the area of education for culturally and linguistically diverse students which has led up to the appointment of new demands concerning the in-service training of educators. In this article the advantages and the perspectives from the implementation of a new – at least as far as the greek educational reality is concerned – form of in-service training, the school-based in-service training, are presented. Based on research results (on a panhellenic scale) a critical evaluation of the applied in-service training programs takes place as well as the opinions and preferences of educators are recorded. According to the educators' opinions, it comes to light that the school unit constitutes the most appropriate ground for in-service training, where the daily problems and the particularities of a multicultural class can be effectively dealt with as well as theory and practice can be efficiently combined.

ΗΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού: δεοντολογία και εκπαιδευτική πράξη», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.23-25.

* Επάγγελμα του καθηγητή * Δεοντολογία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Διεθνής συμφωνία * Συγκριτική εκπαίδευση

ΘΩΜΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, «Η διδασκαλία ως εργασιακή διαδικασία: εννοιολογικός προσδιορισμός και θεωρητικές προσεγγίσεις της 'εργασίας' των εκπαιδευτικών», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.103-110.

* Επάγγελμα του καθηγητή * Σύστημα εκπαίδευσης * Κοινωνία * Αλληλενέργεια * Στόχοι της εκπαίδευσης * Θεωρία

ΚΕΔΡΑΚΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Οι εργασιακές αξίες των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.30 (2003), σσ.34-41.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Επάγγελμα του καθηγητή * Ικανοποίηση * Προσδοκία * Επαγγελματικό περιβάλλον * Αποτέλεσμα έρευνας

ΜΑΖΓΑΛΤΖΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ, «Τρία ζητήματα για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(451) (2003), σσ.248-252.

* Επαγγελματική κατάρτιση * Διαθεματικότητα * Καινοτομία * Αποκέντρωση * Αξιολόγηση * Επιμόρφωση

ΜΑΛΕΤΣΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «Αντιλήψεις του Έλληνα εκπαιδευτικού για τα παιδιά από ειδικές κοινωνικές ομάδες. Τα αποτελέσματα έρευνας στην περιοχή Κοζάνης», *Νέα Παιδεία*, τχ.103 (2002), σσ.100-109.

* Ελλάδα * Κοινωνική δομή * Εκπαιδευτικός * Προσωπικότητα * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Αποτέλεσμα έρευνας

ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ ΗΛΙΑΣ Γ., ΧΕΛΜΗΣ ΣΑΡΑΝΤΗΣ Κ., **«Εκπαιδύοντας το δάσκαλο της μετανεωτερικής εποχής: από τον τεκνοκράτη στο στοχαστικο-κριτικό δάσκαλο»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.7-25.

* Κοινωνία * Μεταμοντερνισμός * Γνώση * Φιλοσοφία της Αγωγής * Παιδαγωγικές τάσεις * Εκπαιδευτικοί, εκπαίδευση των

- Postmodernity has shaken the grounds of modernity, regarding the stability of knowledge and the uniqueness of truth. The new context has changed the traditional views of schooling and calls for a shift in the way the role of the teacher is conceptualized. Bibliography refers to the new teacher type as “reflective practitioner” and proposes his/her development through pre and in-service education. In this paper we argue that in order for teacher education curricula to achieve the respective goal it is of vital importance to build upon a clear and coherent philosophical orientation, one that aims at the development of self-awareness and the systemization of teacher’s personal theory. Personal theory plays an important role in shaping the way teachers perceive and deal with educational matters and, once cultivated and expanded, it can become a larger context for critical evaluation of every form of knowing, thinking and acting. (Summary abridged)

ΜΟΥΡΝΙΑΝΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ, **«Η ανελευθερία της ελευθερίας του εκπαιδευτικού: ρωγμές αυθαιρεσίας»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.2(449) (2003), σσ.117-120.

* Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών * Διαφωτισμός * Θεωρία της επιστήμης * Θεωρία της εκπαίδευσης * Εκπαιδευτικό έργο * Πρόγραμμα

ΞΗΝΤΑΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν., **«Τι σημαίνει μεταδοτικότητα»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.84-89.

* Διδασκαλία * Μέθοδοι διδασκαλίας * Μαθητής * Ρόλος του καθηγητή * Αλληλεπέργεια * Πρότυπο διδασκαλίας

ΣΑΛΩΝΙΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, **«Επαγγελματική ικανοποίηση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Ν. Κορινθίας (έρευνα)»**, *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.45 (2002), σσ.53-75.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Έρευνα * Επαγγελματική ικανοποίηση * Κορινθία * Τεχνική έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας

ΤΑΡΑΤΟΡΗ ΕΛΕΝΗ, ΚΟΥΓΙΟΥΡΟΥΚΗ ΜΑΡΙΝΑ, ΣΤΡΑΒΑΚΟΥ ΠΕΛΑΓΙΑ, **«Πώς διδάσκει ο δάσκαλός μου. Περιγραφές από μαθητές δημοτικού σχολείου. Έρευνα»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.113-125.

* Δημοτικό σχολείο * Δάσκαλος * Προσωπικότητα * Μέθοδος διδασκαλίας * Μαθητής * Αξιολόγηση προσωπικότητας * Αποτέλεσμα έρευνας

WILEN, WILLIAM W., (Μτφρ.: Βάντα Αποστολοπούλου, Τζένια Νικολοπούλου), **«Η αποτελεσματική χρήση της συζήτησης στην τάξη ως μέθοδος διδασκαλίας και εργαλείο για τη διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών»**, *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.84 (2002), σσ.19-25.

* Διάλογος * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Μέθοδος διδασκαλίας * Επικοινωνιακή ικανότητα * Πολιτικοκοινωνική Αγωγή * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Δημοκρατία

ΧΑΡΙΤΙΔΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, **«Ο εκπαιδευτικός – ερευνητής στην καθημερινή πράξη. Έρευνα δράσης»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.34-42.

* Σχολείο * Στόχοι της εκπαίδευσης * Ρόλος του εκπαιδευτικού * Έρευνα δράσης * Εκπαιδευτική καινοτομία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Ανατροφοδότηση

ΧΑΡΙΤΙΔΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «Ο εκπαιδευτικός και τα προβλήματα της εφηβικής ηλικίας: εμπειρίες και προβληματισμοί», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.218-222.

* Σχολείο * Ψυχολογία του παιδιού * Έφηβος * Ρόλος του καθηγητή * Επιμόρφωση * Πρόβλημα, λύση του

ΧΑΡΙΤΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Η επιμόρφωση ως βασική προϋπόθεση για την αξιολόγηση», *Aspects*, τχ.71 (2002), σσ.43-46.

* Επιμόρφωση * Μέθοδος διδασκαλίας * Πρόγραμμα σπουδών * Αξιολόγηση * Αυτοαξιολόγηση * Ποιότητα εκπαίδευσης

ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΦΩΤΕΙΝΟΣ ΝΙΚΟΣ, «Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής: ένας βασικός ρόλος από τη σκοπιά της κριτικής παιδαγωγικής», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.25-37.

* Παιδαγωγική * Κριτικό πνεύμα * Εκπαιδευτική έρευνα * Έρευνα δράσης * Μεθοδολογία * Ρόλος του καθηγητή

- This paper explores the various forms of educational research as well as the teacher's role in the context of critical pedagogy. More specifically, we refer to educational research and educational action research from the perspective of Habermas' theory of cognitive interests, and explore the role of the teacher who is motivated by emancipatory interests. It becomes apparent that a teacher who is motivated by such interests inevitably becomes a researcher who, through dialogue with his/her students, and also with peers and parents, strives to enable them to make their voices heard. His/her goal is mutual understanding that will in turn contribute to critique and social change. Finally we argue that such a role is more democratic compared to those relating to technical and even practical interests.

ΧΟΥΒΑΡΔΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Η υποκίνηση (motivation) ως παράγοντας ανάπτυξης προσωπικών δεξιοτήτων», *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.20-23.

* Περιβάλλον εργασίας * Παρώθηση * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Παραγωγικότητα * Δεξιότητα * Διοίκηση * Ψυχολογία

11. ΜΑΘΗΣΗ

ΑΝΔΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «Κοινωνικές και επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών για μια αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση», *Τσιγγάνικος Λόγος*, τχ.10 (2003), σσ.27-32.

* Διαδικασία μάθησης * Μαθητής * Δεξιότητα * Καθηγητής * Αλληλενέργεια * Στρατηγική της μάθησης

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «Εντοπισμός σημασιολογικών ελλείψεων σε προφορικά μηνύματα από παιδιά με μαθησιακές ιδιαιτερότητες», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.17 (2002), σσ.28-33.

* Παιδί * Μήνυμα * Ακουστική αντίληψη * Επικοινωνία * Γνωστική ικανότητα * Δυσκολία μάθησης * Αποτέλεσμα έρευνας

ΑΥΤΖΟΓΛΟΥ, SOFIA, «The case for intrinsic motivation», *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.8-11.

* Παρώθηση * Επιστήμες της Συμπεριφοράς * Σύγχρονη έρευνα * Ενδιαφέρον * Παρώθηση επίδοσης * Αυτοαντίληψη * Κοινωνικοποίηση

BERWICK, DOROTHY, «**Does the cross – curricular approach lead to contentment?**», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.10-11.

* Εκμάθηση γλωσσών * Διαθεματικότητα * Ρόλος του καθηγητή * Μελέτη περίπτωσης

BLISS, JOAN, «**Piaget και Vygotsky: η σημασία τους για τη διδασκαλία και την εκμάθηση των θετικών επιστημών**», *Γέφυρες*, τχ.8 (2003), σσ.68-81.

* Θετικές επιστήμες * Θεωρία * Piaget * Vygotsky * Διαφοροποίηση * Αλληλενέργεια * Διδακτική

ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Οι Έλληνες εκπαιδευτικοί απέναντι στο αίτημα για εκπαιδευτική ισότητα, με επίκεντρο τα παιδιά με μαθησιακές αδυναμίες – από τη θεωρία στη σχολική πράξη**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.7-26.

* Μαθητής * Δυσκολία μάθησης * Ρόλος του καθηγητή * Αλληλενέργεια * Ισότητα * Αποτέλεσμα έρευνας

- This article examines Greek primary and secondary teacher's views towards educational equality, using as focal point the pupils with learning difficulties, and the relationship of these views to their classroom practices. The research method employed was a mixture of qualitative and quantitative approaches. A combination of questionnaires and observations was used to investigate teacher's views and their classroom practices. (...) Main findings indicated that: (a) the majority of teachers favoured in theory the fair inegalitarian model of educational equality, (b) there was no significant association between teachers' views and their classroom practices and (c) the majority of teachers applied in classroom practice the liberal model of educational equality. Interpretation and discussion of the findings is given. (Περικοπή περίληψης)

BURDEN, BOB; WILLIAMS, MARION, «**A cognitive processing approach to motivation in foreign language learning**», *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.3-7.

* Εκμάθηση γλωσσών * Παρώθηση * Γνωστική διαδικασία * Τεχνική έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας

ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗ ΠΑΣΧΑΛΙΑ, «**Ο χειρισμός των ερωτήσεων: διαμεσολάβηση αποτελεσματική στη σχέση γνώσης, διδασκαλίας και αξιολόγησης**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.122, 123 (2002), σσ.124-133, 96-102.

* Ερώτηση * Στρατηγική της μάθησης * Διάλογος * Διδασκαλία * Αξιολόγηση * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΔΑΛΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Η Ευέλικτη Ζώνη ως πεδίο εφαρμογής της έρευνας-δράσης**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.120-134.

* Ευέλικτη Ζώνη * Έρευνα δράσης * Υποχρεωτική εκπαίδευση * Εκπαιδευτικοί * Διάλογος * Συνεργασία * Μάθηση με ανακάλυψη

- Η Έρευνα – Δράση αποτελεί ερευνητική μέθοδο που συνδυάζει τη θεωρία με την καθημερινή διδακτική πράξη. Αναλαμβάνεται από «μαχόμενους» εκπαιδευτικούς και στοχεύει στη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής τους, μέσα από διαδικασίες κριτικής αυτοδιερεύνησης. Ακολουθεί μια πορεία σπειροειδή, στην οποία εφαρμόζονται αποφάσεις για διδακτικές παρεμβάσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων αντλούνται δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της παρέμβασης και το σχεδιασμό μιας νέας. Η Έρευνα-Δράση αποτελεί ίσως την προσφορότερη ερευνητική μέθοδο για τη διερεύνηση προβλημάτων που αναφύονται στο πλαίσιο της εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης.

ΔΕΔΟΥΛΗ ΜΑΡΙΝΑ, «**Βιωματική μάθηση – Δυνατότητες αξιοποίησής της στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης**», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.145-159.

* Διαθεματικότητα * Γνώση * Διαδικασία μάθησης * Βίωμα * Δημιουργικές δραστηριότητες * Ευέλικτη Ζώνη

- Η βιωματική μάθηση δίνει έμφαση στο σημαντικό ρόλο που παίζει η εμπειρία στη διαδικασία της μάθησης. Αντί της απομνημόνευσης πληροφοριών προτείνει την αναζήτηση νοήματος. Επιδιώκει τη διανοητική και συναισθηματική κινητοποίηση του μαθητή, στοχεύοντας στην απαρτίωση της νοητικής και συγκινησιακής διεργασίας. Το άρθρο αυτό αναφέρεται στα βασικά σημεία του θεωρητικού υπόβαθρου της βιωματικής μάθησης, τις γενικές αρχές σχεδιασμού των βιωματικών μαθησιακών δραστηριοτήτων και τη διαδικασία αυτής της μάθησης. Υποστηρίζει, τέλος, ότι, κάτω από κάποιες προϋποθέσεις, το πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης ευνοεί την αξιοποίηση των αρχών της βιωματικής μάθησης στην εκπαιδευτική πράξη.

ΔΕΡΕΚΑ ΜΑΡΙΑ, «**Στρατηγικές διδασκαλίας και μορφές σχολικών προγραμμάτων**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.19 (2002-2003), σσ.67-73.

* Ψυχολογία της Μάθησης * Θεωρία της Συμπεριφοράς * Δυσκολία μάθησης * Στρατηγική της μάθησης * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική μέθοδος

ΔΟΥΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «**Η διά βίου μάθηση στις πόλεις: ένα σχέδιο ανάπτυξης του ελληνικού δικτύου πόλεων της μάθησης**», *Δημόσιος Τομέας*, τχ.187 (2002), σσ.34-37.

* Διά βίου εκπαίδευση * Εκπαίδευση ενηλίκων * Πόλη * Συμμετοχή των πολιτών * Βιοτικό επίπεδο * Κοινωνική ανάπτυξη

HUNT, EARL, «**The DIAGNOSER project: Assessment in the service of learning**», *Ψυχολογία*, τχ.2 (2002), σσ.241-251.

* Διαδικασία μάθησης * Φυσικές Επιστήμες * Μαθηματικά * Ψυχοδιαγνωστική * Γνωστική Ψυχολογία * Ηλεκτρονικός υπολογιστής

- Formative assessment is intended to aid student learning, rather than to evaluate the student for purpose of selection or prediction of performance. The DIAGNOSER project has designed formative assessments using computer-presentations. The idea behind the DIAGNOSER, FACET-BASED INSTRUCTION, is that students come to a topic with pre-formed ideas. The goal of assessment is to identify these ideas and provide feedback tailored to the student's current ideas, rather than just responding by telling the student that the answer was right or wrong. This method of assessment represents the student as being at a location in a space of knowledge states, rather than representing the student by a vector of factor scores. DIAGNOSER modules have been developed for topics in the physical sciences and in statistics, and have proven quite successful. DIAGNOSER modules are now being placed on the World Wide Web and are being coordinated with a program of high-stakes testing.

ΙΝΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Π., «**Η μέθοδος project**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(450) (2003), σσ.139-146.

* Ομαδική μάθηση * Σχέδιο εργασίας * Συνεργασία * Πρόγραμμα * Μεθοδολογία * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΚΑΛΕΣΟΠΟΥΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «**Μάθηση μέσω των αντικειμένων: τα χαρακτηριστικά της και η εφαρμογή της στο χώρο του μουσείου και του σχολείου**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82 (2002), σσ.12-18.

* Διαδικασία μάθησης * Μουσείο * Σχολείο * Έρευνα * Δεξιότητα * Ομαδική εργασία * Πολιτισμός

ΚΑΤΣΙΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «Γιατί 'μαθαίνουν' χωρίς να κατανοούν; Το θέμα της ταξικότητας της εκπαίδευσης παίρνει νέα χαρακτηριστικά», *Αντιπεράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.65 (2003), σσ.35-41.

* Αποσπλήση * Κριτικό πνεύμα * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Εξεταστικό σύστημα * Ταξικός αγώνας * Διδακτική πρακτική

ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΟΣ, ΣΤΑΥΡΟΣ, «**Language learning anxiety**», *Aspects*, τχ.69 (2002), σσ.29-34.

* Άγχος * Ψυχολογία της Μάθησης * Συσχετίσεις * Φοβία εξετάσεων * Ξένες γλώσσες * Επίλυση προβλημάτων

ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΙΤΣΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, «**Προδιαγραφές για κατανοητά διδακτικά κείμενα στην υποχρεωτική εκπαίδευση (με στόχο το 'Διαβάζω για να μάθω')**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.26-40.

* Διδακτικό βιβλίο * Συγγραφή * Δομική ανάλυση * Νοηματική συνοχή * Αναγνωσιμότητα * Μέθοδος διδασκαλίας

ΚΡΕΜΠΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, «**Η σχέση των κινήτρων σχολικής μάθησης με τη σχολική προσαρμογή του παιδιού**», *Ανοικτό Σχολείο*, τχ.82 (2001), σσ.46-49.

* Σχέση σχολείου-μαθητή * Έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας * Παρώθηση επίδοσης * Προσαρμογή * Οικογένεια

- Η παρούσα έρευνα αποβλέπει στη μελέτη της σχέσης μεταξύ των κινήτρων σχολικής μάθησης και της σχολικής προσαρμογής σε μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου. Στην έρευνα συμμετείχαν 240 μαθητές από σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Αθήνας. Κάθε μαθητής συμπλήρωσε δυο ερωτηματολόγια ένα για τα κίνητρα σχολικής μάθησης και ένα για τη σχολική προσαρμογή. Βρέθηκαν υψηλές συσχετίσεις μεταξύ των κινήτρων σχολικής μάθησης και της σχολικής προσαρμογής.

ΚΥΡΔΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ, «**Μια φορά κι έναν καιρό... κάναμε μάσκες**», *Γέφυρες*, τχ.8 (2003), σσ.16-19.

* Πολυπολιτισμική κοινωνία * Σχολείο * Ενσωμάτωση * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Μάθηση με ανακάλυψη * Διδασκαλία με στόχους

ΚΥΡΙΔΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ Γ., ΑΡΒΑΝΙΤΗ ΙΩΑΝΝΑ, «**Η κριτική σκέψη ως διδακτικός στόχος και ως διαδικασία μάθησης: το παράδειγμα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στο δημοτικό σχολείο**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.35-54.

* Κριτικό πνεύμα * Στόχος διδασκαλίας * Πολιτική Αγωγή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ποιότητα εκπαίδευσης * Μέθοδος διδασκαλίας

- The Greek educational system places insufficient emphasis on the cultivation of critical thinking among students. Critical thinking is only paid lip-service in the national curriculum, and is notably absent from the goals of the educational process as a whole. We therefore suggest that of critical thought be established alongside the other pedagogical goals and processes of our educational system. Using Civics as a paradigm, we here present a teaching program that enshrines both general and particular principles for the development of critical thought.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΞΕΝΙΑ, «**Δεξιότητες μελέτης και στρατηγικές μάθησης για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και μαθητές at risk**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.17 (2002), σσ.3-8.

* Δυσκολία μάθησης * Δεξιότητα * Στρατηγική της μάθησης * Μέθοδος εργασίας * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Διδασκαλία

ΛΙΑΠΤΣΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ, «**Συμβολή της ταξινομίας των εκπαιδευτικών στόχων του B. Bloom στην προετοιμασία της διδασκαλίας και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς της**», *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.94-104.

* Διδακτική * Στόχος διδασκαλίας * Στρατηγική της μάθησης * Ταξινόμια στόχων * B. Bloom * Αξιολόγηση

ΜΑΚΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, «**Αξιοποίηση της ζώνης εγγύτερης ανάπτυξης του L. Vygotsky στην εκπαίδευση**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.65 (2003), σσ.38-41.

* L. Vygotsky * Γνωστική ανάπτυξη * Ψυχολογία της Μάθησης * Τεστ * Μέθοδος διδασκαλίας

ΜΑΝΩΛΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Ι., «**Το μοντέλο βιωματικής μάθησης του KOLB: μια εφαρμογή στο μάθημα της Κοινωνιολογίας του Φυσικού Περιβάλλοντος**», *Νέα Παιδεία*, τχ.106 (2003), σσ.33-39.

* Εκπαίδευση * Σπουδαστής * Διαφοροποίηση * Μέθοδος διδασκαλίας * Διαδικασία μάθησης * Συμμετοχή

MERCELOT, GÉRARD, «**De la langue de spécialité à la situation de communication**», *Contact*⁺, τχ.22 (2003), σσ.8-11.

* Γαλλική γλώσσα * Επικοινωνιακή ικανότητα * Επαγγελματικό περιβάλλον * Απαιτήσεις επαγγέλματος * Εξειδικευμένη γλώσσα * Διδακτική

ΜΗΤΣΙΟΥ ΓΛΥΚΕΡΙΑ, «**Η αξιολόγηση της διαταραγμένης γραφής (καθρεπτικής γραφής) σε 402 μαθητές της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.23-34.

* Γραφή * Γραφοκινητική δραστηριότητα * Νευροψυχολογία * Παιδί * Προσχολική αγωγή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Γράψιμο τύπου καθρέπτη έχουμε όταν κάποιος γράφει ολόκληρες λέξεις, φράσεις ή προτάσεις από τα δεξιά προς τα αριστερά με όλα τα γράμματα μετεστραμμένα και στη σωστή διαδοχική σειρά. Με την παρούσα εργασία επιχειρήσαμε τη διερεύνηση της καθρεπτικής γραφής σε φυσιολογικά παιδιά που για πρώτη φορά έρχονται αντιμέτωπα με το μηχανισμό εκμάθησης της γραφής, καθώς και στην ανεύρεση των διαφορών που αναπτύσσονται μεταξύ των ατόμων του προσχολικού και σχολικού πληθυσμού κατά την ανάπτυξη των οπτικο-κινητικών δεξιοτήτων. Η υπόθεσή μας ήταν ότι υπάρχουν διαφοροποιήσεις στην ωριμότητα και οργάνωση του νευρικού συστήματος, στην εγκεφαλική ασυμμετρία και στην οπτικο-χωρική αντίληψη. (Περικοπή περίληψης)

ΜΠΕΛΕΤΣΙΩΤΟΥ ΕΛΕΝΗ Ε., «**Σύγχρονες απόψεις για τη μάθηση της ανάγνωσης**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.118-121.

* Παιδί * Ανάγνωση * Βιβλίο * Βιβλιοθήκη * Προφορική έκφραση * Προσχολική ηλικία

NGEOW, KAREN YEOK-HWA, «**Motivation and transfer in language learning**», *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.18-19.

* Εκμάθηση γλωσσών * Μεταφορά μάθησης * Παρώθηση * Διαδικασία μάθησης

ΠΑΛΙΕΡΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ, «**Μαθησιακές δυσκολίες ανάγνωσης και γραφής προς μια πολυαισθητηριακή μέθοδο αντιμετώπισης με αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.75-88.

* Ανάγνωση * Γραφή * Δυσκολία μάθησης * Μέθοδος διδασκαλίας * Παρέμβαση * Διδακτική χρήση του υπολογιστή

- This article suggests a unified method of overcoming reading and writing disabilities, through an attempted combination of instructive and supportive activities in teaching. In the first part, the inherent

weaknesses of the application of this method which are due to the complexity of the subject – are spotted presented, followed by suggested ways to solve them. In continuation, we propose an analytical presentation of the units, the didactic methodology and the aims of the lessons. (Summary abridged)

ΠΑΜΟΥΚΤΣΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, **«Η συμβολή της έρευνας-δράσης στην αξιολόγηση του μαθητή»**, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.6 (2002), σσ.135-144.

* Έρευνα δράσης * Διδασκαλία γλώσσας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Μέθοδος έρευνας * Αξιολόγηση

- Η εργασία μας παρουσιάζει την υλοποίηση μιας έρευνας-δράσης στην Ε' τάξη του δημοτικού σχολείου, που συνδυάζει μεταγνωστικές στρατηγικές και τη συμμετοχική αξιολόγηση, σε μια προσπάθεια βελτίωσης της αποτελεσματικότητας μιας σχολικής τάξης στο γλωσσικό μάθημα, όπου οι μαθητές εργάζονται με τη μέθοδο της αμοιβαίας διδασκαλίας.

ΠΑΠΑΛΕΟΝΤΙΟΥ-ΛΟΥΚΑ ΕΛΕΟΝΩΡΑ, **«Μεταγνώση: η έννοια και η διδασκαλία της»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.127 (2002), σσ.59-64.

* Μεταγνώση * Σχηματισμός εννοιών * Στρατηγική της μάθησης * Διδασκαλία * Ψυχολογία * Σχέση καθηγητή-μαθητή

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, **«Οι μεταγνωστικές δεξιότητες στη διδακτική πράξη»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.102 (2002), σσ.48-69.

* Γνώση * Γνωστική διαδικασία * Γνωστική ικανότητα * Διδακτική πρακτική * Μέθοδος διδασκαλίας * Ρόλος του δασκάλου * Μαθητής * Ανάπτυξη αντίληψης

ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, **«Εποικοδόμηση της γνώσης (constructivism). Μια διαφορετική προσέγγιση του φαινομένου της μάθησης»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(451) (2003), σσ.221-223.

* Μέθοδος διδασκαλίας * Γνωστική ικανότητα * Στρατηγική της μάθησης * Διάλογος * Διανοητική ανάπτυξη

ΠΟΡΠΟΔΑΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ Δ., **«Διερεύνηση της επίδρασης της επεξεργασίας των πληροφοριών στις γνωστικές λειτουργίες της μάθησης, κατανόησης και μνήμης»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.90-96.

* Διδακτική * Πληροφορίες * Κατανόηση * Μνήμη * Μέθοδος διδασκαλίας * Αποτέλεσμα έρευνας

SAMANIDI, SOPHIE, **«Parents' and teachers' influences on learners' attitudes towards E.F.L. literature: A survey»**, *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.12-17.

* Αγγλική γλώσσα * Στάση του μαθητή * Σχέση γονιού-σχολείου * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Εκμάθηση γλωσσών * Τεχνική έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας

SCHEIN, EDGAR, (Μτφρ.: Γ. Σιμόπουλος), **«Συνέντευξη στη Diane L. Coutu: 'Η ανησυχία της μάθησης'»**, *Διοικητική Ενημέρωση*, τχ.24 (2002), σσ.31-40.

* Επιχείρηση * Προσωπικό * Συνεχιζόμενη κατάρτιση * Ψυχολογία της μάθησης * Έρευνα

ΤΣΙΜΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, **«Εγκέφαλος και μάθηση»**, *Αναγέννηση*, τχ.383, 385 (2002), σσ.24-26, 23-25.

* Νοημοσύνη * Νευροφυσιολογία * Κληρονομικότητα * Περιβάλλον * Εκπαίδευση * Παιδαγωγική

ΧΡΟΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, «**Σχεδιασμός της διδασκαλίας και της μάθησης**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.62-65.

* Διδακτική * Μέθοδος διδασκαλίας * Σχεδίαση * Διαφοροποίηση * Θεωρία * Κριτική

12. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Σ., SILVA, FERNANDO; MARTINES-ARIAS, ROSARIO, «**Αξιοπιστία και εγκυρότητα του ερωτηματολογίου 'Διαστάσεις του διαπροσωπικού προσανατολισμού για νέους' στην Ελλάδα**», *Ψυχολογία*, τχ.2 (2002), σσ.185-202.

* Νεότητα * Ατομικά χαρακτηριστικά * Διαπροσωπικές σχέσεις * Κοινωνική συμπεριφορά * Αξιολόγηση * Ερωτηματολόγιο * Αποτέλεσμα έρευνας

- Με την έρευνα αυτή διερευνάται η εσωτερική συνέπεια και η εγκυρότητα τόσο η συγχρονική όσο και αυτή της εννοιολογικής κατασκευής του ερωτηματολογίου των Διαστάσεων του Διαπροσωπικού Προσανατολισμού για Νέους (Dimensiones de Orientacion Interpersonal – Jova, DOI-JA) στην Ελλάδα. Το ερωτηματολόγιο αυτό αναπτύχθηκε στην Ισπανία από τον F. Silva και τους συνεργάτες του. Μεταφράστηκε στην ελληνική και χορηγήθηκε σε ένα δείγμα 657 παιδιών και εφήβων ηλικίας 10 έως 18 ετών (303 αγοριών και 351 κοριτσιών) στην Πάτρα και στην Αθήνα. Παράλληλα με το DOI-JA χορηγήθηκε και το Ερωτηματολόγιο Προσωπικότητας για Νέους του Eysenck (Eysenck Personality Questionnaire – Junior, EPQ-J) σε 133 μαθητές (61 αγόρια και 72 κορίτσια). (...) Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν αυτά άλλων ερευνών και δείχνουν ότι το DOI-JA μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διάγνωση ενδεχόμενων διαπροσωπικών προβλημάτων που παρουσιάζουν έφηβοι και παιδιά στην Ελλάδα, αλλά με επιφύλαξη για τον παράγοντα της επιθετικότητας, ο οποίος στην ελληνική έκδοση του DOI-JA δε συνιστά αυτόνομο παράγοντα. (Περικοπή περίληψης)

ΒΑΛΑΝΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, «**Κατανόηση διάφορων μετασχηματισμών της ύλης από υποψήφιας εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης**», *Ψυχολογία*, τχ.1 (2002), σσ.37-57.

* Φυσικές Επιστήμες * Ύλη * Εννοιολογική παράσταση * Γνωστική αντίληψη * Εκπαιδευτικό έλλειμμα * Έρευνα

- Δείγμα είκοσι φοιτητριών, υποψήφιας εκπαιδευτικής της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που φοιτούσαν στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, υποβλήθηκαν σε ατομικές συνεντεύξεις. Ζητήθηκε από αυτές να περιγράψουν τις μακροσκοπικές (χρώμα, γεύση, όγκος, πυκνότητα) και μικροσκοπικές μεταβολές (είδος και κίνηση μορίων) της ύλης κατά τη διάλυση στερεού (ζάχαρη ή άλας) σε νερό ή την ανάμιξη νερού και οιοπνεύματος, και κατά τη διήθηση ή τη θέρμανση των διαλυμάτων που προκύπτουν. Εξετάστηκε, επίσης, η αναφλεξιμότητα του οιοπνεύματος και του υδατικού διαλύματός του. Η ανάλυση των απομαγνητοφωνημένων συνεντεύξεων έδειξε ότι οι φοιτήτριες είχαν περιορισμένη εννοιολογική κατανόηση της δομής της ύλης και δύσκολα μπορούσαν να συσχετίσουν τις παρατηρήσιμες μεταβολές της ύλης με τα αόρατα μοριακά φαινόμενα (διάταξη και κίνηση των μορίων).

ΒΕΪΚΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ, «**Μετριάσμενη και υπέρμετρη κινητικότητα σε παιδιά και εφήβους**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.43 (2002), σσ.57-63.

* Κινητική δραστηριότητα * Αποδέκτες της παιδείας * Κινητικοαισθητηριακή δραστηριότητα * Εφηβεία * Ψυχοκινητική ανάπτυξη * Φυσική Αγωγή

ΓΑΛΑΝΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Η ανάπτυξη ως δημιουργία: μεταβατικό αντικείμενο και πολιτισμός**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.31 (2003), σσ.88-89.

* Παιδί * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Αυτοαντίληψη * Δημιουργικότητα * Πολιτισμός

ΓΑΛΑΝΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Αποχωρισμός από τους γονείς και εύρεση της προσωπικής ταυτότητας: τα τρία πρώτα χρόνια της ζωής**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.32 (2003), σσ.80-81.

* Νήπιο * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Σχέση γονιού-παιδιού * Αυτονομία * Ταυτότητα

ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ, ΕΥΚΛΕΙΔΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Η δομή γνωστικών και θυμικών παραγόντων που συνδέονται με τη γνωστική επίδοση στη γλώσσα και στα μαθηματικά**», *Ψυχολογία*, τχ.1 (2002), σσ.58-74.

* Γνωστική ικανότητα * Επίδοση στις σπουδές * Γλώσσα * Μαθηματικά * Γνωστική διεργασία * Αυτοαντίληψη * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η έρευνα αυτή επικείρνε να εξετάσει την οργάνωση γνωστικών, μεταγνωστικών και θυμικών παραγόντων που εμπλέκονται σε περιστάσεις ακαδημαϊκής επίτευξης αλλά και αν η οργάνωση αυτών των παραγόντων διαφέρει ανάμεσα σε δύο διαφορετικές γνωσιακές περιοχές, τη γλώσσα και τα μαθηματικά. Στην έρευνα συμμετείχαν 512 μαθητές/τριες της Α' και Γ' Γυμνασίου και Β' Λυκείου αστικής περιοχής και μέσου κοινωνικοοικονομικού επιπέδου. Εξετάστηκαν η επίδοση των μαθητών σε δύο διαφορετικές γνωσιακές περιοχές, τη γλώσσα και τα μαθηματικά, καθώς και οι λεκτικές και ποσοτικές ικανότητες των μαθητών. Εξετάστηκαν επίσης οι μεταγνωστικές εμπειρίες των μαθητών σχετικά με το έργο προς λύση και η μεταγνωστική γνώση στρατηγικών λύσης προβλημάτων. Τέλος, εξετάστηκαν η ακαδημαϊκή αυτο-εικόνα των μαθητών ως προς τη γλώσσα και ως προς τα μαθηματικά αλλά και ο προσανατολισμός τους προς το στόχο επίτευξης. (Περικοπή περίληψης)

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, «**Οι όροι συγγένειας και η συναγωγή του μονο-πολυμερούς πολλαπλασιασμού τάξεων σε παιδιά ηλικίας 11 1/2-12 ετών**», *Ψυχολογία*, τχ.3 (2002), σσ.353-364.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μαθητής * Γνωστική ανάπτυξη * Σχηματισμός εννοιών

- Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί αν το παιδί ηλικίας 11 1/2-12 ετών κατέχει τη συναγωγή του μονο-πολυμερούς πολλαπλασιασμού, δηλαδή την ικανότητα «να θέτει ένα μέλος μιας σειράς τάξεων ή σχέσεων σε αντιστοιχία με δύο ή περισσότερα μέλη μιας άλλης σειράς τάξεων» (Flavell, 1963, σ. 179). Για το σκοπό αυτό εξετάστηκαν 162 παιδιά, 81 αγόρια και 81 κορίτσια, ηλικίας 11 1/2-12 ετών με την κλινική μέθοδο. Δόθηκε στα παιδιά ένα έργο το οποίο αναφερόταν στις συγγενικές σχέσεις των προσώπων μιας οικογένειας αποτελούμενης από 46 μέλη πέντε διαδοχικών γενεών. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι αν και η ικανότητα για μονο-πολυμερή πολλαπλασιασμό είναι παρούσα στα παιδιά της παραπάνω ηλικίας, ωστόσο, η ικανότητα αυτή δεν είναι ακόμα πλήρως αναπτυγμένη. (Περικοπή περίληψης)

ΗΑΔΖΙΓΙΑΝΝΟΓΛΟΥ, ΘΑΛΙΑ, «**No man is an island: Peer support as a solution to challenging behaviour**», *Aspects*, τχ.69 (2002), σσ.35-38.

* Συμπεριφορά του μαθητή * Αποκλίνουσα συμπεριφορά * Διαπροσωπικές σχέσεις * Ενθάρρυνση * Επιθετικότητα * Επίλυση προβλημάτων

ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «**Το προφίλ μαθητών και μαθητριών με βάση υγιεινές και ανθυγιεινές συμπεριφορές: σχέσεις με τον αθλητισμό**», *Ψυχολογία*, τχ.4 (2002), σσ.547-562.

* Μαθητής * Υγεία * Συμπεριφορά * Στάση * Αθλητισμός * Εφηβεία * Αποτέλεσμα έρευνας

- Σκοπός αυτής της εργασίας ήταν να εξετάσει το προφίλ των μαθητών και μαθητριών σε ό,τι αφορά συμπεριφορές που έχουν σχέση με την υγεία. Δείγμα 4318 μαθητών και μαθητριών της χώρας (13-16 ετών), συμπλήρωσαν μια σειρά ερωτηματολογίων στα οποία κατέγραψαν τις στάσεις τους, τις προθέσεις τους, τον αντιληπτό έλεγχο και τις συνήθειές τους για 6 διαφορετικές συμπεριφορές: συμμετοχή σε αγωνιστικό αθλητισμό, σε άσκηση, διατροφή, κάπνισμα, ναρκωτικά, και συμμετοχή σε βίαια επεισόδια. Η ανάλυση συστάδων ανέδειξε δύο χαρακτηριστικά προφίλ μαθητών/τριών. Η πρώτη και πολυπληθέστερη ομάδα από αυτούς υιοθετούν θετικές στάσεις και συμπεριφορές για έναν υγιεινό και αθλητικό τρόπο ζωής, και αρνητικές στάσεις και τρόπο ζωής για μη υγιεινές συμπεριφορές. Η δεύτερη και μικρότερη σε μέγεθος ομάδα υιοθετεί αρνητικές στάσεις και συνήθειες για την άσκηση και την υγιεινή διατροφή, ενώ επιλέγει θετικές στάσεις, για μη υγιεινές συμπεριφορές (κάπνισμα, ναρκωτικά, βία). Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι υπάρχει μια συνολική μεταξύ των συμπεριφορών υγείας που υιοθετούν οι μαθητές και ότι ένας αθλητικός τρόπος ζωής σχετίζεται ευρύτερα με έναν υγιεινό τρόπο ζωής.

ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ-ΜΠΕΚΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Άσθμα και καταθλιπτική ατμόσφαιρα στην οικογένεια**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.285-293.

* Άσθμα * Οικογένεια * Κατάθλιψη * Μελέτη περίπτωσης * Παιδοψυχιατρική

- Η κλινική περίπτωση που προτίθεται να παρουσιάσω αναφέρεται σε μια νεαρή έφηβο 18 χρονών, η οποία παρουσιάζει κρίσεις άσθματος. Μέσα από τα λεγόμενα της ίδιας, φαίνεται καθαρά ότι οι κρίσεις συσχετίζονται με αύξηση στην ψυχολογική πίεση που υφίσταται από την οικογένεια. Όπως δείχνουν έρευνες της B. Wood και του B.D. Miller (1991, 1993, 1995), οι ασθματικές κρίσεις δεν οφείλονται τόσο στην ύπαρξη στρες στην οικογένεια, όσο στην ύπαρξη ενός χρόνιου κλίματος αβοηθητότητας σε συνδυασμό με καταθλιπτικά στοιχεία. Μέσα από την ανάλυση του γενεογράμματος της Χριστίνας, αποδεικνύεται ότι υπάρχουν ενδεχόμενοι επιβαρυντικοί ψυχολογικοί παράγοντες εκ μέρους της οικογένειας, οι οποίοι φαίνεται ότι ευθύνονται για την εμφάνιση και την επιδείνωση των ασθματικών κρίσεων της Χριστίνας. (Περικοπή περίπτωσης)

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Α., «**Η επαγγελματική προετοιμασία και ένταξη των ατόμων που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό: ψυχωσικοί ασθενείς**», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.67 (2002), σσ.175-188.

* Ψυχωσικός * Σχιζοφρένεια * Κοινωνικός αποκλεισμός * Επαγγελματική ένταξη * Επαγγελματικός προσανατολισμός

- Η ψυχική ασθένεια συνυπάρχει με τον άνθρωπο από τη στιγμή που ο ίδιος κοινωνικοποιήθηκε. Η ίδια, μάλιστα, η φύση της ψυχικής νόσου και πιο συγκεκριμένα της σχιζοφρενικής ψύχωσης (άγχος, πίεση, βραδύτητα, παθητικότητα κ.λπ) στερεί από τους νέους σημαντικά εφόδια βασικής εκπαίδευσης και γενικότερα στοιχεία προσωπικών ικανοτήτων. Οι ελλείψεις αυτές τους συνοδεύουν ακόμα και όταν έχουν επιτύχει ένα σημαντικό βαθμό λειτουργικότητας με τη βοήθεια της θεραπείας που ακολουθούν, αποτελώντας, με αυτόν τον τρόπο, ανασταλτικό παράγοντα της ομαλής κοινωνικής τους επανένταξης και της απορρόφησής τους από την αγορά εργασίας καθώς και την αιτία για τον κοινωνικό τους αποκλεισμό. Το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού διαφέρει από τη μακροχρόνια ανεργία γιατί τα κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα, ακόμα και όταν καταφέρουν να φθάσουν στην τυπική αγορά εργασίας, καταλαμβάνουν υποδεέστερες θέσεις στην ιεραρχία των επαγγελμάτων και είναι τα πρώτα που τις χάνουν σε επικείμενη οικονομική κρίση. (Περικοπή περίπτωσης)

ΚΑΚΑΒΟΥΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, «**Ψυχολογία του μαθητή σε σχέση με το δάσκαλο**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.490 (2002), σσ.109-115.

* Μαθητής * Προσωπικότητα * Διανοητική ανάπτυξη * Συναισθηματική συμπεριφορά * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Ψυχολογία της Εκπαίδευσης

ΚΑΚΟΥΡΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ, ΜΑΝΙΑΔΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, **«Το σύνδρομο της διαταραχής της ελαπωματικής προσοχής – υπερκινητικότητας. Η επίδρασή του στη σχολική επίδοση και στη συμπεριφορά των παιδιών»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.152-166.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μαθητής * Δυσκολία μάθησης * Σχολική αποτυχία * Συμπεριφορά * Αυτοεκτίμηση * Ψυχοπαθολογία * Αποτέλεσμα έρευνας

ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ, **«Παιδική επιθετικότητα. Αίτια και μορφές της. Επιθετικές τάσεις στο σχολείο και το σπίτι. Παιδαγωγικές υποδείξεις»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.5(443) (2002), σσ.303-308.

* Επιθετικότητα * Αντικοινωνική συμπεριφορά * Παιδί * Κοινωνική ένταξη * Παιδαγωγική

ΚΑΝΔΑΡΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, **«Πρόγραμμα αντιμετώπισης πειθαρχικών προβλημάτων σε μια σχολική τάξη: γνωστική – συμπεριφοριστική προσέγγιση»**, *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.81, 82 (2001, 2002), σσ.33-36, 39-41.

* Πρόγραμμα * Αυτοεκτίμηση * Αυτοέλεγχος * Γνωστική Ψυχολογία * Ψυχολογία της Συμπεριφοράς * Αξιολόγηση

ΚΑΡΑΝΤΖΙΝΗΣ ΘΩΜΑΣ, **«Παιδική επιθετικότητα»**, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.31 (2003), σσ.22-25.

* Παιδί * Επιθετικότητα * Διαταραχή συμπεριφοράς * Σχέση γονιού-παιδιού * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Θεωρητική έρευνα

ΚΟΝΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, **«Ο ρόλος της οικογένειας στην πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής επιθετικότητας: στρατηγικές παρέμβασης»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.8(446) (2002), σσ.424-428.

* Επιθετικότητα * Γονείς * Πρόληψη * Συμβουλευτική * Επιρροή * Οικογενειακή αγωγή

ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, **«Σκαπανείς και πρωτοπόροι στο χώρο της ψυχολογίας»**, *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.47 (2003), σσ.114-121.

* Ψυχολογία της Συμπεριφοράς * Τζων Μπρόουντας Ουώτσον * Παρατήρηση * Νήπιο * Συναισθηματική συμπεριφορά * Περιβάλλον * Φιλοσοφία

ΚΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, **«Αυτοαντίληψη και σχολική επίδοση σε μαθητές της ΣΤ' τάξης των Δημοτικών Σχολείων Αλωπίας του Ν. Πέλλας»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.1(448) (2003), σσ.59-64.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Έρευνα * Μέθοδος έρευνας * Αποτέλεσμα έρευνας * Αυτοαξιολόγηση * Επίδοση

ΛΟΛΩΝΗΣ ΔΗΜ., **«Το στάδιο της αυτο-διεκδίκησης περιόδου της μεγίστης δραστηριότητας του παιδιού (φυσικής και διανοητικής)»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.3(450) (2003), σσ.147-152.

* Παιδί * Οικογένεια * Σχολείο * Σύγκρουση ρόλων * Κοινωνική ένταξη * Παιχνίδι * Αυτοπεποίθηση

ΜΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Κ., **«Ωρίμανση αντιληπτικής ικανότητας παιδιών Α' δημοτικού και νηπιαγωγείου»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.47-57.

* Παιδί * Γνωστική ικανότητα * Μέτρηση νοημοσύνης * Προσχολική αγωγή * Ανάπτυξη αντίληψης * Αποτέλεσμα έρευνας

- This research verifies, as it was expected, that the first year primary school pupils' perception is significantly different (that is more mature) than the perception of nursery school pupils. This difference is probably due to the biological maturity of first year primary school pupils and also to their practice inside school.

ΜΑΝΤΕΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Η γλώσσα του σώματος**», *Περισκόπιο της Επιστήμης*, τχ.268 (2003), σσ.66-73.

* Σωματική έκφραση * Μη λεκτική επικοινωνία * Μήνυμα * Ανθρώπινη εξέλιξη * Γλωσσολογία

ΜΑΥΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Ψυχολογικοί παράγοντες και καρκινογένεση (Ψυχο-σωματική προσέγγιση του καρκίνου. Συσχετισμός στρες και καρκίνου [νεοπλασματος])**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.113-122.

* Καρκίνος * Στρες * Ανοσοποιητικό σύστημα * Ασθένεια * Ψυχοφυσιολογία

- Βάσει των στοιχείων της επιστημονικής βιβλιογραφίας που έχουμε συλλέξει από νευροεπιστημονικές μελέτες μπορούμε να υποθέσουμε ότι το έντονο και παρατεταμένο στρες μπορεί να καταστρέφει το ανοσοποιητικό σύστημα και κατ' αυτόν τον τρόπο να αποδυναμώνει τις φυσιολογικές άμυνες του οργανισμού εναντίον του καρκίνου. Παρατηρούμε δηλαδή ότι το στρες θα μπορούσε να προδιαθέσει τα άτομα προς την καρκινογένεση παρόλο που οι σχέσεις αιτίας και αποτελέσματος είναι περίπλοκες και μέχρι στιγμής παραμένουν ακόμη άγνωστες. Εκτός τούτου ο μηχανισμός που προκαλεί την καταστολή των κυττάρων κατά την διάρκεια μιας στρεσογόνου κατάστασης δεν έχει ακόμη πλήρως διασαφηνιστεί. (Περίκοπη περίληψη)

ΜΙΚΡΟΠΟΥΛΟΣ, TASSOS A.; MISAILIDI, PLOUSSIA; BONOTI, FOTINI, «**Attributing human properties to computer artifacts: Developmental changes in children's understanding of the animate – inanimate distinction**», *Ψυχολογία*, τχ.1 (2003), σσ.53-64.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Γνωστική ανάπτυξη * Άνθρωπος * Ρομπότ * Ηλεκτρονικός υπολογιστής * Αντίληψη * Αποτέλεσμα έρευνας

- In the last twenty years, the objects in children's lives have come to include "intelligent" machines such as computers and robots. Answers to questions about children's developing ability to make the animate-inanimate distinction must thus be renegotiated in the context of these artifacts. We report a study about the attributional judgements of 54 children aged 3-5 years, to a person, a robot, and a computer. Questions were asked about these items; (i) unobservable internal properties, ability to (ii) initiate action, (iii) have mental states, (v) experience emotions, (vi) bodily sensations and, finally, (vii) their life status. The results showed a clear difference in response patterns for the three test items. At all ages participants demonstrated a coherent understanding of the properties of humans. In contrast, they tended to attribute animate properties to the two computer artifacts. Robots attracted more animistic attributions than computers. The results also indicated that with older age children's animistic attributions give way to a fuller awareness of the nature of computer artifacts.

MISAILIDI, PLOUSSIA, «**Affective expressions during joint attention interactions with an adult: The case of autism**», *Ψυχολογία*, τχ.1 (2002), σσ.9-21.

* Αυτισμός * Παιδί * Επικοινωνιακή ικανότητα * Οπτική αντίληψη * Συναισθηματική συμμετοχή * Εκφραστικότητα * Αποτέλεσμα έρευνας

- Deficits in nonverbal joint attention behaviours are a prominent feature of autism. Attempts to explain these deficits have called upon autistic children's inability to share affect with others. This study examined the affective expressions autistic children display during joint attention interactions with an

adult. Sixteen children with autism were matched with 16 normally developing and 16 mentally retarded children on the basis of mental age. Children participated in a semi-structured nonverbal communication procedure consisting of situations designed to elicit joint attention behaviours. Children with autism engaged in joint attention less often than controls. Nonetheless, their affective expressions were not different from those of normal children. Similarly to normal, the autistic group shared more positive affect with the adult during joint attention acts than during other types of nonverbal behaviour. It is concluded that there is no strong evidence to argue that the joint attention skill deficits of autistic children are associated with a disturbance in affective sharing.

ΜΙΧΑΗΛ Μ., **«Η έννοια της εσωτερίκευσης στη θεωρία της δραστηριότητας»**, *Θέματα Παιδείας*, τχ.13 (2003), σσ.35-42.

* Αντίληψη * Συνειδητότητα * Ομιλία * Θεωρητική έρευνα * Διαλεκτικός υλισμός

ΜΠΕΚΙΑΡΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΚΙΜΩΝ, **«Η επιχειρηματολογία και η λεκτική επιθετικότητα ως επικοινωνιακή πραγματικότητα»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.56-73.

* Λεκτική επικοινωνία * Λεκτική συμπεριφορά * Επιθετικότητα * Επιχειρηματολογία * Επίδραση * Αυτοαντίληψη * Διαπροσωπικές σχέσεις * Επίλυση προβλημάτων

ΜΠΟΝΩΤΗ ΦΩΤΕΙΝΗ, **«Παράγοντες που διευκολύνουν τη σχεδίαση στα παιδιά: το παράδειγμα της μερικής απόκρυψης αντικειμένου»**, *Ψυχολογία*, τχ.1 (2003), σσ.119-135

* Παιδί * Οπτική αντίληψη * Σχεδίαση * Αναπαράσταση * Επίδοση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Πολλές έρευνες έχουν δείξει ότι μέχρι την ηλικία των 8 ή 9 ετών περίπου τα παιδιά σπάνια παράγουν οπτικά ρεαλιστικές εικόνες μιας σκηνής στην οποία το ένα αντικείμενο αποκρύπτει μερικώς το άλλο. Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει την επίδραση παραγόντων, όπως (α) η σχεδίαση δύο έργων σε διαφορετικές σελίδες χαρτιού, (β) η σχεδίασή τους σε μία σελίδα χαρτιού, (γ) η αντιγραφή ενός τρισδιάστατου μοντέλου, και (δ) η αντιγραφή μιας προσχεδιασμένης εικόνας, οι οποίοι ενδεχομένως διευκολύνουν στη σχεδίαση μιας σκηνής μερικής απόκρυψης. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 140 αγόρια και κορίτσια ηλικίας 4-10 ετών. (...) Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι από την ηλικία των 5 ετών περίπου τα παιδιά είναι ικανά να δώσουν στα σχέδιά τους στοιχεία οπτικού ρεαλισμού εφόσον διευκολυνθούν σε παράγοντες που σχετίζονται με τη σχεδιαστική διαδικασία. Ειδικότερα, βρέθηκε ότι η δημιουργία ενός οπτικά ρεαλιστικού σχεδίου επηρεάζεται από: (α) την έμφαση που δίνεται στη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στα δυο αντικείμενα, (β) την παρουσία μοντέλου ή εικόνας, και (γ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αποκρυπτόμενου αντικειμένου. (Περικοπή περίληψης)

ΝΤΑΒΟΥ ΜΠΕΤΙΝΑ, **«Η έκρηξη της πληροφορίας και η ρύπανση του νου: επιδράσεις της σύγχρονης διακίνησης της πληροφορίας»**, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.33-51.

* Επεξεργασία πληροφοριών * Γνωστική διεργασία * Γνωστική Ψυχολογία * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Μνήμη * Κριτικό πνεύμα

ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ, ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΑ, **«Η εξωτερική εμφάνιση των μαθητών ως παράγοντας αιτιακής απόδοσης παραπρωματικής συμπεριφοράς από τους εκπαιδευτικούς κατά την παιδαγωγική διαδικασία»**, *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2002), σσ.115-130.

* Μαθητής * Φυσικά χαρακτηριστικά * Ατομικά χαρακτηριστικά * Παραπρωματικότητα * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Συμπεριφορά * Πειραματική έρευνα

- In this article we explore whether the 'halo effect' influences the perceptions of teachers in the classroom, concerning their attributions in case they rate a pupil who has committed a serious or medium fault. A research was conducted to a sample of 82 teachers who were engaged at schools in various geographical areas of Greece. Teachers were given four photographs of children and four possible scenarios of 'faulty' behaviour in order to relate each scenario with the appropriate photo according to their opinion. Moreover, a semi-structured interview followed about the reasons of their choices. According to the results of the research, the teachers are expecting from their pupils with the advantage of the 'halo effect' to show a more socially desirable behaviour and not to commit the 'fault' in relation to their pupils who do not have the 'halo effect' and commit the more serious 'faults'.

ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Το παιδί-αναγνώστης ως 'συγγραφέας' και ο συγγραφέας ως αναγνώστης. Επισημάνσεις από αναγνώσεις ελληνικών παιδικών κειμένων**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.77-90.

* Παιδική λογοτεχνία * Ψυχολογία του παιδιού * Επιρροή * Συγγραφέας * Αλληλενέργεια * Αποτέλεσμα έρευνας

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ., «**Πρώιμες σχέσεις μτέρας και παιδιού. Η σχέση της προσκόλλησης**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.17 (2002), σσ.34-38.

* Παιδί * Διαταραχή συμπεριφοράς * Συναισθηματική διαταραχή * Ψυχική υγεία * Σχέση μτέρας-παιδιού * Προσκόλληση

PATSALIS, CHRISTOS, «**Individualpsychologischer Beitrag zur Integration: Ein Fallbeispiel aus den Privaten Volksschulen der Republik Griechenland in München**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.2 (2002), σσ.151-161.

* Παιδί * Σχολείο * Ενσωμάτωση * Δυσκολία μάθησης * Εξατομικευμένη διδασκαλία * Αυτοαξιολόγηση * Ατομική ψυχολογία

- Το παρακάτω κείμενο αναφέρεται σε μια έρευνα περίπτωσης μαθητή της Α' τάξης δημοτικού σχολείου, ο οποίος από την έναρξη της σχολικής χρονιάς παρουσίασε προβλήματα μαθησιακά ενώ σε ό,τι αφορά το κοινωνικό του προφίλ διέκρινε κανείς διστακτικότητα ή και αποφυγή εμπλοκής του σε δραστηριότητες που χαρακτηρίζουν το κοινωνικό «γίγνεσθαι» της σχολικής ζωής. Έδινε την εντύπωση του αποσυρμένου, μη ενσωματωμένου στην ομάδα αναφοράς παιδιού. Με τη βοήθεια της ποιοτικής μεθόδου της άμεσης παρατήρησης (*teilnehmende Beobachtung*), που χρησιμοποιείται επιτυχώς στην ενσωματική έρευνα, μιας δομημένης συνέντευξης και ενός ερωτηματολογίου, συλλέχθηκαν πληροφορίες οι οποίες μας οδήγησαν στην εξήγηση του προβλήματος και περαιτέρω στο σχεδιασμό και την υλοποίηση τρόπου αντιμετώπισής του. (Περικοπή περίληψης)

ΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Το φαινόμενο των συναισθηματικών και συμπεριφορικών δυσκολιών**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.77-90.

* Ειδική αγωγή * Διαταραχή συμπεριφοράς * Συναισθηματική διαταραχή * Προσαρμογή * Ψυχολογία της συμπεριφοράς

- In recent years, increased attention has been given to the education within the regular school system of an increasing sector of the student population: children with special educational needs. Among this category of pupils, there is a sub-group, namely children with emotional and behavioural difficulties, who are recently receiving great interest from people involved in their education. This study examines general aspects related to the phenomenon of emotional and behavioural difficulties. It begins with a

presentation of special education with particular reference to emotional and behavioural difficulties in the international spectrum and in the Greek context, it then focuses on issues of terminology, typology, prevalence and the theoretical approaches to emotional and behavioural difficulties. Following that, it pin-points the significance of schools' and teachers' relationship with children with emotional and behavioural difficulties.

ΡΗΓΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, [κ.ά.], «Οι τηλεοπτικές ψιμυθιώσεις στην αναύγεια των οικογενειακών προτύπων και η σχολική επίδοση», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.9(447) (2002), σσ.523-531.

* Ανάπτυξη παιδιού * Επίδραση * Τηλεόραση * Οικογενειακή ζωή * Έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας * Επίδοση

ΣΑΛΩΝΙΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Η παιδική επιθετικότητα ως κοινωνικό φαινόμενο», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.1(448) (2003), σσ.25-32.

* Επιθετικότητα * Παιδί * Κοινωνική τάξη * Αυτοπεποίθηση * Τιμωρία * Πρότυπο * Κοινωνικοποίηση

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., «Η αντικοινωνική και παραπτωματική συμπεριφορά των νέων – Προληπτικά μέτρα», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.488, 489 (2002), σσ.45-54, 76-81.

* Νεότητα * Αντικοινωνική συμπεριφορά * Επιθετικότητα * Παραπτωματικότητα * Έρευνα * Πρόληψη

- Στο άρθρο αυτό γίνεται αναφορά στην επιθετικότητα, στην βία, αντικοινωνική και παραπτωματική συμπεριφορά των νέων σήμερα. Επίσης αναφέρονται οι περιστάσεις, οι συνθήκες και οι παράγοντες, που δημιουργούν αυτή την συμπεριφορά, καθώς και οι μορφές με τις οποίες αυτή εκδηλώνεται, και τέλος προτείνονται προληπτικά μέτρα για την καταπολέμησή της.

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., «Νευροψυχολογική προσέγγιση του συνδρόμου της δυσλεξίας (Ορισμός – αιτιοπαθογένεια – συμπτώματα – αντιμετώπιση)», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.495, 496 (2002), σσ.271-277, 299-304.

* Δυσλεξία * Νευροψυχολογία * Διάγνωση * Πρόληψη * Αιτιοπαθογένεια * Ειδική αγωγή

- Η δυσλεξία προκαλεί μια μυστηριώδη δυσκολία στο χειρισμό των λέξεων και των συμβόλων. Ο δυσλεξικός μαθητής έχει νοημοσύνη φυσιολογική και η συμπεριφορά του δείχνει πως είναι πολύ πιο έξυπνος από ό,τι φανερώνει η επίδοσή του στην ανάγνωση, στη γραφή ή στην αριθμητική, είναι ο μαθητής που απογοητεύει και προβληματίζει γονείς, δασκάλους, καθηγητές, συμμαθητές, τον εαυτό του τον ίδιο. Η εγκεφαλική απεικόνιση επέτρεψε να επιβεβαιωθούν ιδιαίτερες ανατομικές αποκαλύψεις σε ορισμένους δυσλεξικούς, μεταξύ αυτών η έλλειψη ασυμμετρίας των εγκεφαλικών ημισφαιρίων, το μεγάλο μέγεθος, μη φυσιολογικό της μάζας της λευκής ουσίας που συνδέει τα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου. (Περικοπή περίληψης)

ΣΚΟΝΔΡΑ ΑΣΗΜΙΝΑ, «Φοβικές και αγχώδεις διαταραχές», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.8(446) (2002), σσ.467-470.

* Φόβος * Άγχος * Ψυχολογία του Παιδιού * Σχέση σχολείου-μαθητή * Σχέση γονιού-μαθητή * Θεραπευτική

ΣΚΟΥΦΑΛΟΣ ΜΑΡΚΟΣ, «Η ανάπτυξη του ανθρώπινου ψυχισμού και η διδασκαλία της γλώσσας στο δημοτικό σχολείο», *Θέματα Παιδείας*, τχ.13 (2003), σσ.43-58.

* Σκέψη * Ομιλία * Ψυχή * Κοινωνία * Αλληλενέργεια * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

ΣΟΥΣΑΜΙΔΟΥ-ΚΑΡΑΜΠΕΡΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, «**Τα 'σχήματα' των σκηνών και ο ρόλος τους στην αναγνώριση αντικειμένων**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.91-100.

* Παιδί * Φύλο * Ενδεικτικό αντικείμενο * Αναγνώριση * Αποτέλεσμα έρευνας

- The aim of the present study was: (a) to investigate the role of scene schemata in object recognition, (b) to answer the question of how an object is better recognized, through its picture or its name, and (c) to examine if the two above depend on gender. 96 boys and girls 7 years old were examined in a recognition test of objects in indoors and outdoors scenes. The results showed that schemata tell us more about the central gist of the scenes and less about the objects these scenes contain. Name and picture play the same important role in object recognition, and picture consists of general than detailed information of an object in a scene. Boys and girls recognized the same number of objects in scenes.

ΣΤΑΜΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ Λ., «**Παιδική και νεανική εγκληματικότητα: το οικογενειακό περιβάλλον ως αίτιο εκδήλωσής της**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.123-131.

* Παιδί * Οικογενειακό περιβάλλον * Επιρροή * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Παραπτωματικότητα ανηλίκων * Πρόβλημα, λύση του

ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «**Αλλαγές στην έννοια του εαυτού των παιδιών κατά τη μετάβασή τους από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο**», *Ψυχολογία*, τχ.1 (2003), σσ.96-118.

* Παιδί * Μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό * Σχολικό περιβάλλον * Προσαρμογή * Έννοια του εαυτού * Αυτοαντίληψη * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει τις αλλαγές που παρατηρούνται στην έννοια του εαυτού των παιδιών κατά τη μετάβασή τους από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο. Επίσης, να εξεταστεί τη σχέση της έννοιας του εαυτού με την προσαρμογή των μαθητών στο δημοτικό σχολείο. Στη διαχρονική έρευνα που διεξήχθη για τους σκοπούς αυτούς έλαβαν μέρος 336 παιδιά. Για την αξιολόγηση της έννοιας του εαυτού χρησιμοποιήθηκε το Ερωτηματολόγιο Περιγραφής του Εαυτού (Marsh, 1990), το οποίο απαντήθηκε ως ατομική συνέντευξη. Η προσαρμογή των μαθητών στο σχολείο εκτιμήθηκε με βάση την ανταπόκριση των παιδιών στις ακαδημαϊκές, συμπεριφορικές και κοινωνικο-συναισθηματικές απαιτήσεις του σχολείου με βάση ειδικά ερωτηματολόγια. (Περικοπή περίληψης)

ΤΖΕΛΕΠΗ-ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗ, «**Αυτοαντίληψη και επίδοση στην εφηβεία. Η ελληνική εικόνα**», *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.121-136.

* Ελλάδα * Έφηβος * Αυτοαντίληψη * Επίδοση στις σπουδές * Αλληλενέργεια * Διαφοροποίηση * Αποτέλεσμα έρευνας

- (...) Η έρευνα αυτή, μέρος μιας ευρύτερης μελέτης, στοχεύει στη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της αυτοαντίληψης και της σχολικής επίδοσης των εφήβων, όπως αυτή εκφράζεται με τη σχολική βαθμολογία. Σε διαστρωματοποιημένο δείγμα 417 εφήβων (ηλικίας 12-13 και 14-15 ετών) που φοιτούσε σε σχολεία μεγάλης πόλης, δόθηκε το Self Perception Profile (Harter, 1985). Η σύγκριση αυτοαντίληψης και επίδοσης έγινε με το συνολικό μέσο όρο βαθμολογίας και τη συνολική αυτοαντίληψη, αλλά και με τους επιμέρους τομείς της αυτοαντίληψης και τη βαθμολογία στα Ελληνικά και τα Μαθηματικά. Τα ευρήματα εμφανίζουν θετική συνάφεια μεταξύ υψηλής αυτοαντίληψης σε ορισμένους τομείς και υψηλής συνολικής επίδοσης, ενώ παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στη συσχέτιση με τα επιμέρους μαθήματα. (Περικοπή περίληψης)

ΤΖΕΛΕΠΗ-ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗ, «**Εφηβικό στρες και σχολική επίδοση**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.79-94.

* Έμφθος * Στρες * Επίδοση στις σπουδές * Μέτρηση * Αποτέλεσμα έρευνας

- This study aimed to investigate the relation between Greek adolescent's stress and their academic achievement (school grades). Comparisons were made between stress in all domains and the mean of all school grades as well as stress in separate domains and school grades only in Mathematics and/or Language. The Problem Questionnaire (Seiffge-Krenke, 1995) was administered to 417 adolescents aged 12-13 and 14-15 years located in 9 schools of a metropolitan area. Adolescent's grades were obtained from the school files. The findings indicated that stress and academic achievement are conversely related. More specifically they revealed that: a) Greek adolescents with low grades had higher general stress (in all domains) and also higher stress regarding school, their future, relationships with parents and themselves b) Adolescents with high grades in Mathematics had higher general stress. The results are discussed in the light of the importance that education has in the Greek culture.

ΤΖΕΛΕΠΗ-ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗ, «**Εφηβεία και στρες: η εμπειρία εφήβων αστικών περιοχών**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.128 (2003), σσ.60-72.

* Άγχος * Εφηβεία * Αστική νεολαία * Ερωτηματολόγιο * Αποτέλεσμα έρευνας

ΤΖΙΜΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι., «**Οι συγκρούσεις μεταξύ των γονέων και η σχέση τους με την ανάπτυξη του παιδιού**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.45 (2002), σσ.105-116.

* Οικογένεια * Σύγκρουση * Σχέση γονιού-παιδιού * Συμπεριφορά * Ψυχική υγεία

ΤΖΙΜΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι., «**Μοντέλα λειτουργικότητας της οικογένειας**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.84, 85, 86, 87 (2002, 2003), σσ.46-48, 45-48, 43-45, 47-49.

* Κοινωνιολογία της οικογένειας * Πρότυπο * Θεραπευτική * Συμπεριφορά * Σχέση γονιού-παιδιού * Αλληλενέργεια

ΤΖΟΥΡΙΑΔΟΥ, ΜΑΡΙΑ; ΒΑΡΒΑΣ, GEORGE; ΒΟΝΤΙ, ΕΛΕΝΙ, «**Socio-cultural environment as a factor of differentiation in mathematical reasoning**», *Ψυχολογία*, τχ.3 (2002), σσ.281-294.

* Παιδί * Κοινωνικό περιβάλλον * Πολιτιστικό περιβάλλον * Γνωστική ικανότητα * Μαθηματικά * Αλληλενέργεια * Αποτέλεσμα έρευνας

- This study aimed at exploring the influence socio-cultural factors exert on the development of cognitive abilities and mathematical reasoning of preschool children. The hypothesis of the study was that children from different socio-cultural environments differ both in competence and reasoning. Two groups of children of different socio-cultural origin (high vs. low socio-cultural level) participated in the study. The sample consisted of a total of 99 children, 51 coming from educationally and economically non-privileged areas and 49 coming from privileged areas of Thessaloniki. Children's cognitive-mathematical abilities were evaluated by the Utrecht Early Mathematical Competence Test (U.E.M.C.T.). The hypothesis was confirmed to a great extent, since the privileged group proved superior to the non-privileged group as regards children's competence in the total range of abilities tested. (Summary abridged)

ΤΣΑΓΚΑΡΗ ΜΑΡΙΑ Ι., «**Bullying: η βία και η επιθετικότητα μεταξύ συνομηλίκων στην παιδική ηλικία**», *Κοινωνική Εργασία*, τχ.69 (2003), σσ.29-42.

* Βία * Επιθετικότητα * Συνομηλίκι * Παιδική ηλικία * Εφηβεία * Ψυχολογική επανεκπαίδευση

- Bullying, as a social phenomenon, represents another form of abusive behavior towards minors by their peers. Early detection and prevention of the problem is significant, since aggressive behavior and

bullying are learned early in life. Bullying is not part of “growing up”, therefore bullies need to face immediate consequences and to be taught ways to re-channel their power, whereas victims need help to develop social skills to defuse situations and walk away from developing conflict.

ΤΣΕΡΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, **«Αλλοτρίωση – Ψυχοπαθολογική αλλοτρίωση»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.488 (2002), σσ.55-58.

* Αλλοτρίωση * Σχιζοφρένεια * Κρίση του πολιτισμού * Ψυχοπαθολογία * Θεραπευτική * Διανοητική ασθένεια

ΤΣΟΜΠΑΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού»**, *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.20 (2003), σσ.61-68.

* Παιδί * Κοινωνική ανάπτυξη * Επικοινωνία * Κοινωνικό περιβάλλον * Οικογενειακό περιβάλλον * Αλληλενέργεια

ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, **«Μαθηματικά και δομή της προσωπικότητας των καθηγητών μαθηματικών: μια ψυχαναλυτική προσέγγιση»**, *Ψυχολογία*, τχ.3 (2002), σσ.408-430.

* Μαθηματικά * Καθηγητής * Προσωπικότητα * Ατομικά χαρακτηριστικά * Ψυχανάλυση

- Στόχος του άρθρου είναι η διερεύνηση ορισμένων από τις λειτουργίες των μαθηματικών που συνδέονται με τη δομή της προσωπικότητας των καθηγητών μαθηματικών. Στην εισαγωγή της μελέτης γίνεται αναφορά στη χρησιμότητα της εξέτασης των μαθηματικών μέσα από το ψυχαναλυτικό πρίσμα. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στη σχέση μεταξύ των μαθηματικών και της δομής της προσωπικότητας των καθηγητών μαθηματικών, όπως περιγράφεται από τον Nimier (1988). Τέλος, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 372 καθηγητών μαθηματικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Γ., **«Προβλήματα συμπεριφοράς στη σχολική ηλικία: πρόληψη - αντιμετώπιση»**, *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.82, 83, 84 (2002), σσ.37-38, 44-45, 30-35.

* Αποκλίνουσα συμπεριφορά * Σχέση σχολείου-μαθητή * Διαδικασία μάθησης * Αξιολόγηση * Διορθωτική αγωγή * Κοινωνική Ψυχολογία

- Τα παιδιά σχολικής ηλικίας, σε ποσοστό 4 με 5%, παρουσιάζουν προβλήματα συμπεριφοράς με σοβαρές αρνητικές παρενέργειες στον εαυτό τους και στο περιβάλλον τους. Κοινή διαπίστωση γονέων, εκπαιδευτικών και ειδικών επιστημόνων είναι ότι τα προβλήματα αυτά συνεχώς διογκώνονται και πρέπει να αναμένεται περαιτέρω αύξηση, αν δεν ληφθούν μέτρα. Η αντίληψη ότι η συμπεριφορά είναι σύμφυτη με τα παιδιά και, συνεπώς, δεν μπορεί να αλλάξει έχει ανατραπεί τα τελευταία χρόνια, χάρη στην εξέλιξη και την ανάπτυξη των θεωριών μάθησης. Σήμερα υπάρχουν διαθέσιμες στρατηγικές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Χρέος της πολιτείας, των εκπαιδευτικών και των γονέων είναι να εξετάζουν τη συμπεριφορά των παιδιών ως βασικό τομέα της εκπαίδευσής τους και να επιδιώκουν, με συστηματικό τρόπο, την πρόληψη ή την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους. Προϋπόθεση για την επιτυχία είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση όλων των παραγόντων της εκπαίδευσης.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), **«Αφιέρωμα: ‘Θεμελιώδεις πεποιθήσεις στον κλάδο της ψυχοθεραπείας. Θέση και σχολιασμός’»**, *Ψυχολογία*, τχ.1 (2003), σσ.1-51.

* Ψυχοθεραπεία * Ψυχοθεραπευτής * Επιστήμη – Φιλοσοφία * Θεωρία * Σύγχρονη έρευνα

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: 'Θέματα της ψυχολογίας της εφηβείας'», *Ψυχολογία*, τχ.2-3 (2003), σσ.181-278.

* Έφηβος * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Γνωστική ανάπτυξη * Ταυτότητα * Συμπεριφορά * Σχέση γονιού-παιδιού

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «Αφιέρωμα: 'Η Συμβουλευτική Ψυχολογία σήμερα'», *Ψυχολογία*, τχ.2-3 (2003), σσ.279-413.

* Συμβουλευτική * Επίλυση προβλημάτων * Ψυχοθεραπεία * Κοινωνία * Εκπαίδευση

13. ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΔΑΜΟΥ-ΡΑΣΗ ΜΑΡΙΑ, «Εκπαίδευση για την ειρήνη και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Μια νέα οπτική στο πλαίσιο της κοινωνικής παιδαγωγικής», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.129 (2003), σσ.122-132.

* Διεθνής εκπαίδευση * Ανθρώπινα δικαιώματα * Ειρήνη * Εκπαίδευση και κοινωνία * Διεθνείς σχέσεις * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΑΥΓΗΤΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, «Μεθοδολογικά ζητήματα στην έρευνα της παιδικής ηλικίας», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.34 (2002), σσ.59-82.

* Παιδική ηλικία * Σύγχρονη έρευνα * Οργάνωση έρευνας * Επεξεργασία πληροφοριών * Μεθοδολογία * Αξιοπιστία

- Το άρθρο αυτό εξετάζει τις ερευνητικές διαδικασίες και τις μεθοδολογικές επιλογές στη μελέτη της παιδικής ηλικίας. Το ποιοτικό ερευνητικό παράδειγμα αποτελεί το ευρύτερο πλαίσιο των αναλύσεων και των επιστημάνσεων του άρθρου. Υποστηρίζεται ότι τα παιδιά, όπως και οι ενήλικες, πρέπει να εκλαμβάνονται ως: α) υποκείμενα και, ακόμα περισσότερο, συμμετοχα στην έρευνα, β) φορείς κοινωνικής δράσης και ενεργητικά στην παραγωγή της γνώσης που τα αφορά και γ) μια εσωτερικά διαφοροποιημένη παρά μια ομοιογενής κοινωνική κατηγορία. Οι ισχυρισμοί αυτοί συνδέονται τόσο με τις θεωρίες για την παιδική ηλικία όσο και με πρακτικά ζητήματα στη διεξαγωγή ερευνών με παιδιά.

ΓΡΟΛΛΙΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Όψεις της κριτικής παιδαγωγικής στην Ελλάδα», *Αντιτεράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.63-64 (2002-2003), σσ.66-81.

* Κριτική Παιδαγωγική * Θεόφραστος Γέρος * Εκπαίδευση και κοινωνία * Ποιότητα εκπαίδευσης * Παιδαγωγικές τάσεις

ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ ΝΤΑΙΖΗ, «Σχολική πειθαρχία και κοινωνικές πρακτικές», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.43 (2002), σσ.64-66.

* Οικογενειακό περιβάλλον * Κοινωνικό περιβάλλον * Σχολείο * Παιδαγωγική * Πειθαρχία * Κοινωνικοποίηση

ΖΑΦΕΙΡΙΑΔΟΥ, NELLY, (Επιμ.), «Jean Piaget (1896-1980)», *Bridges*, τχ.10 (2003), σσ.44-47.

* Jean Piaget * Ψυχολογία του Παιδιού * Ψυχολογία της Μάθησης * Δομική ανάλυση * Επιστήμονες * Εργοβιογραφία

ΚΑΚΟΥΡΗΣ ΗΛΙΑΣ, «**Η παιδαγωγία και η μαθητεία ως λειτουργίες του κοινωνικού χώρου**», *Κοινωνία*, τχ.2 (2002), σσ.148-160.

* Χριστιανισμός * Κοινωνία * Πνευματική καλλιέργεια * Μάθηση * Παιδαγωγική * Κρίση του πολιτισμού * Αθεία

ΚΑΤΣΑΜΑΓΚΟΥ ΜΑΡΙΑ Β., «**Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση των ειδικών ομάδων μαθητών από τους εκπαιδευτικούς στο χώρο του σχολείου**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.142-154.

* Σχολείο * Μαθητής * Προσωπικότητα * Περιβάλλον * Δείκτης νοημοσύνης * Διαφοροποίηση * Μέθοδος διδασκαλίας

ΚΟΝΤΑΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, «**Ιστορία ή μυθολογία της παιδικής ηλικίας**», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ.27 (2002), σσ.16-19.

* Παιδική ηλικία * Ψυχολογία του παιδιού * Θεωρητική έρευνα

ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Η παιδεία του 21^{ου} αιώνα και η προσφορά της ΧΕΕΛ**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.487 (2002), σσ.6-13.

* Ελλάδα * Παγκοσμιοποίηση * Πολιτισμική ταυτότητα * Χριστιανική Αγωγή * Ανθρωπιστική παιδεία * Ιστορία της Εκπαίδευσης

ΚΥΝΗΓΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Πατερική ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της νεότητας**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.502 (2003), σσ.166-171.

* Νεότητα * Έφηβος * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Πατέρες της Εκκλησίας, Έλληνες * Χριστιανική Αγωγή

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΟΥΖΑΝΑ-ΜΑΡΙΑ, «**Η ουσία και το νόημα της αγωγής: ένα πρόβλημα της παιδαγωγικής**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.487 (2002), σσ.19-23.

* Αγωγή * Φιλοσοφία της Αγωγής * Μάθηση * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Ηθική αξία * Κοινωνικοποίηση

ΠΑΛΟΥΚΑΣ ΠΑΥΛΟΣ Α., «**Η πολυδιάστατη αξία της παρεχομένης σχολικής Ορθόδοξης Χριστιανικής (και Θρησκευτικής) Αγωγής**», *Κοινωνία*, τχ.3 (2002), σσ.265-273.

* Θρησκευτικά – Σπουδή και διδασκαλία (Μέση) * Χριστιανική Αγωγή * Ανθρωπιστική παιδεία * Μαθητής * Αυτοπραγμάτωση * Πνευματική καλλιέργεια

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΚΩΝ., «**Η αγωγή ως μήυση: η άποψη του καθηγητή Peters**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.495 (2002), σσ.260-267.

* Φιλοσοφία της Αγωγής * Παιδαγωγικές τάσεις * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Διανοητική ανάπτυξη * Καινοτομία

ΠΑΤΣΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «**Μαθητικό έντυπο και εκπαιδευτική διαδικασία**», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.83 (2002), σσ.8-12.

* Μαθητής * Σχολικό περιοδικό * Σχέδιο εργασίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Συνεργασία * Ανάπτυξη προσωπικότητας

• Στο ακόλουθο κείμενο, το οποίο βασίζεται στην εμπειρία ενός προγράμματος δημιουργίας και ανάπτυξης σχολικού εντύπου σε Δημοτικό σχολείο της Αττικής, παρουσιάζεται μεθοδολογία

προσέγγισης για ανάλογα θέματα και περιγράφεται η οργάνωση, σύνταξη και έκδοση της πρώτης περιοδικής έκδοσης των μαθητών με τίτλο «ΕΥΡΩ-ΠΤΗΣΗ». Στη συνέχεια επιχειρείται η ψυχοπαιδαγωγική στοιχειοθέτηση του εγχειρήματος με αναφορές σε παραδείγματα ευεργετικής επίδρασης στους μαθητές.

PERRENOUD, PHILIPPE, «Οι νέες παιδαγωγικές είναι ελιπίστικες; Σκέψεις πάνω στις αντιφάσεις του ενεργητικού σχολείου», *Εκπαιδευτική κοινότητα*, τχ.63 (2002), σσ.27-35.

* Καθηγητής * Παιδαγωγικές τάσεις * Σύστημα αξιών * Σχέση σχολείου-κοινότητας * Κοινωνική δομή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

RUHLF, JÖRG, (Μτφρ.: Μιχάλης Καναβάκης), «Η επιστημονική παιδαγωγική στη Γερμανία από τη δεκαετία του '60», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2002), σσ.7-18.

* Γερμανία * Εκπαιδευτική πολιτική * Πανεπιστήμιο * Παιδαγωγικές τάσεις

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΚΙΜΩΝ Ν., ΜΠΕΚΙΑΡΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Β., «Οι βάσεις της Αθλητικής Παιδαγωγικής: συμβολή στον κριτικό διάλογο περί Αθλητικής Παιδαγωγικής», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.107-112.

* Αθλητική Παιδαγωγική * Αθλητισμός * Παιδαγωγικές τάσεις * Διδακτική * Επιστήμη – Μεθοδολογία * Φυσική Αγωγή

- Ο διάλογος περί Αθλητικής Παιδαγωγικής καθορίζεται από το σύγχρονο γενικό επιστημονικό διάλογο, από το διάλογο στα πλαίσια της επιστήμης του αθλητισμού και από την κρίση την οποία κατά καιρούς διέρχεται αυτή η επιστήμη. Σχετικά με τις θέσεις των διαπρεπών επιστημόνων Μ. Krüger και Ο. Grure, ο διάλογος αυτός αφορά την αντικατάσταση της Αθλητικής Παιδαγωγικής από μια παιδαγωγική της κίνησης, ειδικά για τη διδακτική και τις σχολικές ανάγκες. Η αντικατάσταση αυτή ενώ ως φαινόμενο δεν αποτελεί πρόβλημα, εν τούτοις, στη συγκεκριμένη περίπτωση, αποτελεί μια αιωρούμενη βολонταριστική τάση η οποία οφείλει να υπαχθεί στην αυστηρή επιστημολογική και επιστημονική κριτική, προκειμένου ο επιστημονικός διάλογος και οι εξελίξεις στην επιστήμη, να στηρίζονται πάνω σε στέρεα μεθοδολογικά θεμέλια. (Περικοπή περίληψης)

ΣΒΟΡΩΝΟΥ-ΖΩΓΡΑΦΟΥ ANNA, «Ολιστική παιδεία», *Φυσικός Κόσμος*, τχ.8 (2002), σσ.81-82.

* Ψυχολογία του Παιδιού * Σχέση καθηγητή-μαθητή * Συμπεριφορά του καθηγητή

ΣΚΙΑΔΑΣ ΚΩΝ. Ν, «Ελευθερία και αγωγή», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.489, 490 (2002), σσ.72-75, 116-118.

* Ελευθερία * Ηθική * Ηθική ανάπτυξη * Αρετές * Ελληνισμός και Χριστιανισμός * Ανθρωπιστική παιδεία

ΣΚΙΑΔΑΣ ΚΩΝ. Ν., «Η συνήθεια ως μέσο αγωγής», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.497 (2003), σσ.21-24.

* Συνήθεια * Ηθική αγωγή * Χαρακτήρας * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Φιλοσοφία, Αρχαία ελληνική * Πατέρες της Εκκλησίας, Έλληνες

14. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ Μ., «L' interculturel», *Contact*⁺, τχ.18 (2002), σσ.17-20.

* Κοινωνικό περιβάλλον * Πολιτιστική ταυτότητα * Διαφοροποίηση * Ετερότητα * Στερεότυπο * Αναπαράσταση

ΑΝΔΡΟΥΣΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, «**Από τη θεωρία στην εκπαιδευτική πρακτική: ένας δρόμος γεμάτος συγκρούσεις**», *Γέφυρες*, τχ.7 (2002), σσ.28-31.

* Σχολείο * Διδασκαλία * Μειονότητα * Κοινωνική ανισότητα * Θεωρία * Διδακτική

ΑΣΚΟΥΝΗ ΝΕΛΛΗ, «**Διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια ανοικτή συζήτηση**», *Γέφυρες*, τχ.7 (2002), σσ.22-27.

* Σχολείο * Μειονότητα * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Πολυπολιτισμός * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση * Κριτική

ΠΑΓΚΟΥΝΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Η κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.55-62.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Εκπαιδευτική πολιτική * Ευρωπαϊκή διάσταση * Πολιτιστική υποδομή και πλαίσιο * Πολιτιστική ταυτότητα

- Το σχολείο αποτελεί χωρίς αμφιβολία κοινωνικό θεσμό και ως εκ τούτου έχει έναν κοινωνικό ρόλο. Επηρεάζεται από τις εκάστοτε κοινωνικές μεταβολές και αυτή η αρχή ισχύει και στην επικράτεια της Ενωμένης Ευρώπης. Η κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης στα σχολεία των χωρών μελών της Ε.Ε. μπορεί να εκπληρωθεί με τις ανάλογες αλλαγές του εκπαιδευτικού συστήματος, οι οποίες οφείλουν να προσανατολίζονται, εκτός των άλλων και προς το πνεύμα της Λευκής και Πράσινης Βίβλου με απώτερο στόχο τη διαπαιδαγώγηση του μαθητή ως ευρωπαίου και πολυπολιτισμικού πολίτη και την προσέγγιση των ευρωπαϊκών λαών και κρατών. Συνέπεια αυτών είναι ο σχεδιασμός διαπολιτισμικών προγραμμάτων, όπου ένας από τους στόχους τους θα είναι η ανάσχεση του κοινωνικού αποκλεισμού των μειονοτήτων.

ΓΚΟΥΣΙΑ-ΡΙΖΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Η διεύρυνση του ρόλου των καθηγητών της Οικιακής Οικονομίας στα πλαίσια της τοπικής κοινωνίας**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2001), σσ.69-80.

* Οικιακή Οικονομία * Εκπαίδευση ενηλίκων * Ρόλος του καθηγητή * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Σχέση κοινότητας-σχολείου * Αποτέλεσμα έρευνας

- Το άρθρο παρουσιάζει τα αποτελέσματα επιτόπιας έρευνας, η οποία είχε ως σκοπό να μελετήσει τη δυνατότητα ενεργού δράσης των καθηγητών Οικιακής Οικονομίας που διδάσκουν στη Μέση Εκπαίδευση, σε επιμορφωτικά προγράμματα που σχεδιάζονται στα πλαίσια της τοπικής κοινωνίας. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν καθηγητές του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου, οι οποίοι είχαν ασχοληθεί συστηματικά με θέματα επιμόρφωσης ενηλίκων. Το άρθρο αυτό εξετάζει μερικές από τις προϋποθέσεις οργάνωσης του θεσμού της επιμόρφωσης σε σχέση με το εξειδικευμένο προσωπικό, τις προσδοκίες για θετική έκβαση της προσπάθειας και το πλαίσιο ένταξής της στο τοπικό επίπεδο. (Περικοπή περίληψης)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΜΙΧΑΛΗΣ, «**Μουσική αχρωματοψία. Τα Μ.Μ.Ε. και η καταστροφή της ανθρώπινης ευαισθησίας**», *Γέφυρες*, τχ.2 (2002), σσ.56-65.

* Ανάπτυξη προσωπικότητας * Νευροφυσιολογία * Συναισθηματική ανάπτυξη * Μουσική * Επικοινωνία * Αλληλενέργεια * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΔΡΕΤΤΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ Γ., «Μια μέθοδος υπολογισμού των μαθητών που γεννήθηκαν στο εξωτερικό και φοιτούν σε ελληνικά σχολεία», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.66-68.

* Παιδιά μετανάστη * Ελλάδα * Σχολείο * Φοίτηση * Αποτέλεσμα έρευνας * Στατιστικά δεδομένα

ΚΑΚΑΝΑ ΔΟΜΝΑ, ΚΑΜΑΡΙΑΝΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΜΕΤΑΛΛΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, «Φύλο και επαγγελματικός προσανατολισμός. Ο ρόλος των Μ.Μ.Ε. στην επιλογή επαγγέλματος από τα δύο φύλα», *Μέντορας*, τχ.6 (2002), σσ.18-28.

* Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Φύλο * Επίδραση * Διαφοροποίηση * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Επαγγελματική εκλογή * Αποτέλεσμα έρευνας

- Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν να διερευνήσει, πρώτον, τον τρόπο με τον οποίο τα Μ.Μ.Ε. συμβάλλουν στις επαγγελματικές επιλογές των ατόμων και δεύτερον, τον τρόπο με τον οποίο η μεταβλητή «φύλο» διαφοροποιεί τον τρόπο χρήσης των Μ.Μ.Ε. και συνεισφέρει στην επίδραση αυτών στις επαγγελματικές επιλογές των εφήβων. Βασική υπόθεση της μελέτης αποτέλεσε η άποψη πως τα Μ.Μ.Ε. συμβάλλουν στη μορφοποίηση των κοινωνικών αναπαραστάσεων των επαγγελματικών προτιμήσεων, κατευθύνοντας με αυτό τον τρόπο, κυρίως έμμεσα, τις επαγγελματικές προτιμήσεις των δύο φύλων. Στην έρευνα συμμετείχαν 1.163 μαθητές (41,4%) και μαθήτριες (56,6%) της Β' και της Γ' τάξης Ενιαίου Λυκείου του νομού Μαγνησίας. (Περικοπή περίληψης)

ΚΑΜΑΡΙΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Χ., «Γονεϊκές πρακτικές και εκπαιδευτικές στρατηγικές», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.33 (2002), σσ.81-109.

* Οικογένεια * Σχολείο * Κοινωνία * Αλληλεγγύη * Θεωρητική έρευνα * Σχέση γονιού-μαθητή

- Η οικογένεια και το εκπαιδευτικό σύστημα αποτέλεσαν και αποτελούν θεμέλιους λίθους της κοινωνικής δομής. Αυτό το άρθρο σκοπό έχει να αναλύσει την οικονομική και ιδεολογική διάσταση των γονεϊκών στρατηγικών και των εκπαιδευτικών πρακτικών ως αλληλοσυμπληρούμενες μεταβλητές, που συμβάλλουν στην κατανόηση της καθημερινής ζωής στη σχολική τάξη. Όπως προκύπτει από την ανάλυση, ένα ουσιαστικό πλέγμα παραγόντων επηρεάζει την 'ενεργοποίηση των γονιών', όπως το πολιτισμικό κεφάλαιο, η αντίληψη για τη γνώση και το σχολείο, η συνειδητοποίηση της αξίας ή η απαξίωση του «εκπαιδευτικού αγαθού».

KRESS, GUNTHER, «Γλώσσα και εκπαίδευση στο νέο επικοινωνιακό τοπίο», *Γέφυρες*, τχ.3, 6 (2002), σσ.32, 49-57, 32, 49-57.

* Επικοινωνία * Περιβάλλον * Αντίληψη * Αναπαράσταση * Λόγος * Εικόνα * Διαφοροποίηση * Κοινωνική δομή * Εκπαίδευση * Αλληλεγγύη

ΚΥΡΔΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ, «Αξιοποίηση των μουσειακών χώρων στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης της σχολικής ύλης και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης», *Γέφυρες*, τχ.9 (2003), σσ.54-65.

* Σχολείο και εξωσχολικό περιβάλλον * Διαθεματικότητα * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Σχέση γονιού-σχολείου * Συνεργασία * Κατευθυνόμενες δραστηριότητες * Μουσείο * Διδακτική πρακτική

ΔΙΑΜΠΑΣ ΤΑΣΟΣ, «Εκπαίδευση και κοινωνικός αποκλεισμός στα δημοτικά σχολεία της Θεσσαλονίκης την περίοδο 1974-1986», *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.62 (2002), σσ.60-68.

* Κοινωνικά μειονεκτών * Διακρίσεις * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Θεσσαλονίκη * Στατιστικά δεδομένα

ΜΟΡΙΧΟΒΙΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Η τηλεόραση και ο ελεύθερος χρόνος μαθητών Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού σχολείου», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.111-126.

* Μαθητής * Ελεύθερος χρόνος * Ψυχαγωγικές δραστηριότητες * Τηλεόραση * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
* Αποτέλεσμα έρευνας

- The current study was based on the answers, in a nameless questionnaire, of the 358 subjects-pupils attending the 5th and 6th class of the elementary (primary) school during their free time. By this process it was proved that the childishness (the basic trait of the subjects' age) is retained at high degrees, since playing plays an important role in children lives. However the limited number of subjects including activity 10.3 (reading out – of – school books) in their preferences, composed processing of the answers about activity 10,1 (watching TV) and questions 8 (hours of daily TV watch during working days), 9 (hours of daily TV watch during weekends) and 11 (hour of night sent to sleep) proved that the children of the subjects age spend many hours out of their spare time (and sleep) in watching TV.

ΜΠΑΒΕΛΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, «Διαπαιδαγώγηση των παιδιών: θεμελιώδες δικαίωμα των γονιών και υποχρέωση της Πολιτείας, συνταγματικές οριοθετήσεις», *Αναγέννηση*, τχ.387 (2002), σσ.22-26.

* Παιδί * Εκπαιδευτική νομοθεσία * Δικαίωμα για εκπαίδευση * Σχέση γονιού-παιδιού * Δημοκρατία * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΜΠΑΛΑΣΣΑ-ΦΛΕΓΚΑ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ, «Ο ρόλος της Unesco στην προετοιμασία ενός βιώσιμου μέλλοντος μέσω της ανώτατης εκπαίδευσης», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.32 (2002), σσ.139-166.

* Πανεπιστήμιο * Αειφόρος ανάπτυξη * Ανθρώπινα δικαιώματα * Προστασία του περιβάλλοντος * Διεπιστημονική θεώρηση * Ο.Η.Ε. * ΟΥΝΕΣΚΟ

- Ο σκοπός αυτής της μελέτης είναι να επισημάνει το σημαντικότερο ρόλο της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην προετοιμασία των νέων γενιών για ένα «βιώσιμο μέλλον», υπό την καθοδήγηση του Ο.Η.Ε. – UNESCO· στηρίζεται δε στις εκθέσεις, τα επιχειρήματα, τις προτάσεις και στις ανταλλαγές εμπειριών εντός του Πανεπιστημίου ή μεταξύ Πανεπιστημίων κατά την τελευταία δεκαετία, καθώς και στις Εκθέσεις του Ο.Η.Ε. – UNESCO, μετά τη Διάσκεψη Κορυφής «Πλανήτης Γη» στο Rio de Janeiro το 1992. Ακόμη, η παρούσα μελέτη θέτει ορισμένα ερωτήματα που αναφέρονται: 1) στην κατάλληλη μέθοδο προώθησης της έρευνας και των διεπιστημονικών οικολογικών προγραμμάτων, 2) στο ρόλο των Πανεπιστημίων για την ανάδειξη της «αντίληψης της διαρκούς ανάπτυξης» και 3) στις βασικές διαδικασίες (διοικητικές, θεσμικές) της ένταξης των οικολογικών, δημογραφικών, οικονομικών προβλημάτων στα προγράμματα σπουδών. (Περικοπή περιλήψης)

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Κ., «Πόσο το σχολείο μπορεί να παίξει θετικό ρόλο στην πρόληψη των ναρκωτικών», *Θέματα Παιδείας*, τχ.10-11 (2002), σσ.143-145.

* Ναρκωτικό * Πρόληψη * Σχέση σχολείου-κοινότητας * Κοινωνικοποίηση * Νεότητα

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Μαθαίνοντας να ζούμε μαζί και να οικοδομούμε έναν καλύτερο κόσμο στο χώρο του σχολείου. Η αξιοποίηση των αναπαραστάσεων των μαθητών», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.4 (Θεματικό τεύχος) (2002), σσ.117-125.

* Εκπαιδευτική πολιτική * Σχολείο * Πρότυπο * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Παγκοσμιοποίηση * Αναπαράσταση

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, «Εξωσχολική χρήση διαδικτύου από έφηβους μαθητές και μαθήτριες», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.125 (2002), σσ.151-155.

* Έφηβος * Ελεύθερος χρόνος * Εξωσχολικές εκδηλώσεις * Διαδίκτυο * Χρήστης * Αποτέλεσμα έρευνας

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑΣ, «Όψεις του ρατσισμού στην εκπαίδευση», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.97-107.

* Εκπαίδευση * Δάσκαλος * Μαθητής * Βιβλίο * Διδασκαλία * Ρατσισμός * Θεωρία

ΠΟΛΥΖΟΣ ΝΙΚΟΣ, «Η αντιμετώπιση των δύο φύλων στα βιβλία των μαθηματικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: η περίπτωση των επαγγελματιών», *Ανοιχτό Σχολείο*, τχ.87 (2003), σσ.31-34.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μαθηματικά * Έρευνα * Διδακτικό βιβλίο * Φύλο * Επάγγελμα

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ-ΒΑΞΕΒΑΝΙΔΗ ΕΛΕΝΗ, «Η διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο», *Αντιπετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.63-64 (2002-2003), σσ.114-117.

* Πολιτισμός, ελληνικός * Εθνικισμός * Ταυτότητα * Σύστημα εκπαίδευσης * Κριτικό πνεύμα * Ιστορία – Σπουδή και διδασκαλία

ΣΤΑΣΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ΜΙΧΑΛΟΓΙΑΝΝΑΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, «Κοινωνική προέλευση και σχολική επίδοση», *Τσιγγάνικος Λόγος*, τχ.9 (2002), σσ.14-17.

* Κοινωνική καταγωγή * Κοινωνική ανισότητα * Σύστημα εκπαίδευσης * Επίδοση στις σπουδές * Κοινωνική προαγωγή

ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, ΜΗΤΙΟΥΔΗ ΘΕΟΔΩΡΑ, «Εγώ σου στέλνω ποίημα / απ' την καρδιά βγαλμένο / Στείλε μου εσύ τη ζωγραφιά / που τόσο περιμένω...», *Γέφυρες*, τχ.7 (2002), σσ.14-21.

* Έθρος * Πειραματικό σχολείο * Μειονοτικό σχολείο * Συνεργασία * Αλληλεγγύη * Συναισθηματική ανάπτυξη * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΣΤΙΑΣΤΝΑ, BLANCA, «'L' interculturel' dans les manuels français d' apprentissage du F.L.E.», *Contact*⁺, τχ.21 (2003), σσ.30-31.

* Γαλλική γλώσσα * Επικοινωνιακή ικανότητα * Διδακτικά βοηθήματα * Κουλτούρα * Πολιτιστικό περιβάλλον * Λεκτική αλληλεπίδραση * Διαπολιτισμικότητα

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ANNA, «Πολιτισμική και διαπολιτισμική δεξιότητα: μερικές παρατηρήσεις», *Contact*⁺, τχ.22 (2003), σσ.7-8.

* Γαλλική γλώσσα * Επικοινωνιακή ικανότητα * Γλωσσική δεξιότητα * Κουλτούρα * Ετερότητα * Αναπαράσταση * Διαπολιτισμικότητα

ΤΣΙΤΣΑΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, «Κοινωνική ψυχολογία: κοινωνικοποίηση - κοινωνιομετρία», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.110-117.

* Κοινωνιολογία * Κοινωνιομετρία * Ψυχολογία * Πρόγραμμα * Κοινωνικοποίηση

ΤΣΟΜΠΑΝΟΓΛΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Όψεις κοινωνικής πολιτικής: εκπαίδευση, διά βίου κατάρτιση και ανταγωνιστικότητα εργασίας», *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.28 (2002), σσ.53-65.

* Διά βίου εκπαίδευση * Ανταγωνιστικότητα * Επαγγελματική κινητικότητα * Αγορά εργασίας * Κοινωνική πολιτική * Στατιστικά δεδομένα

WILLIAMS, SARA; SELWYN, NEIL; GORARD, STEPHEN, (Μτφρ.: Διονύσης Γουβιάς) «**‘Συμμετοχή για πious;’ Η σημασία της δημιουργίας ζήτησης για εκπαίδευση ενηλίκων με χρήση των νέων τεχνολογιών**», *Αντιπετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ.63-64 (2002-2003), σσ.51-56.

* Εκπαίδευση ενηλίκων * Νέες τεχνολογίες * Ηνωμένο Βασίλειο * Συμμετοχή * Διά βίου εκπαίδευση

ΧΑΡΑΒΙΤΣΙΔΗΣ ΠΕΤΡΟΣ, «**Ανασυνθέτοντας τον κόσμο μας με φαντασία και όνειρο μέσα και έξω από το σχολείο**», *Γέφυρες*, τχ.6 (2002), σσ.6-15.

* Παιδί * Ελεύθερος χρόνος * Παιδαγωγικό παιχνίδι * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Δομητική προσέγγιση * Μάθηση με ανακάλυψη * Αξιολόγηση

ΧΑΤΖΗΘΕΟΛΟΓΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, «**Ο ρόλος του γονέα και η συνεργασία του με το σχολείο ως παράγοντας ανάπτυξης της αναγνωστικής ικανότητας του μαθητή**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.295-307.

* Σχέση γονιού-σχολείου * Παιδί * Γλωσσική δεξιότητα * Ανάγνωση * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Νηπιαγωγείο

- This article emphasizes that learning to read begins at home. As the child grows and goes to school this learning emerges to become formal instruction of reading and writing. Recent research internationally has shown characteristics and strategies of homes where children have many positive opportunities to engage in emergent literacy activities. This article describes examples of effective school programs that have formed successful partnerships with parents in fostering children’s literacy development. The article also stresses the importance of home and school working together for the greatest positive influence in helping children become successful readers. Parents play an important role in encouraging their children’s reading development. Home and school working together will enhance the efforts of both in developing children’s reading attitudes and abilities.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Γ., «**Η εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα. Προβλήματα και προβληματισμοί**», *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, τχ.46 (2002), σσ.102-109.

* Κρίση της εκπαίδευσης * Ρόλος του καθηγητή * Κριτικό πνεύμα * Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών * Ποιότητα διδασκαλίας * Ρόλος του γονιού

ΧΡΟΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, «**Κράτος και εκπαίδευση. Ο ρόλος του σχολείου στα πλαίσια του κρατικού μηχανισμού**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.53-56.

* Σύστημα εκπαίδευσης * Κοινωνική δομή * Κράτος * Σχολείο * Κοινωνική ανισότητα * Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης

ΧΡΥΣΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α., «**Πανεπιστήμιο και κοινωνία: σκέψεις για την παιδεία με αφορμή τις πρόσφατες κινητοποιήσεις στα πανεπιστήμια**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.12 (2003), σσ.54-61.

* Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Ιστορία της εκπαίδευσης * Ευρωπαϊκή Ένωση * Εκπαιδευτική πολιτική * Νεοφιλελευθερισμός * Κεφαλαιοκρατία

15. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «**Εκπαίδευση και επιχειρηματικότητα: ανάγνωση δεύτερη**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.12 (2003), σσ.40-43.

* Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Επιχείρηση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Σύνδεση σχολείου – βιομηχανίας
* Μαθητής * Κοινωνική προσαρμογή * Κεφαλαιοκρατία

16. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΒΡΕΝΤΖΟΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ, «**Το εκπαιδευτικό σύστημα της Αργεντινής – το παράδειγμα της ιδιωτικής εκπαίδευσης**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.2 (2003), σσ.95-110.

* Σύστημα εκπαίδευσης * Δημόσια εκπαίδευση * Ιδιωτική εκπαίδευση * Αργεντινή * Παγκοσμιοποίηση * Εκπαιδευτική πολιτική

- As goal of this article may be considered the investigation of the dangers that the preference of a growing amount of people towards the private sector of education brings out, replacing thus, the traditional trust to the public educational establishments. This preference is the result of a late wealth of great part of the Greek population, as well as the result of a growing crisis of the public education, due to the rising numbers of immigrant children studying in public schools, and the diminution of funds destined to education. In Argentina, this very problem has already been converted to an established situation, because of the political and social decisions made in the last fifteen years, mostly by the menemist governments, whose educational choices have been disastrous and probably not retrievable. (...) The article contains short references to the rest of the Mercosur countries, as well as the translation of the main parts of the latest educational law in greek. (Summary abridged)

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. Κ., «**Ευρωπαϊκή ιστορία και σύγχρονα βαλκανικά βιβλία σχολικής ιστορίας**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.75-85.

* Ιστορία * Σχολικό βιβλίο * Βαλκάνια * Ευρώπη * Ταυτότητα * Συγκριτική ανάλυση

CLARK, ALISON, (Μτφρ.: Ι. Βλαχόπουλος), «**Τα παιδιά μικρής ηλικίας ως εμπειρογνώμονες: πώς να 'αφουγκραστούμε' τα παιδιά χρησιμοποιώντας την ψηφιογραφική προσέγγιση**», *Γέφυρες*, τχ.9 (2003), σσ.16-19.

* Παιδαγωγική * Αγγλία * Συμμετοχή * Συνεργασία * Παιδί * Γονείς * Νηπιαγωγός * Καταγραφή

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑΣ, «**Η γλωσσική εκπαίδευση των αλλοδαπών στην Ελλάδα, την Αγγλία και την Αυστραλία**», *Νέα Παιδεία*, τχ.105 (2003), σσ.35-55.

* Γλώσσα, σπουδή και διδασκαλία * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Στόχοι της εκπαίδευσης * Διαφοροποίηση * Συγκριτική έρευνα

ΚΑΖΑΜΙΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΑΚΗ ΠΕΛΛΑ, «**Συγκριτική Παιδαγωγική: επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.7-24.

* Επιστήμη * Ιστορική έρευνα * Ανάλυση εννοιών * Μεθοδολογία * Επιστήμες της Αγωγής * Ελλάδα

- Comparative Education (CE) can be likened to a mosaic consisting of several pieces of knowledge that do not constitute a clearly integrated pattern. Instead, the field presents a collage of diverse trends, schools of thought, and methods. This article, more than a summary of research, is also an effort to present the evolution of CE as an episteme (a science) and to comment on its main theoretical, epistemological and methodological orientations. Some basic observations concerning the development of CE in Greece are also presented.

ΚΑΛΑΒΑΣΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, [κ.ά.], **«Η διδασκαλία των μαθηματικών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Αίγυπτο, την Ελλάδα, την Κύπρο και το Λίβανο: συγκριτική μελέτη»**, *Θέματα στην Εκπαίδευση*, τχ.2-3 (2002), σσ.155-166.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μαθηματικά * Διδασκαλία * Πρόγραμμα σπουδών * Σύστημα εκπαίδευσης * Συγκριτική ανάλυση

- Στην εργασία παρουσιάζεται μια συγκριτική μελέτη της διδασκαλίας των Μαθηματικών στην Αίγυπτο, την Ελλάδα, την Κύπρο και το Λίβανο. Πιο συγκεκριμένα, μελετώνται οι ομοιότητες και διαφορές της μαθηματικής εκπαίδευσης των προαναφερθέντων χωρών, σε σχέση με τα ακόλουθα θέματα: α) τη γενική οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, β) τους σκοπούς της μαθηματικής εκπαίδευσης στο Δημοτικό Σχολείο, γ) το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών των Μαθηματικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και δ) τη διδακτική προσέγγιση που ακολουθείται στην ενότητα των πράξεων. Τα αποτελέσματα της συγκριτικής μελέτης δείχνουν ότι η οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, οι σκοποί της μαθηματικής εκπαίδευσης και το περιεχόμενο της ύλης των Μαθηματικών στο Δημοτικό Σχολείο δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές στις χώρες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. (Περικοπή περίληψης)

ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, **«Στάσεις και ικανότητες των Γάλλων εκπαιδευτικών γεωλογίας – βιολογίας στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών – TICE – στην εκπαίδευση»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.67-68 (2003), σσ.197-208.

* Γαλλία * Εκπαίδευση * Νέες τεχνολογίες * Επιμόρφωση * Εκπαιδευτική πολιτική * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ ΜΕΝΗ, **«Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα European Picture Book Collection»**, *Γέφυρες*, τχ.5 (2002), σσ.62-69.

* Δημοτικό σχολείο * Βιβλίο * Εικόνα * Ευρωπαϊκή διάσταση * Εκπαιδευτική καινοτομία * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, **«'Simon de Nautua' και 'Γεροστάθης'. Από τη στοιχειώδη πρακτική διδασκία του γαλλικού λαού σε μια φιλόδοξη εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων»**, *Νέα Εστία*, τχ.1752 (2003), σσ.93-117.

* Λογοτεχνία * Παιδί * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Γαλλία * Επιρροή * Ελλάδα * Διαφοροποίηση

ΚΟΥΛΟΥΡΗ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, **«Προσεγγίζοντας, με παρέα τον υπολογιστή, την παιδαγωγική του Reggio Emilia»**, *Γέφυρες*, τχ.3 (2002), σσ.68-71.

* Ιταλία * Νηπιαγωγείο * Reggio Emilia * Εκπαιδευτική καινοτομία * Μάθηση με ανακάλυψη * Πρότυπο διδασκαλίας

ΜΑΓΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, **«Neve Shalom / Wahat Al-Salam: το σχολείο που απαντά στον πόλεμο»**, *Γέφυρες*, τχ.8 (2003), σσ.34-36, 53-59.

* Ισραήλ * Εβραίοι * Παλαιστίνιοι * Σχολείο * Ταυτότητα * Διαφοροποίηση * Σύγκρουση * Επίλυση προβλημάτων * Συνεργασία * Κατανόηση

ΜΑΣΤΟΡΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, **«Συγκριτική αξιολόγηση σχολικών διδακτικών εγχειριδίων ιστορίας Γ' γυμνασίου στην Ελλάδα, τη Γαλλία και τη Γερμανία»**, *Φιλολογική*, τχ.81 (2002), σσ.4-8.

* Ιστορία * Σχολικό βιβλίο * Ελλάδα * Γαλλία * Γερμανία * Συγκριτική ανάλυση

RINALDI, CARLINA, (Μτφρ.: Ι. Βλαχόπουλος), «**Μια παιδαγωγική που 'αφουγκράζεται' τα παιδιά. Η προσέγγιση του Reggio Emilia**», *Γέφυρες*, τχ.9 (2003), σσ.12-15.

* Παιδαγωγική * Ιταλία * Συνεργασία * Δομητική προσέγγιση * Πρότυπο διδασκαλίας

ΣΑΚΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Α., «**Η 'Οικονομική των Επιχειρήσεων' στο εκπαιδευτικό σύστημα της Γερμανίας και των Η.Π.Α.**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.124 (2002), σσ.72-82.

* Οικονομική των Επιχειρήσεων * Οικονομικά * Κλάδος σπουδών * Η.Π.Α. * Γερμανία * Τριτοβάθμια εκπαίδευση

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Κατάλογος δημοσιευμάτων στη στήλη: αναζητήσεις στη 'Συγκριτική Εκπαίδευση'**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.126 (2002), σσ.69-70.

* Βιβλιογραφία * Μαρία Ηλιού * Περιοδικό * Σύγχρονη Εκπαίδευση

ΦΟΥΡΛΙΓΚΑ ΕΥΑ, [κ.ά.], «**Μουσειακή εκπαίδευση και αρχαιολογία. Παραδείγματα από τρεις ευρωπαϊκές χώρες**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85B (2002), σσ.113-122.

* Σχολεία, Ευρώπη * Αναλυτικό πρόγραμμα * Αρχαιότητες, ευρωπαϊκές * Μουσεία * Μνημεία * Αλληλενέργεια * Ρόλος εκπαιδευτικού * Πηγή πληροφοριών * Αποτέλεσμα έρευνας

17. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΒΑΣΑΜΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «**Η κοινωνιομετρία στη σχολική τάξη**», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(442) (2002), σσ.205-211.

* Σχολική ζωή * Σχέση σχολείου-μαθητή * Ορολογία * Τεχνική έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας * Αξιολόγηση * Κοινωνικοποίηση

ΚΑΤΣΙΛΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Επίδραση και συνάφεια στην ποσοτική έρευνα**», *Μέντορας*, τχ.7 (2003), σσ.108-126.

* Έρευνα * Μέθοδος έρευνας * Διαφοροποίηση * Συγκριτική ανάλυση * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο

- Οι έννοιες της συνάφειας και της επίδρασης είναι από τις πιο πολυχρησιμοποιημένες στην ποσοτική έρευνα. Εν τούτοις φαίνεται ότι υπάρχει αρκετή σύγχυση και πολλές φορές η χρήση και η ερμηνεία τους είναι λανθασμένες. Η εργασία αυτή προσπαθεί να συνεισφέρει στη σωστή χρήση των δύο εννοιών παρουσιάζοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ τους, καθώς και τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να χρησιμοποιείται κάθε έννοια. Συγκρίνει τη χρήση των δύο εννοιών στην πειραματική και τη μη πειραματική έρευνα και παρουσιάζει αναλυτικά παραδείγματα υπολογισμού των κατάλληλων στατιστικών για κάθε έννοια.

ΚΟΥΤΑΝΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «**Παραδείγματα εκπόνησης μιας 'επιστημονικής' μελέτης (διδασκτορική μελέτη, άρθρο, βιβλίο ή άλλη εργασία)**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ.20 (2003), σσ.45-60.

* Έρευνα * Μεθοδολογία * Ανάλυση κατά θέμα * Βιβλιογραφία * Συγγραφή

- Αυτό το άρθρο δίνει κάποια παραδείγματα για την εκπόνηση και συγγραφή μιας επιστημονικής μελέτης στο χώρο των κοινωνικών επιστημών. Μία τέτοια σύντομη αναφορά μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα σχολεία και δεν έχουν αρκετό χρόνο για εκτεταμένες θεωρητικές

μελέτες, να προχωρήσουν στην εκπόνηση κάποιων εργασιών που σχετίζονται με τη δική τους εκπαιδευτική εμπειρία. Ιδιαίτερα εξετάζεται η δόμηση και συγγραφή των διαφορετικών μερών μιας εργασίας. (...) Επιπλέον αναφέρονται κάποια συνοπτικά παραδείγματα εναλλακτικών μορφών συγγραφής με ένα περισσότερο αυθόρμητο τρόπο. (Περικοπή περιλήψης)

ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΕΡΓΗ ΕΛΕΝΗ, «On measuring attention in the Greek English Language Learning (E.F.L.) Classrooms», *Bridges*, τχ.9 (2002), σσ.29-33.

* Αγγλική γλώσσα * Μαθητής * Προσοχή * Μέτρηση * Τεχνική μέτρησης * Εγκυρότητα * Αύξηση επίδοσης * Ποιότητα διδασκαλίας

ΜΠΑΚΑΣ ΘΩΜΑΣ, «Η έρευνα στην εκπαίδευση και οι παράγοντες που την εμποδίζουν», *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(451) (2003), σσ.199-204.

* Εκπαίδευση * Έλλειψη ενδιαφέροντος * Πρόβλημα * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Συμπεριφορά * Δεοντολογία

ΠΕΔΙΑΔΙΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Δ., «Εκπαιδευτική έρευνα και ημερήσιος τύπος: ανάλυση ερευνητικών άρθρων παιδαγωγικού περιεχομένου στον αθηναϊκό ημερήσιο τύπο», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ.3 (2002), σσ.101-115.

* Εκπαιδευτική έρευνα * Τύπος * Αθήνα * Επιστήμες της Αγωγής * Βιβλιογραφική έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας

- The press, especially newspapers rather often publish research articles of educational content, or pump arguments from educational research data. How do the educational researches appear in newspapers? Which thematic fields are the most interesting? How systematic, objective and reliable are these investigational approaches? How does a writer treat the data of an empirical research? To what extent does he/she follow basic ethics associated with the exploitation of such data? The present research is attempting to answer – at least, up to a certain point – the above mentioned questions. Articles of educational content from 18 newspapers were analysed with the content analysis method – 15 criteria, in total – during two sequent years (1997-1998). (Summary abridged)

18. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, «Διαδρομές της ταυτότητας: από τη Δυτική Θράκη στο Γκάζι (Αναστοχασμοί και συγκρούσεις στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων. Η περίπτωση των τουρκόφωνων μουσουλμάνων στο Γκάζι)», *Θέσεις*, τχ.79 (2002), σσ.127-161.

* Μουσουλμάνοι στην Ελλάδα * Τούρκοι στην Ελλάδα * Εθνική μειονότητα * Θρησκευτική μειονότητα * Πολιτισμική ταυτότητα * Φυλετικές διακρίσεις * Ενσωμάτωση

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Πολιτικές πρακτικές και πολυπολιτισμικότητα. Η περίπτωση της Θεσσαλονίκης 'Πολιτισμικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 1997'», *Ο Πολίτης*, τχ.107 (2003), σσ.35-43.

* Θεσσαλονίκη * Βαλκανική Χερσόνησος – Ιστορία * Πολυπολιτισμικότητα * Μετανάστες * Ενσωμάτωση * Ίσες ευκαιρίες

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «**Ιστορική ορθογραφία: γλωσσολογικοί και παιδαγωγικοί όροι**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.2 (2002), σσ.175-200.

* Ορθογραφία * Ευρωπαϊκή διάσταση * Εκπαιδευτική πολιτική * Διδασκαλία γλώσσας

- This paper is dealing with the two categories of orthography: phonetic and historical one. It presents the advantages and disadvantages of each category and the arguments for and against the first and the second system of optical realization of speech. Historical orthography is proposed as the proper orthographic system. The purpose of this paper is to define the criteria, according to which historical orthography will serve effectively the communicational needs of native speakers of Greek in written speech (etymological principle, pedagogical principle of discrimination). In the end of this paper the writer proposes some basic simplifications of orthographic system according to above principles and presents methods for more effective teaching of orthography.

ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ ΜΗΝΑΣ ΑΛ., «**Η δυτική γιορτή του Αγίου Βαλεντίνου**», *Διαδρομές*, τχ.6 (2002), σσ.96-102.

* Ξένη χώρα * Ελλάδα * Ήθη και έθιμα * Εορτές * Έρωτας * Σημασία

ΑΝΔΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, [κ.ά.], (Παρουσίαση), «**Τσιγγάνοι Ζεφυρίου Αττικής. Μορφωτικό επίπεδο και κοινωνική σύνθεση. Έρευνα (περίληψη και αποτελέσματα)**», *Τσιγγάνικος Λόγος*, τχ.9 (2002), σσ.27-36.

* Ζεφύρι Αττικής * Τσιγγάνοι * Επίπεδο εκπαίδευσης * Κοινωνική δομή * Αποτέλεσμα έρευνας

ΑΡΧΑΚΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ, «**Η οργάνωση και η διαχείριση των γνωστικών πληροφοριών στο λόγο: μαρτυρίες από την ανάλυση του δείκτη οργάνωσης του λόγου 'δηλαδή' σε αποσπάσματα σχολικού λόγου**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.2 (2002), σσ.201-209.

* Γλωσσολογία * Ανάλυση κειμένου * Οργάνωση λόγου * Γνωστική πληροφορία

- The aim of this paper is to show how the organization and management of information can be achieved in discourse. To this end, in the first of this paper several discourse-analytic approaches are discussed and it is maintained that various theoretical elements need to be combined in order to construct a sufficient framework for analysis. More specifically, it is argued that the information state of speaker and hearer, which includes variations in salience and certainty of knowledge, can be described as internal conjunctive relations according to Halliday & Hasan (1976), and from a more elaborated, relevance theoretic approach (Sperber & Wilson, 1986, Blackmore, 1987) as coherence relations. (Summary abridged)

ΒΩΡΟΣ Φ., «**Περί ήθους ατόμων, κοινωνικών ομάδων, μελών της κοινωνίας ενεργών**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.98-102.

* Φιλοσοφία * Ηθική * Συνείδηση * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Κοινωνία * Συγκριτική έρευνα

ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΑΚΗΣ, «**Ο 'εκουγχρονισμός του εθνικισμού'**», *Θέσεις*, τχ.81 (2002), σσ.25-58.

* Ελλάδα * Εθνικισμός * Διανοούμενοι * Κοινή γνώμη * Πολιτική ιδεολογία

ΓΑΛΑΝΗΣ Κ., «**Η αποδοχή του μηνύματος της Εκκλησίας σήμερα και ο παιδαγωγικός της ρόλος στο σύγχρονο άνθρωπο**», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.63-64 (2002), σσ.142-146.

* Εκκλησία * Παράδοση * Παγκοσμιοποίηση * Πρόβλημα, λύση του * Θρησκεία και κοινωνία * Θρησκευτική αγωγή * Θεωρία

ΓΚΕΓΚΙΟΥ-ΧΑΤΖΟΥΔΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «**Θεραπευτικά φυτά με διεγερτικές, πραϋντικές και αγχολυτικές ιδιότητες**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.2 (2003), σσ.9-14.

* Φυτά, φαρμακευτικά * Βότανα – Θεραπευτική χρήση * Φαρμακολογία * Ιατρική

- Η χρήση θεραπευτικών φυτών είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Τα φυτικά θεραπευτικά προϊόντα είναι φάρμακα από κάθε άποψη. Εν τούτοις, υπάρχουν διαφορές μεταξύ φυτικών και φαρμακευτικών προϊόντων. Λίγα είδη φυτών που χρησιμοποιούνται ως φαρμακευτικά φυτά έχουν αξιολογηθεί επιστημονικά για πιθανή ιατρική χρήση τους.

ΓΚΟΤΣΗΣ ΣΤΑΘΗΣ, «**Μουσείο και εκπαιδευτική πράξη. Αντικείμενο και ερμηνεία: από τις θεωρητικές αναζητήσεις στη μουσειακή και εκπαιδευτική πράξη**», *Γέφυρες*, τχ.9 (2003), σσ.30-32, 49.

* Σχολείο * Μουσείο * Συνεργασία * Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Κατευθυνόμενες δραστηριότητες * Διδακτική πρακτική * Στρατηγική της μάθησης

ΓΟΝΗΣ ΔΗΜ. Β., «**Νέος νόμος περί των θρησκευτικών κοινοτήτων στη Βουλγαρία**», *Κοινωνία*, τχ.1 (2003), σσ.25-29.

* Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία, Βουλγαρική * Θρησκεία και κράτος * Νομοθεσία * Οργανώσεις, θρησκευτικές * Ελευθερία

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΣ, «**Πολιτική και 'σύγκρουση των πολιτισμών'. Το επιχείρημα του S. Huntington για τη μοναδικότητα του δυτικού πολιτισμού και την απίσχναση του οικουμενικού χαρακτήρα της νεωτερικότητας**», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τχ.19 (2002), σσ.5-21.

* S. Huntington * Πολιτισμός, δυτικός * Ανατολή και Δύση * Σύγκρουση * Κριτική * Θεωρία

- Το άρθρο επιχειρεί μια κριτική ανακατασκευή του επιχειρήματος του S. Huntington. Ο Huntington θεωρεί ότι ο δυτικός πολιτισμός βρίσκεται εν κινδύνω απειλούμενος από αλλότριους και εχθρικούς προς αυτόν πολιτισμούς. Στο παρόν άρθρο ασκείται κριτική στον τρόπο εννοιολογικής και μεθοδολογικής συγκρότησης αυτού του επιχειρήματος, ώστε να καταδειχθούν οι λόγοι για τους οποίους ο Huntington αντιπαραθέτει το οικουμενικό περιεχόμενο και το αξιακό σύστημα του νεωτερικού πολιτισμού προς τη μοναδικότητα του δυτικού πολιτισμού. Έτσι, οι αξίες της ανοχής και της συνύπαρξης υποκαθίστανται από την ανάγκη διαφύλαξης των αμιγών χαρακτηριστικών του δυτικού πολιτισμού, ο οποίος απειλείται από διαφορετικά πολιτισμικά υποδείγματα έναντι των οποίων οφείλει να καποχύσει, εάν θέλει να διατηρήσει την κυριαρχία του.

FARNOUX, ALEXANDRE, «**Ο W. Δέοννα και η αρχαιολογική επιστήμη**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.38-43.

* Αρχαιολογία * Θεωρία * Ανασκαφές * Επιστήμη * Επάγγελμα * W. Δέοννα * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΘΑΝΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ, «**Ο ρόλος των μητέρων στην προαγωγή της στοματικής υγείας των βρεφών και των παιδιών προσχολικής ηλικίας**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.1 (2002), σσ.109-120.

* Στόμα – Φροντίδα και Υγιεινή * Νήπιο * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Σχέση μητέρας-παιδιού * Πρόληψη

- Ο στόχος του άρθρου είναι να περιγράψει την αιτιολογία και την πορεία εξέλιξης νοσημάτων της στοματικής κοιλότητας των βρεφών και παιδιών προσχολικής ηλικίας. Η τερηδόνα των δοντιών αποτελεί το κυριότερο πρόβλημα στην ηλικία αυτή των παιδιών και εμφανίζεται σε μεγαλύτερη συχνότητα σε βρέφη και παιδιά που καταναλώνουν γλυκά ροφήματα μέσω του μπιμπερό, κυρίως κατά

τη διάρκεια της νύκτας, καθώς και γλυκίσματα, σε όσα έχουν φτωχή στοματική υγιεινή, καθώς και στις περιπτώσεις που τοποθετείται στο στόμα των παιδιών πιπίλα με ζάχαρη ή μέλι κατά τη διάρκεια του ύπνου τους.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Ειδικό θέμα: η εξέλιξη της ηθικότητας και της ηθικής**», *Θέματα Παιδείας*, τχ.13 (2003), σσ.64-77.

* Ηθική – Ιστορία * Εθνολογία * Κοινωνική ανάπτυξη * Κεφαλαιοκρατία * Κομμουνιστική ηθική

ΚΑΚΑΒΟΥΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ., «**Κριτική επιστημονικής – ερευνητικής εργασίας: το παράδειγμα της ψυχολογικής μελέτης**», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.497, 498 (2003), σσ.17-20, 42-47.

* Επιστήμη – Μεθοδολογία * Μελέτη, μέθοδος της * Συγγραφή * Κριτήριο αξιολόγησης * Ψυχολογία

ΚΑΛΟΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, «**Η ιστορία της κλασικής φιλολογίας ως πρόταση επιμορφωτικού έργου για τους φιλόλογους, ήτοι De licio eruditionis classicae restituendae**», *Φιλολογική*, τχ.83 (2003), σσ.21-27.

* Εκπαίδευση * Κλασικές σπουδές * Σπουδή και διδασκαλία * Επίπεδο γνώσεων * Επιμόρφωση * Κριτικό πνεύμα

ΚΑΤΑΚΗΣ Δ., «**Χημικοί: οι ιερείς και οι ιέρειες της αλλαγής**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.4 (2002), σσ.123-124.

* Χημεία – Ιστορία * Αλχημεία * Επιστήμονες * Χημικές αντιδράσεις * Επιστήμη – Φιλοσοφία

ΚΑΤΣΑΡΟΣ Ν., «**Η ιστορία της χημείας των κερμάτων, της δραχμής και του ευρώ**», *Χημικά Χρονικά*, τχ.4 (2002), σσ.109-112.

* Χημεία, Αναλυτική * Ευρώ * Δραχμή * Νόμισμα * Ιστορία

ΚΑΤΣΙΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Σχολικές βιβλιοθήκες και εκπαιδευτική πραγματικότητα**», *Διαβάζω*, τχ.427 (2002), σσ.45-49.

* Σχολική βιβλιοθήκη * Ανάγνωση – Έρευνα * Βιβλίο * Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Ποιότητα εκπαίδευσης * Εξεταστικό σύστημα

ΚΟΛΥΒΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, «**Στόχοι και προοπτικές του Γ' Κ.Π.Σ. για την ελληνική οικονομία**», *Δημόσιος Τομέας*, τχ.191 (2002), σσ.26-29.

* Κρατικός προϋπολογισμός * Οικονομική πολιτική * Ευρωπαϊκή Ένωση * Χρηματοδοτικές πηγές * Διαχείριση * Ελλάδα

ΚΟΡΡΕΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ., ΤΣΟΜΠΑΝΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Τεχνολογία και απασχόληση**», *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τχ.29 (2003), σσ.50-57.

* Νέες τεχνολογίες * Πληροφορική * Οικονομική ανάπτυξη * Απασχόληση * Ανεργία

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, «**Σύγχρονες θεωρίες εκπαίδευσης: προσπάθεια μιας ιστορικής – συστηματικής προσέγγισης**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.2 (2002), σσ.163-173.

* Θεωρία της εκπαίδευσης * Ιδεαλισμός * Πραγματισμός * Συγκριτική ανάλυση

- Ο όρος «εκπαίδευση» αποτελεί ίσως τη βασικότερη έννοια της Παιδαγωγικής. Σε γενικές γραμμές υποδηλώνει το πώς αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος τον εαυτό του και τον κόσμο που τον περιβάλλει. Αυτό σημαίνει ότι μία τέτοιου είδους έννοια είναι δύσκολο να προσδιοριστεί, αντίθετα: Μόνο μέσα από μία

ιστορική-συστηματική προσέγγιση μπορεί να γίνει κατανοητή. Αν αποφασίσει κανείς να ασχοληθεί σήμερα με τη θεωρία της εκπαίδευσης, θα βρεθεί αντιμέτωπος με ένα θέμα, το οποίο αμφισβητείται από πολλές πλευρές, κυρίως από το χώρο των εμπειρικών επιστημών. Συχνά γίνεται λόγος για μια κρίση ή ακόμη για το τέλος της εκπαιδευτικής θεωρίας. Η παραπάνω προβληματική αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας μελέτης. (Περικοπή περιλήψης)

ΛΑΡΔΑ ΡΟΖΑΝΝΑ, **«Η Ρωμανία κι' αν έπεσαν ανθεί και φέρει κι' άλλο. (Τρόποι αντιμετώπισης της πολιτιστικής στέρσης των μαθητών γενικά και ειδικότερα μέσα από τις ευκαιρίες που δίδονται στο σχολείο κ.λπ.)»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.501 (2003), σσ.134-141, 160.

* Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας * Πολιτιστική κρίση * Μαθητής * Προκατάληψη * Πολιτισμός, Βυζαντινός * Κοινωνικοπολιτιστικές εκδηλώσεις

ΛΙΑΝΑΝΤΩΝΑΚΗΣ ΦΑΝΗΣ, **«Η καλλιέργεια της φιλαναγνώσιας»**, *Το Σχολείο και το Σπίτι*, τχ.4(442) (2002), σσ.235-238.

* Βιβλίο * Λογοτεχνία * Παιδί * Σχολική καθοδήγηση * Πνευματική καλλιέργεια

ΛΟΙΝΙΣ, C., (Μτφρ.: Π. Αθανασιάδης), **«Επιβίωση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς με τη βοήθεια της εκπαίδευσης»**, *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ.490, 491 (2002), σσ.119-122, 138-142.

* Έλληνες στις Η.Π.Α. – Εκπαίδευση * Εθνικισμός * Πολιτιστική ταυτότητα * Πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά * Ελληνικές κοινότητες * Εκπαιδευτική καινοτομία

ΛΥΚΟΥΡΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, **«Για τη μουσική γεωγραφία των Δελφών»**, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.88-91.

* Θεωρία * Μουσική * Μαθηματικά * Γεωγραφία * Αλληλεπέργεια * Ιστορία

ΜΑΡΔΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜ., **«Κοινωνική πολιτική και παγκοσμιοποίηση»**, *Κοινωνική Εργασία*, τχ.68 (2002), σσ.199-217.

* Παγκοσμιοποίηση * Οικονομικές συνθήκες * Διεθνείς σχέσεις * Κεφαλαιοκρατία * Ίσες ευκαιρίες * Κοινωνική πολιτική

- In the Social Sciences, the idea of an international system, which is common in the study of politics and international relations, has been replaced by the notion of a global system. The global system (or world system) is a conception of the modern social world which views it as comprising one interlinked entity with an international division of labour unregulated by any one political structure. Globalization strategies are part of the neo – for dist variety of post – fordism rather than flexible specialization. Globalization resides in the ability of the multinational company or corporation to harmonize, integrate and make its production flexible. The globalization of social policy is the tendency for worldwide diffusion of social patterns.

ΜΑΤΕΛΑΡ ΑΡΜΑΝ, (Μτφρ.: Μαριάννα Τόλια), **«Η επικοινωνία ενάντια στην κουλτούρα»**, *Ο Πολίτης*, τχ.102 (2002), σσ.44-47.

* Επικοινωνία * Κουλτούρα * Εφαρμογές Πληροφορικής * Παγκοσμιοποίηση * Τεχνολογία * Κοινωνική αλλαγή

ΜΑΥΡΙΚΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, **«Διαφοροποίηση του πατρικού και μητρικού ρόλου στην ελληνική οικογένεια»**, *Επισήμες Αγωγής*, τχ.1 (2003), σσ.79-88.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Οικογένεια * Ρόλος του γονιού * Εμπειρική έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας

ΜΙΣΟΝ ΠΙΕΡ, (Μτφρ.: Σεσίλ Ιγγλέση-Μαργέλλου), **«Η γραφή προ του autodafé»**, *Νέα Εστία*, τχ.1756 (2003), σσ.854-871.

* Λογοτεχνία, γαλλική * Πιερ Μισόν * Συγγραφή * Επιρροή * Παράδοση * Λογοτεχνική κριτική * Αξιολόγηση προσωπικότητας

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, **«Μουσειακή εκπαίδευση και επικοινωνιακός λόγος στην προσχολική και σχολική ηλικία»**, *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.32 (2002), σσ.167-186.

* Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Διαδικασία μάθησης * Κριτικό πνεύμα * Δημιουργικότητα * Φαντασία * Γλωσσική ανάπτυξη

- Τα μουσειακά αντικείμενα, ως πολυσημικά, δε συνδέονται μόνο με συγκεκριμένους τομείς γνώσης, αλλά είναι ανοικτά σε πολλαπλές εναλλακτικές ερμηνείες και σημασίες. Μπορούν να προσφέρουν πολλές δυνατότητες για εναλλακτικές μεθόδους μάθησης, μπορούν να προσεγγιστούν πολύπλευρα, έτσι ώστε να αποτελέσουν πεδίο για τη δόμηση της γνώσης, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, την καλλιέργεια της φαντασίας και της δημιουργικότητας των παιδιών, την παραγωγή προσωπικού λόγου. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση διαφόρων σχεδίων δράσης που μπορούν να οργανωθούν μέσα στα μουσεία (και άλλους πολιτισμικούς χώρους) αλλά και στη σχολική τάξη, κατάλληλα σχεδιασμένων ώστε να ωθούν τα παιδιά να αναπτύξουν προσωπικό διάλογο με τα μουσειακά αντικείμενα. (Περικοπή περίληψης)

ΜΟΡΙΧΟΒΙΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α., **«Η ευλογία του Θεού... και το χαρτί της πολιτείας. Οι φοιτητές της Φλώρινας μιλούν για τον τύπο του γάμου που θα επιλέξουν όταν παντρευτούν»**, *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ.3 (2002), σσ.309-325.

* Σπουδαστής/φοιτητής * Πολιτικός γάμος * Στάση * Ερωτηματολόγιο * Αποτέλεσμα έρευνας

- Με τον τίτλο αυτό θα δημοσιευθεί, σε κάποιο από τα προσεχή τεύχη του περιοδικού «Παιδαγωγικός Λόγος», όπως βεβαιώνεται από τον Δ/ντή σύνταξης κ. Ι.Ε. Θεοδωρόπουλο, άρθρο-έρευνα που έγινε με υποκείμενα φοιτητές της Φλώρινας. Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο οκτώ κλειστών ερωτήσεων δημογραφικών στοιχείων, μιας κλειστής ερώτησης για την επιλογή του τύπου γάμου (πρόθεση γάμου: θρησκευτικού, πολιτικού ή μεικτού) και μιας ανοιχτής ερώτησης αιτιολόγησης της επιλογής τους. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 377 υποκείμενα-φοιτητές της Παιδαγωγικής Σχολής (Π.Τ.Δ.Ε. και Π.Τ.Ν.) και του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας. (Περικοπή περίληψης)

ΜΠΑΜΠΑΡΟΥΤΣΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, **«Παγκόσμια και διεθνής εκπαίδευση στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης»**, *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ.65-66 (2003), σσ.141-145.

* Παγκοσμιοποίηση * Εκπαίδευση * Αλληλενέργεια * Επικοινωνία * Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας * Καινοτομία

ΜΥΛΩΝΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, ΣΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΝΑ, **«Εκπαιδευτικά προγράμματα. Στη δημοτική πινακοθήκη Λάρισας – Μουσείο Γ.Ι. Κασιόγρα»**, *Νέα Παιδεία*, τχ.101 (2002), σσ.167-180.

* Μουσείο * Σχολείο * Αλληλενέργεια * Διδασκαλία σε μουσείο * Μάθηση με ανακάλυψη

ΠΑΠΟΥΛΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ., **«Οι Έλληνες στις όχθες του Δουνάβεως»**, *Ελληνική Διεθνής Γλώσσα*, τχ.8(52) (2002), σσ.868-873.

* Έλληνες στη Ρουμανία * Ελλάδα, Ιστορία νεότερη * Πολιτική * Οικονομικές συνθήκες * Ναυσιπλοΐα

ΠΑΤΣΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Τηλεόραση και παιδεία**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.123 (2002), σσ.134-138.

* Τηλεόραση * Πνευματική καλλιέργεια * Αποδέκτες της παιδείας * Κουλτούρα * Κράτος * Ιδιωτικά κεφάλαια * Διαπλεκόμενα συμφέροντα

ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΛΟΤΗ, «**Βιβλιογραφία: η αποτελεσματικότερη υγιεινή διατροφή**», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τχ.27 (2002), σσ.42-44.

* Ανάγνωση * Βιβλίο * Παιδί * Παιδαγωγικό παιχνίδι * Κουλτούρα * Ψυχική υγεία

ΡΑΔΗΣ ΠΕΤΡΟΣ, «**Θρησκεία και αρχιτεκτονικές επεμβάσεις στα οικοδομήματα των ιερών**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.68-75.

* Αρχαία Ελλάδα * Ιερά * Εορτές * Αρχιτεκτονική – Συντήρηση και αποκατάσταση * Θρησκεία * Πολιτική

ΡΟΔΗ ANNA, «**Ευαγγελιακά (1901). Τα εκατόχρονα μιας μεγάλης μάχης στον πόλεμο του δημοτικισμού**», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τχ.61 (2002), σσ.19-20.

* Δημοτικισμός και δημοτικιστές * Γλώσσα * Ευαγγέλιο * Μετάφραση * Τύπος * Σπουδαστής/φοιτητής

ΡΟΥΜΠΙΕΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, «**Η άγνωστη ιστορία της νεότερης Αθήνας. Η προσωρινή στέγαση των δημόσιων λειτουργιών της νέας πρωτεύουσας το 1834**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.85B (2002), σσ.78-86.

* Αθήνα – Ιστορία, 19^{ος} αι. * Όθων * Κτήρια ιστορικά * Χρήση * Διαφοροποίηση * Συγκριτική έρευνα

ΡΩΜΑΣ ΧΡΙΣΤΟΣ Γ., «**Παγανισμός, η νεο-ειδωλολατρική πρόκληση**», *Κοινωνία*, τχ.1 (2003), σσ.30-40.

* Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες – Ειδωλολατρία * Νεοπαγανισμός * Νέα Εποχή * Ελληνισμός και Χριστιανισμός

ΣΥΝΑΞΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ), «**Αφιέρωμα: America! America!**», *Σύναξη*, τχ.86 (2003), σσ.3-95.

* Αμερική * Χριστιανισμός * Θρησκείες * Οικονομία * Πολιτισμός * Έλληνες στις Η.Π.Α. * Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Κινηματογράφος, αμερικανικός * Χριστιανισμός και πολιτισμός

ΤΟΥΠΛΙΚΙΩΤΗ ΣΟΦΙΑ, «**Παιδική λογοτεχνία και μετάφραση**», *Νέα Παιδεία*, τχ.104 (2002), σσ.127-132.

* Παιδική λογοτεχνία * Μετάφραση * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Ετερότητα * Αλληλεγγύη * Ανάπτυξη προσωπικότητας

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, ANNA, «**Film et recherche**», *Contact*⁺, τχ.20 (2002), σσ.34-36.

* Ανθρωπιστικές Επιστήμες * Κοινωνικές Επιστήμες * Εικόνα * Κινηματογράφηση

ΤΣΙΤΟΥΡΗ ΑΜΑΛΙΑ, «**Το μουσείο, ένα δυναμικό εργαλείο εκπαίδευσης**», *Γέφυρες*, τχ.9 (2003), σσ.49-53.

* Σχολείο * Μουσείο * Συνεργασία * Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Κατευθυνόμενες δραστηριότητες * Διδακτική πρακτική * Στρατηγική της μάθησης

ΦΑΚΙΟΛΑΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, «**Θεωρίες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: μια αγνοημένη προβληματική**», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τχ.33 (2002), σσ.155-188.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Ολοκλήρωση * Διεθνείς σχέσεις * Θεωρητική έρευνα * Μεθοδολογία

- Το άρθρο επιδιώκει να αξιολογήσει τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, από την οπτική γωνία της προβληματικής των επιπέδων ανάλυσης του διεθνούς συστήματος και του κράτους. Η κεντρική θέση του άρθρου είναι ότι οι επεξηγηματικές ανεπάρκειες των υπό εξέταση προσεγγίσεων συνδέονται με την εμμονή τους να δίνουν έμφαση σ' ένα μόνο επίπεδο ανάλυσης. Το πρόβλημα της σύνδεσης των επιπέδων ανάλυσης έχει ελάχιστα απασχολήσει την υπάρχουσα ακαδημαϊκή συζήτηση. Εξαίρεση αποτελεί η κυοφορούμενη μεταθεωρητική-κριτική σχολή σκέψης στις διεθνείς και ευρωπαϊκές σπουδές, η αξιοποίηση της οποίας από τις υπάρχουσες κυρίαρχες θεωρίες μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερα ερμηνευτικά σχήματα της ολοκλήρωσης, στη βάση της σύνθεσης των επιπέδων ανάλυσης.

ΨΑΛΛΑΚΗ, ΖΑΙΝΟΥΛ, «**Η περιοχή της Καντάρα**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.86 (2003), σσ.47-51.

* Αρχαιολογία * Ιστορία * Πακιστάν * Μέγας Αλέξανδρος * Επιρροή * Τέχνη

ΧΑΣΑΠΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Επιδημίες νόσων και εξουσιαστικών πρακτικών**», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ.130 (2003), σσ.50-52.

* Ασθένεια * Επιδημία * Εξουσία * Πειθαρχία * Κοινωνικός έλεγχος * Κοινωνική αλλαγή

ΧΑΤΖΗΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΜΑΡΙΟΣ, ΚΟΥΚΟΥΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Ποδόσφαιρο και πολιτική στην Κύπρο (1959-1994)**», *Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία*, τχ.12-13 (2002), σσ.91-102.

* Κύπρος * Ποδόσφαιρο * Πολιτική, πρακτική * Πολιτικά κόμματα * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Αλληλενέργεια

- Στην κυπριακή κοινωνία η πολιτικοποίηση και ειδικότερα η κομματικοποίηση του ποδοσφαίρου πήρε διαστάσεις στις δεκαετίες μετά το 1950, λόγω των ιστορικών γεγονότων που σημάδεψαν το νησί. Οι κομματικές εφημερίδες πρόβαλαν (σε μεγαλύτερο βαθμό παλαιότερα και σε μικρότερο σήμερα) τα αθλητικά γεγονότα των χωρών που αντιπροσώπευαν τις πολιτικοϊδεολογικές τους πεποιθήσεις. Για παράδειγμα, οι αριστερές εφημερίδες με τη χρησιμοποίηση του αθλητισμού, κυρίως του ποδοσφαίρου, προπαγάνδισαν υπέρ των ανατολικών χωρών. Από την άλλη, οι δεξιές εφημερίδες προπαγάνδισαν με τον ίδιο περίπου τρόπο, κυρίως υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα. Στις τρεις προηγούμενες δεκαετίες συχνά διεξάγονταν «στημένοι» αγώνες μεταξύ ομάδων της ίδιας ιδεολογικής παράταξης. (Περικοπή περίληψης)

ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΙΟΣ, «**Έθνος και εθνικισμός: συνοπτική επισκόπηση ενός σύγχρονου επιστημονικού διαλόγου**», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τχ.19 (2002), σσ.109-127.

* Εθνικισμός * Παγκοσμιοποίηση * Θεωρητική έρευνα * Διάλογος * Επιστήμη – Μεθοδολογία

- Σκοπός αυτού του άρθρου είναι να προσφέρει μια αδρή εικόνα του σύγχρονου επιστημονικού διαλόγου και των ποικίλων προσεγγίσεων για το Έθνος και τον Εθνικισμό. Παρουσιάζονται οι υπάρχουσες προσεγγίσεις ομαδοποιημένες κατά σχολές, καταγράφονται τα γενικά χαρακτηριστικά που δομούν τη θέση της κάθε σχολής και εντοπίζονται τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία της. Η συνύπαρξη διαφορετικών απόψεων, που αφορμώνται από διαφορετικές θεωρητικές αφητηρίες και καταλήγουν σε εξίσου διαφορετικές ερμηνείες, υπογραμμίζει τον πλουραλισμό της σχετικής συζήτησης αλλά, παράλληλα, καταδεικνύει και τα αδιέξοδά της. Η παρουσίαση κλείνει με τις προοπτικές που διαμορφώνονται σε σχέση με τη συζήτηση και το αντικείμενό της, εντάσσοντας τη μεν συζήτηση σε ένα ευρύτερο μεθοδολογικό πλαίσιο, το δε αντικείμενο σε ένα πραγματολογικό πλαίσιο με αναφορά στις διαδικασίες της παγκοσμιοποίησης.

ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, «**Giovanni d' Athanasi, ο Λήμιος (1798-1854). Ο ρόλος του στις ανακαλύψεις αρχαιοτήτων της Αιγύπτου κατά το πρώτο μισό του 19ου αιώνα**», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ.87 (2003), σσ.76-83.

* Αίγυπτος, Αρχαιότητες * Ανασκαφές (Αρχαιολογία) * Ιωάννης Αθανασίου * Αγγλία * Γαλλία * Ανταγωνισμός * Διαπραγματεύσεις, εμπορικές * Συναλλαγή

II. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ

ΑΓΑΛΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Η σημασία και η διδασκαλία της γενίκευσης της γνώσης στο πλαίσιο της εκπαίδευσης των ατόμων με νοητική καθυστέρηση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.97-108.

* Εκπαίδευση μειονεκτούντων * Διδακτική * Γνωστική ικανότητα * Άτομα με ειδικές ανάγκες * Αντιληπτικά μειονεκτών * Κοινωνική ένταξη

ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «**Μια συγκριτική ανάλυση της θέσης του εκπαιδευτικού στην Ελλάδα σε σχέση με τον εκπαιδευτικό στη Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Δανία και Μεγάλη Βρετανία**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.327-350.

* Εκπαιδευτικοί * Συγκριτική ανάλυση * Ελλάδα * Ευρώπη * Επαγγελματική κατάρτιση * Επαγγελματική ένταξη

- This dossier on teachers at the nursery, primary and secondary levels of education is based in part on this work. It also owes much to the contributions from the Eurydice network, which provided the basic information and statistics required for it. Responsibility for the overall format and the comparative analysis, however, rests entirely with the Eurydice European unit. The first chapter is devoted to the initial training of primary and secondary school teachers. The second chapter sketches in the main features of the teaching body. The development of feminization and ageing of the profession and of pupil. (...) The third chapter deals with three important aspects of teachers' working conditions: working time, years of service and the movement of salaries over the past 30 years. (Summary abridged)

ΑΚΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν., «**Το περιοδικό Κοκλίας και η νεωτερική ποίηση στην Ελλάδα: συμβολή στη μεταπολεμική ποίηση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.203-228.

* Νεοελληνική ποίηση * Ποίηση, σύγχρονη – 20ός αι. * Κοκλίας * Ποιητές, Έλληνες * Ανάλυση περιεχομένου * Ιστορία και κριτική

ΑΚΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν., «**Το νέο ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων Ε' και ΣΤ' δημοτικού: θεωρητικές αφετηρίες – διδακτικές προσεγγίσεις**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.189-194.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Λογοτεχνία * Διδακτικό βιβλίο * Ανάλυση περιεχομένου * Παιδαγωγική * Κριτικό πνεύμα

ΑΛΕΥΡΙΑΔΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Η εξελικτική προσέγγιση της νοητικής καθυστέρησης κατά Zigler: θεωρητικές αρχές και εφαρμογές της στην έρευνα και στην εκπαίδευση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.83-96.

* Εξελικτική Ψυχολογία * E. Zigler * Έρευνα * Εκπαίδευση * Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Διανοητικό μειονέκτημα

- This review focuses on the developmental approach to mental retardation by Edward Zigler. Beginning with an overview of the developmental approach, the article discusses the practice of differentiating by etiology, the similar sequence and the similar structure hypotheses and the motivational – personality factors in the functioning of retarded individuals. Knowledge based on the developmental approach proved to be very useful, not only in research, but in intervention work with mentally retarded children, as well.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΝΤΡΕΑΣ Π., «**Από τη γενική στην τοπική ιστορία ή ‘Όταν ο Κώπας αντάμωσε τους Leopold von Ranke και March Bloch’**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.13-23.

* Τοπική ιστορία * Σχέδιο εργασίας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * L.v. Ranke * M. Bloch * Κώπας

ΑΡΒΑΝΙΤΗ ΙΩΑΝΝΑ, «**Τα κόμικς ως ενότητα στο μάθημα της λογοτεχνίας στο δημοτικό σχολείο: μια συγκεκριμένη διδακτική πρόταση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.229-242.

* Εικόνα * Λογοτεχνία * Δημοτικό σχολείο * Γράφημα * Διδακτική * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ, «**Ιστορία και καλλιέργεια της ιστορικής σκέψης: το μάθημα της ιστορίας ως μάθημα κοινωνικής ιστορίας**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.39-52.

* Ιστορία * Κοινωνικές Επιστήμες * Διδακτική * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Μέθοδος δραστηριοτήτων * Βυζάντιο * Θεσσαλονίκη

BELLINGRERI, ANTONIO, «**Pädagogik der Vielfalt und der Wertschätzung der Differenz. Bildungsreform in Italien: Neue Aufgabe für die Gestaltung von Schulbüchern**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.3-18.

* Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση * Ιταλία * Διδακτικό βιβλίο * Ετερότητα * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Ευρωπαϊκή διάσταση

ΒΟΓΔΑΝΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «**Διδάσκοντας την ιστορία στο δημοτικό σχολείο**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.75-82.

* Ιστορία * Δημοτικό Σχολείο * Αρχαία Αθήνα * Μέθοδος διδασκαλίας * Συνεργασία * Μάθηση με ανακάλυψη

ΒΟΓΔΑΝΟΥ ΣΟΦΙΑ Ε., «**Ο ρόλος της ολυμπιακής – αθλητικής παιδείας στην εκπαίδευση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.173-179.

* Εκπαίδευση * Ολυμπιακοί Αγώνες – Φιλοσοφία * Πρόγραμμα * Σχέδιο εργασίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Ανάπτυξη προσωπικότητας

BOSCH, MICHAEL, «**Perspektivenwechsel für Europa in der Schule?**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.19-22.

* Ευρωπαϊκή Ένωση * Εκπαιδευτική πολιτική * Διδασκαλία γλώσσας * Πολυπολιτισμικότητα

BRAUNGER, SUSANNE, «**Internationales Symposium 'Interkulturelle Pädagogik und Schule: Das Beispiel der Schulbücher'**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.23-28.

* Υλικό αναφοράς * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Νέες τεχνολογίες * Εφαρμογές Πληροφορικής * Παγκοσμιοποίηση * Πολιτιστικός πλουραλισμός

BROUZOS, ANDREAS; RAPTI KATERINA, «**School counseling and the acceptance of difference in the Greek school**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.243-252.

* Εκπαίδευση – Ελλάδα * Σχολείο * Πολυπολιτισμικότητα * Μαθητής * Αυτοεκτίμηση * Συμβουλευτική

- A basic condition for the welfare of contemporary pluralistic societies is the acceptance of difference. In this article following the presentation of the multicultural characteristics of Greek education and the historical background of school counseling in Greece, we suggest that boosting students' self-esteem via school counseling may facilitate the acceptance of difference. Greek school counselors can contribute significantly in the enhancement of students' self-esteem and effectively in the acceptance of difference.

ΓΑΛΑΝΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «**Οι νηπιαγωγοί και η προβληματική συμπεριφορά του νηπίου στο σχολείο: πώς την αντιλαμβάνονται και πώς την αντιμετωπίζουν**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.241-254.

* Νηπιαγωγείο * Έρευνα * Νήπιο * Πρόβλημα * Συμπεριφορά * Μεθοδολογία

- Στόχος της έρευνας ήταν να μελετήσει ποια είδη προβληματικής συμπεριφοράς του νηπίου στο σχολείο αναφέρουν συχνότερα οι νηπιαγωγοί και ποια είδη παρεμβάσεων επιχειρούν για να την αντιμετωπίσουν. Αντίθετα από ό,τι συμβαίνει με τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για τους νηπιαγωγούς υπάρχουν ελάχιστες τέτοιες έρευνες. Το δείγμα αποτέλεσαν 131 μετεκπαιδευόμενες νηπιαγωγοί, από τις οποίες ζητήθηκε να περιγράψουν γραπτώς μια προβληματική συμπεριφορά ενός νηπίου ή προνηπίου της τάξης τους στο πρόσφατο παρελθόν, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους την αντιμετώπισαν. Από την ποιοτική και την ποσοτική ανάλυση των δεδομένων προκύπτουν οι πιο συχνές προβληματικές συμπεριφορές των νηπίων, όπως αναφέρονται από τις νηπιαγωγούς και οι παρεμβάσεις που αυτές επιχειρήσαν για να τις αντιμετωπίσουν. (Περικοπή περίληψης)

GALANIS, GEORGIOS N., «**Notizen zur Psychologie in Griechenland**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.7-15.

* Ελλάδα * Σύστημα εκπαίδευσης * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Ψυχολογία * Πρόγραμμα σπουδών

- Η εργασία αυτή περιλαμβάνει τα κυριότερα σημεία της διάλεξής μου στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου στις 19.11.1998 σχετικά με την εξέλιξη της Ψυχολογίας ως επιστήμης στην Ελλάδα. Στην εργασία γίνονται σύντομες αναφορές: α) στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας, β) στην ανώτατη πανεπιστημιακή εκπαίδευση, γ) στην εξέλιξη της Ψυχολογίας στην Ελλάδα τα τελευταία εβδομήντα χρόνια, δ) στις βασικές σπουδές Ψυχολογίας, ε) στην εκπαίδευση στην Ψυχολογία σε άλλα τμήματα (π.χ. Παιδαγωγικά, Ιατρική).

ΓΑΛΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν., ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ-ΓΑΛΑΝΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, «**Τρομοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.17-41.

* Τρομοκρατία * Εξουσία * Κράτος * Παγκοσμιοποίηση * Ανθρώπινα δικαιώματα

- Στην εργασία μας αυτή πραγματευόμαστε το θέμα της τρομοκρατίας και το πόσο αυτή χρησιμοποιείται μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου κυρίως για να μειωθούν οι ανθρώπινες ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επίσης πώς τα τελευταία χρόνια οι κυβερνήσεις και οι οικονομικά ισχυροί χρησιμοποιούν επιστημονικά μέσα και ειδικούς επιστήμονες για να μελετήσουν τις στάσεις των ανθρώπων και έτσι να καταφέρουν να τις χειραγωγήσουν με το φόβο των τρομοκρατικών χτυπημάτων. (...) Ακόμη γίνεται μνεία της κρατικής βίας η οποία επιβάλλεται μέσω της αστυνομίας, των μυστικών υπηρεσιών και του στρατού. Στο ρόλο που παίζουν τα ΜΜΕ κυρίως με τον τρόπο που παρουσιάζουν τα εργατικά κινήματα και τις αντιδράσεις εναντίον της παγκοσμιοποίησης. (...) Τέλος στο ρόλο που παίζουν οι ΗΠΑ στη νέα τάξη πραγμάτων καθώς και η στάση και οι ενέργειες της ΕΕ. (Περικοπή περίληψης)

ΓΑΛΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ., «**Το παρόν και το μέλλον της πολιτικής ψυχολογίας στην Ελλάδα**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.7-15.

* Πολιτικές Επιστήμες * Ψυχολογία * Διεπιστημονική προσέγγιση * Επιστήμη – Μεθοδολογία * Σύγχρονη έρευνα

- Με την παρούσα εργασία πραγματευόμαστε το παρόν και το μέλλον της Πολιτικής Ψυχολογίας στην Ελλάδα, την οριοθέτηση και τον καθορισμό της παραπέρα στρατηγικής η οποία θα βοηθήσει στην ανάπτυξη του κλάδου. Επιχειρείται ακόμη να συζητηθεί ένας ορισμός της έννοιας της Πολιτικής Ψυχολογίας καθώς και η συστηματικοποίηση του περιεχομένου της. Τέλος, τονίζεται η χρησιμότητα της Πολιτικής Ψυχολογίας, η σχέση της με άλλες συναφείς επιστήμες και η ανάγκη να εισαχθεί η Πολιτική Ψυχολογία ως μάθημα σε όλα τα Πανεπιστήμια της χώρας.

ΓΑΛΑΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΙΚ., ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε., «**Δημοτικές εκλογές 2002. Προεκλογικό κλίμα – στρατηγικές – αποτελέσματα – αντιδράσεις**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.17-56.

* Ελλάδα – Πολιτική και διακυβέρνηση * Εκλογές * Πολιτικά κόμματα * Τοπική Αυτοδιοίκηση

- Με την παρούσα εργασία επιχειρείται μια πρώτη θεώρηση των Δημοτικών και Νομαρχιακών εκλογών του Οκτωβρίου 2002, των αποτελεσμάτων τους και της σημασίας που δόθηκε σε αυτά τα αποτελέσματα από τα κόμματα. Στην αρχή, γίνεται μια γενικότερη αναφορά στο πολιτικό σκηνικό όπως αυτό είχε διαμορφωθεί μερικούς μήνες πριν τις εκλογές. Στη συνέχεια, παρακολουθούμε το πώς τα κόμματα οργάνωσαν την στρατηγική τους και πώς επέλεξαν τους υποψηφίους τους. (...) Τέλος, στο πώς ερμηνεύτηκαν τα αποτελέσματα από τα επιτελεία των κομμάτων και στις αντιδράσεις που προκλήθηκαν στα κόμματα από τα αποτελέσματα των εκλογών. (Περικοπή περίληψης)

ΓΚΟΛΙΑ Π., «**Αναλυτικό πρόγραμμα και σχολικά εγχειρίδια γλώσσας στην πρώην Σοβιετική Ένωση (1925-1937): η ποιοτική ανάλυση των δομικών χαρακτηριστικών και η επίδρασή τους στην ιδεολογική, πολιτική και κοινωνική συγκρότηση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.127-137.

* Γλώσσα * Σχολικό βιβλίο * Πρόγραμμα σπουδών * Σοβιετική Ένωση * Έρευνα * Αλληλενέργεια

ΓΡΙΒΑ ΕΛΕΝΗ, ΚΑΜΑΡΟΥΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΣΟΧΑΤΖΙΔΟΥ ΧΑΡΙΣ-ΟΛΓΑ, «**Η διδασκαλία της Αγγλικής για ακαδημαϊκή χρήση: επισκόπηση των σημερινών πρακτικών και σκιαγράφηση προοπτικών**», *Μακεδόν-Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.261-274.

* Αγγλική γλώσσα * Διδασκαλία της γλώσσας * Διδακτική πρακτική * Τριτοβάθμια εκπαίδευση * Έρευνα * Αποτέλεσμα έρευνας

ΔΕΡΒΙΣΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΣ, «**Ομαδική συνεργασία και περιβαλλοντική εκπαίδευση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.253-260.

* Περιβαλλοντική Εκπαίδευση * Σχέδιο εργασίας * Ομαδική εργασία * Αλληλενέργεια * Συνεργασία * Οικολογική πολιτική

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, [κ.ά.], «**Μαθητές και πολιτική. Μαθητές του ελληνικού δημοτικού σχολείου μιλούν για τους πολιτικούς και την πολιτική**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.7-28.

* Μαθητής * Πολιτική * Πολιτική κοινωνικοποίηση * Αντίληψη * Στάση * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της πολιτικής κοινωνικοποίησης των μαθητών του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου σε θεωρητικό και ερευνητικό επίπεδο. (...) Παρουσιάζονται θεωρητικά και ερευνητικά δεδομένα από την ξένη και την ελληνική βιβλιογραφία και επιχειρείται η ερευνητική καταγραφή των στάσεων και των αντιλήψεων μαθητών της ΣΤ' τάξης του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου για την πολιτική και τους πολιτικούς. Από τα δεδομένα της έρευνας εύλογα μπορούμε να καταλήξουμε στην άποψη ότι οι στάσεις των παιδιών απέναντι στην πολιτική και στους πολιτικούς είναι κατ' αρχήν αρνητικές. Η πολιτική στην Ελλάδα έχει δύο όψεις και οι δύο αυτές όψεις αποτυπώνονται με τον πιο εύγλωττο τρόπο στις απαντήσεις των παιδιών. (...) Η όψη που επικαλούνται οι μικροί μαθητές, είναι αυτή της «γειωμένης πολιτικής», της πολιτικής που έχει αποκαθλωθεί από το δοξαστικό θεσμικό της αξίωμα. Είναι η πολιτική που συζητείται στα καφενεία και στα σπίτια των μικρών παιδιών. (Περικοπή περίληψης)

ΔΡΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Δραστηριότητες μουσειακής εκπαίδευσης στο δημοτικό σχολείο, με στόχο τη βελτίωση του γλωσσικού επιπέδου των παλιννοστούτων μαθητών**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.43-76.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Δημοτικό σχολείο * Μουσείο * Πρόγραμμα * Μαθητής * Παλιννόστηση * Γλωσσική ανάπτυξη

- Η σχολική ένταξη των μαθητών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες είναι ένα θέμα που απασχολεί τις περισσότερες δυτικές κοινωνίες, αφού οι τελευταίες, όλο και πιο συχνά, αποκτούν πολυπολιτισμικά χαρακτηριστικά. Στο πεδίο της διδακτικής στρεφόμεστε τελευταία σε εναλλακτικά μεθοδολογικά μοντέλα, τα οποία έχει διαπιστωθεί ότι ευνοούν την αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών, ενισχύουν το επικοινωνιακό, γλωσσικό επίπεδο των αλλόγλωσσων και αποδραματοποιούν το σχολικό περιβάλλον. Ιδιαίτερα οι προγραμματισμένες δραστηριότητες της Μουσειακής Εκπαίδευσης φαίνεται, μέσα από την πιλοτική εφαρμογή που παρουσιάζουμε και που εκτυλίχθηκε στην Γ' Δημοτικού ενός πολυπολιτισμικού Δημοτικού Σχολείου του Δήμου Αχαρνών Αττικής, να αποτελούν ένα σημαντικό μεθοδολογικό εργαλείο στη διάθεση των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε τάξεις «πολύχρωμες», όπου η ένταξη των αλλόγλωσσων μαθητών είναι το ζητούμενο. (Περικοπή περίληψης)

ΔΡΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΣΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, «**Σχολική ένταξη παιδιών με βαριά – πολλαπλή αναπηρία: πρόκληση για την ειδική παιδαγωγική της χώρας μας**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.77-99.

* Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Αναπηρία ('βαριά – πολλαπλή') * Σχολείο * Ενσωμάτωση * Ειδική Αγωγή

- Το δικαίωμα για ένταξη στο κοινωνικό σύνολο ισχύει για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως της φυσικής, ψυχικής ή διανοητικής τους κατάστασης και κανένας δεν μπορεί να αποκλειστεί από αυτό. Η ένταξη δηλαδή διακρίνεται για το ενιαίο-αδιαίρετο του χαρακτήρα της. Αυτή η αρχή αξιολογείται ως ιδιαίτερα σημαντική για την (ειδική) Παιδαγωγική που επικεντρώνεται στα άτομα με βαριά-πολλαπλή αναπηρία. Στο άρθρο που ακολουθεί, με βάση ένα παράδειγμα ένταξης μιας μαθήτριας με βαριά αναπηρία σε ένα γενικό Σχολείο στο Αμβούργο, επιχειρείται να παρουσιασθεί πώς μπορεί να εφαρμοστεί και στη χώρα μας η σχολική ένταξη αυτών των παιδιών. (Περικοπή περιλήψης)

ΓΟΤΟΒΟΣ, ΑΘΑΝΑΣΕ, «**Interkulturelle Pädagogik und Geschichtsunterricht: Ethnozentrische, postmoderne und kritische Diskurse über die Vergangenheit in der Schule**», τχ.10 (2002), σσ.33-38.

* Ιστορία – Σπουδή και διδασκαλία * Εθνική συνείδηση * Μεταμοντερνισμός * Παιδαγωγική * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Κριτικό πνεύμα

ΖΕΡΒΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ Θ., «**Η αρχή της 'κανονικότητας' και τα παρεπόμενά της στα πλαίσια της αντιμετώπισης των ατόμων με ειδικές ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.)**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.121-132.

* Άτομα με ειδικές ανάγκες * Κανονικότητα * Διαφοροποίηση * Κοινωνικοποίηση * Ένταξη * Ενσωμάτωση

ΖΟΡΜΠΙΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β., «**Η συμβολή των λογοτεχνικών κειμένων στο έργο της αγωγής: συμπληρωματικά στοιχεία για το μάθημα 'Ο Ιησούς και τα παιδιά' (Η Ζωή μας με το Χριστό, Γ' Δημοτικού, Ο.Ε.Δ.Β., σ. 18)**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.329-334.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Θρησκευτικά * Λογοτεχνία * Ιησούς * Α. Παπαδιαμάντης * Τ. Παπατσώνης

ΖΥΓΟΥΡΗ ΕΛΕΝΑ, «**Η αξιολόγηση στα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης: αναγκαιότητα, δυνατότητες και προοπτικές**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.297-309.

* Περιβάλλον – Σπουδή και διδασκαλία * Αξιολόγηση * Αναλυτικό πρόγραμμα * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Μεθοδολογία * Επίτευξη

ΗΛΙΑΔΟΥ-ΤΑΧΟΥ ΣΟΦΙΑ, «**Πρόταση για τη διδακτική ενότητα: Αναγέννηση, Μεταρρύθμιση, Αντιμεταρρύθμιση, Διαφωτισμός (Γ' Γυμνασίου)**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.25-38.

* Ιστορία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική * Αναγέννηση * Μεταρρύθμιση * Αντιμεταρρύθμιση * Διαφωτισμός

ΘΩΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ., «**Κοινωνική Παιδαγωγική: κοινωνικοπαιδαγωγική διάσταση του σχολείου**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.365-380.

* Σχολείο * Κοινωνική Παιδαγωγική * Χειραφέτηση * Σχολική Παιδαγωγική * Συγκριτική ανάλυση * Κοινωνικός ρόλος

ΙΣΜΥΡΛΙΑΔΟΥ ΑΔΕΛΑΪΔΑ Μ., ΤΟΛΟΥΔΗ ΦΩΤΕΙΝΗ Ι., «**Η έρευνα των σχολικών βιβλίων της ιστορίας στην εκπαίδευση των βαλκανικών κρατών**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.39-50.

* Ιστορία * Συγκριτική έρευνα * Σχολικό βιβλίο * Βαλκανική Χερσόνησος – Σχέσεις * Πολιτισμός * Συνεργασία

ΚΑΜΠΕΡΙΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, «**Η ταύτιση των περιηγητριών με το 'άλλο': οι γυναίκες 'πίσω από το πέπλο'**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.149-160.

* Ιστορία, 18^{ος}-19^{ος} αι. * Ετερότητα * Διάκριση φύλου * Κοινωνία * Ισλάμ * Ανθρώπινα δικαιώματα

ΚΑΝΑΒΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «**Die Sozialpädagogische Arbeit der Kinderstätte 'Heilige Helene' in Ioannina Griechenland**», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.101-149.

* Παιδοπόλεις * Ιωάννινα * Διοίκηση και οργάνωση * Κράτος πρόνοιας * Κοινωνική εργασία * Ελλάδα, Αρχαία * Βυζαντινή αυτοκρατορία

- Η ιστορία της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα φθάνει μέχρι την αρχαιότητα. Η αρχή του «δημεύοντος Ιατρού» και η προσφορά βοήθειας προς τα μέλη των οικογενειών των θυμάτων πολέμου αποτελούν μέρος από τα μέτρα της πόλης υπέρ εκείνων που βρίσκονται σε ανάγκη. Τα μέτρα αυτά διατηρήθηκαν και στο Βυζάντιο. Υπό την επίδραση της χριστιανικής διδασκαλίας η κοινωνική προσφορά γνωρίζει μια πρόοδο και άνθιση πρωτόγνωρη και άγνωστη για την μέχρι τότε ιστορία της ανθρωπότητας. Πολιτεία, Εκκλησία και πιστοί ανταγωνίζονται στην προσφορά κοινωνικής βοήθειας προς τους αναξιοπαθούντες. Η Παιδοπόλη «Αγία Ελένη» των Ιωαννίνων, συνεχίζει να έλεγε κανένας, την αρχαιοελληνική και βυζαντινή παράδοση. Ιδρύθηκε το 1947 για να προσφέρει βοήθεια στα παιδιά που έμεναν απροστάτευτα τα μέσα της δεκαετίας του '40, αλλά ακόμα και να συμβάλει στην ανοικοδόμηση της υπαίθρου εκείνη την εποχή. (Περικοπή περιλήψης)

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, [κ.ά.], «**Μια απόπειρα για τη σύνταξη ενός εσωτερικού κανονισμού οργάνωσης και λειτουργίας σχολείου**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.351-364.

* Εκπαιδευτική νομοθεσία * Διοίκηση και οργάνωση * Εσωτερικός κανονισμός * Ρόλος του καθηγητή * Σχολική ζωή * Σχέση σχολείου-μαθητή

ΚΑΡΑΝΤΑΪΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Α., «**Διευκρίνιση όρων που σχετίζονται με την κινητική αγωγή και οριοθέτηση της κινητικής αγωγής στην προσχολική εκπαίδευση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.109-120.

* Προσχολική αγωγή * Έννοια * Κινητική δραστηριότητα * Μάθηση * Πρότυπο * Δεξιότητα

ΚΑΡΑΦΥΛΛΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, «**Ο Δανιήλ Φιλιππίδης ως φιλόσοφος: σχηματοποίηση της ταυτότητάς του**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.151-167.

* Δανιήλ Φιλιππίδης * Φιλοσοφία * Διαφωτισμός * Ανθρωπιστική παιδεία * Επιστήμη * Γλώσσα

- Λογική, θετικές επιστήμες, καθολική γλώσσα, επιστημονική και γλωσσική έρευνα συνθέτουν την αυτόνομη φιλοσοφική παρουσία του ιδιόρρυθμου και μονήρη Θεσσαλού φιλοσόφου Δημητρίου-Δανιήλ Φιλιππίδη. Τα ζητήματα της γλώσσας, της αγωγής και της παιδείας όπως και η αναφορά στους

αρχαίους, που πιστοποιεί την αρχαιομάθεια και την προσήλωσή του στην ανθρωπιστική παιδεία, βιώνονται τώρα μέσα από το κίνημα του Διαφωτισμού. Η ανεξιθρησκία υψώνεται απέναντι στον αποστεωμένο και φανατικό κλήρο, ενώ η αρετή των πολιτών και η αγάπη προς της πατρίδα συνδέονται με τις αρχές της Γαλλικής Επανάστασης. Νομιναλιστής και αισθησιοκράτης δέχεται την πρωταρχικότητα της λοκιανής εμπειριοκρατίας και την αναλυτική μέθοδο, δίνει προβάδισμα στις θετικές επιστήμες και τη νεωτερική φιλοσοφία, αλλά δεν παραλείπει να ανοικτεί και στην καντιανή κριτική φιλοσοφία.

ΚΑΡΑΦΥΛΛΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, «Φιλοσοφική προσέγγιση του αλτρουισμού», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.57-83.

* Αλτρουισμός * Εγωισμός * Χαρακτήρας * Συναισθηματικότητα * Συμπεριφορά

- Στην εργασία αυτή εξετάζεται η ταυτότητα και η λειτουργία του αλτρουισμού ως βασικής ή επιλεκτικής συμπεριφοράς του ατόμου που θεμελιώνεται στην κοινωνική παρώθηση για φιλάνθρωπη συμπεριφορά και δράση. Ελέγχεται αν είναι αποτέλεσμα συναισθήματος ή λογικού καθήκοντος, αν ακολουθεί την εξέλιξη ή τη φυσική επιλογή, αντιδιαστέλλεται από τον εγωισμό και εξετάζονται ορισμένες προοπτικές βελτίωσής του, όπως η επιλογή των ομάδων. Η ταυτότητά του χαρακτηρίζεται από την ετεροβαρή σχέση μεταξύ των αντιτιθέμενων πλευρών και η απόληξη τονίζει τη συνθετικότητα του ζητήματος και τη δυσκολία της εφαρμογής του.

ΚΑΣΙΔΟΥ ΣΤΕΛΛΑ, «Μια πρόταση για το μάθημα της ιστορίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.65-74.

* Ιστορία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Σχέδιο εργασίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Βυζάντιο * Θεσσαλονίκη

ΚΑΣΚΑΜΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ν., «Ένα μοντέλο για τη διδασκαλία της ιστορίας στο δημοτικό σχολείο», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.53-64.

* Ιστορία – 15^{ος}-19^{ος} αι. * Διδακτική * Δημοτικό σχολείο * Ευρώπη * Μεθοδολογία * Δημιουργικές δραστηριότητες

ΚΑΤΣΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, «Περιβαλλοντική εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική για το μέλλον. Συγκλίσεις και αλληλεπιδράσεις», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.85-102.

* Εκπαιδευτική πολιτική * Περιβάλλον * Αλληλενέργεια * Πρόβλεψη * Επιμόρφωση * Ποιότητα εκπαίδευσης

- Η εκπαίδευση για τον πολίτη του 21ου αι. θα πρέπει να στηρίζεται σε ένα γενικό πλαίσιο αρχών, οι οποίες έχουν καθολικό χαρακτήρα και των οποίων η υλοποίηση συνοδεύεται από την ιδιότητα του «αυτονόμου». Στηρίζεται επίσης σε μια σειρά θέσεων εξειδικευμένης υφής που συνάδουν με το θεσμικό της χαρακτήρα. Στα πλαίσια αυτής της συλλογιστικής είναι όντως εκπληκτικό το γεγονός της διαπίστωσης του υψηλού βαθμού σύγκλισης (...) που εμφανίζουν οι προδιαγραφές της εκπαίδευσης για το σχολείο του μέλλοντος, με τη φιλοσοφία, τις αρχές και τις πρακτικές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η σύγκριση μεταξύ των βασικών θέσεων που περιλαμβάνονται στις προτάσεις εμπειρογνομόνων για αναβάθμιση της εκπαίδευσης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του 21ου αι. και των αρχών της Π.Ε., όπως αυτές έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς στις ειδικές διασκέψεις, τεκμηριώνει την ορθότητα του παραπάνω συλλογισμού. (Περικοπή περιλήψης)

ΚΑΤΣΙΟΥ-ΖΑΦΡΑΝΑ ΜΑΡΙΑ, «**Κληρονομικότητα του νευρικού συστήματος και χαρακτήρας**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας*, τχ.10 (2002), σσ.217-224.

* Νευροφυσιολογία * Κληρονομικότητα * Χαρακτήρας * Πείραμα * Εκπαίδευση * Συνεργασία

ΚΑΨΑΛΗΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ, ΚΕΣΙΔΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «**Η ευρωπαϊκή διάσταση στα σχολικά βιβλία του ελληνικού δημοτικού σχολείου**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.51-62.

* Δημοτικό σχολείο * Σχολικό βιβλίο * Ελλάδα * Ευρωπαϊκή διάσταση * Έρευνα * Πολιτιστική κληρονομιά

ΚΑΨΑΛΗΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «**Τυπολογία και μεθοδολογία της έρευνας των σχολικών εγχειριδίων**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.195-204.

* Διδακτικό βιβλίο * Έρευνα * Μεθοδολογία * Αποτέλεσμα έρευνας * Επίδραση * Εγκυρότητα

ΚΑΨΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ., «**Η προσωπικότητα, το έργο και η προσφορά του Αντώνη Π. Μπενέκου**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.29-43.

* Αντώνης Μπενέκος * Επιστήμονες * Εργογραφία * Αισθητική Αγωγή * Παιδική λογοτεχνία * Πρόγραμμα σπουδών

- Ο Αντώνης Π. Μπενέκος κατάγεται από τους Χουλιάρδες Ιωαννίνων. Ο ίδιος είναι μια σημαντική και πολύπλευρη πνευματική προσωπικότητα, με εξαιρετικές σπουδές και με αξιόλογη επιστημονική προσφορά. Η πρώτη βασική κατηγορία των μελετών του αναφέρεται στην Αισθητική Αγωγή και την Παιδική Λογοτεχνία. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν και οι μελέτες του που έχουν τα χαρακτηριστικά μιας λογοτεχνικής κριτικής για το έργο και την προσωπικότητα σημαντικών δημιουργών της παιδικής λογοτεχνίας. Στην επόμενη κατηγορία ανήκουν οι παιδαγωγικές μελέτες του Αντώνη Μπενέκου, με σημαντικότερες εκείνες που αναφέρονται στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα και στη σύνταξη των νέων διδακτικών βιβλίων. Στην τρίτη κατηγορία ανήκουν λογοτεχνικά κείμενα που έγραψε και δημοσίευσε ο Αντώνης Μπενέκος είτε σε διάφορα περιοδικά είτε σε αυτοτελείς εκδόσεις.

ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ, «**Το σχολείο και η οικογένεια ως ανασταλτικοί παράγοντες της δυνατότητας δημιουργικής αυτοέκφρασης των μαθητών κατά τον ελεύθερό τους χρόνο: μια εμπειρική έρευνα σε μαθητές γυμνασίων και λυκείων της χώρας**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.183-202.

* Μαθητής * Ελεύθερος χρόνος * Σχολείο * Έρευνα * Οικογένεια * Δημιουργικότητα

ΚΟΣΣΥΒΑΚΗ ΦΩΤΕΙΝΗ, «**Διδασκαλία και μάθηση στη σημερινή σχολική πραγματικότητα: αντιλήψεις και σχολικές πρακτικές των εκπαιδευτικών**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.169-204.

* Περιεχόμενο της εκπαίδευσης * Στόχος διδασκαλίας * Διδακτική πρακτική * Διαδικασία μάθησης * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η εργασία αυτή περιλαμβάνει δύο μέρη: Το πρώτο μέρος αναφέρεται στην αποστολή της εκπαίδευσης στη νέα εποχή και τις αναθεωρήσεις που επιβάλλεται να δρομολογηθούν σε επίπεδο σχολείου και διδασκαλίας. Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στη σχολική πραγματικότητα, στις σχολικές πρακτικές και τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών πάνω σε θέματα διαδικασιών μάθησης και αποστολής του σημερινού σχολείου.

ΚΟΥΤΣΟΥΠΙΑΣ ΦΩΤΗΣ, «Οι βαθμίδες της εκπαίδευσης, οι μέθοδοι και τα προγράμματα διδασκαλίας που εφαρμόστηκαν στη Χαλδία του Πόντου κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.303-312.

* Ιστορία της Εκπαίδευσης, 19^{ος}-20^{ος} αι. * Ελληνισμός του Πόντου * Πρόγραμμα διδασκαλίας * Εκπαιδευτικό ίδρυμα * Εκπαιδευτική πολιτική * Παιδαγωγικές τάσεις

ΚΥΡΙΔΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ Γ., «Μαθητές και ελεύθερος χρόνος: θεωρητικές προσεγγίσεις σε μια ασύμβατη σχέση», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.161-182.

* Μαθητής * Ελεύθερος χρόνος * Εκπαίδευση * Κατανομή του σχολικού χρόνου * Δημοτικό σχολείο * Ανθρώπινα δικαιώματα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Ι., ΕΜΒΑΛΩΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Χ., «Ο ρόλος του εκπαιδευτικού σε σχέση με τις λειτουργίες του σχολείου και τα Προγράμματα Σπουδών στα Παιδαγωγικά Τμήματα», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.205-217.

* Εκπαιδευτικοί * Ρόλος * Σχολείο * Πανεπιστήμιο * Επιστήμες της Αγωγής * Πρόγραμμα σπουδών

- Ο ρόλος του εκπαιδευτικού εξαρτάται αφενός από την ίδια την υπόσταση, τη δομή και τη μορφή λειτουργίας του σχολείου και αφετέρου από τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικοπολιτισμικές και επιστημονικές συνθήκες που επικρατούν στο ευρύτερο πλαίσιο αναφοράς του. Στο κείμενο επιχειρείται η θεώρηση του εκπαιδευτικού μέσα από τους επιμέρους ρόλους σε σχέση με τις λειτουργίες του σχολείου και τα Προγράμματα Σπουδών στα Παιδαγωγικά Τμήματα της χώρας.

ΚΩΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ., «Η χρήση πειραμάτων στη διδασκαλία της φυσικής στο ελληνικό δημοτικό σχολείο», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.219-231.

* Δημοτικό σχολείο * Φυσική * Διδασκαλία * Πείραμα * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στην εργασία αυτή παρουσιάζεται η αναγκαιότητα ύπαρξης διδασκαλίας πειραμάτων Φυσικής στο Δημοτικό Σχολείο. Παρουσιάζονται στοιχεία έρευνας που έγινε σε Εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που υπηρετούν σε δύο απομακρυσμένους γεωγραφικά νομούς της Ελλάδας, με σκοπό να διερευνηθεί κατά πόσο οι ίδιοι έχουν ενσωματώσει τη διεξαγωγή πειραμάτων στη διδασκαλία της Φυσικής.

ΚΩΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ., «Η ύπαρξη εργαστηριακής υποδομής στο δημοτικό σχολείο και η χρήση πειραμάτων για τη διδασκαλία της φυσικής», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.233-242.

* Δημοτικό σχολείο * Φυσική * Πείραμα * Σχολικό εργαστήριο * Εργαστηριακός εξοπλισμός

- Στην εργασία αυτή επισημαίνεται αφενός η σημασία της ύπαρξης οργανωμένου χώρου εργαστηρίου Φυσικής στο Δημοτικό Σχολείο για τη διδασκαλία της και αφετέρου η διαπίστωση, από εμπειρική έρευνα, ότι το σημερινό Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο δεν έχει τέτοια υποδομή, με αποτέλεσμα να αποτελεί έναν σημαντικό λόγο για να μην γίνεται η απαραίτητη χρήση πειραμάτων στη διδασκαλία της. Προτείνονται λύσεις, ώστε η αντίφαση αυτή να μην αποβαίνει εις βάρος των μαθητών στη μετάδοση γνώσεων από μια βασική επιστήμη που χαρακτηρίζει την εποχή μας και το σύγχρονο κόσμο.

ΚΩΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ., «Οι ανθρωποκεντρικές αντιλήψεις φοιτητών Π.Τ.Δ.Ε. για το βάρος, την τριβή, την άνωση των υγρών και την αντίσταση του αέρα», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.45-55.

* Σπουδαστής/φοιτητής * Αντίληψη * Μηχανική * Φυσική * Εννοιολογική παράσταση * Εμπειρική έρευνα

- Στην παρούσα εργασία αναλύονται οι ανθρωποκεντρικές αντιλήψεις των φοιτητών/τριών Π.Τ.Δ.Ε. για τις δυνάμεις του βάρους, της τριβής, της άνωσης των υγρών και της αντίστασης του αέρα. Αναλύονται τα αποτελέσματα από εμπειρική έρευνα που έγινε σε φοιτητές του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι ο ανθρωποκεντρικός μηχανισμός ερμηνείας των φαινομένων εμφανίζεται όταν ο φοιτητής αδυνατεί να αποδώσει την επιστημονική εξήγηση σε ό,τι ερωτάται.

ΚΩΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ., ΒΕΜΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΚΟΛΟΒΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «Η εννοιολογική αλλαγή των εναλλακτικών ιδεών των παιδιών και η διάρκεια γνώσης από τη διδασκαλία τους στο δημοτικό, στην έννοια της τριβής», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.57-68.

* Μαθητής * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Φυσικές Επιστήμες * Εννοιολογική παράσταση * Γνωστική ικανότητα * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στην εργασία εντοπίζονται οι εναλλακτικές ιδέες των παιδιών στην έννοια της τριβής όπως προκύπτουν από τα αποτελέσματα εμπειρικής έρευνας 426 παιδιών Δημοτικού σχολείου, ηλικίας 10-12 χρονών. Πρώτον ανιχνεύονται οι εναλλακτικές ιδέες των μαθητών για την έννοια της τριβής, καταγράφεται ο βαθμός της εννοιολογικής αλλαγής αυτών μετά τη διδασκαλία και τη διάρκεια της γνώσης που απέκτησαν μετά από ένα χρόνο.

ΚΩΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ., «Διαμόρφωση των αντιλήψεων φοιτητών Π.Τ.Δ.Ε. στην έννοια της τριβής, από την εικονογράφηση της, σε πανεπιστημιακά συγγράμματα φυσικής», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.103-115.

* Σπουδαστής/φοιτητής * Φυσικές Επιστήμες * Αντίληψη * Διδακτικά βοηθήματα * Εικονογράφηση * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα εμπειρικής έρευνας σε φοιτητές Π.Τ.Δ.Ε. για το πώς διαμορφώνουν την αντίληψή τους στην έννοια της τριβής, από την εικονογράφηση που συνοδεύει το κείμενο, σε διδακτικά βιβλία που απευθύνονται σε άτομα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας χρησιμοποιούνται για να προταθεί μια νέα εικόνα, η οποία βοηθά τους φοιτητές να αντιληφθούν την έννοια της τριβής με τη σημασία του επιστημονικού μοντέλου.

ΚΩΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ., ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β., «Αντιλήψεις μαθητών του δημοτικού σχολείου για απλά φαινόμενα του ηλεκτρισμού και η επίδρασή τους μετά τη διδασκαλία του ηλεκτρισμού», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.117-128.

* Μαθητής * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ηλεκτρισμός * Έννοια * Διδασκαλία * Εμπειρική έρευνα

- Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από εμπειρική έρευνα που έγινε σε μαθητές Δημοτικών Σχολείων στο Νομό Ιωαννίνων. Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι οι μαθητές έχουν ορθή επιστημονική άποψη για απλά φαινόμενα του ηλεκτρισμού. Επίσης, προκύπτει ότι διατηρούνται οι αντιλήψεις τους, και μετά τη διδασκαλία των εννοιών του ηλεκτρισμού.

ΛΟΥΚΙΔΟΥ Δ., ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Θ., «**Η έρευνα των σχολικών βιβλίων της μητρικής γλώσσας στην εκπαίδευση των βαλκανικών κρατών**», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.63-76.

* Σχολικό βιβλίο * Γλώσσα * Συγκριτική έρευνα * Βαλκανική Χερσόνησος – Σχέσεις * Μεθοδολογία * Στερεότυπο

ΜΑΛΚΙΔΗΣ ΦΑΝΗΣ, «**Μειονοτική εκπαίδευση και κοινωνία: η περίπτωση της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία**», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.335-351.

* Εκπαίδευση * Ελληνική μειονότητα * Αλβανία * Κοινωνία * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Ενσωμάτωση

ΜΑΡΚΑΔΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ, «**Πρόταση για μια νέα λίστα αξιολόγησης και επιλογής εκπαιδευτικού λογισμικού**», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.311-325.

* Εκπαιδευτικό λογισμικό * Αξιολόγηση με αναφορά σε κριτήριο * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Ποιότητα εκπαίδευσης * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Αξιοπιστία

ΜΙΜΙΓΙΑΝΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, ΜΠΡΟΥΖΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, «**Οικο-φιλοσοφική αγωγή υγείας και Συμβουλευτική: μια πρόταση για την αγωγή υγείας στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής θεώρησης με βιοκεντρικό προσανατολισμό**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.69-95.

* Υγεία * Προληπτική Ιατρική * Αγωγή Υγείας * Εκπαίδευση * Αλλαγή στάσης * Συμβουλευτική

- Στο πλαίσιο της συμβατικής ιατρικής διατίθενται κάθε χρόνο τεράστια χρηματικά ποσά, χωρίς ανάλογη βελτίωση του επιπέδου υγείας των ανθρώπων. Το σύστημα παροχής περιθαλψης ασθενών της συμβατικής ιατρικής διέρχεται βαθιά κρίση. Η συνειδητοποίηση της κρίσης αυτής ανάγκασε πρώτα απ' όλους την ίδια την ιατρική κοινότητα στην αναζήτηση συμπληρωματικών στρατηγικών. Μια από αυτές είναι η προληπτική ιατρική, της οποίας η Αγωγή Υγείας αποτελεί βασική συστατική. Η Αγωγή Υγείας, ως εκπαιδευτική διαδικασία, παράλληλα με τη Συμβουλευτική στοχεύει στη διαμόρφωση θετικών για την υγεία συμπεριφορών. Η Οικο-φιλοσοφική θεώρηση που προτείνουμε βρίσκεται πιο κοντά στα νέα δεδομένα των φιλοσοφικών αναζητήσεων και των επιστημονικών ανακαλύψεων.

ΜΟΡΙΧΟΒΙΤΗΣ ΓΩΡΓΟΣ Α., «**Η γυναίκα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης**», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.161-172.

* Κοινωνιολογία * Γυναίκα * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Εργαζόμενη μητέρα * Πληροφορίες * Οικογενειακή αγωγή

ΜΟΥΣΙΟΥ ΟΛΓΑ, «**Η συμβολή της λογοτεχνίας στη διαμόρφωση διαπολιτισμικής συνείδησης**», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.243-252.

* Λογοτεχνία * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Διδασκαλία * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Παιδαγωγική

ΜΠΟΝΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΦΛ., ΜΠΟΥΡΑΝΤΑΣ ΟΘ., «**Ο εθνικός 'εαυτός' και ο εθνικός 'άλλος' στην εικονογράφηση των ελληνικών και τουρκικών σχολικών εγχειριδίων του γλωσσικού**

μάθηματος», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.77-92.

* Συγκριτική έρευνα * Σχολικό βιβλίο * Εικονογράφηση * Γλώσσα * Ελλάδα * Τουρκία * Εθνική καταγωγή

ΜΠΡΟΥΖΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, [κ.ά.], «Παράγοντες που διευκολύνουν ή αναστέλλουν τη διαδικασία μάθησης στο πανεπιστήμιο: απόψεις φοιτητών», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.253-277.

* Μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση * Σπουδαστής/φοιτητής * Επίδοση στις σπουδές * Διαδικασία μάθησης * Δυσκολία μάθησης * Αποτέλεσμα έρευνας

- Το Ελληνικό Πανεπιστήμιο, αναλαμβάνοντας έναν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της κοινωνίας της πληροφόρησης και της διεθνοποίησης, έχει απομακρυνθεί από τον παραδοσιακό ρόλο παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Έχοντας ανοίξει διαύλους επικοινωνίας με το κοινωνικό, οικονομικό, επαγγελματικό και πολιτισμικό παγκόσμιο γίνεσθαι, προσανατολίζει τις εκπαιδευτικές του λειτουργίες, επαγγελματικού και ακαδημαϊκού χαρακτήρα, προς την κάλυψη των αναγκών της νέας κοινωνίας που έχει επενδύσει στη γνώση. Οι φοιτητές, ως μια ιδιαίτερη κατηγορία αυτής της κοινωνίας, καλούνται μέσα από τις διαδικασίες μάθησης όχι μόνο να γίνουν φορείς νέων γνώσεων, (...) αλλά και να μεταβούν στην κατηγορία του επιστήμονα, δηλαδή του ατόμου που συμβάλλει στην παραγωγή νέας γνώσης. Η μετάβαση αυτή προϋποθέτει την απόκτηση και την ανάπτυξη νέων κοινωνικών δεξιοτήτων, αυτών που επιτρέπουν το πέρασμα του ανθρώπου από το ατομικό στο συλλογικό είναι. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα ευρήματα μιας έρευνας για τη μαθησιακή πορεία των φοιτητών. Ειδικότερα, στόχος της έρευνας ήταν να διερευνήσει τους τομείς της μαθησιακής διαδικασίας των φοιτητών και ιδιαίτερα εκείνες τις πλευρές, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν προβληματικές τόσο κατά τη διάρκεια των σπουδών όσο και κατά τη μελλοντική παραγωγή επιστημονικού έργου. (Περικοπή περίληψης)

ΜΠΡΟΥΖΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, «Συνεργασία σχολείου-οικογένειας: προβλήματα και δυνατότητες ανάπτυξής της», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.97-135.

* Σχέση γονιού-σχολείου * Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών * Συμπεριφορά του καθηγητή * Ανάπτυξη παιδιού * Αποτέλεσμα έρευνας

- Η συνεργασία των εκπαιδευτικών με τους γονείς των μαθητών τους αποτελεί καθοριστική συνιστώσα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αφού η ανατροφή και η εκπαίδευση των παιδιών αποτελεί ουσιαστική λειτουργία τόσο για το σχολείο όσο και για την οικογένεια. Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να εξετάσει τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη συνεργασία με τους γονείς. (...) Τα ευρήματα έδειξαν ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών δεν αντιμετώπιζε ιδιαίτερα προβλήματα στην επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών. (...) Τέλος, η συντριπτική πλειονότητα των εκπαιδευτικών τάχθηκε υπέρ της ενίσχυσης αυτής της συνεργασίας, ενώ μεγάλο μέρος υπογράμμισε την αναγκαιότητα επιμόρφωσης σε θέματα συνεργασίας με τους γονείς. (Περικοπή περίληψης)

ΜΠΡΟΥΖΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΚΟΥΖΟΥΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «Οι διαπροσωπικές συγκρούσεις ως μέρος της σχολικής πραγματικότητας», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.129-174.

* Σχολικό περιβάλλον * Μαθητής * Καθηγητής * Διαπροσωπικές σχέσεις * Σύγκρουση * Επίλυση προβλημάτων

- Η σύγκρουση αποτελεί ουσιώδη έκφανση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και πολυδιάστατο φαινόμενο, γεγονός που αιτιολογεί τη θέση της ανάμεσα στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της σημερινής εποχής και

της κοινωνικής πραγματικότητας. (...) Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι η σύγκρουση δε θα μπορούσε παρά να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος και της σχολικής πραγματικότητας. Η παρούσα εργασία στο πρώτο μέρος προσεγγίζει την έννοια των συγκρούσεων που παρουσιάζονται σε όλων των ειδών τα σχολεία και εκδηλώνονται τόσο μεταξύ των μαθητών όσο και μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών. (...) Στο δεύτερο μέρος, σκιαγραφούνται οι ζωτικοί παράγοντες και τα αίτια πρόκλησης των συγκρούσεων και καταδεικνύεται η πολυπλοκότητα του φαινομένου. Στο τρίτο μέρος εξετάζονται οι συνέπειες – θετικές ή αρνητικές – των συγκρούσεων. Τέλος, στο τέταρτο μέρος, διατυπώνονται κάποιες σκέψεις αναφορικά με τις δυσκολίες που συναντά συχνά ο εκπαιδευτικός κατά την επιτέλεση του έργου του και παρουσιάζονται γνωστές μέθοδοι επίλυσης συγκρούσεων, οι οποίες θεωρούνται από τη διεθνή βιβλιογραφία ως ιδιαίτερα αποτελεσματικές. (Περικοπή περίληψης)

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Το σχολείο Αρμενοπαίδων 'Κυανούς Σταυρός': ένα παράδειγμα δίγλωσσης εκπαίδευσης», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.175-200.

* Διαπολιτισμική Εκπαίδευση * Δίγλωσση διδασκαλία (εκπαίδευση) * Πρόγραμμα σπουδών * Αρμενία * Παροικίες * Σχολείο

- Η εισαγωγή δίγλωσσων προγραμμάτων σπουδών στο ελληνικό σχολείο προσκρούει, αφενός στον τρόπο με τον οποίο επιχειρείται να πραγματοποιηθεί και αφετέρου στα αποτελέσματα που μπορεί να προκύψουν από ένα τέτοιο εγχείρημα. Όσο και αν φαίνεται, από μια πρώτη ματιά, ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει σημαντικές εμπειρίες δίγλωσσων προγραμμάτων, υπάρχουν, ωστόσο, κάποια σχολεία, κυρίως στο χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης, που έχουν μια μακρόχρονη δίγλωσση εμπειρία. Ανάμεσα στα σχολεία αυτά συμπεριλαμβάνεται και ο «Κυανούς Σταυρός» της Αρμένικης Παροικίας της Ελλάδας. Πρόκειται για ένα σχολικό συγκρότημα που συμπεριλαμβάνει Νηπιαγωγείο, Δημοτικό και Γυμνάσιο. Παρότι το συγκεκριμένο συγκρότημα ανήκει στην ιδιωτική εκπαίδευση, ο μαθητικός του πληθυσμός προσεγγίζει από απόψεως κοινωνικής και οικονομικής το συνηθισμένο, ελληνικό μέσο όρο. Η μελέτη για τον τρόπο που λειτουργεί ο «Κυανούς Σταυρός», (...) παραπέμπει σε ορισμένα σημαντικά στοιχεία, που σχετίζονται με τη δίγλωσση εκπαίδευση και τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν γενικότερα από το εκπαιδευτικό μας σύστημα. (Περικοπή περίληψης)

ΝΤΙΝΑΣ ΚΩΣΤΑΣ Δ., «Γλώσσα ή διάλεκτος; Ίδού το ερώτημα», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.139-160.

* Βαλκανική Χερσόνησος * Π.Γ.Δ.Μ. * Σλαβικές γλώσσες * Διάλεκτος * Βουλγαρική γλώσσα * Συγκριτική μελέτη

ΞΩΧΕΛΛΗΣ Π.Δ., «Η δραστηριότητα του Κέντρου Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.93-98.

* Κέντρο ερευνών * Σχολικό βιβλίο * Θεσσαλονίκη * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Συγκριτική έρευνα * Συνεργασία

ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α., «Το μάθημα της ιστορίας: διαπολιτισμική μάθηση στο μάθημα της ιστορίας», *Μακεδνόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.205-216.

* Ιστορία * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Μάθηση * Αλληλενέργεια * Πολιτιστικός πλουραλισμός * Κριτικό πνεύμα

- Das Bemühen um Aufbrechen der nationalen Perspektive, um Abbau von Feindbildern, um Verständigung zwischen Nationen, ethnisch-kulturellen Gruppen und Individuen und um andere umfassende historische Sichtweisen in einer "kleiner werdenden Welt" (Schörken) bildet ein Generalthema in der geschichtsdidaktischen Diskussion und in staatlichen Richtlinien für den Unterricht. In dieses Bemühen eingeschlossen ist auch das Anliegen interkultureller Erziehung bzw. interkulturelles Lernen. Es stellt gewissermaßen eine neue Perspektive dar, den vorweg genannten Forderungen, die mit den Grundwerten unseres Kulturkreises korrespondieren, gerecht zu werden.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΜΑΡΑΓΔΑ, «**Προετοιμασία γραμματισμού στο παιδί και ο ρόλος της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας για την επιτυχή σχολική του ένταξη στην Α' τάξη**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.137-160.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Αναδυόμενος γραμματισμός * Οικογένεια * Σχολείο * Συνεργασία * Ενσωμάτωση

- Στην εργασία αυτή θα μας απασχολήσει η πρωτοαναγνωστική και πρωτογραφική διδασκαλία μέσα από την προετοιμασία της οικογένειας στο χρονικό διάστημα πριν το παιδί πάει στο σχολείο. Θα έχουμε την ευκαιρία να δούμε χρήσεις εκπαιδευτικού υλικού για τους γονείς και τα παιδιά και εφαρμογές από ερευνητική εργασία με παιδιά 4-5 ετών. Η βιβλιοθεραπευτική μέθοδος σε παιδαγωγικές χρήσεις με μικρά παιδιά αφορά στην πρόληψη δυσκολιών μάθησης και σχολικής αποτυχίας σε σχέση με το γλωσσικό μάθημα. (...) Θα παρουσιαστεί μια πρόταση πραγματοποίησης του γλωσσικού μαθήματος με συναισθηματικούς και γνωστικούς στόχους πάνω σε γλωσσικό υλικό από εξωσχολικά βιβλία, η οποία στηρίζεται στην αρμονική συνεργασία οικογένειας και σχολείου για την αντιμετώπιση αλλαγών στη ζωή του παιδιού προς όφελός του. (Περικοπή περιλήψης)

ΠΑΠΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «**Η μνήμη και η εξέλιξή της στο παιδί**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.225-240.

* Παιδί * Μνήμη * Ανάπτυξη * Περιβάλλον * Ψυχολογία * Στρατηγική της μάθησης

- Hiermit wird die Entwicklung des menschlichen Gedächtnisses vom Geburt bis zum 11. Lebensjahr behandelt. Im ersten Kapitel wird ueber die Ansicht von Piaget auf diesem Gebiet besprochen. Es folgt eine Analyse der verschiedenen Theorien, die bis heute entwickelt sind. Im zweiten Teil wird man mit dem neurophysiologischen Aspekt des Erinnerns befasst. Die Entfaltung des Andenkens vom ersten Tag des Lebens bis zum 11. Jaht ist der Hauptpunkt dieser Arbeit. Man merkt, wie rasch sich die Erinnerung verbessert. Das Erkennen von Objekten und menschlichen Gesichtern wird schneller mit dem Wachsen des Kindes. Wenn man das beim Kind genau beobachtet, erkennt man die Merkwuerdigkeit der menschlichen Entwicklung.

PAPASTAMATIS, ADAMANTIOS; VERMA, GAJENDRA K., «**Inequality and teacher education: A european perspective**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.133-137.

* Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών * Σχολείο * Δεξιότητα * Ίσες ευκαιρίες * Κοινωνική ανισότητα * Ευρωπαϊκή διάσταση

- The concept of equality/inequality in the field of education is not new. Most democratic countries advocate the principles of equality. However, analysis shows that in reality there is existence of inequality of opportunity in various areas of the education system. This paper examines the role of teacher education institution which has been one of the neglected areas in the field of education. If

teachers need to be effective in promoting and implementing equality of opportunity they need to be equipped with the necessary skills, knowledge, understanding, and attitudes to tackle inequality in schooling. This paper strongly advocates that teacher education has a key role in minimising the existence of inequality in society at large.

ΠΑΠΠΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «**Η διαχρονικότητα των Ολυμπιακών Αγώνων και η προσπάθεια αναγέννησης των ολυμπιακών αθλημάτων στην Ελλάδα**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.201-217.

* Ελλάδα * Ολυμπιακοί Αγώνες * Ολυμπιακό ιδεώδες * Αθλητισμός * Εκπαίδευση

- Στη μελέτη αυτή θα επιχειρήσουμε μια συνοπτική ανάλυση της διαχρονικότητας των Ολυμπιακών Αγώνων. Εκ παραλλήλου θα μελετήσουμε και την εξέλιξη της Ιδέας του Ολυμπισμού, η οποία είναι απόρροια της αγωνιστικής Ιδέας που εμφανίζει τη δυναμική της στα δύο ομηρικά έπη, την Ιλιάδα και την Οδύσσεια. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν Πανελλήνια απήχηση. (...) Όμως, στην πορεία του χρόνου, οι Αγώνες σταμάτησαν και ακολούθησε μια μακρά περίοδος παρακμής. Τελικά, με πρωτοβουλία του Γάλλου Pierre de Coubertin, επετεύχθη η αναγέννηση των Ολυμπιακών Αγώνων που έγιναν για πρώτη φορά το 1896 στην Αθήνα, μετά από μια μακρόχρονη διακοπή 1503 χρόνια. Με την αναγέννηση της Ολυμπιακής Ιδέας, εδώ και μερικά χρόνια, η νοσταλγία για την αρχαία παράδοση οδήγησε κατά το έτος 1995 στην ίδρυση του συλλόγου «Ολυμπιακή Ιδέα» και στη συνέχεια ακολούθησε η ίδρυση της Ελληνικής Ομοσπονδίας Αρχαίων Ολυμπιακών Αθλημάτων (Ε.Ο.Α.Ο.Α.). Η προσπάθεια αναγέννησης Αρχαίων Ολυμπιακών Αθλημάτων, αποβλέπει σήμερα στη διδασκαλία, τη διάδοση και την καλλιέργεια των Ολυμπιακών Αθλημάτων, όπως αυτά τελούνταν στην αρχαιότητα. (Περικοπή περίληψης)

ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ Υ., «**Οι δύο εκδοχές ενός αλφαβηταρίου για τη διδασκαλία της τουρκικής γλώσσας: η ελληνική και η τουρκική, μια συνοπτική προσέγγιση**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.139-148.

* Σχολικό βιβλίο * Γλώσσα, τουρκική * Μουσουλμάνοι στην Ελλάδα * Συγκριτική μελέτη * Ανάλυση περιεχομένου * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

ΠΕΛΑΓΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ, «**Το μάθημα της ιστορίας σήμερα στο δημοτικό και στο γυμνάσιο**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.3-12.

* Ιστορία * Διδακτική * Μεθοδολογία * Πρόγραμμα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπ.

ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛΙΑΣ, «**Η ελληνική πόλη στον Β-Α Πόντο κατά τον 6^ο και 5^ο αι. π.χ.: δημιουργία αστικής υποδομής στο Βασίλειο του Βοσπόρου**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.289-312.

* Αρχαία Ιστορία, 6^{ος}-5^{ος} αι. π.Χ. * Ελληνισμός του Πόντου * Αστική ανάπτυξη * Ίωνες * Επικοινωνία * Αρχαιολογία

ΠΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «**Ο ρόλος της εικόνας στην κρίση του σχολείου του κοινωνικού κράτους**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.161-183.

* Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Εικόνα * Σχολείο * Επιρροή * Κρίση της εκπαίδευσης

- Το παρόν άρθρο εξετάζει, αξιολογώντας τις υπάρχουσες έρευνες, γιατί στο κοινωνικό κράτος η εικόνα, και ειδικότερα η τηλεόραση, δεν επηρεάζει σημαντικά την οργάνωση και τη λειτουργία του σχολείου, ενώ αυτό συμβαίνει μετά την κρίση του κοινωνικού κράτους. Το βασικό επιχείρημα είναι ότι η εικόνα δεν εξαντλείται μόνο στις ειδικευμένες επικοινωνιακές της μορφές (τηλεόραση, κινηματογράφος, κομπιούτερ κ.λπ.) αλλά περιλαμβάνει και την απλή εικόνα, η οποία απαντάται κυρίως στην εμπορευματική παραγωγή, κυκλοφορία και κατανάλωση. Με τον τρόπο αυτό, ο λόγος της απλής εικόνας σε συνδυασμό με το λόγο της τεχνολογικής, αφ' ενός μεταβάλλουν τις κοινωνικές προσδοκίες για εκπαιδευτικό έργο, αφ' ετέρου επηρεάζουν το εσωτερικό της οργάνωσης και λειτουργίας του σχολείου. Ως αποτέλεσμα, όχι μόνο αυξάνονται οι ώρες επαφής των μαθητών με τα κείμενα τεχνολογικής εικόνας, αλλά επιπλέον ο λόγος της επηρεάζει, μέσω της σκέψης και συμπεριφοράς των μαθητών, την ίδια την οργάνωση και λειτουργία του σχολείου, όπως και το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής γνώσης.

PORTERA, AGOSTINO, «**Interkulturelle Pädagogik in der Schule. Ergebnisse einer Untersuchung über Vorurteile, Stereotypen und Interkulturelle Pädagogik in den Schulbüchern der Italienischen Grundschulen**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.99-106.

* Διδακτικό βιβλίο * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ιταλία * Στερεότυπο * Προκατάληψη * Αποτέλεσμα έρευνας * Πολυπολιτισμικότητα

- In dem vorliegenden Beitrag zeigt der Autor die Ergebnisse einer von ihm geleiteten Schulbuchforschung an der italienischen Grundschule, welche innerhalb des “Centro Studi Interculturali dell’ Università di Verona” durchgeführt worden ist. Ziel der Untersuchung war es vorwiegend, das Bild des Anderen, bzw. die Stereotypen und Vorurteile in den – meist verwendeten – Schulbüchern der Grundschulen einiger italienischen Provinzen zu ermitteln (Portera, 2000). Darüber hinaus wurde auch die Verbreitung der Inhalte der interkulturellen Pädagogik berücksichtigt, so wie sie den Empfehlungen der europäischen Institutionen (Europarat und Europäisches Parlament) und im italienischen Schulgesetz und in den Ministerialerlassen enthalten sind. (Abgekürzte Zusammenfassung)

ΠΟΥΡΝΑΡΗ ΜΑΡΙΑ, «**Η μετάβαση από την ‘παραδοσιακή’ στην ‘εικονική’ εκπαίδευση**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.185-198.

* Εκπαίδευση * Παράδοση * Διαδικασία μάθησης * Γνωστική διεργασία * Εκπαιδευτική Τεχνολογία * Σπουδές από απόσταση

- Το γενικό ερώτημα που τίθεται σε αυτήν την εργασία, συνοπτικά διατυπωμένο, είναι εάν η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, και ιδιαίτερα η τηλεεκπαίδευση ως η πλέον σύγχρονη μορφή της, μπορεί να αποτελέσει το ιδεώδες και επαρκές ανάλλαγμα της «παραδοσιακής» εκπαίδευσης. Για την απάντηση του ερωτήματος αυτού προτείνεται η κριτική διερεύνηση του ρόλου των τεχνολογικών μέσων στην εκπαιδευτική διαδικασία και η αναζήτηση της εναρμόνισης του ρόλου αυτού με τους στόχους που θέτει ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός. Επισημαίνονται τρεις βασικές και αμοιβαία συνδεδεμένες όψεις του προβλήματος: η πρώτη είναι οντολογικού χαρακτήρα, και αφορά τη φύση του ανθρώπινου νου, η δεύτερη είναι η επιστημολογική, και αφορά τη σχέση που ο εκπαιδευόμενος ως γνωσιακό υποκείμενο έχει με τον κόσμο και τα αντικείμενά του, και η τρίτη όψη είναι η παιδαγωγική, που προσδίδει στη μαθησιακή διαδικασία μια ηθική διάσταση πέραν εκείνης που αφορά τη μεταβίβαση πληροφοριών.

ΠΥΡΓΙΩΤΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε., «**Σχέση θεωρίας και διδακτικής πράξης, το παράδειγμα του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.313-328.

* Τριποβάθμια εκπαίδευση * Παιδαγωγική * Θεσσαλία * Θεωρία * Διδακτική * Πρακτικές ασκήσεις * Μεθοδολογία

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΜΑΡΙΑ Ι., «**Κοινωνικές ικανότητες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.255-272.

* Προσχολική ηλικία * Παιδί * Κοινωνική μάθηση * Συμπεριφορά * Παιγνίδι * Συνεργασία

ΣΑΡΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «**Η αναπαράσταση του γραπτού λόγου (γραπτά σύμβολα) στο χώρο από το κανονικό και αποκλίνον παιδί ηλικίας 5-8 ετών. La représentation de la langue écrite dans l' espace chez l' enfant de 5-8 ans**», *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.273-296.

* Παιδί * Ψυχολογία * Γραφή * Δεξιότητα * Διδακτική * Πείραμα * Αντίληψη του χώρου

- (...) Αυτή η μελέτη, εντασσόμενη στο θεωρητικό πλαίσιο της κοινωνιογένεσης της γραφής, επιχειρεί να διερευνήσει την αναπαράσταση των γραπτών συμβόλων στο χώρο (μια σελίδα τετραδίου) από το παιδί 5-8 ετών. Ως μέθοδο χρησιμοποιήθηκαν η επινοημένη γραφή (*écriture inventée*) της E. Ferreiro και η πειραματική διδακτική (*didactique expérimentale*), ήτοι: οι πειραματικές ομάδες διδάχθηκαν συστηματικά τον τρόπο αναπαράστασης των λέξεων και των φράσεων στο χώρο (σελίδα τετραδίου), ενώ οι ομάδες ελέγχου δεν ακολούθησαν την ίδια συστηματική διδακτική παρέμβαση αλλά μόνο τις σχολικές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα (...) έδειξαν ότι οι πειραματικές ομάδες προσέκτησαν σε μεγαλύτερο βαθμό τους κανονιστικούς κανόνες χρήσης των λέξεων και των φράσεων στο χώρο. (Περικοπή περίληψης)

ΣΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, «**Η προγεννητική ανάπτυξη του ανθρώπου ως βάση της εκπαίδευσης των ατόμων με βαριά νοητική υστέρηση – πολλαπλές αναπηρίες**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.15 (2002), σσ.199-213.

* Εμβρυολογία, ανθρώπινη * Ανάπτυξη * Σοβαρά μειονεκτών διανοητικώς * Ειδική Αγωγή * Παιδαγωγικές τάσεις

- Στο άρθρο αυτό επιχειρείται να κατανοηθεί το άτομο με βαριά νοητική υστέρηση – πολλαπλές αναπηρίες και να αναδειχθούν παιδαγωγικές πρακτικές, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην αυτοβελτίωσή του. Επίσης παρουσιάζονται τα ευρήματα ανθρωποεμβρυολογικών ερευνών του Erich Blechschmidt αναφορικά με την προγεννητική ανάπτυξη του ανθρώπου, καθώς και οι θέσεις του ειδικού Παιδαγωγού Hugo Kuekelhaus, ο οποίος θεωρεί ότι το μετά τη γέννηση Είναι του ανθρώπου συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξή του κατά την εμβρυακή περίοδο. Στη συνέχεια, με βάση τις θεωρητικές απόψεις των προαναφερομένων ερευνητών, κατατίθεται μία παιδαγωγική πρόταση σύμφωνα με την οποία καλείται ο ειδικός Παιδαγωγός να «αντιμετωπίζει» το παιδί με βαριά νοητική υστέρηση ως Όλον.

ΣΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, «**Ζωή με υποστήριξη: ένα εναλλακτικό μοντέλο διαβίωσης των ατόμων με νοητική υστέρηση**», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.16 (2003), σσ.219-239.

* Ειδική αγωγή * Άτομα με ειδικές ανάγκες * Διανοητική καθυστέρηση * Κοινωνία * Ενσωμάτωση

- Τα τελευταία χρόνια, στο χώρο της Ειδικής Παιδαγωγικής, επικρατεί η άποψη ότι απαιτούνται σημαντικές τροποποιήσεις και μετασχηματισμοί στο σύστημα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών που επικεντρώνεται στα άτομα με νοητική υστέρηση. Λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτά τα άτομα γίνονται, ολοένα και περισσότερο, αποδεκτά από τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας, καθίσταται πλέον σαφές ότι είναι απαραίτητη αφενός μία λειτουργική προαγωγή τους και αφετέρου η δημιουργία προϋποθέσεων που θα τους επιτρέψει να ζήσουν μία ομαλή – κανονική ζωή. Αυτό σημαίνει ότι η υποστήριξή τους πρέπει να παρέχεται στον προσωπικό τους χώρο και να ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες και στις επιθυμίες του κάθε ατόμου όσο και στις προσδοκίες του κοινωνικού συνόλου γι' αυτό. Στα πλαίσια των προαναφερομένων προτείνεται το μοντέλο «ζωή με υποστήριξη» (supported living) ως ένας εναλλακτικός σχεδιασμός διαβίωσης των ατόμων με νοητική υστέρηση.

ΣΤΑΜΕΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΕΜΒΑΛΩΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, **«Ανιχνεύοντας το προφίλ των παιδαγωγικών τμημάτων»**, *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τχ.14 (2001), σσ.279-292.

* Ελλάδα * Επιστήμες της Αγωγής * Πανεπιστημιακή σχολή * Οργάνωση * Λειτουργία

- Η εργασία επιχειρεί να συνεισφέρει προς την κατεύθυνση του ορισμού ενός προφίλ γύρω από τα Παιδαγωγικά Τμήματα (Π.Τ.). Περιελίσσεται γύρω από τέσσερις βασικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορά στην ιστορική τους καταγωγή και τα βασικά θεμέλια ίδρυσής τους. Ο δεύτερος άξονας τοποθετεί το ρόλο των Π.Τ. εντός ενός πλαισίου που συναποτελούν δύο συνισταμένες: η ελληνική και η ευρωπαϊκή. Ο τρίτος αφορά στην επιστημονική ταυτότητα των Π.Τ. Τέλος, ο τέταρτος άξονας προτείνει κάποιες βασικές αρχές που αφορούν στην κατασκευή ενός προφίλ για τα Π.Τ.

ΤΕΡΕΖΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΘ., ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, **«Η παιδεία ως μέσο συνάντησης της πολιτικής με την ηθική στον Αριστοτέλη»**, *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.181-188.

* Εκπαίδευση * Ηθική * Πολιτική * Αριστοτέλης * Νομοθεσία * Αποδέκτες της παιδείας

ΧΑΤΖΗΦΡΑΙΜΙΔΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ, (Αρχιμ.), **«Θρησκείες και πολιτισμός: η πολιτισμική διάσταση της Ορθοδοξίας»**, *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.10 (2002), σσ.113-126.

* Θρησκεία * Ορθοδοξία * Πολιτισμός * Γλώσσα, ελληνική * Τέχνη * Πνευματική καλλιέργεια

ΧΑΤΖΗΛΕΟΝΤΙΑΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, [κ.ά.], **«Στάσεις των φοιτητών του Ε.Α.Π. για δύο βασικές παραμέτρους της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής μεθοδολογίας»**, *Μακεδόν – Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.*, τχ.9 (2002), σσ.275-288.

* Έρευνα * Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο * Μεθοδολογία * Επικοινωνία * Δυσκολία μάθησης * Αποτέλεσμα έρευνας

- Στην παρούσα εργασία – με αφορμή την από κοινού συμμετοχή της συγγραφικής της ομάδας σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) – εντοπίζονται περιοχές περαιτέρω υποστήριξης του εξ αποστάσεως εκπαιδευόμενου, προς δύο κατευθύνσεις: α) της συγγραφής της πρώτης εργασίας και β) της ανάπτυξης της επικοινωνίας του με τους άλλους σπουδαστές. Οι άξονες αυτοί αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας, η οποία διενεργήθηκε με χρήση ερωτηματολογίου σε μικρό δείγμα σπουδαστών του Ε.Α.Π. Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα, ποιοτικής και όχι ποσοτικής τάξης, των οποίων η αξιοπιστία και εγκυρότητα για να κατοχυρωθεί απαιτεί περαιτέρω έρευνα.

III. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ADDISON, J.T., «**Labor policy in the EU: The new emphasis on education and training under the Treaty of Amsterdam**», *Journal of Labor Research*, vol. 23(2) (2002), pp. 303-317.

- Labor market policy in the EU is seemingly a rather different animal today than heretofore because of the belated recognition that healthy employment development is the precondition for achieving fair and decent social and working standards. The pursuit of often ambitious mandatory labor standards appears to have been downplayed, and the notion of coordination to have superceded harmonization. (Summary abridged)

ADONIOU, MISTY, «**English language teaching in Greece**», *ESL Magazine*, vol. 4(5) (2001), pp. 26-28.

- Highlights English language teaching in Greece, both in the government school system and in private English language education, focusing on the teachers, the classrooms, the classroom and syllabus, and inservice support. Discusses English in higher education, opportunities for teachers in Greece, and support for all teachers of English in Greece.

ANASTASIADOU, SOFIA; GAGATSI, ATHANASIOS, «**Enhancing prospective teachers' knowledge of students' attitudes and representations towards statistics: The case of Greek students in Multiple representations in mathematics education**», *Scientia Paedagogica Experimentalis*, vol. 39(1) (2002), pp. 103-127.

- L' échelle SATS (Survey of Attitudes Towards Statistics, Chau et al. 1995) a été développée afin de mesurer les attitudes et les représentations des étudiants par rapport aux statistiques. Elle a été utilisée comme construction multidimensionnelle. Elle consiste en quatre dimensions-catégories: l'affect, la compétence cognitive, la valeur et la difficulté. Les concepteurs et la plupart des chercheurs ont examiné séparément ces catégories. (Résumé abrégé)

ANDREOU, ELENI, «**Bully/victim problems and their association with copying behaviour in conflictual peer interactions among school-age children**», *Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology*, vol. 21(1) (2001), pp. 59-66.

- Examines the relationship between bully/victim problems and the coping strategies used when confronted with a peer argument in Greek primary school children. Suggests that both bullying and victimization are associated with self-evaluations in diverse domains and emotional coping strategies in conflictual peer interactions. Includes references.

ANDREOU, G.; KARAPETSAS, A., «**Accuracy and speed of processing verbal stimuli among subjects with low and high ability in mathematics**», *Educational Psychology*, vol. 22(5) (2002), pp. 613-619.

- The purpose of the present study was to investigate the accuracy & processing speed of verbal stimuli among students with low & high ability in mathematics. A total of 60 native Greek students participated (30 boys & 30 girls), ranging in age from 15 to 18. A tachistoscopic technique was used to present the verbal stimuli, & words were presented to either the left or the right visual field, & delivered to the contralateral hemisphere. (Summary abridged)

ANOGLANAKIS, GEORGE, [et al.], «**A clinical and educational telemedicine link between Bulgaria and Greece**», *Journal of Telemedicine and Telecare*, vol. 9(2) (2003), pp. 2-4.

ANTONINIS, MANOS; TSAKLOGLOU, PANOS, «**Who benefits from public education in Greece? Evidence and policy implications**», *Education Economics*, vol. 9(2) (2001), pp. 197-222.

- A study of the equalization effects of in-kind transfers of public education in Greece finds that results of in-kind transfers in primary and secondary education lead to a major decline in aggregate inequality, whereas the distributional impact of tertiary education is regressive.

APOSTOLIDOU, MARTHA; FONTANA, DAVID, «**The teacher attitudes towards health education in Greek-speaking Cyprus schools**», *Health Education - Bradford*, vol. 103(2) (2003), pp. 75-82.

ARGYRAKOULI, EFFI; ZAFIROPOULOU MARIA, «**Self – Esteem of Greek mothers of children with intellectual disabilities**», *International Journal of Disability, Development, and Education*, vol. 50(2) (2003), p.p. 181-195.

- The present study assessed the impact that children with intellectual disabilities have on their mothers' self-esteem. It also examined the differences in self-esteem between mothers of children with intellectual disabilities and mothers of non-disabled children. The study sample consisted of 50 mothers of children with intellectual disabilities living in Central Greece and a comparison group of 50 mothers of non-disabled children. (Summary abridged)

ATHANASIADES, HARRIS; PATRAMANIS, ALEXANDROS, «**Dis-embeddedness and de-classification: Modernization politics and the Greek teacher unions in the 1990s**», *The Sociological Review*, vol. 50(4) (2002), pp. 610-639.

AVGITIDOU, SOFIA, «**Peer culture and friendship relationships as contexts for the development of young children's pro-social behaviour**», *International Journal of Early Years Education*, vol. 9(2) (2001), pp. 145-152.

- Investigated how Greek Kindergartners construct and negotiate the context of their shared beliefs, experience, and interests through the form and meaning of their social behavior. Found that prosocial behavior in the form of empathy was a commonly accepted peer culture concern. Empathy forms either a friendship criteria, which questions the issue of reciprocity in friendships, or a friendship characteristic.

AVGOULEA, M., [et al.], «**Policies for content filtering in educational networks: The case of Greece**», *Telematics and Informatics*, vol. 20(1) (2003), pp. 71-95.

BALDZIS, S. D.; EUMENIDOU, EUGENIA; KOLALAS, S.A., «**A complete and comprehensive system for Modern Greek Language processing proposed as a modern greek language CALL method developer**», *Literary and Linguistic Computing*, vol. 17(4) (2002), pp. 373-400.

- In this paper, we put forward a fully developed system for teaching Modern Greek Language (MGL). The system comprises a parser & generator for Modern Greek sentences as well as a computational lexicon, encoding morphological, syntactic, & semantic information for words. (Summary abridged)

BARKATSAS, ANASTASIOS N.; FORGASZ, HELEN J.; LEDER, GILAH C., «**The stereotyping of mathematics: Gender and cultural factors**», *Themes in Education*, vol. 3(2) (2002), pp. 199-215.

BAYDAR, G., «**Teaching architectural history in Turkey and Greece: The burden of the mosque and the temple**», *Journal of the Society of Architectural Historians*, vol. 62(1) (2003), pp. 84-91.

BENINCASA, LUCIANA, «**Teaching preschoolers about diversity: A view from Greece**», *Journal of Education for Teaching*, vol. 28(2) (2002), pp. 103-122.

- Describes instances of teaching Greek preschool children about diversity, examining categories used and how teachers and students proposed, questioned, accepted, refused, or legitimated them. The paper analyzes eight reports written by teacher trainees in a Greek preschool education department which describe classroom activities and dialogues. Overall, teachers relied on stereotypes and strict classification of people into four races, despite children's occasional attempts to defy them.

BONOTI, FOTINI; MISAILIDI, PLOUSIA; GREGORIOU, FOTINI, «**Graphic indicators of pedagogic style in Greek children's drawings**», *Perceptual and Motor Skills*, vol. 97(1) (2003), pp. 195-205.

- 311 Greek children's drawings of classroom life were employed to investigate the diagnostic validity of this measure in identifying teacher's pedagogic style. The sample was divided into three age groups, 6-, 8-, and 10-yr. olds, who were asked to draw pictures of themselves and their teachers in their classroom. (Summary abridged)

BRESNAHAN, KATE, «**Electronic fieldtrips for the global classroom**», *Media Methods*, vol. 38(5) (2002), pp. 16ff.

- Internet and videoconferencing tools offer numerous opportunities for electronic field trip opportunities. Such trips overcome the barrier of geographical distance and encourage live interaction between students, educators, and experts from different countries. Electronic field trips to the Antarctic, Greece, Brazil, Central America, and Washington, D.C., are described.

CHAIROPOULOU, C., «**Developing social traits through sport participation. Statement from a Greek perspective, the country hosting the Olympic Games 2004**», *International Journal of Physical Education*, vol. 40(2) (2003), pp. 69-72.

- Interest in social efficiency as a major objective of physical education has declined recently in Greece. This decline can be attributed to an emphasis on fitness as the most important objective of physical education, coaches' disinterest in an objective that cannot be measured with ease and validity, and teachers' doubts about the development of social character taking place in school.

CHATOUPIS, C.; EMMANUEL, C., «**Teaching physical education with the inclusion style: The case of a Greek elementary school**», *Journal of Physical Education and Recreation*, vol. 74(8) (2003), pp. 33-38.

CHILAS, J.G., «**Estimation of cost functions and the 'relative efficiency of organization' in tertiary technical education: Some evidence from Greece**», *Journal of Information & Optimization Sciences: A Journal Devoted to Advances in Information Sciences, Optimization Sciences and Related Aspects*, vol. 23(3) (2003), pp. 439-457.

DEMETRIOU, OLGA, «**Prioritizing 'ethnicities': The uncertainty of Pomak-ness in the urban Greek Rhodoppe**», *Ethnic and Racial Studies*, vol. 27(1) (2003), pp. 95-119.

DICK, ROLF VAN, [et al.], «**Der Umgang von Lehrerinnen und Lehrern mit interkulturellen Problem – situationen: Eine Untersuchung an griechischen und deutschen Lehrkräften**», *Psychologie in Erziehung und Unterricht: Zeitschrift für Forschung und Praxis*, vol. 50(4) (2003), pp. 342-352.

- Die Schule hat grossen Einfluss und grosse Verantwortung fuer die Entwicklung von Intergruppeneinstellungen zwischen Schuelern unterschiedlicher ethnischer Herkunft. Im Beitrag werden deutsche und griechische Lehrkraefte in ihren jeweiligen Herkunftslaendern hinsichtlich ihres Umgangs mit interkulturellen Problemen sowie in ihren Akkulturationseinstellungen und autoritaristischen Einstellungen verglichen. 356 deutsche und 222 griechische Lehrerinnen und Lehrer beantworteten standardisierte Frageboegen. Griechenland und Deutschland sind hinsichtlich ihrer Einwanderungssituation und der offiziellen Zuwanderungspolitik relativ vergleichbar. Daher wurde erwartet, dass Lehrkraefte in beiden Laendern mit problematischen Situationen aehnlich umgehen. (Abgekürzte Zusammenfassung)

DIDASKALOU, ELENI, «**Current obstacles to change in Greek primary schools: Implications for managing behaviour problems**», *European Journal Education*, vol. 37(4) (2002), pp. 473-482.

DIMOPOULOS, KOSTAS; KOULALIDIS VASILIS, «**Science and technology education for citizenship: The potential role of the press**», *Science Education*, vol. 87(2) (2003), pp. 241-256.

- A study examined the suitability of the press as a teaching resource in science education for citizenship. Data were obtained from a content analysis of 1,867 articles in four Greek newspapers. Results suggested that the press was quite suitable as a teaching resource in science education for citizenship, specifically for presenting ways in which science and technology interact with other domains of public life and for identifying the social actors involved in decision making. (Summary abridged)

DIMOPOULOS, KOSTAS; MATIATOS SPYRIDON; KOULALIDIS VASILIS, «**Science centres as sites for learning: The case of a Greek environmental centre**», *Mediterranean Journal of Educational Studies*, vol. 8(1) (2003), pp. 7-28.

FLOOD, JOHN L., «**The crisis in Greek teaching at the University of Heidelberg around 1530**», *Renaissance Studies: Journal of the Society for Renaissance Studies*, vol. 17(1) (2003), pp. 84-95.

FOSTER, SUSAN, «**Cross-cultural definitions of inclusion for deaf students: A comparative analysis**», *Deafness and Education International*, vol. 5(1) (2003), pp. 1-19.

GAGATSI, ATHANASIOS; CHRISTOU, CONSTANTINOS, «**The structure of translations among representations in functions in Multiple representations in mathematics education**», *Scientia Peadagogica Experimentalis*, vol. 39(1) (2002), pp. 39-58.

- Cette étude explore la structure de la capacité des étudiants de traduire d'un mode de représentation vers un autre dans le contexte des fonctions. L'objectif principal de l' étude est de définir un modèle offrant des informations portant sur les multiples représentations des fonctions mathématiques ainsi que sur les difficultés rencontrées par les étudiants les traduisant. Les données recoltées proviennent de 587 étudiants de niveaux 9 et 11, représentant les deux niveaux de l'enseignement secondaire du système de l'enseignement grec. (Résumé abrégé)

GIAVRIMIS, PANAGIOTIS; KONSTANTINOU, ELENI; HATZICHRISTOU, CHRYSE, «**Dimensions of immigrants students' adaptation in the Greek schools: Self-concept and coping strategies**», *Intercultural Education*, vol. 14(4) (2003), pp. 423-434.

HARITOS, CALLIOPE; NELSON, KATHERINE, «**Bilingual memory: The interaction of language and thought**», *Bilingual Research Journal*, vol. 25(4) (2001), pp. 605-626.

- A study examined how languages affect memory for narrative. Forty bilingual children aged 8-9 listened to a story in either English or Greek, and then retold it in English or Greek. Unexpectedly, children who heard the story in English and retold it in Greek had significantly better story recall than other groups. Educational implications are discussed.

HARITOS, CALLIOPE, «**Developmental examination of memory strategies in bilingual six, eight, and ten year olds**», *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, vol. 5(4) (2002), pp. 197-220.

- Examines the relationship between languages in long-term memory in bilingual English-Greek 6-, 8-, and 10- year – olds. Children heard stories consisting of two events, each in a different language, over 2 days and were asked to recall information from the stories on the third day. Results are discussed within a developmental framework of bilingual memory that considers individual and contextual variables, including cognitive and social demands of the retrieval task.

HARITOS, CALLIOPE, «**Listening, remembering, and speaking in two languages: How did you do that?**», *Bilingual Research Journal*, vol. 27(1) (2003), pp. 73-99.

- This study examined memory organization of story events presented in different languages to Greek-English bilingual children in Grades 2 and 4. Study results showed that recall was organized more by event than by language. The cognitive processes that comprise bilingual memory, including encoding, storage, and retrieval strategies, are examined within the context of children's daily language experiences. Reprinted by permission of the publisher.

HATZICHRISTOU, CHRYSE, «**A conceptual framework of the evolution of school psychology: Transnational considerations of common phases and future perspectives**», *School Psychology International*, vol. 23(3) (2002), pp. 266-282.

- Presents a conceptual framework for exploring the evolution of school psychology in different countries. The proposed framework provides a synthesis and expands transnational considerations of the following basic domains: role and specialty definition; legal issues; education/preparation, accreditation; scientific and professional associations; scientific foundation for practice and professional identity.

HENSON, KENNETH T., «**Foundations for learner – centered education: A knowledge base**», *Education*, vol. 124(1) (2003), pp. 5-16.

- Learner – centered education has a long history of development. Two of the first educators to put emphasis on the learner were Confucius and Socrates (...). John Locke (...) Pestalozzi, Hegel, Herbart, and Froebel (...) Colonel Francis Parker (...) Vygotsky, Swiss psychologist Jean Piaget, and American philosopher and educator John Dewey (...). This article traces this development and examines the major contributions of each of these educators. (Summary abridged)

HESS, FRANKLIN L., «**Close encounters of the common kind: The theoretical and practical implications of popular culture for modern Greek studies**», *Journal of Modern Greek Studies*, vol. 21(1) (2003), pp. 37-66.

HOUSEN, ALEX, «**Environmental parameters in the guided acquisition of a second language = Parametres lies à l'environnement dans l'apprentissage guide d' une langue seconde**», *Aile: Acquisition et Interaction en Langue Etrangère*, vol. 16 (2002), pp. 23-46.

- This paper reports findings from two studies of the relationships between curricular & extra-curricular aspects of the guided L2 learning context, the kind of L2 learning opportunities which they create, & the L2 learning outcomes that they result in. (Summary abridged)

IBANEZ-MARTIN, J.A., «**Trends in education policy within the European Union**», *Arbor-Ciencia Pensamiento y Cultura*, vol. 173(681) (2002), pp. 39-53.

INGALLS, WAYNE B., «**Traditional choruses and the education of girls**», *History of Education*, vol. 28(4) (1999), pp. 371-393.

- Explores the form and content of the education that aristocratic girls received in ancient Greece in the context of their preparation for performance in lyric choruses. Offers background information on the function and structure of choral activity in Greek society.

KABITSIS, C., [et al.], «**Implementation of Olympic education in the schools curriculum in Greece**», *The Physical Educator*, vol. 59(4) (2002), pp. 184-192.

KALLERY, MARIA; PSILLOS, DIMITRIS, «**Pre-school teachers' content knowledge in science: Their understanding of elementary science concepts and of issues raised by children's questions**», *International Journal of Early Years Education*, vol. 9(3) (2001), pp. 165-179.

- Investigated Greek kindergarten teachers' science knowledge and how they use this knowledge in the classroom. Found that teachers' content knowledge in science and their understanding of the concepts they introduce in class are rather limited, and most teachers held ideas that do not coincide with current scientific ideas. Examined the sources and implications of teachers' alternative conceptions.

KARABOURNIOTIS, DIMITRIOS, [et al.], «**Curriculum enrichment with self-testing activities in development of fundamental movement skills of first-grade children in Greece**», *Perceptual and Motor Skills*, vol. 94(3) (2002), pp. 1259-1270.

- The purpose of this study was to investigate the effect of self-testing activities on the development of fundamental movement skills in first-grade children in Greece. (Summary abridged)

KARAGIANNOPOULOU, E.; HALLAM, S., «**Exploring the role of nationality, gender and educational level on the possible selves of Greek and UK young adults from divorced and intact families**», *International Journal of Adolescence and Youth*, vol. 11(3) (2003), pp. 205-230.

KARAYIANNIS, D., [et al.], «**Prevalence of overweight and obesity in Greek school-aged children and adolescents**», *European Journal of Clinical Nutrition*, vol. 57(9) (2003), pp. 1189-1192.

KASTANIS, ANDREAS, «**The teaching of mathematics in the Greek military academy during the first years of its foundation (1828-1834)**», *Historia Mathematica*, vol. 30(2) (2003), pp. 123-139.

- The Greek military academy was one of the earliest institutions of higher education in liberated Greece. In the theoretical training offered at the Academy mathematics was the most important subject, necessary for the study of more advanced technical subjects. The French Ecole Polytechnique, which trained the Greek faculty, provided the model for the Greek military academy. Legendre's textbooks on geometry and trigonometry and Bourdon's manuals on arithmetic and algebra were the basis for the education of the Cadets, which also included Monge's descriptive geometry, mathematical mechanics, fortification, and topography.

KATSOULAKOS, STAVROS N., «**A multimedia – assisted instruction for the teaching English to Greek learners based in music (sic)**», *Themes in Education*, vol. 3(2) (2002), pp. 165-182.

KAZAMIAS, ANDREAS M.; ROUSSAKIS, YIANNIS, «**Crisis and reform in Greek education – The modern Greek Sisyphus**», *European Education: A Journal of Translations*, vol. 35(3) (2003), pp. 7-30.

KENNY, GRACE, «**Disaster management and educational facilities**», *PEB Exchange*, vol. 2(46) (2002), pp. 17-21.

- Summarizes discussions from a seminar focusing on earthquakes and educational facilities, including findings related to educational buildings; partnerships; training; standards, regulations, and procedures; finance and legislation; research and support.

KOLAITIS, G., [et al.], «**Psychosocial adaptation of immigrant Greek children from the former Soviet Union**», *European Child and Adolescent Psychiatry*, vol. 12(2) (2003), pp. 67-74.

- The objective of this study was to assess psychiatric disorders in, and the psychosocial adaptation and academic performance of, children of immigrant families of greek origin from countries of the former Soviet Union. Method at a preliminary stage, all immigrant children (276) aged 8-12 years attending 22 schools in a working – class suburb of Athens were assessed by their teachers in terms of behaviour and academic performance. They and their families had migrated to Greece within the previous three years.

KOLAITIS, G., [et al.], «**Schedule for affective disorders and schizophrenia for school-present episode (K-SADS-P): A pilot inter-rater reliability study for Greek children and adolescents**», *European Psychiatry: The Journal of the Association of European Psychiatrists*, vol. 18(7) (2003), pp. 374ff.

KOLIOPOULOS, DEMETRIS, «**Blunting the tensions between informal and formal education in science: Reforming the relationship between the school and the science museum in Greece**», *Mediterranean Journal of Educational Studies*, vol. 8(1) (2003), pp. 81-95.

KOMIS, VASSILIS; AVOURIS, NIKOLAOS M.; FIDOS, CHRISTOS, «**Computer – supported collaborative concept mapping: Study of synchronous peer interaction**», *Education and Information Technologies*, vol. 7(2) (2002), pp. 169-188.

KONTOGIANNOPOULOU-POLYDORIDES, GEORGIA, «**Cultural appropriation of social and political education**», *International Perspectives on Education and Society*, vol. 5 (2002), pp. 137-178.

- Examines the discrepancies between citizenship education & student everyday experiences in & out of school as reported in case studies of 8 countries included in the 1995 IEA Civic Education Study. (Summary abridged)

KONTOPOULOU, MELANTHIA, «**Adjustments difficulties in preschool education: Greek educators' aspects**», *Early Child Development and Care*, vol. 173(2-3) (2003), pp. 259-269.

KOROBILI-XANTINIDOU, STELLA; MORELELI-CACOURIS, MERSINI; TILIKIDOU, IRENE, «**Concepts, reality and suggestions about Greek library management education**», *New Library World*, vol. 104(6) (2003), pp. 203-217.

KOSTOULI, TRIANTAFILLIA, «**Teaching Greek as L1: Curriculum and textbooks in Greek elementary education**», *L1-Educational Studies in Language and Literature*, vol. 2(1) (2002), pp. 5-23.

KOURTESSIS, THOMAS, [et al.], «**Reliability of the movement assessment battery for children checklist in Greek school environment**», *European Journal of Physical Education*, vol. 8(2) (2003), pp. 202-210.

KOUSTELIOS, ATHANASIOS D., «**Personal characteristics and job satisfaction of Greek teachers**», *International Journal of Educational Management*, vol. 15(7) (2001), pp. 354-358.

- Surveyed Greek teachers and found that teachers were satisfied with the job itself and supervision, whereas they were dissatisfied with pay and promotional opportunities. Found that certain personal characteristics (e.g., gender, age) were significant predictors of different aspects of job satisfaction.

KOUTEDAKIS, Y.; BOUZIOTAS, C., «**National physical education curriculum: Motor and cardiovascular health related fitness in Greek adolescents**», *British Journal of Sports Medicine*, vol. 37(4) (2003), pp. 311-314.

KYRIACOU, CHRIS; MOUTANTZI, GEORGIA, «**Pupil stress in the primary classroom in England and Greece**», *Education Today*, vol. 53(1) (2003), pp. 44-46.

KYRIAKI-MANESSI, DAPHNE, «**Library education in Greece: New challenges, new dimensions: European convergence and European diversity**», *Education for Information*, vol. 21(1) (2003), pp. 21-29.

LEONTARI, ANGELIKI; GIALAMAS, VASILIOS, «**Implicit theories, goal orientations, and perceived competence: Impact of students' achievement behavior**», *Psychology in the Schools*, vol. 39(3) (2002), pp. 279-291.

- Study looked at whether there was a distinction between performance – approach and performance – avoidance goal orientation in elementary and junior high students (N=451). In addition, it tested a model that examined the relationship between students' implicit theories of intelligence, goal

orientations, perceived competence, and achievement. Implicit theories were not related to students' achievement goals. Goal orientations had an indirect effect on achievement.

LIAGOURAS, GEORGE; PROTOGEROU, AIMILIA; CALOGHIROU, YANNIS, «**Exploring mismatches between higher education and the labour market in Greece**», *European Journal of Education*, vol. 38(4) (2003), pp. 413-426.

- Cet article se concentre sur les deux principales rencontres ratées entre le marché du travail et l'enseignement supérieur en Grèce. L' une concerne l'interaction entre l'offre et la demande de travail en terme de qualification supérieure. La seconde est relative aux connaissances et compétences requises d'un point de vue économique et celles fournies par le système éducatif supérieur.

LIEBE, KLAUS, «**A discussion on mother tongue and PISA = Muttersprachendiskussion und PISA**», *Interkulturell*, vol. 1-2 (2002), pp. 16-31.

- The native language debate in Germany, regarding courses in Turkish, Greek & other languages of immigrant minorities, is outlined, focusing on the policies in the state of Bremen in the 1982-1992 decade but also taking into account solutions adopted in other German states. Detractors' arguments questioning the feasibility & desirability of such curricula are addressed, dismissing as invalid excuses of budgetary constraints diminishing the availability of qualifying teaching staff, parents' opposition, & other obstacles. (Summary abridged)

LIKESAS, G., [et al.], «**New approaches to teaching traditional Greek dances in elementary education**», *Journal of Human Movement Studies*, vol. 43(5) (2002), pp. 429-442.

LIVADITIS, M., [et al.], «**Gender differences, family and psychological factors affecting school performance in Greek Secondary School students**», *Educational Psychology - Basingstoke*, vol. 23(2) (2003), pp. 223-231.

- High rates of school failure have been reported for secondary school students, with boys presenting more schooling difficulties. The aim of this study was to investigate the association between school performance and family and psychological factors. A sample of 1,315 male and female secondary school students (aged 12-16 yrs) was recruited from 54 classes randomly selected out a total 534 classes in the Greek region of East Macedonia and Thrace. School performance was measured dichotomously according to the final school results (pass or fail). Family and sociodemographic data were collected and psychological problems were measured using the Youth Self Report (YSR). (Summary abridged)

LOÏZOU, M.; STUART, M., «**Phonological awareness in monolingual and bilingual English and Greek five-year-olds**», *Journal of Research in Reading*, vol. 26(1) (2003), pp. 3ff.

MASON, WHIT, «**Constantinople's last hurrah: Turkey and the Ecumenical Patriarch**», *Peace Research Abstracts*, vol. 39(4) (2002), pp. 459-605.

MARDRAS, D.J.; VALKANOS, E.J., «**A methodological research on the relationship between productivity and human resources. An econometric adjustment within the framework of the educational health policy**», *Journal d' Economie Médicale*, vol. 20(7-8) (2002), pp. 455-471.

- Les auteurs présentent un modèle économétrique permettant d' établir des relations entre d' une part les dépenses par habitant en matière d' éducation et de santé, et d' autre part la productivité par habitant. Le modèle est appliqué à la Grèce sur des données de 1988 à 2000.

MARGARITI, MARIA M., [et al.], **«Psychiatric education: A survey of Greek trainee psychiatrists»**, *Medical Education*, vol. 36(7) (2002), pp. 622-625.

MARIDAKI-KASSOTAKI, KATERINA, [et al.], **«Lexical choice can lead to problems: What false belief tests tell us about Greek alternative verbs of agency»**, *Journal of Child Language*, vol. 30(1) (2003), pp. 145-164.

MARIDAKI-KASSOTAKI, KATERINA, **«The relation between phonological memory skills and reading ability in Greek-speaking children: Can training of phonological memory contribute to reading development?»**, *European Journal of Psychology of Education*, vol. 17(1) (2002), pp. 63-73.

- This study was designed to examine whether there is a relationship between phonological memory & reading ability in Greek-speaking children aged 6-9. An additional aim of the study was to investigate whether training of phonological memory during preschool years enhances reading achievement during early school years. (Summary abridged)

MARSEILLES, MAKKI, **«Greek towns battle for a small slice of cultural cake»**, *The Times Higher Education Supplement*, vol. 1559 (2002), pp. 13ff.

- University cities in Greece enjoy improved cultural and economic activity that non-university towns can only aspire to. In many cases, the establishment of a university in an area has led to the revitalization of community life, the improvement of local labor and investment indicators, and the undertaking and completion of major projects.

MATRAI, ZSUZSA, **«National identity conflicts and civic education: A comparison of five countries»**, *International Perspectives on Education and Society*, vol. 5 (2002), pp. 85-104.

- Studies how civic education curricula from several countries – Germany, Greece, Hong Kong, Hungary, & Israel – address national identity using data from the 1995 international IEA Civic Education Study. (Summary abridged)

MATTHEOU, DIMITRIS, **«Guest editor's introduction – The quest for reform in Greek education»**, *European Education: A Journal of Translations*, vol. 35(3) (2003), pp. 5-7.

MAVROMMATI, TH. D.; MILES, T.R., **«A pictorial method for teaching spelling to Greek dyslexic children»**, *Dyslexia*, vol. 8(2) (2002), pp. 86-101.

- In the Greek orthography every letter consistently represents the same sound, but the same sound can be represented by different letters or pairs of letters. This makes spelling more difficult than reading. Two methods of teaching spelling to Greek dyslexic children are compared. (Summary abridged)

MICHALOPOULOU, AIKATERINI, **«A spatio-pedagogical approach to symbolic play as kindergarten activity in early childhood»**, *European Early Childhood Education Research Journal*, vol. 9(2) (2001), pp. 59-68.

- Studied the symbolic play that occurs in activity corners set up around toy-objects in Greek kindergartens. Found notable differences in levels of symbolism and complexity of the play. Concluded that the most favored groups were those in which: (1) classroom space was polyvalent, permitting its informal re-organization; and (2) the teacher was an attentive observer who stimulated children.

MOSCHANDREAS, J. A.; KAFATOS, A., «**Calcium intake in relation to diet and health indicators in Cretan primary and high school pupils, Greece**», *International Journal for Vitamin and Nutrition Research*, vol. 72(4) (2002), pp. 264-277.

MOUSIOS, STAVROS, «**The organizational nonreform of the Greek school**», *European Education: A Journal of Translations*, vol. 35(3) (2003), pp. 60-72.

OIKONOMIDIS, AGAPIOS, «**The impact of English in Greece**», *English Today*, vol. 19(2) (2002), pp. 55-61.

- An enormous influence of English on Greek is attributed to five factors: (1) the role of English as the language of international business, (2) more than a million British tourists per year, (3) contacts with US military personnel since WWII, (4) enhanced freedom of expression in advertising, & (5) wide use of English as a symbol of prestige. (Summary abridged)

OZERK, KAMIL Z., «**Reciprocal bilingualism as a challenge and opportunity: The case of Cyprus**», *International Review of Education*, vol. 47(3-4) (2001), pp. 253-265.

- States that, for more than four centuries, Cyprus has employed both Turkish and Greek as its two main languages. Suggests that the island's lack of policies regarding bilingualism has weakened relations between these two cultural groups, and that the introduction of English makes their assimilation even more difficult.

PALEOCRASSAS, STAMATIS; ROUSSEAS, PANAGIOTIS; VRETAKOU, VASSILIA, «**Upper curriculum options and labor market performance: Evidence from a graduates survey in Greece**», *Journal of Vocational Education and Training*, vol. 54(2) (2002), pp. 295-303.

- A 9-year follow-up survey of 1989 Greek upper secondary graduates (n=4,986) found that (1) employment and earnings of females were lower than males; (2) lower socioeconomic status students had similar employment outcomes to other classes; and (3) dual curriculum (simultaneous work and higher education qualifications) did not show favorable labor market outcomes.

PALEOCRASSAS, STAMATIS; ROUSSEAS, PANAGIOTIS; VRETAKOU, VASSILIA, «**School-to-work transition performance of 'male', 'female' and 'neutral' vocational streams: A gender balance sheet for vocational education graduates in Greece**», *Journal of Vocational Education & Training*, vol. 55(2) (2003), pp. 209-222.

PALMER, JOY A., «**Research matters: A call for the application of empirical evidence to the task of improving the quality and impact of environmental education**», *Cambridge Journal of Education*, vol. 29(3) (1999), pp. 379-395.

- Argues for using research to inform policy and practice. Discusses findings of three aspects of an international research project entitled 'Emergent Environmentalism'. Explores examples of how the evidence generated from this project shapes educational policy and practice in Slovenia and Greece.

PANGE, JENNY; KONTOZISIS, DIMITRIOS, «**Introduction computers to kindergarten children based on Vygotsky's theory about socio-cultural learning: The Greek perspective**», *Information Technology in Childhood Education Annual*, (2001), pp. 193-202.

- Greek preschoolers' level of knowledge about computers was examined as they participated in a classroom project to introduce them to new technologies. The project was based on Vygotsky's theory of socio-cultural learning. Findings suggest that this approach is a successful way to introduce new technologies to young children.

PANSELINA, MARIA E.; SIGALAS, MICHAEL P.; TZOUGRAKI, CHRYSYA, «**Design and development of a bilingual multimedia educational tool for teaching chemistry concepts to deaf students in Greek sign language**», *Education and Information Technologies*, vol. 7(3) (2002), pp. 225-235.

PAPADAKIS, NIKOS, «**Towards the second chance university? Polity, politics and policy in the Greek case**», *Journal of Adult and Continuing Education*, vol. 9(1) (2003), pp. 51-73.

PAPADATOU, DANAI, [et al.], «**Supporting the bereaved child: Teacher's perceptions and experiences in Greece**», *Mortality*, vol. 7(3) (2002), pp. 324-339.

PAPOUTSIS, K.; VALOUXIS, C; HOUSOS, E., «**A column generation approach for the timetabling problem of Greek high schools**», *Journal of the Operational Research Society*, vol. 54(3) (2003), pp. 230-238.

- A column generation (CG) approach for the solution of timetabling problems is presented. This methodology could be used for various instances of the timetabling problem, although in this paper the solution of the high-school situation in Greece is presented. The results obtained show clearly that the CG approach that has been extremely successful in recent year in the solution of airline crew scheduling problems could also be very efficient and robust for the solution of timetabling problems. (Summary abridged)

PAPPA, E.; ZAFIROPOULOU, M.; METALLIDOU, P., «**Intervention on strategy use and on motivation of Greek pupils' reading comprehension in English classes**», *Perceptual and Motor Skills*, vol. 96(3) (2003), pp. 773-786.

- (...) This study intended to investigate whether strategy instruction on semantic mapping would produce more successful comprehension in English as a Foreign Language if a boost to students' integrative motivation was included. (Summary abridged)

PARKER, JAN, «**The patchwork text in teaching Greek tragedy**», *Innovations in Education and Teaching International*, vol. 40(2) (2003), pp. 180-193.

PATERAKI, LENA; HOUNDOUMADI, ANASTASIA, «**Bullying among primary school children in Athens, Greece**», *Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology*, vol. 21(2) (2001), pp. 167-175.

- Investigates bullying behavior in 8-12 year old children in Athens (Greece), using a self-report bullying inventory. Reports that 14.7 percent of children reported being victims of bullying, 6.25 percent stated that they were bullies, while 4.8 percent saw themselves as both. States that boys were usually in the latter categories. (Summary abridged)

PATSOPOULOS, DIMITRIS, «**An example of school use of the history of physics: Reference to Thales of Miletus in several modern Greek textbooks of physics (1834-1939)**», *Themes in Education*, vol. 4(1) (2003), pp. 7-14.

PAVLIDOU, THEODOSSIA-SOULA, «**Patterns of partition in classroom interaction: Girls' and boys' non-compliance in a Greek high school**», *Linguistics and Education*, vol. 14(1) (2003), pp. 123-141.

- Classroom interactions in the second & third grades of a Greek high school (...) are analyzed for student noncompliance behavior & differences in its manifestation between male & female students. Applying the term "verbal initiatives of the noncompliant type", students' turns that potentially threaten the teacher's positive face-protests, complaints, disagreements, disapprovals, & corrections – are examined. (Summary abridged)

PERSIANIS, PANAYIOTIS K., «**Structure and agency in modern Greek education**», *European Education: A Journal of Translations*, vol. 35(3) (2003), pp. 44-59.

PETROGIANNIS, KONSTANTINOS, «**Greek day care centres' quality, caregivers' behaviour and children's development**», *International Journal of Early Years Education*, vol. 10(2) (2002), pp. 137-148.

- Examined the relationship between preschool children's development and the quality of child care, group size, adult-child ratio, caregiving style, and caregiver child interactions in child care centers in Athens, Greece. Found that development could be predicted by the overall quality of the child care center, with smaller effect from group size. Lower quality centers were associated with higher adult-child ratios and more controlling attitudes among caregivers.

PHTIAKA, HELEN, «**Teacher education for a new world in globalisation, policy change, teachers and teaching (Part 3)**», *International Studies in Sociology of Education*, vol. 12(3) (2002), pp. 353-374.

- In a world climate which is increasingly closing down as far as alternative political and social options are concerned. Cyprus as a small semi-occupied country with great European aspirations is facing a number of very serious dilemmas and teachers are faced with an extremely difficult task. The citizens they are preparing have to be passionate enough to claim a Greek-Cypriot identity; have to be tolerant and accommodating enough to live and work with Turkish-Cypriots in a re-united country, which is the main political goal of the Republic of Cyprus; have to be open-minded enough to look to a European future; and have to be ready and able to function in a globalized context. (Summary abridged)

PIPERAKIS, STYLIANOS M., [et al.], «**Understanding Greek primary school children's comprehension of sun exposure**», *Journal of Science Education and Technology*, vol. 12(2) (2003), pp. 135ff.

PLATTNER, ISLE ELISABETH, «**Having time for children: Presented at the world forum on early care and education, Athens, Greece**», *Child Care International Exchange*, vol. 142 (2001), pp. 8-11.

- Discusses the problem of using time effectively with young children and the importance of allowing children time to mature and develop. Contrasts children's understanding and experience of time with those of adults, and discusses how school contributes to children's adaptation to time. Suggests that the African time concept could provide examples and ideas for giving oneself and others time.

POMAKI, GEORGIA; ANAGNOSTOPOULOU, TANYA, «**A test of extension of the demand/control/social support model: Prediction of wellness/health outcomes in Greek teachers**», *Psychology and Health*, vol. 18(4) (2003), pp. 537-550.

POULOU, MARIA, «**Prospective teachers' perceptions of the school psychologist's role**», *Mediterranean Journal of Educational Studies*, vol. 7(1) (2002), pp. 47-63.

- Used metaphoric pictures to investigate Greek preservice teachers' perceptions of the school psychologist's role in the school community, teachers' and psychologists' perceptions regarding that role, and variability of working conditions. Most respondents considered school psychologists members of the school community, felt their role was prominent in relation to the teacher's role, and believed this role occurred under continually changing conditions.

PROKOU, ELENI, «**International influences on educational policy – with special reference to the technological sector of Higher Education – in Greece as a European Semi - periphery**», *Compare – a Journal of Comparative Education*, vol. 33(3) (2003), pp. 301-313.

PSAROMILIGKOS, YANNIS; RETALIS SYMEON, «**Re-evaluating the effectiveness of a web-based learning system: A comparative case study**», *Journal of Multimedia and Hypermedia*, vol. 12(1) (2003), pp. 5-20.

- Much is unknown about the effectiveness of networked technology in education. Although a great deal of research exists dealing with the effectiveness of various types of web-based learning systems, the focal question of most evaluation studies does not concern the innovation of the delivery model itself and the factors that contribute to its effectiveness. Moreover, there is a lack of a theoretical or conceptual framework in many existing studies. (Summary abridged)

RAWSON, GLENN, «**Teaching ancient philosophy among the ruins of ancient Greece**», *Teaching Philosophy*, vol. 26(4) (2003), pp. 367-380.

ROUSSOS, A., [et al.], «**The Leyton obsessional inventory – child version in Greek adolescents – standardization in a national school-based survey and two-years follow up**», *European Child & Adolescent Psychiatry*, vol. 12(2) (2003), pp. 58-66.

- The objective aims of this study were a) to standardize the survey form of the Leyton Obsessional Inventory – Child Version (Leyton-CV) in Greece, and estimate its sensitivity and specificity, and b) to assess high-risk factors for the development of adolescent obsessive-compulsive disorder (OCD) within a two year period. Method The Leyton-CV was administered to a national, representative, school-based population of 2552 Greek adolescents. (Summary abridged)

SAITI, A., «**Management in education: Evidence from Greek secondary education**», *Management in Education*, vol. 17(2) (2003), pp. 34-38.

SAKONIDIS, HARALAMBOS; TSATSARONI ANNA; LAMNIAS COSTAS, «**Pedagogic models, teachers' frames of interpretation and assessment practices**», *European Journal of Teacher Education*, vol. 25(2-3) (2002), pp. 171-186.

SALVARA, M.I.; BOGNAR, J.; BIRO, E.N., «**Elementary School Physical Education Curriculum in Greece**», *International Journal of Physical Education*, vol. 39(3) (2002), pp. 29-37.

- Physical education systems applied in Greece were actually imported from foreign countries. In 1995, a new curriculum was introduced which took into consideration the current research trends as well as the Greek school reality. The main focus of this case study was to provide an accurate update of the status of the Greek physical education curriculum. The content of this study was based on the Greek physical education curriculum analysis in the aspects of its development, means, methods and subject matter. (Summary abridged)

SARGIS, JOHN, «**Liberatory ethics, education, paedia and democracy: Experiences of US educational system**», *Democracy and Nature*, vol. 90(1) (2003), pp. 125-141.

- Suggests that current problems with the US educational system might be best approached using the ancient Greek concept of paedia, which envisions a system of education through which a society becomes just & democratic in terms of economic, social, ecological & political autonomy, & freedom. (Summary abridged)

SERMAN, NINA; JOHNSON, JEFFREY G.; GELLER, PAMELA A., «**Personality disorders associated with substance use among American and Greek adolescents**», *Adolescence*, vol. 37 (2002), pp. 841-854.

- A study was conducted to investigate the association between personality disorder (PD) symptomatology and substance use among adolescents in community settings in the United States and Greece. The Structured Clinical Interview for DSM-IV Personality Disorders and the Adolescent Health Behavior Survey were completed by 37 male and 84 female adolescents, ages 15 to 18, who were recruited from an adolescent medical clinic and schools in and near New York City (n=71) and Heraklion, Greece (n=50). (Summary abridged)

SHAMAI, SHMUEL, [et al.], «**Acculturation of Soviet immigrant parents in Israel and Greece**», *International Journal of Sociology of the Family*, vol. 30(1) (2002), pp. 21-49.

- The present study explores the acculturation process of Soviet parents who immigrated to Greece & Israel in the 1990s. We compare the parenting styles in coping with host school systems in their respective countries, Israel & Greece. (...) Two samples of parents of elementary schoolchildren were selected, more than 100 from each country. The results point out differences & similarities between the samples. (Summary abridged)

SIDERIDIS, GEORGIOS D., «**Goal importance and students at risk of having language difficulties: An underexplored aspect of student motivation**», *Journal of Learning Disabilities*, vol. 35(4) (2002), pp. 343-356.

- A study compared motivational determinants of 22 students at-risk for language difficulties (in reading and spelling) and students with high language skills. The at-risk students exhibited significantly lower perceptions of goal importance, intention to achieve, belief strength, outcome evaluation, and normative beliefs, and eventually scored lower in language and mathematics.

SIFAKIS, NIKOS C.; SOUGARI, ARETI-MARIA, «Facing globalisation challenge in the Realm of English language teaching», *Language and Education*, vol. 17(1) (2003), pp. 59-71.

- This paper addresses the commonly acknowledged challenge of globalization with respect to the area of English language teaching (ELT) & more particularly, teaching English to speakers of foreign languages. It is argued that some of the primary issues involved concern the increasing role of technology & communication in modern societies & the looming conflict between local communities & the decision-making bodies. It is further suggested that the global ELT community has already gone a long way towards researching &, in certain cases, resolving such conflicts & has much insightful material to offer. (Summary abridged)

SILVA, ELIZABETE A., «The 2002 Congress of the European Schools of Planning», *European Planning Studies*, vol. 11(1) (2003), pp. 89ff.

- In the month of July 2002, the city of Volos in Greece was the stage for the XVI European Congress of the European Schools of Planning. Several attendees from all over the world presented 360 papers, grouped in 11 sessions. The keynote speakers of the opening sessions were Professor Andreas Faludi and Professor Peter Marcuse. The closing sessions were shared by Professor Rachel Alterman and Professor Alessandro Balducci (the new AESOP president). There was still time to present an overview of the next Olympic Games, at Athens, in 2004. This note also mentions briefly the next conjoint congress of AESOP and ACSP in Brussels, Belgium, 8-11 July 2003.

SKARLATOS, DIMITRIS; MANATAKIS, MANOLIS, «Effects of classroom noise on students and teachers in Greece», *Perceptual and Motor Skills*, vol. 96(2) (2003), pp. 539-544.

SKOBODA, MARIAN, «Language maintenance and shifts in a Greek community in a heterolinguistic environment: The Greeks in the Czech Republic», *Journal of Hellenic Diaspora*, vol. 29(1) (2003), pp. 5-33.

- This article, written from a sociolinguistic perspective, deals with a Greek community in a heterolinguistic environment, particularly with the Greek group in the Czech Republic. (Summary abridged)

SKOURTOU, ELENI, «Connecting Greek and Canadian schools through an internet-based sister-class network», *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, vol. 5(2) (2002), pp. 85-95.

- Outlines the basic theoretical principles underlining a sister-class project undertaken between schools in Canada and Greece. The objectives of the project, the problems that arose during the implementation as well as the outcomes thus far are discussed.

SKRABEC, QUENTIN R., «Progymnastia a synchronous approach to internet teaching», *Education*, vol. 123(2) (2002), pp. 313-317.

- Internet teaching offers a new medium to the delivery of education. While it has caused much anxiety in the teaching community, recent class comparisons show it to be superior in many facets. One of those

facets is based on the ancient teaching idea of rhetoric in learning known as progymnastia. (Summary abridged)

SMITH, SUSAN SWENTON, «**The Ulysses project. Integrating the Curriculum**», *Arts and Activities*, vol. 129(4) (2001), pp. 33-40.

- Offers a project developed as an outgrowth of sixth-grade students' study of ancient Greece in history, English, drama, and art classes. Explains that the students created sculptures inspired by Greek sculpture that represented student perceptions of the activities and emotions found in the Ulysses myth.

SPYROU, SPYROS, «**Images of 'The Others': 'The Turk' in Greek Cypriot children's imaginations**», *Race Ethnicity and Education*, vol. 5(3) (2002), pp. 255-272.

- Examined how Greek Cypriot elementary students perceived, imagined, and talked about Turks as a people, illustrating the process of ethnic identity construction in childhood in contemporary Greek-Cypriot society. Ethnographic data illustrate how children's stereotypical constructions of Turks are largely informed by their school learning but are also more complex constructions than the stereotypes themselves suggest.

STAMOU, A.G., «**The representation of non-protesters in a student and teacher protest: A critical discourse analysis of news reporting in a Greek newspaper**», *Communication Abstracts*, vol. 25(2) (2002), pp. 143-281.

STEEN, GONDA ALINE HECTOR VAN, «**Greek worlds, ancient and modern: To whom they may (or may not) concern**», *Journal of Modern Greek Studies*, vol. 20(2) (2002), pp. 175-190.

TAFA, EUFIMIA; MANOLITSIS, GEORGE, «**Attitudes of Greek parents of typically developing kindergarten children towards inclusive education**», *European Journal of Special Needs Education*, vol. 18(2) (2003), p.p. 155-171.

THEODORAKIS, V.; NATSIS, P.; PAPAIOANNOY, A, «**Correlation between exercise and other health related behaviors in Greek students**», *International Journal of Physical Education*, vol. 39(2) (2002), pp. 30-34.

- A study examined correlations between exercise and other health – related behaviors among Greek students. Participants were 882 elementary and high school students in six towns. Results revealed significant positive correlations between exercise and eating fruit and negative correlations between exercise and smoking in the corresponding variables of attitudes, intentions, perceived behavioral control, and the behaviors themselves. (Summary abridged)

TSAMADIAS, CONSTANTINOS, «**The returns of investment in Tertiary Technological Education in Greece**», *Journal of Vocational Education and Training*, vol. 54(1) (2002), pp. 147-170.

- Return on investment was estimated from earnings data on Greek graduates of tertiary technological education and secondary education, using elaborate and Mincerian estimation models. Return rates were similar in both methods. Differences were greater for females. Both societal and individual investment in tertiary technological education was deemed worthwhile.

TSELFES, VASILIS; KANATSOULI MENI, «**Cultural obstacles in the science learning process: The case of Greek elementary education**», *Themes in Education*, vol. 4(1) (2003), pp. 49-64.

VERDIS, ATHANASIOS; KRIEMADIS, THANOS; PASHIARDIS, PETROS, «**Historical, comparative and statistical perspectives of school effectiveness research: Rethinking educational evaluation in Greece**», *The International Journal of Educational Management*, vol. 17(4) (2003), pp. 155-169.

VERKUYTEN, MAYKEL; POULIASI, KATERINA, «**Biculturalism among older children: Cultural frame switching, attributions, self-identification, and attitudes**», *Journal of Cross Cultural Psychology*, vol. 33 (Nov 2002), pp. 596-609.

- Examined cultural frame switching among bicultural Greek children living in the Netherlands. Surveys of experimentally primed bicultural children and monocultural comparison children indicated that cultural identity salience impacted self-identification, social explanations, and attitudes toward family integrity and obedience. The condition of Greek identity activation led bicultural children to more external attributions, stronger identification with friends, more positive evaluations of social identity, and less positive evaluations of personal identity.

VOSNIADOU, STELLA, [et al.], «**Designing learning environments to promote conceptual change in science**», *Learning and Instruction*, vol. 11(4-5) (2001), pp. 381-419.

- Studied the use of research-based principles to create a learning environment for teaching mechanics to one class of Greek fifth and sixth graders. Students were encouraged to take active control of their learning, make predictions, and test their own hypotheses. Results show significant differences between experimental and control groups, suggesting that the experimental environment resulted in cognitive gains.

VRYZAS, KONSTANTINOS; TSITOURIDOU MELPOMENI, «**The home computer in children's everyday life: The case of Greece**», *Journal of Educational Media*, vol. 27(1-2) (2002), pp. 9-17.

WEILER, INGOMAR, «**The living legacy: Classical sport and nineteenth-century middle-class commentators of the German-speaking nations**», *European Sports History Review*, vol. 4 (2002), pp. 9-34.

- The German innovations to European sports affect above all Jahn's Turnen. Another impulse is connected with the intellectual discourse of the classical scholars concerning the agonistics & gymnastics of the ancient Hellenes & with the Olympic Games of the 19th century. (Summary abridged)

WOLLONS, ROBERTA, «**Travelling for God and adventure: Women missionaries in the late 19th century**», *Asian Journal of Social Science*, vol. 31(1) (2003), pp. 55-71.

- Explores women missionaries in the late 19th century as lone travelers who introduced Western cultural notions & imaginings to politically turbulent Turkey. These women who were educated at US colleges for women in turn founded schools for women/girls, especially Greek, Armenian, & other minorities, since missionaries in Turkey were prohibited from proselytizing among Muslims. (Summary abridged)

YAGOU, ARTEMIS, «**Exploring the designed world: Some aspects of course development in the Greek context**», *International Journal of Art and Design Education*, vol. 22(3) (2003), pp. 297ff.

YPSILANDIS, G.S., «**Feedback in distance education**», *Computer Assisted Language Learning*, vol. 15(2) (2002), pp. 167-181.

- This study investigates the feedback features of a distance learning teacher training course in second/foreign language learning (Greek). The course attempted to offer a balanced syllabus on the theory of second/foreign language learning & practical information for language teachers to adopt & implement in the language classroom. (Summary abridged)

ZAMBETA, EVIE, «**Europeanisation and the emergence of entrepreneurial culture in Greek education: Reflections from education policy**», *Education and Social Justice*, vol 4(2) (2002), pp. 15-23.

ZARIFIS, GEORGE K., «**Post-school vocational training initiatives for your adults in Greece: The case of IEKs (Vocational Training Institutes)**», *Research in Post-Compulsory Education*, vol 8(2) (2003), pp. 153-178.

ZBAINOS, DEMETRIS; HALLAM SUSAN, «**Greek primary school teachers' descriptions of the criteria and practices they adopt in assessing pupils' academic attainment**», *Psychology of Education Review*, vol 26(2) (2002), pp. 29-36.

ZOIS, CHRISTOS, [et al.], «**High prevalence of autoimmune thyroiditis in schoolchildren after elimination of iodine deficiency in Northwestern Greece**», *Thyroid*, vol 13(5) (2003), pp. 485-489.

ZOUNHIA, KATERINA; HATZIHARISTOS, DIMITRIS; EMMANOUEL, KOSTAS, «**Greek Secondary School pupil's perceived reasons for behaving appropriately and perceived teachers' strategies to maintain discipline**», *Educational Review*, vol 55(3) (2003), pp. 289ff.

ZOUNHIA, KATERINA, «**Perceived effectiveness of Greek secondary school teachers**», *European Journal of Physical Education*, vol 7(1) (2002), pp. 19-29.

IV. ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ

ΑΜΠΙΑΖΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, «**Δυναμική ανάλυση και βελτιστοποίηση της εκπαίδευσης νευρωνικών δικτύων επιβλεπόμενης μάθησης**», (2001), Επιβλέπων: Ανδρέας Σταφυλοπάτης, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Τομέας Τεχνολογίας Πληροφορικής και Υπολογιστών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Τεχνολογία * Μάθηση * Πρόγραμμα εκπαίδευσης * Εκπαιδευτική καθοδήγηση

BALODIMAS-BARTOLEMEI, ANGELYN K., «**Government influence on cultural diversity in foreign language textbooks: A context analysis of illustrations (Brasil, France, Israel, Korea, Morocco, Russia, England, United States, Greece, Italy)**», (2003), Adviser: Epstein, Erwin H., Loyola University of Chicago, DAI-A 64/08. p. 2759, Feb. 2004.

* Εκπαιδευτική πολιτική * Εκμάθηση γλωσσών * Διδακτικό βιβλίο * Πρόγραμμα σπουδών * Πολυπολιτισμικότητα

- The purpose of this research project was to compare the degree of multicultural representation among illustrations of foreign language textbooks from different types of educational systems (central, decentralized, or partially centralized). (Summary abridged)

BINDER, DEANNA LOUISE, «**Curriculum odyssey: Facilitating an international Olympic education project**» (2002), Adviser: Carson, Terrance; Johnston, Ingrid, University of Alberta (Canada), DAI-A 63/05, p. 1684, Nov 2002, ISBN: 0-612-68546-2.

* Ολυμπιακοί Αγώνες * Ηθική αξία * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Διεθνής εκπαίδευση * Πολυπολιτισμικότητα

- Traditionally, curriculum has been developed within national boundaries. Processes of globalization highlight concerns about transferring curriculum concepts and processes from one cultural context to another. In this inquiry, an international Olympic education project, based on a framework developed during an international conference in Kalavryta, Greece, offered an opportunity to facilitate the processes of cross-cultural curriculum collaboration. (Summary abridged)

CHRISTOU, MIRANDA, «**Fragments of memory, visions of struggle: Political imagination in a Greek Cypriot high school**», (2002), Adviser: Suarez-Oronco, Marcelo, Harvard University, DAI-A 63/06, p. 2189, Dec 2002, ISBN: 0-493-70951-7.

* Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Κύπρος – Ιστορία – 20^{ος} αι. * Διδασκαλία * Στάση του μαθητή

- In this study, conducted in the context of a Greek Cypriot high school, I examine how students understand the history of Cyprus, and how this understanding has influenced their political perspectives and their vision about the future of the island. (Summary abridged)

ERBACHER, THERESA A., «**Remembered corporal punishment and abusive discipline at home and current attitudes toward their use: A cross-national comparison between Greece and the United States**», (2002), Adviser: Hyman, Irwin, Temple University, DAI-B 63/06, p. 3041. Dec 2002, ISBN: 0-493-72487-7.

* Σχέση γονιού-παιδιού * Τιμωρία * Ανάπτυξη προσωπικότητας * Ψυχολογία της Εκπαίδευσης

- The purpose of this study was to examine cross-national practices, beliefs and attitudes regarding the use of corporal punishment by parents as a disciplinary technique. (Summary abridged)

ΙΟΑΝΝΙΔΟΥ, ΕΛΕΝΑ, «**This ain't my real language, miss': On language and ethnic identity among Greek Cypriot students**», (2002), University of Southampton (United Kingdom), DAI-C 64/03, p. 522, Fall 2003.

* Κύπρος * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μαθητής * Εθνικισμός * Αποτέλεσμα έρευνας

- This thesis explores the links between language and ethnic identity among a group of Greek Cypriot primary school students, using an ethnographic approach. (Summary abridged)

ΚΑΡΑΜΠΑΤΖΑΚΗ ΖΩΗ, «**Πρώιμη ανίχνευση και αναγνώριση της αναπτυξιακής διαταραχής του ψυχοκινητικού συντονισμού σε παιδιά ηλικίας 4-8 ετών**», (2002), Επιβλέπων: Λάμπρος Σταύρου, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Ανάπτυξη παιδιού * Ψυχοκινητική ανάπτυξη * Μειονέκτημα * Πρόβλεψη

ΚΙΤΣΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, «Ζητήματα παραγωγής του λεξιλογίου: η αλλομορφική ετεροίωση ε/ο στα Νέα Ελληνικά με προοπτικές εφαρμογής στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής σε ξένους», (2001), Επιβλέπουσα: Άννα Αναστασιάδου-Συμεωνίδη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Λεξιλόγιο * Διαφοροποίηση * Νέα Ελληνικά * Διδακτική

ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ ΛΙΝΑ, «Η ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας στα εγχειρίδια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (1884-1983): η πρόσληψη και αναπαλαίωσή της στη διάρκεια ενός αιώνα», (2002), Επιβλέπων: Νίκος Τερζής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Τομέας Παιδαγωγικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Νεοελληνική λογοτεχνία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Σχολικό βιβλίο * Ιστορία λογοτεχνίας

- Η εργασία αυτή επιδιώκει να καταγράψει και να ερμηνεύσει τον τρόπο με τον οποίο εγγράφεται η ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας στα σχολικά εγχειρίδια στη διάρκεια ενός αιώνα. Η εργασία εξετάζει όλες τις σειρές νεοελληνικών αναγνωσμάτων που χρησιμοποιήθηκαν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από το 1884 έως το 1983. Βασική εκτίμηση είναι η εξής: η σχολική εκδοχή της ιστορίας της λογοτεχνίας διαφοροποιείται από όλες τις άλλες, γιατί προκύπτει όχι μόνο από τις επιλογές του λογοτεχνικού θεσμού, αλλά και από τις επιλογές του σχολικού θεσμού. (Περικοπή περίληψης)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΥΜΕΩΝ, «Στάσεις των δασκάλων απέναντι στην περιβαλλοντική εκπαίδευση: το παράδειγμα των δασκάλων του νομού Φλώρινας», (2001), Επιβλέπων: Στέργιος Δερβίσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Στάση του δασκάλου * Στόχοι της εκπαίδευσης * Αποτέλεσμα έρευνας

- Αντικείμενο της παρούσης διατριβής είναι η σύλληψη και η συστηματική καταγραφή των στάσεων των δασκάλων που υπηρετούν στο νομό Φλώρινας απέναντι στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Στο θεωρητικό μέρος δίνεται μια περιγραφή της περιβαλλοντικής κρίσης, των αιτίων της και των κινδύνων που απορρέουν από αυτή. Στη συνέχεια επιχειρείται μια αναδρομή στην ιστορία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και σκιαγραφείται η σύγχρονη προβληματική και θεματολογία της. Στο ερευνητικό μέρος θεμελιώνεται η αναγκαιότητα της έρευνας, τίθενται οι σκοποί, περιγράφεται ο σχεδιασμός αυτής, διατυπώνονται οι υποθέσεις, τεκμηριώνεται η επιλογή της ερευνητικής διαδικασίας, παρουσιάζεται η δειγματοληψία της έρευνας και γίνεται η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων. Στο τρίτο μέρος γίνεται αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας, εξάγονται τα συμπεράσματα και διατυπώνονται οι προτάσεις. (Περικοπή περίληψης)

MEGALIS, CONSTANTINA N., «Does acculturation, social support, and being in an international baccalaureate honors program affect high school student's academic stress and burnout levels?», (2002), Adviser: Morgan, Ronald R., Loyola University of Chicago, DAI-A 64/01, p. 68, Jul 2003, ISBN: 0493-98323-6.

* Ψυχολογία της Εκπαίδευσης * Μαθητής * Άγχος

- This dissertation was designed to address issues related to levels of acculturation, social support, academic stress, and burnout. An exploratory case study design was used to study the affects of being a student in an International Baccalaureate Honors Program situated within a multicultural setting. (Summary abridged)

ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΕΥΑΝΘΙΑ Κ., «**Η αντιληπτική και γνωσιακή παράμετρος στην αλληλεπίδραση του παιδιού με το χάρτι**», (2001), Επιβλέπων: Βύρωνας Νάκος, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Τομέας Τοπογραφίας, Εργαστήριο Χαρτογραφίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Παιδί * Χαρτογραφία * Διδασκαλία * Αντίληψη * Γνώση

ΜΟΥΛΑΔΟΥΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, «**Η έννοια του προσώπου στο έργο του Martin Buber και του Carl Rogers: συγκριτική μελέτη – εφαρμογές στη Συμβουλευτική και την Παιδαγωγική**», (2002), Επιβλέπων: Αλέξανδρος Κοσμόπουλος, Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Παιδαγωγική * Συμβουλευτική * Παιδί * Προσωπικότητα * Συγκριτική έρευνα

ΜΠΑΡΚΟΥΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ι., «**Επίδραση του κλίματος διδασκαλίας στην παρακίνηση, το άγχος και την εκμάθηση δεξιοτήτων Κλασικού Αθλητισμού**», (2001), Επιβλέπων: Χαράλαμπος Τσορμπατζούδης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Διδασκαλία * Αθλητισμός * Άγχος * Παρώθηση επίδοσης * Δεξιότητα

ΜΠΕΛΕΣΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΩΤ., «**Ευφυής διαχείριση σεναρίων με χρήση σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής**», (2002), Επιβλέπων: Αριστοτέλης Ράπτης, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Πληροφορικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Εκπαίδευση * Διαδικασία μάθησης * Ιστορία * Λογισμικό

ΜΠΟΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ., «**Οι καλλιτεχνικές εκθέσεις: οι καλλιτέχνες και το κοινό τους στην Αθήνα του 19^{ου} αιώνα**», (2000), Επιβλέπων: Μιλτιάδης Παπανικολάου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Αισθητική αγωγή * Ζωγραφική * Γλυπτική * Ελλάδα, 19^{ος} αιώνας

- Η προσπάθεια συγκρότησης μιας όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένης εικόνας της ελληνικής τέχνης του 19^{ου} αιώνα, στάθηκε ο βασικός στόχος της συγκεκριμένης διατριβής. Πρωταρχικός σκοπός, κατά τη διάρκεια της μελέτης, ήταν η αξιοποίηση των πρωτογενών πηγών που αναλύθηκαν από αρχεία, αλλά κυρίως από τον καθημερινό ημερήσιο και περιοδικό τύπο της εποχής και στη συνέχεια επιχειρήθηκε η ανασύσταση της εικόνας των καλλιτεχνικών εκθέσεων που πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα τον 19^ο αιώνα.

ΜΠΡΙΚΑ ΕΛΕΝΗ, «**Η εισαγωγή της πληροφορικής στο σχολείο: μια κοινωνιολογική προσέγγιση**», (2002), Επιβλέπων: Αναστάσιος Κάτος, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Σχολείο * Παγκοσμιοποίηση * Επικοινωνία * Πληροφορική

ΠΑΛΑΜΗΔΑ-ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ, «**Η Ιερά Μητρόπολη Λήμνου κατά τον τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας (1800-1912): κατά τους κώδικες της Ιεράς Μητροπόλεως Λήμνου**», (2000), Επιβλέπων: Αθανάσιος Καραθανάσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεολογική Σχολή, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνιολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Εκκλησία * Ιστορία * Λήμνος * Τουρκοκρατία

- Από την έρευνα και τη μελέτη των 137 διασωθέντων κωδίκων στα αρχεία της Μητροπόλεως Λήμνου καταγράφεται η ιστορία Μητροπόλεως Λήμνου κατά τον τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας (1800-1912). (...) Στα θέματα που ερευνώνται περιλαμβάνεται η διοικητική οργάνωση της Μητροπόλεως Λήμνου. (...) Η δικαστική εξουσία (εκκλησιαστικό και πνευματικό δικαστήριο) και οι σχέσεις μεταξύ Λήμνου και Οικουμενικού Πατριαρχείου. Τα θέματα παιδείας, τα σχολεία με ιδιωτική πρωτοβουλία, οι σχολικοί οργανισμοί και οι φιλολογικοί σύλλογοι. (Περικοπή περίληψης)

ΡΕΚΑΛΙΔΟΥ ΓΑΛΗΝΗ Κ., **«Χώρο-χρονική δόμηση και γραφική ικανότητα παιδιών προσχολικής ηλικίας»**, (2002), Επιβλέπουσα: Λουκία Μπεζέ, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Προσχολική αγωγή * Χώρος και χρόνος * Γνωστική αντίληψη * Γραφή * Δεξιότητα

SEMANOFF, MATTHEW STEVEN, **«Pedagogical poetry: Teachers and students in didactic verse (Greece, Hesiod, Ovid, Roman Empire, Aratus»**, (2002), Adviser: Rosenmeyer, Patricia A., The University of Wisconsin-Madison, DAI-A 63/08, p. 2860, Feb 2003, ISBN: 0-493-76297-3.

* Ποίηση * Ελλάδα, Αρχαία * Ρώμη * Σχέση καθηγητή-μαθητή

- This dissertation examines the fluidity of the power dynamic between the teacher and his student in Hesiod's «Works and Days», Aratus' «Phaenomena», and Ovid's «Ars Amatoria». In particular, it investigates the poet's ability to engage his audience by manipulating the relationship between the teacher and his student. (Summary abridged)

ΣΚΟΥΡΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, **«Κοινωνία και σχολείο: ποιnés στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μετά τον πόλεμο (1950-2000)»**, (2002), Επιβλέπων: Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Τομέας Νεοελληνικής Κοινωνίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Σχολείο * Πειθαρχία * Παραπρωματικότητα ανηλικών * Σύστημα εκπαίδευσης

ΦΥΚΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ., **«Τα ολιγοθέσια δημοτικά σχολεία στην ελληνική εκπαίδευση: θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση»**, (2002), Επιβλέπων: Μιχάλης Κελεπανίδης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Τομέας Παιδαγωγικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Δημοτικό σχολείο * Μαθητής * Διαφοροποίηση * Επίδοση στις σπουδές

ΦΩΤΙΑΔΟΥ ΕΛΕΝΗ Γ., **«Διδασκαλία ρυθμικής και χορού σε κωφά παιδιά: επίδραση στην κίνηση και τη συμπεριφορά»**, (2002), Επιβλέπουσα: Νικολέτα Αγγελοπούλου – Σακαντάμη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Εργαστήριο Αναπτυξιακής Ιατρικής και Ειδικής Αγωγής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Χορός * Κωφότητα * Επίδραση * Κινητική δραστηριότητα * Συμπεριφορά

ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, **«Η διοίκηση του σχολείου και η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων»**, (2001), Επιβλέπουσα: Στέλλα Ξηροτύρη-Κουφίδου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Τομέας Παιδαγωγικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ.

* Σχολείο * Διοίκηση * Εκπαιδευτικοί * Συμμετοχή * Λήψη αποφάσεων

WATTS, EDWARD JAY, «**City and school in late antique Athens and Alexandria (Greece, Egypt, Roman Empire)**», (2002), Adviser: Matthews John, Yale University, DAI-A 63/03, p. 1074, Sep 2002, ISBN: 0-493-60491-X.

* Ιστορία της Εκπαίδευσης * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες – Ειδωλολατρία * Αθήνα * Αλεξάνδρεια * Ρωμαϊκή αυτοκρατορία

- Classical education played an integral role in defining elite social relationships in the ancient world. In the later Roman Empire, it was a commodity that was often controlled by pagans. This made it controversial. Despite persistent imperial and ecclesiastical efforts to undermine it, mainstream Christian support for pagan education wavered only in times of religious conflict or on occasions when individual pagan teachers became too outspoken in their religious teachings. (Summary abridged)

V. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

HEIDEGGER, GERALD (Zeiter), «**Verbesserung des Übergangs benachteiligter Schulabgängerinnen und Schulabgänger in die Berufsausbildung**», 1998-2000, Kontaktorganisation: Universität Flensburg. Department II. Berufs – bildungsinstitut Arbeit und Technik (Flensburg – Deutschland) – FORIS.

- Im Rahmen dieses Projektes wurden Massnahmen zur Berufsausbildungsvorbereitung benachteiligter Jugendlicher untersucht. Vergleichende Studien zwischen den beteiligten Laendern, aber auch zwischen verschiedenen Massnahmen innerhalb dieser Laender selbst, hatten die Inhalte und Methoden des Lehrens und Lernens in *** Ausbildungsvorbereitungsmassnahmen*** fuer benachteiligte Jugendliche als Fokus. Das Projekt zielte daher sowohl auf die Makroebene der Bildungsplanung als auch auf die Mikroebene der verschiedenen Initiativen auf die Unterstuetzung einer Reform der Massnahmen zur Benachteiligtenfoerderung. (Abgekürzte Zusammenfassung)

VI. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Βιβλιογραφικές πηγές

α. Περιοδικά*

Άθληση και Κοινωνία, τχ.29/2001, 30/2002

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΦΑΑ, Κομοτηνή 69100,
τηλ.: 2531039683, fax: 2531039659

Αναγέννηση, τχ.382, 383, 384, 385, 386, 387/2002, 388, 389, 390, 391/2003

Κοραή 5, Άργος 21200, τηλ.: 2751062774, 2751029994

Ανοιχτό Σχολείο, τχ.82, 83, 84, 85/2002, 86, 87/2003

Ολύμπου 17, Χαλάνδρι 15234, τηλ.: 2106852643

Αντιπετράδια της Εκπαίδευσης, τχ.62/2002, 63-64/2002-03, 65/2003

Αριστοτέλους και Αβέρωφ 23, Αθήνα 10433, τηλ.: 2108227992,
fax: 2108211919

Αρχαιολογία και Τέχνες, τχ.82, 83, 84, 85(A-B)/2002, 86, 87/2003

Πλατεία Καρύτση 10, Αθήνα 10237, τηλ.: 2103253246,
fax: 2103219957

Aspects, τχ.69, 70, 71/2002, 72, 73/2003

Σαρανταπόρου και Γρυπάρη 1, Καλλιθέα 17673, τηλ.: 2109580927,
fax: 2106139060

Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών (Το), τχ.32, 33, 34/2002

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Αργοναυτών και Φιλελλήνων, Βόλος 38221, τηλ.: 2421074883-4-5

Bridges, τχ.9/2002, 10/2003

Φιλίππου 33, Κομοτηνή 69100, fax: 2531072093

Γέφυρες, τχ.2, 3, 4, 5, 6, 7/2002, 8, 9, 10/2003

Μαυρομικάλη 60, Αθήνα 10680, τηλ.: 2103632647, fax: 2103626500

Γλώσσα, τχ.54, 55/2002, 56/2003

Σόλωνος 77, Αθήνα 10679, τηλ.: 2103636007

Contact ⁺, τχ. 17, 18, 19, 20/2002, 21, 22/2003

Μάρνη 43, 10438 Αθήνα, τηλ. & fax: 2105245644

Δείκτες Εκπαίδευσης

Αράπη 1α, Ιωάννινα, τηλ.: 2651049318, fax.: 2651047312

Δημόσιος Τομέας, τχ.187, 188, 189, 190, 191/2002, 192, 193, 194, 195/2003

Χαλκοκονδύλη 35, Αθήνα 10432, τηλ.: 2105242177, 2105226641,
fax: 2105232409

Διαβάζω, τχ.425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435/2002, 436, 437,

438, 439, 440, 441/2003

Α. Μεταξά 26, Αθήνα 10681, τηλ.: 2103301313, fax: 2103301315

Διαδρομές, τχ.5, 6, 7, 8/2002

* Τα τεύχη που αναγράφονται στον κατάλογο των περιοδικών είναι αυτά που κυκλοφόρησαν κατά το χρονικό διάστημα που καλύπτει το Δελτίο 21-22. Απ' αυτά αποδελτιώθηκαν τα άρθρα που έχουν σχέση με τη θεματική που καλύπτει το Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας. Δεν αναφέρεται αριθμός τεύχους στα περιοδικά που δεν κυκλοφόρησαν κατά το χρονικό αυτό διάστημα ή έφτασαν στο Π.Ι. καθυστερημένα και θα περιληφθούν στο επόμενο Δελτίο.

- Εμ. Μπενάκη 67, Αθήνα 10681, τηλ.: 2103301213
- Διοικητική Ενημέρωση**, τχ.23, 24/2002, 25/2003
Χαλκοκονδύλη 35, Αθήνα 10432, τηλ.: 2105226641, fax: 2105232409
- Εικαστική Παιδεία**, τχ.18/2002
Παπαναστασίου 49, Αθήνα 10445, τηλ.: 2108321783
- Εκπαιδευτικά (Τα)**, τχ.63-64, 65-66/2002, 67-68/2003
Τ.Θ. 67801, Ταχ. Γραφείο Γέρακα Αττικής 15344, τηλ.: 2107640787, 2108622177
- Εκπαιδευτική Κοινότητα**, τχ.61, 62, 63, 64/2002, 65/2003
Μπισκίνη 1, Ζωγράφου 15772, τηλ.: 2103811355, fax: 2107718362
- Εκπαιδευτική Ρότα**
Μαβίλη 11, Πατίσια 11141, τηλ.: 2108840741, fax: 2102584974
- Εκπαιδευτικοί Προβληματισμοί**, τχ.10/2003
18° χλμ. Θεσσαλονίκης-Περαίας, Τ.Θ. 17057, Θεσσαλονίκη 54210,
τηλ.- fax: 2392072222
- Ελληνικά**, τχ.1(52), 2(52)/2002, 1(53)/2003
Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Εθνικής Αμύνης 4, Θεσσαλονίκη 54621, τηλ.: 2310270393, fax:
2310271501
- Ελληνική Διεθνής Γλώσσα**, τχ.5(49), 6(50), 7(51), 8(52)/2002, 1(53)/2003
Ο.Δ.Ε.Γ. Αθηνών, Φαραντάτων 31, Αθήνα 11527, τηλ.: 2107718077,
fax: 2107470463
- Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης**, τχ.19/2002
Ομήρου 19, Αθήνα 10672, τηλ.-fax: 2103614298
- Ελληνοχριστιανική Αγωγή**, τχ.487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495,
496/2002, 497, 498, 499, 500, 501, 502/2003
Καρύτση 14, Αθήνα 10561, τηλ.: 2103227100
- Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων**, τχ.6, 7/2002*
Μεσογείων 396, Αγ.Παρασκευή 15341, τηλ. και fax 2106014202,
2106016367
- Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων**, τχ.28/2002, 29, 30, 31/2003
Χαλκοκονδύλη 35, Αθήνα 10432, τηλ.: 2105242177, fax: 2105232409
- Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών**, τχ.107, 108-109/2002
Μεσογείων 14-18, Αθήνα 11527, τηλ.: 2107489131, fax: 2107488435
- Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού**, τχ.60-61, 62-63/2002, 64-
65/2003
Κ.Φλώρη 3, Άνω Κυψέλη 11363, τηλ.: 2108828095
- Επιθεώρηση Φυσικής**
Τσίλλερ 15-17, Αθήνα 11144, τηλ.: 2102010487
- Επιστήμες Αγωγής** (πρώην «Σχολείο και Ζωή»), τχ.1, 2, 3, 4/2002, 1, 2/2003
Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε., Πανεπιστημιούπολη
Ρεθύμνου, Ρέθυμνο 74100, τηλ: 2831077635,
fax: 2831077636
- Επάκκυκλος**
Θεοδώρου Γεωμέτρου 3-5, Ν. Κόσμος 11743, τηλ.: 2109246294

* Τα τεύχη αυτά αποτελούν αφιερώματα στην Ευέλικτη Ζώνη και τη Διαθεματικότητα και τα άρθρα τους έχουν κατανεμηθεί σύμφωνα με την ιδιαίτερη προβληματική τους στις αντίστοιχες θεματικές κατηγορίες.

Ερευνητική Διάσταση της Διδακτικής των Μαθηματικών

Προξ. Κορομπλά 51, Θεσσαλονίκη 54622, τηλ.-fax: 2310285377

Ευκλείδης Α'

Πανεπιστημίου 34, Αθήνα 10679, τηλ.: 2103617784, 2103616532,
fax: 2103641025

Ευκλείδης Β'

Πανεπιστημίου 34, Αθήνα 10679, τηλ.: 2103617784, 2103616532,
fax: 2103641025

Ευκλείδης Γ', τχ.55, 56/2001, 57, 58/2002, 59/2003

Πανεπιστημίου 34, Αθήνα 10679, τηλ.: 2103617784, 2103616532,
fax: 2103641025

Θαλλώ, τχ.13/2002

8^{ης} Δεκεμβρίου 4, Χανιά 73131, τηλ.: 2821059049, fax: 2821044788

Θέματα Ειδικής Αγωγής, τχ.17, 18/2002, 19/2002-03, 20/2003

Χριστοπούλου 30, Κερατσίνι 18757, τηλ.: 2104625832, 2105313858

Θέματα στην Εκπαίδευση, τχ.1, 2-3/2002, 1/2003

Παναγή Κυριακού 17, Αθήνα 11521, τηλ.: 2106450048, 2106452825,
fax: 2106449924

Θέματα Παιδείας, τχ.10, 11/2002, 12, 13/2003

Τρούας 36, Αθήνα 11251, τηλ.: 2108213430, fax: 2108812460

Θέσεις, τχ.79, 80, 81/2002, 82, 83/2003

Εμμ. Μπενάκη 59, Αθήνα 10681, τηλ.: 2103302033, fax: 2103836658

Κοινωνία, τχ.2, 3, 4/2002, 1, 2/2003

Χαλκοκονδύλη 37, Αθήνα 10432, τηλ.: 2105224180, fax: 2105224420

Κοινωνική Εργασία, τχ.66, 67, 68/2002, 69, 70/2003

Τοσίτσα 19, Αθήνα 10683, τηλ.: 2108834818, fax: 2108827071

Λέσχη των Εκπαιδευτικών (Η), τχ.27, 28/2002, 29/2002-03, 30/2003

Βαλτετσίου 14, Αθήνα 10680, τηλ.: 2103638362, fax: 2103628950

Μαθηματική Επιθεώρηση, τχ.56, 57/2002

Πανεπιστημίου 34, Αθήνα 10679, τηλ.: 2103617784, 2103616532,
fax: 2103641025

Μέντορας, τχ.6/2002, 7/2003

Μεσογειών 396, Αγ. Παρασκευή 15341, τηλ., fax: 2106016371

Νέα Εστία, τχ.1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750,

1751/2002, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757/2003

Ευριπίδου 84, Αθήνα 10553, τηλ.: 2103213030, fax: 2103214610

Νέα Παιδεία, τχ.101, 102, 103, 104/2002, 105, 106/2003

Σόλωνος 77, Αθήνα 10679, τηλ.: 2103636007

Παιδαγωγική Επιθεώρηση

Κων. Μελενίκου 5 και 9, Θεσσαλονίκη 54635, τηλ.: 2310208540, 2310210360, fax: 2310254541

Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου, τχ.43, 44, 45, 46/2002, 47, 48/2003

Γρ. Ρουσέλλη 4, Μυτιλήνη 81100, τηλ.: 2251025694, 2251042456

Παιδαγωγικός Λόγος, τχ.3/2001, 1-2-3/2002

Σόλωνος 103, Αθήνα 10678, τηλ.: 2103800127, fax: 2103836941

Περσκόπιο της Επιστήμης, τχ.259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267/2002,

268, 269, 270, 271, 272, 273/2003

Θεμιστοκλέους 49, Αθήνα 10683, τηλ.-fax: 2103821985
Πολίτης (Ο), τχ.99, 100, 101, 102, 103, 104,105, 106/2002, 107, 108, 109, 110, 111, 112/2003
Ζωναρά 10, Αθήνα 11472, τηλ.: 2106470079, fax: 2106470696
Σύγχρονα Θέματα, τχ.80, 81/2002, 82/2003
Βαλαωρίτου 12, Αθήνα 10671, τηλ.: 2103628501
Σύγχρονη Εκπαίδευση, τχ.123, 124, 125, 126, 127/2002, 128, 129, 130/2003
Τ.Θ. 25085, Αθήνα 10026, τηλ.: 2108823762, 2108224635, fax: 2108827825
Σύγχρονο Νηπιαγωγείο, τχ.26, 27, 28, 29, 30/2002, 31, 32, 33/2003
Ζαΐμη 38, Αθήνα 10683, τηλ.: 2108254632, fax: 2108223029
Σύναξη, τχ.82, 83, 84/2002, 85, 86/2003
Θερμοπυλών 39, Βριλήσσια 15235, τηλ.: 2108049396
Σχολείο και το Σπίτι (Το), τχ.4(442), 5(443), 6-7(444-445), 8(446), 9(447)/2002,
1(448), 2(449), 3(450), 4(451), 5(452)/2003
Αριάδνης 9, Αθήνα 11364, τηλ.: 2108663472, fax: 2108656993
Σχολείο του Μέλλοντος (Το)
Βαλπινών 24, Αθήνα 11473, τηλ.: 2106466201, fax: 2106466798
Τεχνικά, τχ.179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188/2002, 189, 190, 191,
192, 193, 194, 195/2003
Νοταρά 15, Αθήνα 10683, τηλ.: 2108229870, 2103836432, fax: 2103813244
Το Δικό μας Βήμα, τχ.20, 21/2002, 22, 23/2003
Α-Γ ΕΛΜΕ Ανατολικής Αττικής, Α' Λύκειο Αγ. Παρασκευής, Νεαπόλεως 5, fax: 2106014582
Τσιγγάνικος Λόγος, τχ.9/2002, 10, 11/2003
Κέρκης 49, Πετρούπολη 13231, τηλ.-fax: 2105023353
Φιλολογική, τχ.79, 80, 81/2002, 82, 83/2003
Πολυτεχνείου 6, Αθήνα 10433, τηλ.: 2105243434, fax: 2105228231
Φιλόλογος, τχ.108, 109/2002, 110/2002-03, 111/2003
Προξ. Κορομπλά 51, Θεσσαλονίκη 54622, τηλ.-fax: 2310226603
Φιλοσοφία και Παιδεία
Περικλέους 20, Ν. Χαλκηδόνα 14343, τηλ.: 2102510020
Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία, τχ.12-13/2002
Λεβίνου 65, Ηράκλειο 71304, τηλ.: 2810253845
Φυσικός Κόσμος, τχ.8, 9/2002, 10, 11/2003
Τσιλλερ 15-17, Αθήνα 11141, τηλ.: 2102010487
Χημικά Χρονικά, τχ.3, 4, 5, 7-8, 9, 10, 11, 12/2002, 1, 2, 3, 4, 5, 6/2003
Κάνιγγος 27, Αθήνα 10682, τηλ.: 2103821524, fax: 2103833597
Ψυχολογία, τχ.1, 2, 3, 4/2002, 1, 2-3/2003
Ακαδημίας 88, Αθήνα 10678, τηλ.: 2103302415, fax: 2103836658

β. Επιστημονικές Επετηρίδες

- Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τχ. 14/2001, 15/2002, 16/2003
- *Μακεδονόν*, Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ., τχ. 9/2001-02, 10/2002

γ. Βάσεις Δεδομένων

ABI/INFORM

Arts & Humanities Citation Index

British Education Index

Digital Dissertations

Education Abstracts

ERIC

FORIS

FRANCIS

GALE GROUP BUSINESS A.R.T.S.

LLBA-Linguistics & Language Behavior Abstracts

PAIS-Public Affairs Information Service

PASCAL

PSYCINFO

Social Sciences Citation Index

Sociological Abstracts

SOLIS

SWETSWISE

Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών

Article first και ECO του OCLC

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Ενημερωτικό Υλικό

- «Πιλοτικό Πρόγραμμα: 'Ολοήμερο σχολείο'», Αθήνα, 2001
- «Οδηγός Σχεδίων Εργασίας», Αθήνα, 2002
- «Αντιπροσωπευτικές εργασίες μαθητών», Αθήνα, 2002
- «Πιλοτικό Πρόγραμμα: 'Επιχειρηματικότητα των νέων', Α. Παγκόσμια Αγορά - Β. Η Επιχείρηση σε δράση - Γ. Η Οικονομία και εγώ», Αθήνα, 2002
- «Παγκόσμια Αγορά. Οδηγός για Συμβούλους και Καθηγητές», Αθήνα, 2003
- «Η Επιχείρηση σε δράση. Οδηγός για Συμβούλους και Καθηγητές», Αθήνα, 2003
- «Η Οικονομία και εγώ. Οδηγός για Συμβούλους και Καθηγητές», Αθήνα, 2003
- «Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, Τόμος Ι: Νηπιαγωγείο - Τόμος ΙΙ: Πρωτοβάθμια - Τόμος ΙΙΙ: Δευτεροβάθμια», Αθήνα, 2003
- «Απολογισμός 2000-2004», Αθήνα, 2004